

25
ЛІТТЯ
УЛТПА

1950 — 1975

**UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA**

COMMEMORATIVE BOOK
celebrating the 25-th Anniversary of UMANA
(1950-1975)

New York — 1975

**УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ**

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА
з нагоди 25-ліття УЛТПА
(1950-1975)

Нью-Йорк — 1975

Редакційна Колегія:

Головний редактор:
проф. д-р мед. Роман Осінчук

Члени редакційної колегії:
д-р дент. мед. Степан Ворох
проф. д-р мед. Павло Джуль
д-р дент. мед. Юрій Кушнір
д-р мед. Михайло Логаза
д-р мед. Ростислав Сочинський
д-р мед. Іларіон Чолган

Editorial Board:

Editor-in-Chief:
Roman Osinchuk, M.D.

Associate Editors:
Hilary Cholhan, M.D.
Paul Dzul, M.D.
George Kushnir, D.D.S.
Michael Lohaza, M.D.
Rostyslaw Sochynsky, M.D.
Stephan Woroch, D.D.S.

Роман ЛУКИЧ

МОЛИТВА ЛІКАРЯ

*Боже Ти наш любий, Лікарю небесний!
Все на цьому світі є з Твоєї волі,
Стан душі людської, стан також тілесний,
Наше в житті щастя, наша теж недоля.*

*Молю Тебе, дай нам якнайбільшу змогу
Створеній Тобою для життя людині
Дати і тілесну, дати і духову
Раду у турботі їх щиру допомогу.*

*Гостроту для вуха, бистрість дай для ума
Вчасно дослідити хворого турботи,
Силу дай вникати в дно джерел хвороби
Лікарському зору. Дай такеє вміння.*

*Дай же нам ту легкість в кожній нашій праці
І багатством знання нам скріпти Ти розум!
Хай наш кожний захід йде на користь хворим,
Ta й щоб вчасно ставить добру діагнозу.*

*Силу дай для слова хворим привертати
Рівновагу духа в їх важких стражданнях,
Тіло їх кріпити, болі полегшати
Ta допомагати в їх усіх змаганнях...*

*Дай нам витривалість бути все готовим
Поміч нести хворим всякої години,
І з благословення Твого завжди також бути
Воїном здоров'я кожної людини.*

З МИНУЛОГО В МАЙБУТНІ

У кого знаходите любов до медичного мистецтва,
у того одночасно знаходите і любов до людини.

Гіппократ

На безмежних степах, що розсталися на пограничі Європи й Азії, віддавна-давнього кувалася доля України. Тієї України, а водночас і Європи, обороняли груди наших давніх предків, наших славних князів і їхніх дружинників, наших гетьманів і їх одчайдушних козаків та — вже за нашої доби — вояків відновленої в час визвольних змагань української держави.

Упродовж віків вони великими жертвами крові окупляли свободу свого народу та по-геройськи захищали від ворогів спокійніше життя свого народу, а одночасно й щасливіше життя наших європейських сусідів, що живуть на захід від України.

У цьому неодноразово нерівному змагу були і ясні дні та радощі волі, і темні дні та смутки неволі. А були й трагічні дні зневіри й безнадії.

Проте українська земля, скроплювана так часто гарячою кров'ю своїх синів-героїв, зроджувала із своїх надрів, з нашого селянства нові сили опору, нових провідних діячів народу, які своїм віщим словом та жертовним ділом вказували нові шляхи до відродження народу та його свободи й незалежності.

I, не зважаючи на відвічні намагання наших ворогів загородити цей шлях до волі, — український народ непохитно боронив і досі боронить своїх прав, невпинно плекає свою культуру й науку та постійно розбудовує вже сьогодні модерну свою хату. Ця боротьба продовжується і сьогодні на наших рідних землях, і цю боротьбу ведуть і далі сини нашого народу поза межами Батьківщини, на еміграції.

У цьому змагу український лікар ніколи не відставав і брав у ньому завжди участь разом із своїм народом, охороняючи те, що найдінніше для народу — народне здоров'я, нерідко з посвятою свого життя на воєнних фронтах нашої революції, чи в боях дивізії "Галичина", чи в походах Української Повстанської Армії, чи, врешті, в окупантських тюрмах і концтаборах. Український лікар оплачував ці змагання нє раз відсотково найбільшими жертвами (як ось у "четирикутнику смерти").

А треба ще додати, що український лікар мусів боротися навіть за свою професію. Боже саме йому ставили всякі окупанти найбільші перешкоди навіть на шляху до здобуття професійної освіти. І тоді український лікар покидав рідну землю й ішов на тимчасову еміграцію та, поборюючи труднощі в чужому краю, здобував свою освіту за кордоном на те, щоб своє важко здобуте знання і свою професію поставити по повороті до рідного краю на службу своєму народові.

Після другої світової війни ділив долю нашої війської скитальщини в Європі. А перепливши океані й поселившись на американському континенті, український лікар і тут не відстав від своєї громади. І хоч його професія, на яку по великих труднощах дістав визнання від влади, каже служити кожній людині, то й тут він створив свою професійно-громадську українську організацію, щоб таким чином цілу лікарську громаду спрямувати на шлях наших загальноукраїнських потреб і змагань, та на службіння й допомогу нашій рідній хоч і далекій Батьківщині.

Сьогодні Українське Лікарське Товариство Північної Америки стоїть у проводі кількох сотень своїх членів — лікарів, лікарів-дентистів, фармацевтів і членів споріднених професій та духовно об'єднує ще й інших кілька сотень колег, які ще до нього не належать, або живуть і працюють в інших країнах української діаспори, поза американським континентом.

Віддаючи тепер цю книгу у Ваші руки, УЛТПА хоче таким чином сплатити принаймні частинно довг віячності українській лікарській родині, всім членам Т-ва та їхнім друзям, а особливо тим, хто доклав свого знання, труду й часу для заснування й розбудови Т-ва. Боже досягнення Т-ва впродовж його 25-річної діяльності сповнюють сьогодні радістю не тільки наших членів, але й усіх споріднених з нами професійно, де б вони сьогодні не жили, чи тут у вільному світі, чи навіть наших колег на Батьківщині.

Повернімося ж думкою до далекої але такої близької для нашої душі Рідної Землі та згадаймо в наших серцях і в тихій щирі молитві тих, що від нас відійшли навік-віki.

Спогляньмо і на себе та, обнявши друг друга, братнім зусиллям створімо в нашему Т-ві міцну моральну базу для нашої цілої лікарської родини. Ідімо далі шляхом твердої, жертвенної професійно-громадської праці для розбудови нашого Т-ва, для допомоги нашій громаді тут та нашій загальній справі й нашему народові на Батьківщині.

Боже перед нами відкривається ще довгий, далекий і незнаний шлях на порозі наступного чвертьстоліття.

Д-р мèд. Роман ОСІНЧУК
Головний редактор

ВСТУПНЕ СЛОВО

Перед нашими очима майже непомітно пройшло чверть століття, як горстка наших визначних і заслужених лікарів-громадян під проводом д-рів Романа Осінчука, Ярослава Воєвідки, Ростислава Сочинського, Богдана Олєсницького й ін. колишніх голів Головної Управи та всіх Управ Відділів, розкинених по широкобезмежній території США й Канади, рішили згуртуватись у своїй професійній організації — Українському Лікарському Товариству Північної Америки. У ній по сьогоднішній день продовжують плекати професійно-громадські та національні традиції наших старших, високозаслужених колег, які тримали свої руки на живчику українського народу ще на нашій батьківщині.

Розбудувавши це товариство до тих форм, як його бачимо тепер, об'єднуючи в ньому біля тисячу членів у 14-ти Відділах, ми з гордістю та радістю можемо ствердити, що за тих двадцять п'ять років нашого зорганізованого життя ми не зійшли з того світлого шляху наших визначних колег, які перебували й перебувають на рідній землі.

Громадське життя нашої діяспори проходить нє без участі Українського Лікарського Товариства Північної Америки, а наш вклад лежить під усіма суспільно-культурними та науковими починами української громади на еміграції. Наш "Лікарський Вісник" і інші медично-наукові видання, включно з появою 1-го тому "Причинків до історії української медицини" під редакцією проф. д-ра Василя Плюща, наші Наукові З'їзди, величезний вклад наших членів, діяків визначних світової слави науковців, професорів, доцентів на американських, канадських та інших медичних факультетах у вільному світі, — віддзеркалюють нашу професійно-наукову діяльність майже в усіх ділянках всього культурного процесу української громади у вільному світі.

Перебуваючи на еміграції, мусимо ствердити, що тільки життя у вільних країнах дало нам змогу добитися тих успіхів, які, на превеликий жаль, є майже неможливими для наших колег в Україні. Вони ще й досі не мають українського медичного журналу та медичної літератури, яка відповідала б потребам 50-мільйонового українського народу. Вони позбавлені права користуватися українською мовою для зв'язку з медичними досягненнями широкого світу, щоб інформувати лікарів на Україні та все громадянство про те, як прогресує і розвивається рідна та всесвітня медична наука.

Дякуючи Божому Провидінню за цю нашу пірєвагу й наши вільні обставини, ми мусимо вдесятого помножити нашу волю і енергію, щоб облегшити долю наших колег, що намагаються перебороти ті нелюдські умовини, в яких їм доводиться змагати за краще майбутнє їхніх і наших високих ідеалів.

*Д-р дент. мед. Юрій Кушнір
голова УЛТПА*

ПЕРШІ КРОКИ
(1950-1955)

Д-р мед. Роман ОСІНЧУК

Засіваючи ниву

Двадцять п'ять років це недовгий час для життя організації, але в житті кожного з нас, кожного українського лікаря на еміграції, це таки добрий шмат часу, який неодному з нас покрив голову сивиною та який насуває нам багато думок, що над ними варто призадуматися. Бож за тих двадцять п'ять років перебування в цих двох країнах нашого постійного поселення ми не тільки поставили себе міцно на ноги у своїй професії, здобули тривкі матеріальні підстави та не розгубилися в чужому терені, але ми зуміли навіть у найтяжчих початках нашого перебування створити тут силну професійно-громадську організацію: Українське Лікарське Товариство

Америки, чи як тепер воно називається — Українське Лікарське Товариство Північної Америки, УЛТПА (Ukrainian Medical Association of North America).

УЛТПА росло й росте на наших очах. І хоч наша принадлежність до нього є добровільна, то вона стала для нас самозрозумілим національним обов'язком. Тому не диво, що УЛТПА сьогодні об'єднує біля 700 активних членів-лікарів, лікарів-дентистів, фармацевтів чи деяких членів інших споріднених фахів, а навіть молодих адептів нашої професії — студентів-медиків.

І хоч ціла українська лікарська родина сьогодні, з перспективи 25 років, з радістю та з деякою гордістю сприймає факт створення та існування нашого товариства, то для тих, що його творили, цей факт приносить іще більше радости, дарма що викликає і сумні рефлексії з того часу, з тодішнього положення, в якому опинилися не лише наші

лікарі, лікарі-дентисти чи інші професіоналісти, але цілий наш народ та його еміграція.

Бож саме 30 років минуло, як ми на згарищах другої світової війни мусіли покинути свою Батьківщину та помандрувати скитальським шляхом у чужі, незнані нам країни.

Безнадійне завтра, непевне положення та життя з дня на день родили в багатьох із нас не раз навіть зневіру. А все ж таки ми не попадали в розpacн і не порвали духових зв'язків з країною наших батьків і предків та в наших довгих мандрах на чужині ми не обтрясли пороху рідної землі з наших ніг. Ми завжди були свідомі наших обов'язків супроти нашої Батьківщини та, прямуючи слідами наших предків, ми постійно йшли з нашою громадою та з нашим народом.

Серед такого гурту скитальців, серед тих бездомних, але ідейних лікарів, які від 1947 року почали припливати до берегів Америки і то переважно, майже у 90 відсотках, до великого порту Нью-Йорку, створено в 1950 році, таки тут у Нью-Йорку, Українське Лікарське Товариство. Це Т-во від того часу на наших очах виросло на поважну професійно-громадську установу, що своїм засягом обіймає США й Канаду, здобуло признання й авторитет серед нашої еміграційної громади та стало у проводі всіх українських лікарів, лікарів-стоматологів та фармацевтів у США й Канаді, а рівночасно й духовим провідником усіх українських лікарів у діаспорі.

Тодішнє положення

28 років тому, у січні — місяці найбільших бур на Антлантийському океані, розбурхані морські хвилі кидали, немов коробкою сірників, старим невеличким кораблем "Марін Марлен". Спинаючися з хвилі на хвилю, волікся цей кораблик черепашиним кроком крізь море, а запінені морські хвилі немов хотіли поховати його на дні океану та втопити всякі надії, які ще будилися в подорожніх з наближуванням до нової землі. Щойно на шістнадцятий день вийшло на небо сонце та ласково гляділо із-за статуї "Свободи" на затривожені лиця майбутніх громадян нової країни, які ще може думками посилали останні прощальні слова до свого рідного краю. Тієї тривоги, тієї журби й непевності, що засіли тоді глибоко в душі кожного скитальця після страшних життєвих переживань під час другої світової війни, не могли розвіяти ані замайорілі здалеку нью-йоркські хмаросяги, ані стовплени у швидкому русі авта, ані навіть радісні обличчя щасливих американських громадян.

І що більче допливав корабель до пристані, то більше думок обсідало голову автора цих рядків та вимагало відповіді на питання: що ж ми, лікарі, будемо тут робити та чи взагалі будемо колись тут працювати, як лікарі? Бож такої відповіді, на жаль, не могли чомусь дати представники американської окупаційної влади в Німеччині, не могли дати представники наших двох допомігових комітетів, ЗУАДК-у та Українського Католицького Комітету, ані згодом тутешні громадські діячі чи представники української преси, ані навіть, що найгірше, наші колеги за фахом, тут роджені українські лікарі чи лікарі-дентисти. Ніхто з них,

мабуть, не був до цього приготований, а може й ніхто навіть про це не думав.

Як же інакше ставилися до проблеми скитальців жиди! Вони не лише мали й давали всі інформації своїм новоприбулим. Вони навіть кожного лікаря з його родиною забезпечували дворічною допомогою та мешканням, посилали на курси англійської мови та підготовчі курси до ностирифікаційних іспитів, щоб таким чином якнайскорше привернути новоприбулим їхній статус лікаря та дати можливість працювати на себе й родину. А нам навіть дістати такі інформації від чужих не було легко, бож до цього не було ні зв'язків, ні навіть зайвого доляра в кишенні, щоб можна було поїхати по Нью-Йорку на розшуки. А до того брак знання мови та труднощі одержати будь-який кут для мешкання чи хоч би якусь чорну роботу за посередництвом наших тутешніх робітників (у великій мірі скомунізованих за рузвелтівської ери й неприхильних до скитальців) створювали просто безнадійну ситуацію.

Тож не диво, що лікарі та їхні жінки бралися за якунебудь чорну, навіть нічну роботу, включно до "ордерлі" (послугача) в шпиталах, щоб хоч кусень хліба запевнити своїй родині. А цю чорну роботу брали наші лікарі навіть радше, як якунебудь працю "інтерна" чи "гавз-резидентна" в шпиталах, бо за таку працю одержували тоді ледве 25-50 доларів місячно. Зате фізична праця була більш прибуткова. Щойно час та наполегливість дали можливість дістати потрібні інформації таки з жидівських джерел. А з хвилиною схвалення в 1950 р. т. зв. Ді-Пі-Акту чи "біллу" Трумана умовини праці та взагалі відносини для "діпістів", а зокрема для лікарів, дещо поправилися.

А треба було працювати, вивчати мову, приготовлятися до лікарських іспитів, які не були легкі ні для кого, а тим більше для старших колег, щоб починати вивчати медицину від анатомії до найновіших її осягнень. Навіть звикнути нашій людині до нового складного життя індустріальної країни, а особливо до величезного міста Нью-Йорку, не було легко.

І може й тому, що Нью-Йорк був тією пристанню, до якої приїжджало біля 90 відсотків наших скитальців, у тому й лікарів, — це місто стало згодом осередком усіх майже наших центральних громадських, культурних, наукових чи професійних установ, а між ними однієї з перших організацій новоприбулих — Українського Лікарського Товариства в Америці.

Початки організаційних заходів

Мабуть, небагато з нас пам'ятає чи згадує, або й навіть здає собі справу, скільки переживань, хвилювань, турбот, часу й праці було у зв'язку з підготовкою та творенням УЛТА. Довгого часу вимагали ці трудні початкові кроки на американській землі нашої організації й кожного з нас зокрема. А умовини були такі важкі й такі безвиглядні, що треба було комусь думати про самодопомогу. Доля судила, що ініціатором нашої організації став саме автор цих рядків. Може, це знову декому з нас виглядає сьогодні дуже простою справою, проте творити тоді лікарську організацію, а навіть думати про неї в тому часі та в тих несприятливих умовинах депресії чи навіть післявоєнної апатії та безнадійності, що

засіла була глибоко в душах наших колег, було ділом нелегким. Треба було навіть із цим боротися, бо й цілком пессимістичні думки інколи виривалися з уст колег.

У такій пропам'ятній книзі не місце на систематичний перегляд історичних фактів чи підсумків діяльності. Це належатиме до когось, хто ці справи оцінюватиме на підставі архівів оком історика. Автор цих рядків хоче читачам подати радше настрої чи спогади про деякі найважливіші події чи дієві особи.

Першою, на нашу думку, підготовчою працею мусіло бути нав'язання ширшого контакту з українськими лікарями, з лікарями на еміграції в різних країнах, головно в Німеччині, та з новоприбуваючими до Америки колегами. Численне листування та інформування лікарів в Європі про можливості праці й ностирифікації лікарських дипломів, далі особисті чи письмові зв'язки з виднішими американськими лікарями українського походження, постійні реєстрації та інформації новоприбулих, з яких більша частина просто відвідувала автора цих рядків вдома чи пізніше в нововідкритому лікарському кабінеті, кількаразові спроби інформаційних сходин новоприбулих лікарів та обговорювання можливості творення організації — дали авторові цих рядків надію чи може й упевненість у тому, що професійна організація наших лікарів є не лише потрібна, але й конечна. Ці всі заходи допровадили до створення в жовтні 1949 року Організаційного Комітету на чолі з д-ром Романом Осінчука. До комітету ввійшли ще д-ри: Ярослав Воєвідка, Тома Воробець, Тиміш Олесіюк та А. Сиротенко. Постійний зв'язок з колегами, їхня моральна підтримка, підготовча пропагандивна робота, зокрема кілька вияснюючих статей автора цих рядків у нашій пресі — "Свободі" й "Америці" та в деяких часописах навіть у Німеччині, підготовка проекту статуту, а врешті внесення до нью-йоркського штатного департаменту в Олбані чартеру Т-ва з обсягом його діяння на цілу територію Америки та вкінці моральна підтримка й заохота роджених тут лікарів, таких як д-ри: Еміль Гарасим з Філадельфії, Нелі Пелехович-Гайворонська, Волтер Петришин та Волтер Барон з Нью-Йорку, Мирослав Сіменович з Чікаго, Амброзій Кібзей з Детройту, Ст. Сукованченко з Рочестеру, Г. Скегар з Голлівуду та М. Дзюбатий з Нью Гейвену — довели до того, що пам'ятного дня 22 січня 1950 р., у річницю проголошення соборності України, відбулися перші Основні Збори УЛТА з участю біля 70 лікарів та лікарів-дентистів, репрезентантів майже всіх областей України та тут роджених наших лікарів, що всі разом символічно творили всеукраїнське професійне лікарське товариство. Першими Зборами проводив д-р Т. Воробець, а секретарював д-р А. Литваківський. У президії Зборів засіли д-ри: В. Барон, В. Білозор, Е. Гарасим, М. Дзюбатий, Т. Олесіюк, Р. Осінчук, Н. Пелехович-Гайворонська, І. Рижій та К. Сілецький.

Під час зборів виголошено три доповіді: Е. Гарасима на тему "Українські лікарі в США" про перших українських лікарів-піонерів, Я. Воєвідки "Роля українського лікаря" з нав'язанням до традицій українських лікарських організацій у краю та на еміграції по першій й другій світовій війнах та Р. Осінчука "Українські лікарі та їх завдання в УЛТА", в якій доповідач з'ясував ідеологічні основи новозаснованого Т-ва

в Америці, що лягли теж в основу резолюцій, статуту та чартеру Т-ва.

Схваливши одноголосно резолюції, перші Збори вибрали Головну Управу УЛТА в такому складі: Р. Осінчук — голова, Е. Гарасим і В. Барон — заступники голови, Д. Лепкий — скарбник, Я. Макарушка — секретар та Я. Воєвідка, Т. Воробець, І. Мойсієнко і Т. Олесюк — члени ГУ. Головою Контрольної Комісії була вибрана д-р Нелі Пелехович-Гайворонська, а головою Товариського Суду д-р Іл. Домбчевський.

Ідеологічні основи Товариства

1. Тому, що чужа окупаційна влада замкнула уста українського лікаря на Батьківщині та не дозволяє на висловлювання його незалежної думки й на свободу слова, УЛТА має стати речником усіх українських лікарів, нести високо ім'я українських лікарів серед чужинців та своєю совісною працею і вмілою пропагандою з'єднувати їх для нашої національної справи і здобувати на чужині престиж українського лікаря та нашого Т-ва.

2. З туго за рідним краєм створити тут на еміграції своє рідне професійно-громадське середовище для всіх лікарів і лікарів-дентистів українського походження та їх родин, у якому вони могли б обмінюватися думками, собі взаємно помагати морально й матеріально у випадку наглої потреби.

3. Об'єднати в Т-ві всіх членів нашої медичної професії; допомагати всягненні американських "лайсенсів" чи фахової праці; збірно домагатися в різних штатах допущення до ностирифікації чи деякого полегшення вимог, які ставила влада залежно від різних штатів та від медичних дипломів, одержаних у різних країнах та в різному часі; створити осередок товариської дружби та взаємного розуміння у такій атмосфері, плекаючи професійну етику, нести лікарську допомогу для своїх співгромадян, як теж чужинців, залежно від середовища, в якому даний лікар працює.

4. Допомагати в підвищуванні медичних кваліфікацій через організування періодичних наукових конференцій та наукових з'їздів, видавання періодично-професійно-наукового журналу й інших неперіодичних видань, заохочувати молодших колег до спеціалізації, здобування професорського звання та наукових дослідів, щоб таким чином збагачувати українську медичну науку та історію української медицини.

5. Нав'язавши до гарної традиції наших заслужених попередників, лікарів-громадян, та до наших професійно-громадських організацій, створити з нашого Т-ва сильну професійно-громадську установу й таким чином привернути нашим лікарям їхню гідність, часто підривану окупантами, та віру в свої сили. У тісній співпраці з іншими професійними, громадськими та науковими організаціями впровадити наше Т-во, як теж і його членів індивідуально, у громадське життя, мобілізуючи нашу моральну й матеріальну допомогу конечним загальнонаціональним потребам тут на еміграції та потребам нашого народу в рідному краю.

6. Осягнувши добре зорганіовану силу, досвід та престиж, Т-во повинно дати почин до створення світової організації українських лікарів. Тому вже відтепер наше Т-во повинно нав'язати та піддержувати тісні

зв'язки з професійними колегами, розсіяними по різних країнах усіх континентів.

7. Популяризувати засади здорового життя серед нашої громади, зокрема серед молоді, дорогою популярних викладів, часописних статей, популярних публікацій, а навіть пропагувати й давати почин до будови шпиталів чи піклувальних домів для старших і немічних громадян у більших осередках нашого поселення.

8. Заохочувати студентську молодь до студій медицини та дбати про лікарський доріст для нашого Товариства.

Перший рік діяльності Т-ва

Відомо, що ріст, життєвість та успіхи в праці Т-ва залежать не лише від ідей та пляну праці відповідних людей, але теж від їх кількості, їх послідовності та жертвенности у виконуванні запланованої праці в часі вільному від своїх важких професійних обов'язків.

Праця Головної Управи Т-ва в першій каденції 1950/51 полягала на:

1. Широкій інформації про існування Т-ва та його діяльності дорогою виданого бюллетеню із запитником, що був розісланий на відомі тоді адреси до 200 лікарів у США та деяких в Канаді й поза Америкою.

2. Заходах про затвердження чартеру Т-ва та його реєстрації у Відділі Освіти в Олбані. Цікаво, що в тих часах навіть у США мали труднощі з затвердженням чартеру, бо суддя перш за все був проти творення окремого нашого Т-ва, заявивши, що для всіх лікарів є AMA. Пізніше перечив проти слова "ассосіейшен", а особливо проти слова "українієн". По довших легальних заходах нашого правного дорадника ми мусіли тоді погодитися на називу "American-Ukrainian Medical Society" і так наше Т-во було зареєстроване в листопаді 1950 р. Кілька років пізніше при зміні нашої назви вже таких труднощів не було.

3. ГУ УЛТА, маючи на терені Нью-Йорку багато лікарів, мусіла додатково вести такі агенди, які сьогодні веде Управа Відділу на терені Нью-Йорку, влаштовуючи майже щомісячні сходини членів, на яких постійно виголошувано одну-две наукові доповіді, а після них Управа давала інформації новоприбулим про місця праці, мешкання, рекомендації до місць праці чи для агенцій посередництва праці та реєструвала нових лікарів, або перереєструвала зміни адрес колишніх членів. На такі сходини часом приходили наші колеги прямо з корабля.

4. Управа постійно подавала всякі інформації про можливості ностирифікації та ностирифікаційні вимоги різних штатів, з яких шість допускали до ностирифікації без громадянських паперів, хоч різнились у вимогах.

5. Управа висилала різні петиції в справі ностирифікації до різних штатних влад, AMA, Уряду Натуралізації тощо та вияснювальні листи щодо закордонних студій, головно в часі війни, та дипломів різних держав. Особливі труднощі мали колеги з радянськими дипломами та дипломами із Львівських Медичних Інститутів, яким колись нацисти дали згірдливу називу "Фахкурсе".

6. Підтримувала також письмовий зв'язок з лікарями в дальших осередках США та творила делегатури, де було більше, як п'ять лікарів.

7. Нав'язала тісніший зв'язок з Т-вом Українських Інженерів в Америці

УКРАЇНСЬKE
ЛІКАРСЬKE ТОВАРИСТВО
в Америці
AMERICAN - UKRAINIAN
MEDICAL SOCIETY

Дорогий Колего:

22 січня ц. р. перші Загальні Збори новоприбулих та американських лікарів і стоматологів українського походження заснували

УКРАЇНСЬKE ЛІКАРСЬKE ТОВАРИСТВО
в Америці з осідком у Нью-Йорку.

До головної Української Т-ва обрали: д-р Роман Оєнчик головою, д-р Еміль Гарасим - першим місцевим лікарем та референтом української мови; д-р Волтер Барон - другим містотологом та референтом стоматології, д-р Ірина Макарушкина - секретарем, д-р Дмитро Чепізак - скарбником та лікувальним консультантом, д-р Тома Норберт - друїм лікарем та д-р Ганна Олесів - членом Контрольної Комісії, д-р Неда Пелехович-Такторович - головою, д-р Ксенофонт Сіленський та д-р Ладислав Заріцький як членами Товариства. Суд д-р Еміль Томбачевський, як голова, д-р Марія Коненко та д-р Роман Сухий, як член.

Товариство має такі головні завдання:

1) Об'єднати всіх лікарів і стоматологів українського походження, як народжених тут, в Америці, так і новоприбулих, на території ЗДА;

2) сприяти зростанню до посягнення професійної, громадської та наукової діяльності своїх членів;

3) взаємно інформувати себе про можливості для одержання зайнятості у різних стейтах та про можливості дистанційної професійної праці;

4) розвивати український лікарський світ перед своїм та американським громадянством, в такому перед органими влади;

5) надавати товарищів зносини з українськими лікарями всього світу та вивіти в контакт із лікарськими організаціями інших національностей;

6) розвивати серед своїх членів арозуміння потреб громадської та наукової діяльності, ізучуя та традиційними українським лімпіар-громадянами в минулому;

7) організовувати шляхом прайдів в майданчику до однієї потреби мати сільські медицинські видання, український журнал, популярно-медичні книжки для українського громадянства, мережу українських лікарських консультантів, зокрема українських лікарів, що стали б основними осередками для цілого громадянства та базами для вузьково-дослідної праці ваших лікарів.

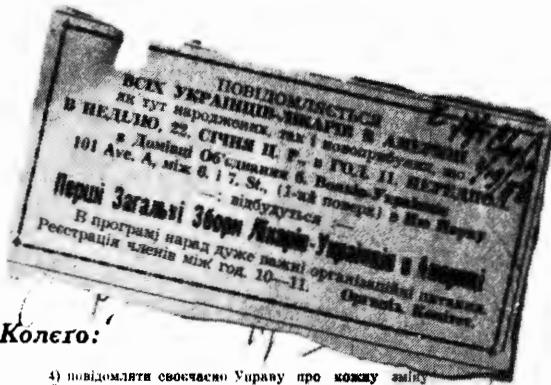
З увагою д-ра Голови Українського Лікарського Т-ва в Америці звертається з гарячим закликом до всіх лікарів та лікарів-дентистів українського походження на теренах ЗДА:

1) негайно вступити в членство Т-ва, в яких під час пропусків відсутній членський лист і нечестиво відсутній членський лист;

2) передати разом з членським листом членські пісклики (бажано до кінця року), висота яких (згідно з ухвалою загальних зборів) така:

- a) ті, що ве працюють, не платять чічого,
- b) з 50 дол. місячного заробітку платять місячно 0,25,
- c) 100 " " " 0,50,
- d) до 200 " " " 1,00,
- e) 200-300 дол. " " " 1,50,
- f) членів із вищим заробітком повинні самі зобов'язатися до вищих місячних вкладок.

3) збирати відомості про всіх лікарів і стоматологів в окрузах українського походження, як новоприбулих, так і тут народжених, та подати їх адреси Голові Української Т-ва, щоб мати повний образ про кількість і розміщення українських лікарських сил у поєднаних стейтах, що даде можливість призначити на кожний стейт відповідного або створити там Філію Т-ва.

4) повідомляти своєчасно Україні про кожну зміну своєї адреси;

5) збирати відомості у своїх стейтах про зайняті для одержання ліценсії та можливості праці в штатах;

6) негайно повідомляти Україні Т-ва про відмінні місця праці для лікарів із діючою адресою, висотою заробітної платін та виміром умов праці;

7) подати про можливості ширіні відомості про померлих або забітих під час війни колег, із точними датами, відмінними місцями та причинами смерті;

Si аглоумовлює теми своїх видутіннях наукових доповідей та працьовій речінці міжнародного їх видупіння, а тих колег, що мають уже готові написані оригінальні праці, подати назви їх та розмір для обмінування справи їх публікації.

Всі наведені вище відомості мають бути доказами, бо їх Україна має намір використовувати ці матеріали до пливованого в більшому часі журналу Т-ва. Для погодіння взаємної кореспонденції, в журналі буде вдаваний також список усіх українських лікарів з їх адресами. Крім того, маємо за узгодження подавати в журналі відомості про положення і права що українських лікарів у всіх країнах світу.

Голова Української Т-ва вимагає потрібні при цьому подати для інформації всіх колег, що вони

1) вже вже всіх заходів до затвердження в недалекому майбутньому чартеру Т-ва;

2) має відомості про збори лікарів українського походження в Філадельфії, інш. місцях, звесьма неточні та Стейтового Уряду та Американської Лікарської Асоціації в справі петиції вимог від новоприбулих лікарів для одержання ліценсії в Стейті Нью-Йорку;

3) внесла сама петицію до Комітету Ді-Пі лікарів при АМА в Шікаго з поданням положення новоприбулих українських лікарів та проханням порушити спрощено погоджені вістрічні вимоги на конвенції АМА в Сан-Франціску;

4) організувала першу відокулову конференцію українських лікарів у Нью-Йорку, на якій виголошено дві зовісні: д-ра І. Сміта та д-ра Т. Воробій, крім того, ортізувала другу тауку конференцію, про що своєчасно оголосить у пресі;

5) на спілку з Т-вом Українських Інженерів організувала дні 18 травня та 18 липня року, якій як засідання з матеріального, так і морального був дуже вдало відмінно.

Будь потрібні нам матеріали, відомості й інструкції просимо надсилати на адресу голови Т-ва: D-тимотій Ошинець, 24 East 11th St., New York 3, N. Y.

Гроші пересилати на адресу скарбника Т-ва:

D-тимотій Леркі, 229 Avenue A, Bronx 67, N. Y.

В обговорінні - скла. За нашим підрахунком, до Америки до цього часу прибуло понад 250 лікарів та стоматологів. Повідомлення, що в 3/4 сто лікарів і стоматологів американського українського походження. Триста інідієві організації членів можуть створювати місця підвалин під могутні організації, яким має бути Українське Лікарське Товариство в Америці.

Із щирим товарищеским поздоровленням

Голова Української Т-ва
в Америці.

Перший обієкник до членів з інформаціями про заснування Т-ва.

та організувала спільні товариські забави в карнавали чи й весняні розваги для підтримки товариського життя.

8. Уже від першого року існування взяла під свою лікарську опіку літній дитячий садок у Бабилоні, що його впродовж кількох років улаштовували оо. Василіяни.

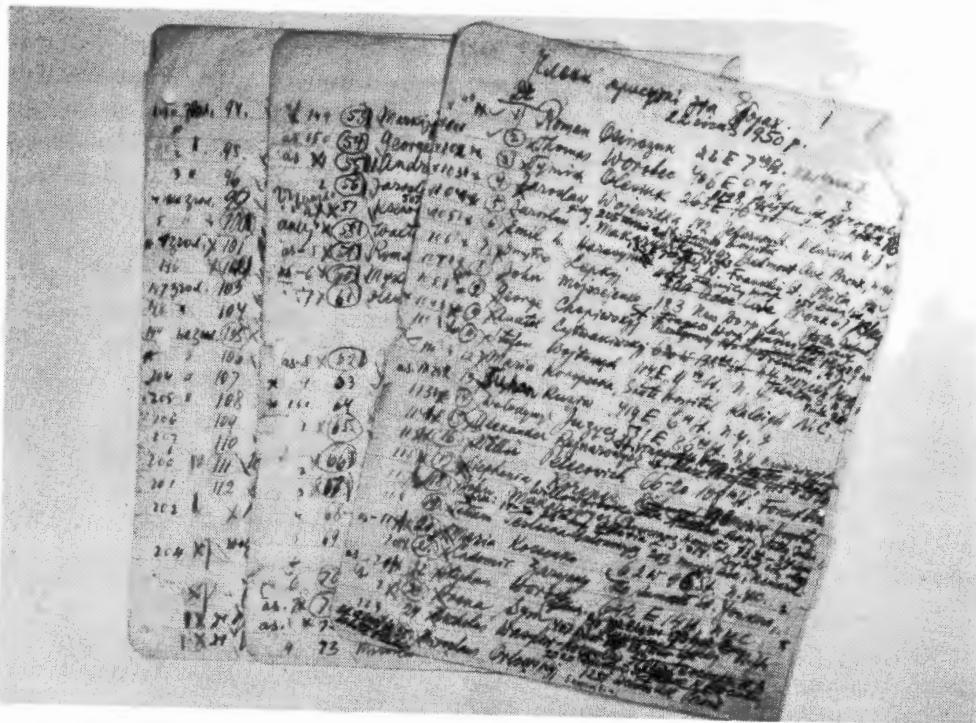
Чартер УЛТА.

ГУ в першій каденції відбула 6 засідань, 5 ширших сходин із 11 науковими доповідями, видала 48 референцій та 6 нотаріально підтверджених афідовітів для підтвердження важності студій чи дипломів. 45 колег за посередництвом Т-ва отримало працю та кілька-надцять одержало мешкання. У першому році приєднало 145 членів, які вплатили дуже низькими вкладками до каси Т-ва 443 дол. Кореспонденція була досить широка, 206 листів прийшло, а 150 листів вислано від Управи. Крім цього, розіслано друкований бюлєтень із запитником до 250 колег та перед кожними сходинами по 120 повідомлень на відомі адреси. Розуміється, що полагоджувано також усякі біжути справи.

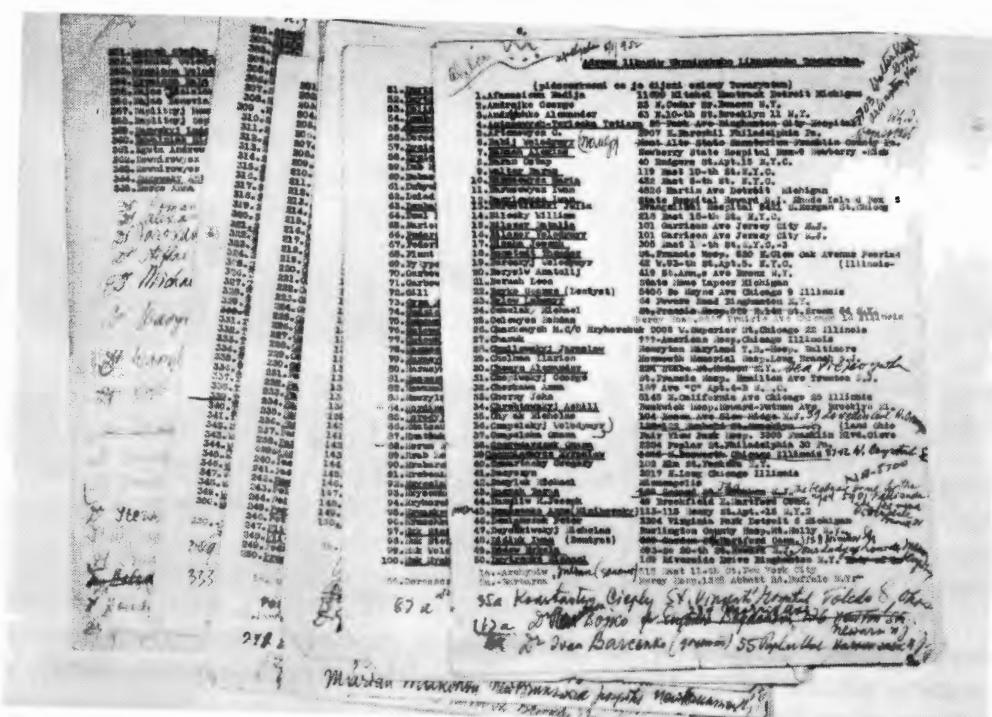
Діяльність у наступних 4-ох каденціях

У наступних 4-ох каденціях за головування постійно перевибраного Загальними Зборами голови УЛТА, д-ра Р. Осінчука, діяльність ГУ можна б подати в такому коротенькому огляді:

Постійна перерегстрація та зміни адрес колег, що шукали мешкання та праці, постійно міняли місце замешкання чи навіть місцевості поза нью-йоркським штатом. Кілька років підряд колеги просто кочували з місця на місце чи зі штату до штату, а це завдавало Управі чимало клопотів, бо

Перші списки лікарів, покреслені, з наведеними змінами.

Другий список з 1951 р. (після частої перереєстрації), доведений до ч. приблизно 400.

часто вони не повідомляли про свої зміни. Лише деякі старші колеги, маючи змогу дістати працю в штатних психіатричних та туберкульозних лікарнях навіть без нострифікації остаточно бодай на деякий час осідали на постійне. Інші ж колеги, зностріфікувавши дипломи, відкривали свої ординації й таким чином осідали на постійно в якомусь штаті. І такі лікарі вже почали творити середовище для організування пізніших відділів Т-ва. Але ю таких треба було наново шукати, бо про свої зміни адрес часто не повідомляли Управу. І хоч яке складне було реєстрування наших лікарів, то все ж таки ГУ вдалося тримати на обліку 1951 року 438 лікарів, 1952 — 493 лікарів, 1953 — 550 лікарів, а в травні 1955 р. було зареєстрованих 770 лікарів із США та деяких з Канади. Допомогли в цій справі широкі знайомства автора цих рядків із нашими лікарями ще з УЛТ-ва у Львові, з Українського Гігієнічного Т-ва, Облздравовідділу та особливо з молодшими колегами, колишніми його студентами з Львівського Медичного Інституту.

Другі Загальні Збори УЛТА, 1951 р.

Треба згадати, що далі піддержувалися зв'язки з лікарями в Канаді, з трьома у Венесуелі, з двома в Аргентіні, з одним в Австрії, з двома в Африці, трьома в Австралії, одним в Азії та існуючим тоді Т-вом українських лікарів у Німеччині (голова д-р Е. Тущицький, а пізніше д-р І. Мриц). Таке, хоч і не часте, листування тривало до кінця п'ятої каденції.

Як уже згадано, ГУ спочатку для кращого зв'язку з членами в терені призначувала зв'язкових та делегатів, в більших скupченнях почала творити відділи УЛТА (Детройт, Філадельфія та Горішній Нью-Йорк). У деяких осередках, як ось Чікаго, Міннесота й Торонто, колеги на місцях самі почали творити свої товариства, до деякої міри незалежні від УЛТА. З причини далекої відстані від ГУ УЛТА, слабого зв'язку з нею та браку

Треті Загальні збори УЛТА, 1952 р.

Шості Загальні Збори (З'єд Делегатів) УЛТА в Народному Домі в Нью-Йорку 1955 р.

фінансів на поїздки в терен, колеги, самозрозуміло, самі творили свої організації, які в короткому часі по нав'язанні близчого контакту з ГУ та одержанні статуту ставали відділами УЛТА. Проте, знову ж із-за далекої

віддалі, члени Віddілів не могли брати участі в Загальних Зборах та були до деякої міри майоризовані при вирішуванні справ Т-ва голосами присутніх членів з Нью-Йорку та близьких околиць. Це й було причиною зміни статуту на Загальних Зборах у липні 1953 року та заступлення Загальних Зборів — З'їздом Делегатів УЛТА (один делегат від 10 членів), тим то від 1954 р. відбувалися вже З'їзди Делегатів. Таким чином Віddіли Т-ва одержали більший голос у вирішуванні справ цілого Т-ва та більше автономних прав у веденні справ на своєму терені. Це, очевидно, було й причиною створення Віddілу УЛТА — Метрополії Нью-Йорк у 1953 р.

По закінченні п'ятої каденції та на шостих Загальних Зборах чи радше З'їзді Делегатів УЛТА, зайди ще два важливі рішення, а саме відбувати З'їзди Делегатів що два роки, а в роках вільних від З'їзду влаштовувати на ширшу скалю Наукові З'їзди українських лікарів США й Канади в більших містах тих країн, щоб таким чином затіснити зв'язки Головної Управи з Віddілами та дати більшу ініціативу Управам Віddілів для організації Наукових З'їздів на свому терені, посилити товариське життя членів, а при тому затіснити зв'язки Т-ва з представниками ширшої громади на місцях.

Очевидно, що Управа виконувала щоденну, так би мовити, роботу, про що й згадувати нема потреби. Під кінець п'ятої каденції Т-во мало 296 членів, хоч прибути з приводу низьких вкладок були відносно малі, ледве 2.097 дол. річно.

Професійні справи

Автор цих рядків уже згадував про важке положення українських лікарів та лікарів-дентистів у перших роках, особливо у професійних справах, тобто одержання праці, труднощі в евалюації закордонних дипломів, складні ностирифікаційні вимоги, включно з вимогою до деяких колег післяградуаційних річних курсів. Була теж згадка про інтервенції ГУ в різних інстанціях у цих справах. Деякі штати взагалі не допускали до ностирифікації дипломів лікарів без громадянських документів. Тут автор цих рядків мусить з признанням згадати ініціативу та заходи колег чи Віddілів на місцях, таких як Філядельфія, де багато заходів робив д-р Е. Гарасим, та Детройт, де наш громадський діяч і адвокат Іван Панчук та д-ри А. Кібзей, Софія Парфанович і П. Джуль робили подібні заходи про допущення наших лікарів до ностирифікації. Ці заходи таки увінчалися успіхом по довших інтервенціях у влади. Чи не найбільше клопотів було з евалюацією дипломів Львівських Медичних Інститутів (чи "Фахкурсів") та дипломів з Радянського Союзу. Нерідко штатні уряди вимагали урядових стверджень чи посвідок від медичних шкіл з-поза залізної заслони. У багатьох випадках помагали докладніше вияснення ГУ Т-ва, чи копії студентських індексів. Але чи не найбільш переконливим у справі дипломів Львівських Медичних Інститутів був документ Міністерства Освіти Баварії з 1947 року, яким баварський уряд потверджує рівновартість програми медичних студій та іспитових вимог у Львівських Медичних Інститутах із усіми державними медичними школами в Німеччині.

Автор цих рядків умисно зупинився над різними складними

AMERICAN UKRAINIAN MEDICAL SOCIETY, INC. УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО В АМЕРИЦІ

P. O. BOX 358, COOPER STATION, NEW YORK 3, N. Y.

At first annual meeting are:
NAMES and RESIDENCES.
NELLIE PELECOVICH
66-20 108th St., Forest Hills, N. Y.
WALTER BARON
119 East 10th St., N. Y. 3, N. Y.
JOHN SMITH, JR.
327 East 17th St., N. Y. C., N. Y.
ROMAN OSINCZUK
23 East 7th St., New York, N. Y.
YAROSLAW J. MAKARUSHKA
3497 Belmont Ave., Bronx 56, N. Y.

KNOW: That all of the subscribers
to this Certificate are of the age that
at least two-thirds of them are citizens
of the United States; that each subscriber
of this is a citizen of the State of
New York, and that all the persons
named as directors at least one is a
citizen of the United States and is the
resident of the State of New York.

In witness whereof, we have
made, subscribed and acknowledged
this certificate and have hereunto set
our hands and affixed our signatures
and this 21st day of June, 1960.

NELLIE PELECOVICH, L.S.
WALTER BARON, L.S.
JOHN SMITH, JR., L.S.
ROMAN OSINCZUK, L.S.
YAROSLAW J. MAKARUSHKA, L.S.

STATE OF NEW YORK
COUNTY OF NEW YORK, ss.

On this 21st day of June, 1960 before
me personally came Nellie Peleco-
vich, Walter Baron, John Smith Jr.,
Roman Osinczuk and Yaroslaw J. Ma-
karushka, to me known and known to
me to be the individuals described in,
and who executed the foregoing in-
strument and severally duly acknow-
ledged to me that they executed the
same.

HELEN KUPCHIN
Notary Public

for the State of New York
I, EDWARD R. KOCH, a Justice of
the Supreme Court of the State of
New York, of the First Judicial Dis-
trict, do hereby approve the foregoing
Certificate of Incorporation of AMER-
ICAN-UKRAINIAN MEDICAL SOCI-
ETY, INC. and consent that the same
be filed.

EDWARD R. KOCH
Justice of the Supreme Court
First Judicial District

Dated: October 16, 1960.

За підписом Едварда Коуча

Д-р Р. Осінчука, Голова

Д-р К. Рогозинський, Секретар

(1)

Два друковані бюлетені.

B e s c h e i n i g u n g

Herrn Jaroslav Mychackyj
.....
14.1.1916 Kalne
geboren am su

hat laut beiliegender beglaubigter Abschrift mit dem Gesamturteil
sehr gut an den staatl.medizinischen Jnstituten
6.VII.1943. in Lemberg am die medizinischen Fachprüfungen
bestanden .

Laut Min.Entschl. vom 17.Io.47 Nr.VI 50 199 §e 41b
wurden die Ausbildung und die medizinischen Prifungen in Lemberg
als gleichwertig der Ausbildung und den ärztlichen Prifungen an
den deutschen Universitäten anerkannt.

19. November 47.
München, den 19..
Bayer.Staatsministerium für Unterricht und Kultus

I.A,

Höller
(abent. Sonnenstein)

Посвідка міністерства освіти в Баварії.

проблемами наших лікарів у початках їхнього поселення, бо це була для них тоді найістотніша справа. Ще більші труднощі, включно з вимогами повторення студій, мали колеги-стоматологи, але читач знайде про ці справи докладніші інформації на іншому місці цієї книги.

Проте витривалість, наполегливість, прив'язання до своєї професії та почуття відповідальності перед самим собою, своєю родиною та своєю професією були міцними чинниками. Вони допомогли кожному лікареві як індивідуально, так і організовано у своєму Т-ві, разом з його проводом, переборти всі негоди і труднощі, що стояли на дорозі в новому краю і в нових умовинах, та привернути українському лікареві його професійний стаж та громадське значення й поставити його професію та Т-во на одно з передових місць серед нашої організованої громади в діяспорі. На тому крутому шляху український лікар, починаючи від "ордерлі" в шпиталі, нерідко дійшов до стажу професора медичної школи чи наукового дослідника міжнародного значення. На тому шляху за ним стояла моральна сила організованого лікарського світу в УЛТА.

УЛТА вже від самого початку повело також наукову роботу, влаштовуючи з нагоди кожних зборів Наукові Конференції чи такі самі конференції по Відділах, нав'язало тісну співпрацю з професійними, громадськими й науковими товариствами, інформувало громаду про свою працю в пресі, дбало про товариське життя своїх членів, влаштовуючи щорічно карнавалові забави, а навіть один вечір "Мистецького слова й музики" самих авторів-лікарів (1952), брало участь у громадській праці та заохочувало до неї своїх ідейних членів, хоч не місце тут на історію такої діяльності. Оцінка тієї праці Т-ва, як такого, чи індивідуальна участь українських лікарів у громадському, національно-політичному, науковому, а навіть церковному житті, вимагає окремого обширного обговорення на сторінках майбутньої історії української медицини. Ще більше можна сказати про матеріальну допомогу та жертвенність українських лікарів на національно-громадські потреби. Про ці справи читач знайде також інформації бодай у коротких згадках на сторінках цієї книги.

Проте не можна не згадати найбільшого осягнення нашого Т-ва в його початковому періоді, а саме нашого науково-професійно-громадського журналу "Лікарський Вісник", що почав виходити в травні 1954 року з ініціативи та під редакцією д-ра Р. Осінчука. "Лікарський Вісник" став найкращим зв'язковим ГУ Т-ва із своїми членами та речником УЛТА серед своїх і чужих. У зв'язку з видаванням та позицією головного редактора були на зборах висунені дві концепції, може й обидві однаково важливі. Одна концепція незалежності головного редактора від ГУ Т-ва, а друга включення його до ГУ, як одного з членів. Автор цих рядків, як головний редактор журналу, обстоював, головно в початках розбудови журналу, концепцію незалежності редактора та відповідальності його лише перед найвищим органом Т-ва — З'їздом Делегатів УЛТА. Для історії Т-ва та поінформування всіх членів Т-ва, автор цих рядків коротко спрецизує таке своє тодішнє становище. Щоб розбудувати журнал та довести його до стану періодичного поважного журналу, що міг би знайтися на полицях наукових бібліотек у США, Канаді чи поза межами Америки, головний

редактор мусів старанно дбати про зміст та вигляд журналу і його систематичне видавання. А тому він мусів мати рішальний голос у цій справі. У тодішніх часах дуже непевних та кутих фінансів Т-ва, ГУ мусіла знову ж дбати про різні аганди Т-ва та рівновагу свого бюджету. Як переходова дворічна інстанція, ГУ хотіла прийти на збори зі звітом збалансованої фінансової господарки. Головний редактор, як член Управи, міг бути легко переголосований більшістю членів ГУ навіть тоді, коли він настоював на видатки в зв'язку з виданням журналу. Зате незалежний редактор міг мати далеко більший голос щодо потребного журналу та більший вплив на рішення ГУ. Очевидно, все це залежить від розуміння проблеми одною та другою стороною, від людей у проводі та їхньої дружньої співпраці й відповідальності за працю Т-ва.

Персональні справи

Про персональний склад першої ГУ УЛТА вже була згадка. У наступних роках Загальні Збори, а потім З'їзд Делегатів УЛГА, перевибрали первого голову Т-ва аж п'ять разів. На шостих Загальних Зборах д-р Р. Осінчук категорично відмовився від дальнього головування з двох причин. Поперше, щоб дати можливість прийти до проводу новим колегам, подруге, уважав, що доцільніше буде, коли він присвятить більше часу й праці для розбудови нашого молодого ще тоді журналу.

Персональний склад на інших позиціях ГУ упродовж п'ятьох років дещо мінявся з різних, хоч не зasadничих, причин. Деякі колеги виїжджали з Нью-Йорку, інші відмовлялися через переобтяження працею чи підготовкою до ностирифікаційних іспитів, і тому деякі особи в ГУ Т-ва мінялися іншими. Заступниками голови ГУ були в трьох каденціях д-ри Е. Гарасим та В. Барон. У другій ГУ на третього заступника був вибраний д-р Р. Сочинський. Пізніше на тих позиціях були такі д-ри: В. Петришин (2), О. Сушків (2), Софія Парфанович, П. Грицеляк та М. Зарицький. Чи не найбільше клопотів було впродовж п'яти років із секретарями Т-ва. Очевидно, в тих часах не було платної помічної сили в ГУ, ані машини до писання, бож на це не було грошей. Всі листи треба було писати рукою, а секретарської роботи було чимало. Хоч би згадати для прикладу рух листування в 1953 році. У тому році прийшло до ГУ 353 листів, а відійшло 1.516. Деякі бюллетені були розмножувані друком або на цикlostилі. У великій мірі цю секретарську роботу полагоджував сам голова ГУ та секретарі-добровольці, що на прохання голови помогали в секретарській роботі Т-ва. Автор цих рядків з великою вдачністю згадує тих колег, а саме д-рів: Я. Микуловича, С. Вороха, М. Логазу, а особливо К. Рогозинського та св. п. Б. Панчука. Єдиний д-р К. Рогозинський, вибраний у другій каденції секретар ГУ виконував свої функції цілий рік, а крім того, допомагав ще добровільно в першій каденції після резигнації д-ра Я. Макарушки. Зреклися своїх функцій секретаря також д-ри В. Федорців та М. Савчин, а М. Логаза, вибраний у третій каденції, секретарював лише короткий час з причини виїзду до Сиракюз. Взагалі з виборними секретарями мали клопоти й наступні голови ГУ — д-р Я. Воєвідка та д-р Б. Макарушка, бо ця функція вимагає дещо більше часу від секретаря, ніж від інших членів ГУ.

Нелегка функція в початкових роках Т-ва була й скарбників, якими були д-ри: Д. Лепкий (2), а після нього д-ри: О. Рейнарович, Ю. Кушнір та Р. Сухий. У тих часах постійної мандрівки членів нелегко було збирати вкладки від колег, тим більше що багато з них, не маючи праці, були звільнені від вкладок, а інші, тоді малоплатні, ледве по 25 центів платили місячно. Не могли також причинитися фінансово до ведення агенд Т-ва існуючі тоді Делегатури чи Відділи, бо мали такі самі труднощі. Одним із найкращих скарбників того часу був д-р Ю. Кушнір, за урядування якого річні прибутки до каси виносили 3.142 дол. Зібрати таку суму в тому часі було трудніше, як 10-12 тисяч у пізнішому періоді за дворічну каденцію. Все ж таки на широку діяльність Т-ва та на видавання журналу, навіть при найбільшій ощадності, фонди були невистачальні, коли ще додати що від четвертої каденції ГУ почала давати деякі допомоги з новоствореного Допомогового Фонду, для якого правильник виготовив д-р Р. Сухий. Членами ГУ Т-ва, крім згаданих у першій ГУ, були ще такі д-ри: Стефа Коренець, К. Перейма, П. Джуль, Софія Парфанович, М. Корнилів і О. Баран.

Підсумки

Підсумовуючи працю п'ятьох каденцій ГУ Т-ва під проводом того самого голови, можна сказати, що цей період життя Т-ва був найскладніший та найважчий, але одночасно найцікавіший, бо він дав здорові основи та напрямні ідеї нашій організації. Створення єдиної справді незалежної лікарської організації у вільному світі, охоплення реєстрацією понад тисячі українських лікарів та лікарів-дентистів у США, Канаді й інших країнах, заснування шістьох Відділів у найбільших осередках, створення Допомогового Фонду, інформаційна служба, посередництво праці, корисні інтервенції в справі ностирифікації дипломів, започаткування наукових конференцій та участь наших членів у науковій роботі в секціях НТШ та УВАН, а головно видавання нашого журналу "Лікарський Вісник", наладнання зв'язків Т-ва з усіма центральними, громадськими, професійними й науковими установами, велика участь наших членів у громадській роботі та їхня жертвенність на громадські цілі й врешті безперебійне ведення всіх агенд Т-ва — це є досягнення початкового періоду нашого Т-ва, які здобули признання серед нашого членства та нашої громади. Про це найкраще свідчила постійна участь на наших зборах передових представників наших центральних установ та нашої преси, яка часто сама відзначувала наше Т-во на своїх сторінках.

Тому, особливо авторові цих рядків, з нагоди 25-річчя УЛТПА слід широко привітати наше Т-во та подякувати усім-усім колегам, що, працюючи на різних постах з першим довголітнім головою ГУ Т-ва, клали підвалини під наше Т-во. Рівночасно автор цих рядків дякує тим, що по ньому прийшли, тобто всім наступним головам ГУ Т-ва, головним редакторам журналу та всім Управам Відділів УЛТПА, що своєю відданою працею розбудовують його далі. А врешті треба подякувати всім колегам-членам Т-ва, що своїм прив'язанням до Т-ва, своїми ідеями та своєю працею причинилися до його розвитку. Оцінку нашої праці та значення нашого Т-ва дав ще в 1952 р. наш тоді 75-літній лікар-сеньйор зі старшої еміграції,

д-р Сукованченко з Рочестеру, такими словами: "Щодо питання про доцільність організації українських лікарів у нових обставинах, тут не може бути двох думок і ця потреба найяскравіше виявилася в уже існуючому товаристві, що його ініціатори так добре справились із своїм завданням".

Наприкінці кілька думок на майбутнє.

1. Ми повинні завжди пам'ятати про тих заслужених колег, що від нас відійшли у вічність, та містити згадки про них у "Лікарському Віснику". Зокрема ми повинніувіковічнити на сторінках нашої історії тих лікарів, що полягли в боях за волю України під час двох світових воєн, у визвольних арміях та повстанських загонах, чи були замучені в усіх ворожих тюрмах чи концтаборах.

2. Ми повинні докласти всіх організаційних та товариських зусиль, щоб приєднати до Т-ва всіх усе ще необ'єднаних лікарів, лікарів-дентистів, фармацевтів та членів інших споріднених професій, а зокрема наших колег із старшої еміграції та тут роджених.

3. Ми повинні постійно притягати наших молодих, уже тут вихованих колег до Т-ва та проводу в Централі й Відділах, щоб запевнити майбутність Т-ва.

4. Ми повинні старанно зберігати наші архіви Централі та Відділів для майбутніх істориків нашого Т-ва.

5. Ми повинні відновити зв'язки з усіма українськими лікарями в діяспорі, щоб таким чином створити свого роду світову репрезентацію вільного українського медичного світу, яка може нам і нашій громаді бути потрібна для поважних національно-політичних акцій навіть на міжнародній арені.

6. Ми повинні заохочувати наших громадсько вироблених колег до участі в праці та проводі американських медичних організацій, як про це вже деколи була мова.

7. На порозі другого чвертьсторіччя провід нашого Т-ва переходить в руки другого найбільшого осередку наших лікарів, переважно молодих віком. Треба радіти, що новий осередок має охоту перебрати дальший провід Т-ва, можливо з молодим запалом та новими ідеями. Треба лише побажати, щоб там створився більший гурт провідних колег, який із себе зможе постійно висувати кандидатів на найголовніші провідні позиції Т-ва впродовж довгих років так, як це було в Нью-Йорку. Першій Головній Управі УЛТПА в новому середовищі автор цих рядків щиро бажає успіхів.

Д-р Роман Осінчук — осново-
положник і перший довголітній
голова УЛТА

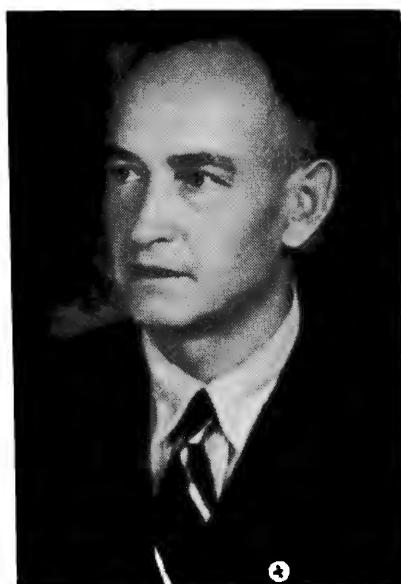
Д-р Еміль Гарасим — п'єрший заст.
голови

Д-р дент. Волтер Барон — другий
заст. голови

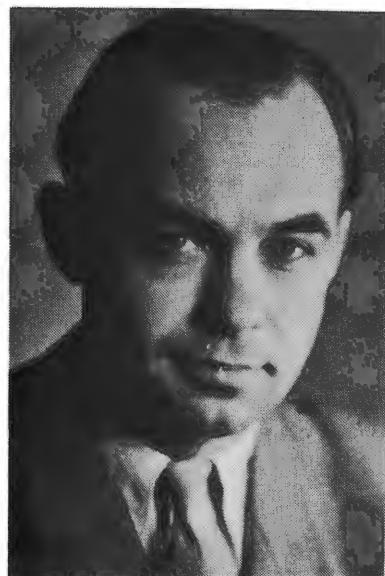
Д-р Неллі Пелехович-Гайворонська — голова першої Контр. Комісії

Д-р Тома Воробець — голова перших Зборів і член ГУ

Д-р Ярослав Воєвідка — член першої ГУ

Д-р Ростислав Сочинський — 3-ий
заст. голови 1951/52

Д-р Волтер Петришин — 1-ий
заст. голови 1953/55

Д-р Софія Парфанович — заст. го-
лови у різних періодах

Д-р Олександер Сушків — заст.
голови в різних періодах

Д-р Мирон Зарицький — заст.
голови в різних періодах

Д-р Климентій Рогозинський —
секретар з вибору і волонтерний

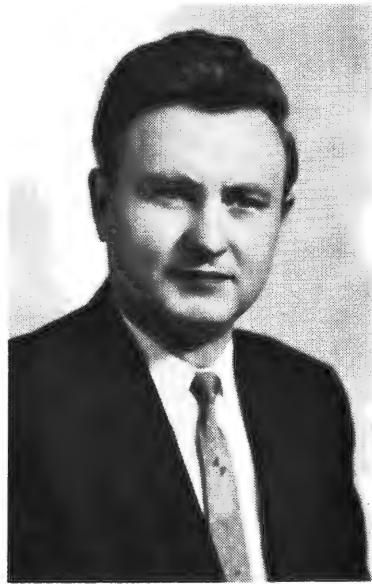
Д-р Богдан Панчук — секретар
волонтерний

Д-р Михайло Логаза — секретар з
вибору і волонтерний

Д-р Юрій Кушнір — скарбник
1953/54

Д-р Степан Ворох — секретар во-
люнтарний

Д-р Роман Сухий — скарбник
1954/55

Д-р Я. Миколович — секретар во-
люнтарний

ДЕВ'ЯТЬ ЗМІН
(1955-1975)

Д-р мєд. Ярослав ВОЄВІДКА

На ширші води

Перші роки існування Українського Лікарського Товариства в Америці були стало під знаком "бути чи не бути". Нові умовини праці та шукання її, переселювання з місця на місце, брак достатнього знання англійської мови, приготування до нострифікаційних іспитів та вкінці брак грошей на прожиток були головними перешкодами до належного розвитку в початках нашого Товариства. Треба було великої енергії, завзяття та послідовності проводу Товариства, щоб побороти всі перешкоди та вивести УЛТПА на спокійніші води.

Заслуга в цьому та повне признання належать ініціаторові та головному організаторові нашого Товариства д-рові Романові Осінчукові. Щоправда, в той

час він був уже по іспитах, але щойно початковим американським лікарем, і хоч таких було більше, то тільки він своєю працею та посвятою часу зумів зорганізувати й повести Товариство через найтяжчі роки його існування. Як вислів великого признання, Загальні Збори вибирали його п'ятиразово головою УЛТПА.

Розглядаючи з перспективи 25 літ розвій та працю лікарського Товариства, уважаю, що побіч появи "Лікарського Вісника" були два рішення Загальних Зборів перших років, які стали зворотними та суттєвими для дальнього існування. Перше: Ухвала Загальних Зборів з 1953 р. щоб УЛТА перейшло на двоступневу організацію, тобто тогочасні філії чи Відділи наділити широкою автономією та злучити в одну цільність спільною Централею з її органом "Лікарським Вісником" та осідком у Нью-Йорку. Друге: Рішення З'їзду Делегатів з 1955 р. організувати Наукові

Головна Управа УЛТПА в 1957-59 рр. Стоять зліва направо д-ри: В. Семків, О. Оришкевич, М. Сіменович, Р. Сочинський, Сидять д-ри: А. Якимів, Я. Воєвідка — голова, Г. Носковська-Гірняк, Б. Макарушка.

З'їзди що два роки, незалежно від З'їзду Делегатів, по різних осередках діяння наших Відділів.

Великі простори північного континенту Америки витворили специфічні льокальні умовини праці серед місцевих гуртів наших лікарів. Охопити все в одну цілість було для нью-йоркської Управи фізично неможливо. Ініціатива залишена на місцях дала кращі організаційні осягнення. Щоб стимулювати поодинокі Відділи до дії та виконування спільніх завдань і створити з них одне Товариство, конечна була якнай-тісніша співпраця між Відділами та Централею. Наукові З'їзди, як наступне звено діяльності УЛТА, мали б дати не тільки провірку наукової роботи наших лікарів, але через зустрічі великого гурту наших членів та їх родин плекати традиції української лікарської спільноти, привезені з нами на цей континент. І коли на З'їзді Делегатів у 1955 році наділено мене почестю голови Товариства, уважав я за головну програму діяльности нововибраної Управи скріпити внутрішньоорганізаційні зв'язки особистим контактам, поїздками по Відділах, та започаткувати організацію заплянованих Наукових З'їздів.

Не думаю на цьому місці звітувати з моєї чотирічної діяльности, тільки хочу поділитися думками й особистими зауваженнями за час моого дворазового головування.

До часу З'їзду Делегатів 1955 року вийшли були друком три числа "Лікарського Вісника" під редакцією його засновника д-ра Р. Осінчука. Збори ухвалили продовжувати видавання журналу та покликали до життя Редакційну Колегію, яка, на жаль, ніколи не почала діяти. Вже на першому засіданні зустрінув я відмовну поставу колег', що мали провадити

Президія Конференції, присвяченої 15-літтю смерти проф. д-ра мед. М. Панчишина, в Чікаго 1958 р. Зліва д-ри: П. Джуль, М. Логаза, (Невідомий), Б. Макарушка, Я. Воєвідка, священик під час молитви, Р. Осінчук, пані Ольга Панчишин, Ю. Трухлий.

видавання "Лікарського Вісника". Це змусило мене іменувати себе самого редактором, хоч для цієї роботи я мав найменше вміння та досвіду. Так тяжко початої д-ром Р. Осінчуком роботи не можна було мені припиняти. Вкладом великого часу та енергії мусів я на протязі двох років продовжувати роботу, до якої може найменше надавався. Це, очевидно, було причиною деяких недотягнень у моїх обов'язках голови Головної Управи, а саме менше часу на роз'їзди по Відділах, послаблення організаційних плянів та допливу фінансів. Деякі колеги були мені допоміжні в перекладах статей, а мовна редакція та ціла технічна сторінка були в руках сл. п. редактора Ф. Дудка, якому я завжди висловлював глибоке признання та вдячність.

Тяжко сьогодні описати труднощі та турботи, що стрічали нездівідченого "редактора". Недоглянути невпластивий, а радше необдуманий автором статті вислів, або оминути чиєсь прізвище — викликувало довгі листи з вибаченнями, відповідні спростування та заяви у "Лікарському Віснику". Це все тоді було дуже важливою справою, а сьогодні — вже лише приємними споминами.

Коли ми при видавничій сторінці нашого Товариства, то не можу поминути мовчанкою рішення на З'їзді Делегатів у 1957 році, до якого я зайняв був рішуче негативне становище, а саме, що головний редактор ЛВ є вибраний та відповідальний тільки перед З'їздом Делегатів, а не перед Головною Управою. На мою думку, яку я обстоював, Головна Управа Товариства відповідає за цілість його діяльності поміж З'їздами. Незалежність редактора від Головної Управи може стати несприятливою,

а то й шкідливою для Товариства. Що мое становище з 1957 року було правильне, виявилося десять років пізніше, коли статті, написані нашими колегами до плянованого "Альманаха" для збереження дорібку українських лікарів, перестали бути власністю УЛТА.

На ті часи відважне рішення Головної Управи, щоб зорганізувати в 1956 р. перший Науковий З'їзд не на "Союзівці", як це було рішено на З'їзді Делегатів 1955 року, а в Клівленді, увінчалося повним успіхом. Все мусіли ми організувати "від початку", без жодного досвіду в цьому напрямі, під загрозою повної організаційної та фінансової невдачі. Конвенція мала бути науковою і товариською "першою ширшою зустріччю" українських лікарів Америки й Канади. Місцевий Комітет Клівленду під проводом д-рів М. Комарянського та В. Левицького, доклав усіх старань до технічної ділянки З'їзду, а Головна Управа подбала про наукову сторінку та фреквенцію учасників.

Куди кращим та з більшим розмахом був наступний З'їзд у Чікаго 1958 р. Маючи досвід із Клівленду, група молодших колег уміло зорганізувала З'їзд при ще більшій участі лікарів. Закінчення З'їздів бенкетами — це вдалі спроби зустрічі українського лікарського світу з ширшим кругом нашої спільноти.

Щоб наладнати організаційну ділянку як слід, обов'язковими, на мою думку, є особисті поїздки голови до всіх Відділів хоч один раз за каденцію. Листи чи обіжники не дадуть такого організаційного успіху, як особистий контакт. Очевидно, це вимагає великого вкладу часу та грошей, але за це Товариство має велику користь.

Тепер, по 25 літах діяльності УЛТПА, хочу зробити підсумки, що було добре, а що ні, і як можна було краще зробити. Це, очевидно, стосується однаковою мірою як до моєї чотирилітньої діяльності як голови, так і колег, що були передо мною і по мені у проводі нашого Товариства. Це не є критика якихсь осіб, це тільки ствердження, що відповідальність є за всіми нами. Я згадував про це раніше при своїх виступах з нагоди різних зборів нашого Товариства.

Приїхали ми на американський континент як група українських лікарів, що покинула рідні землі не для заробітків, тільки як прояв опору проти займаншини. Приїхали люди з різних земель України, такі що працювали вдома лікарями як також молодші, що покінчили свої медичні студії на еміграції. Спочатку не було в нас якихсь докладніших статистичних даних про походження наших лікарів за областями України. Ми знаємо, що більшість походила зі західних земель, однак число лікарів зі східної України було досить поважне (З'їзд у Карльсфельді). Від того часу пройшло вже 30 літ, багато старших колег повмирато, багато чомусь відстало від нашого Товариства, а деякі опинилися навіть у чужому для нас таборі. Це про старших.

А як справа зі середніми віком та молодшими, що походять із східніх областей? Мое враження, може неправильне, що число їх членства в УЛТПА маліє. Може, через те, що наші керівні органи, в Централі й у Відділах, роблять потягнення, що їм не відповідають і тому вони не пристають до нашого гурту. Не хочу, щоб мої міркування були правдивими. Уважаю, що наше лікарське Товариство, сформоване як

Група лікарів з Нью-Йорку з проф. д-ром Л. Дмоховським та три пані: С. Олесницька, Н. Сочинська та д-р Хоркава. Чікаго, 1958 р.

Звичайний З'їзд Делегатів УЛТПА в Нью-Йорку, 1959 р.

УЛТПА, повинно охопити всіх лікарів Америки й Канади, що вважають себе українцями з походження.

Перший етап нашої організаційної стратегії — наладнання зв'язків з тут народженими лікарями українського походження також на вдався. З малими винятками, в перших роках загал тут народжених лікарів нас не прийняв (не можу сказати, що ми їх не прийняли). Не прийняв, може, тому, що нас не розумів, а ми не зробили відповідних заходів, щоб ту прогалину між нами перейти. Навіть одиниці, що спершу були дуже прихильно до нас наставлені й давали себе вибирати до Управ, відійшли. Мушу повторити, вина в тому, мабуть, нас усіх. На жаль, цього не в силі завернути, бо це вже належить до історії.

Входимо в друге чвертьстоліття діяльності УЛТПА. Кадри старших колег відходять, молодші стають на провідні пости в нашему Товаристві. Обов'язком їх буде зберегти та провадити УЛТПА на дальншому шляху за всяку ціну. Маючи досвід старших колег з їх осягненнями та невдачами, вони мають доповнити зміст Товариства новими думками та рішеннями, згідними з духом часу та обставин. Тут виховані, а то вже й народжені нашадки політичної еміграції з України мусять витворити тривкі підвалини для зорганізованого лікарського стану на чужині, як також для "Лікарського Вісника" — заборона вільної української медичної науки.

Обставини та середовище мають великий вплив на спосіб думання та діяння людини. Середовище Нью-Йорку має свій питомий характер. Тому діяльність Головної Управи на цьому місці була під впливом середовища. Один голова мав вплив на другого, а Управа персонально роками була без змін. Тому я був одним із тих, що вважали за потрібне для добра УЛТПА перенести осідок Централі до іншого середовища. Я завжди був "оптимістично" наставлений і тепер думаю, що холодний вітер з-над озера Мічіген буде для нашого Товариства не менш сприятливий, як були впродовж 25 років хвилі Атлантического океану.

Склад Головної Управи УЛТА у двох каденціях.

У роках 1955-57 д-ри: Я. Воєвідка — голова, Р. Сочинський, Б. Бабій та Д. Ткачук — заступники голови, Т. Шефедін — секретар, А. Якимів — скарбник, О. Оришкевич та Б. Панчук — члени.

Контрольна Комісія: Р. Осінчук — голова, З. Гіль та О. Баран — члени.

Товариський Суд: О. Любчак — голова, Ю. Кушнір та Д. Кострубяк — члени.

У роках 1957-59 д-ри:

Я. Воєвідка — голова, Б. Макарушка — голова-елект, С. Кучменда — 1-ий заступник голови, М. Сіменович — 2-ий заст. голови, О. Носковська-Гірняк — секретар, А. Якимів — скарбник, О. Оришкевич, Р. Сочинський та В. Семків — члени.

Контрольна Комісія: О. Сушків — голова, М. Логаза та О. Любчак — члени.

Товариський Суд: О. Баран — голова, Б. Олесницький та І. Чолган — члени.

Головний редактор "Лікарського Вісника": Р. Осінчук.

Д-р мєд. Богдан МАКАРУШКА

Огляд моого головування в УЛТА (1959-1961)

Перебрав я провід нашого Товариства в досить скрутнім періоді. Фінанси Т-ва були дуже скромні й ця обставина не дозволяла нам розгорнути широкозакроєну організаційну працю, так дуже конечну. Реєстр і картотека членства була теж дуже слабо скомплектована й треба було ще багато праці, щоб їх упорядкувати. Ми всі в Головній Управі здавали собі справу з того, що, як це було й попередніми роками, так і тепер мусітимемо "запозичатися" в Допомоговому Фонді Т-ва, щоб уможливити видавання нашого фахового журналу "Лікарського Вісника" — за що ми завжди мусіли вислуховувати докори від колег на загальних зборах. Однак чи ж могло

бути інакше? Чи могли ми через недостачу фондів припинити видавання журналу? Ні! Маючи головним редактором "Лікарського Вісника" такого ідейного ентузіяста, як д-р Роман Осінчук, ми мусіли робити все, що тільки було в наших силах, щоб його видавання продовжувати. І я можу ціною сказати, що якби не розумна й ідейна наполегливість д-ра Р. Осінчука, то видавання "Лікарського Вісника" було б напевно бодай на деякий час перервалося, а це було б з великою шкодою як для нашого фахового лікарського світу і його історії, так і для всієї української громадськості. Нам не раз доводилося чути гострі слова критики від д-ра Осінчука, також дуже часто мусіли ми на засіданнях, сходинах чи на зборах вислуховувати його довгих, але завжди речевих, промов, та й укінці ми завжди приходили до переконання, що він мав рацію і треба так робити, як він радить. Я здавав собі справу з того, що праця буде нелегка,

однак потішав себе тим, що до Головної Управи вибрано колег', які охоче й "зі серцем" будуть працювати.

У моїм короткім огляді не хочу подавати багато "чисельних" даних, бо це був би непотрібний баляст. Подам тільки те, що вважаю за най-конечніше і що, на мою думку, не повинно бути пропущене. Отже за час своєї каденції Головна Управа відбула 20 засідань, у яких постійно брав участь головний редактор "Лікарського Вісника", який завжди служив нам своїми цінними порадами. Постали два нові Відділи УЛТА — у Меріленді й Міннесоті. Прийнято 38 нових членів. До каси Т-ва вплинуло \$10,878.95 включно із сальдом \$573.03 з попередньої каденції, тобто, прибутки були . на \$3,817.90 більші, ніж за попередньої каденції. Виділено остаточно Допомоговий Фонд, на який вплинуло \$2,154.00.

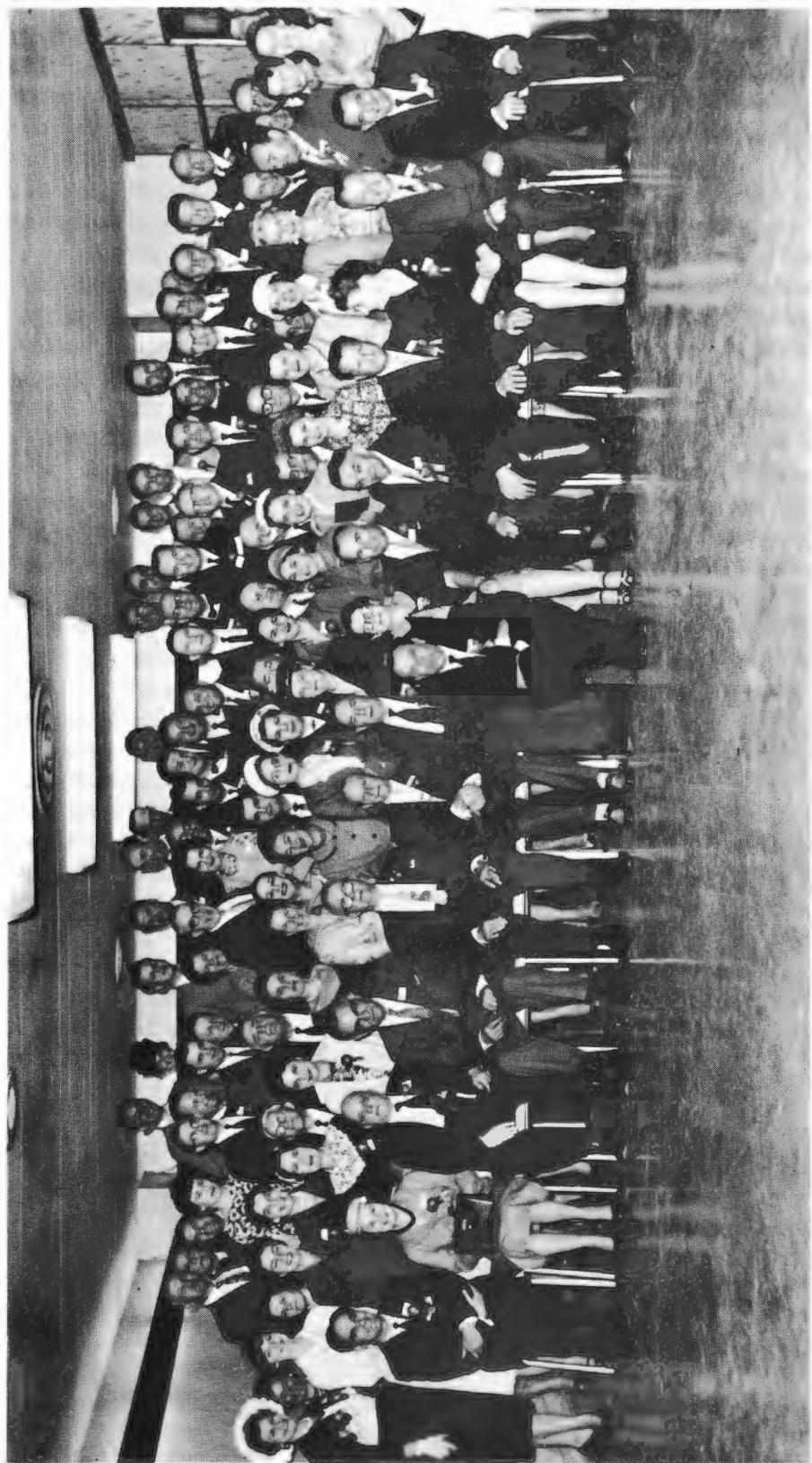
Кошти зв'язані з видаванням "Лікарського Вісника" винесли \$5,340.60. Однак з приємністю мушу ствердити, що "Лікарський Вісник" усамостійнився, став квартальніком і за каденцію двох років вийшло сім чисел. У цьому була також велика заслуга адміністратора, тепер уже, на жаль, покійного сл. п. д-ра Богдана Панчука, який упорядкував картотеку, вислав багато пригадок за залеглі передплати та зібрав деякі платні оголошення.

Як видно з кількох вищезгаданих конкретних фактів, мої побоювання показалися в короткому часі безпідставними. Назагал всі колеги, які ввійшли в склад Головної Управи, виявили обов'язковість і охоту до праці, приходили правильно на засідання й виконували свої обов'язки. Неприємним інцидентом була невідклична резигнація секретаря Головної Управи д-ра Василя Федорцева у вересні 1960 р., спричинена товарицьким непорозумінням. На щастя, член Головної Управи д-р Ілляріон Чолган згодився перебрати його обов'язки й виконував ці завдання дуже добре.

Коли я нині, ретроспективно, дивлюся на минулий час нашої каденції, то можу сміло сказати, що це був час цікавий, незвичайний та, до деякої міри, захоплюючий — і я напевно не помилуюся, коли назву його часом переломовим. А це з наступних причин: 1) Фінансова ситуація нашого Т-ва значно поправилася за нашої каденції; 2) Домівку Т-ва перенесено до нового приміщення; 3) Перший раз в історії нашого Т-ва зорганізовано наш Науковий З'їзд поза територією США — в місті Торонто в Канаді.

До 1): Щасливим збігом часу й обставин, переважна більшість колег', які старалися здобути право виконувати лікарську практику на терені США, були вже дістали свої дозволи ("лайсенси"), вибрали місця осідку в різних штатах і переважно в короткім часі виробили собі дуже добру практику та змогли станути на тривких матеріальніх основах. Ця обставина уповажнила нас уже відрazu на Загальних Зборах 30 травня 1959 р., які вибрали нашу Головну Управу, підвищити дещо членську вкладку, щоб поправити фінансовий стан Т-ва. Дарма що підвишка була дуже незначна (в загальному тільки \$3.00 на рік), та все таки це нам дуже помогло. Крім того, наш скарбник д-р А. Якимів доклав і своєї праці, щоб постягати залеглі вкладки, що йому у великій мірі вдалося і за це належиться йому признання.

До 2): Домівка нашого Т-ва приміщувалася в одній кімнатці Україн-

25-ЛІТТЯ УЛТПА

З'їзд українських лікарів США й Канади в Торонто 1960 р., з нагоди 10-ліття УЛТА.

ського Народного Дому при 2-ій евеню в Нью-Йорку. Кімнатка була така тісна, що навіть трудно було відбувати там засідання Управи. Була це спільна домівка Головної Управи й Відділу Метрополії Нью-Йорк. Після нарад і дискусій обох Управ та після договорення з Управою Українського Інституту Америки (при 2 Схід 79 вул.) рішено перенести домівку Т-ва туди. Велику працю над перевезенням документів, архівів і книжок виконав колега д-р Климентій Рогозинський. Він солідно й сумлінно поскладав, поз'язував та впорядкував усі папери та своїми власними фізичними силами й матеріальними засобами перевіз усе до нової домівки і там поскладав. Цим дуже поміг нам тоді в нашій тяжкій ситуації, і я почиваюся до обов'язку висловити за це велику подяку. Так ми переселилися з подолу міста до репрезентативного будинку у верхній частині. Відтоді ми вже мали де відбувати в культурному середовищі наші засідання, сходини чи збори, а наші пані з Секції Дружин Лікарів під проводом завжди активної і нєвтомної пані О. Терлецької мали де влаштовувати т. зв. "Ялинки", чайні вечори чи інші імпрези.

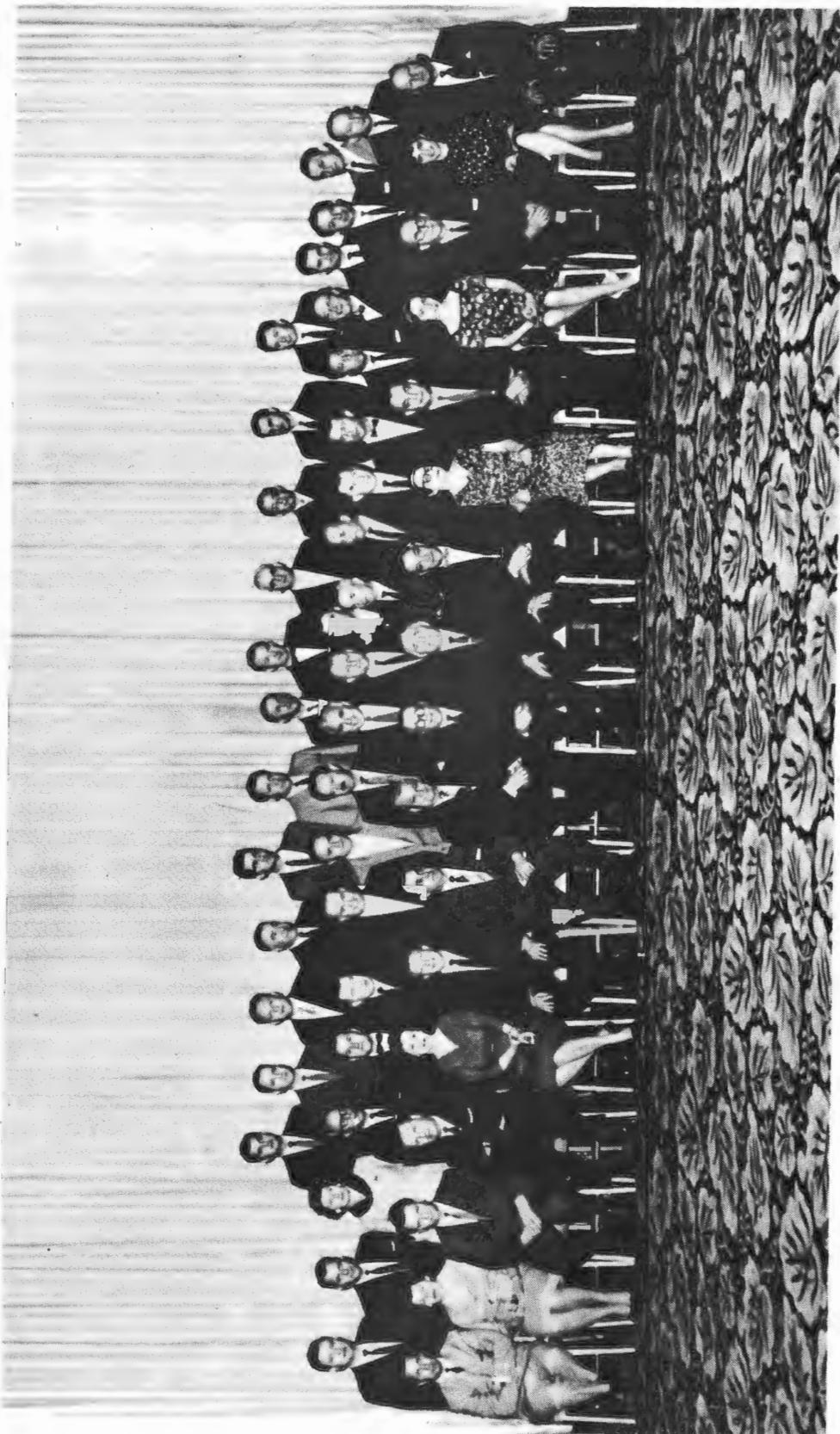
До 3): Згідно з традиціями двох попередніх Управ, які організували раніше з повним успіхом Наукові З'їзди (перший у Клівленді, а другий у Чікаґо), на нашу Управу випав обов'язок зорганізувати третій Науковий З'їзд у 1960 р. Наші Загальні Збори 30 травня 1959 р. рішили, щоб цей З'їзд відбути в Торонто, Канада, де вже від 1957 р. існував наш Відділ УЛТА. Делегатами з Торонто на наших Зборах були д-ри Гр. Шиманський і А. Федина. Вони заявили, що їхній Відділ перебере на себе обов'язок підготови й технічної організації З'їзду. Тому, що в 1960 р. саме припадало 10-річчя з часу заснування нашого Т-ва, ми рішили відсвяткувати рівночасно в часі З'їзду наш ювілей. Для обговорення всіх деталів З'їзду я відбув поїздку до Торонто, де на ширших сходинах членів, а також у деяких приватних домах зустрінувся з багатьма колегами та переговорив з ними чимало важливих справ. Уже тоді я зауважив, що там почала ширитися думка заснування окремого т. зв. "Медичного Товариства" в Канаді, а це не покривалося з нашими задумами й цілями. Я тоді не зайняв жодної рішучої постави у цій справі, бо це не було ані на часі, ані на місці. Після моого повороту з Торонто слід було ще дуже багато діла зробити тут у нас на місці, і я цими справами мусів скоро й пильно зайнятися. Д-р Ілляріон Чолган перебрав був на себе організацію наукової частини З'їзду і виконав своє завдання перед і в часі З'їзду бездоганно, і за цю його важливу й важку працю належиться йому велике признання.

Загально можу сказати, що З'їзд відбувся з великим успіхом і був справді величавий. У першій частині — святкуванні нашого 10-літнього ювілею, було виголошено кілька промов чи доповідей і відзначено заслужених членів Т-ва, вручаючи їм відповідні грамоти. Наукова частина З'їзду так само пройшла з великим успіхом, участь була численна, також велике зацікавлення доповідями, які в загальному були на відповіднім високім науковим рівні. На жаль, не можна було всіх доповідей відчитати з браку часу. Були й маленькі недотягнення, які внесли деякий дисонанс у загальний перебіг З'їзду та про які я повинен тут згадати. Перше, це кількаразове наголошування канадськими колегами охоти до своєї окремішності, що, на мою думку, було зовсім непотрібне. Другою

прикрішою справою було те, що організаторам З'їзду не вдалося знайти й винайняти в Торонто відповідного приміщення для переведення нарад і бенкету. І тому, коли гості почали сходитися на бенкет, то готелева обслуга ще не вспіла була приготувати залю на бенкет після відбутих там нарад, через що гості були примушенні ждати натовпом на коридорі, поки заля була готова. Однак невдовзі вже видно було, що ця невигода скоро розвіялася при звуках оркестри й веселого забавового настрою.

Мушу згадати про один дуже мільй для учасників З'їзду момент. Коли ми вранці наступного дня, в неділю, пішли до церкви на Богослуження, яке відправляв для нас Преосв. Кир Ізidor Борецький у катедрі, то дуже мило нас вразила його проповідь, присвячена майже в цілості лікарській професії, виголошена з великою любов'ю та патріотизмом. О, якже інакше вона звучала від тих проповідей, які ми чуємо не раз з уст наших американських духовників! Я певний, що ця проповідь дуже причинилася до піднесення престижу українських лікарів. Після Богослуження ми подякували йому сердечно й відійшли в бадьюому настрою докінчувати З'їзд. Після закінчення нарад ми розпрощалися з гостинними канадськими колегами й від'їхали додому з почуттям полегкості й вдоволення, що сяк-так виконали своє завдання. Після повороту я стрінувся був із деякими закидами, що я давав забагато свободи канадським колегам у веденні З'їзду. Проте я тими закидами не дуже турбувався, бо, на мою думку, таким чином можна було легше здобути собі прихильність тих, яких ми бажали об'єднати в однім сильнім лікарськім товаристві. Цієї справи не полагоджено під час нашого перебування в Торонто, бо не було на це відповідних обставин. На це трапилася дуже добра нагода, коли Українське Медичне Т-во в Канаді скликало Загальні Збори в лютому 1961 р. На ці Збори поїхали як делегати від УЛТА голова-елект д-р Ростислав Сочинський та головний редактор "Лікарського Вісника" д-р Роман Осінчук. Вони виголосили відповідні доповіді, якими змогли переконати нечисленних інакше думаючих членів. На цих Зборах вирішено об'єднати обидва Товариства в одне. За це належиться нашим делегатам велике признання й похвала. Після цього радісного факту треба було поробити деякі підготовчі праці до змін у статуті й назві Т-ва та представити їх до схвалення найближчому З'їзові Делегатів у травні 1961 р. Тому я і д-р Р. Сочинський відбули наради з нашим правним дорадником адвокатом С. Яремою, який полагодив усі формальні справи. Найважливішою була справа приймання в члени Т-ва фармацевтів, на чім канадським колегам дуже залежало. І так на З'їзді Делегатів 28 травня 1961 р. ухвалено зміну назви Т-ва, яка відтоді ззвучить: "Українське Лікарське Товариство Північної Америки". Хочу також згадати моого широго друга д-ра Григорія Шиманського, який завжди дуже ідейно і віддано з нами співпрацював і причинився у великий мірі до всіх позитивних фактів, які заінтували в часі діяльності нашого Т-ва Голові організаційного комітету З'їзду в Торонто д-рові С. Кучменді висловлюю мою ширу подяку за дуже скоре, рішуче й успішне полагодження всіх справ перед і в часі З'їзду.

Наш голова-елект д-р Р. Сочинський узяв був на себе важкий обов'язок упорядкувати і проаналізувати анкетні листки, які були розіслані

З'езд Делегатів УЛТА в готелі "Коммодор" у Нью-Йорку, 1961 р.

всім членам Т-ва. Він це дуже дбайливо виконав, а висліди цієї аналізи були поміщені у 20 числі "Лікарського Вісника"

Щодо особистих зв'язків з Відділами, то д-р Тарас Шегедин відвідав, як делегат Головної Управи, наш Відділ у Філадельфії, а я відвідав два рази наш Відділ у Чікаго.

З наміченої мною програми праці ми зовсім занехали одну справу, задум якої існував ще раніше, а саме будову українського шпиталю в Нью-Йорку. Це було б коштувало багато мільйонів доларів і було зовсім не на часі.

Ще треба згадати, що з ініціативи Т-ва Українських Інженерів Америки скликано т. зв. Конференцію Професійних Товариств і Організацій, ціллю якої було і є координувати поставу професійних товариств у важливих національних та громадських справах. Кожночасний голова УЛТПА входить у склад Конференції, як делегат УЛТПА. Я брав участь у всіх засіданнях Конференції.

На З'їзді Делегатів 27 і 28 травня 1961 р. провід Т-ва перейшов до рук молодого, надійного й енергійного д-ра Ростислава Сочинського. Багатьом з нас старших Боже Провидіння дозволило ще організувати з молодшими колегами наше 25-ліття.

Дай Боже, діждати ще 35-ліття!

Д-р мед. Ростислав СОЧИНСЬКИЙ

На грані другого десятиліття УЛТПА

Сягаючи пам'яттю 12-14 років назад, коли то мені доля судила бути на протязі двох років головою УЛТПА (від травня 1961 до червня 1963 р.), перед очима, немов на екрані, виринає цілий ряд споминів, які укріплюють переконання, що цей короткий час був одним з найкращих періодів моого життя.

Обов'язки голови я перейняв не без страху, що не раз викликав приспішене биття серця, хоч я мав уже досвід у праці Т-ва, займаючи різні становища в Головних Управах УЛТПА майже від початку його існування. Проте це був переломовий час, початки другого десятиліття існування Т-ва, час, коли, не зважаючи на велике зусилля попередньої Гол. Управи наладити організаційну структуру Т-ва, залишилося дуже багато недокінчених

справ, які треба було виконати, поправити, удосконалити... Я був свідомий того, скільки праці, зусиль, хисту й самовідречення в особистому житті (велика лікарська практика, доростаючі діти тощо) вимагатимуть від мене наступні два роки. Одначе, відваги, охоти й сили додав мені ентузіазм новообраних членів Головної Управи, енергійних, ідейних, солідних і гідних довір'я колег, які взяли на себе доручені їм функції не для почести чи слави, а з бажання вкласти свій труд у виконання наміченого пляну праці, а тим самим у розбудову й дальший розвиток нашого великого Товариства.

Цими колегами були д-ри: Мирон Зарицький (голова-елект), Микола Остафійчук (1-ий заступник голови), Богдан Олесницький (2-ий заступник), Михайло Цегельський (секретар), Юрій Кушнір (скарбник), Володимир Гук (організаційний референт), Микола Крижановський (адміністратор) і Василь Кіналь (архівар).

Діяльність новообраної Головної Управи почалася вже на самому З'їзді Делегатів (10-тих Загальних Зборах), які відбулися 27 і 28 травня 1961 на "Союзівці", де я подав плян праці у 12 точках і перевів заздалегідь упояновану ділову конференцію, яка відзначалася тим, що була частиною З'їзу Делегатів і мала установчу силу, тобто право постанов через голосування делегатів.

У пляні праці Гол. Управи не було багато надзвичайного. Туди були внесені справи прості, самозрозумілі, потрібні й такі тільки, що їх за короткий час двох років можна було б наладнати й виконати. Цей плян складено на підставі найконечніших потреб Т-ва з метою закінчити й завершити внутрішню організацію УЛТПА, дати їй міцні основи на майбутнє та створити базу для дальніої діяльності назовні. Усі точки пляну під час моєї каденції виконано. Крім того, полагоджено чимало інших справ і переведено в життя різні почини й думки, які зродилися пізніше.

За цей час відбулося 22 засідання Гол. Управи з майже сто-відсотковою участю. Новинкою було те, що для скорочення часу та збільшення видатності праці нарад кожний член Гол. Управи кілька днів перед засіданням одержував копію протокола з попереднього засідання чи описи біжучих справ, а іноді й фотокопії відповідних матеріалів. Протоколи засідань переписувалися на машинці і зберігалися в окремій книжці. Ці звичаї перейняли пізніші Головні Управи Т-ва.

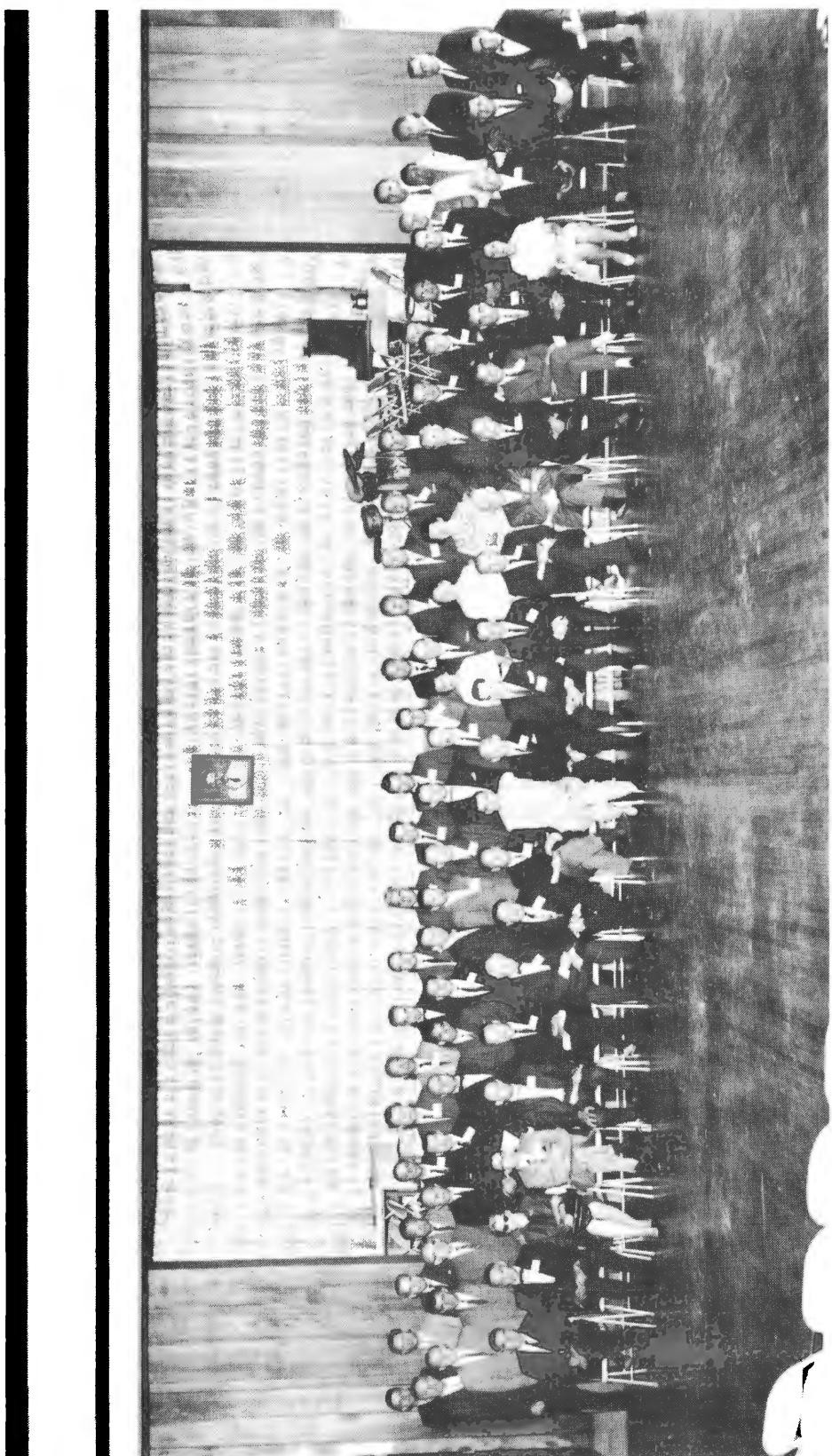
За два роки число членства збільшилося на 104 особи (понад 20%) і нараховувало в червні 1963 р. 572 активних членів, себто таких, які заплатили вкладки до кінця 1962 р. В дійсності приріст членства був ще більший, коли взяти під увагу, що на Загальних Зборах 1961 р. деякі Відділи в своїх звітах зараховували до дійсних членів таких колег, які роками не платили членських внесків. Членство УЛТПА збільшилося через створення нових Відділів, пожвавлення діяльності вже існуючих Відділів, але не менше також через виїзди членів Головної Управи в терен, особистий та листовний контакт, висилку до Відділів окремих інструкцій та технічної допомоги, а також через широку інформацію про УЛТПА в українській пресі та в американських медичних журналах.

Створення нових Відділів, які в тому часі "виростали, як гриби по дощі", це велика заслуга колег-ініціаторів даного терену, але не менша також Головної Управи, яка вишукувала відповідних організаторів, заохочувала їх, давала поради.

Як сьогодні пам'ятаю кількамісячну переписку й довгі телефонічні розмови з тепер уже покійним д-ром Миколою Залєським, моїм старшим приятелем ще з передвоєнних часів, у висліді яких і з допомогою д-ра Мелетія Снігуровича постав Відділ УЛТПА в Едмонтоні, Канада. 17 лютого 1962 р. очолив його д-р М. Снігурович. Я мав прилетіти на ці основуючі Збори, а вертаючися, мав зустрітися на летовищі у Вінніпегу з кількома тамошніми колегами в справі організації Відділу в цьому місті, а потім узяти участь у Загальних Зборах Відділу Торонто, що відбулися 18 лютого. Але, на жаль, мусів я цю довгогодинну подорож літаком в останній хвилині відклікати через неповажні, але болючі покалічення в автомобільному випадку. На Збори в Торонто полетів, покійний сьогодні,

Четвертий Науковий З'їзд українських лікарів США й Канади в Детройті, 1962 р.

Звичайний з'езд Делегатів УЛТПА на Союзівці, 1963 р.

д-р Б. Олесницький, до Едмонтону ж ми вислали інструкції та привіт.

Улітку 1962 я зустрівся з покійним д-ром Семеном Жуком, на літній оселі д-ра Я. Воєвідки над озером Лейк Джордж, де ми обговорювали справи можливостей створити Відділ у Монреалі. Д-р Жук знат про свою невиліковну недугу, яка йому залишала вже небагато життя. Він сконтактував мене з д-ром Р. Турком і у висліді цього створився новий Відділ УЛТПА в Монреалі на Загальних Зборах 17 листопада, на які я вже міг прибути. Першим головою вибрано д-ра Павла Таращука.

Організацію Українських Лікарів у Міннесоті попередня Головна Управа вважала Відділом нашого Т-ва, хоч вона була незалежна від УЛТПА. Щойно 10 березня 1962 р. оформилася як його Відділ. Голови Відділу д-ри: А. Лисий і М. Данилюк.

Відділ на Ровд Айленд і Массачусетс постав 18 листопада 1961 р. У березні 1963 р. він поширив свою діяльність на штати Коннектікат, Мейн, Нью-Гемпшир і Вермонт, приймаючи нову назву Відділу Нью Інгленд. Голова Відділу: д-р Т. Ганушевський.

Медичну Громаду — Відділ УЛТПА, що об'єднував студентів медицини, дентистики й фармації, засновано 8 вересня 1962 р. Першим головою став студ. мед. Ярослав Сидорак (тепер лікар-спеціяліст). Створення цього Відділу було завершенням великих зусиль Головної Управи, а зокрема її організаційного референта д-ра В. Гука, організувати молодий доріст Т-ва.

За цих 25 місяців створено дуже сильну фінансову базу товариства, без якої в наших модерніх часах ніяка діяльність, акція чи малий навіть почин не можуть здійснитися. Це треба завдячувати насамперед тодішньому скарбникові, а теперішньому голові Гол. Управи, д-рові Ю. Кушніреві, який застосував модерні методи книговодства, заангажував фахову силу (книговода проф. С. Шугана), утримував тісний листовий контакт із скарбниками Відділів і поодинокими членами. Крім того, заведено систему тримісячних розрахунків скарбників Відділів з Централею, поміщувано стан платності членських внесків по Відділах на сторінках "Лік. В-ка", переведено також деякі ощадностеві заходи як у Гол. Управі, так і при видаванні й адміністрації "Л. Вісника". Помогли також платні оголошення деяких фармацевтичних фірм на сторінках журналу й більша дотація однієї з них з нагоди IV Наукового З'їзду.

Попередня Гол. Управа передала нам касу з готівкою \$1,405. За два роки прибутків було: \$25,281 2½ рази більше, як за попередньої каденції, і майже стільки, скільки становили приходи Т-ва за попередніх 11 років його існування. Для наступної Гол. Управи залишено в касі: \$11,545.

Коли мова про фінанси, то треба згадати Допомоговий Фонд Т-ва, який створився в перших роках існування Т-ва і на який впливала частина членських вкладок. Він не раз ставав у великий пригоді колегам, які опинилися у скрутній матеріальній ситуації, чи вдовам і сиротам по членах УЛТПА. Тому що чл. вкладки й пожертви не вистачали на покриття коштів видавання такої вартісної публікації, як "Лікарський Вісник", у попередніх роках "позичалося" з Доп. Фонду потрібні гроші, так що прикінці цей фонд майже перестав існувати. Нам удалося відбудувати його до суми \$5.455 (мінус — \$600 допомог), які зберігалися на окремому

банковому конті. Це був тоді певний здобуток, хоч може сьогодні, коли кожний з нас забезпечений подекуди т. зв. пенсією для самозатруднених, або життєвим забезпеченням, Допомоговий Фонд уже не грає такої ролі.

Головна Управа нав'язала й утримувала тісний контакт і виміну думок з Управами й членством Відділів через спільні конференції, виїзди в терен Відділів, особисті зустрічі під час літніх вакацій, телефонічні розмови, обіжники й листування. Варто згадати ділову конференцію під час Наукового З'їзду в Детройті в 1962 р., а також окрему, першу цього роду в житті УЛТПА, нараду Гол. Управи з Управами Відділів під час осінньої зустрічі Відділу Метрополії Нью-Йорк 6 жовтня 1962 р., в якій взяло участь 14 представників 7-ми Відділів Т-ва. Ці дві зустрічі зродили багато корисних думок, роз'яснили деякі непорозуміння.

Найбільше користі принесли виїзди на місця осідку Відділів. Таких виїздів відбулося 25 (голови — 10, інших членів Гол. Управи — 15), удвоє більше, як за 11 попередніх років існування Т-ва.

Діловодством Гол. Управи взірцево займався її секретар д-р М. Цегельський з допомогою п. Юліяна Ревая — дорадника нашої канцелярії і інж. Івана Шабельського — писаря й стенотипіста. Впливало 997 листів, вислано 1,080 індивідуальних і обіжних листів. У кожному числі "Лік. В-ка" друкувалися "Сторінки голови УЛТПА" на професійні, суспільні й організаційні теми, подрібні дописи про діяльність Гол. Управи під на-звою "Вісті з Централі УЛТПА" під редакцією д-ра Б. Олесницького (б.о.) та обіжники Гол. Управи з обширними інформаціями й інструкціями, які приготовляли голова і секретар. У наслідку цих публікацій секретарі Відділів почали дедалі більш регулярно присилати свої тримісячні звіти з діяльності, і так уже від січня 1963 р. (ч. 28) у "Лікарськім Віснику" були вміщені чвертьрічні звіти всіх без винятку Відділів.

За цієї каденції створено такі комісії чи секції УЛТПА:

Комісія Допомогового Фонду під головуванням д-ра Климентія Рогозинського;

Комісія Архіву-Бібліотеки при редакції "Лікарського Вісника";

Комісія Професійної Етики з головою — дром Осипом Оришкевичем;

Секція Психіатрів при УЛТПА. Голова — д-р Богдан Вассель.

Поруч з тодішньою Управою Відділу Мічіген, Головна Управа вклала багато праці в організацію і переведення IV Наукового З'їзду Українських Лікарів Америки й Канади в Детройті 26 і 27 травня 1962 р., який був чи не найбільш вдалий з усіх попередніх (див. статтю про З'їзди).

Співпраця між головним редактором "Лікарського Вісника" д-ром Томою Лапичаком, вибраним Загальними Зборами, і Головною Управою проходила гармонійно в дружній і творчій атмосфері. Д-р Т. Лапичак зберіг характер журналу таким, яким його намітив його творець і перший редактор д-р Роман Осінчук, себто в рівних третинах: науковим, суспільно-громадським і професійно-організаційним. Це робило його цікавим не тільки для спеціалістів з різних ділянок медицини, але й для всіх членів УЛТПА, а також для українських лікарів, розсіяних по всьому світі, а навіть і для нелікарів, знавців друкованого слова: науковців, журналістів та інших професіоналістів. Вийшло 7 чисел, разом 520

сторінок з яких перше в цій каденції подвійне (ч. 22-23) зредагував д-р Р. Осінчук. Крім гол. редактора (відповідальний за суспільно-громадську частину), до ред. колегії входили д-ри: Р. Осінчук (наукова частина), В. Плющ і Р. Сочинський (проф.-організаційна).

Сьогодні дехто з колег має інші погляди щодо характеру нашого журналу, схиляючи свої симпатії радше до його наукової частини. На мою думку, коли б "Лікарський Вісник" — цей єдиний офіціоз українського зорганізованого медичного життя поза межами батьківщини, вміщав тільки науково-медичні матеріали, він загубився б у морі десятків тисяч подібних, або далеко кращих чужомовних публікацій, а так, він є, чи принаймні до недавна був, свого роду унікатом.

Гол. Управа старалася як могла облегшувати працю редактора, доставляючи йому своєчасно всі матеріали, потрібні для "Лік. В-ка". Це не був випадок, а вислід скординованої праці, що всі доповіді, прочитані на IV Науковім З'їзді, редактор одержав для публікації на сторінках журналу. Це сталося перший раз в історії Т-ва, та, на жаль, принаймні досі, також останній. Нам удалося створити для "Лік. В-ка" міцну фінансову базу й не було потреби черпати фондів з інших ресурсів Т-ва, як це діялося попередніми роками. Фонди вплинули через регулярне вплачування членських вкладок, а також через заощадження самого редактора, який не раз помагав у ломці, коректі чи експедиції. Він виклопотав значну поштову знижку при пересилці журналу. За нашої каденції вплинуло на журнал \$9,103, видано \$6,604 передано новій Управі — \$2,489.

Моєю мрією, а також великим бажанням інших членів Гол. Управи та редактора "Л. В-ка", було зробити "Вісник" самовистачальним у тому розумінні, що оголошення покривали б усі видатки, зв'язані з друком, адміністрацією, коректою, експедицією тощо. Багато колег-песимістів твердили, що при нашему скромному тиражі це — річ неможлива. Все таки, при деяких зусиллях і невтомній упертості нам удалося здобути оголошення деяких фармацевтичних фірм, що помогло нам при кінці каденції заключити трирічний договір з однією поважною фірмою, яка спеціалізувалася у збиранні оголошень фармацевтичних фірм для мало-тиражних медичних журналів і яка обіцяла придбати щонайменше десять односторінкових оголошень до кожного числа "Л. В-ка". Одначе, якось воно так сталося, що цією справою пізніше ніхто вже не цікавився і чудова мрія розвіялася.

Ми старалися співпрацювати з українською громадою і брати участь у її житті, відвідавши понад 60 імпрез центральних установ, які відбулися за цих два роки. Коли я особисто не мав змоги кудись піти чи поїхати, то заступав мене завжди до цього охочий д-р М. Зарицький та інші члени Гол. Управи. На початку цієї каденції тільки 4 Відділи УЛТПА належали до УККА, при кінці ж, через захоту Гол. Управи, майже всі Відділи в США стали його членами. Те саме зробили три канадські Відділи, вступаючи до КУК. Головну Управу репрезентували її представники на Конгресі Американських Українців, що відбувся в жовтні 1962 р., вони ж увійшли до складу Політичної та Ширшої Ради УККА (д-ри: І. Рижій і Ю. Кушнір). Через Відділи переведено збірку на "Енциклопедію українознавства" в Сарселі (для вшанування Шевченківського року) і на Церкву-Пам'ятник у

Бавн-Бруку) (замість квітів на могилу с. п. д-ра Б. Андрієвського). Із своєї каси Гол. Управа пожертвувала на українські установи понад 1.000 дол.

Інформацію про діяльність УЛТПА переводжено систематично, висилаючи відповідні комунікати чи новинки про життя Т-ва до всіх важливіших українських періодик у вільному світі. Заохочувано також до цього Відділи, і деякі з них це робили. За ці два роки з'явилось в українській пресі вдвое більше статтей, повідомлень, дописів, фотографій з життя УЛТПА, ніж за 10 попередніх років.

Через заохоту в різних обіжниках, статтях у "Л. В-ку", доповідях на ширших сходинах, чи загальних зборах ми пробували заохочувати колег по Відділах до здоровно-гігієнічної освітньої праці. У висліді цього така праця пожвавилася на терені Відділів у формі частіших рефератів на популярно-медичні теми для ширшого громадянства, статтей у пресі тощо. Перший раз в історії Т-ва влаштовано сесію популярних рефератів під час IV Наукового З'їзду і спільну з НТШ конференцію на здоровні теми в Нью-Йорку 22 грудня 1962 р. (д-ри Р. Осінчук, О. Волянський, Р. Сочинський).

Широкий загал спрагнений інформації про найновіші здобутки в медицині, описані зрозумілою для нього мовою. Українська преса на еміграції в загальному багато присвячує уваги питанню охорони здоров'я та лікувальним проблемам. Українські лікарі мають можливість на її сторінках забирати слово, подавати свої поради, ділитися своїм знанням і досвідом. Але траплялися випадки, що деякі часописи несвідомо робили злу прислугу своїм читачам, друкуючи статті некомпетентні, незгідні з сучасним станом медичної науки, допускаючи до голосу лікарів, а часом навіть і неуків. Таке то трапилося під час нашої каденції, коли один канадський часопис почав друкувати статті на тему "Чи можна вилікувати рак", де автор намагався доказати, що пістряк викликає деякі харчі та впевняє і навіть гарантує повне вилікування вишуканою дієтою (огірки, часник, квашена капуста) безнадійно хворих на цю страшну недугу. Гол. Управа негайно зареагувала на цей шарлатанський епізод, висилаючи відкритого листа до 20 українських періодик та остерігаючи громадянство перед небезпекою такого "лікування" цієї недуги. Усі часописи цей лист надрукували, що вплинуло на припинення публікацій тих архітворів чорної магії.

Одним із багатьох світлих епізодів цього часу був ювілейний бенкет для відзначення 60-ліття д-ра Романа Осінчука, основоположника УЛТПА, його довголітнього голови, редактора "Лікарського Вісника", визначного суспільно-громадського діяча. Ювілейні святкування заініціювали Головна Управа УЛТПА і разом з Відділом Метрополії Нью-Йорк, який очолював тоді д-р Б. Шебунчак, перевела їх 16 грудня 1962 р. при участі понад 200 осіб, у тому багато чільних представників громадянства. До ювілейного комітету входили д-ри: М. Цегельський, Ю. Кушнір, М. Крижанівський і К. Рогозинський.

Дивлячися сьогодні ретроспективно на ці два мої роки в проводі УЛТПА, мушу ствердити, що я був у винятково щасливому положенні, мавши змогу при допомозі колег розбудувати далі те, що положили в основу нашого Т-ва попередні голови, удалеко важчих обставинах, а саме

д-ри: Роман Осінчук, Ярослав Воєвідка і Богдан Макарушка, які служили мені завжди своєю радою, досвідом і допомогою. Без них, а також без відданої співпраці всіх членів Головної Управи, провідників комісій, гол. редактора "Лікарського Вісника" і не менше Управ Відділів УЛТПА, — нам не вдалося б осягнути такого високого ступеня розвитку Т-ва. Це були не тільки матеріальні, ділові осяги. Це був зріст зrozуміння для справ загалу, громадського наставлення, взаємної пошани й толерантності, вартостей, які дозволяли полагоджувати непорозуміння, виправляти помилки, скріплювати дружні відносини, які давали Головній Управі заохоту до праці й облегчували їй нести великий тягар проводу УЛТПА.

25-ЛІТТЯ УЛТПА

Четвертий Науковий Зісуд УЛТПА, 26-27 травня 1962.

Д-р мед. Мирон Л. ЗАРИЦЬКИЙ

Головна Управа УЛТПА 1963–1965

У червні 1963 р., з мандату 10-го з'їзду Делегатів УЛТПА, перебрав я обов'язки голови Головної Управи. Я був свідомий відповідальності та ваги завдання. Здавав собі справу, скільки праці й зусилля вимагатимуть від мене і від Управи ті два роки. До Управи ввійшли енергійні і солідні колеги. Я знат, що вони ввійшли до Управи, щоб допомогти мені й віддати свій досвід та труд для дальнього розвитку нашого товариства.

Праця напочатку зосередилася на устійненні та вичерпанні всіх можливостей видавання "Лікарського Вісника". На першому засіданні Головної Управи перебрано функції та основні матеріали товариства. На ньому обговорено всі напрямні праці товариства, як видавання нашого

журналу, яке було темою дискусій кількох засідань. На одному з них був присутній колега д-р Т. Лапичак і представник Канади, заступник голови товариства д-р П. Глібович. Також обговорювано справу статусу неприбуткового товариства для УЛТПА, який важко було одержати. Рішено вдергати й поглибити тісні зв'язки з Відділами, збільшити число членів усіма можливими способами, утримати близькі контакти з поодинокими членами, а зокрема з членами Відділу при Головній Управі, створити нові Відділи у Вінніпегу на провінцію Манітоба (центрі українського життя в Канаді) і в Саскатуні на провінцію Саскачеван, повести більшу пропаганду й старання для збільшення членів та притягнути студентів медичних шкіл до секції Медична Громада, створити секцію фармацевтів, посилити співпрацю з українськими науковими й громадськими організаціями. Крім того, постановлено теж спопуляризувати наше товариство як на українському, так і на американському форумах.

Головна Управа УЛТПА в 1963-65 рр. Перший ряд — д-ри: О. Волянський — секретар, Т. Лапичак — редактор ЛВ, П. Глібович — 1-ий заст. голови, М. Зарицький — голова, Б. Олєсницький — голова-влєкт, Р. Сочинський — голова Контр. Комісії, Іл. Чолган — 2-ий заст. голови та прес. референт. Другий ряд: М. Головатий — голова Секції Фармацевтів, В. Кіналь — хронікар, М. Крижановський — адміністратор ЛВ, П. Таращук — член Контр. Комісії, В. Гук — орг. референт.

На З'їзді Делегатів не прийшло до порозуміння і не вибрано головного редактора нашого журналу, бо д-р Т. Лапичак не хотів узяти знову на себе цей обов'язок. Однаке переговори голови з д-ром Т. Лапичаком після Зборів увінчалися успіхом і "Лікарський Вісник" виходив далі правильно як квартальник. За час цієї каденції наш журнал зберіг і надалі свій устійнений характер науково-професійного і громадського журналу. В нашій каденції журнал вийшов на 10 сторінок більше матеріялу, як у попередніх виданнях. Треба з приємністю ствердити, що не було жодних перебоїв у появі нашого журналу завдяки близькій і товариській співпраці Головної Управи з головним редактором, зокрема голови, який перебрав багато функцій і завдань, зв'язаних з комплектуванням матеріалів до журналу. У загальному праця велася в таких умовинах та на таких самих принципах, як і за попередньої каденції.

Головна Управа поробила також заходи, щоб одержати статус неприбуткового товариства. Листом з 20 липня 1964 р. Державний Департамент повідомив нас, що надає такий статус нашому товариству, а оформлення цього стану потребуватиме ще деякого часу. У листопаді 1964 р. остаточно надано статус і подано число до "Інтернал Ревеню Сервіс".

П'ята Нauковий з'їзд українських лікарів США й Канади в Нью-Йорку, 1964 р.

Черговою діяльністю Головної Управи була спроба заснувати Відділ у Вінніпегу (куди голова їздив у цій справі двічі) і другий Відділ у Саскатуні. Співпраця з Відділами була добре наладнана. Головна Управа старалася втримувати тісний зв'язок з Управами Відділів та поодинокими членами. Голова відвідав майже всі Відділи УЛТПА один чи два рази під час своєї каденції. Виїздів по Відділам голови або членів Управи було 28. Під час своєї вакаційної відпустки голова відвідав Відділи в Детройті, Чікаго, Міннеаполісі, Саскатуні, Вінніпегу, Едмонтоні і при цій нагоді відвідав нашого супільного діяча в Норт Дакоті, д-ра А. Жуковського. Голова в часі своєї каденції відвідав усі Відділи УЛТПА, щоб ознайомити осередки з працею Централі і самому познайомитися з роботою Відділів та їхніми внутрішніми обставинами праці. Завданням нашим було створити такий товариський ґрунт і таку товариську атмосферу, щоб нам усім у нашему гурті було мило й приємно.

За стараннями Головної Управи і при співпраці Відділів, Головна Управа уфундувала "Енциклопедію українознавства" всім американським сенаторам з нагоди посвячення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. Голова Головної Управи та д-р Р. Осінчук були членами та представниками УЛТПА в Комітеті побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові та брали участь у засіданнях і праці комітету.

Головна Управа старалася інформувати про товариство через висилку відповідних комунікатів чи відомостей до преси у вільному світі. Висилано інформації й до американських журналів. Крім інформацій, Головна Управа розсылала також листи до часописів, до американських конгресменів, листи-побажання з приводу з'їздів чи конвенцій АМА, штатних медичних товариств чи з нагоди наукових з'їздів. Представник УЛТПА брав участь у Міжнародному Лікарському З'їзді та бенкеті, а теж заходами Секції Психіатрів при УЛТПА наше товариство було презентоване на Конвенції Американської Психіатричної Асоціації.

У червні 1964 р. відбувся 5 Науковий З'їзд УЛТПА в Нью-Йорку. З'їзд був добре підготований і зорганізований. Під час З'їзду здоровно-освітня праця теж не була призабута. Напередодні 5 Наукового З'їзду, Головна Управа влаштувала вечір гігієнічно-освітньої праці, на якім виголошено доповіді й висвітлено фільми. Також улаштовано два вечори в співпраці з Науковим Товариством ім. Т. Шевченка, на яких, крім доповідей, висвітлено фільми на медичні теми.

Головна Управа покликала Комісію Стипендійного Фонду, яка випрацювала правильник, що був апробований усіма Відділами та затверджений Головною Управою і З'їздом Делегатів. Оформлення цього правильника забрало кілька засідань Головної Управи разом з членами Комісії Стипендійного Фонду.

Наступним осягненням Головної Управи було створення Термінологічної Секції, з якої наші представники входили до Українського Термінологічного Осередку, що створився разом з іншими професійними організаціями при співпраці НТШ і УВАН.

Головна Управа втримувала постійний контакт і брала офіційну участь у житті української спільноти, делегуючи своїх представників на кожну імпрезу центральних та деяких місцевих установ. Головна Управа була

Ділова Конференція під час 5 Наукового З'їзду в червні 1964 р. у Нью-Йорку.

репрезентована впродовж двох років каденції на 65 таких імпрезах. Управа закликала Управи Відділів продовжувати своє членство в УККА чи КУК у Канаді. Під теперішню пору майже всі Відділи є членами УККА і КУК. Наше членство склало великоокняжі суми на національні справи і на потреби Його Еміненції Кардинала Йосифа Сліпого. Головна Управа уступаючи пожертвувала із своєї каси на свої установи 1.000 доларів.

Саме в році 1965 припадало 15-ліття від заснування нашого товариства і з цієї нагоди з'явилися статті про працю товариства в часописах "Свобода" й "Америка". Жодного більшого свята Головна Управа не вважала за потрібне робити.

Думаю, що Головна Управа УЛТПА в цій каденції виконала більшість завдань, які поставила була собі в своєму плані на першому засіданні, як теж майже всі завдання, які наклав на неї 10-ий З'їзд Делегатів УЛТПА. Здійснити це було б важко без відданості справам Т-ва шановних колег, голів і Управ Відділів УЛТПА, без гармонійної співпраці членів Головної Управи, редактора "Лікарського Вісника", проводів Комісій і Секцій, де їхня участь у засіданнях була стовідсоткова. Тож і подаю список членів Головної Управи, всіх членів Комісій і співпрацівників, які працювали з доручення Головної Управи.

Головна Управа: — д-ри: Мирон Л. Зарицький — голова, Богдан Олесницький — голова-елект, Петро Глібович — 1-ий заст. голови, Ільяріон Чолган — 2-ий заст. голови і пресовий референт, Олег М. Волянський — секретар, Юрій Кушнір — скарбник. Члени Управи: Володимир Гук — орган. референт, Микола Крижановський — рефер. "Лікар. Вісника", Василь Кіналь — хронікар-архівар.

Д-р М. Зарицький — голова УЛТПА, на Конференції Світової Медичної Асоціації в готелі "Коммодор" у Нью-Йорку 1963 р. (сидить коло стола під значком).

Контрольна Комісія: — д-ри: Ростислав Сочинський — голова, Павло Таращук і Михайло Головатий — члени.

Комісія Допомогового Фонду: — д-ри: Климентій Г. Рогозинський — голова, Ярослав Воєвідка — заст. голови і скарбник, Роман Патрило — секретар, Мирон Л. Зарицький і Юрій Кушнір — члени.

Комісія Професійної Етики: — д-ри: Осип Оришкевич — голова, Олександер Сушків — секретар, Роман Граб — член.

Комісія Стипендійного Фонду: — д-ри: Роман Мороз — голова, Володимир Врецьона — заст. голови, Роман Кузів — секретар, Мирон Л. Зарицький і студент медицини, представник "Медичної Громади", Ярослав Сидорак — члени.

Комісія архіву і бібліотеки: — д-ри: Тома Лапичак — голова, Роман Ковальський — секретар, Семен Кочій — скарбник, Антін Вітковський — орган. референт.

Видавнича Комісія: — д-ри: Тома Лапичак — голова, Роман Осінчук — заст. голови, Ростислав Сочинський — секретар, Осип Оришкевич — скарбник і Семен Кочій — член.

Референт інтершіпів і резидентур: д-р Юрій Трухлий.

Науковий координатор: д-р Юрій Трухлий.

"Лікарський Вісник": — д-ри: Тома Лапичак — головний редактор, Редколегія: Василь Плющ, Роман Осінчук, Ростислав Сочинський, Мирон Л. Зарицький, і Павло Джуль. Адміністратор — Семен Кочій.

Український Термінологічний Осередок: — д-ри: Роман Осінчук і Юрій Трухлий — представники.

Представники УЛТПА до Ради УККА: — д-ри: Іван Рижій — Політична Рада УККА, Юрій Кушнір — Ширша Рада УККА.

На майбутнє ми повинні пам'ятати, що нам не вільно замикатися в нашій професійній організації, але треба завжди бути органічно пов'язаними з нашою громадою тут у вільному світі, а духовно з рідним краєм, та що найвищою метою нашої праці є добро нашої батьківщини, з якої ми вийшли.

+ Д-р мєд. Богдан ОЛЕСНИЦЬКИЙ

Звіт з діяльності

*Ти перед нами, ти серед нас,
Бо допалав ти, але не згас!*

(М. Рильський)

З доручення голови Редакційної Колегії д-ра Романа Осінчука, мені припала честь зредагувати сторінку колишнього голови Головної Управи УЛТПА сл. п. д-ра Богдана Олесницького.

Якби цей видатний і багатотворчий керівний діяч нашого Т-ва був тепер у живих, то нема сумніву, що сьогодні на сторінках цієї ювілейної книги ми мали б змогу зустрітися знову з Його творчими думками, познайомитися з Його новими задумами майбутньої діяльності Т-ва та втішатися Його стилем талановитого публіциста.

Статтю-спомин про цього визначного лікаря-патріота читач знайде в передз'їдовому числі "Лікарського Вісника". Тут же, в цьому виданні, здавалось нам, найкраще буде для віddзеркалення Його духової постаті подати звіт, який Він склав, як голова Головної Управи, на Загальних Зборах Делегатів УЛТПА в травні 1967 р. У цьому звіті сл. п. д-р Богдан Олесницький з'ясував усю сукупність проблем, що стосувалися до діяльності й розвитку нашого Т-ва, тих проблем, яким Покійний присвячу-

вав повсякчасну пильну увагу і для розв'язки яких віддав щонайкращі свої бажання й зусилля.

Переказувати в скороченій формі Його успіхи й осягнення для УЛТПА — було б кривдою для Покійного. Тож подаємо звітування сл. п. д-ра Богдана Олесницького майже повністю, бо думки, які Він висловив тоді, є актуальні для всіх нас і сьогодні, та залишаться такими і на майбутнє.

Д-р дент. мед. Степан Ворох

З волі та рішення З'їзду Делегатів УЛТПА, 29 травня 1965 року я перебрав на себе права та обов'язки голови УЛТПА, якого організаційна система завдяки зусиллям та наполегливій праці моїх попередників розрослася до чималих розмірів. Упродовж дворічної каденції, з активною допомогою всіх обраних зі мною членів Головної Управи, я старався продовжувати корисну та важливу діяльність нашого Товариства, не забуваючи при цьому про деякі нові ділянки праці й нові завдання.

Моя праця на почесному становищі голови УЛТПА не завжди була легка. Вона вимагала багато уваги та труду і забирала багато часу, якого всім нам лікарям так дуже не вистачає. Інколи вона була сполучена з нервовою напругою, головним чином тоді, коли доводилося робити рішення і приймати постанови особливого значення й ваги.

Я свідомий того, що діяльність була б куди важчою та складнішою, якби мені не допомагали в ній усі члени Головної Управи, які не жаліли ні часу, ні труду й із справжньою посвятою працювали для добра нашого Товариства. Я ніколи не зможу забути тих довгих засідань Головної Управи, які відбувалися щонайменше раз у місяць і від 9-ої ввечері тривали не раз до 2-ої чи 3-ої години над ранком, на яких ми, не зважаючи на пізню пору та втому, з великою увагою та почуттям відповідальності полагоджували ділові справи, обговорювали нові проєкти і широко клопоталися про добро УЛТПА. У тих засіданнях, окрім членів Головної Управи, — на моє особисте прохання — майже завжди брав участь голова Контрольної Комісії д-р Мирон Зарицький, який своїм досвідом та розумною і практичною порадою не раз допомагав нам у важливих справах.

Отож, як д-рові М. Зарицькому, так і всім членам Головної Управи, які так гармонійно та лояльно працювали зі мною упродовж цих двох років, я складаю справді ширу подяку і, як уступаючий голова, висловлюю ім за їхній труд, працю і посвяту мое особливе признання.

Одночасно дякую всім тим колегам, які, на прохання і за рішенням Головної Управи, очолювали Комісії УЛТПА при централі, або були членами тих Комісій.

Окрема подяка від мене й від Головної Управи належить копишиньому головному редакторові "Лікарського Вісника" д-рові Т. Лапичакові за зредагування трьох чисел нашого журналу (між ними одно число подвійне), та сердечне спасибі для д-ра Романа Осінчука, який після несподіваної резигнації головного редактора, на наше прохання, взяв у свої руки редактування "Лікарського Вісника" і, не зважаючи на трудні умовини, що виникли внаслідок перенесення журналу з Чікаго до Нью-Йорку, випустив у світ три дуже вдатні числа "Лікарського Вісника" (в

Головна Управа УЛТПА в 1965-67 рр. Сидять зліва д-ри: Ю. Трухлий, Б. Олєсницький — голова, Б. Панчук. Стоять д-ри: Ю. Кушнір, Е. Грабарчук, К. Рогозинський, Б. Шебунчак, Т. Шегедин.

цьому одно подвійне) і таким способом не допустив до кризи, яка загрожувала нашому журналові.

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ

У звітовому періоді відбулося 21 засідань Головної Управи. У двох засіданнях у березні і квітні 1966 року брали участь члени Науково-Програмової Комісії 6-го Наукового З'їзду УЛТПА, а саме д-ри: Борис Филипчак, Юліян Гной, Ілляріон Чолган і Олег Сохан.

У кількох засіданнях на запрошення брав участь д-р Степан Ворох, голова Відділу УЛТПА Метрополії Нью-Йорк, який як представник УЛТПА в Екзекутиві УККА звітував Головній Управі про заходи Консолідаційної Комісії та про ситуацію в УККА.

У трьох засіданнях Головної Управи брав участь д-р Роман Осінчук, як виконуючий обов'язки головного редактора "Лікарського Вісника". На засіданнях завжди обговорювали справи лікарського доросту, Стипендійного Фонду та "Лікарського Вісника".

ЗВ'ЯЗОК З ВІДДІЛАМИ

Головна Управа вважала себе не керівником, але координатором праці та діяльності в цілій організаційній системі УЛТПА, і старалася втримувати тісний зв'язок з Управами всіх Відділів, не накидаючи їм при

цьому свого диктату, але даючи їм можливість власної ініціативи та здійснювання власних починів і проектів.

Зв'язки Головної Управи з Відділами відбувалися передусім шляхом поїздок до Відділів. Мої поїздки на Загальні Збори Відділів я використовував у великій мірі для вияснення та популяризації Стипендійного Фонду та посилення збіркової акції на терені Відділів. Після поїздки на Загальні Збори Відділу я подавав до часопису інформаційне звідомлення про даний Відділ УЛТПА, про його діяльність і про вибір нової Управи. Таким способом відбувалася неначе інформаційна служба УЛТПА.

Дальшим засобом регулярної комунікації з Відділами були періодично висилані обіжники Головної Управи. За час нашої каденції було вислано 6 великих обіжників та 4 обіжні листи в різних наглих справах. Допоміжним для контакту з Відділами був телефон УЛТПА в канцелярії голови Головної Управи. Контакт з Управами Відділів відбувався також під час ділових конференцій на осінніх зустрічах на Союзівці і під час Наукового З'їзду в травні 1966 року в Чікаго.

АДМІНІСТРАЦІЙНІ СПРАВИ

Із Допомогового Фонду у звітовому періоді було призначено допомог на суму 1500 доларів.

Після відходу секретаря Головної Управи д-ра Любомира Явного до військової служби, секретарство перейняв, на прохання всіх членів Управи, д-р Тарас Шегедин. Крім ведення протоколів, секретар займався також і висилкою привітань на загальні збори, з'їзди, святкові бенкети чи ювілеї різних громадських чи наукових товариств. Таким чином Головна Управа вдержувала контакт з широкою громадою.

В останніх двох роках в українській пресі з'явилося чимало інформативного матеріалу про УЛТПА. Деякі подавала сама преса, а інші — з'являлися спонтанно й із спонуки посторонніх людей, які, нарешті, почали завважувати громадське значення і ролю українських лікарів.

РЕФЕРЕНТУРА ЛІКАРСЬКОГО ДОРОСТУ

Головна Управа вже спочатку своєї праці покликала до життя референтуру лікарського доросту. Першим референтом був призначений д-р Любомир Явний, а після його відходу до війська референтом став кооптований до Головної Управи д-р Богдан Шебунчак. У справі лікарського доросту були поміщені дві статті у "Свободі" у вересні 1965 року.

Через розпорощення наших студентів медицини по різних медичних школах важко було творити студентські "Медичні Громади". Тому то була створена одна студентська "Медична Громада" при Головній Управі УЛТПА. Студенти медицини зареєстровані в "Медичній Громаді" одержували безплатно "Лікарський Вісник" і були в обліку Управи. Приємною несподіванкою для УЛТПА була ініціатива українських студентів у Саляманко, Еспанія, які заснували "Товариство Українських Студентів Медицини в Еспанії" — ТУСМЕ.

У серпні 1966 року члени Головної Управи та члени Відділу Метропо-

лії Нью-Йорк провели з ініціативи д-ра С. Вороха дуже цікаву зустріч з студентами медицини з Єспанії й Австрії. Після цієї зустрічі витворилося враження, що ми скоріше знайдемо спільну мову із студентами медицини, які студіють в Європі, ніж з тими, які студіють в Америці. Однаке, радісною вісткою було заснування "Медичної Громади" в Чікаго заходами д-ра фарм. Михайла Головатого і д-ра мед. Павла Пундія.

СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ІМ. ПРОФ. МАРІЯНА ПАНЧИШИНА

На останньому З'їзді Делегатів уповні схвалено задум загального Стипендійного Фонду УЛТПА ім. проф. М. Панчишина та затверджено зладжений попередньою Головною Управою Правильник Комісії Стипендійного Фонду.

Завданням теперішньої Головної Управи було цю добру й корисну ініціативу провести в життя. У склад Комісії Стипендійного Фонду ввійшли всі скарбники Управ Відділів, а головою її став скарбник Головної Управи д-р Юрій Кушнір.

З радістю можемо заявити, що наполегливі старання увінчалися неабияким успіхом, бо на конті цього фонду знайшлося близько 10. 000 доларів з тим, що пожертви за 1966 і 1967 роки все ще напливають.

Існування Стипендійного Фонду УЛТПА було святково проголошене при відкритті 6 Наукового З'їзду в Чікаго, а в серпні 1966 року в усіх українських часописах в Америці та Європі була поміщена стаття про Стипендійний Фонд за підписами д-ра Б. Олесницького і д-ра Ю. Кушніра. В цій статті з'ясовано вимоги та умовини одержання стипендії УЛТПА й закликано заінтересованих студентів вносити прохання про стипендію.

Тільки нещодавно Комісія Стипендійного Фонду під головуванням д-ра Ю. Кушніра впорядкувала всі одержані інформації та кореспонденційним шляхом провела голосування всіх членів Комісії, тобто скарбників усіх Відділів УЛТПА. У висліді приділено на академічний рік 1966/1967 сім стипендій у висоті 500 доларів кожна. У майбутньому одержуватимуть стипендію УЛТПА тільки студенти, зареєстровані в "Медичній Громаді".

У загальному наш почин із Стипендійним Фондом був дуже успішний і з приємністю можемо завважити, що більшість колег у своїх пожертвах переступила 10-доларовий мінімум, схвалений на останньому З'їзді Делегатів. 18 колег вплачують по 100 дол. річно, а 48 колег жертвувало по 50 дол. річно.

Ми всі повинні пам'ятати, що Стипендійний Фонд тільки тоді зможе існувати і продовжувати свою корисну діяльність, коли ми щороку вплачуватимемо до його каси наші задекларовані пожертви.

Факт є, що УЛТПА має вже свій Стипендійний Фон. Це вже не проєкти і плянування, але реальна дійсність. Апарат Стипендійного Фонду почав уже діяти і жертвовані нами гроші почали вже служити на користь нашого лікарського доросту. Кілька днів тому ми одержали повідомлення про докторську промоцію одного з перших наших стипендіантів, який перед кількома місяцями одержав від нас стипендію. Промоція відбулася 20 червня в Інсбруку в Австрії. Хочемо вважати це за щасливий "омен".

У справі Стипендійного Фонду, якому я особисто і Головна Управа присвятили стільки уваги, часу і труду, залишається мені зробити ще одне, а саме: щиро подякувати всім тим, які на цю шляхетну і благородну ціль збирали пожертви, і тим усім колегам, які ці пожертви давали, дають і будуть давати.

ШОСТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ.

Одним із дуже важливих завдань Головної Управи було зорганізувати 6 Науковий З'їзд, який відбувся 28 і 29 травня 1966 року в готелі "Пік Конгрес" у Чікаго.

Головна Управа приклала всіх можливих заходів і старань, щоб наукова програма цього З'їзду вийшла якнайкраще і щоб З'їзд цей задемонстрував професійний ріст та наукові досягнення наших лікарських кадрів у вільному світі. Ще надовго перед З'їздом була покликана до життя Науково-програмова Комісія, завданням якої було запроектувати й підготовити наукову програму З'їзду та зробити селекцію зголошених наукових доповідей. Комісію цю очолив д-р Борис Филипчак, а членами її були д-ри: Ю. Трухлий, Ю. Гной і І. Чолган.

Науково-програмова Комісія в тісній співпраці з Головною Управою проробила велику і старанну роботу. Вислідом її була добірна й багата наукова програма, в якій було зачитано 24 цікаві та вартісні наукові доповіді. На пленумі З'їзду відбувся також симпозіюм на тему модерного лікування коронарних хвороб серця з участю трьох компетентних молодих спеціалістів і представника "старшої" школи інтерністів, як модератора.

Характеристичною рисою цього З'їзду було "відмолодження". Справді приємно вражала численна участь нових молодих доповідачів і наукова якість їхніх доповідей, а ще більше те, що вони почували себе вдома в нашому українському середовищі й розуміли, що їх місце в українській спільноті, а їх наукові досягнення є також часткою української науки. Уже цей факт повинен нас радувати, бо він доказує, що довголітня праця в цілій організаційній системі УЛТПА, яка б вона і не була, таки дала наявні успіхи та зберегла для нас молоді висококваліфіковані професійні кадри, які так легко могли загубитися в чужому морі. Наши дальші зусилля повинні піти в тому напрямку, щоб приєднати до нас також тих нових наймолодших колег, які вже тут закінчують лікарські студії.

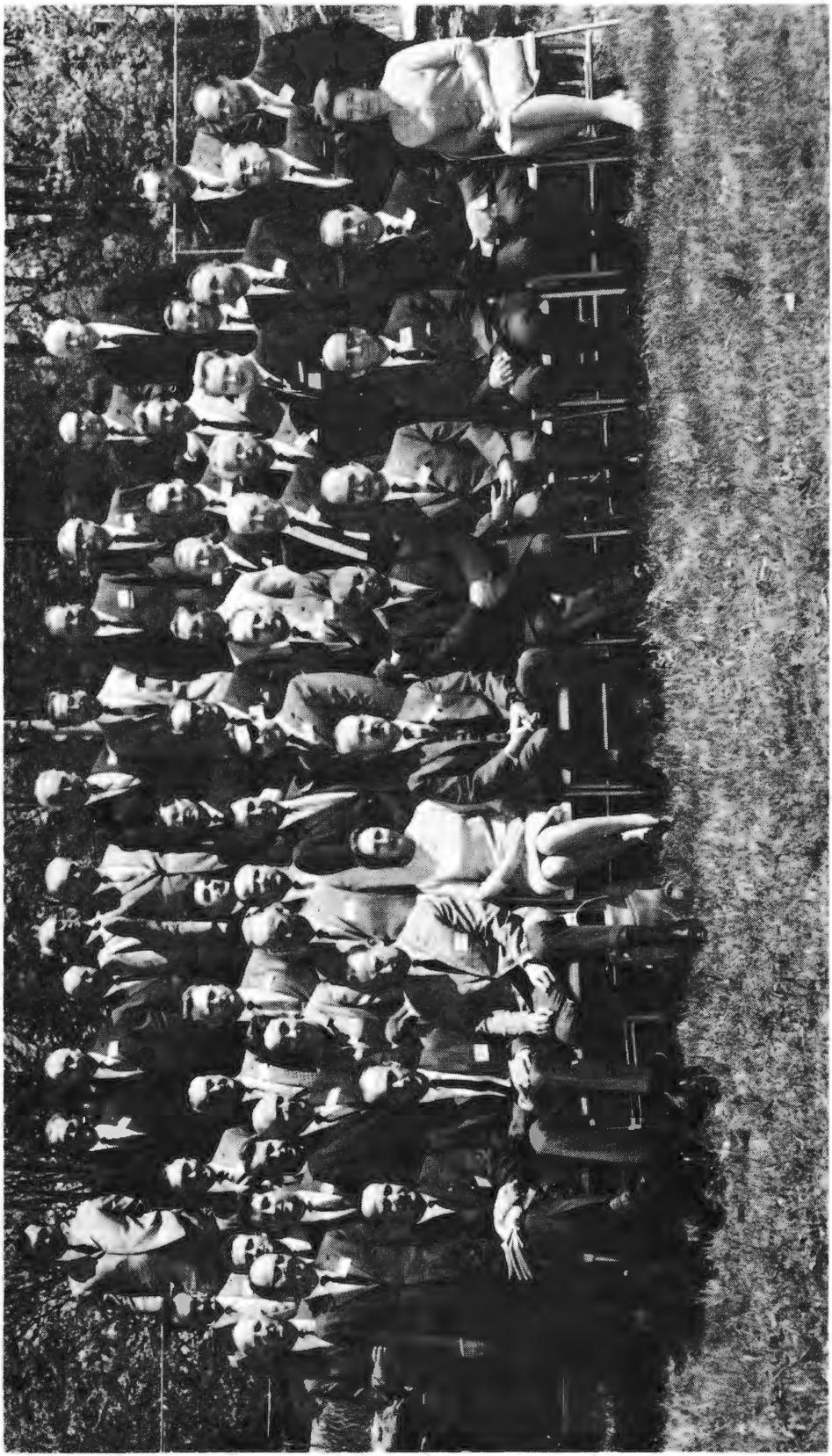
Науковий З'їзд у Чікаго був успішний також щодо кількості учасників. Зареєстрованих було 150 членів УЛТПА, тобто коло 25% усіх членів нашого Товариства.

Наць З'їзд був атрактивний також для українського громадянства Чікаго, бо на бенкеті було 450 людей.

Головна Управа подбала про відповідну пресову пропаганду. В українській пресі було поміщено інформативні передз'їздові нотатки.

Під час З'їзду було офіційно проголошено впровадження в життя Стипендійного Фонду УЛТПА ім. проф. Маріяна Панчишина.

У рамках 6 Наукового З'їзду, згідно з домовленням Головної Управи із Секцією Фармацевтів при УЛТПА, яку очолює її ініціатор та основник д-р

12-ий з'їзд Делегатів УЛТПА на Союзовці, 1967 р.

Михайло Головатий, — відбувся організаційний та науковий З'їзд Українських Фармацевтів, в якому взяло участь 17 делегатів.

"ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК"

Головна Управа за весь час свого урядування з великою уважністю та зрозумінням ставилася до свого обов'язку клопотатися про "Лікарський Вісник", давати йому повну матеріальну підтримку та забезпечити його редакційними матеріалами, що мали відношення до організаційних чи громадських справ нашого Товариства.

Головна Управа розуміла та оцінювала значення та вагу "Лікарського Вісника" і виявляла для його справ особливу увагу. Ми завжди пам'ятали про те, яку важливу місію виконує для української медичної науки цей єдиний у світі незалежний український медичний журнал, і який він потрібний для виявлення та збереження духових і матеріальних цінностів, що їх українські лікарі вносили і вносять у скарбницю української культури та науки.

Для нас не було ніякого сумніву, що так, як УЛТПА не може існувати та розвиватися без "Лікарського Вісника", так і "Лікарський Вісник" не може існувати без УЛТПА та допомоги Головної Управи й усього членства. Від першого до останнього засідання Головної Управи справи "Лікарського Вісника" забирали важливе місце у програмі. Головна Управа прикладала всіх можливих заходів і зусиль, щоб "Лікарський Вісник" не переставав виходити. Редакцію та адміністрацію "Лікарського Вісника" перенесено з Чікаго назад до місця його народження — до Нью-Йорку. Не хто інший, а таки д-р Роман Осінчук, який колись покликав до життя журнал нашого Товариства, врятував нас із справді скрутної ситуації і, на прохання Головної Управи погодився очолити Редакційну Колегію, як виконуючий обов'язки головного редактора на час до Загальних Зборів УЛТПА.

ГРОМАДСЬКА ПРАЦЯ

Головна Управа, зберігаючи традиції та звичаї попередніх Головних Управ, дбала про те, щоб утримати добре взаємини та зв'язки з різними громадськими установами й підтвердити факт, що українські лікарі належать до української громади та беруть участь у її житті.

Головна Управа допильнувала, щоб представники нашого Товариства бували на всіх важливіших громадських імпрезах, зборах центральних установ, бенкетах чи здвигах.

Представники Головної Управи разом із численними членами Відділу Метрополії Нью-Йорк узяли численну участь у похоронах Президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького в Бавнд Брук, Голова УЛТПА і голова-елект брали участь у посвяченні Української Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук і там же заступав Головну Управу на відкритті Музею-Архіву д-р Ю. Трухлій.

У своїх обіжниках Головна Управа завжди заохочувала Управи Відділів і все членство УЛТПА брати живу та активну участь у громадському житті, висилати своїх представників на громадські імпрези та виявляти і

Відкриття Наукового З'їзду українських лікарів США й Канади в Чікаго, травень 1966 р.

працею і грішми жертвенність для справ української громади.

Прикладом цього можуть бути збіркові акції на Український Католицький Університет у Римі. Ініціатива цих збірок як на терені Нью-Йорку, так і в інших осередках виходила від членів УЛТПА, але збірки ці спиралися на індивідуальних пожертвах, а не на приділах з каси Товариства.

Голова Головної Управи та голова Відділу Метрополії Нью-Йорк була тими, що дали почин для 100-долярового бенкету в честь Верховного Архиєпископа і Кардинала Йосифа Сліпого, який відбувся в Нью-Йорку з великим моральним і фінансовим успіхом у червні 1966 року. Діловий Комітет очолював колишній голова Централі д-р Я. Воєвідка, а кінцеве слово на ньому виголосив д-р Р. Осінчук. Дохід з цього історичного бенкету в сумі 33.000 доларів був пересланий до Риму.

З нагоди 50-ліття Української Національної Революції Управа Відділу УЛТПА Міннесота заініціювала в нашому Товаристві збірку на будову Дому Державного Центру УНР і одержала схвалення цієї справи й підтримку Головної Управи. Хоч збірка ця ще зовсім не завершена, але є добре підстави сподіватися, що і вона знайде зрозуміння і прихильність українських лікарів та принесе гарний успіх.

Управа Відділу УЛТПА Торонто своїм коштом видала збірку творів д-ра Юрія Липи, а з ініціативи та старання Управи Відділу Огайо в порозумінні з Головною Управою приступлено до перевидання твору недавно померлої знатної письменниці Наталени Королевої, яка за студіями була теж лікаркою.

З інших громадських справ слід згадати, що Головна Управа й Управа Відділу Метрополії Нью-Йорк були співосновниками Українського

Термінологічного Центру та стараннями своїх представників (д-р Р. Осінчук і д-р Ю. Трухлий) активно в ньому працюють.

Голова УЛТПА нав'язав контакт з екзекутивою УНСоюзу для зацікавлення Союзу справою творення українських піклувальних домів. З уваги на пекучу потребу таких напівшпитальних інституцій для нашого громадянства, УНС виявив зацікавлення цим проєктом.

НАША УЧАСТЬ У КОНГРЕСІ УККА

На закінчення цього звіту про діяльність Головної Управи УЛТПА доводиться мені вяснити справу, яка зовсім неслушно турбує деяких наших колег. На їхню думку, Головна Управа УЛТПА, беручи участь у 9 Конгресі УККА, зайняла не зовсім правильне становище до справ громадського порядку і до ситуації, яка створилася в самому УККА.

З уваги на те, що тінь громадського розколу й непорозуміння мусіла з конечності впасти і на наше Товариство, яке до цього часу щасливим і культурним способом уміло зберегти себе від пристрасних політично-партийних контролерсій нашого еміграційного довкілля, і в повному розумінні того, що сила і міць УЛТПА є якраз у вміlostі об'єднати для спільних цілей колег з різними політичними поглядами — делегація УЛТПА на Конгресі УККА постановила зберегти у виниклій кризі як-найсуworіший невтрапліт. Що більше, зваживши на те, що йдеться тут про велику шкоду, яку такий розкол наносить українській справі, наша делегація рішила в порозумінні і спільно з іншими професійними академічними організаціями старатися класти мости між розсвареними політичними таборами й ужити поваги та авторитету наших понадпартийних організацій на те, щоб розсудок і політичний глузд повернулися до нашого громадського життя.

Думаємо, що таке становище делегатів УЛТПА, яке Головна Управа УЛТПА вповні апробувала і яке вона до сьогодні займає, є якраз правильне і хоч для декого з наших колег не зовсім до вподоби, то воно якраз найкраще видвигає наверх політично-партийну непов'язаність нашого Товариства і його шире намагання уникнути внутрішньої кризи та непотрібної колотнечі.

Становище УЛТПА у важливих і актуальних громадських справах не відокремлене. Разом з нами йдуть представники Товариства Українських Інженерів Америки та Асоціація Українських Університетських Професорів, що з ними спільно ми шукаємо шляхів до оздоровлення нашого громадського життя й закріплення тієї "третіої" непартийної системи, для якої вистачає широка ідеологічна платформа державної традиції 22 січня і якій для реальної і корисної праці зовсім не потрібно таких чи інших партійних окулярів.

Ми знаємо, що в нашій громаді існує прагнення політичного замирення і справжнього щирого порозуміння всіх наших громадських сил, які, втомлені диктатом таких чи інших партійних "всезнайків", шукають нових реальних і вартісних виявів для непогаслого українського патріотизму.

Наші медіяційні зусилля та заходи навчили нас багато дечого. І тут і там ми знайшли чимало людей доброї волі, які бажають допомогти нам

розв'язати кубатуру завороженого кола, але і тут і там ми бачимо теж партійних загорільців і фанатиків застарілих концепцій, які не знають, що таке компроміс. І власне від таких "твердих лобів" з одної і другої сторони не обходиться нам без твердих прочуханів. Та воно нічого. Це тільки доказує невтральну лінію наших намагань і заходів.

Ми думаємо, що УККА організація потрібна і що її треба вдержати і врятувати від загибелі. Вона тільки тоді матиме справжній сенс, коли до її проводу вдасться ввести представників усіх наших політичних середовищ.

Ми здаємо собі справу, що процес оздоровлення громадського життя — це не однофазова акція, але поступовий процес, який вимагає великої витривалості, наполегливості та вирозуміння.

Якраз такими шляхами пішли від часу Конгресу УККА громадські зусилля українських лікарів. А втім, і між нами є такі рішучі приклонники одної і другої сторони, що їм наша акція не до вподоби, і вони нас безсердечно критикують. І якраз те, що ми маємо критиків як з одної, так і з другої сторони, дає доказ того, що наше бажання бути безсторонніми нам таки вдається здійснювати.

ЗАКІНЧЕННЯ

Якось так склалося, що в часі нашої каденції спокійне плесо життя і праці в нашему Товаристві, яким ми втішалися довгі роки, було сколихане подіями, що не з нашої вини і не з нашої волі виникли в нашему громадському житті. Так чи інакше, вони вдерлися до нашого Товариства і загрожують викликанням різних емоціональних реперкусій, що їх важко опанувати.

У нашему підході до тих справ ми повинні пам'ятати про надпартійне становище нашої організації, яка з природи речі об'єднує людей різних поглядів та з різними партійно-груповими пов'язаннями.

Від часу заснування УЛТПА до сьогоднішньої пори нам пощастило як у Головній Управі, так і на терені Відділів зберегти наше Товариство від політично-партійних непорозумінь і ферментів та витворити в ньому атмосферу взаємного вирозуміння, пошани та товариської дружби навіть між людьми різних політичних переконань. Цей принцип взаємної терпимості й вирозуміння до поглядів інакодумців є притаманною прикметою культурних і політично зрілих людей, і ми повинні зберігати його, як велику цінність у нашему Товаристві.

Ці думки та міркування я вважав за доцільне та корисне висловити у прикінцевих рядках звіту про діяльність Головної Управи та її голови тому, що якраз вони впродовж цих двох років у різних ситуаціях і при різних нагодах пригадували нам про наш обов'язок пам'ятати про них і були мотивом наших рішень.

Нема сумніву, що знайдуться колеги, яким такі чи інші наші рішення і наше становище в таких чи інших справах не будуть до вподоби, і вони нас за це критикуватимуть. Цього права ми їм і не думаємо заперечувати, тільки просимо, щоб робили це справедливо та не шукали злой волі там, де її насправді не було. А було щире бажання зберегти й зміцнити організаційні надбання, єдність і громадський престиж Українського

Лікарського Товариства Північної Америки та як найбільше прислужитися для добра української справи.

Склад Головної Управи УЛТПА від 29 травня 1965 р. до кінця травня 1967 р., під головуванням д-ра Богдана Олесницького:

Д-ри: Богдан Олесницький — голова, Юрій Трухлий — голова-елект, мір фарм. Ераст Гуцуляк — заст. голови, д-ри: Богдан Панчук — заст. голови, Любомир Явний — секретар, Юрій Кушнір — скарбник, Климентій Рогозинський — організ. референт, Євген Грабарчук — хронікар і архівар, Тарас Шефедін — член Управи.

Контрольна Комісія: — д-ри: Мирон Зарицький — голова, Петро Глібович і Володимир Гук — члени.

Товариський Суд: — д-ри: Богдан Шебунчак — голова, Олег Волянський і Тарас Ганушевський — члени.

Комісія Допомогового Фонду: — д-ри: Юрій Стефанівський — голова, Осип Любчак і Роман Кравчук — члени.

Комісія Професійної Етики: — д-ри: Ростислав Сочинський — голова, Борис Филипчак і Микола Крижановський — члени.

Комісія Архіву-Бібліотеки: — д-ри: Тома Лапичак — голова, Роман Ковальський — секретар, Семен Kochій — скарбник, Антін Вітковський — організ. референт.

Видавнича Комісія "Лікарського Альманаха": — д-ри: Тома Лапичак — голова, Роман Осінчук — заст. голови, Ростислав Сочинський — секретар, Осип Оришкевич — скарбник, Семен Kochій — адмініст. референт.

Д-р мєд. Юрій ТРУХЛИЙ

Перегляд і рефлексії про час моого головування в УЛТПА (1967-1969)

Згадуючи часи моєї каденції та пробуючи проаналізувати важливіші події, думаю, що найпрактичніше буде розглянути їх у двох категоріях: події зв'язані з нашою внутрішньою діяльністю та події на загально-громадському терені.

На обох відтинках нашої діяльності ми продовжували курс, намічений попередніми Управами, зокрема Управами д-ра М. Зарицького та д-ра Б. Олесницького. Завдяки зусиллям моїх попередників, форми рутинної праці Головної Управи — відбування місячних сходин, розсилання обіжників, організація Загальних Зборів та Наукових З'їздів — були добре усталені. Завдяки сумлінній, та часто невдячній, праці членів Управи, особливо колег Т. Шегедина та Ю. Кушніра, Управа діяла безперебійно.

Ми відбули 22 засідання. Членство Товариства нараховувало 570 членів-колег, що за останніх 3 роки вирівняли членську вкладку бодай раз. На жаль, за 1968 рік тільки 229 колег так зробило, а за 1969 — лише 36... Беручи під увагу, що кошти видання "Лікарського Вісника" збільшилися за ці два роки до майже 18.000 доларів, ми були поставлені перед дилемою: або припинити видавання "Лік. Вісника", або позичити гроші з Допомогового Фонду. Уважаючи появу "Лік. Вісника" за "sine qua non" та маючи вже один такий прецедент в історії Товариства, коли д-р Б. Макарушка був примушений рятувати журнал таким самим способом, наша Управа одноголосно висловилася за другу альтернативу. Стипендійний Фонд продовжував діяти під керівництвом д-р Ю. Кушніра. Разом виплачено стипендій на 4.500.— доларів сімом студентам.

Група членів Психіатричної Секції УЛТПА.

"Лікарський Вісник" виходив під редакцією д-ра П. Джуля. Наша співпраця була гармонійна. Я не пригадую ні одного випадку розбіжності думок або непорозумінь між головним редактором та Головною Управою. Були нападнані стосунки з National Library of Medicine — відтоді наш журнал там реєструється. Ми вислали туди оправлений комплект усіх чисел "Лікарського Вісника", що досі вийшли у трьох репрезентативних томах. Відтоді ця найбільша в світі медична бібліотека постійно одержує наш журнал.

Наш Сьомий Науковий З'їзд відбувся 24-26 травня 1968 року в Монреалі. Завдяки наполегливій праці д-ра Богдана Волянського, його дружини та місцевого комітету, з'їзд відбувся чи не в найкраших і найрепрезентативніших обставинах, порівнюючи з дотеперішніми з'їздами. Виголошено 19 доповідей та перший раз зроблено спробу симпозіюму. Тема симпозіюму "Що нового в сучасній медицині?" була прийнята добре. На жаль, не було часу на вичерпні загальні дискусії.

З'їзд також був успішний з погляду загальногромадського: багато місцевого громадянства прибуло на баль. Радіовисильня Canadian Broadcasting Co. влаштувала інтерв'ю з д-ром Богданом Волянським, з д-ром Павлом Джулем та зі мною. Інтерв'ю відбулося українською мовою та пересилалося в Україну. між численними офіційними привітами були побажання від 11 владик, у тому числі від Кардинала Сліпого та Архиєпископа Мстислава.

Справа "Лікарського Альманаха" забирала Гол. Управі непропорційно багато праці і, як урешті виявилося, втраченого часу. Після багатьох

телефонічних та особистих дискусій, із головним редактором, після двох спеціальних поїздок до Чікаґо та після двох окремих сходин з членами редакції "Лік. Альманаха", ми мали надію, що умовини для успішного продовжування видавничих праць були створені. На жаль, як виявилось згодом, треба було ще зусиль трьох наступних Головних Управ, ще шістьох років переговорів, багато більше доларів та врешті нового редактора для здійснення цієї мрії.

Контакти з тереном утримувалися також телефонічно та особисто: д-р Богдан Панчук їздив до Філадельфії, я був у Торонто, Монреалі, Чікаґо та Ровд Айленді.

Восени 1968 року ми видали відзнаку Товариства за проєктом Івана Козака.

Продовжуючи традиції попередніх Управ, ми старалися підтримувати добре взаємини та зв'язки з усіма громадськими установами, підкреслюючи зацікавлення та участь Товариства в українському громадському житті. Наші представники брали участь у багатьох конференціях та імпрезах наших центральних організацій. У контрасті до каденцій моїх попередників, ми не переживали бурхливіших періодів у нашому загальногромадському житті. Але деякі відгомони та хвилі все таки ще відчувалися. Наслідки 9 Конгресу УККА та справа Патріярхату з усіми їхніми ускладненнями продовжували хвилювати наше членство та часто примушували Головну Управу займати ту чи іншу поставу до актуальних справ. Деколи було нелегко зберігати надпартійну та аполітичну поставу Товариства. Багато впливових колег були активно заангажовані в тих проблемах. Тут хочу підкреслити, що ніхто з них ніколи не пробував уживати Товариства для політичних цілей. Розвиток подій доказав правильність рішення моого попередника, сл. п. д-ра Б. Олесницького, залишивши в УККА та старатися діяти в ролі каталізатора компромісів. Факт, що ми залишилися аполітичні, надпартійні та конструктивні, підвищив престиж Товариства та хоч частинно спричинився до злагіднення атмосфери на терені УККА. Основи та традиції нашого Товариства починалися в часах, коли багато сучасних партій ще не існувало й коли єдиною шляхетною метою лікаря була служба на добро громади та народу. Хочемо вірити, що наступні генерації проводу Товариства зуміють зберегти ці традиції.

На час моєї каденції припали відвідини Кардинала Сліпого. Ми в Управі трактували ці події, як дуже важливі для всеукраїнської справи, та в соборницькому й екуменічному дусі підтримували цю акцію морально й матеріально.

На запрошення Організаційного Комітету Світового Конгресу Української Вільної Науки, що був скликаний до Нью-Йорку 14-15 листопада 1967 року, ми організували та склали програму сесії Медично-Лікарської Комісії, що відбулася 15 листопада в залах Українського Інституту. Головами сесій були д-р Роман Осінчук, д-р Михайло Міщенко та д-р Юрій Трухлій. Усі ми також брали участь у доповідях. Завданням цих сесій було задемонструвати сучасний стан і досягнення наших колег в експериментальній та клінічній медицині. Програма була дуже різноманітна й цікава. Доповідачами були д-ри: Михайло Міщенко, Тетяня

Петриченко, Василь Плющ, Роман Осінчук, Юліян Гной, Богдан Гординський, Мирослав Грещишн, Василь Трухлий, Тарас Шегедин, Павло Джуль, Юрій Трухлий, Олександер Грановський, Федір Великохатько, Филимон Украдига, Іван Чинченко, Іван Олексишин. Подаю тут прізвища тих колег, щоб ще раз висловити їм подяку та призnanня за час, енергію та жертвенність. На мою думку, завдяки їм Конгрес сягнув намічену ціль.

Кінчаючи, хотілося б поділитися деякими враженнями та досвідом з проводом майбутніх Управ. Висилання рахунків та пригадок з Централі до всього членства практикується в більшості американських організацій і ця справа була в нас обговорювана багато разів на наших З'їздах Делегатів. Думаю, що ми таки до цієї методи повинні поставитися позитивно. Рада колишніх голів Централі мала б скликатися регулярно, хоч один раз у рік а не лише "ad hoc". Справа статутово-правної позиції головного редактора "Лікарського Вісника" була дискутована також неодноразово, але ще далі лишається "дрімаючим вулканом". Вона зводиться в основному до питання: чи головний редактор є незалежний від Головної Управи і звітє безпосередньо лише перед З'їздом Делегатів, а чи він підлягає Головній Управі? Прецеденти в споріднених американських організаціях є, але паралельні висновки для нашої специфічної ситуації витягти з них не можна. Успішність діяльності Т-ва залежить не лише від Головної Управи, але також від головного редактора. Кандидатів на голову Головної Управи не важко знайти, — зовсім інша справа з головним редактором. Поки головним редактором будуть люди калібрі Романа Осінчука та Павла Джуля — я не передбачаю ускладнень. На жаль, не завжди так було, і нема гарантії, що буде. Можливо, що адаптування гол. редактора в члени Управи — це єдине компромісове рішення. Але кодифікувати позицію гол. редактора в статуті треба дуже обережно.

Наша постава до громадського життя є усталена традицією. Наша роль в американській медицині має бути закріплена й більше розбудована. Нічого сидіти у власному ґетто; треба інфільтрувати американське середовище та добиватися там більших впливів.

Коли канадський кореспондент Ci-Bi-Cі під час монреальського З'їзду питав мене про суть та ціль існування нашого Товариства, моя відповідь була: "Зберегти мову, культуру, традиції та добре ім'я українського лікаря в діаспорі". Тепер, згадуючи про це, насувається питання: скільки з моїх слухачів-колег на Україні тоді могли думати про ту саму ціль? Хто з них має такі самі можливості, як ми — видавати власний журнал рідною мовою, відбувати з'їзди та читати доповіді тією ж мовою, вільно обмінюватися думками на наукові, суспільні, політичні теми? Але, чи справді ми вповні використовуємо всі ці можливості? Чи ми їх належно оцінюємо? Я думав про наші труди, про безсонні ночі приготування доповідей, про щоденні проблеми та дилеми нашої практики, про деколи байдужий загал... Я також думав про сотні колег, що, жертвуючи матеріальними вигодами, залишали свої особисті справи та їхали сотки, тисячі миль з Вінніпегу, Чікаго, Детройту, Вашингтону до далекого Монреалю... і чому? Щоб виконати свій обов'язок супротидалекої, вже може не зовсім виразної візії нашої Батьківщини. Ні, ми не зовсім

занедбуємо наші можливості! Маємо наші видання, словник, журнал, з'їзди, добрих практиків, спеціалістів майже по всіх галузях нашого фаху, шанованих американськими колегами, науковців та професорів і, найважливіше — молодих колег, що, рік-у-рік кінчаючи тутешні школи, доповнюють наші ряди та колись переймуть наші хоругви й гордо понесуть їх слідами Горбачевських, Андрієвських, Дмоховських, Плющів, Осінчуків та Олесницьких.

Членами моєї Управи були д-ри: Богдан Шебунчак — голова-елект; Богдан Панчук — заступник голови; Петро Глібович — заступник голови; Тарас Шефедин — секретар; Юрій Кушнір — скарбник; Мирослав Навроцький — організаційний референт; Євген Грабарчук — хронікар; Степан Ворох — референт студентів; Михайло Гук — адміністратор "Лікарського Вісника"; Роман Кисілевський — член управи. Всім їм — шире спасиби.

Д-р мєд. Богдан ШЕБУНЧАК

УЛТПА В КАДЕНЦІЇ 1969 - 1971

Склад Головної Управи УЛТПА:
д-ри:

Богдан Шебунчак — голова, Олег Волянський — голова-елект, Михайло Гук — заст. голови, Богдан Волянський — заст. голови, Юрій Кушнір — секретар, Микола Крижановський — скарбник, Мирослав Навроцький — організ. референт, Евген Грабарчук — хронікар, Юліян Гной — референт студентів, Роман Кравчук — видавничий референт, Андрій Тершаковець — член Управи.

Павло Джуль — гол. редактор "Лік. Вісника", Маріян Юзич — адміністратор "Лік. Вісника".

Контрольна Комісія: Юрій Трухлий — голова, Люба Стефанівська і Петро Глібович — члени.

Товарицький Суд: Мирон Зарицький — голова, Василь Кіналь і Борис Филипчак — члени.

13-ий З'їзд Делегатів УЛТПА, що відбувся на Союзівці, своїм рішенням 31 травня 1969 року передав мені провід УЛТПА. Перебираючи головство Головної Управи УЛТПА, я був свідомий спеціального обов'язку й відповідальності. Будучи перед тим триразово головою УЛТПА Відділу Метрополії Нью-Йорк, а потім членом двох останніх Головних Управ, я був докладно зорієнтований в організаційній системі УЛТПА, знов його потреби й організаційні спроможності та був свідомий і всіх недоліків. Тому я прийшов на З'їзд Делегатів з докладно накресленим пляном праці Головної Управи на наступні два роки та з твердою постановою віддати УЛТПА мій вільний час, енергію та організаційні спроможності для добра нашого Товариства та його розвитку, щоб таким чином виконати своє завдання та віправдати надію тих, які поклали на мене цей почесний обов'язок.

Д-р Б. Шебунчак, голова УЛТПА, промовляє на сходинах Відділу Іпліної у Чікаро в жовтні 1970 р. Наліво сидить В. Сайкевич, що загинув в автомобільній катастрофі 7 січня 1973 р.

Але для виконання цих завдань потрібно активного людського матеріялу. Тут замало голови або й цілої Головної Управи. Треба ще праці й співпраці Управ Відділів та підтримки всього членства. А передумовами успіху, крім дружньої співпраці, є толеранція до думки іншого, почуття співвідповідальності, бажання й уміння вчитися на зроблених помилках та підходити до всіх проблем, які б вони не були, позитивно, бо лише оптимісти перемагають.

І тут я мав повну підставу до оптимізму, бо до Головної Управи ввійшли ідейні й енергійні колеги, майже всі колишні члени Головних Управ, які вже раніше виявили бажання до праці та відданість нашому Товариству.

Діяльність Головної Управи провадилася двома шляхами: внутрішнім та зовнішнім. На внутрішньому відтинку ми змагали до тісної співпраці з усіма Відділами, а особливо з їхніми Управами, користуючися всіма можливими засобами, а саме: обіжники, телефонічні розмови, листування, поїздки до Відділів та особисті зустрічі під час різних банкетів, академій, з'їздів чи вакацій. Ми намагалися приєднати до нашого Товариства всіх тих, які ще й досі стоять останньою його. Моїм особистим бажанням було провести велику акцію за здобуття нових членів у Канаді. На жаль, всупереч усім моїм можливим заходам не вдалося довести до так званого З'їзду Канадських Лікарів. І думаю, що це розчарувало й моїх наступників, які вже нічого в тому напрямку не робили. А шкода, бо в Канаді є велике число наших лікарів (переважно народженіх у Канаді), які, на мою думку, після організаційного оформлення могли б спричинитися до нашого загального росту і майбутнього.

Бажали ми також поставити наше Товариство на міцні фінансові основи, бо від цього залежить адміністративна справність Головної Управи та періодична й точна поява "Лікарського Вісника". І тут ми могли похвалитися успіхом, збільшенням прибутків за цю каденцію на 15.000 дол. Спеціальну увагу ми присвятили Стипендійному Фондові ім. М. Панчишина та референтурі лікарського доросту. За цю каденцію виплачено 30 стипендій на загальну суму 14.450 дол. Щодо референтури лікарського доросту, то Головна Управа, приймаючи за умову, що майбутність УЛТПА узaleжнена від здобуття нових молодих лікарських кадрів, у своїх обіжниках сугерувала Відділам вибирати референта лікарського доросту, розшукати та скласти список студентів медицини й дентистики та втягнути їх у діяльність Відділу. На жаль, крім Відділу ІпліноЙ, якому належиться признання за взірцеве організування Студентської Громади, ця справа не знайшла бажаного відгуку, ні успіху в інших Відділах. Головна Управа старалася нав'язати живий зв'язок з Централею СУСТА, як дорогою персональних зв'язків, так і шляхом організації спільніх акцій. І тут можна похвалитися бодай якимось успіхом. Ми були єдиним Товариством, що взяло участь у З"їзді Делегатів СУСТА на Союзовіці — в 1969 році д-р Кушнір, а в 1970 і 1971 рр. голова. Завершенням наших зв'язків був спільний весняний рвіт, що відбувся в Нью-Йорку 24 квітня 1971 року спільними силами Головних Управ Товариства Українських Інженерів, СУСТА і УЛТПА, на якому вибрано кралю СУСТА на 1971 рік. Хоч ця імпреза не принесла бажаного матеріального прибутку, проте мала великий моральний успіх. Шкода, що наступні Головні Управи не продовжували такої самої чи будь-якої іншої спільної імпрези.

Іншими внутрішніми справами Головної Управи були "Лікарський Вісник" і "Лікарський Альманах". Значення журналу "Лікарський Вісник" та продовжування видавання його — бездискусійне. Головна Управа присвячувала "Лікарському Віснику" спеціальну увагу майже на кожному своєму засіданні, пам'ятаючи про повне його матеріальне забезпечення та заохочуючи колег у своїх обіжниках до писання статей. З приємністю стверджую повну гармонійну та дружню співпрацю Головної Управи з головним редактором "Лікарського Вісника" д-ром Павлом Джулем. Що торкається "Лікарського Альманаха", то Головна Управа старалася перебороти всі його внутрішні труднощі та давала повну підтримку головному редакторові "Лікарського Альманаха". Голова особисто відбув поїздку до Чікаґо та перевів спеціальну розмову з головним редактором і познайомився тоді з фактичним станом, який був далекий від задовільного. 13-тий З"їзд Делегатів УЛТПА ухвалив свої нові рішення в цій справі, призначив нового головного редактора разом з членами попередньої редакційної колегії та, як довідається в останній хвилині, частина статей, призначених для заплянованого давно "Альманаха" вже з'явилася друком у першому томі під наг."Матеріали до історії української медицини".

До головних завдань нашої Управи належало організування 8 Наукового З"їзду, який відбувся 30, 31 травня і 1 червня 1970 року в готелі "Меріот" у Філадельфії. Головна Управа доклала всіх можливих зусиль,

щоб наукова програма цього З'їзду була якнайцікавіша і щоб ще раз задемонструвати наукові досягнення наших колег. Можемо з приємністю ствердити, що доповіді наших лікарів-науковців були цікаві й на високому рівні. Хоч їх і було менше кількісно (бо тільки 8), але завдяки цьому всі учасники З'їзду мали нагоду їх прослухати. Відбувся також дуже цікавий і вдалий симпозіум про ревмато-подібне ураження суглобів. Господарем З'їзду був Відділ УЛТПА Пенсильванії, а головою Наукового З'їзду був д-р Модест Мицик з Торонто. Розваговою частиною З'їзду був бенкет і баль з участю українського громадянства Філадельфії та представників різних організацій. Слід підкреслити, що цей З'їзд був особливий тим, що відбувався в Ювілейному році 20-ліття існування УЛТПА, а присутність на ньому всіх колишніх голів Головної Управи УЛТПА спричинилася до величного морального успіху. Варто ще згадати, що під час З'їзду відбулася жвава, цікава й дуже щира ділова конференція, на якій, між іншим, вирішено відсвяткувати 20-ліття існування УЛТПА. Головна Управа вирішила відсвяткувати цей ювілей окремо й величаво. Улаштовано ювілейний бенкет 31 жовтня 1970 року в готелі "Статлер Гілтон" у Нью-Йорку. Звеличали його своєю присутністю знову всі колишні голови Головної Управи УЛТПА зі своїми дружинами. Присутніми були теж усі члени Головної Управи, голови або представники більшості наших Відділів, а ті, що не могли прибути, вислали письмові привітання. Треба підкреслити, що на бенкеті були заступлені 17 різних товариств і організацій, починаючи від наукових, через загальногромадські й політичні, на студентських і молодечих кінчаючи. Крім цього, наспіло багато різних привітань. Доповідь про 20-ліття УЛТПА виголосив д-р Павло Джуль, а бенкетом проводив голова Головної Управи.

На зовнішньому відтинку наша діяльність проходила обраним шляхом попередніх Управ. Ми завжди цінили й цінimo всі наші самостійницькі течії, даючи активну підтримку нашим соборницьким репрезентаціям та нашим центральним представництвам у Канаді й США.

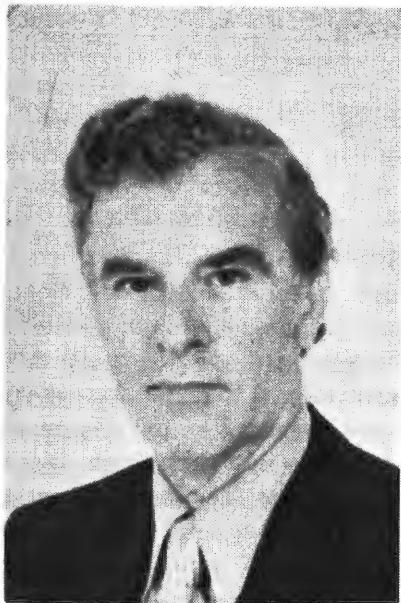
Головна Управа провадила широке листування з різними професійними, науковими і громадськими установами й організаціями. Ми мали представників в екзекутиві УККА, в Політичній Раді УККА і конференції Українських Професійних Академічних Товариств. Ці додаткові функції забирали багато часу, бо вимагали участі в щомісячних засіданнях, не враховуючи непередбачених надзвичайних сходин. На сходинах Головної Управи УЛТПА наші представники звітували й інформували про діяльність даної організації, і ми спільно намічували плян дій наших представників. Головна Управа старалася підтримувати й надалі добре ім'я українського лікаря-громадянина. Треба з гордістю ствердити, що наші колеги включилися в активну дію української спільноти і їхні прізвища є часто на відповідальних чи навіть на керівних становищах.

Головна Управа дбала, щоб представники УЛТПА бували на різних громадських імпрезах, з'їздах, бенкетах чи здвигах тієї чи іншої центральної установи. Часто голова бував присутнім особисто, в інших випадках член Головної Управи, а винятково член-делегат УЛТПА. Якщо не було можливості вислати делегата, то висилали листа з привітанням.

На закінчення вважаю за доцільне висловити свої погляди щодо дальшої дії нашого Товариства. Немає сумніву, що нашим першим обов'язком є активно працювати в нашему професійному Товаристві, дбати про його ріст, приєднувати нових молодих членів, бо тільки тоді забезпечимо майбутність УЛТПА. Наступним завданням повинна бути активність у нашему громадському житті. Але вищезгадана активність аж ніяк не може бути причиною, щоб ми замикали себе в колі українського громадського гетта. Ми ж політична еміграція і наша Батьківщина поклала на нас обов'язок та вимагає, щоб ми присвячували більше уваги зовнішнім зв'язкам і активно включалися в професійне, громадське й політичне життя країн нашого поселення. Ми не маємо права спочивати на лаврах, не сміємо задовольнятися минулими досягненнями. Ми мусимо мати спрагу до дії, до нових ідей!

Д-р мед. Олег Мирослав ВОЛЯНСЬКИЙ

З перспективи двох років (1971–1973)

Глянувши назад з перспективи двох років, насуваються різні рефлексії про два роки моого головування в УЛТПА. Згадка про співпрацю з членами Головної Управи викликає теплі почуття, бо й справді, атмосфера праці була наскрізь товариська, але рівночасно ділова, а всі важливіші постанови роблено колективно. Також співпраця з головним редактором "Лікарського Вісника" та головою редакційної колегії "Лікарського Альманаха" була бездоганна. Якщо йдеться про контакт з Управами Відділів УЛТПА, то назагал він був задовільний, а подекуди жвавий. Один Відділ відновив свою діяльність.

Членами Гол. Управи, крім мене, були д-ри: Юрій Кушнір — голова-елект;

Михайло Логаза, Роман Цурковський та Ахіль Хрептовський — заступники голови (останній також виконував функцію організаційного референта-Захід); Володимир О. Семків — секретар; Микола Крижановський — скарбник; Юліян Гутник — організаційний референт-Схід; Софія Шебунчак — хронікар і архівар; Юрій Савицький — референт доросту; Павло Джуль — гол. редактор "Лік. Вісника" та Володимир Мигаль — адміністратор "Лік. Вісника".

Голова Контрольної Комісії д-р Богдан Шебунчак, на запрошення голови Гол. Управи, часто брав участь у засіданнях Управи, а в міру потреби, Гол. Управа відбувала засідання з членами редакційної колегії альманаха, представниками Гол. Управи Товариства Українських Інженерів, зокрема з його головою інж. Гнатківським і ін.

Головна Управа намагалася проводити працю згідно з ухвалами та побажаннями 14 З'їзду Делегатів УЛТПА. Тому що справа доросту УЛТПА лежала особливо всім на серці, то вже, підбираючи склад Головної

Управи, підписаний притягнув до співпраці представника наймолодшої генерації українських лікарів, активного в українському студентському житті, який був у контакті з Відділами в справі молодих лікарів та студентів, головно з Відділом Метрополії Нью-Йорку та Відділом Ілліной. Намагання в цьому напрямі увінчалися успіхом і делегати УЛТПА на 15 їхньому З'їзді з радістю затвердили 54 нових членів нашого Товариства, що вступили до УЛТПА за час урядування цієї Гол. Управи. Очевидно, що головна заслуга тут по стороні відповідних Управ Відділів.

У справі переслідування українських інтелектуалістів у СРСР Гол. Управа робила інтервенції в різних чинників: 26 листопада 1971 вислано телеграму до Світового З'їзду Психіатрів у Мехіко, протестуючи проти запроторювання українських дисидентів у психіатричні лікарні та одурманювання їх різними хемікаліями. 27 травня 1972, під час банкету з нагоди 9 Наукового З'їзду УЛТПА в Торонто, в присутності канадського амбасадора до ООН Івон Болн, голова відчитав англомовну заяву, що її присутні прийняли оплесками. Заява протестувала проти переслідування української інтелігенції в Радянському Союзі та закликала уряди Канади й США інтервеніювати в уряді СРСР. Плянований виступ представника нашого товариства на Світовому З'їзді Соціальної Психіатрії в Єрусалимі в травні 1972 не відбувся, бо наш представник в останній хвилині мусив відкликати свій виїзд. 8 травня 1973 в час річного з'їзду делегатів Американської Психіатричної Асоціації в Гонолюлю, підписаний, репрезентуючи Західно-Гудсонський Відділ Американської Психіатричної Асоціації, спільно з д-ром Беккером, що був делегатом Відділу Нової Англії, внесли резолюцію-протест проти вживання психіатричних лікарень у боротьбі з опозицією в СРСР та вимагали вільної еміграції для жидівської та інших меншин. Резолюція також вимагала від Президента Американської Психіатричної Асоціації, щоб він звернувся в цій справі до наукових кіл у СРСР. Збори прийняли цю резолюцію і наслідком цього був виїзд д-ра А. Фрідмана, президента АПА, до СРСР на чолі делегації, що, між іншими, відвідала відомого дисidentа генерала Петра Григоренка, який у той час ще перебував у психіатричній тюрмі.

Головна Управа попаднала справу закупу сотні примірників 2 тому англомовної "Енциклопедії українознавства" для визначних американських та канадських політиків, однаке плянована офіційна передача членам уряду США у Вашингтоні була відкладена з огляду на "Вотергейт" та інші проблеми уряду.

Якщо йдеться про пам'ятник на могилі сл. п. проф. д-ра Бориса Андрієвського, то посвячення відбулося святочно на цвинтарі в Бавнд Бруку 1 квітня 1973 року.

9 Науковий З'їзд УЛТПА був великим успіхом з усікого погляду. Призnanня належить у великій мірі Управі Відділу Торонто, а головно Конвенційному Комітетові з д-ром Петром Глібовичем на чолі.

Гол. Управа давала повну підтримку українським церковним ієрархам, зокрема Блаженнішому Кардиналові Йосифові та Високопреосвященному Митрополитові Мстиславові. Гол. Управа також підтримувала всякі конструктивні дії серед нашого громадянства на еміграції, а передусім Український Центр при Гарвардському університеті. Представник УЛТПА

брав участь у нарадах Політичної Ради УККА, але якщо йдеться про участь в Екзекутиві УККА, то Гол. Управа постановила не висувати кандидата в час Загальних Зборів УККА в жовтні 1972, щоб дати можливість кандидувати іншому членові Конференції Центральних Українських Академічних Професійних Товариств.

Очевидно, що крім успіхів були й невдачі. Проблема "Лікарського Альманаха" забрала багато часу та енергії і була джерелом багатьох розчарувань не лише членів Головної Управи, але й для редакційної колегії "Лік. Альманаха" та Управи Відділу ІлліноЯ. Усе ж таки Гол. Управа принаймні частинно впоралася з цим трудним завданням, іменуючи нового голову ред. колегії в особі проф. д-ра Василя Плюща з Мюнхену та підтримуючи його пропозицію видати принаймні ті матеріали, що є на руках, хоч і без тих фотографій, що залишилися в попереднього голови ред. колегії.

Наприкінці згадаю деякі, на мою думку, важливі зміни, що їх увели чи допомогли ввести голова або Гол. Управа як цілість: поділ дії організаційних референтів на "Схід" і "Захід" виявився практичним і корисним; висунення кандидатури на голову-електа в особі лікаря-дентиста проламало задавнену традицію вибирати лише лікарів; пропозиція перенесення Централі УЛТПА до Чікаго, мабуть, найбільш далекосяжна. Цю пропозицію висунула Гол. Управа після цього, як Відділ Торонто відмовився перебрати цю важку функцію, а Відділ ІлліноЙ по довгих нарадах постановив узяти на себе цю відповідальність. Я пере-конаний, що наші колеги з "Середнього Заходу" виконають успішно це завдання та поведуть наше Товариство до чергових успіхів.

Члени Головної Управи — д-ри: О. Волянський — голова, Ю. Кушнір — голова-елект, М. Логаза — заступник голови, Р. Цурковський — заступник голови А. Хребтовський — заступник голови, В. Семків — секретар, М. Крижановський — скарбник, Ю. Гутник — орг. референт, С. Шебунчак — хронікар, Ю. Савицький — реф. доросту, П. Джуль — головний редактор ЛВ, В. Мигаль — адміністратор ЛВ.

Д-р дөнкт. мед. Юрій КУШНІР

Один етап праці

Під кінець травня 1973 року, завдяки довірю членства й делегатів на 15-их Загальних Зборах УЛТПА, припала мені велика честь і приємність, хоч і нелегкий обов'язок, перебрати провід Головної Управи (ГУ) нашого Товариства.

До речі, в активну працю ГУ УЛТПА я включився вже понад 20 років тому, точніше в 1953-му році, коли на пропозицію тодішнього голови УЛТПА, д-ра Романа Осінчука, я прийняв пост фінансового референта. З того часу датується моя тісна пов'язаність з діяльністю ГУ і з цією пов'язаністю не вдалося мені "розв'язатися" по сьогоднішній день...

За той відносно довгий період часу я мав нагоду познайомитися з стилем і формами праці моїх попередників у ГУ, а тим самим іскористати з їхнього досвіду. Тут хочу відмітити, що в тих пionерських, можна б сказати, роках, сталися деякі переломові події в історії нашого Товариства, що мали вирішальний вплив на дальший його розвиток. Глибоко вкоренилися в моїй пам'яті перші роки співпраці з основоположником УЛТПА та першим його головою, д-ром Романом Осінчуком, коли то ми, молодша, сказати б, кадра, недавно покінчивши студії, тільки ставили свої перші кроки в громадсько-професійній роботі. В тому ж часі, у травні 1954 року, став появлятися наш професійний журнал, "Лікарський Вісник", якого засновником та першим редактором був саме д-р Роман Осінчук.

На мою думку, за його головування поставлено організаційні підвалини під наше Товариство, а це, як кожна пionерська робота, вимагало величезного вкладу праці та витрати часу на створення організаційної мережі, нав'язування контактів з членством у терені, на писання

обіжників, полагоджування кореспонденції, скликування сходин, що входить у програму праці кожного товариства.

За головування д-ра Ростислава Сочинського, коли я став членом ГУ, значно змодифіковано систему внутрішнього адміністрування та діловодства ГУ, а також Управ поодиноких Відділів. Покладено натиск на точне письмове звітування з фінансових трансакцій та на зміцнення фінансової бази Товариства, що вплинуло на пожвавлення різних ділянок його активності, зокрема видавничо-наукової ("Лікарський Вісник", матеріали Наукових З'їздів тощо).

У цій короткій статті я не мав змоги присвятити належної уваги головам усіх Головних Управ нашого Товариства, зрештою, про їхню працю й заслуги читач довідається з інших матеріалів, поміщених у цій книзі. Дозволю собі однак згадати в цих кількох рядках моого попередника голову УЛТПА д-ра Олега Волянського, що на його пропозицію я погодився стати головою-електом у його Управі. Д-р Олег Волянський, видатний спеціяліст у ділянці психіятрії, від десяти років директор великої державної лікарні для умово недорозвинених у нью-йоркському штаті, людина високої особистості й товариської культури, вніс багато фахового досвіду в діяльність Головної Управи, як також своєрідного стилю праці й контактів з членством.

Як усі мої попередники на цьому пості, я старався вчитися з їхнього досвіду й продовжувати, в міру моїх сил та спроможностей, працю, яку вони вели передше. Все ж таки, завдяки гармонійній співпраці з іншими колегами, членами Головної Управи та при їхній підтримці і зрозумінні, при нападнаній співпраці з усіма Відділами Т-ва, зокрема з нью-йоркським Відділом, мені пощастило внести деяку модифікацію в систему праці ГУ і добитися за час нашої каденції деяких успіхів у розбудові Товариства.

Одним з основних завдань, що його поставила собі ця ГУ, було нав'язання якнайширших контактів не тільки з Відділами Товариства, але й з численним його членством, розорошеним на широкій території США й Канади. З великим признанням для моїх колег, членів ГУ, хочу тут підкреслити, що вони без вагань погодилися на те, щоб висилати наші обіжники не тільки Управам Відділів, але й усім членам Т-ва персонально. Розуміється, легше вислати 15 обіжників, ніж 700, але цей труд повністю себе виправдав і дав позитивні результати. Таким способом ми могли інформувати про нашу працю найширші кола членства УЛТПА, зокрема тих колег, які живуть і працюють віддалі великих, метрополітальних центрів нашого поселення. Ми зуміли зацікавити працею й здобутками Т-ва і так званих "неактивних" членів, що з різних причин не беруть чи не мають змоги брати активної участі в організаційному житті. Під час поїздок у терен, з розмов з колегами я мав нагоду переконатися, що ці наші контакти зв'язали міцніше осамітнених та "неактивних" з Товариством і, на мою думку, таку саму форму інформування Відділів та їх членів варто продовжати в майбутньому.

Нам було ясне, що з факту принадлежності до УЛТПА, як професійної організації, повинні б випливати якісь користі для його членів. Тому вже на одному з перших засідань ГУ прόдискутовано можливості одержання

Юрій Кушнір
Ахіль Хрецтровський
Василь Кінваль
Маркіян Тершаковець

Мирослав Драган
Софія Шебунчак
Василь Трухлий
Павло Пундій

Юрій Волянський
Олег Волянський
Мирон Зарицький

Юрій Волянський
Олег Волянський
Мирон Зарицький

Мирослав Драган
Софія Шебунчак
Василь Трухлий

Павло Пундій
Юрій Кушнір
Ахіль Хрецтровський
Василь Кінваль
Маркіян Тершаковець

У першому ряді зліва направо — д-ри: Юрій Кушнір — голова, Ахіль Хрецтровський — голова-елект, Василь Кінваль — 1-ий заст. голови, Маркіян Тершаковець — 2-ий заст. голови. У другому ряді: Мирослав Драган — організ. референт, Василь Трухлий — організ. референт, Софія Шебунчак — архівар, Павло Пундій — реф. студ. молоді. У третьому ряді: Олег Волянський — голова Контр. Комісії, Ростислав Сочинський — член Контр. Комісії, Мирон Зарицький — голова Тов. Суду.

У першому ряді зліва направо — д-ри: Дмитро Кострубяк — 3-ї заст. голови, Тарас Шегедин — секретар, Микола Крижановський — скарбник, Юліян Гутник — організ. референт. У другому ряді: Богдан Дзьоба — реф. студ. молоді, Степан Ворох — реф. зовн. зв'язків, Павло Джсуль — гол. ред. ЛВ, Мілляс Лебедович — адміністратор ЛВ. У третьому ряді: Борис Филипчак — член Тов. Суду, Юрій Трухлий — член Тов. Суду, Юрій Савицький — вільний член.

повної акредитації програм наших Наукових З'їздів, щоб наукові праці наших колег, читані на з'їздах, були їм зараховані як їхні післяградуаційні студії, чого тепер вимагається майже в усіх штатах Америки. Крім цього, офіційне визнання наших Наукових З'їздів Американською Медичною Асоціацією піднесло б авторитет УЛТПА в очах американського медичного світу.

Автор цих рядків зробив першу спробу в цьому напрямі: написав від ГУ листа до Відділу Медичної Освіти Американської Медичної Асоціації (Division of Medical Education AMA), з'ясовуючи справу акредитації програм Наукових З'їздів УЛТПА та підкреслюючи при цьому факт, що Товариство має в своїх рядах високозаавансовані кадри вчених-спеціалістів, які працюють науково в американських і канадських високих медичних школах. Через два тижні ГУ отримала відповідь з Відділу Медичної Освіти AMA, що наше прохання позитивно полагоджене. Отже, напередодні 10 Наукового З'їзду у Вашингтоні в 1974 році, ми були спроможні зробити нашим колегам гарний дарунок: "уділити" їм по 10 кредитів за їхню участь у науковій частині нашого З'їзду.

При цій нагоді дозволю собі, від імені Головної Управи, широко погратулювати Управі і членам Відділу УЛТПА Меріленд, зокрема його голові д-рові Дмитрові Кострубякові, за дуже успішну організаційну підготову цієї престижевої, на високому професійному рівні поставленої імпрези. Голова Наукової Комісії д-р Василь Кіналь приклав багато наполегливої праці, організуючи наукову частину З'їзду, а всі прелегенти й учасники панелів з США й Канади подбали за його високий науковий рівень, і їм усім належить від нас велике признання й щира подяка.

Завдяки невтомним старанням нашого наукового референта, д-ра Василя Кіналя, після довшого обміну листами між УЛТПА і редакцією офіційного журналу AMA (J.AMA) нам пощастило дістати дозвіл на поміщування в кожному числі цього журналу об'яв нашого Товариства, зокрема даних про склад Управи, скількість членів і дату скликування наших Наукових З'їздів у рубриці Organizations of Medical Interest. Беручи до уваги високий тираж цього медичного журналу (150,000 примірників), кожна згадка в ньому про УЛТПА має своє моральне і пропагандивне значення.

Доцінноючи вагу і значення якнайширших зовнішніх зв'язків, ГУ нав'язала контакт і співпрацю з медичною організацією Organization of European Medical Associations у Нью-Йорку. Д-р Василь Кіналь брав активну участь у праці цієї організації від УЛТПА, яке він там репрезентує.

У цих тривожних і трагічних для нашої Батьківщини часах, коли зашморг червоного сатрапа щораз тісніше затискається на шиї поневолених наших братів, коли там здушують кожний прояв вільної думки і слова та засуджують на каторгу або замикають у божевільнях українських творців культури, інтелектуалістів і професіоналів, УЛТПА, річ ясна, не могло стояти остоною і не взяти участі в загальній хвилі протестів проти цих знущань і переслідувань. До речі, наше Товариство чи не одне з перших зареагувало на ці нелюдські переслідування. Перший такий протест в обороні українських дисидентів вніс д-р Олег Волян-

Д-р Ю. Кушнір — голова УЛТПА, промовляє на Зборах Відділу Ілліної, 9 грудня 1973 р.

ський, тодішній голова УЛТПА, на міжнародній конференції психіатрів у Гонолулю, в 1973 році.

Відгукуючись на заклик Андрея Сахарова, наше Т-во виславо ряд листів в обороні українського вченого-кібернетика Леоніда Плюща й інших інтелектуалістів до багатьох американських та міжнародних організацій, у тому до Об'єднаних Націй, Міжнародного Червоного Хреста, Американського Червоного Хреста, Інтернаціональної Амнестії, Американської Медичної Асоціації та ін.

У висліді цих заходів ГУ дісталася від усіх тих організацій запевнення повної підтримки нашої ініціативи. Особливо прихильно поставилися до цієї справи дві впливові організації: Американський Червоний Хрест і Американська Медична Асоціація. АЧХ, на підставі наших протестів, вислав спеціального листа до "Червоного Хреста і Півмісяця" (паралельна організація в СРСР), а також до т. зв. уряду Української Радянської Соціялістичної Республіки, підкреслюючи в листі своє затривоження долею д-ра Леоніда Плюща та інших українських дисидентів. Американська Медична Асоціація висилала навіть у цій справі свого представника до Державного Департаменту у Вашингтоні. Дальшою протестаційною акцією УЛТПА відає наш референт зовнішніх зв'язків, д-р Степан Ворох, і він подасть всі додаткові інформації.

По лінії інформування про працю УЛТПА колег-лікарів у рідному краю, наш видатний лікар-громадянин д-р Михайло Данилюк передав через радіовисильну "Голос Америки" низку репортажів, присвячених нашому Товариству та його діяльності. Завдяки ввічливості Українського Відділу "Голосу Америки" було передано на хвилях етеру майже повний перебіг 10 Наукового З'їзду УЛТПА у Вашингтоні, в травні 1974 року.

При цій нагоді бажаю підкреслити з почуттям вдячності, що й українська преса, зокрема два наші щоденники "Свобода" й "Америка",

завжди йшли назустріч ГУ й присвячували належну увагу нашому Товариству. На сторінках цих газет появився цілий ряд інформативних статей наших "людей пера", видатних членів УЛТПА, як про наші організаційно-професійні справи, так і на загальногромадські теми.

Згадуючи контакти з пресою, не без почуття зрозумілої всім нам гордості і вдоволення доводиться відмітити, що в цьому році відзначає 20-річчя свого існування наш власний, професійний журнал, "Лікарський Вісник", журнал, що відіграв чи не найважливішу роль в житті й діяльності УЛТПА, журнал, який появляється періодично на протязі 20 років, інформуючи наших членів і дорогих колег в Україні й усіх українське громадянство не лише про наші професійні справи та актуальні наукові досягнення сучасної модерної медицини, але й присвячує особливу увагу професійно-науковим здобуткам українських лікарів на північно-американському континенті й у всьому світі, як також їхній активності в загальногромадському секторі.

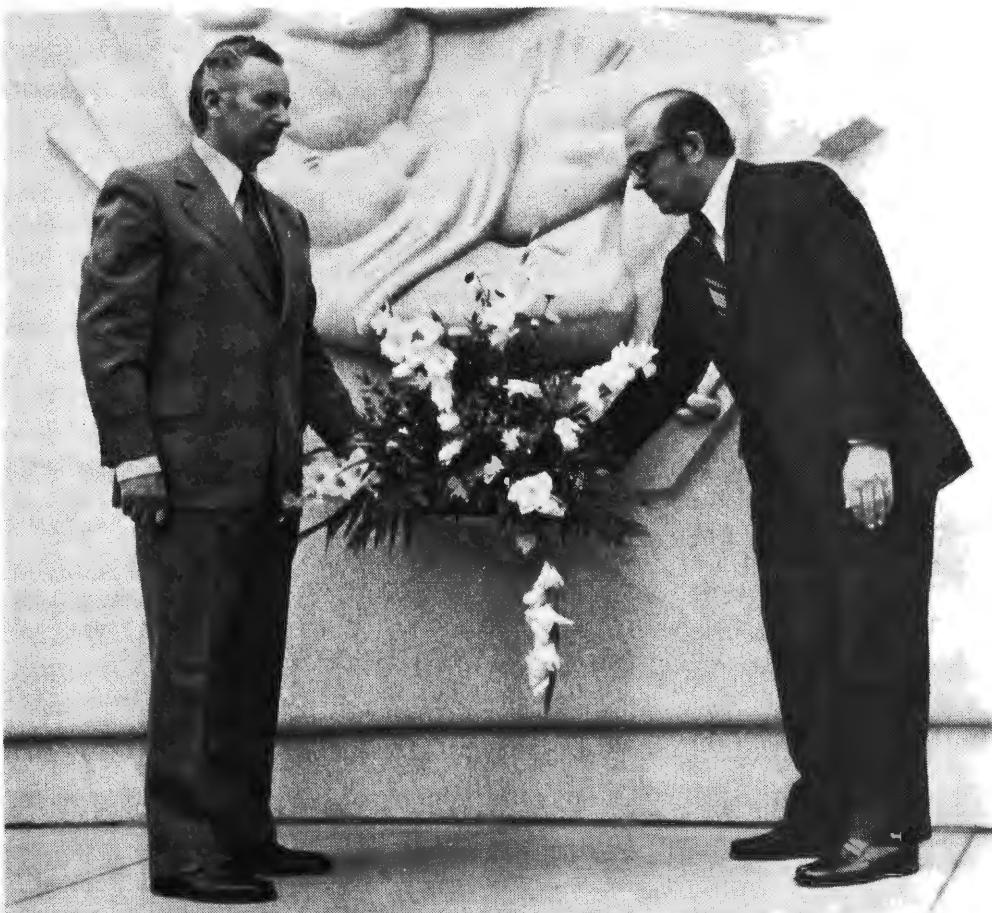
Що наш журнал, "Лікарський Вісник", завжди мав високий професійний рівень та одночасно завжди стояв на громадській платформі, в цьому безумовно велика заслуга його основоположника й першого головного редактора, д-ра Романа Осінчука, а далі тих заслужених і відданих редакційній праці колег, що працювали на пості редакторів після нього: д-ра Ярослава Воєвідки, д-ра Томи Лапичака, а тепер уже, на протязі 6 років, д-ра Павла Джуля.

Д-р Р. Осінчук — головний редактор "Пропам'ятної книги" з нагоди 25-ліття УЛТПА, представляє редакційний план книги. Сидять зліва д-ри: Р. Осінчук, В. Кіналь, Ю. Кушнір, М. Логаза, Т. Шегедін, С. Ворох, М. Крижановський.

Учасники Наукового з'їзду УЛТПА, у травні 1974 р., під пам'ятником Т. Шевченкові у Вашингтоні.

Д-р Д. Кострубяк — голова Відділу Меріленд і д-р Ю. Кушнір — голова УЛТПА кладуть вінок під пам'ятник.

З неперіодичних видань пощастило нам видати в часі нашої каденції перший том цінної праці — "Матеріали до історії української медицини", під загальною редакцією д-ра Р. Осінчука, д-ра Р. Сочинського, під проводом гол. редактора, заслуженого українського лікаря-науковця, проф. д-ра Василя Плюща, визначного дослідника й автора багатьох праць на медичні теми. Книга саме вийшла з друку в Німеччині, об'ємом на 336 сторінок, з 16-сторінковим додатком портретів і фотографій українських науковців і заслужених лікарів, тиражем 1000 примірників.

Другим неперіодичним виданням, яким ми зустрічаємо та відзначаємо 25-річчя УЛТПА, є саме ця "Пропам'ятна Книга", в цілості присвячена 25-річчю нашого Т-ва. До її появи спричинилася самовіддана і сповнена посвяти й жертвенности праця цілого колективу людей доброї волі — авторів статтей, щедрих жертводавців, членів Головної Управи та Управ Відділів, врешті головного адміністратора цього ювілейного видання — д-ра В. Кіналя, а зокрема його гол. редактора, д-ра Р. Осінчука. Всім їм належить за це від усіх нас широзердечна подяка.

Нехай ця наша "Пропам'ятна Книга", а також видання первого тому "Матеріалів" стануть двома скромними цеголками, які ми, лікарі-

емігранти, поклали під будову величавого храму незалежної української наукової думки майбутнього, про яке мріємо ми всі й увесь український народ!

Ми свідомі того, що кадри українського медичного світу на Батьківщині колосальні та що професійні й наукові досягнення наших колег в Україні рівняються досягненням професіоналів висококультурних країн вільного світу, а то й іх, подекуди, переростають. На жаль, всі їхні здобутки й осягнення йдуть на рахунок "старшого брата", на славу "великої російської науки". За близько 60 років "процвітання" так званої Радянської України наші колеги-лікарі в Україні не можуть мріяти про такий свій клінічно-медичний журнал, як наш "Лікарський Вісник"!

У таких умовинах затиску й терору там, на рідних землях, доля поклада на нас тут, у вільному світі, завдання, зберігати, як зіницю ока, духові й культурні вартості, переслідувані й систематично нищенні на Батьківщині. І цей священний обов'язок також і ми, українські лікарі на еміграції, в міру наших сил та спроможностей — виконуємо.

Наприкінці подаю склад Головної Управи УЛТПА в каденції 1973-1975.

Д-ри: Юрій Кушнір — голова, Ахіль Хрептовський — голова-елект, Василь Кіналь — 1-ий заст. голови і науковий референт, Маркіян Тершаковець — 2-ий заст. голови, Дмитро Кострубяк — 3-ій заст. голови, Тарас Шегедин — секретар, Микола Крижановський — скарбник, Юліян Гутник — організ. референт на "Схід", Василь Трухлий — організ. референт на "Захід", Софія Шебунчак — архівар, Павло Пундій — референт молоді, Богдан Дзьоба — референт молоді на Канаду, Степан Ворох — референт зовніш. зв'язків, Юрій Савицький — вільний член, Мирослав Драган — вільний член, Павло Джуль — головний редактор "Лік. Вісника", Міляс Лебедович — адміністратор "Лік. Вісника", Олег Волянський — голова Контрольної Комісії, Тарас Ганушевський — член Контр. Ком., Ростислав Сочинський — член Контр. Ком., Мирон Зарицький — голова Товариського Суду, Борис Филипчак — член Тов. Суду, Юрій Трухлий — член Тов. Суду.

Усім Колегам членам Головної Управи моя щира подяка за їхню співпрацю.

AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

535 NORTH DEARBORN STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60610 • PHONE (312) 751-6000 • TWX 910-221-0300

Direct Dial (312) 751-6291

DIVISION OF
MEDICAL EDUCATION

C. H. WILLIAM RUHE, M.D.,
Director

DEPARTMENT OF
CONTINUING MEDICAL EDUCATION

C.H. WILLIAM RUHE, M.D.,
Director

Dr. George Kushnir, President
Dr. Basil Kinal, Chairman
Ukrainian Medical Association
of North America, Inc.
2 East 79th Street
New York, N. Y. 10021

March 25, 1974

Dear Doctors:

Dr. Russell B. Roth has asked that I reply to your letter of March 8, 1974 giving us information about the Ukrainian Medical Association of North America, Inc., its continuing medical education program, and requesting that these programs be accepted for credit toward the American Medical Association Physician's Recognition Award.

For your convenience, I am enclosing five copies of the information booklet and application form for the 1973 Award. You will note that we can accept your May 25-27, 1974 program in Category 2 for the Award on an hour-for-hour basis. In your announcements and brochures, you might wish to use the following statement: "This Continuing Medical Education activity is acceptable for ___ credit hours in Category 2 for the Physician's Recognition Award of the American Medical Association." In the first blank, you should put the number of hours of scientific presentations in your meeting.

You will be pleased to note that it is unnecessary for you to report participation of your membership to us in your scientific meetings since we depend on the signed statement of the physician on his application for the Award concerning the kind and amount of continuing medical education he has completed.

If the Ukrainian Medical Association were accredited for continuing medical education by the Council on Medical Education of the American Medical Association, its planned programs of continuing medical education could be accepted by us on an hour-for-hour basis in Category 1. If your Association is interested in becoming an accredited sponsor, you should write to Dr. Rutledge Howard, Associate Director, Department of Continuing Medical Education, American Medical Association 535 North Dearborn, Chicago, Illinois 60610.

If you have further questions, I would be glad to hear from you. We very much appreciate your interest and support of the Award. Thank you for sending me the copy of your program. Good wishes for its success.

Sincerely yours,

Clarke W. Mangun, Jr., M.D.
Clarke W. Mangun, Jr., M.D.
Assistant Director

CWM/gla

Enc.

cc - Rutledge W. Howard, M.D.
John S. Cowan, M.D.
Mr. Al Facca

НАШІ ВІДДІЛИ

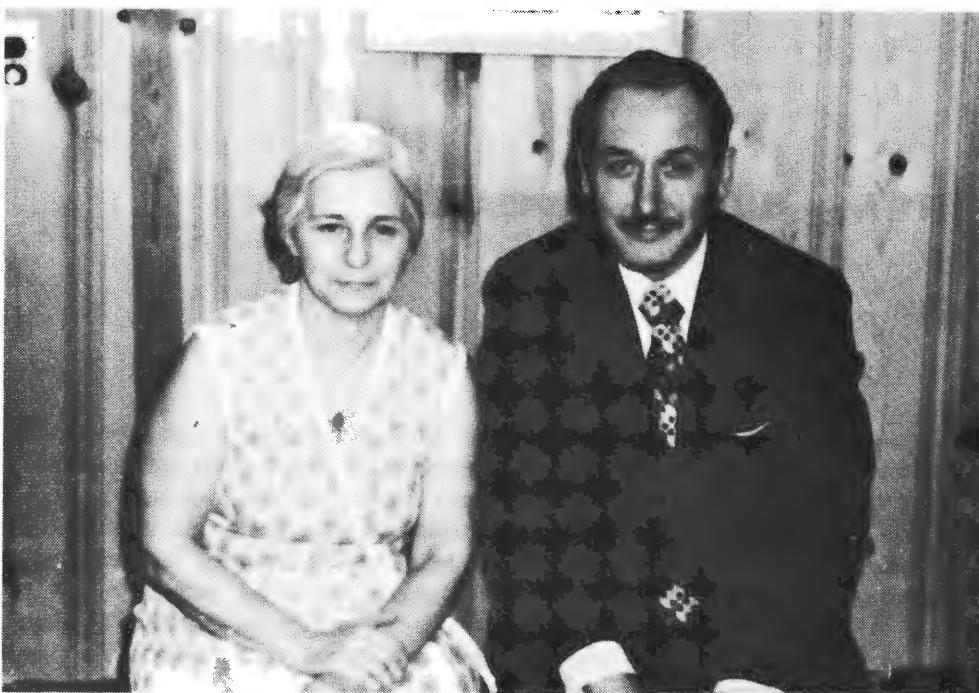
УЛТПА — ВІДДІЛ БОФФАЛО

З припливом нової української еміграції до США прибували сюди й лікарі, які розміщувалися по різних містах. Деяка кількість лікарів осіла в Боффало. В документах місцевого Відділу УЛТПА можна знайти інформацію, що в роках від 1949 до 1960 перебувало в Боффало 28 лікарів-українців. Правда, для декого з лікарів Боффало було лише переходовим осідком. На початку 1958 року, коли створено в Боффало Відділ УЛТПА (тодішня офіційна назва: Українське Лікарське Товариство в Америці), в Боффало й околиці проживало біля 20 лікарів українців. Проте не всі вони стали основниками Відділу. Думка про створення Відділу УЛТА виринула в місцевих українських лікарів зараз по їх прибутті до Боффало. В цій справі велися переговори з Головною Управою УЛТА. Вів їх д-р Евген Стецьків разом із д-ром Нестором Проциком (сьогодні вже покійним). Справа створення Відділу протягалася, а причину проволікання вияснить до деякої міри лист Головної Управи до д-ра Е. Стецькова, писаний 1 листопада 1957 року. Його зміст такий:

"Справа організації Відділу нашого Т-ва на Вашому терені зволікалася головним чином тому, що постала розбіжність думок щодо місця осідку цього Відділу. На підставі даних, зібраних дорогою опитів, Головна Управа постановила створити два окремі Відділи, один у Боффало, а другий у Рочестері. На підставі відомостей, якими розпоряджаємо, у кожній із цих двох округ є коло 20 українських лікарів, з яких чимало посідає вже ліцензії. Вибираючи ці два міста для осідку Відділів, Головна Управа постановила запросити до організаційної праці Вас, Колего, та д-ра Н. Процика. Просимо Вас порозумітися з д-ром Н. Проциком та скликати організаційні сходини членів Відділу в догідному для Вас часі і місці. Цими днями вишлемо Вам список лікарів Вашої округи, яких просимо поінформувати про час і про місце сходин. Наперед щиро дякуємо за Ваш цінний труд і перебуваємо з найщирішою до Вас пошаною, — голова УЛТА д-р Я. Воєвідка".

З цього листа видно, що Головна Управа мала на своєму обліку лікарів українців боффалівського терену. Багато з цих лікарів перед створенням власного Відділу належали до спільногоВідділу, що об'єднував лікарів західної частини штату Нью-Йорк. Сходини членів цього великого Відділу відбувалися то в Сиракузах, то в Рочестері, то в Боффало. Велика віддаль, брак власного засобу транспорту в тому часі не давали змоги відбувати часто такі сходини і стояли на перешкоді у численнішій явці лікарів на сходинах. Такого роду перешкоди зумовили створення окремих Відділів у Рочестері й Боффало.

Перші Збори лікарів для створення окремого Відділу УЛТА відбулися 16 лютого 1958 р. в домі п-ва Проциків. Хоч у тому часі в Боффало й околиці проживало біля 20 лікарів, на Збори прибуло 7. Причиною такої незначної явки була погана зимова погода. Все таки ця мала група присутніх лікарів рішила

Перша Управа Відділу Бoffalo — д-ри: Уляна Лоза — голова, Евген Стецьків — секретар.

оснувати окремий Відділ. Зараз же після заснування Відділу число його членів збільшилося до 11. В наступному 1959 році Відділ мав 12 членів. Згодом число членів мінялося. Був час, коли Відділ начислював 19 членів. Тепер Відділ об'єднує 18 членів. Стан членів Відділу був пливкий, т.з.н. одні залишали Відділ, а інші на їх місце прибували. Переглядаючи списки членів у 1958-1974 рр. знаходимо в них прізвища 34 осіб. Пливкість стану членів можна пояснити їх тимчасовим перебуванням у Бoffalo. Чотири члени залишили цей світ взагалі, а саме: д-р Юрій Маковський (1963), міг'р Степан Волинець (1966), д-р Нестор Процик (1973) і д-р Василь Дмитріюк (1973). В цьогорічному списку членів знаходимо тільки сімох, які були членами від першого року існування Відділу.

Головою перших Зборів був д-р Евген Стецьків, а секретарем д-р Уляна Лоза. До першої Управи Відділу ввійшли д-ри: Уляна Лоза — голова, Евген Стецьків — секретар і скарбник, Нестор Процик — вільний член. Така тричленність Управи практикується дотепер. У перших роках існування не було Контрольної Комісії. Вперше обрано її на Загальних Зборах 2 березня 1963 р.

Першу Управу Відділу переобирають кілька разів і змінено її щойно на Загальних Зборах 1 березня 1962 року. Відтоді окремі позиції в Управі займали такі особи:

Як голови, д-ри: Михайло Сайкевич — від 1 березня 1962 до 13 листопада 1965; Роман Топольницький — від 13 листопада 1965 до 9 грудня 1967; Евген Стецьків — від 9 грудня 1967 до 22 січня 1972; Олександер Недзвєцький — від 22 січня 1972 до переходу на пенсію в 1973 р. і виїзду з Бoffalo. Тоді обов'язки голови перебрав тогочасний вільний член Евген Стецьків і сповняв їх до Загальних Зборів 9 лютого 1974, а від 9 лютого 1974 діючий голова д-р Михайло Сайкевич.

Секретарями й скарбниками в одній особі були д-ри:

Уляна Лоза — від 1 березня 1962 до 2 березня 1963; Мирослав Грещишін — від

2 березня 1963 до 29 лютого 1964; Всеволод Коритник — від 29 лютого 1964 до 13 листопада 1965; мгр Степан Волинець — від 13 листопада 1965 до своєї смерті 2 лютого 1966. Після його смерті ці обов'язки виконував вільний член Іван Мосійчук, а після його резигнації — Богдана Салабан і вела до 9 грудня 1967, Андрій Михальчук — від 9 грудня 1967 до його резигнації 17 лютого 1968, тоді перебрав Семен Дорощак до 14 лютого 1970; Всеволод Коритник — від 14 лютого 1970 до 22 січня 1972; Степан Мандзик — від 22 січня 1972 до 9 лютого 1974; та Уляна Лоза — від 9 лютого 1974 дотепер.

Вільними членами Управи були д-ри:

Нестор Процик (1958-1962), Мирослав Грешишин (1962-63), Уляна Лоза (1963-1964), Мирослав Грешишин (1964-1965), Іван Мосійчук (1965-1967), Степан Молодовець (1967-1970), Степан Мандзик (1970-1972), Евген Стецьків (1972-1974), Богдана Салабан (1974-).

У складі Контрольної Комісії за час існування Відділу були такі д-ри: Іван Мосійчук, Семен Дорощак, Роман Топольницький, Олександер Нєдзвєцький, Нестор Процик, Всеволод Коритник, Михайло Сайкевич, Уляна Лоза і Мирослав Грешишин. Дехто був членом К. К. кількаразово.

Відділ УЛТПА об'єднував і об'єднує не тільки самих лікарів, але й фармацевтів, біологів і біохеміків (д-р Всеволод Коритник, біохемік, вибув з Відділу; мгр Степан Волинець — фармацевт, вже покійний; д-р Олександер Плещкевич — біолог; мгр Віра Паньків — фармацевт).

А тепер декілька слів про працю поодиноких членів нашого Відділу, беручи до уваги тих, що є членами під теперішню пору.

Усі члени, в більшій або меншій мірі, працюють суспільно, всі щедрою рукою дають свої грошові пожертви на загальноукраїнські цілі, дають в міру своїх фінансових спроможностей. За азбучним порядком, подамо декілька інформацій про рід громадської праці поодиноких членів.

Д-р Семен Дорощак веде приватну практику. Був і є активним членом Пластприяту та постійно служить українській пластовій молоді під час тaborування на оселі "Новий Сокіл". Був довголітнім головою Надзвірної Ради Національного Дому в Боффало та належить до комітету для придбання площи під будову нової церкви.

Д-р Мирослав Грешишин, проф. гінекології в місцевій медичній школі, загальновідомий із своїх дослідів над пістряком. Був довголітнім опікуном Студентського Товариства в Боффало, референтом шкільних справ при Екзекутиві УККА в Боффало, головою Відділу ФКУ в Боффало та виступав з доповідями для ширшого громадянства. Є активним членом Пластприяту.

Д-р Уляна Лоза працює в університетській лябораторії в ділянці бактеріології та іммунології. Працювала в "Клубі Матерів" при парафіяльній школі в Боффало. Була в цьому клубі головою або на інших постах. Робила доповіді для матерів на медичні або виховні теми. Є активним членом Пластприяту, Союзу Українок, Т-ва "Гуцульщина" й ін.

Д-р Степан Мандзик, психіятр, є активним членом Пластприяту.

Д-р Аскольд Мосійчук відбуває військову повинність. До того часу був активним членом СУМА.

Д-р Іван Мосійчук працює в загальній медицині. Майже кожного року є лікарем на оселі "Холодний Яр", де тaborує вліті сумівська молодь. Читав і читає доповіді для ширшої громадськості не тільки на медичні теми, але й на інші, насамперед з астрономії й астронавтики. Справою астронавтики цікавився ще далеко до випуску першого сателіта в СРСР.

Д-р Теодор Небожук працює в загальній медицині та цікавиться справами молоді, Пластприяту, Патріярхату УКЦ та є членом суду Товариства "За Патріярхат".

Теперішня Управа Відділу — д-ри: Уляна Лоза — секретар, Михайло Сайкевич — голова, Богдана Салабан — член.

Мр Віра Паньків, молода фармацевтка, працює в аптекі. Була і є активною пластункою та активним членом Студентського Т-ва.

Д-р Теодор Парфанович провадить приватну практику та є прихильником Пластприяту і Товариства "За Патріярхат".

Д-р Володимир Пасіка, емерит, є активним членом Пластприяту. Знаний, як автор статей в українській пресі на різні теми.

Д-р Володимир Пасічняк веде приватну практику в Дункірку. Йому важко включитися в працю боффалівської громади, але зв'язків з громадою не тратить. Часто приїжджає на різні імпрези.

Д-р Теодор і Олександра Праваки, перший окуліст, друга загальний практик. Обоє є активними членами Пластприяту, а д-р Олександра працює ще віддано для Союзу Українок.

Д-р Олександер Плешкевич є професором біології в одному з місцевих коледжів, недовго ще перебуває в нашій громаді, але вже вспів включитися в працю Пластприяту.

Д-р Михайло Сайкевич, рентгенолог, всеціло відданий справі Пластприяту й оселі "Новий Сокіл". Є він не тільки головою управи оселі, але дуже часто виконує й інші роботи — до фізичної включно. Часто повинить обов'язки лікаря на оселі під час тaborування там пластової молоді. Був головою Відділу УККА в Боффало. Займав там також і інші пости. Є прихильником справи патріярхату і сповняє обов'язки голови Контрольної Комісії Т-ва "За патріярхальний устрій УПКЦ". Був довгий час заступником голови "Ніагара Фолк Фестівал", промотором курсів українознавства в Боффало Стейт Коледж, першим опікуном курсів українознавства в пластовій станиці в Боффало та членом управи Українського Дому на Блек Рак і членом Контрольної Комісії Братства б. Вояків Першої Дивізії УНА.

Д-р Богдана Салабан, психіятр. Улюбленою клітиною суспільного життя для неї був і є Пласт. Цій організації віддала вона немало труду. Була деякий час

головою Станиці в Боффало, займала там і інші пости, опікувалася, як лікар, пластовою молоддю під час літнього таборування. Часто виголошувала доповіді на лікарські теми для загалу.

Д-р Евген Стецьків, анестезіолог, супільне поле його праці різноманітне. Його діяльність зв'язана з молоддю, особливо із студентами. Йому належить діло зорганізування КЛК у Боффало. Був головою ФКУ і є постійно гарячим пропагатором цієї справи, що засвідчив великим грошовим датком. Є активним членом Пластприяту, а також і інших клітин життя нашої громади.

Д-р Роман Топольницький, лікар-дентист, активний передусім у Пластприяту і комбатантській організації Братство б. Вояків Першої Дивізії УНА.

Д-р Орест Топольницький, лікар-дентист, недавно почав практику.

Слід задокументувати також і супільну працю членів, як відійшли з цього світу. У черві притримуємося дат смерти.

Д-р Юрій Маковський, лікар, був кількаразово тaborовим лікарем у пластовому таборі на оселі "Новий Сокіл".

Мр Степан Волинець, фармацевт, віддавав найбільше своїх сил Пластприятові й Національному Домові.

Д-р Нестор Процик, психіятр та заступник директора лікарні, був невтомним працівником на політичному й супільному полі. Не бракувало його рук і при розбудові економічного сектора боффалівської громади: був він мотором у розбудові Кредитової Спілки в Боффало, яка діє донині. Був головою Краєвої Управи ПАБНА, в Екзекутиві Боффалівського Відділу УККА займав місце голови або референта зовнішніх зв'язків, був членом організації Визвольного Фронту. Виголосив немалу кількість промов і доповідей для громади, виїжджаючи до різних осередків.

Д-р Василь Дмитріюк, лікар-сеніор, був активним прихильником УНР. Поклав немалі заслуги в розбудові релігійно-супільного життя парафії, до якої належав (Українська Православна Церква), любив церковний спів, любив деклямувати і виступав часом з декламаціями на загальних громадських імпрезах.

Сходини членів Відділу відбувалися і відбуваються 4-5 разів у рік. Переважно відбувалися вони в приватних домах членів, рідко в ресторанах. На сходини були завжди запрошені дружини лікарів. Деколи влаштовувано сходини з членами інших Відділів (Торонто й Рочестер). Часто відбувалися сходини з членами Т-ва Інженерів, часом з членами Учительського Товариства та Українського Студентського Товариства. На кожних сходинах була якась актуальніна доповідь на медичні, технічні, супільно-політичні чи літературні теми. Доповідачами були члени Відділу, або члени Товариств, з якими роблено спільні сходини. Іноді запрошується доповідачів з-поза Боффало. Згадаємо проф. д-ра Б. Доценка і д-ра Ярослава Гординського. Часом на Загальних Зборах Відділу були присутні представники Централі, як д-р Роман Осінчук, д-р Мирон Зарицький та д-р Богдан Олесницький.

Д-р мєд. Михайло Сайкевич

УЛТПА — ВІДДІЛ ЕДМОНТОН

Зліва стоять д-ри: В. Іванець, І. Ярема, М. Якимчко, М. Залеський, М. Варениця, А. Мартинюк. Сидять: М. Кейван, М. Снігуревич (теперішній голова), мгр О. Стадник.

Відділ в Едмонтоні постав у 1962 р. Треба сказати, що вже 1959 р. д-р Р. Лишак робив спроби створення лікарської організації, але через байдужу поставу до такої організації тамошніх лікарів, особливо там рожених, ця спроба не вдалася.

У 1961 р. під час своїх відвідин в Едмонтоні, тодішній заст. голови УЛТПА д-р М. Остафійчук вийшов з ініціативою заснування Відділу УЛТПА. Дещо пізніше голова УЛТПА д-р Р. Сочинський заохочував до цього у своїх листах деяких лікарів в Едмонтоні та пропонував створити там Відділ з обсягом діяльності на провінції Альберту, Британську Колюмбію, а навіть Саскачеван, коли б у Саскатуні не вдалося створити окремого Відділу.

Ініціатором скликання перших Зборів та головою Установчих Зборів, що відбулися 17 лютого 1962 р. в Едмонтоні, був д-р Микола Залеський, який зреферував потребу й цілі Т-ва та закликав усіх лікарів, лікарів-дентистів і фармацевтів вступити в члени. Згадав теж про свої розмови з д-ром М. Остафійчуком та зв'язки з головою УЛТПА д-ром Р. Сочинським, що заповів був навіть свою присутність на зборах, але не міг явитися з причини автомобільного випадку. На 30 запрошених лікарів з'явилося на зборах лише 9 лікарів та одна фармацевтка, мгр Олена Стадник. Все ж таки присутні на зборах уважали за доцільне створити Відділ та вибрати першу Управу Відділу Едмонтон у такому складі: д-р М. Снігуревич —

голова, д-р Марія Кейван — секретар та мігр О. Стадник — скарбник. До Контрольної Комісії вибрані були д-р М. Залеський та д-р В. Іванець.

Управа Відділу поставила собі за завдання приєднати всіх лікарів, дентистів та фармацевтів у члени УЛТПА й розвинути товариське та професійно-наукове життя серед членів. Д-р І. Ярема заохотив членів збирати матеріали до історії української медицини, про перших лікарів українського походження в Канаді та сам обіцяв опрацювати історію мартирології українських лікарів.

Відділ Едмонтон у той час нараховував 22 члени та почав організувати сходини членів, обговорюючи на них організаційні справи. На деяких сходинах були виголошенні також наукові доповіді, як напр.: 15 червня 1962 д-р М. Залеський зреферував свої "Враження із 16-ої Міжнародної Протитуберкульозної Конвенції", а д-р М. Кейван доповідала про "Ревматизм і серце". На сходинах у жовтні 1962 доповідав д-р Р. Остоловський про "Перінатальну смертність немовлят" та висвітлював фільм із поїздки на Україну, а в листопаді 1962 відбулася доповідь д-ра Боднара про "Хемотерапію рака". У квітні 1963 р. відбулися сходини в присутності 23 членів з доповідлю д-ра Дідуха на тему "Завороти голови при хворобах вуха". В червні 1963 д-р І. Смульський говорив про перших українських лікарів у західній Канаді: покійного д-ра І. Оробка та визначного лікаря-піонера д-ра Мегаса. Обидва вони залишилися в пам'яті як добри українські патріоти.

До цікавіших подій у Відділі Едмонтон належала зустріч членів у серпні 1964 р. з головою УЛТПА д-ром М. Зарицьким, а в липні 1966 з д-ром Т. Лапичаком, тодішнім головним редактором "Лікарського Вісника".

Від того часу відбуваються зустрічі під Різдво та Великдень майже періодично. Деколи члени Відділу дають популярні доповіді для ширшої громади. Представник Відділу звичайно бере участь у всяких загальногромадських нарадах та акціях, а члени Відділу займають у деяких громадських організаціях чільні становища. Можна зауважити, що, на підставі звіту Відділу, в 1963 році були охоплені членством усі новоприбулі лікарі та деякі тут народжені. Все ж таки багато тут роджених лікарів, дентистів чи фармацевтів та студентів медицини не виявляють зацікавлення у принадлежності до УЛТПА.

Становища голови Відділу Едмонтон займали після першого голови д-ра М. Снігуревича ще такі д-ри: Василь Іванець, Антін Мартинюк, Микола Залеський та Іван Смульський. У теперішній Управі є такі д-ри: І. Смульський — голова, М. Снігуревич — секретар та М. Якимечко — скарбник. Треба хіба додати, що майже кожний член Відділу займав уже якийсь пост в Управі.

Під теперішню пору Відділ має таких активних членів: д-ри М. Варениця, І. Іванець, М. Кейван, С. Ковалюк, А. Мартинюк, І. Смульський, М. Снігуревич, Д. Тодосійчук, Я. Якимечко, мігр М. Гошовська та інші.

При Відділі Едмонтон працює також Секція Дружин Лікарів, тепер на чолі з панею Лютою Снігуревич. Членки займаються підготовкою товариської сторони лікарських сходин, відвідують хворих по шпиталях та беруть участь у харитативній роботі. Треба додати, що Секція Дружин співпрацює з Управою Відділу під проводом дружини кожночасного голови Відділу. Майже кожного року під Різдво Секція Дружин улаштовує різдвяний вечір у ресторані Роні-с, а осінню зустрічі лікарів і дружин у літній оселі панства Снігуревичів над озером Вобман.

Упродовж цього часу відійшли у вічність такі д-ри: Микола Залеський, Іван Ярема, Іван Верхомін та Степан Грабар.

На підставі інформацій від д-ра мед. М. Снігуревича і звітів у "Лікарському Віснику" підготовив

Д-р мед. Роман Осінчук

УЛТПА — ВІДДІЛ ІЛЛІНОЙ

Згідно із записаними даними, початки організованого українського професійного товариства на американському континенті мали місце в Чікаро в 1932 році. Тоді група 20 українських лікарів та дентистів, за ініціативою д-ра Г. Г. Скегара, заснувала Українське Професійне Товариство в Америці. Одним із членів-основників того товариства був теперішній почесний член нашого Відділу д-р Семен Кочій. Українське Професійне Товариство відбуло два з'їзди, видало свій статут, список лікарів та інформаційні брошюри, але з часом перестало діяти.

1947 року почали поселюватися в Чікаро перші лікарі з так званої нової еміграції. Тому, що Ілліной був одним з перших штатів, які дозволили нострифікувати європейські дипломи, багато наших лікарів переїхало до Чікаро, особливо в роках 1949-1953. Початки були тяжкі. Метою кожного тоді було відбути інтерніп, скласти вимагані іспити, а при цьому теж удержати родину. Брак фінансових засобів та власного авта утруднював нав'язання товариського життя. Українське чікароцьке життя гуртувалося тоді коло наших церков, а вечорами, у вільних від праці хвилинах, лікарі збиралися в приміщенні "Української Бесіди", де ділилися актуальними для них інформаціями та робили плани на майбутнє. Серед таких обставин наш сеньйор, колишній усусус та знаний і шанований лікар д-р Роман Гаванський піддав думку про потребу створення Українського Лікарського Товариства на терені Чікаро, тим більше, що вже тоді УЛТА існувало в Нью-Йорку. Його ініціативу підтримав бл. п. д-р Степан Дмоховський. З цією метою рішено скликати Основні Загальні Збори.

ОСНОВНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 23 червня 1951 р. На Зборах було присутніх 11 лікарів, а саме д-ри: Роман Гаванський, Степан Дмоховський, Роман Дзюбик, Мирослав Чернів, Анастазій Горчинський, Маріян Панчишин мол., Мирослав Харкевич, Володимир Кучерепа, Ахіль Хрептовський, Володимир Калинюк та Володимир Касараба. Збори вибрали тимчасову Управу в такому складі — д-ри: Роман Гаванський — голова, Роман Дзюбик — секретар, Мирослав Харкевич — член Управи.

Перед тимчасовою Управою стояло завдання приєднати до товариства всіх українських лікарів на терені штату Ілліной, встановити зв'язки з Українським Лікарським Товариством в Америці з осідком у Нью-Йорку, подбати про статут, придбати фонди на видатки товариства (ухвалено 1 дол. впливового та 50 ц. місячної вкладки), організувати загальні сходини членів та імпрези. Своє завдання тимчасова Управа виконала дуже добре та приготовила ґрунт до перших Загальних Зборів. По широкій дискусії Збори рішили, щоб Лікарське Товариство в Чікаро залишилося тимчасово секцією місцевої Самопомочі, з якої приміщення тоді користало, до часу узгіднення свого відношення до УЛТА в Нью-Йорку.

ПЕРШІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЛТ — Чікаро відбулися 20 жовтня 1951 р. при участі 22 членів. Управу вибрано в такому складі — д-ри: Василь Стефурак —

Голови Управ УЛТПА, Відділ Іпліної. Сидять (зліва направо) д-ри: Пантелеймон Грицеляк (1963), Василь Стефурак (1951-1952), Роман Гаванський (1951), Тома Воробець (1960), Іван Козій (1953), Петро Моцюк (1954). Стоять д-ри: Іван Дачшин (1962), Ахіль Хрептовський (1964), Василь Трухлий (1965-1967), Ігор Цимбалістий (1968-1969), Василь Марчук (1972-1973), Григорій Шербанюк (1974-1975). Бракує на знімці: д-р Мирослав Сіменович (1955-1959 помер у 1965 р.), д-р Роман Крупка (1961) та д-р Віктор Сайкович (1970-1971 — помер в 1972 р.).

голова, Богдан Целевич — заст. голови, Роман Дзюбик — секретар і скарбник, Іванна Лозинська та Ярема Пруц члени Управи, Степан Дмоховський та Степан Кривокульський — Контрольна Комісія.

За вісім місяців діяльності першої Управи відбулося ряд сходин та вечірок та продовжувано переговори з УЛТА в Нью-Йорку. Д-рові Василеві Стефуракові належить признання за те, що він їздив особисто запрошувати наших сеньйорів, лікарів зі старшої еміграції або роджених в Америці, включно з д-рами: Мирославом Сіменовичем, Іваном Смуком, Семеном Коцієм, Степаном Сухомлином та Романом Сіменовичем-Сіменсом. Всі вони стали активними членами товариства а д-р М. Сіменович пізніше й довголітнім головою.

ДРУГІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ, які відбулися 21 червня 1952 р. при участі 16 членів (на загальне число 31), замітні тим, що на них рішено одноголосно приєднатися до УЛТА в Нью-Йорку, тобто стати Відділом УЛТА. Головою вибрано знову д-ра Василя Стефурака, а Управу в складі — д-ри: Богдан Целевич — заст. голови, Антін Вітковський — секретар, Роман Дзюбик — скарбник, Олег Дорожинський — член Управи. До Контрольної Комісії вибрано д-рів Степана Дмоховського та Степана Кривокульського.

На Ширших Сходинах членів Іпліноїський Відділ мав шану вперше гостити 30 серпня 1952 р. офіційного представника Головної Управи УЛТА з Нью-Йорку д-ра М. Корнилова, встановлюючи цим зв'язок з Централею. Д-р Корнилів інформував членів про діяльність централі та про плани на майбутнє. Великим бажанням усіх присутніх на сходинах було, щоб Головна Управа приступила до видавання фахового медичного журналу. Як виходить зі звітів, Управа Відділу перевела ряд імпрез та нав'язала тісну співпрацю з Об'єднанням Українських Ветеринарних

Лікарів, які в той час уже були зорганізовані та мали свій журнал. Число членів зросло в тому році з 31 до 44. Шістьох членів покликано до армії, а чотири перенеслися до Детройту.

ТРЕТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 20 червня 1953 р. Вибрано Управу в такому складі — д-ри: Іван Козій — голова, Петро Моцюк — заст. голови, Антін Вітковський — секретар, Неоніля Шерстюк — скарбник, Пантелеїмон Грицеляк — члени Управи, Василь Стефурак та Степан Кривокульський — Контрольна Комісія. Управа поставила собі за завдання активізувати всіх українських лікарів на терені штату Ілліной до праці в Товаристві та громаді. З уваги на малу участь на сходинах членів доводилося кілька разів відкликувати доповіді, а наступні Загальні Збори відкладено з червня на вересень через недостатню скількість членів на зборах. Крім сімох ширших сходин членів, вечірок та засідань Управи, відзначено вроцисто десяту річницю смерти проф. д-ра Маріяна Панчишина. Святочні сходини із доповідями д-рів Томи Воробця, Романа Крупки та Івана Дачишина відбулися 2 січня 1954 р.

ЧЕТВЕРТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 25 вересня 1954 р. Збори звернули увагу на слабе зацікавлення колег товариством та на малу участь у сходинах. Піддано було навіть під голосування питання, чи доцільно продовжати працю та існування Товариства в таких обставинах. Присутні одноголосно висловилися за вдережанням Товариства, беручи під увагу, що був це несприятливий час, коли наші колеги мали труднощі з іспитами, організуванням практик та матеріальним забезпеченням родин. Управу вибрано в складі — д-ри: Петро Моцюк — голова, Антін Вітковський — заст. голови, Мирослав Харкевич — секретар, Евген Савчин — скарбник, Емілія Войнаровська та Роман Кіцай — члени Управи. До Контрольної Комісії вибрано д-рів Івана Козія, Василя Стефурака та Степана Кривокульського. Крім позитивної акції у приєднуванні нових членів, Управа зайнялася висилкою ліків до Європи та збиранням фондів на "Енциклопедію українознавства", а також на УМХС. Відділ також підтримував українську школу та дитячий садочок у Регенсбурзі.

П'ЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ, які відбулися 9 жовтня 1955 р., вибрали Управу в такому складі — д-ри: Мирослав Сіменович — голова, Тома Воробець — заст. голови, Богдан Целевич — секретар, Осип Шандра — скарбник, Іван Козій та Антін Вітковський — члени Управи, Василь Стефурак, Степан Кривокульський і Роман Кіцай — Контрольна Комісія.

Д-р Мирослав Сіменович обраний перший раз на голову Відділу в 1955 р., був перевибраний ще два рази. Він був широко відомим українським громаді в Америці, як заслужений лікар-громадянин, який зорганізував участь українців у Світовій Виставі в 1933-34 рр. Ця гідна подиву праця вимагала кілька підготовки, збирання фондів, будови павільйону і т. п. Він брав участь у кожній важливішій акції минулих 40 років та активно включився в життя УЛТА. З його іменем зв'язаний Український Національний Музей в Чікаго. Він теж брав офіційну участь у першому Науковому З'їзді УЛТА в Клівленді разом з іншими членами нашого Відділу. Управа в цій каденції виказалася живішою діяльністю, а члени більшою жертвенністю.

ШОСТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 3 листопада 1956 р. До нової Управи ввійшли д-ри: Мирослав Сіменович — вдруге вибраний голова, Іван Козій — заст. голови, Юрій Городиловський — секретар, Анастазій Горчинський — заст. секретаря, Осип Шандра — скарбник, Емілія Войнаровська та Ахіль Хрептовський — члени Управи. Василь Стефурак, Степан Кривокульський і Тома Лапичак — Контрольна Комісія. Також вибрано Організаційний Комітет для підготовки Другого Наукового З'їзду Українських Лікарів США та Канади в Чікаго. До того

Комітету ввійшли д-ри: Тома Воробець, Тома Лапичак, Антін Вітковський, Богдан Целевич і Василь Стефурак.

Управа, крім звичайної діяльності, присвятила багато уваги Науковому З'їздові, що був призначений на час 30 травня-1 червня 1958 р.

СЬОМІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 7 грудня 1957 р. Збори вітали між собою голову НТШ в США проф. Р. Смаль-Стоцького і проф. В. Кубійовича, редактора "Енциклопедії українознавства". Нову Управу, з огляду на підготовку Наукового З'їзду, вибрано в поширеному складі, а саме — д-ри: Мирослав Сіменович — втретє перевибраний голова, Юрій Городиловський, Іван Іванців та Мирослав Харкевич — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Осип Шандра — скарбник, Петро Моцюк, Іван Дачишин, Ахіль Хрептовський, Тома Воробець — члени Управи. Степан Дмоховський, Василь Стефурак та Іван Козій — Контрольна Комісія. На Зборах був присутнім голова централі д-р Ярослав Воєвідка, який звітував, що УЛТА розвиває щораз кращу організаційну роботу, мавши в той час сім Відділів з 263 активними членами. Наш Відділ начисляв тоді 56 активних членів.

Другий Науковий З'їзд, що відбувся 30 травня-1 червня 1958 р., був без сумніву великим поступом у напрямі науково-професійної праці й організаційного хисту Іллінійського Відділу. Він показав, що ми спроможні організувати наукову конвенцію на високім рівні. В З'їзді брало участь 130 українських лікарів з приблизно 100 членами їхніх родин. Був теж присутній президент-елект Американської Медичної Асоціації (AMA). Признання за цю таку вдалу імпрезу належить Управі, а в першу чергу Організаційному Комітетові. З'їзд цей приніс помітне засікання життям Товариства серед українського загалу Чікаго, а особливо серед колег-лікарів, та поміг подвоїти ряди активних членів.

ВОСЬМОІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 6 грудня 1958 р. Нову Управу вибрано в такому складі — д-ри: Мирослав Сіменович — вже четвертий раз вибраний голова, Тома Воробець, Іван Дачишин, Семен Кочій — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Осип Шандра — скарбник, Мирослав Харкевич, Ахіль Хрептовський і Володимир Калинюк — члени Управи, Іван Козій, Василь Стефурак і Юрій Городиловський — Контрольна Комісія. Праця Товариства велається в трьох напрямах, а саме: медично-науковому, громадському та харитативному. Число членів зросло до 77, а участь у сходинах подвоїлася, так що Управа могла дозволити собі на скликання загальних сходин членів у приміщенні порядного ресторана, а не як досі, користати з членості наших установ.

ДЕВ'ЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 5 грудня 1959 р. Нову Управу вибрано в такому складі — д-ри: Тома Воробець — голова, Іван Дачишин, Семен Кочій і Степан Войтович — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Ярослав Панчук — скарбник, Олександер Рейнарович, Володимир Калинюк і Петро Харук — члени Управи. Іван Козій, Василь Стефурак і Петро Моцюк — Контрольна Комісія, Мирослав Сіменович — почесний член Управи. Голова Відділу і заслужений лікар-громадянин д-р Тома Воробець віддав багато праці та організаційної здібності для дальншого росту Відділу. Влаштовано ряд сходин з доповідями на медичні теми, включно з доповіддю д-ра Леонія Дмоховського, професора університету в Гюстон, Тексас. 17 членів узяли участь в Науковому З'їзді в Торонто 1960 р. Число членів зросло до 82. Відділ мав велику втрату, бо в цьому році помер щирий український патріот та член-основник д-р Степан Дмоховський.

ДЕСЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ, які відбулися 10 грудня 1960 р., вибрали таку Управу — д-ри: Роман Крупка — голова, Пантелеїмон Грицеляк, Володимир Бартошко, Василь Трухлий — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Ярослав Панчук — скарбник, Орест Яхторович, Володимир Калинюк і

Управа і Контрольна Комісія УЛТПА, Відділ Іппіної на рік 1958. Сидять (зліва) д-ри: Тома Лапичак, Іван Козій, Степан Дмоховський, Мирослав Сіменович — голова, Василь Стефурак, Тома Воробець, Іван Дачишин. Стоять (зліва) д-ри: Анастазій Горчинський, Мирослав Харкевич, Ахіль Хрептовський, Юрій Городиловський, Осип Шандра, Іван Іванців, Петро Моцюк.

Володимир Касараба — члени Управи. Тома Воробець, Іван Козій і Семен Kochій — Контрольна Комісія. З головних подій ділового року цієї Управи слід відмітити відзначення 10-ліття існування Відділу. Після Богослужень у церквах обох віровизнань відбуто Святочні Сходини з участю представників українських організацій та д-ра Ростислава Сочинського, голови централі. Головним ініціатором цієї імпрези був голова Відділу д-р Роман Крупка. Крім професійно-наукової діяльності, члени брали участь у громадському житті та в допомозі потребуючим.

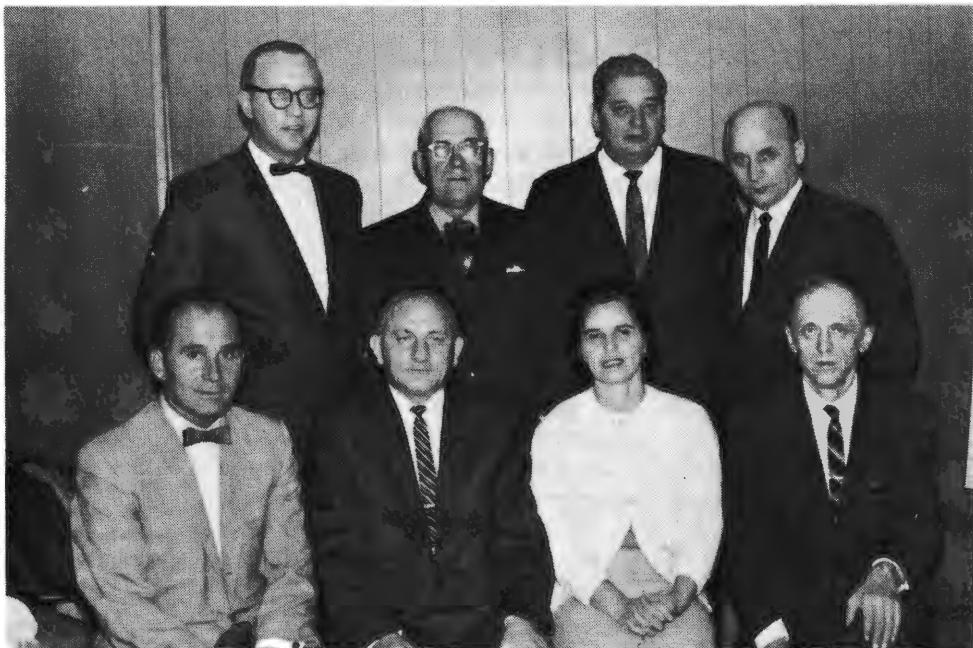
ОДИНАДЦЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ, які відбулися 16 грудня 1961 року, вибрали Управу в складі — д-ри: Іван Дачишин — голова, Юрій Городиловський, Володимир Калинюк і Наталія Григорчук — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Олександер Фаріон — скарбник, Орест Яхторович, Олександер Рейнарович і Володимир Бартошко — члени Управи. Роман Крупка, Тома Воробець та Антін Вітковський — Контрольна Комісія. Ця Управа розвинула велику й багатосторонню активність. Створено Стипендійну Комісію з 4-річною каденцією у складі д-рів: Івана Козія, Семена Kochія, Пантелеїмона Грицеляка та Володимира Бартошка. Ця Комісія у співдії з головою Відділу виготовила правильник та в першому році своєї діяльності зібрала поміж членами одну тисячу долярів і уділила дві стипендії студентам медицини. Статутова Комісія у складі д-рів Томи Воробця, Івана Дачишина, Семена Kochія, Василя Стефурака і Пантелеїмона Грицеляка відбула ряд засідань і виготовила проект статуту. Okрема комісія була створена для придбання домівки. Вона відбула аж 18 засідань та, на жаль, не здобула успіху. Воголошено ряд наукових доповідей на ширших сходинах. Д-р Орест Припхан, гість з Венесуелі, дав доповідь про медичні та економічні умовини в тій країні.

Однією з важливіших подій того року в житті нашого Відділу було заснування Секції Фармацевтів, яку очолили мігр Михайло Головатий, як голова, і мігр Олена Ривак — секретар. Секція ця виготовила свій правильник, який переслано для затвердження до Головної Управи УЛТА.

ДВАНАДЦЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Відділу відбулися 22 грудня 1962 р. На них вибрано Управу в такому складі — д-ри: Пантелеїмон Грицеляк — голова, Степан Войтович і Петро Харук — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Павло Пундій — скарбник, Осип Жидяк, Олег Дорожинський і Ераст Бурачинський — члени Управи. Семен Кочій, Василь Стефурак і Іван Дачишин — члени Контрольної Комісії.

Згадуючи цей діловий рік, можна з вдоволенням ствердити, що ця Управа теж виконала гарно своє завдання, проявляючи гармонійну співпрацю серед її членів. Особливу увагу звернено на приєднання нових членів та на інформування загалу про можливості та потребу медичних студій. Широку роботу в тім році розвинула Секція Фармацевтів з її 15 активними членами.

ТРИНАДЦЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 21 грудня 1963 р. Управу вибрано в такому складі — д-ри: Ахіль Хрептовський — голова, Петро Харук та Орест Яхторович — заступники голови, Анастазій Горчинський — секретар, Павло Пундій — скарбник, Анатоль Литваківський, Роман Оришкевич і Роман Ковальський — члени Управи. Василь Стефурак, Пантелеїмон Грицеляк і Тома

Управа і Контрольна Комісія УЛТПА, Відділ Ілліної на рік 1963. Сидять (зліва) д-ри: Петро Харук, Пантелеїмон Грицеляк, — Голова Відділу, пані Лідія Касараба — голова Секції Дружин Лікарів, Анастазій Горчинський — секретар. Стоять (зліва) д-ри: Іван Дачишин, Семен Кочій, Володимир Бартошко, Павло Пундій.

Воробець — Контрольна Комісія. На Зборах, які відбулися при участі 39 членів, був присутній голова централі д-р Мирослав Зарицький. За час діяльності цієї Управи відбуто ряд ширших сходин з науковими доповідями на медичні теми. Сходини відбувалися в одному з кращих ресторанів міста, а доповідачами були відомі лікарі-американці. Фінансовий стан членів та краща обізнаність з

льокальними умовинами дозволила цій Управі вийти з т. зв. українського гетто. За словами голови, крім наукової ділянки, звернено увагу на працю суспільну, харитативну, розважову та пропагандивну. Теж дуже активною була стипендійна Комісія.

ЧОТИРНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 19 грудня 1964 р.. На зборах цих був присутній знову голова централі д-р М. Зарицький. Нову Управу вибрано в такому складі — д-ри: Василь Трухлій — голова, Роман Смик, Юлія Сидор і мгр Михайло Головатий — заступники голови, Мирослав Коленський — секретар, Павло Пундій — скарбник, Іван Дачишин, Анастазій Горчинський і Пантелеїмон Грицеляк — члени Управи. Василь Стефурак, Тома Воробець і Іван Козій — Контрольна Комісія. Імпрезовими референтами вибрано д-ра Ахіля Хрептовського та д-ра Володимира Калинюка. 10 квітня 1965 року відзначено "День українського лікаря", присвячений д-рові Мирославові Сіменовичеві, з нагоди його 80-ліття народин. Шановний Ювілят служив українській громаді довгі роки та був чотири рази головою УЛТА — Відділу Ілліної. Участь у бенкеті взяли представники українських організацій та визначні громадяни. Неприсутнього через хворобу д-ра Сіменовича репрезентувала його дружина. Відділ та поодинокі його члени зобов'язалися дати матеріальну поміч Українському музею в Чікаро, якого основником був д-р Мирослав Сіменович. Як Управа, так і члени виконали своє зобов'язання. Управа ця, як виходить зі звітів, проявила живу активність, організуючи ряд сходин та імпрез. Теж пороблено пляни для 6 Наукового З'їзду на 28 і 29 травня 1966 в Чікаро. В 1965 р. відішов у вічність у Чікаро знаний лікар-дентист д-р Еміль Тарнавський.

П'ЯТНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Ілліноїського Відділу відбулися 4 грудня 1965 р. в присутності 41 членів та голови Головної Управи д-ра Богдана Олесницького. Згідно з постановою останнього З'їзду Делегатів УЛТПА, нову Управу Відділу вибрано на два роки в такому складі — д-ри: Василь Трухлій — голова (другий раз вибраний), Володимир Калинюк, Богдан Целевич і мгр Михайло Головатий — заступники голови, Мирослав Коленський — секретар, Павло Пундій — скарбник, Роман Смик, Антін Вітковський і Ахіль Хрептовський — члени Управи, Василь Стефурак, Тома Воробець та Іван Козій — Контрольна Комісія. Небуденою подією в часі діяльності цієї Управи був уже вдруге Науковий З'їзд Українських Лікарів США та Канади в Чікаро, якого господарем був наш Відділ. Після довгих приготувань цей з'їзд увінчався великим успіхом під кожним оглядом. Тому до речі буде тут висловити признання тим членам, які особливо причинилися до того успіху, а саме д-ри: А. Хрептовський, П. Пундій, А. Горчинський, Р. Ковальський, О. Жидяк, О. Фаріон, Ю. Сидор, В. Трухлій і М. Коленський. У програму діяльності входили сходини та імпрези, на яких у загальному було багато учасників. За тих два роки відійшли у вічність такі члени Відділу: д-р Мирослав Сіменович — колишній голова Відділу, д-р Володимир Калинюк, кількаразовий член Управи, д-р Олег Дорожинський — колишній член управи та д-р Роман Несторович і мгр Осип Городиський — члени Товариства.

ШІСТНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ, вже по дворічній каденції, відбулися 30 грудня 1967 р. Головну Управу репрезентував тоді її голова д-р Юрій Трухлій. Нову Управу на роки 1968-1969 вибрано в такому складі — д-ри: Ігор Цимбалістий — голова, Мирослав Коленський, Михайло Головатий — заступники голови, Василь Марчук — секретар, Роман Вірщук — скарбник, Василь Трухлій, Павло Пундій та Ахіль Хрептовський — члени Управи, Василь Стефурак, Іван Козій і Тома Воробець — Контрольна Комісія. На каденцію цієї Управи припадає успішна збірка на Катедру українознавства при Гарвардському університеті. Члени Ілліноїського Відділу відгукнулися щедро й жертвували біля 65 тисяч дол. на потреби катедри.

Управа і Контрольна Комісія УЛТПА, Відділ Ілліної на рік 1965. Сидять (зліва) д-ри: Василь Стефурак, Тома Воробець, Василь Трухлий — голова Відділу, Юлія Сидор, Іван Козій. Стоять (зліва) д-ри: Павло Пундій, Мирослав Коленський, Роман Смик, Михайло Головатий, Пантелеїмон Грицеляк, Анастазій Горчинський.

Голова Головної Управи УЛТПА д-р Богдан Олесницький на Загальних Зборах Відділу Ілліної 4-го грудня 1965 р. (засідання з членами Управи). Зліва направо д-ри: Іван Козій, Василь Трухлий, Ахіль Хроптловський, Богдан Олесницький, Тома Воробець, Мирослав Коленський, Павло Пундій.

Крім сходин з медично-науковими доповідями, Управа присвятила увагу українському модерному мистецтву, підтримуючи мистецькі виставки та запрошуючи мистців з доповідями про мальарство на лікарські сходини. Найбільш

зnamenoю подією цих років є зорганізування Секції студентів медицини, дентистики та фармації. Опіку над нею перейняв д-р Павло Пундій, який став референтом студентської молоді й увесь свій запал та енергію присвятив цій секції. Спеціальними сходинами вшановано заслуженого в краю лікаря-громадянина д-ра Тита Бурачинського, батька члена нашого Відділу. Д-р Т. Бурачинський був кількаразовим головою Українського Лікарського Товариства у Львові та помер у Польщі в 1968 році. В цьому році помер теж член Відділу д-р Осип Дудас.

Голови та члени Управ УЛТПА, Відділ Ілліної з-перед 1968 року. Перший ряд (сидять зліва) д-ри: Іван Козій, Тома Воробець, Юлія Сидор, Василь Стефурак та Семен Кочій. Другий ряд (стоять зліва) д-ри: Павло Пундій, Роман Ковальський, Орест Яхторович, Роман Смик, Василь Трухлий, Пантелеймон Грицеляк і Михайло Головатий. Третій ряд (стоять зліва) д-ри: Ераст Бурачинський, Петро Харук, Роман Оришкевич, Анатоль Литваківський, Мирослав Коленський та Анастазій Горчинський.

СІМНАДЦЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 22 листопада 1969 р. та вибрали Управу в такому складі — д-ри: Віктор Сайкевич — голова, Василь Марчук — 1-ий заст. голови та голова-елект, Михайло Головатий — 2-ий заст. голови, Григорій Щербанюк — секретар, Мирослав Сасик — скарбник, Павло Пундій — референт молоді, Павло Сидор, Василь Трухлий — члени Управи, Василь Стефурак, Іван Козій і Ігор Цимбалістий — Контрольна Комісія. Як заявив тоді на Зборах голова Відділу, ціллю його та Управи було зберегти професійний, громадський та національний характер товариства, а найважливіше — охоронити Відділ від розбиття. Українське Чікаго, як відомо, переживало тоді так звану календарну кризу, і неуважний крок Управи в той час міг привести до поділу на групи членів, які мали на цю справу різні погляди. Голові, д-рові Вікторові Сайкевичеві, який відійшов від нас передчасно (згинув в автомобільній катастрофі 7 січня 1972 р.), належить спеціальне признання за його тактовне та вміле керування товариством у той критичний час. Крім дальших пожертв на Катедру українознавства, члени

жертвували 1,200 дол. на українську англомовну енциклопедію. Секція студентів зросла до 30 членів, з яких 18 студіювало медицину в ІлліноЯ, а 12 за кордоном: в Австрії, Еспанії та Мексиці. В 1971 році вшановано спеціальними святочними сходинами 20-ліття Відділу ІлліноЙ. У програму ввійшла доповідь д-ра Івана Дачишина про історію Відділу та мистецькі виступи. В 1970 р. померла д-р Наталія Гашук, член Товариства.

ВІСІМНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 5 грудня 1971 року та вибрано Управу в такому складі — д-ри: Василь Марчук — голова, Теофіль Демус — 1-ий заст. голови, Михайло Головатий — 2-ий заст. голови, Григорій Щербанюк — голова-елект, Роман Оришкевич — секретар, Анатолій Литваківський — скарбник, Павло Пундій — член Управи та реф. молоді, Мирослав Коленський і Лідія Колодницька — члени Управи, Віктор Сайкевич, Мирослав Сасик та Мирослав Харкевич — Контрольна Комісія. На Збори прибув голова централі д-р Олег Волянський. Управа звернула увагу на приєднання нових членів, як новодипломованих лікарів, так і тих, що ще дотепер не прилучилися до нашого Товариства. Як виявилося, на терені штату ІлліноЙ було ще пару десяток українських лікарів, які стояли остоною нашого організованого життя. Значну частину з них почастило приєднати в члени. Пожавлено дальшу акцію збірки фондів на Гарвард і на одних тільки сходинах членів протягом 20 хвилин зібрано 8 тисяч доларів. Члени Відділу взяли численну участь у Науковому З'їзді в Торонто. З листопада 1973 р. наш Відділ ушанував ширшими сходинами пам'ять проф. д-ра Маріяна Панчишина. Присутніми на сходинах були дружина покійного професора пані Ольга Панчишин та син д-р Маріян. Реферат про життя та заслуги проф. Панчишина виголосив його колишній студент та довголітній співробітник д-р Роман Осінчук з Нью-Йорку. В 1973 році Відділ ІлліноЙ зазнав болючих втрат у членах: відійшли від нас передчасно д-р Віктор Сайкевич — колишній голова Відділу, д-р Василь Шиманів та д-р Роман Ковальський і д-р Осип Жидяк — колишні члени Управи.

ДЕВ'ЯТИНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбулися 9 грудня 1973 року при участі 60 членів. На зборах були присутні голова УЛТПА д-р Юрій Кушнір та голова-елект Відділу д-р Ахіль Хрептовський. Управу на роки 1974-1975 вибрано в такому складі — д-ри: Григорій Щербанюк — голова, Ераст Бурачинський — 1-ий заст. голови, Михайло Головатий — 2-ий заст. голови, Анатоль Литваківський — голова-елект, Роман Оришкевич — секретар, Модест Ріпецький — скарбник, Павло Пундій — організаційний референт молоді, Пилип Демус, Марія Фішер-Слиж, Мирослав Коленський та Лідія Процик — члени Управи, Василь Марчук, Тома Воробець і Семен Кочій — Контрольна Комісія. Ця діюча тепер Управа поклала собі за ціль продовжувати працю попередніх колег, приєднати нових членів, притягнути до активної участі молодших лікарів та заохочувати молодь до медичних студій. Чікаго з його 7 медичними та 3 дентистичними школами дає великі можливості нашій студентській молоді. В 1974 році наші члени взяли численну участь у Науковому З'їзді у Вашингтоні. Спеціальними сходинами вшановано пам'ять засłużеного лікаря-громадянина та колишнього голови УЛТПА, д-ра Богдана Олесницького. При тій нагоді члени жертвували на Стипендійний Фонд. 26 травня 1974 р. помер ненадійно активний член Товариства та заслужений лікар-громадянин д-р Ярослав Кокорудз.

Хроніка ця мала за ціль подати читачеві короткий перегляд праці ІлліноЙського Відділу, якого організаційні початки сягають до 1951 року. Заснували його 11 членів-основників, переважна більшість яких була тоді без права практики, а всі були в тяжких матеріальних умовинах. Їм усім належить признання. Тепер цей Відділ начисляє 130 членів лікарів, 17 фармацевтів та понад 30 студентів медицини й дентистики. Перечитуючи імена активних членів, деяких,

Управа і Контрольна Комісія УЛТПА, Відділ Ілліної за роки 1974-1975. Сидять (зліва)
д-ри: Тома Воробець, Марія Фішер-Слиж, Григорій Щербанюк — голова Відділу, Роман
Оришкевич — секретар, Анатоль Литваківський — голова-елект, Семен Кочій. Стоять (зліва)
д-ри: Ераст Бурачинський, д-р. Павло Пундій, д-р Мирослав Коленський, д-р Михайло
Головатий, д-р Василь Марчук.

Футбольна дружина Відділу Ілліної: воротар — д-р М. Головатий, (зліва направо) д-ри:
С. Фаріон, Т. Лапичак, І. Дачшин, Ю. Городиловський, П. Харук, М. Коленський, О. Жидяк,
Я. Кокорудз.

що вже відійшли у вічність, читач розпізнає колишніх колег — одних ще з рідних земель, а інших з років скитальщини. Хай це буде нагородою для нього за читання цього сухого звіту.

Ця хроніка, з огляду на її обмежений розмір, не згадує численних сходин з науковими доповідями, товариських імпрез, щорічних традиційних пікніків та балів з презентацією дебютанток. Це все стало невід'ємною частиною праці Відділу. Немає місця також на згадку про тих лікарів, які брали участь теж у праці громадсько-церковній.

Також не згадано праці Секції Дружин Лікарів, які від початку існування товариства включилися в активну працю. Вони були організаторами багатьох імпрез, за яких успіх їм належить признання. Про їх діяльність є окрема стаття. Теж окремо представлена діяльність Секції Фармацевтів та Громади Студентів медицини, дентистики та фармації.

На місці тут буде підкреслити дружню співпрацю нашого Відділу з двома іншими професійними організаціями, а саме з Об'єднанням Українських Ветеринарних Лікарів та Товариством Українських Інженерів, яку ми завжди високо цінили.

1975 року, в 24-річчя існування нашого Відділу, Чікаро стає осідком Головної Управи УЛТПА. Члени Відділу Ілліній приймають це, як спеціальну почесть та вірять, що зуміють повести цю велику, вільну, та незалежну, професійну організацію українських лікарів до дальншого розвитку, для добра українського народу.

Д-р Григорій Щербанюк,
голова УЛТПА — Відділ Ілліній

Секція Українських Фармацевтів

Перша іміграція українців в Америці й Канаді видала мало своєї інтелігенції — інженерів, лікарів, дентистів, правників, а в тому й фармацевтів. Першу українську аптеку в Чікаро заклав Михайло Швець при вулиці Фулпертон-Елстон і Дамен. Згодом переніс цю аптеку на ріг вулиць Чікаро і Левітт, у центр української дільниці. По його смерти перебрав цю аптеку Михайло Олінець. Третім фармацевтом українського походження був Михайло Майзен (Мізень). Наступний — Микола Гульчай, який провадив клінічну аптеку в західній частині міста Чікаро. Потім І. Дейл (Дужанський) мав аптеку при Чікаро Авеню, яку два роки тому переніс до Палатайн, де вже нова іміграція створила малу оселю.

З початком 50-их років приїжджає нова іміграція, а між ними також і аптекарі, як ось доцент фармації Татяна Петренко, д-р Т.В. Залуцький, мгр Марія Головата й ін. Однак вищезгадані українські аптеки були замалі, щоб дати працю новоприбулим аптекарям. Тому деякі з них після довшого шукання знайшли працю в шпиталях, як мгр М. Головата та доц. Т. Петренко. Д-р Т. В. Залуцький перенісся до Меріленду, де одержав працю в університеті, а інші мусіли змінити професію на хеміків чи металюргів (мгр Михайло Степанів, мгр Леся Луцік та ін.).

Коли наші лікарі почали організовувати своє товариство, то з ними й аптекарі стали організовуватися, але спочатку їм не йшло. Мала платня й довгі години праці (від 10-ої рано до 10-ої веч.) були великою перешкодою. Упродовж кількох років приїхало більше аптекарів, які, відбувши чотирилітню практику, (а деято з них ще по два до чотири семестри додаткових студій) та склавши штатні іспити,

Секція фармацевтів при УЛТПА — Відділ Іпліної у 1963 році. Сидять (зліва)магістри фармації: Орися Городиловська, Люба Денисюк, Галина Пачовська-Ривак, Татяна Петренко, Ярослава Панчук і Татяна Гераско. Стоять: д-р Павло Пундій, міг'р Осип Городиський, міг'р Павло Рижевський, д-р Анастазій Горчинський, д-р Пантелеймон Грицеляк, д-р Михайло Головатий, д-р Михайло Кривий, міг'р Ярослав Заплітний.

одержали право ("лайсендс") провадити аптеки. Щойно ті фармацевти почали організувати Секцію Українських Фармацевтів при Українському Лікарському Товаристві, Відділ Іпліної. Ініціаторами були: д-р фарм. Михайло Головатий, міг'р Ярослав Заплітний та міг'р Тарас Буката. 26 червня 1962 в залі Українського Народного музею в присутності 10 управнених до голосування членів створено Секцію Українських Фармацевтів (СУФ) при УЛТПА, Відділ Іпліної, з такою Управою: М. Головатий — голова, Галина Ривак-Пачовська — секретар і Я. Заплітний — касир. Статут чи радше правильник приготували М. Головатий і Т. Буката. Управа СУФ зустрілася в липні 1962 р. з представниками Управи Відділу: д-ром Іваном Дашишином, головою, і д-ром Ю. Городиловським. Тоді обговорено деякі справи, зв'язані з приналежністю СУФ до УЛТПА, Відділ Іпліної.

СУФ нараховувала тоді біля 25 фармацевтів. Першими вписалися в члени такі міг'ри фарм.: Боднар Богданна, Буката Тарас (на жаль, 23 серпня 1962 несподівано тонмер), Дейл (Дужанський) Іван, Дурбак Ірина, Головата Марія, Головата Ольга, Головатий Михайло, Гульчій Микола, Гераско Тетяна, Заплітний Ярослав, Погорецька Ляриса (тоді ще студентка фарм.), Ривак Галина, Рижевський Павло, Харкевич Олена, Цимбаліста Зоряна та два члени з-поза Чікаго — Мосевич Іван і Королишн Федір, а трохи пізніше — Городиський Йосиф, Кривий Михайло, Оленець Михайло і Панчук Ярослава.

Працю Секції Українських Фармацевтів можна поділити на три етапи:

1. Організування Секції та формування відношення до місцевого Відділу УЛТПА, а через нього до Головної Управи УЛТПА. Завершенням цього періоду був виїзд голови СУФ д-ра фарм. М. Головатого, як делегата на З'їзд Делегатів УЛТПА в червні 1963 року.

2. Вищезгаданий з'їзд офіційно прийняв і затвердив усіх членів СУФ при

УЛТПА, Відділ Ілліної, та апробував правильник СУФ. На тому з'їзді М. Головатий був назначений організаційним референтом фармацевтів при Головній Управі на територію США й Канади для творення аналогічних до СУФ — Ілліної секцій при інших Відділах УЛТПА. М. Головатий був обраний теж членом Контрольної Комісії УЛТПА.

3. Одержанвши такі повновласті, СУФ перейшов у третю стадію поширення своєї організації. Управа СУФ розіслала відповідні листи і правильник до всіх Відділів УЛТПА та нав'язала широке організаційне листування з поодинокими фармацевтами.

Унаслідок цієї праці фармацевти почали вступати в члени УЛТПА чи творити окремі секції.

У Відділі Середній Нью-Йорк чотири фармацевти — мгри М. Омецінська, Р. Домбровський, Ф. Королишн і А. Стецьків — стали членами цього Відділу, як індивідуальні члени.

У Нью Джерзі пробували творити Секцію Фармацевтів мгри І. Мосевич, М. Возняк та В. Шараневич, але через територіальні труднощі ці спроби не принесли бажаних успіхів.

У штаті Мічіген було найбільше число фармацевтів, близько 46. Досі вони об'єднані у фармацевтичному клубі, а слабкі спроби отримати їх з Відділом УЛТПА Мічіген не дали успіху.

Меріленд: фармацевти д-р Т. В. Залуцький та мгри Л. Лемішка, О. Старосольська і М. Добровольський є членами Відділу і беруть активну участь у його житті.

Торонто: Українські фармацевти, як відомо, вже раніше належали індивідуально до Відділу УЛТПА Торонто і висловили бажання зберегти цю форму надалі, не відмовляючися від підтримування тісного зв'язку з СУФ. У Торонто є 31 фармацевт, з того 10 є власниками аптек, а 11 належать до УЛТПА, Відділ Торонто. На одних з останніх Загальних Зборах у Торонто мір О. Гуцуляк був вибраний головою УЛТПА, Відділ Торонто, а три інші фармацевти ввійшли до Управи. Обидві професії ведуть свій Відділ спільно. Мір О. Гуцуляк, як голова, репрезентував Відділ на З'їзді Делегатів УЛТПА на Союзівці і ввійшов у склад Головної Управи.

Для обзайомлення всіх фармацевтів з працею СУФ, Управа розіслала у 1965 р. інформативний листок, в якому повідомляла всіх під облік узятих фармацевтів про різні справи, а саме: а) відбуття загального З'їзду Делегатів УЛТПА в травні 1965, на якому делегатами від СУФ були мір О. Гуцуляк, тодішній голова УЛТПА, Відділ Торонто, та д-р фарм. М. Головатий; б) повідомлення та склад тодішньої Головної Управи на чолі з головою д-ром Б. Олесницьким; в) інформація про створення стипендійного фонду на базі добровільного оподаткування членів та заклик до колег-фармацевтів піддержати цей фонд; г) заклик до всіх членів нав'язувати контакт із студентами фармації та заздалегідь приєднувати їх до нашої організації; г') заклик до фармацевтів узяти участь у Науковому З'їзді УЛТПА та зголосувати свої наукові доповіді на адресу М. Головатого; д) повідомлення про схвалення членської вкладки по \$15.00, а для власників аптек по \$25.00.

Вертаючися до СУФ при Відділі Ілліної, треба підкреслити, що члени беруть активну участь у житті Відділу, відвідуючи наукові чи товариські сходини та Загальні Збори. Д-р фарм. М. Головатий не тільки часто виконує функцію секретаря на зборах Відділу, але також входить у склад Управи Відділу, як другий заст. голови, та бере участь у всіх засіданнях Управи, додаючи свою цеголку до розв'язування різних проблем Т-ва. Від Секції виголошено на ширших сходинах членів доповідь на тему "Запобігання затруєнню тяжкими металами". З корисною допомогою приходили лікарі, як д-ри А. Горчинський, П. Пундій та ін. Найбільше

Секція Фармацевтів при УЛТПА — Відділ Іпліної — Сходини членів 1965 р. Сидять зліва магістри і доктори: Орися Городиловська, Галина Пачовська, Михайло Головатий, Ляриса Погорєцька, Тетяна Гераско, Тетяна Назарович-Смик. Стоять: Михайло Кривий Павло Рижевський, Ярослав Заплітний, Йосиф Городиський, Михайло Степанів.

Секція Фармацевтів при УЛТПА — Відділ Іпліної. Сходини членів 1967 р. Сидять зліва мігр і д-ри: Тетяна Гераско, Павло Пундій, Галина Пачовська, Михайло Головатий, Орися Городиловська. Стоять: Богданна Боднар, Ляриса Погорєцька, Павло Рижевський, Тетяна Назарович-Смик, Ярослав Заплітний.

Секція Фармацевтів при УЛТПА — Відділ Ілліної у 1972 р. та прийняття нових членів
Сидять зліва, мгр і д-ри: Павло Рижевський, Анна Бровар, Михайло Головатий, Квітка
Кульчицька, Орися Городиловська, Галина Пачовська, Ольга Головата, Тамяна Назарович-
Смик, Ярослав Заплітний, Лідія Марія Возьна-Головата.

було вкладено праці у приготування адресаря всіх фармацевтів у США й Канаді та в підготовку Наукового З'їзду в Чікаго, де СУФ сподіався обговорити важливі справи та можливо створити референтуру при Головній Управі УЛТПА.

Шостий Науковий З'їзд відбувся в Чікаго 28-29 травня 1966 в готелі "Пік Конгрес". У рамках цієї події відбувся теж фармацевтичний з'їзд, на який прибуло 17 делегатів. Про перебіг з'їзду СУФ випустила другий інформативний листок п. н. "Поз'їздові ремінісценції".

28 травня 1966 на З'їзді відбулася Сесія Фармацевтів, яку відкрив д-р фарм. М. Головатий та закликав присутніх ушанувати померлих фармацевтів. На збори прислав привітання колишній декан Фарм. Відділу Львівського Медичного Інституту проф. Е. Вертипорох. Зборами проводив д-р фарм. Т. Залузький, а до Президії ввійшли ще мгри С. Олесницька та М. Маркевич. Про діяльність СУФ-Ілліної поінформувала мгр Г. Ривак, пізніше подав додаткову інформацію організаційний референт для справ фармацевтів д-р фарм. М. Головатий. У ширшій дискусії брало участь багато учасників. Порушено різні проблеми, як, напр., доцільність існування СУФ, чи шукати іншої форми організації, організаційні труднощі з приводу великої віддалі осередків, де є скучені фармацевти, а врешті закиди супроти великої групи фармацевтів у Детройті, яка поки що не виявляє охоти приступити до СУФ. Дискусія все ж таки привела до такої однозгідності серед фармацевтів, що СУФ не перешкоджає у принадлежності до фахових фармацевтичних американських товариств. СУФ має творити українське середовище для професійного, громадського та товариського життя фармацевтів українського походження. З'їзд фармацевтів вирішив звернути особливу увагу на стипендійний фонд та на приєднання доросту фармацевтів, а в справі організації вирішив, щоб фармацевти вступали в члени поодиноких Від-

ділів УЛТПА чи, якщо є більше фармацевтів, творили СУФ при відділах. Провід у фармацевтичній справі доручили надалі Управі іплінайського СУФ, на голову якої вибрано д-ра фарм. М. Головатого, а на секретарку мгра Т. Герасько.

Після обговорення організаційних справ д-р Пундій зробив спільну знімку учасникам, а мгра Ляриса Погорецька прочитала свою наукову доповідь "Газардне вживання ліків у терапії". Другу наукову доповідь виголосив наступного дня на загальній сесії З'їзду д-р фарм. Т. Залуцький на тему "Анальгетики — відношення структури до активності".

З'їзд, окрема сесія фармацевтів та обговорення своїх організаційних справ скріпили серед учасників переконання, що в більшій громаді, разом з лікарями, фармацевти українського походження не розплинутуться в чужому морі та зуміють зберегти свою рідну професійну окремішність.

СУФ-Іплінай старалася також допомогти в організуванні медично-фармацевтичній студентській молоді. Тут співпрацювали д-р Павло Пундій — референт медичної молоді, д-р фарм. М. Головатий — референт фармацевтичної молоді, мгра Г. Ривак і д-р Л. Клодницька.

Наприкінці треба згадати, що на Науковому З'їзді УЛТПА в Торонто в травні 1972 р. була також сесія із фармацевтичною програмою. Сесією проводив д-р фарм. М. Головатий, на якій зреферував свою працю про "Натрій ляктат у дожильному вживанні", проф. д-р Евген Вертипорох говорив про "Інсуліну в кришталах; будова і діяння", д-р фарм. Ляриса Погорецька про "Контролю біосимбіози адреналіни в наднирковій залозі", д-р фарм. Т. Залуцький про "Історію галицьких аптекарів". Науковий рівень доповідей був високий.

До СУФ при УЛТПА, Відділ Іплінай, належали у 1974 році такі члени, мгри фарм.:

Боднар Богданна, Бровар Анна, Дурбак Марія, Цимбаліста Зірка, Головатий Михайло, Головата І. Ольга, Городиловська Ірина, Кардосо-Коссак Орися, Кривий Михайло, Кульчицька Квіtosлава, Назаревич-Смик Тетяна, Пачовська Галина, Рижевський Павло (помер у грудні 1974 р.), Стажнів Зоряна, Тимчина Люба, Восьна-Головата Лідія, Заплітний Ярослав та Надзикевич Павло (подіятиріст) і Лесейко Іван (оптометрист).

На підставі інформацій від д-ра Михайла Головатого зладив
д-р мед. Роман Осінчук.

Секція Дружин Лікарів

Секція Дружин Лікарів сформувалася незабаром після заснування Іплінайського Відділу УЛТПА.

Сприятливіші обставини для ностирифікації притягають до штату Іплінай лікарів, унаслідок чого зростає і число українських лікарів, головно в місті Чікаго.

Шпитальні практики, державні іспити, відкриття лікарської практики та тяжкі початкові фінансові обставини викликували потребу обміну думок, зустрічі товариша з товаришем, віднайдення побратима студійних днів, а найважливіше — зустрітися, знайомитися взаємно зі своїми родинами та згодом зживатися. Конечною тут стає товариська гутірка, якою закінчується ділова частина сходин. Створення товариської атмосфери та приємного середовища перебирають на себе наші основоположниці Секції Дружин Лікарів пані: В. Хрептовська, А. Лапичак, З. Дачишин, І. Горчинська, О. Городиловська, М. Козій, С. Крупка та інші.

Члени Управи Відділу Ілліної та пані при праці на річному пікніку в 1970 р. Зліва сидять: д-р Ю. Сидор та пані Харук. Стоять: д-р В. Сайкевич, д-р М. Сасик і д-р П. Сидор.

Пані із Секції Дружин Лікарів Відділу Ілліної на лікарському пікніку в Равнд Лейку 27 вересня 1970. Зліва пані: З. Бурачинська, Г. Щербанюк, Д. Сасик і М. Сайкевич.

Створюється перший Комітет Пань, членство якого міняється рівнобіжно з переобраними управами лікарського товариства по однорічній, а згодом дворічній каденції.

У дуже короткому часі лікарські сходини проходять уже за гарно застеленими

столиками, а кінчаються веселою гутіркою, смачним буфетом та щирим обміном думок.

Свою початкову працю наші попередниці провадили серед тяжких умовин та в невигідних приміщеннях, але з відданістю та твердою вірою в майбутність такої організації.

На жаль, Комітет Пань почав офіційне звітування і ведення протокольного записника щойно від 1960 року і тому нема точних даних про його діяльність і про список пань, які належали до давніших комітетів.

У 1959-60 рр. Комітет Пань під керівництвом пані Д. Грицеляк, в склад якого входили пані: Я. Панчук, Г. Харук, О. Бунецька, Р. Яхторович, розпочинає систематичне звітування із своєї діяльності та вводить корисні зміни. Зліквідовано збірний буфет, а запроваджено платні вечори, які приготовляють самі члени комітету. Це дає можливість прибирати фонди, що вживаються на конечні потреби жіночої секції та на харитативні цілі. В цій каденції пані придбали устаткування для вечірок, як також приділили \$ 170 на УСХС в Європі.

Роки минають, лікарський відділ збільшується, його діяльність росте і тим самим Секція Дружин стає активнішою. Частина вечірок відбувається в гарних ресторанах, а звільнені до певної міри від кулінарних обов'язків пані комітету звертають свою увагу на інші важливі цілі з такими основними напрямними:

1. Харитативна акція.
2. Допомога для релігійних установ, шкіл українознавства та музеїв.
3. Улаштовування мистецьких виставок творчості малярів і скульпторів та літературних вечорів.
4. Підтримка для Управи Відділу у приєднанні медичного доросту.

Комітет Пань чи Секція Дружин Лікарів — це допоміжна частина Лікарського Товариства і своєю працею тісно пов'язується з активністю Відділу. Часто Секція Дружин стає зв'язковою групою між Лікарським Товариством та громадянством і таким чином Управа Відділу чи загал членів реалізують акції чи якісь імпрези.

На наших вечірках часто пригравала лікарська оркестра під керівництвом д-ра В. Кассараби, надаючи товариському вечорові дружньої атмосфери. Також наші пікніки були б менше успішні без допомоги д-ра В. Харука.

На цих осінніх пікніках, які започатковують активний сезон Відділу, здійснюється наша найважливіша ціль, а саме численна участь студентів Медичної Громади. Присутність студентської молоді на товариських вечірках і пікніках завдячуємо особливо д-рові П. Пундієві, довголітньому референтові Медичної Громади, та колишньому голові д-рові І. Цимбалістому. Комітет Пань під проводом пані О. Марчук підсилив цю акцію, впроваджуючи всякі полегші для студентської молоді, як ось безоплатні вечори чи вільні вступи на наші імпрези.

За посередництвом д-ра М. Коленського відбулася виставка творчости модерних малярів та скульпторів групи "Васаг", яку очолив відомий професор кінетичного мистецтва Константин Мілонадіс. До співпраці для здійснення цієї виставки голова д-р І. Цимбалістий запросив Товариство Українських Ветеринарних Лікарів і Товариство Українських Інженерів та пань із згаданих т-ств, які провели свою працю у дружній атмосфері та з добрым успіхом.

Пригадується один надзвичайний пікнік, на якому лікарі грали копаного м'яча в хірургічних вирядах-уніформах, що впровадило присутніх на пікніку в добрий настрій. Секція Дружин під проводом д-р І. Целевич гостила славного артиста з Голлівуду Джека Пеленса своїми смачними стравами, а на спомин зустрічі подарувала йому вишивану подушку, роботи п-і Т. Рейнарович. Знімки із цього пікніка можна побачити в "Лікарському Віснику" (ч. 38, липень 1965).

З приємністю згадуємо "Чайний вечір" при звуках оркестри лікарів, улаштований п-і Л. Кассарабою та членами її комітету.

Пані із Секції Дружин Лікарів при Відділі Ілліної в часі річного лікарського пікніку у Равнд Лейку 16 вересня 1973 (від ліва): д-р П. Пундій та пані: О. Оришкевич, В. Демус, Г. Литваківська, Г. Коленська, З. Цимбаліста і О. Марчук.

Комітет Секції Дружин Лікарів Відділу Ілліної на річному пікніку на оселі Равнд Лейк 15 вересня 1974 р. Стоять зліва пані: М. Ріпецька, О. Оришкевич, Г. Литваківська, Г. Щербанюк, З. Бурачинська і д-р М. Фішер-Слиж.

По довших роках, за каденції д-ра В. Марчука, засновується Інститут Модерного Мистецтва, якого величим рушієм та меценатом став д-р Ахіль Хрептовський. За його посередництвом Комітет Пань улаштував уже другу виставку модерного мистецтва. Нова тематика, незнайомий кольорит притягає, викликує велике враження в консервативного глядача та робить виставку успішною.

Це лише кілька доказів з діяльності минулих років для наглядної ілюстрації, як у співпраці та посиленні взаємних зусиль Секція Дружин Лікарів стає важливою допоміжною частиною Товариства, а ріст Відділу та його успіх є близькі серцю кожної дружини лікаря.

Усі Комітети Пань відіграли важливу роль під час своєї каденції, виконували свої обов'язки бездоганно та з великим почуттям відданості і тому кожному з них належиться однакове признання.

Інформації про діяльність усіх Секцій базовані на звітах протокольної книги, довідок, як також деяких "Лікарських Вісників".

Діяльність Секції Дружин Лікарів та фінансово-харитативна акція Комітетів чи Управ Секцій є подані в порядку їхнього діяння. Фінансові звіти не віддзеркалюють повної діяльності комітетів, бо деякі акції переводилися без фінансової користі.

Комітети Пань при Відділі УЛТПА Ілліної:

1960-1961. Пані: О. Вітковська, Л. Шандра, М. Калинюк, М. Бартошко. Із товариських вечірок, продажу квітів тощо видано на добродійні цілі \$ 129.00.

1961-1962. Пані: Т. Сосенко, О. Войтович, О. Іванець, М. Дорожинська, О. Мурська. Із товариських вечірок, пікніків і інш. видано на добродійні цілі \$ 318.00.

1962-1963. Пані: Л. Кассараба, М. Радивил, Л. Смик, О. Оришкевич. Із товариських вечірок, пікніків, чайних вечорів та вистав картин мальярів О. Новаківського і І. Труша видано на добродійні цілі \$ 772.30.

1963-1964. Пані: В. Хрептовська, П. Жидяк, В. Мацюрак, О. Мельник, О. Ковалська. Із товариських вечірок, вечора "Розваги і танків", пікника з висвітленням рисункового фільму для дітей, свята в пам'ять д-ра М. Панчишина, виставки картин мистців Василя і Катерини Кричевських з розпродажем картин видано на добродійні цілі \$ 220.06.

1964-1965. Пані: Д-р І. Целевич (голова), Г. Коленська, У. Павлинська, Т. Рейнарович, Я. Фаріон. Із товариських вечірок, осіннього пікніка з дуже успішною льотерією спортивних, мистецьких і біжутерійних дарунків та зустрічі з голлівудським артистом Джеком Пеленсом — видано на добродійні цілі \$ 893.55.

1966-1967 (дворічна каденція). Пані: О. Марчук (голова), З. Цимбаліста, О. Вірщук, Н. Філіпович, М. Ріпецька. Із товариських вечірок і пікніків, вистави модерного мистецтва групи "Васаг", вечірки з доповіддю проф. К. Мілонадіса про кінетичне мистецтво та висвітлення прозірок — видано на добродійні цілі \$ 525.98.

1970-1971 (дворічна каденція). Пані: Г. Щербанюк (голова), М. Сайкевич, Д. Сасик. Із товариських вечірок і пікніків, вистав мистців Гарасовської-Дачишин і Я. Гуцалюка тощо — видано на добродійні цілі \$ 1,026.00.

1974-1975 (дворічна каденція). Пані: Г. Щербанюк (голова), М. Ріпецька, О. Оришкевич, З. Бурачинська і Т. Литваківська.

Цей комітет звітуватиме щойно при кінці своєї каденції восени 1975 року.

Установи й організації, яким Секція Дружин Лікарів приділила якунебудь фінансову допомогу: УСХС — Мюнхен, УСХС — Віденсь, Катедра Українознавства, Пласт, Старечий Дім і Відпустове місце, Український Червоний Хрест, Дім старців,

Катедра св. Миколая, СУМА — Чікаро, НТШ — Сарсель, Український Національний Музей — Чікаро, "Енциклопедія українознавства" — Сарсель, Школа при катедрі св. Миколая, Український Вільний Університет, Український Католицький Університет, Катедра Українознавства — Гарвард, Колегія св. Андрія — Вінніпег, Духовна Семінарія — Бразлія, закуп уділів на дитячій оселі Раунд Лейк, Отці Василіяни — Куритиба, Історично-релігійний Музей Православної Консисторії — Бавнд Брук, Бібліотека і Храм св. Симеона — Париж.

Мігр Зірка Цимбаліста

Медична Громада

Д-р Павло Пундій, довголітній реф.
медичного доросту у Відділі Іл-
лійної та референт доросту в ГУ
УЛТПА.

лікарями, щоб колись перейняти та вести добру й шляхетну професійну, наукову і громадську працю Українського Лікарського Товариства. Крім цього, не менше важливо, щоб студенти, хлопці й дівчата, майбутні українські лікарі, дентисти й фармацевти, зустрічалися, близче знайомилися і знайшли особистий контакт, який допровадив би до українських подружжя. (Напр., із першої групової фотографії чотири студенти і студентки познайомилися пізніше в Медичній Громаді, одружилися і створили гарні професійні подружжя).

На сходинах вибрано першу Управу Медичної Громади, головою якої став студент мед. 4 року університету Норд Вестерн, Ярослав Гординський (тепер наш відомий лікар космічної медицини та медичний директор СКАЙЛАБ-у в Гюстоні, Техас), а секретарем Марія Л. Клодницька.

Після каденції Я. Гординського в 1968/69 рр. стала головою Марія Л. Клодницька, студентка мед. 3 року Іллійського університету (тепер лікар-кардіолог, заміжня за д-ром Юрієм Проциком).

Із ростом нашого Відділу в другій половині 60-их років почався новий доріг молодих лікарів, дентистів і фармацевтів із нової іміграції в Чікаро і тоді назвіла потреба створення студентської Медичної Громади при нашему Відділі УЛТПА.

З ініціативи студентів та лікарів (д-ри: В. Трухлій, П. Пундій і М. Головатий) 23 квітня 1967 відбулися перші офіційні сходини українських студентів медицини, фармації і дентистики.

На цих сходинах д-р В. Трухлій, голова Відділу, коротко об'яснив завдання і цілі Медичної Громади при УЛТПА, а інші лікарі виявили своє зацікавлення студентською молоддю в частих порадах і розмовах із кожним студентом зокрема.

Ціль Медичної Громади: об'єднати українських медичних студентів та дати їм можливість познайомитися товарисько й професійно, близче зживатися, взаємно собі помогати інформаціями, порадами, заохочую і добрим прикладом, та нав'язати контакт із

Члени Медичної Громади при Відділі Іпліної. У першому ряді сидять зліва: Я. Гановський, М. Клодницька, Я. Гординський, Х. Пундій. У другому ряді: О. Коссак, О. Ільків, Л. Погорєцька, М. Кулицька. У третьому ряді: О. Лебедович, М. Гарасим, Ю. Процик, М. Бродин (5 неприсутніх на знімці).

Студенти-медики на лікарському пікніку в Чікаго, 1969 р. Зліва: Ю. Процик, Х. Пундій, В. Лебедович, Кв. Кульчицька, О. Ільків, О. Коссак і Б. Верн.

У роках 1969/70 головою Медичної Громади був Ю. Процик, студент мед. з року Іпліноїського університету (тепер лікар-резидент внутрішньої медицини в шпиталі Гайнс, університету Лайлола).

Сходини "Медичної Громади" в Чікаго.

У 1970/71 рр. головою був Борис Верн, студент мед. З року університету Норд Вестерн (пізніше здобув титули МД і ФД та працює як лікар-науковець у шпиталі Бетесда, Вашінгтон), а секретарем Христя Пундій, студентка медицини Чікагської Медичної Школи (тепер лікар-резидент офтальмології в Еванстонському шпиталі університету Норд Вестерн).

1972 року головою був Мирон Долинюк, студент 3 року медицини Чікагського університету, який крім лікарського диплому працює над докторатом з філософії.

Від 1973 року головою є Ю. Грицеляк, тепер лікар-резидент хірургії у шпиталі Кук Кавні.

Від початку існування Медична Громада відбула кільканадцять своїх товариських сходин по приватних домах. Із більшої її активності слід згадати: 1. Два панелі для студентів вищих шкіл і коледжів про можливості медичних студій в американських і європейських університетах. 2. Зустріч із лікарями в залі Українського Народнього Союзу із жавовою та цікавою дискусією про практичні аспекти теперішньої медичної спеціалізації і практики. 3. Мистецький вечір у залі "Левів", на який запрошено лікарів з родинами. У програмі брали участь члени мистецького товариства "Васаг" та струнна музична група "Одна сьома". Вечір проведено прямно і гарно при перекусці й товариській гутірці.

Крім цього, студенти беруть активну участь у кожночасних сходинах Відділу УЛТПА, а також у щорічних лікарських пікніках, бенкетах та балах.

Тепер Медична Громада нараховує приблизно 20 інтернів і резидентів та 25 студентів медицини, фармації і дентистики. У цьому 7 студентів студіює в Гуадалягарі, Мексико, де творять неофіційну філію Медичної Громади у проводі з активною Д. Филипович, студенткою 4 року медицини, яка щиро й жертвенно опікується новими українськими студентками й студентами. 8 студентів медицини студіює в Європі, головно в Єспанії.

У найближчому часі Медична Громада задумує відбути свої ширші сходини з вибором нової Управи та влаштувати інформативний панель про медичні студії.

Д-р мед. Павло Пундій
референт молоді при УЛТПА

УЛТПА — ВІДДІЛ МЕРІЛЕНД

Відділові УЛТПА Меріленд сповнилося п'ятнадцять літ існування: формально 14 травня 1975 року, а насправді вже 10 вересня 1974 року, коли прийняти, що Відділ почав діяти від перших ініціативних сходин. Оглядаючись назад, члени Відділу можуть з вдовіллям ствердити, що були це роки хоч може не завжди однаково успішні, якщо йдеться про зовнішній вияв, то завжди сповнені зрозуміння конструктивних завдань УЛТПА поза межами батьківщини й бажання членів бути активними учасниками здійснювання цих завдань. Це розуміння і це бажання лягли, як перші, в основу створення Відділу УЛТПА Меріленд. Їх першими носіями, п'ятнадцять років тому, були передовсім три лікарі, яких сьогодні вже немає в живих: д-р Ярослав Хмілевський, д-р Михайло Завальняк і д-р Микола Корнилів. Вони та інші, які наприкінці 1950-их років і після десятьох років важких початків почали осідати вже як практикуючі лікарі в Меріленді та в штатах ще далі на південь США, були членами пенсильванського Відділу УЛТПА і часто доїжджали на його сходини не десятки, а сотки миль. Вже тоді число цих членів зростало, тож було очевидним, що їх участь у відділі з осідком у Філадельфії не могла бути активна. І це була друга причина постання окремого Відділу Меріленд.

І так 10 вересня 1959 року зійшлося в домівці "Самопомочі" в Балтімор п'ять лікарів, д-ри: Тетяна Антонович, Михайло Завальняк, Дмитро Коструб'як, Андрій Лемішка і Ярослав Хмілевський та два лікарі-дентисти: Дарія Коструб'як і Микола Ласійчук, і рішили зорганізувати такий відділ. Вибрано Ініціативний комітет у складі: д-р Я. Хмілевський, д-р М. Завальняк і д-р А. Лемішка. Їм доручено поладнати формальності та скликати перші Загальні Збори Відділу. Характеристичне, що вже тоді доручено їм розпочати акцію стипендійного фонду. Це означало, що від самого початку члени Відділу розуміли, що майбутнє буде в руках молодих адептів лікарського звання, яким треба помогти. Справа стипендійного фонду так і тягнеться червоною ниткою через усі наради й річні звіти нового Відділу.

Перші Загальні Збори новозаснованого Відділу Меріленд відбулися 14 травня 1960 року в домівці "Самопомочі" в Балтімор. На всіх запрошених 16 лікарів зійшлося тоді тільки шість, з того п'ять з Балтімор і одна учасниця з Вашингтону. Усі вони ввійшли в склад нової Управи, яка сформувалась так: голова: д-р Михайло Завальняк, секретар: д-р Дмитро Коструб'як, скарбник: д-р Ярослав Хмілевський; Контрольна Комісія: д-р Тетяна Антонович, д-р Андрій Лемішка, д-р Микола Ласійчук.

Дві головні справи доручено новій Управі: 1) нав'язати контакти з українськими лікарями південно-східніх штатів США і старатися приєднати їх у члени Відділу; 2) продовжувати акцію стипендійного фонду, який названо іменем проф. Горбачевського і який уже тоді мав 12 членів-фундаторів з річними внесками по 60 доларів.

Уже другі Загальні Збори Відділу Меріленд, які відбулися 2 березня 1961, показали деякий успіх акції приєднування членів, бо прибуло вже вісім осіб,

Основники УЛТПА — Відділу Меріленд 1960 р. зліва — д-ри: Д. Кострубяк — секретар, М. Ласійчук — член, Я. Хмілевський — скарбник, М. Завальняк — голова, А. Лемішка — член (брачують) д-ри: Татяна Антонович і Дарія Кострубяк.

Другі ширші сходини Відділу Меріленд 1961 р. Зліва в передньому ряді: д-р Дарія Кострубяк, С. Ласійчук, В. Завальняк, мігср Л. Лемішка. У задньому ряді: д-р М. Ласійчук, доня панства Ласійчуків, д-р Д. Кострубяк — (другий голова Відділу), д-р М. Завальняк, А. Хмілевська, д-р Я. Хмілевський, д-р А. Лемішка, Л. Марковська.

Звичайні Загальні Збори Відділу 23 березня 1963 р. (Четвертий з-права представник ГУ УЛТПА д-р В. Кіналь, шостий з-лева д-р Д. Коструб'як)

репрезентуючи штати Меріленд, Делавар і Дистрикт Колюмбія (Вашингтон). На чолі нової Управи став д-р Д. Коструб'як, який вів Відділ упродовж чотирьох років.

Ці Загальні Збори започаткували форму і зміст дальших сходин, які показались корисні і причинились до успіху в житті Відділу.

Уперше відбулися ці сходини в приватному домі одного з колег (д-ра Я. Хмілевського) і мали характер, крім ділового, також товариський. Відтоді ввійшло в звичай лучити сходини членів з товариською зустріччю їх родин. Це не тільки оживляло самі сходини, тим більше, що господарі завжди дбали про милу атмосферу, але теж дозволяло родинам членів познайомитись одні з одними, притягало дружин членів (жінок чи чоловіків) до участі в житті Відділу та в його громадській, харитативній чи культурній діяльності. Вкінці така товариська форма сходин-зустрічей давала нагоду колегам з дальших околиць (ні раз сотні миль від Балтімор), прибувати на сходини з родиною, яка мала рідко нагоду бувати у відповідному українському товаристві.

На цих сходинах також уперше поставлено в програму відповідну доповідь. Як перший виступив д-р Хмілевський з гутіркою про "Цікаві медичні документи з княжих часів". Відтоді Управа Відділу старалася включати в програму ширших сходин професійні наукові чи клінічні доповіді. Вони завжди викликували живу дискусію. Згодом поширило гутірки теж на культурні теми: члени розповідали про свої подорожі, ілюструючи гутірку прозірками, запрошені гості доповідали про речі з їхніх ділянок знання (проф. Палійчук про модерне мистецтво в грудні 1970р., д-р Юрій Старосольський про "Вину як карно-правну і психологічну проблему" в жовтні 1971 р. та ін.).

Степендійний фонд, який постійно зростав, осягнув під час цих сходин уже квоту 812 дол. Тоді виплачено стипендіяточі (синові помершого колеги у Франції) 280 дол.

Коли Відділ Меріленд відбував свої третьі Загальні Збори 14 квітня 1962 року, число членів було вже одинадцять. В наступному році стали членами Відділу також

фармацевти, які жили в штатах, що входили в територію Відділу. Вони включилися активно в діяльність Відділу. Цього року міг'р Лідія Лемішка стала членом Управи; інші — проф. д-р Теодор Залуцький, міг'р Оксана Старосольська і міг'р Мирон Добропольський були в наступних роках також членами Управи або Контрольної Комісії.

На Загальних Зборах 13 листопада 1965 р. вибрано головою д-р Тетяну Антонович і вона вела Відділ протягом наступних чотирьох літ. Від 13 грудня 1969 року стоять на чолі Управи знову д-р Дмитро Коструб'як.

Управа Відділу співпрацювала з Головною Управою УЛТПА, якої представники — д-р Р. Осінчук, д-р В. Кіналь, д-р М. Навроцький, д-р Ю. Гутник і д-р Ю. Кушнір — відвідували Відділ і брали участь у його сходинах, на яких вони доповідали на різні теми, головно з діяльності і проблем УЛТПА. Їх завжди радо вітали, а їхні виступи причинялися до оживлення сходин.

Відділ вибирал кожночасно своїх представників на З'їзди Делегатів чи Загальні Збори УЛТПА. Члени Відділу брали також участь у всіх Наукових З'їздах УЛТПА, а деякі (напр., д-р Тетяна Антонович і д-р Теодор Залуцький) виголошували наукові доповіді.

Відділ Меріленд, очевидно, вважав себе не тільки професійною, але й українською громадською установою. Тому на сходинах часто дискутувались події з нашого громадського життя, а коли треба було, члени щедро відгукувалися на прохання про грошову підтримку громадським акціям чи установам. Гарвардський Центр, УВУ, НТШ, УВАН, УКУ та інші діставали значні дотації від членів Відділу, індивідуальні чи збірні чеरез Управу.

Управа Відділу Меріленд та члени, що підготували 10 Науковий З'їзд у Вашингтоні 1964 р. Зліва: д-р М. Ласійчук, д-р Й. Вітник, д-р С. Тимків, д-р С. Палюх, міг'р Л. Лемішка д-р Дарія Коструб'як, д-р Т. Залуцький — скарбник, д-р Д. Коструб'як — голова, д-р Я. Оришкевич, міг'р О. Старосольська — секр., д-р С. Барановська, д-р А. Лемішка.

Більшість членів Відділу брала й бере активну участь в українському громадському житті. Напр.: міг'р Ліда Лемішка була довгі роки головою Відділу Союзу Українок у Балтімор; міг'р Оксана Старосольська теж довголітнім членом Управи

Жіночої Секції при Об'єднанні Українців Вашингтону; д-р Д. Коструб'як був упродовж років головою Відділу УККА в Балтімор, провадить як диригент церковний хор, а принародно і пластовий; д-р А. Лемішка неодноразово очолював Пластову Станицю в Балтімор і є тепер членом Головної Булеви Уладу Пластунів Сеніорів, був членом Крайової Пластової Ради та виконував часто із д-ром Д. Коструб'яком функції таборового лікаря у пластових таборах; д-р Т. Залуцький, член Управи Осередку НТШ у Вашингтоні і дійсний член НТШ, виступав з науковими викладами в Осередку та на Наукових З'їздах НТШ і УЛТПА. Треба згадати, що член Відділу д-р Т. Антонович є членом Управи Американських Патологів і часто виступає з науковими доповідями на краєвих і міжнародних з'їздах патологів.

Від ширших сходин 7 жовтня 1972 року, коли перед Відділом поставлено питання організувати 10-ий Науковий З'їзд УЛТПА у Вашингтоні в 1974 році, ця справа стала на порядок нарад усіх сходин членів і засідань Управи. Стала вона спільною амбіцією всіх. Її посвячено дуже багато уваги і праці, створено комітети та розділено функції. Голова Відділу д-р Дмитро Коструб'як узяв на себе головну відповідальність за організацію З'їзду. Через нього Відділ тісно співпрацював з Головною Управою УЛТПА при підготовці та переведенні З'їзду.

10-тий Науковий З'їзд УЛТПА відбувся у Вашингтоні, в готелі Статлер Гілтон, 25-27 травня 1974 р., при участі понад 376 учасників-лікарів, лікарів дентистів, фармацевтів та їх родин, і увінчався величним успіхом. Для Відділу Меріленд був він також найкращим завершенням його п'ятнадцяти років праці.

Від 1960 року Відділ відбув 9 Загальних Зборів і, крім численних засідань Управи, 52 ширших сходин, в яких брало участь загально по 15 членів, а разом з родинами часто понад 20. На сходинах прочитано 31 доповідь, з яких 25 були на медичні, а 6 на культурні й організаційні теми.

Тепер, у грудні 1974 року, Відділ начисляє 21 членів, які складаються із 11 лікарів, 4 лікарів дентистів, 5 фармацевтів і одного біолога. Вони практикують у таких спеціальностях:

в загальній практиці	3
в патології	3
в анестезіології	1
лікарі дентисти в практиці	2
фармацевти в практиці	3
у військовій службі	1
не працюють у фаху	5
в біології	1
на пенсії	2

У склад Управи Відділу входять тепер:

голова: д-р Дмитро Коструб'як,
секретар: міг'р Оксана Старосольська,
скарбник: д-р Теодор Залуцький.

Треба підкреслити, що за час існування Відділу десять років функції голови Відділу виконував д-р Дмитро Коструб'як.

Наш Відділ це найдальша станиця УЛТПА на півдні США і хоч невелика, та досить активна. Сподіваємося, що вона вложить свою цінну цеголку в будову нашого УЛТПА на цій вільній землі Вашингтона.

*Д-р мєд. Дмитро Коструб'як
Міг'р Оксана Старосольська*

УЛТПА — ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЬЮ-ЙОРК

Перегортаючи сторінку за сторінкою записок чи протоколів, пригадуються нам роки, постаті, імена, збори, сходини, з'їзди. Уся історія Відділу Метрополії Нью-Йорку, уся праця членів Відділу, Управ і голів виринає з цих листків записаного паперу і, здається, ми знову в березні 1953 року, на перших Засновуючих Зборах Відділу Метрополії, 22 роки тому, коли в усіх нас було менше сивизни в чупринах і менше товщу за поясом. 22 роки історії Відділу Метрополії Нью-Йорк пробігають перед очима, мов фільмова плівка. Рік за роком, збори за зборами, з'їзд за з'їздом постараємося зафіксувати їх у сконденсованій формі.

ЗАСНУВАННЯ ВІДДІЛУ ТА НАПРЯМНІ ДІЯЛЬНОСТИ

Засновуючі збори УЛТПА Відділу Метрополії Нью-Йорк відбулися 28 березня 1953 р. в приміщенні Українського Мистецького Клубу в Нью-Йорку в присутності 22 осіб. З головною промовою виступив д-р Роман Осінчук (перший голова УЛТПА), який говорив про конечність і доцільність створення Відділу УЛТА.

Чому постав Відділ в Нью-Йорку 1953 року?

1. Багато лікарів уже одержали дозвіл практики ("лайсенс"), і пливкий стан вічного мандрування наших лікарів змалів. Багато лікарів осіло в поодиноких штатах на постійне, і настав час, щоб створювати Відділи УЛТА.

2. Нові Відділи міцніли й хотіли перебрати частину організаційної праці централі на місцях та проявити професійно-організаційну й науково-громадську працю в своїх осередках.

3. Члени УЛТА в осередках дальших від Нью-Йорку досі не брали участі в зборах централі й рішеннях зборів. Тепер, після зорганізування Відділів Т-ва, члени могли висилати на збори централі вибраних делегатів з рішальними голосами.

Тому на четвертих Загальних Зборах УЛТА 28 лютого і 1 березня 1953 р. ухвалено змінити Загальні Збори членів на З'їзд Делегатів, на який Відділи висилатимуть делегатів у пропорції один делегат на десять членів. Це рішення було безпосередньою причиною створення Відділу Метрополії Нью-Йорк.

На основуючих Зборах до першої Управи Відділу Метрополії Нью-Йорк увійшли д-ри: Волтер Петришин — голова, Ярослав Воєвідка і Іван Макаревич — заступники голови, Роман Лисяк — секретар, Богдан Кузьма — скарбник, Стефанія Коренець і Остап Баран — члени. До Контрольної Комісії ввійшли д-ри: Микола Нездійминога, Софія Парфанович та Дмитро Лепкий. Створено теж окрему секцію стоматологів під керівництвом д-рів: Іван Кіндрат — голова та Олександер Гудзяк — заст. голови.

Ta сама Управа була перевибрана рік пізніше на ще один рік каденції. До Контрольної Комісії цього разу ввійшли д-ри: Галина Носковська, Осип Оришкевич та Ростислав Сочинський.

Зрозуміло, що перших два роки діяльність Відділу була скерована на

Д-р Волтер Петришин — перший голова Відділу (1953-55).

Д-р Олександер Сушків — голова Відділу (1955-56).

Д-р Богдан Олесницький — голова Відділу (1956-58).

Д-р Юрій Кушнір — голова Відділу (1959-60).

Управа Відділу Метрополії Нью-Йорк. Сидять зліва д-ри: А. Тершаковець — секретар та голова в рр. 1958-59. М. Зарицький — голова і Р. Граб — заст. голови. Стоять зліва д-ри: С. Ничай — скарбник Б. Панчук — член, Ю. Кушнір — голова Контр. Комісії.

організаційний сектор, на охоплення якнайшиших кіл наших лікарів, що зупинилися в південній частині штату Нью-Йорк та в північному Нью Джерзі. Тоді то Управа означила границі Відділу Метрополії: на схід від Бінггамptonу, Скенектеді і Саратога Спрінг (південна частина штату Нью-Йорк) та північна частина штату Нью Джерзі повище Трентону й Атлантик Сіті. Про наполегливість першої Управи Відділу свідчить факт, що за її каденції відбулося 17 засідань Управи та 18 ширших сходин членів. Це були часи масового згрупування ново-прибулих наших лікарів на східному побережжі США, зокрема в Нью-Йорку — порті, до якого приїхали. Тому наприкінці другого року було біля 170 членів у Відділі (багато з них неактивних, які з часом виїхали з терену Відділу). Цікавим "знаком часу" того періоду був вибір д-ра Волтера Петришина двічі на голову Відділу. Цей крок був намаганням притягнути американсько-українських лікарів до нашого лікарського Т-ва. Йому в усьому допомагав д-р Я. Воєвідка.

ДВА СЕКТОРИ ДІЯЛЬНОСТИ

У березні 1955 р. прийшла нова Управа Відділу Метрополії Нью-Йорк, вибрана на щорічних Загальних Зборах, і до її складу ввійшли д-ри: Олександер Сушків — голова, Ростислав Сочинський і Роман Лисяк — заступники, Марія Слиж — секретар, Ірина Гребеняк — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли д-ри: Галина Носковська, Я. Макарушка і Остап Баран.

Організаційні рамці Відділу тепер були вже зформульовані. Діяльність розділилася на два сектори: організаційно-професійний і товарисько-громадський. Список членів начислював близько 180 осіб. Охопити таке число членів, мати контакт з ними, розсылати листи, збирати вкладки — все це вимагало великого організаційного зусилля Управи. Відбулося шість Ширших Сходин членів, на яких виголошено ряд медичних доповідей з різних спеціальностей. Прелегентами були

д-ри: Андрій Тершаковець, Марія Слиж, Борис Керницький, Катерина Сапошніков, Степан Павлинський та Роман Осінчук.

У другому секторі — товариського життя та контакту з іншими товариствами (інженерів, ветерин. лікарів тощо) — Відділ перебрав від централі УЛТА влаштування щорічного балю, осінньої зустрічі на Союзівці та спільногого з Т-вом Українських Інженерів весняного розваг. Цей рік позначився посиленням організаційних позицій Відділу.

Головою Відділу на наступні дві каденції (1956-57) Загальні Збори вибрали в березні 1956 р. д-ра Богдана Олесницького, а до складу Управи ввійшли д-ри: О. Баран — заступник, М. Крижановський і С. Банах — секретарі, Ірина Гребеняк — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли д-ри: О. Сушків, Б. Свистун і М. Хиляк.

Склад Управи в каденції 1957-58 — д-ри: Б. Олесницький — голова, А. Тершаковець, М. Крижановський, С. Павлинський та Е. Степанова. Контрольна Комісія — д-ри: О. Сушків, М. Хиляк і Г. Носковська. Діяльність скріплювалася тепер з кожним роком, Відділ ставав і фінансово на ноги, що давало змогу робити більші дотації на громадські й харитативні цілі. Було виголошено 11 медично-наукових доповідей, прелегентами яких були д-ри: М. Гук, С. Банах, Б. Филипчак, Я. Воєвідка, Б. Олесницький, Ю. Трухлий, Р. Осінчук, К. Рогозинський, А. Тершаковець, Ю. Дицьо та К. Перейма.

З нагоди великого з'їзду колишніх студентів Львова для відзначення його 700-ліття, голова д-р Б. Олесницький, колишній голова львівської "Медичної Громади" та активний громадський діяч, зорганізував вечір-сходини, присвячений "Медичній Громаді", на яких промовляли колишні голови, д-ри: Володимир Білозор, Роман Осінчук та колишній голова Т-ва "Основа" інж. Володимир Богачевський. Також виголошено доповідь на тему "Українські лікарі в УГАрмії".

Д-р Б. Олесницький звернув увагу на харитативну діяльність Відділу. Переведено збірку на "Великодню писанку" для ЗУДАК-у. Велику матеріальну й моральну допомогу дала Управа при будові народної школи св. Юра в Нью-Йорку, а далі висилано пожертви на НТШ у Сарселі, на УСХС, Пласт і вдовам по українських лікарях. Як щороку, влаштовано традиційні товариські імпрези, баль та спільні розваги із Т-вом Українських Правників у червні 1956 р.

До складу Управи на каденцію 1958-59 ввійшли д-ри: А. Тершаковець — голова, а члени: Зиновій Штокалко, Ю. Трухлий, Ю. Хирівський, та Ю. Кутний. Контрольна Комісія — д-ри: Б. Олесницький, М. Крижановський та О. Баран. Відбувалися щомісячні засідання Управи та щомісячні Ширші Сходини, на яких доповідачами були д-ри: Р. Осінчук, З. Штокалко (2), Б. Филипчак і Ю. Кулик. На другому Науковому З'їзді українських лікарів США й Канади виголосили наукові доповіді д-ри: В. Петришин, Р. Осінчук, Ю. Трухлий та В. Федорців. Крім щорічних товариських імпрез, відбулися святкові сходини в пам'ять проф. д-ра М. Панчишина, влаштовані спільно з НТШ. Подію більшого значення було здійснення давніших починів та остаточне оформлення за цієї каденції Секції Дружин Лікарів (див. окрема стаття про СДЛ). На громадському відтинку вступлено в зв'язок з Т-вом Українських Професіоналістів.

Нову Управу, вибрану в квітні 1959 р., очолив д-р Юрій Кушнір. До Управи були вибрані д-ри: К. Рогозинський, Б. Кузьма, Олександер Лятишевський та Ю. Трухлий, а до Контрольної Комісії д-ри: Б. Олесницький, О. Баран та А. Якимів. Як написано в звітах, "почавши свою каденцію, Управа звернула увагу на активізацію членства Відділу". У той час настав відплів молодших членів у нові штати на власні практики і число членів змаліло. Воно, врешті, по роках знову піднеслося. Крім стандартної, здавалось би, діяльності (сходини, доповіді, товариські імпрези, баль і ін.), Управа старалася ввести інновації. Зaproшено ряд американських лікарів для виголошення наукових цікавих доповідей, щоб втягнути наше Т-во

у зв'язки з американським медичним світом. Перенесено домівку й канцелярію, враз із централею УЛТА, до репрезентативного приміщення Українського Інституту Америки на 5-ій авеню.

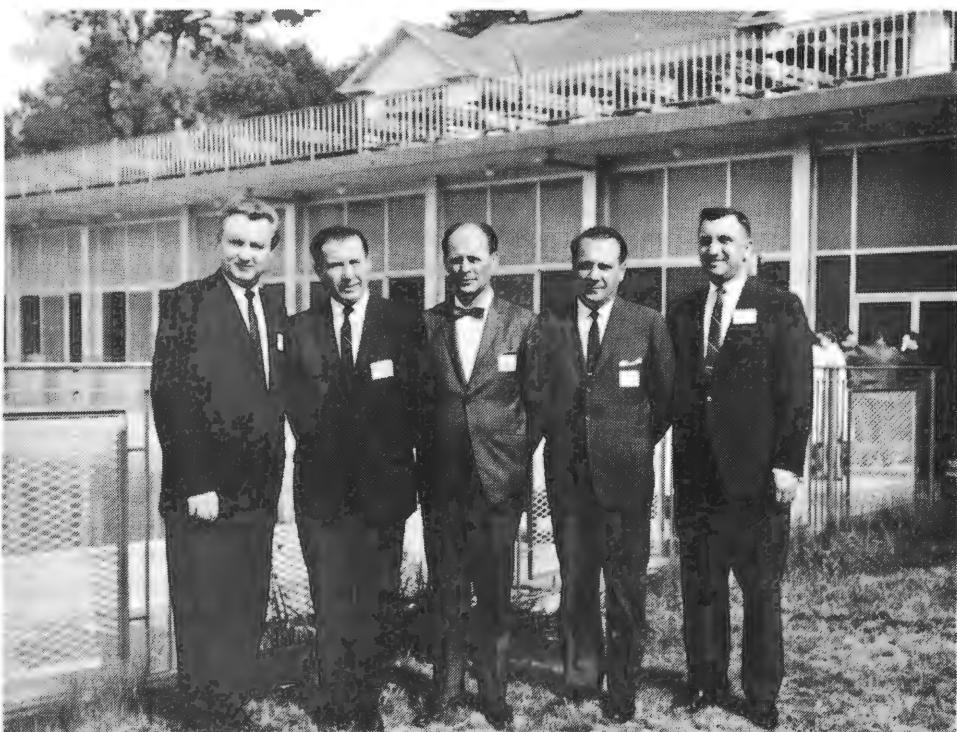
У квітні 1960 р. прийшла нова Управа, на чолі з д-ром Мироном Зарицьким, як головою, а члени Управи д-ри: Р. Граб і Б. Панчук — заступники, А. Тершаковець — секретар, С. Ничай — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли д-ри: Ю. Кушнір, Ю. Трухлий і К. Рогозинський. Управа в цьому складі була переобрана і на наступну каденцію 1961-62. Цікаво спостерігати, як з бігом часу зростає питома вага Т-ва, як Відділ розширює і поглиблює засяг своєї діяльності. Ми вже в 10-му році існування зорганізованого нашого лікарського середовища. Члени масово беруть участь з родинами в Науковому З'їзді УЛТПА в Торонто, що був получений з 10-літнім ювілеєм УЛТПА. Секретар виготовляє нарис історії Відділу до "Альманаха 10-ліття УЛТПА". Зв'язки Відділу з громадою Нью-Йорку затісняються завдяки участі голови і членів Управи як делегатів на громадських імпрезах і конвенціях. Відділ, крім організаційно-професійної діяльності (реферати, сходини, З'їзд Делегатів УЛТПА на Союзівці, два балі, осінні зустрічі тощо), влаштовує ширші сходини для українського громадянства Нью-Йорку, на яких висвітлюється фільми на популярні медичні теми. Із зростом фінансової бази, Відділ у цій каденції присвячує збільшенну увагу харитативно-громадській жертьвенності. У протоколах записані дотації понад 2.000 доларів на будову пам'ятника Шевченка у Вашингтоні, НТШ, УККА, УВАН, КОДУС, УСХС та ін. Фінанси Відділу міцніють, а до каси Головної Управи Відділ вплатив у цій каденції \$3.373.00. Прелегентами доповідей у цій каденції були д-ри: Я. Воєвідка, К. Рогозинський, Б. Филипчак, В. Саляк, Т. Шегедин, Ю. Трухлий і Ю. Кулик. З нагоди осінньої зустрічі на Союзівці члени зібрали на НТШ у Сарселі \$500;00

ДВА ПЕРІОДИ

В історії установ і організацій відмічають часто різні періоди. Так літописець історії Відділу Метрополії Нью-Йорк УЛТПА хоче звернути увагу на два періоди дотеперішньої історії Відділу: роки 1953-1962 — це нью-йоркський період Управ, а роки 1963 досьогодні — це нью-джерзький період. П'ять голів (із шести) з років 1953-62 та більшість членів Управи були з Нью-Йорку. У 1962 році проходить "зміна варти". Нью-джерзька частина Метрополії має щораз більше число наших членів-лікарів. Приходить для них час вияву діяльності і проводу Відділу. Від 1962 р. всі шість голів Відділу та більшість членів Управи перебувають у нью-джерзькій частині Метрополії. Практично це скріпило силу Відділу, притягнуло нові сили до праці й дало змогу ще більше розвинути діяльність Відділу.

Управу Відділу в роках 1962-63 та знову в каденції на два роки 1963-65 очолив д-р Богдан Шебунчак. Членами Управи Відділу в першій каденції 1962-63 були д-ри: Стефанія Гук і М. Крижановський — заступники, Р. Кисілевський — секретар, Т. Шегедин — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли д-ри: М. Зарицький, Б. Олесницький і С. Ворох.

Склад Управи в рр. 1963-65 — д-ри: Б. Шебунчак — голова, М. Крижановський і Богдан Бабій — заступники, Р. Кисілевський — секретар, С. Ворох — скарбник. Контрольна Комісія — д-ри: Б. Олесницький, Б. Панчук і К. Рогозинський. Нова Управа поставила собі за мету активізувати членство й закріпити організаційну структуру Відділу. Детально впорядковано адресар-картотеку членів і касову книгу. По 10 роках існування Відділу настала стабільність, члени осіли на стало на своїх місцях практики. Управа мала в своєму розпорядженні постійну громаду членів, а серед них ядро активістів, що цікавилися життям Т-ва. Введено кілька інновацій. Вирішено відвувати Ширші Сходини по черзі, в Нью-Йорку і Нью Джерзі. Ця зміна виявилася корисною, і число присутніх членів на місячних сходинах значно збільшилося. На тих сходинах виголошено десять дбайливо

Управа УЛТПА Відділу 1963-65. Зліва д-ри: С. Ворох — скарбник, М. Крижановський — 1-ий заст. голови, Б. Шебунчак — голова, Б. Бабій — 2-ий заст. голови, Р. Кисілевський — секретар.

підготованих доповідей із різних спеціальностей, хірургічних і інтерністичних. Прелегентами були д-ри: Б. Филипчак, Р. Осінчук, М. Модний, К. Рогозинський, Р. Кисілевський, Катря Гайдученко, В. Тищенко, В. Гук, Ю. Трухлий і О. Сохан. Крім цього, відбулося кілька спеціальних сходин. Під час осінньої зустрічі на Союзовці в 1963 р. відсвятковано 10-ліття існування Відділу, на якому д-р Ю. Кушнір виголосив доповідь на тему "Історія Відділу Метрополії Нью-Йорк", а голова Відділу д-р Б. Шебунчак вручив почесні грамоти д-рові Р. Осінчукові та сеньйорові д-рові В. Білозорові. З нагоди 60-ліття д-ра Романа Осінчука влаштовано спільно з Головною Управою ювілейний банкет з великою участю громадянства і представників різних організацій. Доповідь про життя і діяльність ювілята виголосив д-р М. Логаза.

21 грудня 1963 р. відбулися святочні сходини, влаштовані спільно з Математично-природничо-лікарською Секцією НТШ, присвячені пам'яті проф. Маріяна Панчишина з нагоди 20-ліття його смерти. 1963 року Метрополітальний Відділ був господарем 3-їзу Делегатів УЛТПА, який відбувся на Союзовці, а теж господарем 5 Наукового З'їзду УЛТПА у травні 1964 р. З нагоди цього Наукового З'їзду видано одноднівку. На запрошення НТШ, члени нашого Відділу виступили з доповідями на терені НТШ, а саме д-ри: Р. Кисілевський і Ю. Гной. Управа Відділу розширила контакти з центральними організаціями й науковими інституціями, висилаючи представників на збори чи імпрези.

Організаційна діяльність Управи дала успіхи, число членів дійшло до 163. Завдяки добрій системі збирання членських вкладок каса Відділу збільшилася. Управа Відділу започаткувала перший баль з вибором королеви вечора в готелі "Валдорф-Асторія". У наступних роках введено на балі презентацію дебютанток.

Лікарські балі є відтоді головними подіями товариського життя українського Нью-Йорку і словняють важливу товарисько-громадську функцію.

Завдяки солідній фінансовій базі (членські внески і прибутки з балю та імпрез), Відділ мав змогу розвинути харитативну працю. Була дана фінансова допомога цілому ряду організацій: УСХС, НТШ, УВАН, Пласт, СУМА, бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі, УВУ в Мюнхені, будівельний фонд Пластового Дому в Нью-Йорку і ін., на загальну суму \$3.175.00 за три роки. Відділ провів три великих зборки, а саме: 1) Після звільнення Кир Йосифа Сліпого зібрано й вислано на його руки \$4.500.00. 2) На "Енциклопедію українознавства" для сенаторів \$1,250.00. 3) фінансування подорожі Архиєпископа Мстислава до Європи. На кінець проведено ще одну додаткову зборку на Патріарший Фонд, яка дала \$2.700.00

Управа Відділу 1965-67. Зліва д-ри: Ю. Гной — 1-ий заст. голови, Б. Бабій, 2-ий заст. голови. Люба Стефанівська — секретар, С. Ворох — голова, Я. Миндюк — скарбник.

Рішенням Загальних Зборів у травні 1965 року Управа Відділу перейшла на дворічну каденцію, щоб уможливити безперебійну і кращу діяльність. Вибрана в 1965 р. нова Управа Відділу приступила до праці в такому складі — д-ри: Степан Ворох — голова, Юліян Гной і Богдан Бабій — заступники, Люба Стефанівська — секретар, Ярослав Миндюк — скарбник, а до Контрольної Комісії ввійшли д-ри: Б. Шебунчак, Р. Кисілевський і М. Крижановський. Нова Управа під головуванням д-ра С. Вороха, використовуючи дотеперішню зорганізованість членства й досвід попередніх Управ, продовжувала основні напрямні діяльності. На Ширших Сходинах членів виголошено низку наукових доповідей. Доповідачами були д-ри: Роман Кравчук (2), Олег Сохан (2), Юліян Гной, Михайло Модний і Люба Стефанівська. Організовано, як попередніми роками, товариські імпрези. Управа Відділу була двічі господарем З'їздів Делегатів УЛТПА на Союзівці: в травні 1965 і 1967 рр., які відбулися дуже успішно. Слідкуючи за діяльністю Управи Відділу тієї каденції можна завважити, що — як і за попередньої Управи — великий натиск

поставлено на громадський сектор праці, на нав'язування контакту з громадянством і молоддю. На пропозицію тодішнього голови УЛТПА д-ра Б. Олесницького, відбулася зустріч українських лікарів із громадянством у Ньюарку. Доповідачами від УЛТПА були д-ри: Б. Олесницький і Р. Осінчук, які розвинули плян будови піклувального дому для старших віком та хворих українських людей. Створено було навіть комітет. На жаль, брак фондів (тут ішлося про мільйони доларів) не дозволив здійснити цих проектів.

Як ми згадали, члени Управи Відділу й голова д-р С. Ворох були дуже активними у зв'язку із громадсько-політичними організаціями, доказуючи цим, що Відділ цікавиться нашим національно-політичним життям і є його частиною. Зв'язки наладнано з Об'єднаним Комітетом Українських Організацій Нью-Йорку та Всегромадським Комітетом для підготовки "100-долярового бенкету" в честь Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого в Нью-Йорку. Бенкет відбувся в червні 1966 р. в готелі "Гілтон" і приніс понад тридцять тисяч доларів прибутку на фонд Українського Католицького Університету в Римі. Управа Відділу брала участь в акції зборок на Патріярший Фонд, які дали значні висліди, а члени виявили велику жертовність. Далі, голова Управи Відділу брав участь у Конференції Українських Центральних Професійних Академічних Товариств (разом з делегатами Головної Управи), та в 9 Конгресі УККА, до якого він був пізніше делегований як член Екзекутиви УККА.

Звернено увагу на молодь, поведено акцію серед членів Відділу для придбання грошових засобів на Стипендійний Фонд при УЛТПА ім. проф. Маріяна Панчишина. Дотації членства Відділу Метрополії Нью-Йорк були великі. З прибутків, які вплинули з улаштовуваних щорічно балів, розділено значні суми на добродійні цілі для наших наукових і молодечих організацій, як НТШ, УВАН, Пласт, СУМА, СХС і ін. На останній зустрічі на Союзівці в 1966 р. гостив Єпископ Кир Андрій Сапеляк з Аргентини. З тієї нагоди члени Відділу склали понад \$1,200.00 на будову собору в Буенос Айрес.

Кожна Управа вела діяльність зумовлену не тільки внутрішнім станом і проблемами членства, але й залежно від зовнішніх справ і проблем. Тож перед новими Управами поставали нові завдання.

Нова Управа, що прийшла в 1967 р. була в такому складі — д-ри: Евген Грабарчук — голова, М. Мігоцький і М. Крижановський — заступники, М. Гук — секретар, Р. Кравчук — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли д-ри: С. Ворох, Л. Стефанівська і Я. Миндюк. Крім продовжування дотеперішньої діяльності — сходин, професійних доповідей, товариських зустрічей тощо — головною проблемою було приєднання нових членів, нових кadrів медичної молоді, що покінчила чи кінчала студії в США та інших країнах. Нав'язано контакти з нашими студентськими організаціями. На сходини членів Відділу запрошуємо студентів медицини. Управа брала участь у з'їзді СУСТА на Союзівці і при цій нагоді передала значну дотацію на видавничу діяльність СУСТА. Під час осінньої зустрічі на Союзівці Управа запросила голову СУСТА з доповіддю на тему "Українська студентська молодь в Америці".

Крім наукових доповідей на форумі Відділу, такі члени Відділу виступили з добре опрацьованими доповідями на 7-му Науковому З'їзді українських лікарів у Монреалі — д-ри: Р. Осінчук, О. Баран, Б. Филипчак, С. Ворох, М. Гук, Т. Шегедин і Ю. Трухлий. На Конгресі Української Вільної Науки, в рамках Світового Конгресу Вільних Українців, д-ри Р. Осінчук, Ю. Трухлий і М. Міщенко були головами Медичної Лікарської Комісії, а д-ри Р. Осінчук, Ю. Гной, Ю. Трухлий і Т. Шегедин виголосили доповіді на цьому форумі.

Поруч із дотеперішніми харитативними цілями, Управа Відділу закликала членів включитися в т. зв. акцію "Українського Гарварду" та Патріяршого Фонду.

Управа Відділу 1967-69. Зліва д-ри: Р. Кисловський — довголітній імпрезовий реф. Відділу, М. Гук — секретар, Є. Грабарчук — голова, М. Мігоцький — заст. голови, Р. Кравчук — скарбник.

Загальна збірка на Патріарший Фонд, якою займався д-р М. Мігоцький, принесла \$12.350.00. Під час 12 З'їзду Делегатів УЛТПА, якого господарем був наш Відділ, улаштовано 50-річчя лікарської праці д-ра Миколи Терлецького і вручено йому почесну грамоту, а голові Секції Дружин Лікарів пані Олександрі Терлецькій вручено альбом за її невтомну працю.

Проблемою приєднування молоді, нових студентів медицини й нових наших лікарів, зайнявся нововибраний голова та Управа, які були вибрані в 1969 р. в такому складі — д-ри: Михайло Гук — голова, Л. Стефанівська і Ю. Малецький — заступники, Т. Шегедин — секретар, Р. Кравчук — скарбник. Членами Контрольної Комісії стали д-ри: В. Кіналь, Ю. Стефанівський і А. Тершаковець.

У лютому 1970 р. зорганізовано Ширші Сходини членів і молоді на дуже актуальну в тому часі тему "Наркоманія". У дискусії-панелі виступали доповідачами д-ри: О. Волянський, М. Гук, А. Тершаковець, Б. Цимбалістий і Е. Грабарчук, а Б. Макарушка як координатор. Висвітлено фільми на цю тему. У сходинах узяло участь 130 осіб. Цей панель повторено в Джерзі Сіті. Подібний дискусійний вечір на тему "Кво вадіс" відбувся в березні того ж року; у ньому взяло участь 200 осіб, більшість молоді.

Акцію в напрямі приєднування студентської молоді продовжувано на симпозіюмах-сходинах у 1971 році: "Наши перспективи" та "Прислухаймося до голосу молоді". Учасниками-доповідачами на цих панелях були д-ри: М. Кузьмович, Б. Олесницький, Р. Осінчук, Р. Сочинський, О. Бачинський, Ю. Попель, Ю. Сай і Ю. Томич. Більшість з них молоді лікарі, нові члени Відділу.

30 травня і 1 червня 1970 р. члени Відділу Метрополії Нью-Йорк брали участь у 8 Науковому З'їзді УЛТПА у Філадельфії, а з доповідями виступили д-ри: Ю. Гной, Р. Осінчук, О. Сохан, Л. Стефанівська, Ю. Трухлий і М. Мігоцький.

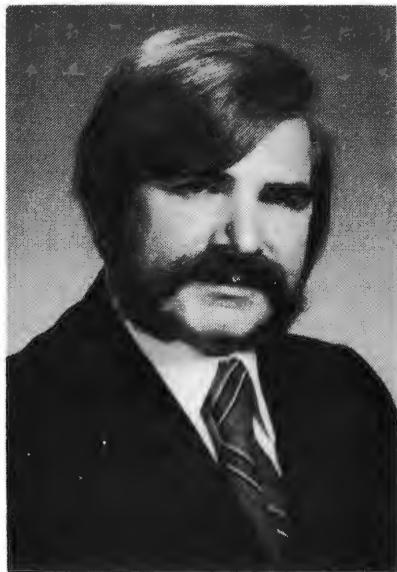
Як і попередніми роками, Відділ був господарем 13 З'їзду Делегатів УЛТПА, влаштував зимовий баль та осінню зустріч на Союзовці, під час якої відбувся

Спроба творення Медичної Громади при Відділі. Зустріч представників Відділу з панною Квіткою Семанишин, заст. голови Студ. Громади.

Учасники "Осенньої зустрічі" на Союзівці 1967 р. під час Богослужіння і проповіді о. д-ра Володимира Гузара.

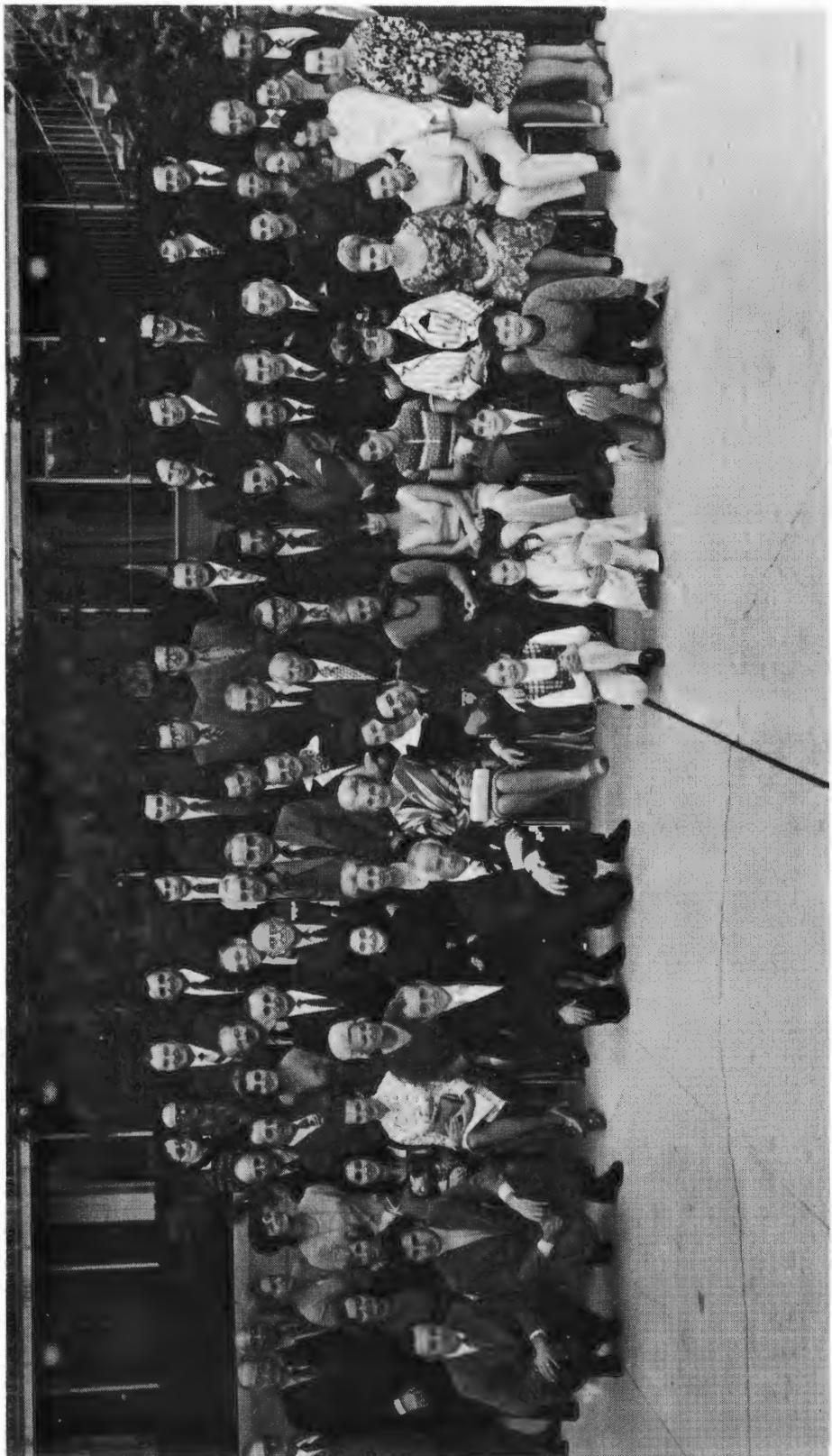
Д-р Михайло Гук — голова Відділу
1969-71.

Д-р Маркіян Мігоцький — голова
Відділу 1971-73.

"Осіння Зустріч" на Союзівці 1973 р. Випускники Львівського Медичного Інституту з 1943 р. зі своїми колишніми доцентами. Зліва д-ри: Ю. Мовчан, М. Орловський, Іл. Чолган, Р. Осінчук, Я. Воєвідка, Р. Керницикий, М. Мігоцький.

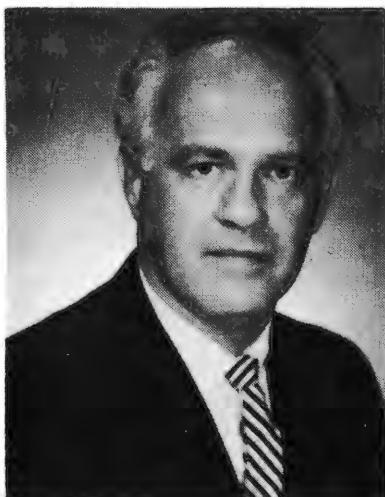

Загальні збори і бенкет членів Відділу з родинами в готовності "Маріот", Нью-Джерсі, 12 грудня 1971 р.

симпозіюм "Минуле, сучасне і майбутнє нашого лікарського Т-ва", присвячений 20-літтю існування УЛТПА. Під час бенкету голова Відділу роздав колишнім головам Централі УЛТПА почесні грамоти. Управа впорядкувала архів Відділу та почала видавати неперіодичний бюллетень Відділу. Прийнято 10 нових членів, а загальне число членів зросло до 140. Болючою втратою була смерть діяльного члена бл. п. д-ра Б. Панчука.

Акцію приєднування молодих лікарів-українців на терені метрополії Нью-Йорк, яку вели попередні дві Управи, нова Управа під проводом д-ра Маркіяна Мігоцького поставила собі за головну справу. Число членів зросло на нових 18 за цю каденцію, до загального числа 158. Запрошуємо молодих лікарів виголошувати медичні доповіді, щоб таким способом зацікавити їх і притягнути до Т-ва. Створено ядро студентської секції при Відділі з 5-ох нових студентів медицини, що має стати початком Медичної Студентської Громади.

Виготовлено нову картотеку та список членів за медичними спеціальностями та членством у громадських організаціях. Крім частих засідань Управи і місячних Ширших Сходин, відбулися спеціальні сходини — зустріч з проф. Пріцаком і представниками українських гарвардських студій. Тоді вирішено беззастережно підтримувати розбудову катедр українознавства в Гарварді. У висліді наші члени склали значні дотації на цю ціль. Управа Відділу вела харитативно-громадську жертовність, як і в попередніх каденціях. Пожертвами була і робота Секції Дружин Лікарів. Крім зросту харитативної праці, зросла їх розвагово-товариська активність. Чайні вечори відбувалися після кожних Ширших Сходин, що давало змогу членам Відділу в товариській атмосфері обговорювати справи Відділу, "Ялинки" з мистецькою програмою, дебюти на балах і т. п. Про успіх Управи в акції "Обличчям до молоді" свідчить факт, що на балю лікарів-інженерів у 1972 р. було присутніх 220 студентів. Ще одну працю закінчила Управа, а саме виготовлення змін і поправок статуту для затвердження його З'їздом Делегатів УЛТПА.

Д-р Роман Кравчук — голова Відділу 1973-75.

Д-р Богдан Худьо — скарбник 1973-75.

Склад Управи за цю каденцію був такий — д-ри: М. Мігоцький — голова, а члени: Е. Грабарчук, Р. Сочинський, В. Бояр, Софія Шебунчак і два молодші члени: Р. Ариськевич і О. Тершаковець.

У грудні 1973 р., у 20-ліття існування Відділу Метрополії Нью-Йорк, вибрано нову Управу в складі — д-ри: Роман Кравчук — голова, Тарас Шегедин — голова-елект, Мирослав Драган, Юліян Гутник, Богдан Худьо, Роман Кисілевський і Юрій

Молоді члени Відділу в домі д-ра М. Гука (осінь 1970 р.).

Звичайні сходини членів в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку.

Малецький — члени. Нові імена в Управі свідчать про доплив свіжих сил. Теперішня Управа Відділу йде вже за виробленим пляном попередніх Управ.

Особливу увагу Управа звертає також на медичний доріст і тому розширила Секцію Студентів Медицини при Відділі. Зв'язковою від Секції до Управи стала студентка Ірина Ляшук. Вона буде своєчасно інформувати студентів медицини про всякі справи нашого Т-ва.

Другою важливою справою була моральна й матеріальна підтримка акції д-ра Мирослава Драгана — переводжування дослідів крові серед наших людей, що мали б дати докази на особливо важливі властивості нашого народу. Члени склали на ту ціль понад \$1.000.00.

Врешті Управа, як гісподар цьогорічного З'їзду Делегатів УЛТПА, докладає зусиль для підготовки 25-літнього ювілею Т-ва.

ПІДСУМКИ І РЕФЛЕКСІЇ

25-ліття існування Українського Лікарського Товариства Північної Америки, з того 22 роки існування Відділу Метрополії Нью-Йорк! Напевно в читачів цього звіту зродяться рефлексії і зауваження. Хочемо кинути кілька думок на закінчення.

1. Відділ Метрополії Нью-Йорк добився чималих успіхів у праці завдяки природному інстинктові членів гуртуватися у власному професійному товаристві та завдяки праці голів Відділу і членів кожночасної Управи. Читаючи імена в складі Управ та імена авторів доповідей на сходинах і наукових з'їздах, бачимо, як повторюються вони. Деякі люди є активні в праці Відділу вже 20-25 років. Цим людям належить особливе відзначення за їхню працьовитість і почуття громадського обов'язку.

2. За час 25 літ Товариство закріпило собі належне місце серед українських професійних організацій у США й Канаді. Українські лікарі мають належну пошану серед нашого громадянства за їх професійні вміlosti, а ще більше за їх участь у громадських справах і за їх жертвенність на національні цілі.

3. Відділ Метрополії Нью-Йорк найбільший відділ Т-ва і його члени несли на собі головну вагу праці, плянованої і керованої Централею і виконали її добре.

4. Недоліки (які всюди бувають) були переважені позитивними осягненнями Відділу. Організаційне й товариське життя було активне і на високому рівні.

5. Приєднання молодих лікарів, молодого лікарського доросту, було осягнено і це дає запоруку, що Відділ Метрополії Нью-Йорк має добri перспективи майбутнього росту.

Д-р мед. Іларіон Чолган

СЕКЦІЯ ДРУЖИН ЛІКАРІВ

Українські жінки з давніх-давен відзначаються великим патріотизмом, ідейністю і працьовитістю. Їх вклад у суспільно-громадську працю та почуття обов'язку цієї праці відомі. Жінки дуже рідко денаціоналізуються, вони консервативні і в своєму домашньому вогнищі вірно зберігають рідні традиції. Маємо багато зразків жінки-громадянки, які є для нас світилом і гідним наслідування взором.

Дружини лікарів у Північній Америці знаходяться у винятковому положенні з огляду на свій соціальний і матеріальний стан. Скорі зрозумівши це, дружини українських лікарів зорганізували в місцях свого поселення Секції Дружин Лікарів чи Комітети Пань при Відділах УЛТПА. Це зовсім не означає, що

Пані Олександра Терлецька —
голова СДЛ 1959-1975 р.

дружини українських лікарів не належать до інших українських жіночих організацій. Навпаки, вони є активними членками СУА, ОУК, Пласту, СУМА й ін. Секції дружин українських лікарів є організовані на взір подібних американських секцій дружин лікарів, які існують при кожному американському товаристві.

Тут буде розповідь про Секцію Дружин Лікарів при УЛТПА, Відділ Метрополії Нью-Йорк, яка існує вже 15 років і головою якої від початку існування дотепер є авторка цих рядків.

Наша секція постала в Нью-Йорку 25 квітня 1959 р. Зорганізував її ініціативний комітет, який складався з дружин українських лікарів. Секція поставила собі за завдання: а) помагати матеріально незаможним вдовам і сиротам по українських лікарях, здебільшого поза межами Америки: б) збирати ліки та добрий уживаний одяг і висилати до Європи чи інших країн: в) плекати й оживлювати товариське життя серед лікарів, їх родин та їх приятелів: г) зберігати рідні традиції: г) здобувати фонди дорогою влаштовування різних імпрез, а на випадок потреби створити допомоговий фонд.

До першої Управи ввійшли: Олександра Терлецька — голова, Марія Макарушка — заст. голови, Віра Кушнір — секретарка, Нана Сочинська — скарбничка, Софія Олесницька — імпрезова референтка, Ольга Рогозинська й Орися Панчук — члени Управи. За 15 років існування Секції Управи мінялися мало, однак були деякі зміни на поодиноких постах. Нові члени Управи виявилися так само активними й добрими працівницями, тому за їх жертвенну працю висловлюю їм ось тут сердечну подяку.

Зараз після перших зборів членки Секції взялися до праці. Ми вишукали найбільш потребуючих помочі вдів і сиріт по лікарях і помагаємо їм матеріально дотепер. Маємо в нашій постійній опіці кільканадцять вдів поза межами Америки, які живуть у дуже важких умовинах і чекають нашої допомоги. Часом наша допомога сягає до \$100 для одної особи, залежно від обставин. Допомоги розділюємо кілька разів у році в міру зібраних фондів. У нас завівся звичай висилати допомоги завжди перед Різдвом і Великоднем, як дарунки разом із святочними побажаннями. Часто допомоги від нас приходять несподівано. Від осіб, яким помагаємо, дістаємо надзвичайно зворушливі листи, які є для нас винагородою за нашу працю та переконують нас, що наша діяльність корисна й потрібна.

Перші три роки ми жертвували й організували щедрі буфети на забавах чи балах лікарів у Нью-Йорку, з яких ми мали значні прибутки. Вже тоді, за ініціативою голови СДЛ-ів О. Терлецької, ми вислали 200 ф. ліків та добрий хоч уживаний одяг до Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені. Голова СХС д-р Я. Гинилевич повідомив, що надіслані ліки дуже знадобилися і за всі пожертви прислав нам подяку.

Секція звичайно влаштовує кожного року чотири чайні вечори з буфетом на лікарських сходинах у Нью-Йорку або в Ньюарку, які приносять дохід.

Перша Управа СДЛ. Зліва сидять пані: М. Макарушка — заст. голови, О. Терлецька — голова, В. Кушнір — секретар. Стоять пані: О. Рогозинська, О. Панчук — членки Управи, Н. Сочинська — скарбник.

Для зберігання наших рідних традицій ми влаштовуємо кожного року при кінці січня "Ялинку", яка проходить в сuto різдвяному дусі і настрої. Ялинка є своєрідним вечером самодіяльності Відділу Метрополії Нью-Йорк, бо в її мистецькій програмі на тему Різдва беруть участь лікарі, їх дружини та їх діти. Програму на такі "Ялинки" підготовляє голова О. Терлецька, а буфет приготовляють пані з Управи та дружини лікарів. Ті програми кожного року дещо різняться, хоч усі мають різдвяний характер. Незалежно від програми, всі вони викликають глибоке враження на присутніх слухачів, старших і молодших, та навівають спогади про Батьківщину, традицію та прегарні різдвяні звичаї. Такі ялинки влаштовуємо рік-річно вже впродовж 13 років. Трудно було б пригадати й згадати всіх виконавців програм, тож подамо хоч тих, яких пригадаємо, а саме пані: Оксана Ленець — скрипка, Люба Сохан та Христя Боднар-Шелдон — спів. Їм постійно акомпанювала Лідія Осінчук. Фортепіанові виступи Христі Петрівської, Наталки Даниш, Богдана Сохана, Ляриси Крупа, Роми Грабарчук та Ренати Патрило, а декламація Оленки Бережницької. На окрему увагу заслуговує дуже гарний збірний виступ Юліяни Осінчук та підготованого нею хору дівчат при її акомпаньементі на фортепіані чи гармонії з двома бандуристами, Богданом Ганушевським та Р. Турчином. Такі різдвяні програми, що кінчалися загальним співом коляд, вносили багато настрою та радості для старших і молоді. До такого різдвяного настрою учасників причинилися ще відповідні промови наших лікарів д-рів: Р. Осінчука, Б. Олесницького, С. Вороха й постійно голови СДЛ О. Терлецької.

В останніх трьох роках були також влаштовувані раз у рік т. зв. "Покази мод", сполучені з товариською вечіркою. Задум таких показів мод пані Віри Кушнір оригінальний і цікавий, був переведений у життя власними силами. У перших двох показах стилістками й модельками були самі українки. У третьому показі була

Показ моди в Нью-Йорку, травень 1971 р. Застосування українських вишивок до модерних жіночих суконь. Вишивані суконки пані М. Струмінської з Монреалю.

моделькою також українка, а фірма, в якій вона працювала, довідавшися, що ця імпреза має харитативний характер, випозичила навіть безкоштовно на цей "показ" сукні та хутра.

Наші "Покази" стягали досить багато публіки, а зокрема молодь. Ми вважаємо, що така імпреза, досить популярна в Америці, є доцільна, як засіб здобуття фондів на харитативні цілі. Ми мали ще і другу ціль, може й важливішу, а саме — показати своїм і чужим гостям, що наші стилістки творять креації не менш успішні, як чужі, а українські модельки також не гірші від чужих. Уважаємо, що ми повинні вийти з ґетта та йти з духом часу і влаштовувати імпрези, які тут загально приняті. Тому, що всі працюють безкоштовно, а дружини лікарів жертвують буфет, ми маємо з "Показів" досить показні прибути.

Від одинадцяти років пані з Секції разом з дружинами інженерів організують виступи дебютанток на балю лікарів і інженерів у готелі "Валдорф-Асторія" і "П'єр" у Нью-Йорку, який завжди відбувається в місяці лютому. Від того часу рік-річна презентація дебютанток — це дуже мила новість на наших балях, коли перед гостями дефілює кільканадцять пар прегарних молоденських панночок у довгих білих сукнях зі своїми партнерами. Здається тоді, що ціла заля молодіє, а настрій підносять ще відповідні світла. Думку про влаштування дебютів підняла пані Віра Кушнір. Великі імпрези як "Показ мод", "Ялинка" та балі вимагають багато праці, яку радо й жертвоно виконують наші пані.

У травні 1965 року Секція влаштувала нову оригінальну мистецьку імпрезу — самостійний концерт 11-літньої піяністки Юліяни Осінчук. Юліяна грала прегарно, а імпреза вповні вдалася та принесла великий моральний і матеріальний успіх (блія 450 дол.).

7 листопада 1965 р. ми зорганізували "Вечір молодих талантів", який також пройшов успішно. Ми дали змогу молоденським майбутнім артистам виступити перед українською публікою, яка прийняла їх дуже тепло, а ми нагородили їх квітами.

8 травня 1971 р. ми влаштували "Показ застосування українських вишивок" до модерного жіночого вбрання. Зaproшена з Монреалю дружина тамошнього лікаря, пані Марія Струмінська привезла 18 вишиваних сукенок і один вишиваний плащ на показ. Усі ті речі вона сама вишивала й шила. Все було прегарне, і вечір мав великий успіх. Ініціатива цього показу належить до пані Ірини Цегельської.

20 жовтня 1973 р. ми влаштували концерт жіночого вокального квартету "Верховина" з Торонто. Диригенткою цього хору була дружина лікаря, пані Олена Глібович. Концерт увінчався великим успіхом. Після концерту була товариська вечірка при буфеті. Думку цього концерту піддавала пані Віра Кушнір.

26 жовтня 1974 відбулася влаштована нами "Подвійна мистецька виставка" двох наших членок — Ярослави Кіналь (акварелі, тканини, кераміка) і Лідії Мартинець (кераміка). Експонати були високомистецькі. Виставка стягнула багато публіки, яка висловлювала признання-похвалу нашій Секції за цю мистецьку імпрезу. Влаштування цієї виставки запропонувала пані Ірина Сушків.

Улаштуванням усіх тих імпрез Секція здобула фонди на свої цілі. Крім цього, в 1962 р. ми зорганізували ще "Допомоговий фонд", на який членки Управи зібрали значну суму від дружин лікарів метрополітальної округи.

Бенкет-бал в готелі "П'єр", лютій 1971 р. Дебютантки: Х. Орловська, Т. Зозуля, О. Гутник, Х. Баранська, Л. Кушнір, Ю. Осінчук, О. Ганущевська, М. Бурачок, Х. Прокопович, Л. Трембіцька. За ними їх ескорти: Б. Сохан, О. Яворський, Б. Шандор, Р. Кизик, Н. Голинський, Р. Процик, О. Баранський, Ю. Шевчук, М. Андреадіс, А. Баран.

Перші чотири роки ми помогали матеріально й морально вдovам і сиротам по українських лікарях. Цей обов'язок ми передіняли вповні на себе — матеріально через висилку їм грошей, а морально таким способом, що пишемо до них сердечні листи, повні уваги до їх фізичних недомагань (це переважно старші і

Бенкет-бал УЛТПА — Відділу Метрополії Нью-Йорк і Товариства Українських Інженерів ("Валдорф Асторія", лютий 1966). Комітет і дебютантки. Стоять зліва комітетові: Т. Тершаковець, інж. І. Заяць, О. Терлецька, д-р С. Ворох, Є. Проциук, М. Ярош, Н. Сочинська.

хворі жінки), і одержуємо від них листи, часто зрошені сльозами, в яких вони пишуть, що пам'ять про них і сердечні слова зворушують їх більше і мають часом глибше значення, ніж грошова допомога.

Після чотирьох років під впливом місцевих обставин ми поширили нашу харитативну діяльність і відтоді помагаємо не лише вдовам і сиротам по лікарях, але інколи також іншим особам та сиротам, та жертвуємо також датки на рідні установи.

Я не подаватиму прізвищ приватних осіб, а з установ назуву лише деякі, як ось Українська Медично-Харитативна Служба в Мюнхені, Пластовий дім у Нью-Йорку, Школа Українознавства в Бельгії, фонд пам'ятника Уляні Кравченко в Перемишлі. Ми посилаємо більші датки для сиротинців в Аргентіні і Бразилії. Наша Секція уфундувала дві середньошкільні стипендії для лемків у Польщі. Також посилаємо датки для бідних дітей залишенців в Європі, до Зальцбургу в Австрії на руки о. Дашківського, який розділяє їх там поміж найбіднішими, та до Франкфурту в Німеччині на руки д-ра Галі Горбач, яка за нашою допомогою влаштовує бідним дітям Різдвяні і Великодні свята.

На закінчення хочу додати, що на допомогу вдовам і сиротам по лікарях та інші добродійні цілі особам чи організаціям ми видали кругло \$ 13.000.

Треба ще й додати, що наша багатогранна харитативна й культурно-товари-ська діяльність збагачує діяльність нью-йоркського Відділу УЛТПА і вносить різноманітність у його імпрези. Нам пощастило створити рідну атмосферу на наших вечірках, на які тепер приходять навіть такі особи, яких давніше ніколи не було в нашему товаристві. Тут хочу з приємністю відмітити, що дружини лікарів у метрополії Нью-Йорк є надзвичайно жертвенні та радо віддають свою працю і різні датки.

Наприкінці подаю склад теперішньої Управи Секції: Олександра Терлецька — голова, Нана Сочинська — заст. голови, Оксана Кузьмак — секретарка, Ярослава Крижановська — скарбничка, Ірина Сушків, Віра Кушнір, Лідія Мартинець, Лідія Оришкевич, Рома Чолган, Ольга Мороз — членки Управи; Ольга Гной, Віра Тершаковець і Ляля Аліськевич — Контрольна Комісія.

Ми почуваємо вдоволення з великої дотепер праці та свідомі наших майбутніх завдань. Таким чином ми докладаємо також цеголку до будівлі УЛТПА і віrimо, що вона там потрібна і корисна.

Олександра Терлецька

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Не нарушуєчи ні в чому авторства нашої голови СДЛ, ми вважаємо за відповідне додати до її цінної статті оцю редакційну примітку тим більше, що вже в деяких попередніх згадках про постання СДЛ при УЛТПА, Відділ Метрополії Нью-Йорк (див. "Одноднівка П'ятий Лікарський Науковий З'їзд, 1964", стор. 27) є деякі розбіжності щодо дат постання цієї організації.

Крім цього, історія діяльності дружин лікарів не буде повна, якщо не згадати про таку саму роботу наших пань у самих початках діяльності нашого Т-ва. Дружини лікарів ще до постання Відділу УЛТПА на терені Нью-Йорку організували карнавалові забави в залах таких, як Вебстер, Бетговен, Українська Парохіяльна Школа та Народний Дім, із вибором королеви балю, чи "весняні равти" з мистецькою програмою, чи навіть "Вечір мистецького слова й музики" 27 вересня 1952 р. в Літературно-Мистецькому Клубі з призначенням доходу на допомогу одній громадській установі. На тих імпрезах наші пані приготували складані буфети чи навіть декорували столи й залі.

Королева балю 1961 р. Оксана Смішкевич-Кузьмак

Треба тут підкреслити, що саме з нагоди цієї останньої імпрези була перша спроба, хоч нереалізована, створити Секцію Дружин Лікарів ще в 1952 р.

У таких початкових та ще й досить трудних матеріально умовинах нашої лікарської родини, наші дружини, зорганізувавшись у комітети пань чи й без цього, були дуже жертвенні грішми і працею та допомагали радо нашему Т-ву в усякого роду імпрезах та акціях, виконуючи таку саму чи подібну роботу, як пізніше зорганізована Секція Дружин Лікарів. У тій праці треба згадати таких пань, як: Христина Воєвідка, Ольга Граб, Ярослава Крижановська, Ірина Любчак, Марія Макарушка, Лідія Оришкевич, Лідія Осінчук, Орися Панчук, Ольга Рогозинська, Нана Сочинська, Ірина Сушків, Ірина Цегельська й інші.

Очевидно, що й ту працю наших дружин треба додати як сальдо до рахунку діяльності СДЛ.

Першу думку створення Секції Дружин Лікарів піддав уже на перших зборах УЛТПА д-р Еміль Гарасим з Філлядельфії. Він, як колега зі старшої еміграції, мав деякі обсервації з роботи подібної організації при американських лікарських товариствах. Такі комітети чи Секції Дружин пізніше поставали спонтанно при інших Відділах нашого Т-ва за ініціативою наших ідейних та працьовитих пань, які скрізь і завжди мали на оці допомогу насамперед нашему Т-ву, а також потребуючим особам чи громадським організаціям.

УЛТПА — ВІДДІЛ МІННЕСОТА-ПІВНІЧНА ДАКОТА

Приплив нової української еміграції до штату Міннесота почався в 1949 році. В числі перших новоприбулих з Європи були також лікарі. Спочатку були це в більшості лікарі старшого віку, тобто ті, що мали за собою довгі роки заслуженої лікарської праці на Україні, а потім по імігрантських осередках Німеччини та Австрії: проф. д-р Б. Андрієвський, доц. д-р М. В. Журко, д-р Г. Журко, д-р В. Карабай, д-р С. Дорошенко, д-р В. Леус, д-р Л. Гуменюк, д-р Т. Лапичак та інші.

На жаль, ностирифікація та одержання ліцензії на лікарську практику в Міннесоті були особливо тяжкі для цієї категорії лікарів. Нова мова й дуже відмінні способи медичної практики також вимагали значного пристосування до нових умовин уже давно набутого й усталеного досвіду наших старших колег. Тим, хто десятки років свого життя присвятив медичній чи навіть академічній і науково-дослідній праці вдома, важко було тепер натягати халат початківця-інтерна й "починати" все знову. Тому більшість з них або виїхали до сприятливіших штатів, або просто вибрали інші ділянки заняття, часто навіть тяжкої фізичної праці.

Не дивлячись на важкі початкові умови, в яких опинилися наші перші колеги в Міннесоті, все ж уже тоді були спроби організації лікарського товариства на цьому терені. Але перші спроби були безуспішні.

Починаючи від 1950-1951 років наша лікарська колонія в цьому штаті почала швидко поповнюватися новими кадрами. Це вже були абсолювенти медичних шкіл післявоєнної Європи, як також і кілька студентів-медиків, що не встигли завершити свої студії перед виїздом до США. Всі, один за одним, почали пробивати собі шлях до здобуття ліцензії на медичну практику. Вже в 1952-1953 роках ліцензії здобули д-ри: М. Менжега, А. Лисий, М. Данилюк, П. Попадюк, Ю. Павлишин. Незабаром завершили медичні студії при Міннесотському університеті: д-р М. Козак, д-р О. Филипович та д-р К. Гайдученко. Інші слідували пізніше.

У ті часи в нас ще не було організованих форм життя лікарів. Кожний намагався найперше прикладти всю свою енергію до завершення студій, іспитів, відbutтя шпитальної практики — все в напрямку до здобуття ліцензії. Все ж, не дивлячись на перевантаження працею чи студіями, українські лікарі брали активну участь у тодішньому початковому періоді організованих форм українського громадського життя чи окремих організацій: ОДУМ, СУМ, ОДВУ, Пласт та інші. Частина лікарів була незабаром покликана також до служби у військових частинах США. Реалізація намірів створити лікарське товариство почалася знову аж у 1960 році. На цей час майже всі колеги мали устійнене місце праці чи власну практику, деякі навіть покінчили чи були в процесі завершення спеціалізації в окремих ділянках медицини. На весні 1960 року створилася ініціативна група в складі: д-р С. Дорошенко, д-р М. Данилюк і д-р А. Лисий. Перші засновуючі збори були скликані 25 червня 1960. Присутніх було 14 лікарів (між ними один дентист), які створили товариство з назвою: Українське Лікарське Товариство Міннесоти.

Перша Управа цього Товариства була: д-р М. Данилюк — голова, д-р С. Дорошенко — заступник, д-р А. Лисий — секретар.

На бажання членів і, головно, через брак відповідних організаційних матеріалів (статут, програма) від Централі УЛТА, УЛТ Міннесоти на початку свого існування не ввійшло в склад УЛТПА, а залишилося окремою одиницею. Управі Товариства було доручено провести відповідні заходи для включення Лікарського Товариства Міннесоти в загальну сітку УЛТПА. Це й було пізніше завершено. Перша Управа Товариства спрямувала свою енергію найперше на "відшукання" і "притягнення" до рамок організації багатьох українських лікарів, розкиданих по широких просторах Середнього Заходу (Міннесота, Айова, Північна Дакота, Південна Дакота). Хоч головне скupчення лікарів знаходилося в Міннеаполісі — Ст. Пол та близьких околицях, все ж відомі були декілька колег, що перебували в найбільш віддалених містечках цього терену. Внаслідок розшукув і контактів Товариство Лікарів Міннесоти нарахувало на своїх списках 27 українських лікарів та дентистів. З них 22 зголосили бажання бути членами Товариства. Було також приємно бачити в цьому числі кілька лікарів-канадців українського походження, що радо приступили до нашої громади. Труднощі в праці на цьому терені були головно дві: далека відстань та, на жаль, пасивність членства. В перший рік існування, крім організаційних заходів, Товариство відбуло три товариські зустрічі та декілька членських сходин.

Другі Загальні Збори УЛТ Міннесоти відбулися 10 березня 1962 року. Ці збори затвердили вже рішення про оформлення УЛТ Міннесоти як Відділу УЛТПА. Також прийнято статут Відділу. Нову Управу Відділу вибрано в такому складі: д-р А. Лисий — голова, д-р П. Попадюк — заступник та д-р М. Яр — секретар. Наступний рік знову був присвячений головно організаційним справам, активізації членства до взаємно-товариського життя, намаганню покращати фінансову сторінку Відділу. Членські внески були перший раз успішно зібрані. Управа Відділу вела жваву кореспонденцію з ГУ УЛТПА, інформуючи її про настрої та бажання членства та про інші погляди щодо окремих плянів та проектів Головної Управи. За час каденції цієї Управи Відділу відбулося дві товариські зустрічі членства, одні Надзвичайні Загальні Збори та шість засідань Управи, що відбувалася їх регулярно що два місяці. Під кінець каденції цієї Управи Відділ Міннесоти нараховував 17 членів (кілька виїхало з цього штату, один відійшов у вічність). За родом медичної практики, на цей час Відділ складався із лікарів у загальній практиці — 4, лікарів у практиці спеціальності — 7, дентистів — 3, резидентів — 2, шпитальних лікарів — 1.

Треті Річні Загальні Збори відбулися 16 березня 1963 року. На цих Зборах на наступний рік до Управи Відділу були вибрані: д-р М. Данилюк — голова, д-р І. Дорошак — секретар та д-р Ю. Павлишин — заступник.

На четвертих Річних Загальних Зборах 22 лютого 1964 року була вибрана Управа Відділу в складі: д-р М. Козак — голова, д-р А. Лисий — заступник, д-р І. Дорошак — секретар.

Якщо Відділ УЛТПА Міннесоти в цілому, від початку заснування, згідно з тепер прийнятими стандартами оцінювання, ніби не може претендувати на звання активної чи міцної одиниці в сітці УЛТПА, то це лише залежить від критеріїв, що вживаються для такої оцінки. Обличчям кожного Відділу є, звичайно, його члени та їхнє становище чи досягнення в професійнім чи суспільнім світі. Українські лікарі Міннесоти своєю наполегливою працею на медичному полі та також активністю в льокальних професійних організаціях досягли значних успіхів і здобули визнання не тільки, як висококваліфіковані, але разом з тим як украйнські лікарі.

Відділ УЛТПА Міннесоти за весь час свого існування намагався зберегти свій професійний характер. Тому він і дотепер не включився в льокальні

Д-р Михайло Данилюк — п'ятертий
Голова Відділу.

Д-р А. Лисий — другий голова Від-
ділу.

Д-р О. Філіпович — третій голо-
ва Відділу.

Д-р М. Козак — асистент-профе-
сор.

об'єднання українських політичних чи суспільних організацій. Відділ, як цілість, давав свою увагу й допомогу тим цілям чи починам, які найперше носили загальноукраїнський характер. Так, наприклад, виділено певну суму з каси Відділу на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні та також переведено збірку між членами на допомогу Українській Бібліотеці ім. Симона Петлюри в Парижі.

У переважній більшості активність членів Відділу в українських організаціях чи їх допомога українській справі на цьому терені були персональними заслугами окремих членів. До такої активності і, безперечно, заслуг українських лікарів Міннесоти належить ряд виступів перед американською публікою, виступи в місцевих телевізійних програмах, доповіді чи реферати професійного характеру для українських слухачів, неодноразові виступи в пресі в обороні української справи та імені України тощо.

27 лютого 1965 року вибрано нову Управу, до складу якої ввійшли: д-р О. Филипович — голова, д-р А. Лисий — заступник, д-р І. Дорощак — секретар-скарбник та д-р М. Козак — голова Контрольної Комісії. Відділ складався з 23 членів — 20 лікарів і 3 дентисти.

22 січня 1966 року Відділ перебрала нова Управа в майже тому самому складі: д-р О. Филипович — голова, д-р І. Дорощак — заступник, д-р А. Лисий — секретар-скарбник.

Відділ, що в минулому нараховував 24 дійсних членів, в останніх роках зменшився в кількості членства до 8 членів. Зменшення складу Відділу сталося через: переїзд лікарів в інші місцевості, небажання брати активну участь в праці Відділу, неплачення членських внесків, резигнації з особистих та інших причин. З восьми дійсних членів три перебувають на далекій відстані від Міннеаполісу. Решта п'ять мають свої медичні канцелярії в Міннеаполісі. Через такий стан властива діяльність Відділу була значно утруднена і тому мінімальна. Все ж, усі активні члени Відділу брали і беруть участь в організованому житті українського суспільства та займають провідні становища в багатьох українських громадських установах: УККА, КГЕ, Український Професійний Клуб та інші. Діяльною участю в цих організаціях українські лікарі Міннесоти причинилися до пожвавлення праці українського суспільства цього терену, присвячуючи цьому багато часу та енергії.

Відділ Міннесоти заініціював збірку пожертв між Відділами УЛТПА на дім для Державного Центру УНР. Дотепер відклик на цю акцію залишається негативним, крім Відділу Пенсильванії, що вже передав свою збірку на цю ціль до Відділу Міннесоти. Члени Відділу Міннесоти разом з багатьма нечленами, українськими лікарями, зложили на цю ціль разом 940.00 дол.

Відділ виділив зі своєї каси фонд для допомоги місцевому Відділові УККА у фінансуванні виступу конгресмена Мек Грегона на свята державності УНР 22 січня 1967 року. Також виділено рівні пожертви для Православної колегії св. Андрія у Вінніпегу та для Українського католицького університету в Римі. З каси Відділу виділено даток на фінансування виступу Капелі Бандуристів у Міннеаполісі, як також приділено пожертву на будинок ДЦ УНР. Чотири члени Відділу зголосили свої пожертви на Стипендійний Фонд УЛТПА. Членські внески за звітний період (1965-1966) сплатили всі члени.

Усі члени Відділу брали активну участь в американських медичних Т-вах та шпитальних функціях і часто займають керівні професійні становища в шпиталях своєї приналежності.

Останні Загальні Збори відбулися 22 серпня 1971 р. До нововибраної Управи ввійшли д-ри: П. Попадюк — голова, Б. Гординський — заст. голови, І. Дорощак — секретар-скарбник. Присутніх на зборах було 6 членів. Найважливішим досягненням було приєднання до Відділу Міннесоти лікарів з Норт Дакоти та

створення поширеного Відділу Міннесота-Норт Дакота. Приємною подією в нашому Відділі був приїзд до нас голови УЛТПА д-ра О. Волянського. В розмові з ним ми довідалися, що Головна Управа покладає багато ваги на організаційні справи Т-ва і старається створити найбільше приязну атмосферу у відношенні до Відділу Міннесота. Також Відділ виявив свою вдачність Головній Управі за придбання пам'ятника на могилі д-ра Б. Андрієвського в Бавнд Бруку.

Найактивнішим членом нашого Відділу є д-р Антін Жуковський. Ось деяка його праця: член штатної Комісії для легіслятури й уряду в медичних справах Північної Дакоти, голова штатного Амер. Т-ва Родинних Лікарів, член Губернаторської комісії для людей старшого віку, член Конференції Білого Дому для проблем людей старшого віку, член Дорадчого комітету Департаменту здоров'я, освіти й суспільної опіки у Вашингтоні, голова Українсько-американської республіканської асоціації на Північну Дакоту, делегат на XI Конгрес УККА в Нью-Йорку, де був вибраний заступником президента УККА, голова Комітету на Північну Дакоту для всіх національностей штату для перевибору президента Ніксона та активний член УЛТПА, який брав участь у З'їздах Делегатів УЛТПА та Наукових З'їздах українських лікарів США й Канади, а на одному з них був вибраний головою З'їзду. Як вияв признання за його працю штат Північна Дакота влаштував д-рові А. Жуковському бенкет із нагоди його 20-літнього перебування і праці в цьому штаті.

Варто згадати також, що місцевість Дрейк у Північній Дакоті влаштувала "День д-ра Богдана Гординського" з нагоди 20-ліття його лікарської праці в цій місцевості. Головний промовець свята, пioner трансплантації серця, д-р Річард Лілігай з університету Міннесота висловився про д-ра Б. Гординського не тільки як лікаря фахівця, але як про людину, яка особистим підходом доожної особи здобула собі загальне признання і прихильність. Такий лікар у теперішніх часах, сказав він, трапляється рідко.

Д-р А. Лисий очолює Українське Професійне Товариство, д-р М. Козак став клінічним асистент-професором при Міннесотському університеті, д-р І. Дорощак очолював кампанію будови нової церкви св. Константина, а д-ри А. Лисий і М. Козак працюють також з молоддю.

Є побажання, щоб на майбутнє скликати пляново й регулярно сходини Відділу та заохочувати всіх українських лікарів і споріднених професіоналістів вступати в члени.

Управа Відділу доклала всіх старань, щоб у нас запанувала єдність, довір'я і взаємопошана між членами і толеранція до їх політичного, громадського й релігійного переконання.

Ми передали цього року \$330.00 до каси Головної Управи. Під сучасну пору Відділ нараховує 12 членів, д-рів: Б. Гординський, І. Дорощак, А. Коваленко, М. Козак, А. Лисий, Ю. Павлишин, П. Попадюк, М. Танасійчук, Я. Терлецький, О. Филипович, А. Жуковський і М. Яр.

Д-р П. Попадюк — голова

Д-р І. Дорощак — секретар

УЛТПА — ВІДДІЛ МІЧІГЕН

Відділ Українського Лікарського Товариства в штаті Мічіген має свій стадій осідок у Детройті, Міч. Відділ був заснований 2 вересня 1951 на перших Загальних Зборах, які відбулися в Статлер готелі, в Детройті, у присутності 10 членів-основників. Управа була вибрана в складі 5 членів, д-рів: А. Т. Кібзей — голова, Софія Парфанович — заст. голови, Тамара Панчак — секретар, Дмитро Ткачук — скарбник і Павло Джуль — організаційний референт. Ініціаторами організації лікарів українців Детройту й околиці були д-ри: Микола Гнатчук, Мирослав Грушка, Степан Логінський, Олександер Недзвієцький і Софія Парфанович. Старання заснувати Відділ УЛТПА тривали майже рік. Намагання скликати Загальні Збори 2 лютого 1951 не увінчалися успіхом через мале число учасників (тільки 5), але в тому дні створився ініціативний комітет, який підготовив основуючі Загальні Збори на вересень 1951 року.

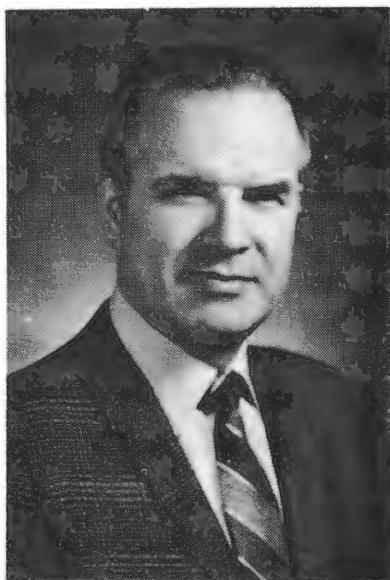
Це були тяжкі початкові роки прибуття з Німеччини української еміграції по другій світовій війні. Лікарі й дентисти не могли довгий час дістати дозволу на працю в своїй професії і мусіли різно заробляти на прожиток, приймаючи таку працю на новому місці поселення, яку можна було дістати. Д-р Амвросій Т. Кібзей, який приїхав з Канади до Америки в 1920-их роках, мав право лікарської практики, сприяв новоприбулим лікарям та робив різні заходи для полегшення їхнього положення. Також адвокат І. Панчук доклав багато старання, щоб розв'язати найтруднішу проблему новоприбулих лікарів, тобто дозвіл на лікарську практику. За його стараннями, мічігенська легіслатура дала дозвіл на ностирифікаційні іспити для лікарів прибулих з європейських країн.

Першими з українських лікарів, які ностирифікували свої докторські дипломи, були д-ри: Дмитро Ткачук, Павло Джуль, Лев Обушкевич, Микола Гнатчук і Роман Стеткевич. Це причинилося до пожвавлення діяльності Відділу, а за тим і до припливу нових членів. На других Загальних Зборах Відділу, 30 березня 1952 року, було присутніх уже 22 члени. Відділ начислив у тому часі 25 членів. Приміщенням Відділу була тоді Пластова домівка (12001 Лампкін). Відділ поширює ступнево свою діяльність поза межі своїх професійних зацікавлень і бере активну участь у громадському житті: стає співосновником Літературно-Мистецького Клубу в Детройті, Кредитової Спілки "Самопоміч" та ініціатором викладів української мови у Вейн Стейт університеті. Відділ стало співпрацює з молодечими організаціями Пласт і СУМ, головно в часі тaborування. Особливо занявся Відділ справою уфондування при Гарвардському університеті Українського Наукового Центру й на ту ціль члени Відділу стало жертвувати особисто великі датки, а Відділ, як єдиний в Америці, пожертвував на ту ціль від себе тисячу доларів.

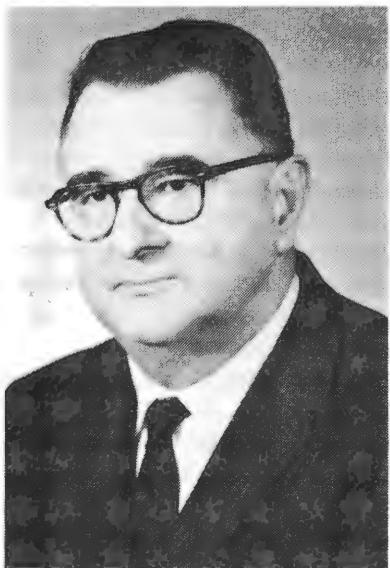
Д-р Парфанович співпрацювала з "Українською газетою" (тижневиком у Детройті), бувши якийсь час головним її редактором. Вона теж працювала довгий час у допомоговому Товаристві "Самопоміч". Д-р А. Т. Кібзей видає свою книжку "Український лікар" (750 стор.). Також присвячено багато уваги й часу проектові

Д-р Софія Парфанович, член-основник та б. голова Відділу Мічіен.

Д-р Павло Джусуль, член-основник і б. голова Відділу.

Д-р Дмитро Ткачук, б. голова Відділу.

Д-р Володимир Мигаль б. голова Відділу

будови українського шпиталю в Детройті, який остаточно показався неможливим до зреалізування.

Нав'язується тісніша співпраця з Головною Управою УЛТПА в Нью-Йорку. Відділ висилає своїх двох представників на збори УЛТПА, а Головна Управа УЛТПА присилає свого представника на Загальні Збори Відділу. Членство Відділу прихильно приняло проект створення допомогового фонду УЛТПА, а також і проект видавання журналу УЛТПА. Нав'язано також співпрацю зі сусідніми Відділами УЛТПА зі штатів Огайо й Ілліной.

Великим досягненням Відділу був 4 Науковий З'їзд Українських Лікарів Америки й Канади, який відбувся в Детройті у Статлер Гілтон готелі 26 і 27 травня 1962 року. У ньому взяли участь 200 лікарів, а всіх учасників було біля 600. Наукових доповідей було 16, а крім того були чотири популярні доповіді на медичні теми для ширшої громади. Основну працю в підготовці Наукового З'їзду виконали д-р Павло Джуль (в тому часі голова Відділу) та д-р Іван Дутко — секретар Відділу, — річ природна, при дружній співпраці всіх членів Відділу. З нагоди з'їзду видано 48-сторінковий Альманах-одноднівку Відділу в Детройті під редакцією д-ра Джулля, д-ра Дутка й поета Б. Нижанківського. Мистецьке оформлення виконав мистець Едвард Козак. Про з'їзд інформувала дуже широко українська преса, а навіть і англомовна, що принесло великий розголос для Українського Лікарського Товариства, а для Відділу Мічіген зокрема. Це піднесло авторитет Відділу серед громадянства в Детройті й загалу української діаспори.

Один з найактивніших членів Відділу д-р Павло Джуль перебрав у 1967 році працю головного редактора журналу УЛТПА "Лікарський Вісник", почавши від числа 46, і виконує цю працю й до сьогодні.

Д-р Вол. Прокопович очолив Відділ Товариства за Патріярхат УКЦ в Детройті.

Д-р Валентина Савчук сповняла функції голови Комітету ФКУ майже впродовж 10 років. Це становище перебрав тепер д-р Володимир Мигаль.

Немає сумніву, що участь і праця наших лікарів у громадських установах та їх не раз провідна роль піднесли престиж нашого Відділу як у лікарському Т-ві, так теж у нашій місцевій громаді. В неменшій мірі причинився також і загал членства Відділу, сповняючи свої членські обов'язки, вплачуючи членські вкладки і датки на Допомоговий Фонд УЛТПА, що часто стверджували на Загальних Зборах представники централі УЛТПА.

Доповіді, які відбувалися у скількості 4 до 8 в році на ширших сходинах Відділу, здобули велику популярність, через що товариське співжиття не тільки самих членів, але й їхніх родин, набрало в останніх роках форми культурно-дружніх зустрічей. До того причинилися щорічні гостини в часі Різдва у домі панства Ірини й Павла Джулів, які плекають у Відділі родинну атмосферу.

На сходини запрошується постійно і студентів медицини, які є в Детройті зарганізовані в Товаристві Студентів Медиків, що є секцією Відділу УЛТПА. Цього року це Товариство має дванадцять студентів, які студіюють у Детройті, а два в Європі. Деякі з них кінчать уже в цьому році студії і побільшать число членів Відділу.

Число членів Відділу часто змінялося у різних часах та з різних причин. Спочатку багато лікарів переїжджали до інших штатів, знайшовши там догідніші умовини ностирифікації своїх дипломів, або ж кращі можливості дістати відповідну фахову працю, особливо у штатних шпиталах.

Чимале число членів за час дії Відділу в Детройті померло. Між ними були такі невідкажувані члени, д-ри: Амвросій Т. Кібзей, Степан Логінський, Софія Парфанович, Роман Стеткевич, Константин Цеплій, Анна Шекера, Йосафат Яворський.

Згадуючи про покійну д-р Софію Парфанович, треба підкреслити, що вона, крім своєї професійної лікарської і громадської праці, була видатною письменницею.

Прогулька лікарів до Ляпір у 1961 році.

Вона була авторкою науково-популярної праці ще в краю, під наг. "Гігієна жінки" та цілого ряду статей на здоровні теми. Також є авторкою цілого ряду літературних оповідань, які вийшли друком у США та мали дуже прихильну оцінку літературних критиків. У 1963 році наш Відділ УЛТПА разом із Союзом Українок та Літературно-Мистецьким Клубом ушанував нашого заслуженого члена, д-р Софію Парфанович, на літературному вечорі.

Число членів Відділу було в середньому від 20 до 25, бо на місце вибулих приходили нові. В початках це були ті, яких вдалося віднайти і приєднати до Відділу, а згодом зачали поповнювати наше число нові лікарі й дентисти, які здобували своє звання в американських університетах. Управа вислава запрошення вписатися в члени УЛТПА до декількох молодих лікарів, які живуть по околичних місцевостях штату Мічіген. Приймання кандидатів у члени УЛТПА і Відділу нормується статутом УЛТПА і ухвалами Загальних Зборів Відділу. Членами можуть бути лікарі, лікарі-остеопати і дентисти. Ветеринарі й фармацевти зарганізовані у свої товариства.

Тому що Віндзор, Онт. (Канада) є мов би частиною Детройту відділеною тільки рікою, а лікарі з Віндзору належать до Лікарського Товариства в Торонто, Онт., зродилася уже давно думка, щоб українські лікарі з Віндзору належали з практичних міркувань до Відділу УЛТПА в Детройті. У порозумінні з централею в Нью-Йорку й Відділом УЛТПА в Торонто розпочато вже кілька років тому акцію за приєднання українських лікарів і дентистів з Віндзору до Відділу УЛТПА в Детройті. Досі вписалися в члени Відділу д-р Юрій Зелений і д-р Теодор Б. Дзюбановський. Про приєднання інших (і зі Сарнії, Онт.) ідуть дальші старання.

У теперішню пору до Відділу належить 30 членів, д-ри: 1. Андрушків Роман, 2. Балтарович Марія, 3. Борден Ігор, 4. Галицький Іван, 5. Гнатчук Тарас, 6. Городиський Орест, 7. Грушка Мирослав, 8. Джуль Павло, 9. Дзюбановський Теодор Б., 10. Заплітний Роман, 11. Заплітна Софія, 12. Заревич Богдан, 13. Зелений Юрій, 14. Коссак Зенон, 15. Коцур-Зазуля Любомира, 16. Лебедович Ксеня, 17. Лебедович Омелян, 18. Лебедович Міляс, 19. Мельничук Нестор, 20. Мигаль Володимир, 21.

Обушкевич Лев, 22. Панчак Тамара, 23. Прокопович Володимир, 24. Ростенко Володимир, 25. Савдик Дарія, 26. Савчук Валентина, 27. Ткачук Дмитро, 28. Трешневський Любомир, 29. Туркевич Надія, 30. Юзич Маріян.

Подаємо теж список членів Відділу, які перенеслися до інших штатів, або перестали бути членами Відділу. Д-ри: 1. Базалі Володимир, 2. Вовк Галина, 3. Гнатчук Микола, 4. Дейчаківський Микола, 5. Дудяк Степан, 6. Дутко Іван, 7. Масик Богдан, 8. Міщенко Михайло (помер), 9. Недзвієцький Олександер, 10. Оришкевич Яромир, 11. Писарів Ярослав, 12. Стрільбицький Олександер, 13. Флюнт Роман, 14. Гашук Наталія (померла в Чікаго).

Загальні Збори Відділу відбувалися кожного року, а на основі ухвали Загальних Зборів з 1967 року відбуваються що два роки, подібно як у централі УЛТПА. Нижче подані дати, коли відбувалися Загальні Збори Відділу, і склади управ, які на тих зборах були обрані.

1. 2 вересня 1951 на перших Загальних Зборах обрано управу в такому складі д-ри: А. Т. Кібзей — голова, С. Парфанович — заст. голови, Т. Панчак — секретар, Д. Ткачук — скарбник, П. Джуль — організаційний референт.

2. 30 березня 1952 обрано управу в складі: д-ри: С. Парфанович — голова, Л. Обушкевич — заст. голови, а М. Міщенко і П. Джуль — члени управи.

3. 28 березня 1953 обрано управу в складі: д-ри: С. Парфанович — голова, а члени управи: Л. Обушкевич, П. Джуль і І. Дутко.

4. 27 лютого 1954 — д-ри: С. Парфанович — голова, П. Джуль — заст. голови, М. Дейчаківський — секретар, І. Дутко — скарбник.

5. 11 грудня 1954 — д-ри: В. Прокопович — голова, П. Джуль — заст. голови, Я. Писарів — секретар, І. Дутко — скарбник, член управи — О. Недзвієцький.

6. 22 січня 1956 — д-ри: П. Джуль — голова, Д. Ткачук — заст. голови, Л. Обушкевич — секретар, В. Прокопович і І. Дутко — члени управи.

7. 29 березня 1957 — д-ри: Д. Ткачук — голова, Я. Писарів — заст. голови, О. Недзвієцький — секретар, Г. Вовк — скарбник.

8. 8 березня 1958 — д-ри: Л. Обушкевич — голова, П. Джуль — заст. голови, І. Дутко — секретар, Г. Вовк — скарбник.

9. 2 квітня 1959 — д-ри: І. Дутко — голова, П. Джуль — заст. голови, В. Мигаль — секретар, Г. Вовк — скарбник.

10. 2 квітня 1960 обрано управу в такому складі, як попереднього року.

11. 25 березня 1961 обрано управу в складі: д-ри: П. Джуль — голова, В. Прокопович — заст. голови, І. Дутко — секретар, В. Мигаль — скарбник.

12. Ту саму управу перевибрано в 1962 році.

13. 30 березня 1963 обрано управу в складі: д-ри: С. Парфанович — голова, В. Прокопович — заст. голови, Люб. Трешневський — секретар, М. Балтарович — скарбник.

14. 18 квітня 1964 — д-ри: П. Джуль — голова, Л. Обушкевич — заст. голови, В. Мигаль — секретар, Л. Трешневський — скарбник.

14. В 1965 році — д-ри: П. Джуль — голова, В. Мигаль — заст. голови, Л. Обушкевич — секретар, М. Балтарович — скарбник.

15. В 1966 році — д-ри: П. Джуль — голова, В. Мигаль — заст. голови, Л. Обушкевич — секретар, Н. Мельничук — скарбник.

16. 8 листопада 1967 — д-ри: Вол. Прокопович — голова, В. Мигаль — заст. голови, В. Савчук — секретар, Н. Мельничук — скарбник.

17. На 1969 і 1970 рр. обрали Загальні Збори управу в наступному складі: д-ри: В. Мигаль — голова, Н. Мельничук і О. Городиський — заступники голови, М. Юзич — секретар, В. Ростенко — скарбник.

18. На роки 1971, 72 і 73 обрали Загальні Збори управу Відділу в тому самому складі осіб та з таким же самим розподілом функцій в Управі, як у 1969 р.

19. В січні 1974 року відбулися Загальні Збори Відділу, на яких обрано управу в такому складі: д-ри: О. Городиський — голова, В. Прокопович — заст. голови, Р. Андрушків — секретар, Н. Мельничук — скарбник і М. Лебедович — референт секції студентів-медиків.

Д-р. дөнт. мед. В. Мигаль.

Громада Студентів Медицини і Дентистики

За ініціативою голови Мічігенського Відділу УЛТПА д-ра Вол. Мигаля та студента медицини Василя Лончини, 24 березня 1973 р. скликано перші сходини студентів медицини й дентистики в Детройті. Сходини відбулися в домі д-ра Міляса Лебедовича. По короткій розваговій частині, дев'ять студентів засіли продискутувати потребу й доцільність створення такого товариства.

Д-р Орест Городиський, член Управи Мічігенського Відділу УЛТПА, з'ясував присутнім студентам діяльність УЛТПА і доцільність приналежності студентів до цього товариства вже під час студентських років. Згодом відбулася дискусія, в якій заторкнено багато тем і висловлено чимало різних варітів і часто розбіжних поглядів. Вкінці формальним (і майже одноголосним) голосуванням рішено: створити Громаду Українських Студентів Медицини і Дентистики у Детройті; членство обмежити до студентів, які вже студіюють або є офіційно прийняті на студії в медичних, дентистичних і остеопатичних школах; головою вибрати студента Василя Лончину, а заступником голови Оксану Балтарович на один рік (до травня 1974 року); заплянувати активну товарисько-професійну програму на наступний піврік, яка включатиме: а) спільну поїздку на опера в травні; б) товариську вечірку після кінцевих іспитів; в) участь цього літа в пікніку Мічігенського Відділу УЛТПА; г) ділові сходини у вересні 1973 р.

Доручено голові і заступникові голови провірити до вересня ц. р. форму співпраці з УЛТПА, розглянути можливість співпраці з іншими громадами українських студентів медицини й дентистики в Америці (напр., з великою студентською громадою в Чікаго).

Хоч майже всі присутні студенти роджені в Америці, сходини відбулися виключно українською мовою. Теж треба згадати, що хоч донедавна в Детройті за кілька років ґрадуував лише один новий лікар чи дентист, то сьогодні аж 19 детройтських українців студіюють ці ділянки. Три з них студіюють медицину поза Детройтом: Горпенюк в Каліфорнії, Долинюк у Чікаго, а Савка в Айова. 15 студіюють у місцевих університетах. І так Тарас Горбачевський кінчає 4-ий рік медицини, Михайло Стасів 4-ий рік дентистики, Орест Филипів є на 3-му році дентистики, а Юрій Вашук на 2-му. Другий рік медицини студіюють: Діяна Логінська, Василь Лончина, Марія Савдик, Андрій Сурмак, а перший рік Оксана Балтарович і Анна Бутрій. Майже всі згадані студіюють у Вейнському університеті в Детройті або Мічігенському — Ен Арборі. Тепер прийнято на медичні студії Марка Конюха, Володимира Коритовського, Стефана Логінського, а на студії дентистики Ірену Лазарчук, Юрка Маринюка і Вол. Мигаля, молодшого.

У неділю, 16 вересня 1973 р., відбулися в присутності 8 осіб, перші сходини Громади Студентів Медицини і Дентистики, на яких ухвалено такі рішення: а) приєднати до ГСМД усіх студентів медицини, остеопатії та дентистики, б) відбувати товариські зустрічі для кращого обміну думок, в) організувати доповіді з

різних ділянок медицини та дентистики, г) заохочувати членів включатися активно в українське громадське життя.

Обговорюючи форму організації Громади, присутні рішили прилучити Громаду до мічігенського Відділу УЛТПА у формі секції того Відділу тим більше, що ця справа була раніше обговорена з Управою Відділу. На підставі договорення, голова Громади входитиме як член в Управу Відділу УЛТПА. Громада буде автономною одиницею Відділу, якого зв'язковим став д-р Міляс Лебедович. Кожний член Громади матиме змогу брати участь у сходинах, з'їздах чи конвенціях УЛТПА та буде одержувати безкоштовно журнал "Лікарський Вісник". Обговорено теж можливість відбування деяких практик у наших лікарів, на що вже деякі дали свою згоду. На скромні потреби Громади члени вирішили виплачувати членську вкладку \$ 2.00 річно. Тоді теж рішено вислати представника Громади на Науковий З'їзд українських лікарів США й Канади, що відбудеться у травні 1974 р. у Вашингтоні.

Продовж 1974 р. Управа Громади діяла в тому самому складі: Василь Лончина, голова і Оксана Балтарович, заст. голови. Члени відбули кілька сходин, деякі з них відбувалися разом з лікарями та їх родинами.

У Громаді під теперішню пору є 15 членів: 10 студіюють медицину у Вейн університеті та в Мічігенському університеті, 3 студенти студіює дентистику у штаті Мічіген, одна студентка Ляля Рудь почала медичні студії у штаті Тенесі, а Юрій Фігач у Мюнхені, Німеччина, та повернувся до США, щоб тут продовжувати медичні студії.

Деякі із студентів покінчили студії в червні 1974 р.: Тарас Горбачевський закінчив медицину в Мічігенському університеті та відбуває шпитальну практику в Джан Гопкінс шпиталі, Орест Филипів закінчив дентистику в Мічігенському університеті та відбуває тепер практику в кабінеті лікарки-дентистки д-ра М. Балтарович. У вересні 1974 р. почала медичні студії в Майн університеті Леся Балтарович.

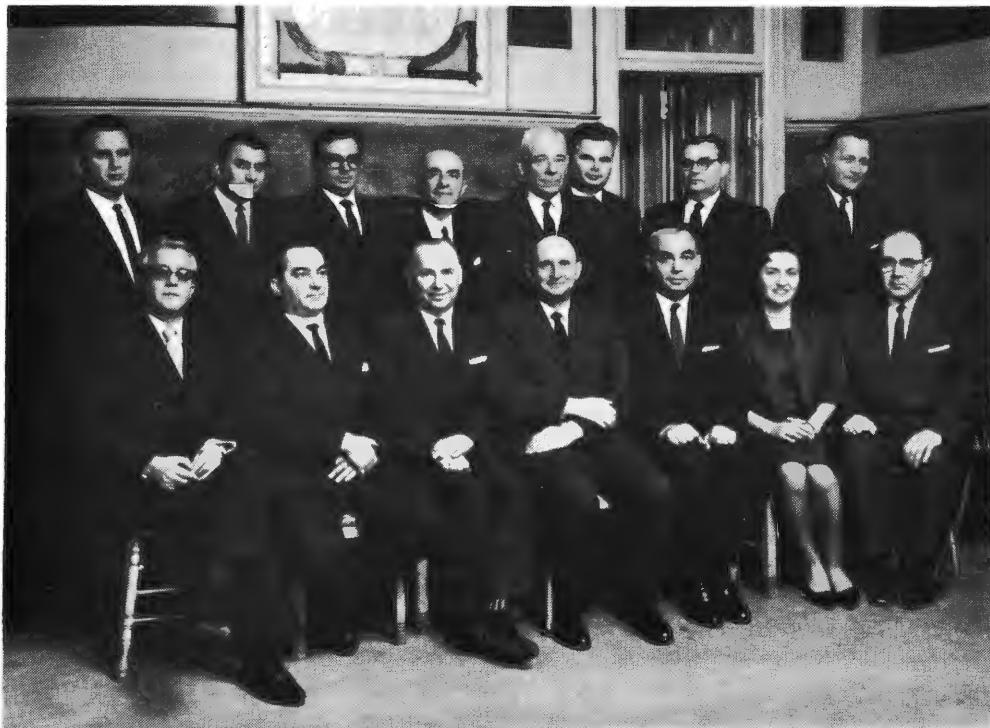
Наступні Загальні Збори Громади заплановані на лютий 1975 р.

Заснування активної Громади Українських Студентів медицини і дентистики в Детройті це важливе й радісне явище в нашій громаді і гідне до наслідування студентам по інших більших містах та при Відділах УЛТПА.

На підставі інформацій від Голови Громади
Василя Лончини подав

д-р мєд. Роман Осінчук

УЛТПА — ВІДДІЛ МОНТРЕАЛЬ

Перші Збори в Монtréалі 1962 р. Сидять зліва д-р: С. Глинський, М. Остафійчук, Г. Шиманський, Р. Турко, Р. Сочинський, Г. Рудницька, Р. Струмінський. Стоять: В. Коваль, С. Томюк, В. Чубатий, М. Кухаришин, П. Таращук, Д. Тодосійчук, С. Жук, Р. Цурковський.

Монреальський Відділ постав 17 листопада 1962 р. з ініціативи д-ра Романа Турка. На перших зборах було присутніх 15 лікарів. Був також представник Головної Управи з Нью-Йорку д-р Ростислав Сочинський та з Торонто д-ри: М. Остафійчук, заст. голови УЛТПА, Григорій Шиманський і Роман Цурковський. З місцевих лікарів були присутні д-ри: Р. Турко, Р. Струмінський, Г. Рудницька, Д. Тодосійчук, П. Таращук, М. Кухаришин, В. Чубатий, С. Томюк і В. Коваль.

До Управи новоствореного Відділу ввійшли д-ри: П. Таращук — голова, Р. Струмінський — заст. голови, С. Томюк — секретар, В. Чубатий — скарбник та Р. Турко — член.

Перша Управа присвятила головну увагу організації Відділу та старалася придбати більше нових членів. При кінці її каденції було вже 20 членів.

У грудні 1963 р. була вибрана друга Управа в складі д-рів: Р. Струмінський —

голова, В. Коваль — заст. голови, О. Кіндій — секретар, С. Томюк — скарбник, М. Кухаришин — член.

Ця Управа старалася нав'язати більші взаємини з монреальською українською громадою, влаштовуючи на її форумі доповіді на медичні теми, з яких треба згадати такі: д-р М. Кухаришин — "Артреальні хвороби суглобів, їх причини, лікування", д-р Б. Волянський — "Рак матичної шийки, грудної залози й техніка самодослідження", д-р Р. Струмінський — "Раціональний підхід до спорту і хвороби серця" та деякі інші.

Лікарське Товариство зросло в цій каденції до 27 осіб; у цьому було 19 лікарів, 4 дентисти й 4 фармацевти. Також вписалося 5 студентів медицини. На жаль, під час цієї каденції наша лікарська родина втратила двох активних членів, а саме д-ра С. Жука в листопаді 1963 р. та д-ра С. Глинського в травні 1964 р.

Управа влаштувала два балі, прибутки з яких призначено на стипендії для студентів медицини, а \$ 500.00 передано на дім для старших віком громадян.

У грудні 1965 р. прийшла третя зміна Управи, а саме д-ри: В. Коваль — голова, Б. Волянський — заст. голови, Г. Рудницька — секретар, С. Томюк — скарбник, Р. Москалюк — член. У час діяльності цієї Управи були виголошенні науково-медичні доповіді на лікарських сходинах, а саме: д-р Д. Тодосійчук — "Гістопласмоза" та д-р Р. Турко — "Поліцitemія з ниркових причин". Також виголошено п'ять доповідей для ширшого громадянства. Відбулися теж забави, доходи з яких пішли на підмоги студентам медицини. Наші члени брали активну участь у церковних справах, у професійнім клубі, в спортивім товаристві та в проводі молодечих організацій.

У березні 1968 р. була вибрана четверта Управа, яка дуже активно займалася підготуванням Сьомого Наукового З'їзду Українських Лікарів США й Канади. У склад цієї Управи входили такі д-ри: Б. Волянський — голова, С. Копанець — заст. голови, Г. Рудницька — секретар, Д. Тодосійчук — скарбник. Створено Жіночий Комітет, який особливо причинився до успіху З'їзду, зокрема в товариській ділянці. Комітет очолювала пані Олена Коваль. З'їзд відбувся 24-26 травня 1968 р. в готелі "Шато Шамплейн" з досить добрым успіхом. Було присутніх 98 членів з різних Відділів, більшість з них приїхала з родинами.

Під час міжнародної пластової зустрічі на пластовій оселі "Батурин" д-р І. Луговий був відповідальний за здоров'яоконої тисячі пластунів. Товариство придбало також більше фондів, з яких \$ 550.00 приділено на стипендії, \$ 250.00 на будову Українського Католицького Університету в Римі та \$ 500.00 на "Енциклопедію українознавства".

В 1970 р. попередня Управа була перевибрана в тому ж самому складі. За цієї каденції відбулася цікава громадська конференція під назвою "Перспективи канадських українців у Квебеку". В організації цієї конференції та участь у ній брали наші лікарі, д-ри: С. Климчук, Б. Волянський, Г. Рудницька й І. Луговий.

Зміна в Управі наступила 15 січня 1972 р. і тоді вибрано до Управи д-рів: Г. Рудницька — голова, С. Томюк — заст. голови, Ю. Гарасимович — секретар, В. Коваль — скарбник. У цій каденції члени Відділу брали активну участь у Міжнародному Студентському З'їзді в Монреалі, в святкуванні 50-ліття Українського Вільного Університету та дали підтримку студентам в їхній акції для відзначення голода на Україні.

16 грудня 1972 р. відбулося відзначення 10-ліття нашого Відділу, на яке були запрошені всі лікарі українського походження, навіть і ті, які не були членами нашого товариства. Тоді Т-во відзначило д-ра М. Ревуцького за його працю для української громади.

Врешті 9 березня 1974 р. була вибрана теперішня Управа, в склад якої ввійшли д-ри: Ігор Луговий — голова, Юрій Гарасимович заст. голови, Ігор Сас-

Фото з 1969 р. Сидять зліва д-ри: Р. Струмінський — другий голова; Л. Кіцак-Томюк, Г. Рудницька — голова 1971-73 рр. Б. Волянський — голова 1967-71, В. Коваль — голова 1965-67, Ольга Надяк, П. Таращук — перший голова, М. Кухаришин — член Управи. Стоять зліва: Є. Рогала, С. Клемчук, Г. Кіцак, І. Луговий — голова 1974, С. Томюк — голова-відомт, С. Копанець.

Кульчицький — секретар, Володимир Коваль — скарбник. Як давніше, так і тепер наші лікарі беруть участь у громадському житті, а д-р Б. Волянський був вибраний головою місцевого КУК-у. Щоб оживити суспільно-громадське життя на терені Монреалю, наш Відділ приготував та влаштував 30 листопада 1974 в готелі "Монт-Рояль" зустріч своїх членів з представниками різних професійних груп. На цих сходинах, що пройшли досить цікаво, були присутні всі наші 20 членів та понад 40 осіб запрошеніх гостей. При нагоді такого вечора, на якому зібралася ширша громада, були відзначенні два наші старші лікарі за їх громадську працю, а саме д-р М. Кухаришин і д-р П. Таращук. Публіка сприйняла тепло цю подію. Обидва відзначенні отримали пам'ятки від Товариства.

Д-р мед. Галина Рудницька
Д-р мед. Ігор Луговий

УЛТПА — ВІДДІЛ НЬЮ ІНГЛЕНД

Багато часу пройшло, аж одинадцять років, від народження Українського Лікарського Т-ва в Америці, з осідком у Нью-Йорку, коли то вписалися в історію Т-ва ці слова:

"Після довгих і тяжких пологів Українське Лікарське Товариство в Америці збагатилося ще одним новонародженим відділом у Нью Інгленд..."

Отак звучать перші рядки протоколу Основуючих Загальних Зборів Відділу в Нью Інгленд з 18 листопада 1961 р. Правильно було написане, бо "пологи" таки й справді були довгі й важкі. Багато клопотання, переконування й захоти було потрібно, щоб скликати ці перші Основуючі Загальні Збори. Не раз треба було збивати такі "аргументи" як наприклад, "Пошо мені Українське Лікарське Т-во, я ж маю американське" і т. п. Часом і зневіра підкрадалася та ставив я собі питання: "Невже ж не вдається зорганізувати наш Відділ?". Колеги були такі зайняті в початках своєю практикою, що ніяк не давали себе намовити на це діло. Нераз з тяжким серцем їхав я до Нью-Йорку на сходини чи імпрези нашого Т-ва, бо добре знат, що там буде д-р Р. Осінчук, невтомний працівник і основник товариства, та й питатиме:

— Ну що ж, колего, зорганізували ви лікарів у Ровд Айленд? Ні?

І почне наступати на сумління:

— Ви ж організатор, Медичну Громаду у Львові організували, а тут кількох колег не можете разом зібрати?

— Не вдається, — казав я. — Студентів медицини було легше організувати, як лікарів, кожний самостійний, багато незацікавлених.

— То ж поцікавте їх! — скаже. — Це ж сором, щоб дев'ятнадцять лікарів у Ровд Айленд не могли відділу створити! — і доказуватиме, як це важливо, щоб усі колеги включилися до Товариства.

Приїжджав я додому з більшою надією, що може таки вдається переконати колег, щоб скликати збори. І вдалося. Дванадцять лікарів на чолі з сл. п. проф. Іваном Базилевичем прибули на Основуючі Загальні Збори 18 листопада 1961 р. Присутні члени-основоположники повністю здавали собі справу з ваги хвилини, коли то кувалося ще одне звено в українському громадському, а зокрема в українському професійно-лікарському, житті. Читаемо далі в первісному протоколі, що розвинулася "жива дискусія, якої моттом була конечність зорганізування лікарів на нашему терені і доцільність затіснення товариських взаємин". Думки, висловлені на зборах іскоркою, спалахнули й розгорілися полум'ям, яке — може, не завжди однаково інтенсивно, — але горить до сьогодні й горітиме далі.

Дивлячися з перспективи часу могло б здаватися, що протягом останніх 14 літ можна було виявити більшу діяльність. Але, підрахувавши всі доповіді наукові і для ширшого громадянства, лікарську опіку на пластових таборах, товариські сходини, бенкети-забави, з яких увесь дохід жертвувано на добродійні цілі, побачимо, що діяльність нашого Відділу була вповні успішною. Окрім того,

Основні Збори Відділу УЛТПА Нью Інгленд 18 листопада 1961 р. в домі П-ва Ганушевських. Сидять: Клименко, сл. п. проф. І. Базилевич, д-р О. Королєв, І. Ганушевська. Стоять д-ри: В. Клименко, Т. Ганушевський, І. Дідюк, Л. Романків, Я. Писарів, Б. Кузьма, Я. Королєв, сл. п. В. Яворський, О. Клюфас, Я Струмінський, М. Бурбело.

Святкування 10-ліття Відділу в домі панства Бурбело в червні 1972 р.

кожного року висилано пожертви на різні цілі з каси Відділу. Або візьмім списки різних українських церков чи установ і побачимо, що колеги з Нью Інгленд завжди в перших рядках цих списків. Згадати б хоч Катедру Українознавства в Гарварді, де між меценатами ледве чи бракує кого з наших членів Відділу. Наші колеги за жертвенною працею в Управах Відділу не раз занедбували свою професію, а їхні сім'ї часто відчували брак іх біля себе. Спеціальне признання належить нашим дружинам, які своїм зрозумінням, терпеливістю, порадою і щирою співпрацею немало причинилися до успішної діяльності нашого Відділу.

Наприкінці цих кількох рядків-споминів з історії нашого Відділу хотів би я підкреслити важу й доцільність належати українському лікареві до товариств основаних на ідейному принципі, таких як наше УЛТПА. Приналежність така не надає прав належати до штату лікарів якогось шпиталю чи ін. Зате надає нам привілей працювати в українському громадському житті, поглиблювати почування своєї приналежності до українства, відчувати потребу більшої жертвенності на народні цілі, допомагати збирно нашим братам і, річ ясна, мати з цього велике моральне задоволення. Найкращим доказом цього нехай послужить факт, узятий таки з історії нашого Відділу, а саме: колеги, які 14 літ тому не вважали, що потрібно нам нашого Відділу, належали протягом тих же літ до найактивніших членів. Живучи одинцем, вони цього не могли б доконати і ніяк не виправдали б свого становища політичного емігранта, якого першим завданням є допомагати страдальницькому українському народові, а це й доказуватиме, що не залишили ми Батьківщину напризволяще.

Від початку існування Відділу по сьогоднішній час становища голови займали д-ри: від 18 листопада 1961 до березня 1964 — Тарас Ганушевський; від березня 1964 до березня 1966 — Еміль Клюфас; від березня 1966 до квітня 1967 — Яків Писарів; від 1967 до 1969 — Іван Дідюк; від 1969 до 1971 — Ярослав Коропей; від 1971 до 1973 — Тарас Ганушевський, а від 1973 до сьогодні — Ярослав Туркало.

Тут треба підкреслити, що майже кожний член Відділу в своєму часі займав якийсь пост в Управах Відділу та своєю працею причинився до розвитку нашого Відділу та росту нашого Товариства.

Д-р м-д. Тарас Ганушевський

УЛТПА — ВІДДІЛ ОГАЙО

Д-р м-вд. Витовт Левицький, один з основників та голова Відділу 1955-56.

За ініціативою організаційного комітету в складі д-рів: Б. Филипчак, М. Грушкевич, Ю. Дицьо, відбулися 23 серпня 1953 р. в Українському Народному Домі в Клівленді основуючі збори Відділу УЛТПА Огайо з участю 15 членів. Вибрано першу Управу Відділу в складі д-рів: Б. Филипчак — голова, М. Грушкевич — заст. голови, Ю. Дицьо — секретар-скарбник. Це започаткувало діяльність товариства українських лікарів та дентистів у штаті Огайо, яка в організованій формі продовжується вже понад 20 років з початковим числом 15 членів. Членство Відділу збільшилося чотириразово і на сьогодні налічує 65 членів.

Другу з черги Управу очолив 1955 р. д-р В. Левицький, а в склад Управи ввійшли д-ри: Л. Шанковський, Софія Шмігурівська, І. Дубицький та Ю. Сілецький. За їх каденції відбувся 2-3 червня 1956 року Перший Науковий З'їзд УЛТПА в Клівленді, який започаткував традицію 2-річних з'їздів, що продовжуються до сьогодні.

Наступні Управи очолювали д-ри: М. Комарянський, Д. Фаріон, Б. Андрієвський, М. Дейчаківський (две каденції), В. Шкільник, М. Орловський, І. Подригуля, М. Грушкевич, Т. Решетило й теперішній голова О. Якубович. За час існування в праці Управи на різних постах брали участь, часто довгими роками, такі члени, як д-ри: Р. Кисілевський, І. Сим-Плескач, О. Клос, М. Сагайдак, О. Рижій, З. Винницький, О. Хомін, Я. Кривяк, Е. Бойчук, Р. Василишин, Б. Осадца, Я. Мігайчук, м-р І. Городиський та М. Гнатчук.

Товариство ввесь час намагалося приєднувати до праці щораз молодших колег і, маючи це на увазі, останні Збори 1973 р. вибрали молоду Управу в складі таких д-рів: О. Якубович — голова, Р. Палажій — заст. голови, М. Сагайдак — секретар, Д. Дубас — скарбник та А. Качала — член.

Всі Управи Відділу старалися широко співпрацювати з Головною Управою УЛТПА й виконувати всі її інструкції. Відділ за все 20-літнє існування був одним з передових щодо вплачування членських вкладок, чим допомагав як Головній Управі так і Управі Відділу творити фінансову базу для діяльності.

Упродовж 20 років існування діяльність Т-ва була дуже різноманітна і змінялася з бажаннями членів чи вимогами часу та обставин.

У початкових роках існування сходини членів були частіші і звичайно в їх програмі були доповіді на медичні теми. Згодом тематика поширилася на суспільно-громадські, політичні й економічні теми з участю запрошуваних доповідачів з-поза Т-ва, як ось ред. І. Кедрин-Рудницький, М. Баслядинський та інші. В останньому часі знову є намагання давати більше доповідей на медичні теми.

На початку 60-их років було зорганізовано серію систематичних популярних доповідей на медичні теми для громадянства. Однаке вони не викликали величного зацікавлення загалу й тому тепер такі доповіді виголошують члени спорадично на запрошення поодиноких організацій. Члени Т-ва дають лікарську опіку для молоді в час літніх таборів. Для затіснення товариських відносин Т-во влаштовувало товариські зустрічі, балі, пікніки тощо.

Відділ допомагав фінансово студентам закінчувати медичні студії, спочатку на індивідуальній базі, а після зорганізування Стипендійного Фонду при УЛТПА, члени жертвували на цю ціль.

За весь час існування Т-во намагалося якнайтісніше співпрацювати з громадськими організаціями на терені Клівланду, де воно є членом Українських Злучених Організацій та УККА. Товариство давало фінансову допомогу для організацій, зустрічей, концертів чи з'їздів, таких як зустріч з проф. В. Кубійовичем, проф. Л. Добрянським, Шевченківський концерт, Рідношкільний З'їзд, Пластове Джемборі в Греції та багато інших.

У випадку пекучої фінансової потреби на громадські цілі Т-во часто жертвувало або з каси Відділу або збіркою індивідуальних пожертв своїх членів. І так скарбник Відділу провів віднотовування пожертв членів на різні цілі за роки 1963-65 (НТШ, Шевченківський Комітет, УВАН, Рідна Школа, ФКУ, церковні організації тощо), яке виявило суму понад 10 тисяч доларів. З того часу проходили різні загальні кампанії, як ось Фонд Кардинала Й. Сліпого. Відділ одноразово склав \$ 2,100.00,крім пізніших неорганізованих датків. Друга велика кампанія була на Гарвардський Осередок Українських Студій (серед членів Відділу є досить значне число поважних меценатів того фонду таких, як д-ри Е. Омельський, Я. Мігайчук, В. Шкільник, М. Дейчаківський, Д. Фаріон, О. Школьник, П. Дзяд, М. Гнатчук, Ю. Сілецький та інші). В останніх роках Т-во присвятило увагу підтримці діяльності Студентської Громади на терені Клівланду, як теж піддержує акцію оборони переслідуваних в Україні (голова д-р О. Якубович є активним членом місцевого Комітету оборони Валентина Мороза).

1959 р. за ініціативою бл. п. дра З. Винницького, тодішнього секретаря Відділу, була проведена збірка на Літературний Фонд Асоціації Української Католицької Преси на нагороди за твір присвячений Слузі Божому Митрополитові Андреєві Шептицькому.

1967 р. під патронатом Відділу д-р Я. Кривяк перевидав та організував кольортаж твору української лікарки Наталени Королевої "Без коріння".

В розмірах назначених редакцією Альманаху неможливо в подробицях з'ясувати багатогранну діяльність Відділу УЛТПА Огайо. Інтенсивність діяльності за 20 літ була різна, залежно від людей, що якусь справу проводили, та від актуальності потреб.

За той час не стало між живими 9 членів нашого Т-ва, а саме д-ри: Б. Андрієвський, О. Берест, І. Бубицький, М. Комарянський, Б. Недільський, І. Подригуля, І. Рижій, Р. Семешкевич та З. Винницький. Їхні місця виповнили нові

члени, молодші колеги, так що число членів не зменшилося, а радше зросло, і це дає запоруку Відділові продовжувати свою діяльність ще на довгі роки.

Найближчим завданням Відділу є організація XI Наукового З'їзду українських лікарів УЛТПА 1976 р., рівно 20 років після успішного Першого Наукового З'їзду, що відбувся в Клівленді 1956 р.

Д-р мєд. Олександр Якубович

УЛТПА — ВІДДІЛ ПЕНСИЛВАНІЯ

Організація Відділів УЛТА, тоді ще Українського Лікарського Товариства в Америці, почалася у Філадельфії завдяки д-рові Емілеві Гарасимові, який був у близьких товариських відносинах із нашим першим головою УЛТА, д-ром Р. Осінчуком. Д-р. Р. Осінчук ще в часі підготовки до основуючих зборів Т-ва знайшов у д-ра Е. Гарасима зрозуміння та охоту до співпраці при творенні Українського Лікарського Товариства в Америці й тому на перших Загальних Зборах д-р Е. Гарасим був вибраний на заступника голови Головної Управи УЛТА. Мешкаючи у Філадельфії та маючи заслужений громадський стаж, він дістав доручення організувати там перший відділ УЛТА. В тому часі було у Філадельфії 5-6 лікарів зі старшої еміграції чи тут уже рожених та кілька десят лікарів новоприбулих. Із давніших були там, крім д-ра Е. Гарасима, ще д-ри Т. Рибачок, П. Романів, А. Сокальчук та інші. Було ще кілька лікарів зі старшої еміграції по різних більших містах у штаті Пенсильванія. Переговоривши з ними можливість створення такого відділу, д-р Е. Гарасим наприкінці 1951 року став у проводі організації відділу УЛТА у Філадельфії, до якого входили тоді деякі лікарі зі старшої еміграції та деякі з новоприбулих, а між ними й д-р Микола Корнилів, що був близьким співробітником д-ра Е. Гарасима в цій справі.

На жаль, ця організація вже від самого початку не мала успіху та не проявила жодної діяльності й поволі занідла з браку моральної підтримки від лікарів старшої еміграції.

Властивий пенсильванський відділ УЛТА постав на Загальних Зборах українських лікарів у Філадельфії щойно 7 лютого 1953 року. В тому часі було там біля 50 лікарів. Але число лікарів у Філадельфії мінялося з причини великих труднощів для новоприбулих у нострифікації медичних дипломів. Тому у Філадельфії залишалися лише старші лікарі, які, турбуючися про матеріальне забезпечення своєї родини, брали будь-яку, хоч би й нефафову, працю, щоб таким чином забезпечити родину. Деякі з них працювали як "гавз резиденти" в малих шпиталях чи як лікарі у штатних психіатричних та туберкульозних лікарнях, де тоді ще можна було працювати на підставі ненострифікованих лікарських дипломів. Молодші ж лікарі переїжджали до інших штатів, у яких були кращі умовини нострифікації.

Щойно у 1959 р. у штаті Пенсильванія були допущені чотири лікарі до нострифікації. Зі згаданих причин число лікарів у перших роках існування Відділу дуже змаліло. Все ж таки Управи Відділу робили заходи, щоб його втримати, надіючися, що умовини нострифікації та одержання фахової праці покращають. Це до деякої міри й сталося, особливо по схваленні Конгресом закону Трумана про допускання до США великої кількості скитальців чи т. зв. переміщених осіб. Постійна праця колег-лікарів та їх участь в Управах Відділу, починаючи від першої, запевнила майбутність Відділу Пенсильванія.

В Управах Відділу УЛТПА-Пенсильванія за 22 роки його існування брали участь такі лікарі: у 1953 р. першим головою був вибраний д-р Еміль Гарасим, заст.

голови — д-р Микола Корнилів, секретарем — д-р Роман Голубінка, скарбником — д-р Евген Новосад. Наступними головами Відділу були доктори: М. Корнилів 1954, Зенон Гіль 1955, Дмитро Кострубяк 1956, Юрій Бережницький 1957-58, Мирослав Навроцький 1959-60, Надія Кузьма 1961, Олег Слюзар 1962-63, Роман Сухий 1964-65, Василь Саляк 1966-67, М. Навроцький 1968-71, Роман Дикий 1972-73 та Ярослав Яримович 1974-75.

З уваги на те, що на терені Відділу було небагато лікарів, колеги часто замінювали один одного на різних становищах в управах, а деякі залишалися головами в кількох каденціях.

Те саме можна сказати й про заступників голови Відділу, якими були д-ри: М. Корнилів, Андрій Лемішка, Тетяна Цісик (3 кад.), З. Гіль, Микола Войтович, М. Навроцький (2), Роман Уляницький, Стефанія Бережницька, Р. Дикий, Р. Голубінка, Я. Яримович і Ол. Черник.

Секретарями були д-ри: Д. Кострубяк (2 кад.), Надія Кузьма (5), Ю. Бережницький (2), Василь Саляк, Е. Новосад (2), Я. Яримович та С. Бережницька.

Скарбниками були д-ри: Е. Новосад (2), Орест Павлюк, М. Навроцький (3), Тетяна Цісик (3), Михайло Марків, Петро Федорів (2), Я. Яримович та М. Войтович.

Вільні члени були вибирани лише в деяких управах. Це були д-ри: Богдан Сілецький, Володимир Кліш, Р. Дикий, Т. Цісик, М. Войтович, О. Черник та В. Саляк.

Головами Контрольної Комісії були д-ри: Я. Хмілевський, М. Корнилів, Софія Смішко, Володимир Юзич, Ю. Бережницький, В. Саляк, Н. Кузьма, О. Слюзар та Р. Сухий.

Очевидно, що при невеликій кількості членів, яких навіть тепер є ледве 32 (в тому 3 лікарі-дентисти, один лікар-остеопат та 2 оптометристи), майже кожний з них був раз чи кілька разів членом Управи чи Контрольної Комісії, чергуючись у проводі Відділу на різних становищах.

На цьому місці треба також згадати з пошаною заслуженого нашого члена-основника бл. п. д-ра Е. Гарасима за постійну співпрацю з Відділом та його заходи у відповідних чинників для приспішення ностирифікації дипломів у штаті Пенсильванія чи для скорішого одержання фахової праці деяким колегам. З інших тут уже роджених, що належать до Відділу, є д-ри: Тарас Рибачок, Михайло Марків та Олександер Черник.

Діяльність Відділу була постійно спрямована на організаційну ділянку, а саме зберегти при Відділі тих лікарів, що мешкали у штатах Пенсильванія, Делавар та в Трентоні й околиці штату Нью Джерзі, та вдергати при житті Відділ. Деколи виринали сумніви, чи це вдається. Великим ударом для Відділу Пенсильванія був відхід діяльних колег із Меріленду, які там, приїдnavши ще колег із Вашингтону та околиці, створили Відділ УЛТПА Меріленд. Тоді навіть зродилася думка в деяких членів, щоб розв'язати наш Відділ та прилучитися до Відділу Меріленд. По довшій дискусії на Загальних Зборах у 1960 році, на яких був теж представник Головної Управи д-р Т. Шегедин, за його пропозицією та ухвалою Зборів Відділові таки запевнено дальше існування. У 1962 р. Відділ мав ледве 16 членів, але таких, що не лише Відділ вдергали, але й зробили його більш діяльним. Сприяла цьому не лише більша діяльність членів, але також зв'язки з Головною Управою, якої представники нерідко приїжджали на збори до Філадельфії. Ще в 1953 р. був тут перший голова д-р Р. Осінчук, який, крім обговорення організаційних справ, виголосив доповідь на пошану сл. п. проф. д-ра М. Панчишина з нагоди 10-ліття його смерті. У 1958 р. відвідував нас голова д-р Я. Воєвідка, у 1960 р. згаданий уже д-р Т. Шегедин, у 1964 р. голова д-р М. Зарицький, у 1966 р. голова д-р Б. Олесницький, що особливо піdnіс справу Стипендіального Фонду Т-ва, для якого члени Відділу дали відповідну підтримку, та у 1968 р. д-р Б. Панчук.

Д-р Еміль Гарасим — перший го-
лова Відділу Пенсилванія

Д-р Микола Корнілов — другий го-
лова Відділу.

Члени УЛТПА Відділу Пенсилванія 1975 р. Сидять зліва д-ри: Т. Цісик, М. Войтович, Я.
Яримович — төп. голова, С. Бережницька. Стоять зліва: П. Федорів, О. Черник, В. Саляк,
М. Навроцький, Ю. Бережницький, Р. Сухий, В. Кліш, М. Марків, Б. Сілецький, В. Юзич.

Управи Відділу влаштовували 2-3 рази на рік сходини членів, на яких у початковому періоді велися дискусії над заходами у відповідних штатних чинників про приспішення ностирифікації, а пізніше були влаштовувані сходини товарисько-розвагового характеру або з медичними доповідями. Відділ організував також забави та два весняні равти спільно з Товариством Інженерів, щоб таким чином розвинути співпрацю двох академічних професій та створити краще середовище для молоді, зокрема студентів медицини, і заздалегідь притягнути їх до нашого Відділу чи взагалі до української громади.

Очевидно, члени Відділу старалися йти з громадою, беручи участь у різного роду громадських імпрезах та піддержуючи морально й матеріально різні громадські акції чи організації (ЗУАДК, НТШ, УККА, Кодус, інваліди, "Енциклопедія українознавства", Катедра українознавства при Гарвардському університеті, на яку в 1968 р. лікарі зложили біля п'ять і пів тисячі дол., і т. п.). Деякі члени є активними пластунами та працюють з молоддю, а деякі дають постійну лікарську опіку для старших громадян, що живуть у домі філядельфійської епархії "Вознесіння". Відділ також підтримував акцію купна дому для старших чи немічних громадян заходом ЗУАДК-у в 1966 р., а вже чи не найбільше відзначився Відділ Пенсилванія в акції оборони прав помісності нашої УКЦеркви. Вже 1963 р. Відділ започаткував допомогову акцію, відсилаючи Блаженнішому Патріярхові Йосифові більшу грошову суму та запевнення відданості Його починам. У 1966 р., за думкою д-ра М. Навроцького, створилася ініціативна група лікарів для постійної збіркової акції на Патріярший Фонд, яка досі працює. Крім д-ра М. Навроцького, що бере постійну участь у мирянському русі та під теперішню пору є головою Краєвої Управи Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦ у США та д-р Стефанії Бережницької, члена основника патріярхального руху на терені Філядельфії, активними діячами є досі д-р В. Процюк, б. довголітній член редакції журналу "За Патріярхат" та член Краєвої Управи за ПУ УКЦ д-р Т. Цісик, д-р В. Саляк, та були активними обое д-ри Софія і Лев Смішки, які по смерті залишили свої ощадності, бібліотеку тощо до розпорядження нашого Патріярха Йосифа. Згадані лікарі також організували громаду в часі дворазової візитaciї Кир Йосифа у Філядельфії, а їхня збіркова акція серед громади принесла десятки тисяч доларів. За провідну працю в тих акціях Збори членів Відділу у 1971 році висловили окреме призначення д-рові М. Навроцькому та його співробітникам-колегам.

У 1967 р. Відділ відзначив своє 15-річчя найперше у приватному домі панства Навроцьких, де встановано основоположника Відділу д-ра Е. Гарасима. На ширшу скалю, з участю громадськості, Відділ відсвяткував своє 15-річчя 1969 р. у готелі "Маріот". У тому ж готелі 1970 р. Відділ був господарем 8-го Наукового З'їзду українських лікарів США й Канади, з участю 105 лікарів та багатьох членів їх родин. Добра підготовка З'їзду Відділом та Головною Управою УЛТПА, широка наукова та товарисько-розвагова програма для лікарів і родин запевнила з'їздові не абиакий моральний успіх.

Ми вже згадали, що наші члени не лише співпрацюють з громадою, але деякі з них є на провідних громадських становищах, хоч би згадати: д-р Р. Сухий був довголітнім головним радним та головою Т-ва Провидіння, д-р О. Слюзар є головою відділу УККА в Вілмінгтоні, д-р М. Марків брав участь на конференції СУСТА, д-р Р. Сухий доповідав про ролю і працю УЛТПА в Т-ві Самопоміч і т. д.

Не занедбував Відділ організації наукових сходин з доповідями на медичні теми. Крім згаданої вже вище доповіді д-ра Р. Осінчука, були ще такі доповіді в різних роках: у 1953 д-р А. Лемішка: "Симптоматологія хвороб серця" та д-р Е. Гарасим: "Розлади ритму серця" (з висвітленням фільму); у 1954 д-р О. Слюзар: "Нове в американській практиці для новоприбулих лікарів з Європи" та д-р Е.

Новосад: "Психічні обсервації над т. зв. Ді-Пі"; у 1955 д-р Олена Одрина: "Лікування зелами на Україні" та д-р М. Остапяк: "Вірусові недуги в аспекті лабораторних студій"; у 1956 д-р Сміт: Cultural Adjustments, та дві доповіді д-ра Д. Кострубяка: "Фізіологічні аспекти шоку" і "Короткий перегляд операційного риску"; у 1957 д-р З. Гіль: "Схізофренія"; у 1958 д-р Ю. Бережницький: "Вірусові хвороби в педіатрії і їх запобігання" та д-р З. Гіль: "Нові ліки в психіатрії".

У 1967 році Управа Відділу разом із Т-вом Українських Інженерів улаштувала спільну наукову конференцію на тему "Радіація і її вплив на людство". На цій конференції д-р В. Саляк виголосив доповідь: "Вплив радіації на живі клітини". Ця конференція відбулася з великою участю ширшої громади Філадельфії та закінчилася спільною вечерею.

Деякі колеги, як д-р Ю. Бережницький, що є тепер шефом Відділу Туберкульозних Клінік при штатнім Відділі Здоров'я в Гаррісбурзі, та д-р М. Марків, проф. оптометрії філадельфійського коледжу, були доповідачами на наших Наукових З'їздах. Крім цього, д-р М. Марків доповідав також на з'їздах у Барселоні та у Відні про свої досліди й обсервації змін зору людини при пошкодженнях мозку, які він перепроваджує у Дослідному інституті пошкоджень мозку у Філадельфії.

Вкінці з пошаною належить згадати Колег, що вибули з Відділу та відійшли у вічність; це сл. п. д-ри: Микола Корнилів 1958, Микола Нездійминога 1963, М. Головецький 1966, Роман Несторович 1967, Софія Смішко 1967, Лев Смішко 1969, Іван Белей 1970, Роман Голубінка, 1973 у В'єтнамі, та Еміль Гарасим 1973. Вічна їм Пам'ять.

На підставі матеріалів, присланих д-ром мед.
Юрієм Бережницьким.

УЛТПА — ВІДДІЛ САСКАТУН

У висліді кількамісячної підготовки та переписки д-ра М. Зарицького, тодішнього голови УЛТПА, з проф. д-ром Богданом Роздільським із Саскатуну, відбулися в половині липня 1964 р. в домі д-ра Б. Роздільського перші сходини лікарів та лікарів-дентистів, на яких був створений Відділ УЛТПА Саскатун. У цих зборах брав участь також д-р М. Зарицький, який по короткім виясненні завдань і цілей УЛТПА захотив створити такий Відділ на провінцію Саскачеван. Цю думку підтримали д-р Б. Роздільський та декілька інших лікарів. У висліді дискусії збори вибрали Управу Відділу в особах: д-р Б. Роздільський — голова, д-р М. Бойко — заст. голови, д-р В. Чубатий — секретар, д-р Д. Ціпевник — скарбник та д-р Л. Кавуля — організаційний референт. Новий Відділ на початок приєднав 20 членів.

На закінчення д-р М. Зарицький висловив свою радість із постання нового Відділу та подякував за всякі з цим зв'язані заходи д-рові Б. Роздільському.

На жаль, цей Відділ не розгорнув і досі своєї діяльності, а з останнього повідомлення д-ра Б. Роздільського виходить, що Управа не могла розгорнути якоїсь організаційної активності і, як досі, залишилося лише три активні члени, що платять вкладки до УЛТПА.

З уваги на те, що такий Відділ все ж таки постав, Головна Управа УЛТПА повинна приคลести всіх зусиль для його реорганізації, дати моральну допомогу д-рові Б. Роздільському та втримати цей Відділ при житті.

Д-р мєд. Роман Осінчук

УЛТПА — ВІДДІЛ СЕРЕДНІЙ НЬЮ-ЙОРК

ПОЧАТКОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ І ТРУДНОЩІ

Д-р мєд, Степан Сукованченко — сеніор і почесний член Відділу Середній Нью-Йорк.

Згідно з архівальними записами Відділу, початкові організаційні заходи для оснування Відділу почалися відносно скоро, бо вже в другій половині 1952 року, по нецілих двох роках від заснування УЛТ-ва в Америці в Нью-Йорку.

Це був той час, коли наші лікарі, як зрештою всі наши емігранти найрізноміністів професій, все ще ставили перші кроки на зовсім новому терені чужомовної країни. Конечність змушувала вивчати не тільки нову мову, але теж приготовлятись до кваліфікаційних іспитів і рівночасно шукати заробіткової, часто непрофесійної, але навіть будь-якої, праці. Професійна ж праця в шпиталах та інституціях, тоді ще на найнижчих становищах, була довготривала й виснажлива. Всіх наших лікарів — нових емігрантів, уже управнених до вільної приватної практики, в тому часі в цілій Америці можна було порахувати на пальцях одної руки. Тому тільки ентузіясти нашої лікарської організованості могли ще знайти

час та енергію для організаційних заходів у терені.

А саме терен організації нашого Відділу, а чи тоді філії УЛТ-ва, був окремою трудністю як у самих організаційних заходах, так пізніше в рості та розвитку нашого Відділу. Цей терен обіймав цілу північно-західну частину штату Нью-Йорк від його столиці Олбані на сході аж поза Боффало на заході та включав такі міста: Олбані, Ютіка, Ром, О'Гденсбург, Бінгемтон, Сирақюзи, Рочестер і Боффало. Розпорашеність на цьому обширному терені для великого числа наших лікарів — тоді ще в більшості без власних авт — була поважною перешкодою для тіснішого безпосереднього зв'язку, а пізніше теж для вибору бодай екзекутиви кожночасної Управи Відділу з одного осередку. Ця трудність виявилася вже в перших основуючих Зборах, коли головою Відділу вибрано д-ра М. Логазу із Сирақюза, а секретаря вже не можна було вибрати з того ж міста, і тому д-р М. Логаза зрезигнував з вибору в користь д-ра І. Подюка, а сам прийняв обов'язки секретаря. Пізніше, коли наші лікарі вповні "змоторизувалися", цей широкий терен ставив уже

Управа 1960-61 і 1961-62. Д-ри: Д. Капітан — заст. голови, Залізняк — секр., Т. Артемович — голова, І Кіндрат — скарбник.

Ширші сходини Відділу з нагоди 80-ліття д-ра С. Сукованченка 24 лютого 1964 р., на яких були присутні д-р М. Заріцький — голова УЛТПА, і д-р Р. Осінчук — основоположник УЛТПА.

менші труднощі, але між іншими причинами став конечністю створення двох відділів на тому ж терені.

Потребу організації Відділу вирішено відносно скоро, але дорога до створення життєздатного Відділу на цьому терені була ще довга і складна.

Перші заходи для оснування Відділу зробив ініціативний комітет у складі д-рів М. Логази, М. Семчишина і Б. Гарбовського і зареєстрував 50 нових лікарів на цьому терені. Перші сходини в Сиракузах, 28 грудня 1952, не могли стати основуючими зборами, бо в них узяло участь тільки 8 лікарів. Вирішено тоді передати ініціативу осередкові в Рочестері, де вже тоді було 16 наших лікарів. Щойно заходами організаційного комітету з лікарів із трьох більших осередків, а саме д-рів Григорія Дмитрова з Рочестеру, Євгена Стецькова з Боффало й Михайла Логази із Сиракюзів, відбулися Основуючі Збори в Рочестері 19 липня 1953, в яких узяло участь 19 наших лікарів.

З цією датою постав один із перших Відділів нашого УЛТ-ва в Америці, який, хоч числом членів невеликий, почав творити 25-літню історію нашого теперішнього УЛТПА та в мережі теперішніх 13-ох Відділів зайняв важливе місце.

1958 року наші лікарі в Боффало створили окремий Відділ і тоді заходами д-рів О. Тимочка, Д. Капітана та І. Жовніровича почав діяти наш територіально поменшений Відділ на Середній Нью-Йорк.

НАЗВА Й ОСІДОК

Поминаючи початкову назву "Філії УЛТ-ва на Горішній Нью-Йорк", організована група наших лікарів цього терену відразу визнала УЛТА в Нью-Йорку своєю централею і прийняла назву "Відділу УЛТА на Горішній Нью-Йорк". На четвертих Загальних Зборах у 1958 році, по оснуванні окремого Відділу в Боффало, назву змінено на "Відділ УЛТА в Рочестері", а на восьмих Загальних Зборах у 1963 році назву змінено втретє на "Відділ УЛТПА на Середній Нью-Йорк".

Осідком Відділу був осідок кожночасного голови Відділу, найчастіше Рочестер, а також Сиракюзи і Ютіка.

ЧЛЕНСТВО

Хоч в організаційних початках зареєстровано в терені 50 наших лікарів, членство у Відділі ніколи не досягнуло того числа. Число членів змаліло по оснуванні окремого Відділу в Боффало і вагалося між 30 а 20, залежно від змін у праці й осідку, а теж з причини вибуття кількох членів назавжди. Крім одинокого давнього емігранта, заслуженого члена сп. п. д-ра Степана Сукованченка, Відділові не вдалося включити ще кількох лікарів українського походження з цього терену до нашого товариства, не зважаючи на пильні заходи. Можна цьому не дивуватися, але трудно зрозуміти, що є тепер на цьому терені є кілька наших лікарів, нових емігрантів, які не знайшли дороги до нашої організації.

Найнovіший стан членства у Відділі такий: д-ри: 1. Теофіль Артемович — Рочестер, 2. Любомир Билов — Бінгемтон, 3. Богдан Гарбовський — Ютіка, 4. Олександер Гудзяк — Сиракюзи, 5. Євгенія Єржківська — Сиракюзи, 6. Зенон Жизномирський — Джансон Сіті, 7. Іван Жовнірович — Вебстер, 8. Дмитро Капітан — Рочестер, 9. Іван Кіндрат — Рочестер, 10. Галина Подюк-Клюфас — Сиракюзи, 11. Святослав Клюфас — Сиракюзи, 12. Всеволод Клюфас — Бінгемтон, 13. Володимир Когутяк — Ютіка, 14. Володимир Кокорудз — Овіго, 15. Марія Фіголь-Кознарська — Рочестер, 16. Михайло Логаза — Сиракюзи, 17. Ярослав Макарушка — Бінгемтон, 18. Климентій Мельник — Сиракюзи, 19. Іван Подюк — Сиракюзи, 20. Володимир Прокопів — Відспорт, 21. Михайло Семчишин — тепер Александрія-Вірджінія, 22. Святослав Шеремета — Бінгемтон.

З Відділу або з цього терену вибули назавжди св. п. д-ри: Володимир

Управа Відділу 1964 р. Стоять д-ри: Д. Капітан та І. Кіндрат — заступники голови. Сидять д-ри: М. Семчишин — скарбник М. Фіголь-Кознарська — секретар О. Гудзяк — голова.

Заг. Збори Відділу 1966 р. Голова д-р Марія Фіголь-Кознарська (друга зліва в першому ряді).

Свідерський, Степан Сукованченко, Михайло Мандзик, Ярослав Сахно і Григорій Дмитрів.

Хоч Відділ невеликий, але навіть при цьому числі членів він був би вповні життєздатний, коли б усі члени сповняли свої статутові та правильникові обов'язки. На жаль, деякі члени роками не показуються на зборах і сходинах, а деякі навіть відмовляються платити членські внески. Загрозливою проблемою для дальнього існування Відділу є брак допливу молодих лікарів. Уже тепер є у Відділі 5 емеритів. З-поміж практикуючих лікарів 8 провадять приватну практику, а 9 працюють у шпиталях або штатних інституціях. Із прикрістю і жалем треба згадати, що 4 фармацевти, які були членами нашого Відділу, вийшли з товариства у зв'язку із дискутованою зміною їхнього членства на З'їзді Делегатів Т-ва.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТА УПРАВИ

За час свого 22-річного існування Відділ відбув 16 Загальних Зборів, з яких 13 відбулося по однорічній каденції Управ Відділу, а останні 3 по дворічній. За прикладом Головної Управи Т-ва й рівночасно із впровадженням дворічних каденцій Управ, Збори вибирали голову-наступника (електа), що в значній мірі улегшувало вибір кожнотрасової Управи.

Відділ очолювали чергово в однорічних каденціях наступні д-ри: Іван Подюк (2 каденції), Осип Тимочко (2), Теофіль Артемович (2), Олександер Гудзяк (3), Марія Фіголь-Кознарська (2), а в дворічних каденціях М. Семчишин, Б. Гарбовський, Іван Кіндрат і Дмитро Капітан. З причини організаційних труднощів перші дві каденції тривали 5 років.

Заступниками кожнотрасового голови були д-ри: Д. Капітан (7), О. Гудзяк (3), І. Кіндрат (3), М. Логаза (3), О. Тимочко (3), Б. Гарбовський (2), М. Семчишин (2), Є. Стецьків (2), Т. Артемович, Вс. Клюфас, В. Кокорудз і Я. Рожанковський.

Пости секретарів займали д-ри: Марія Фіголь-Кознарська (5), міністр фарм. Р. Домбровський (2) і В. Бунецький, М. Залізняк, Д. Капітан, І. Кіндрат, С. Клюфас, М. Логаза, В. Когутяк та В. Кокорудз.

Скарбниками Відділу були д-ри: М. Семчишин (3), Є. Єржківська (2), Вс. Клюфас (2), С. Мандзик (2), С. Шеремета (2) та І. Жовнірович, О. Гудзяк і Іван Кіндрат.

До Управ Відділу входили ще д-ри: Л. Билов (2), М. Фіголь-Кознарська (2), О. Тимочко (2), В. Бунецький і М. Логаза.

У склад Контрольних Комісій входили д-ри: М. Семчишин (4), М. Фіголь-Кознарська (3), В. Когутяк (3), М. Логаза (3), Г. Подюк-Клюфас (3), Т. Артемович (2), В. Кокорудз (2), І. Крамарчук (2), міністр І. Михайлук (2) та Б. Гарбовський, І. Жовнірович, І. Кіндрат, У. Лоза, Р. Лисяк, С. Мандзик, К. Мельник і І. Подюк.

ЗАСІДАННЯ УПРАВ ТА ШИРШІ СХОДИНИ

Всі Управи Відділу вібули 57 засідань та крім Загальних Зборів зорганізували й перевели 27 ширших сходин, що з них тільки двоє відбулося у приватних домах д-рів Т. Артемовича й І. Кіндрата, решта в ресторанах або в українських громадських домах у Рочестері (10 разів), у Сиракузах (10 разів), у Бінггемтоні (4 рази), в Ютіці та два пікніки на публічних пікнікових площах.

У програму Загальних Зборів і ширших сходин завжди входила спільна вечеря, обговорювання ділових справ та наукові й популярні доповіді. Найбільша участь членів була 24, найменша 8. Найчисленніші сходини були в Сиракузах 1961 року з участю понад 100 слухачів на панелі про користі й шкоди від променістої енергії, сполучені з окремим відзначенням 65-ліття народин д-ра І. Подюка; в Рочестері 1964 року на вшанування 85-ліття народин і 50-річчя лікарської практики сл. п. д-ра С. Сукованченка з участю тодішнього голови Централі д-ра М.

Загальні Збори Відділу 1968 р. Д-р М. Семчишин — голова (перший зліва) побіч нього д-р Ю. Сай — доповідач на зборах.

Заріцького і д-ра Р. Осінчука та там же в 1966 році на доповіді д-ра філ. А. Фіголя про кібернетику, з участю членів Відділу в Бонфало, членів місцевого Відділу українських інженерів та громадянства.

ПРОФЕСІЙНО-НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Хоч на терені нашого Відділу немає науковців у стислому розумінні, то число 31 доповідей, виголошених на річних Зборах і ширших сходинах свідчить про зацікавленість членів Відділу професійними проблемами і поступом у медичній науці. Цю зацікавленість найкраще ілюструє список доповідачів і тематика їх доповідей:

1. д-р Г. Дмитрів: "Загальні симптоми пістряка, діагноза і лікування"; 2. д-р Є. Стецьків: "Роль анестезіолога у збереженні гомеостази під час операції"; 3. д-р Р. Лисяк: "Причинок до гормональної терапії еритематозного вовчака"; 4. д-р Д. Ясінчук: "Проблеми умового недорозвитку в Америці" (з фільмом); 5. д-р І. Кіндрат: "Етіологічні фактори періодонтиту"; 6. д-р М. Логаза і О. Гудзяк: "Хворобові зміни в порожнині рота і їхнє значення в діагностиці системових хвороб"; 7. д-р Т. Артемович: "Гостре запалення черевослинниці (панкреатит), типи і терапія"; 8. д-р філ. О. Біланюк: "Ядерова енергія"; 9. д-р М. Логаза: "Користі і шкоди від променістої і ядерової енергії"; 10. д-р С. Клюфас: "Стафілококове запалення легенів"; 11. інж. Р. Запутович: "Електроніка на услугах медицини"; 12. д-р М. Логаза: "Українська діаспора та українські лікарі в Європі — тепер" (прозірки і фільм із подорожі); 13. д-р М. Фіголь-Кознарська: "Проф. д-р Маріян Панчишин у моїх почуваннях і спостереженнях"; 14. д-р Т. Артемович: "Клініка ендометріози"; 15. д-р Д. Капітан: "Неврогормони"; 16. д-р філ. А. Фіголь: "Кібернетика — значення і застосування"; 17. д-р Б. Гарбовський: "Лікування серцевих випадків у 1967 році"; 18. д-р М. Грещишін: "Медична конвенція у Токіо" (прозірки і фільм); 19. д-р Юрій Сай: "Синдром невластивого виділювання

Д-ри: І. Кіндрат — голова-влєкт (1969-71), Б. Гарбовський — голова (1969-71), В. Когутяк — секретар (1971-73), Вс. Клюфас — скарбник (1969-73).

вазопресину (протисечогонного гормону) у випадках бронхогенного пістряка"; 20. д-р Б. Гарбовський: "Подорожні враження з Далекого Сходу" (фільм); 21. д-р Б. Гарбовський: "Що нового в медицині?"; 22. д-р Роман Трач: "Враження із поїздки в Україну" (прозірки); 23. д-р Б. Гарбовський: "З лікарських новинок: фасцікулярний Блок — Гіпертензія — Гіперліпемія"; 24. д-р Д. Капітан: "Проф. д-р М. Панчишин у моїх спогадах із часів УТУ у Львові"; 25. д-р Б. Гарбовський: "Підстави сучасної імунології"; 26. д-р М. Логаза: "Засłużеному членові Відділу і другові д-рові М. Семчишинові в альбом — перед відходом із Відділу"; 27. Dir. Dr. Christopher Terrence: British Methods of Treatment of Mentally III and Mentally Defectives; 28. Dr. R. Gramiak: Advances in Cine-Fluoroscopy (Film); 29. Dr. Finegan: Differential Diagnosis of Chest Pain with Special Attention to Myocardial Infarction; 30. Dr. Eugene Wyso: Cardiac Conversion in the Treatment of Cardiac Arrhythmias; 31. Dr. Eugene Wyso: The Newest Methods of Drug Treatment of Cardiac Arrhythmias.

Ці доповіді (крім запрошених доповідачів з-поза членства) виголошувались українською мовою, деякі друковані в нашому журналі і є вони не тільки скромним вкладом в українську медичну науку, але рівночасно причинками до розробки українського медичного назовництва, так безпощадно нехтованого на рідних землях. Щодо цього останнього незабутнє враження залишив молодий доповідач д-р Юрій Сай, який доказав, що й тут можна опанувати рідну мову та фахове назовництво, якщо їх шанувати принаймні настільки, як інші мови.

УЧАСТЬ У ГРОМАДСЬКО-СУСПІЛЬНІЙ ПРАЦІ

Згідно з поглядами більшості членів, Відділ дотримувався задуму засновників та довголітньої настанови загалу членства Т-ва про професійно-громадський характер своєї діяльності і тому — за малими винятками — члени Відділу проявляли теж живу діяльність у громадсько-суспільному секторі життя нашої еміграційної спільноти. На жаль, архів Відділу не має реєстру становищ, що їх наші лікарі досі займають, або ще й далі займають у наших громадах, але загально відомо, що попри свою професійну працю вони працюють на різних, часто провідних становищах у багатьох наших місцевих організаціях. Деяких наших

Третя Управа: — д-ри: Д. Капітан — голова, М. Фіголь-Кознарська — секретар, О. Гудзяк — заст. голови, І. Кіндраг — голова Контр. Комісії.

членів — відомих громадських діячів — варто б поіменно вичислити, але не робимо цього, бо при браку докладніших записів можна б когось пропустити, хоч для повної характеристики нашого українського лікаря на чужині варто б зібрати такі інформації.

ФІНАНСОВА ЖЕРТВЕННІСТЬ

Незалежно від того, чи це правда, що лікарі серед нашої еміграційної спільноти найбагатші, можна без перебільшення сказати, що наші зорганізовані лікарі є найкращими жертводавцями на наші національні, церковні, культурні, наукові, харитативні та інші потреби. Хотілось би підтвердити цей фактичний стан архівальним реєстром Відділу або Централі нашого УЛТПА, але його теж немає, бо не подбали про це самі лікарі-жертводавці. Але мають списки хоч деякі наші центральні установи й іноді їх публікують, а з них видно, що наші лікарі, а в тому й члени цього Відділу, займають передові місця. Для прикладу можна назвати Українознавчий Осередок при Гарвардському університеті, Фонд "Церква в потребі" та "Патріярший фонд", НТШ, УВАН, "Енциклопедія українознавства", Національний фонд УККА, СКВУ та інші, крім численних місцевих товариств і організацій, що в них наші лікарі займають похвальні місця фундаторів і меценатів. Очевидно, що всі активні члени Відділу, крім вплачування своїх членських вкладок, вплачували теж на стипендійний, допомоговий і видавничий фонди свого Т-ва та піддержували видавництва книжок і свою пресу.

ВАЖЛИВІШІ АКЦІЇ / ПОДІЇ

Члени Відділу завжди держали палець на живчику життя своїх місцевих громад та всієї нашої громади в діяспорі і позитивно реагували, а часто проводили акціями важливого значення. Щоб тільки згадати деякі із них, Відділ вислав гратуляційного листа до нашого Ісповідника Віри Архиєпископа Йосифа Сліпого з приводу номінації кардиналом, а Папі Павлові VI подяку з цієї нагоди. Відділ вислав протест до редакції "Вашингтон Пост" з причини ворожої акції проти побудови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Члени Відділу поголовно

включилися у збіркову акцію фондів для Верховного Архиєпископа, із прибуточними бенкетами включно, що їх у Рочестері очолював д-р Т. Артемович, а в Сиракузах д-р О. Гудзяк. 7 членів Відділу відбули авдієнцію у Верховного Архиєпископа в часі візитації парафії в Сиракузах і при цій нагоді підкріпили фонд "Церкви в потребі" значнішою дотацією. Відділ причинився до збірки на уфундування англомовної "Енциклопедії українознавства" американським сенаторам. Відділ активно включився у протестну й оборонну акцію за переслідуваннях радянським режимом політичних в'язнів в Україні і вислав листи протесту до Об'єднаних Націй, АМА, АРА, Міжнародного Червоного Хреста і Міжнародного Бюра Амнестії в обороні Леоніда Плюща.

СЕКЦІЯ ДРУЖИН ЛІКАРІВ

Хоч наприкінці, але з великою і заслуженою пошаною віднотовуємо дії цієї Секції при Відділі. Без перебільшення можна сказати, що успіх своєї професійно-громадської праці наші лікарі завдячують у великій мірі своїм дружинам. Вони ж бо супроводили їх на всі збори і сходини, прислуховувались до організаційних проблем і співдіяли у праці не тільки на добро нашої лікарської організації, але теж на користь нашої широкої української громади.

Ініціативу до створення Секції Дружин Лікарів при цьому Відділі дав тодішній голова Головної Управи УЛТПА д-р Р. Сочинський на Загальних Зборах Відділу у 1963 році. Секцію очолила тоді п-і Меланія Кокорудз, обов'язки секретарки прийняла п-і Дарія Билова, а скарбнички п-і Іванна Семчишин. У 1966 році головство перебрала п-і Марія Когутяк і очолювала Секцію аж до смерті в 1972 році, а секретарські обов'язки перебрала п-і Ярослава Гудзяк.

Головним завданням Секції було здобування фондів на суспільно-харитативні цілі. Крім власних членських внесків, ці фонди здобували влаштовуванням пікніків, льотерій, показів української історичної ноші та збірок, а здобуті гроші висилали тим, кому треба було допомагати, найчастіше УМХС в Мюнхені.

Слід згадати, що подібно як серед членів Відділу є визначні й заслуженні громадські діячі, так серед їхніх дружин були або ще далі діють широковідомі громадські робітниці. Згадати б тільки сл. п. пані Марію Когутяк, довголітню голову Окружної Ради СУА, пані Ярославу Гудзяк — довголітню голову СУА в Сиракузах, пані Анну Капітан — діячку СУА і УККА в Рочестері, пані Марію Логазу — основницю і довголітню управительку Школи українознавства та пластову виховницю в Сиракузах.

З ОПТИМІЗМОМ — ВІД СРІБНОГО ДО ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ!

Своєю працею у Відділі, участю деяких членів у праці Централі, у Наукових З'їздах, Делегатських Зборах, товариських з'їздах на "Союзівці", у видавничій діяльності на сторінках власного журналу — наша невелика група українських лікарів вклала свою цеголку в будову і ріст нашого УЛТПА, а своєю громадсько-суспільною роботою та своєю жертвенністю причинилася до культурного і престижевого росту нашої спільноти в цій країні, а тим самим до прослави нашого народу у світі. Тому з почуттям вдячності для основників нашого Т-ва та з почуттям добре сповненого обов'язку відзначимо свій срібний ювілей та побажаємо молодим нашим наслідникам зустрічати золотий ювілей уже під золотим сонцем волі в нашій Батьківщині-Україні.

За архівом Відділу подав
д-р мед. Михайло Логаза

УЛТПА — ВІДДІЛ ТОРОНТО

Українське Лікарське Товариство в Торонто основано 29 грудня 1957 р.

На основуючих ширших сходинах було присутніх 14 лікарів та 4 лікарів-дентистів. Головним ініціатором був д-р Григорій Шиманський. Присутній професор Львівського Медичного Інституту й колишній голова Українського Лікарського Товариства у Львові д-р Леонтій Максимонько виголосив доповідь про діяльність українських лікарів на рідних землях.

Д-р Г. Шиманський на підставі одержаних інформацій від Українського Лікарського Товариства Америки пояснив статут згаданого товариства, який прийнято з дуже малими змінами.

Завданням Товариства було об'єднати всіх українських лікарів не тільки міста Торонто чи провінції Онтаріо, але й поширити свою діяльність на цілу Канаду, а одночасно й заохотити лікарів до активної співпраці на громадській ниві.

Першим головою новозаснованого Відділу вибрано д-ра Г. Шиманського, заст. голови д-ра Р. Бабина, секретарем д-ра Р. Цурковського та членами д-рів С. Кучменду, М. Остафійчука й А. Федину.

Товариство розгорнуло свою діяльність у двох напрямах: на чисто професійній ділянці, даючи ряд фахово-медичних доповідей, та на суспільній. Члени Т-ва дописували на медичні теми до українських часописів та давали популярно-медичні доповіді. Також переводили оглядини молоді перед виїздом до таборів та відвідували молодечі літні оселі.

Ще на початку існування Товариства серед українського громадянства, за ініціативою українських лікарів, зродилася ідея будови українського шпиталю.

Засновано Українське Шпитальне Товариство ім. св. Андрея, якого ініціаторами й діячами були д-ри: Л. Максимонько, Р. Бабин, Н. Івахнюк, Василенко, Р. Цурковський і Гр. Шиманський.

Закуплено старий малий 30-ліжковий шпиталь при вул. Готік ч. 32 та прикладено всіх старань, щоб цей почин став зародком українського шпиталю в Торонто. Згодом д-р М. Мицик вкладав багато труду в плянування величного модерного шпиталю на периферіях Торонто.

Життя виявило, що, не зважаючи на оснування самостійного Т-ва Українських Лікарів, членство не збільшилося; народженим тут українським лікарям важко було включитися в це Т-во. Управа Товариства докладала всіх зусиль, щоб розпропагувати користі й потребу членства — не тільки в Торонто, але й у цілій Канаді. Після довгих старань вдалося оснувати відділ Українського Лікарського Товариства в Монреалі та в Едмонтоні.

Тут, хоч би для історії, треба згадати, що від початку заснування нашого Т-ва нуртували серед колег-членів різні думки щодо його оформлення. Одні, від самого початку, були за об'єднання нашого Т-ва з УЛТ-вом в Америці з осідком у Нью-Йорку, другі були за створення незалежного Т-ва в Канаді, а деякі ще не виробили собі власного погляду на цю справу. У користь незалежності Т-ва деякі

Д-р Григорій Шиманський — один із основників та перший голова Відділу Торонто.

Д-р Петро Глібович — колишній голова й один із основників Відділу Торонто.

Українські лікарі Канади й США об'єдналися. Загальні Збори Українського Медичного Т-ва в Торонто, 26 лютого 1961. Сидять зліва д-р Д. Березовська, міг Т. Кахникович, д-р Р. Цурковський, д-р Н. Івахнюк, та делегати УЛТПА д-р Р. Осінчук і д-р Р. Сочинський.

колеги подавали сподівання більшого приєднання в члени тут народжених колег лікарів, дентистів та фармацевтів. Маючи на думці будову українського шпиталю, дехто з колег рахував також на краще відношення канадської влади до чисто канадського Т-ва та можливість якоєсь урядової допомоги. Мабуть, із цих міркувань на Зборах у березні 1959 р. більшість присутніх колег схвалила створити незалежне Т-во під назвою: "Українське Медичне Т-во в Канаді".

Проте час, деякі нездійсненні чи розвіяні пляни, громадський підхід колег до справи та особливо практичне життя показали, що корисніше вести спільну працю в одному великому товаристві, як роздрібнювати сили на два. Тому й рішено нав'язати тісніші зв'язки з Америкою. Щоб краще оформити й закріпити наші пляни, рішено відбути 28-29 травня 1960 р. Науковий З'їзд з нагоди 10-ліття Українського Лікарського Товариства Америки.

Для підготовки цього з'їзду вибрано комітет у такому складі: д-ри П. Глібович і С. Кучменда та мігр О. Хабурський.

Відсвяткування 10-ліття УЛТПА і Науковий З'їзд належали до дуже успішних в історії УЛТПА. Понад 150 членів та біля 500 представників українського громадянства взяло участь. З'їзд відбувся в готелі "Лорд Сімко". В наукових доповідях брали участь визначні українські науковці з Америки й Канади. Згадати треба проф. Р. Дмоховського, проф. д-ра Огризла, д-ра Никифорчука, як також багато інших науковців. Цей з'їзд знайшов широкий відгомін не тільки в українській, але й в англомовній пресі. Телевізійна та радієва програми з Монреалю під проводом Б. Весоловського пересилали звідомлення на Україну про перебіг з'їзду. Привітальне слово виголосив голова д-р Р. Цурковський, в якому символічно передав привіт від колег з України, які не могли особисто бути присутніми.

Треба також згадати, що міністер праці М. Старчевський виголосив головну доповідь під час бенкету, а присутність Владики Української Кат. Церкви Ізидора Борецького і Владики Правосл. Церкви Михаїла надали з'їзові більш урочистого настрою.

Д-р Р. Осінчук промовляє на Зборах у Торонто 26 лютого 1961.

26 лютого 1961 р. на Загальних Зборах у приміщенні УНО, у присутності двох представників Українського Лікарського Т-ва Америки — д-ра Р. Осінчука і д-ра Р.

Сочинського та по їх промовах, одноголосно рішено об'єднати обидва товариства, доповнити їх статут та приняти одну офіційну назву — Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА). Відтоді Українське Лікарське Товариство в Торонто стало рівноправним Відділом УЛТПА.

Нова Управа Товариства під проводом д-ра М. Остафійчука рішила вступити в члени КУК, якого головою в той час був д-р М. Мицик.

Слід згадати, що новостворений Відділ в Едмонтоні, під проводом д-ра Снігуревича, почав свою діяльність.

17 листопада 1962 р. д-ри Гр. Шиманський, М. Остафійчук і Р. Цурковський взяли участь в основуючих Загальних Зборах Товариства в Монреалі.

В 1963 році нова Управа під проводом д-ра П. Глібовича відбула ширші сходини в Ніягарі спільно з Українським Лікарським Товариством, Відділ у Боффало.

Незабаром відбувся Тиждень Української Культури, зорганізований управою КУК, під проводом д-ра М. Мицика (між 16-23 листопада 1963 р.). Дуже успішна імпреза, в якій брали активну участь члени Т-ва і їх дружини. Тут слід згадати дружину д-ра П. Глібовича, пані Олену — на чолі вокального квартету "Верховина".

В 1964 р. на Загальних Зборах вибрано нову Управу під проводом д-ра М. Мицика, в присутності голови Головної Управи д-ра М. Зарицького та д-ра Р. Осінчука.

Збори УЛТПА — Відділ Торонто 1964 р., присвячені 70-літньому ювілею почесного члена Відділу д-ра Л. Максимонька. Були присутні також д-р М. Зарицький голова УЛТПА та д-р Р. Осінчук, приятель д-ра Л. Максимонька.

Того ж року відсвятковано 70-ліття проф. д-ра Л. Максимонька ширшими сходинами, на яких були присутні не тільки численні члени Т-ва, але й також представник Головної Управи д-р М. Зарицький, особистий приятель д-ра Л. Максимонька, д-р Р. Осінчук, д-р М. Сайкевич з Боффало і д-р Т. Дзюбановський з Віндзору. Ювілятові вручено на пам'ятку книжку "Археологія" проф. Я. Пастернака.

Треба також згадати спільні сходини з Українським Технічним Товариством, якого головою під ту пору був інж. Томцьо.

13 червня 1966 р. на Загальних Зборах у присутності голови Головної Управи д-ра Б. Олесницького вибрано нову Управу під проводом д-ра С. Кучменди. Після цього знову очолив наше Т-во д-р П. Глібович.

Слід згадати, що рішено включитися активніше у працю в КУК, та вибрано представником до КУК д-ра Р. Цурковського, який невдовзі на загальних зборах КУК зайняв місце заступника голови.

В тому часі припадало святкування 75-ліття поселення українців у Канаді. Під проводом д-ра Р. Цурковського і при співпраці мистця В. Курилика, влаштовано т. зв. "Float Parade", яка широким відгомоном відбилася в пресі міста Торонто.

Приємно також згадати, що відбуло кілька успішних ширших сходин за каденції д-ра В. Дебери, який тісно співпрацював з Головною Управою. В часі його головування співпраця з Українським Технічним Т-вом була зразком дружніх взаємин обох товариств.

Наступним, дуже активним та шанованим головою був д-р І. Скрипух. За його каденції відбуло кілька ширших сходин, а головно осінньою порою в літній оселі п-ва д-рів Прокопців, де знову стрінулися торонтонці з колегами з Баффало.

Під теперішню пору УЛТПА, Відділ у Торонто об'єднує 35 лікарів, 5 дентистів і 8 фармацевтів. Склад Управи очолює д-р Р. Цурковський.

26, 27 і 28 травня 1972 р. Відділ Торонто відбув 9-ий Науковий З'їзд УЛТПА, в готелі "Сіней Товерс". Можна сказати, що це був один з найбільш вдалих з'їздів в історії Т-ва. Велику заслугу в успіху з'їзду належить призвати д-рові П. Глібовичеві, як голові організаційного комітету. Наукові доповіді відбулися в трьох окремих відділах: 1) лікарському, 2) дентистичному, і 3) фармацевтичному.

У медичному відділі належить згадати доповіді: проф. д-ра Л. Дмоховського, віролога університету Гюстон, Тексас; проф. П. Смільського, голови відділу хірургії при дентистичному факультеті Торонтонського університету, який виголосив доповідь "Як змінити профіль обличчя"; проф. д-ра О. Горникевича — відомого у світі науковця, на тему "Хвороба Паркінсона". Д-р Ляриса Погорецька та д-р Теодор Залуцький з Америки виголосили дуже вартісні та цікаві доповіді у фармацевтичному відділі. Усіми шанований довголітній голова НТШ в Торонто, науковець хемік, д-р Евген Вертипорх, звеличив наш з'їзд своєю присутністю та цікавою доповіддю.

На репрезентативному бенкеті промовляв І. Больне, (Ivon Baulne) канадський амбасадор до Об'єднаних Націй. З'їзд закінчився товариською зустріччю в торонтонському "Саєнс Сентер".

З особливим признанням треба вказати на активність Жіночої Секції Українського Лікарського Т-ва в Торонто, якої першою головою була пані Тамара Волошук; під сучасну пору головою є пані Віра Мельник, а секретарем пані Валя Цурковська. Жіноча Секція не тільки помагає Українському Лікарському Т-ву в його імпрезах, але також самостійно влаштовує свої власні імпрези та забави. На увагу заслуговує останній новорічний баль — Маланчин вечір 1971 р., на якому знаний мистець Василь Курилик жертував свій образ, що був відданий під виграні. Жіноча Секція помагає своїми пожертвами українським сиротам та студентам у Бразилії.

Українське Лікарське Т-во та його члени, як громадяни української спільноти, все займали й займають відповідальні становища в українських харитативно-сусільних, громадських, як рівнож політичних організаціях. Українські лікарі завжди слідкували за живчиком українського життя та щедрою рукою допомагали. Хоч би згадати акцію в зв'язку з приїздом Косигіна та демонстрацію проти нього. В дуже короткому часі члени Українського Лікарського Т-ва були одні з перших, які матеріально підтримали протестаційну акцію, складаючи понад \$1,300.00.

Д-р П. Глібович на бенкеті вітає ювілята, д-ра Л. Максимонька.

Там же вітає д-ра Л. Максимонька д-р Р. Осінчук.

Українські лікарі своїми щедрими жертвами підтримують Українську Католицьку Церкву під проводом Блаженнішого Йосифа Сліпого. Управа УЛТПА Відділ Торонто переслава на руки Блаженнішого Йосифа Сліпого дар любови в сумі \$500.00, як також таку саму суму вислано на руки Високопреосвященого Митрополита Української Православної Церкви Мстислава.

УЛТПА Відділ Торонто вважає своїми рівноправними членами не тільки лікарів, лікарів-дентистів, але також фармацевтів. Доказом цього є факт, що часто Управа складається з усіх трьох професій, а в 1965 р. передано провід Т-ва всім знаному громадському діячеві, фармацевтові м'грові Е. Гуцулякові. Провідні члени нашого Т-ва, як д-р Р. Цурковський і д-р Гр. Шиманський — від 12 літ є активними членами Т-ва Українського дому для старших на керівних становищах. Д-р М. Мицик — довголітній голова Українського Національного Об'єднання, на останніх річних зборах знову перевибраний на трилітню каденцію в цій установі. Якщо згадувати про діяльність наших членів, то приємно є сказати, що д-р Володимир Соханівський від довгих літ є членом Булави Пластового Уладу та активним виховником молоді. Д-р П. Глібович активний член кількох українських суспільних організацій, а головно КУК. Д-р Смільський є душою та головним директором Інституту ім. св. Володимира. Тяжко пригадати собі та перечислити всіх наших колег, які працюють безкорисно в різних інституціях чи організаціях. Тому просимо вибачення, якщо когось не згадали.

Найбільшою нашою ціллю під сучасну пору є приєднати до Т-ва якнайбільше членів з-поміж молодих лікарів, дентистів і фармацевтів та передати їм провід Товариства.

Наприкінці згадаємо лікарів, які вклали не одну цеголку в розбудову нашого Т-ва, однак з волі Всевишнього відійшли від нас. Тут вчислимо, хоч і не в хронологічному порядку, д-рів: Л. Максимонько, Іл. Федейко, Я. Солтикович, О. Карчемний, О. Шкляр, О. Мисак, С. Грабар і С. Жук.

Д-р мєд. Григорій Шиманський

УЛТПА — ВІДДІЛ ВІННІПЕГ'

Після 9-місячної підготовки ініціативної групи лікарів у Вінніпегу та листовних зв'язків із Головною Управою УЛТПА, 22 лютого 1964 р. постав новий Відділ УЛТПА у Вінніпегу з нагоди зустрічі медичного світу, влаштованої Об'єднанням Українських Ветеринарних Лікарів Канади в готелі "Марльборо". На цій зустрічі був також голова УЛТПА д-р М. Зарицький. В його присутності відбулися перші сходини лікарів, лікарів-дентистів та фармацевтів Вінніпегу й околиці. По обговоренні цілей та завдань УЛТПА створено новий Відділ. До першої Управи ввійшли такі лікарі: д-р Лев Коник — голова, д-р Федір Мучай — заст. голови, д-р Тарас Снігуревич — 2-й заст. голови, міг'р Іван Симчич — секретар та д-р Зеновій Матвійчук — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли: проф. д-р Ярослав Барвінський та міг'р Ярослав Семчишин.

Вибрана Управа сподівалася приїднати на початок понад 30 лікарів, лікарів-дентистів та фармацевтів. На жаль, з того часу про Відділ та його діяльність немає жодних вісток. А шкода! Не думаю, що Головна Управа Т-ва дозволить цій першій ініціативі загинути безслідно.

Д-р мєд. Роман Осінчук

ЩЕ ОДИН ВІДДІЛ УЛТПА

Принаймні кількома словами треба згадати про Відділ УЛТПА при Головній Управі, про якого існування ледве чи багато колег знає.

Відомо, що від часу створення Відділів Т-ва, які мають територіальні граници свого діяння, деякі колеги розсіяні по розлогій території США не належать до Відділів, а проте деякі з них є членами УЛТПА. В перших роках існування ще Українського Лікарського Т-ва в Америці Головна Управа мала на обліку лікарів та лікарів-дентистів з цілої території США та з ними тримала постійний зв'язок. Коли ж у 1953 році Загальні Збори схвалили відбувати, замість Загальних Зборів членів, З'їзд Делегатів, яких вибирають поодинокі Відділи, то тоді створився при Головній Управі Відділ для таких членів, що не охоплені членством у поодиноких Відділах. Головою такого Відділу є кожночасний організаційний референт Головної Управи. Він має такі самі обов'язки, як голова кожного Відділу. Його завданням є приєднувати до Т-ва тих усіх лікарів, лікарів-дентистів, фармацевтів та інших, що за статутом можуть належати до Т-ва, бути з ними в постійному зв'язку, збирати вкладки та інформувати їх про діяльність Т-ва, а навіть листовним голосуванням вибирати делегатів на кожночасний З'їзд Делегатів УЛТПА.

Якщо Головна Управа про це призабула, то варто їй це нагадати та такий Відділ при Головній Управі вдергати, бож він існує вже від 1953 року. Особливо про це повинен знати й пам'ятати організаційний референт Головної Управи УЛТПА, бож він є головою такого Відділу та, маючи деякі управнення, має також і обов'язки.

Д-р мєд. Роман Осінчук

Д-р дент. мед. Іван КИЗИК

"Forsan et haec olim meminisse iuvabit"**

**(До 25-ліття перебування українських
лікарів-стоматологів в Америці)**

Українське Лікарське Товариство Північної Америки святкує цього року свій 25-літній ювілей, відбуваючи З'їзд у травні для відзначення свого існування, підсумків своєї діяльності та плянів праці на майбутнє. Т-во об'єднує у своїх рядах також лікарів-стоматологів, тож зовсім правильним буде у зв'язку з цими святкуваннями подати короткий нарис, серед яких обставин пробивалися наші стоматологи, щоб добитися досягнень у своїй професійній праці.

Друга світова війна, жахлива у своїй дії й наслідках, примусила багато людей покинути рідні стріхи та рятуватися втечею на Захід, щоб уникнути неухильної загибелі. Знайшовшися серед нових, повоєнних та ще й еміграційних обставин, кожний мусів формувати інше життя, пристосовуючися з конечності до нового середовища, а водночас стараючися зберегти свою ідентичність, своє національне "я". Скоро всім нам, т. зв. "переселенцям", стало ясним, що поворот до краю покищо замкнений, бо всі ми автоматично у ворожій пропаганді стали "ворогами" нашого народу. І всі ми були свідомі, що наше поселення на чужині є політичним явищем і що в діяспорі мусимо об'єднати всі свої сили як духові, так і матеріальні, для дальншого змагу, щоб у ньому демонструвати свою політичну зрілість.

У повоєнній дійсності, ще без ніякої легалізації, наші люди кинулися до нової творчої праці, активізуючися в різних ділянках. Велику роль відіграли тут допомогові організації з-за океану, наші й чужі, що поставили собі за завдання забезпечити наше життя, а згодом допомогти в переселенні до різних країн світу. Та ждати на "манну з неба" рівнялося "консумпційній екзистенції", тобто втраті вартісних днів нашого життя. І тому зразу всі, головно молодь, кинулися до науки, щоб здобути собі якийсь фах.

Серед цієї охочої студіювати молоді було чимало таких, що в краю і за кордоном посвятилися медичним студіям, а за спеціальністю стоматологічним. Коли постала нагода студіювати, студенти львівського,

**"Може і це колись буде приємно згадати" (Вергелій, "Енеїда").

київського й інших університетів вписалися до університетів у Мюнхені, Ерлангені, Гайдельберзі, Геттінгені, Тібінгені, Фрайбурзі, в Німеччині, або в інших країнах, як у Бельгії, Франції, Еспанії тощо. Всі були свідомі того, що тут до них не застосують "нумерус клявзус" чи вимогу "партійної приналежності". І зростав ентузіазм до студій, росли надії на краще забезпечення життя, а бажання якнайскорше здобути диплом підганяло, щоб поборювати всі труднощі й перепони. Серед напруженості умової праці, серед недоспаних за навчанням ночей мережалися пляни про майбутній поворот додому з "дипломом" та ще й із "закордонним дипломом", що так його цінували колись наші батьки й сусіди. Тож кожний з нас "рвався" до студій, усі ми гуртувались у праці, перемагаючи матеріальні недостатки та непевність положення через насильні репатріації. Здобути диплом стоматолога — це була велика мета нашого життя, нездійсненна колись мрія (бо тяжко було дістатися українцям у польський університет), а тепер така близька й реальна. Бути фахівцем у цій почесній професії, бути знавцем свого діла, працювати для добра людства — ця думка яріла в наших серцях, як маяк для моряків, що причалюють до безпечної пристані, перемігши грізні й небезпечні бурі.

У нашому часто інстинктивному самозбереженні й у свідомому змаганні проти деградації до ряду "робочого тягла" ми наглядно з'ясовували собі у всіх труднощах при завершенні студій, що ми не тільки для життєвого забезпечення мусимо стати професіоналістами, але й тому, щоб доказати, як українці, своє політичне "бути".

Свідомі цих завдань, ми пішли на нове "переселення", щоб у "новому світі" творити нове життя й домогтися рівноправного місця для українця серед демократичних народів світу, демонструючи явно й сміло нашу несплямлену особовість і характер. Так ми плили кораблями за широкі океани, коли надії повороту додому припали попелом невблаганної дійсності, що там у краю нищила опір нашого народу проти насильства і гніту. Тепер ми рішили кинутися з новою снагою у вир життя, прийняти працю за професією і створити собі кращі побутові умови, працюючи для своїх і чужих та пропагуючи добре ім'я українського політичного емігранта.

Та яке болюче й гірке розчарування овоподіло нашими серцями, коли перспективи одержання професійної праці для нас, з європейськими дипломами, виявилися майже нереальними. Стало ясним, що для нас, лікарів-стоматологів, одержання праці в цьому фаху не існувало, що наші європейські дипломи рівнялися тут тільки "декоративними грамотами". Що ж було нам тепер робити? Чи закинути думку про своє почесне звання лікаря-стоматолога й поневолі шукати іншої праці?

Старші лікарі-стоматологи, що покінчили студії перед другою світовою війною, були в кращому положенні. За тогочасною програмою, в їхніх студентських роках вони мусили наперед закінчити повністю медичні студії, а опісля мали вибір спеціалізації у стоматології. Тож коли вони опинилися в тій самій дійсності, що й ми, повоєнні стоматологи, тоді, мавши диплом лікаря, пішли на працю до шпиталів, звичайно штатних, що опікувалися психічнохворими, або недорозвиненими. Там, хоч за не дуже високу платню, могли працювати за професією, напр., д-р Б. Недільський. Єдиний лише д-р С. Дмоховський, що як лікар закінчив свою стоматологічну спеціалізацію ще перед першою світовою війною, на підставі старого міжнародного договору між Австрією і США, не потребував ностирифікувати або піддаватися іспитам для одержання

ліцензії. Він зразу по приїзді до США відкрив власну практику, працюючи легально, як рівноправний за студіями американський стоматолог.

Наші студії і знання у стоматології не були, на нашу думку, позаду американських. Німецькі професори були горді на свої досягнення, демонструючи у стоматології "консервуючу методу" (а не "радикальне" усування зубів), щоб цими заходами зберігати природні зуби. Та скоро ми побачили, що американська стоматологія стоїть вище від європейської, зокрема в ділянках спеціалізації, як періодонція, ортодонція, ендодонція, хірургія. Новістю для нас були методи протезування у пристосуванні стаціонарних містків чи корон, а передусім застосування частинних або повних протез, що як у техніці, так і матеріалознавстві далеко перевищали післявоєнні досягнення стоматологічної науки в Німеччині й інших країнах.

Свідомість початкових невдач продовжувала сумніви, але вже засвоєна любов до цієї професії, а разом з цим і заповзятість "не капітулювати", наказували кожному з нас шукати всяких виходів із цього "зачарованого кола". Коли, з одного боку, треба було бути до певної міри вдячним європейським професорам-стоматологам за їхню науку, то з другого ж, можна було б і жалітися, що ніхто не сказав нам правди, як насправді функціонують американські чи канадські стоматологічні правила чи закони. І не було іншого вибору, як тільки рішитися на "повторні" студії. Це диктувала нам наша вроджена завзятість та само-посвята наших родин, що справді уможливлювала нам віддатися своїй улюблений професії.

Не краще було положення наших колег-лікарів медицини, бо і їм не призначаво вповні всіх прав для виконування практик самостійно, однаке мали вони нагоду дістати працю в шпиталях, спершу як інтерни, а згодом як резиденти-лікарі, за що одержували невисоку винагороду. У вільних хвилинах вони могли приготуватися до ностирифікаційних іспитів, а склавши їх, дістати дозвіл на відкриття самостійних ординацій, або в найгіршому випадку, коли не бажали складати іспитів, могли залишитися на стало працювати в лікарнях.

Та не так прийняла нас, лікарів-стоматологів, земля Вашінгтона, хоч стоматологія це донька медицини. Неодин з нас, обтяжений всякими матеріальними недостатками, змушений був назавжди закинути думку стати лікарем-стоматологом. Зійшовши до ряду працівника "не за професією", так би мовити, зсунувся з професійної драбини. Ми ніяк не могли погодитися з фактом, що жодний університет не хотів визнати нам європейських дипломів. Навпаки, нам відібрано європейський "статус" стоматолога і це було для нас найбільшим ударом. І правдиво, свого часу, сміявся з нас наш славний Гриць Зазуля у своєму листі до "Чесної еліти", присвяченому спеціально лікарській професії, коли з іронічним гумором писав у "Лисі Микіті": "Вони приїхали до Гамерики дохторами, а їх тут обідрали з титулів, і вони поробилися дохторами геф на пів!" ... Правдивий був його жарт, та гіркий був наш сміх!

Життя поставило перед нами питання рубром: якщо хочеш бути лікарем-стоматологом на цій американській чи канадській землі, то починай наново, як мітичний Сізіф, котити камінь на вершок, не думаючи навіть, чи він знову не злетить униз, як це всім нам уже трапилося! Тут кожний з нас рішав поголовно за себе самого, враховуючи свої сили й умови життя. Були такі, що повернулися до Німеччини, щоб закінчити там медицину і, або оставшися там, або повернувшись сюди вже лікарем,

пробувати ново щастя. Довелося нам зважити всі дані "за" і "проти" та негайно діяти, або братися до якоїсь принагідної праці, щоб вегетувати. Та попередня школа життя не пішла намарно. Франківське "не ридай, а здобувай" мало засталити нашу волю й надхнути нас на нові починання, на новий подвиг. І в цій такій непевній не раз атмосфері вагань, у такому захищаному положенні стає нашим добрим і єдиним з професії дорадником наш поважний і заслужений сеніор, основоположник УЛТПА, нам усім дорогий д-р Роман Осінчук. Він не тільки заохочував нас до студій, але дораджував, морально спомагав і підтримував на дусі, наче той троянський Еней, що з своїми козаками прибув до Італії закладати нове поселення, потішав своїх спітоваришів недолі, що переможуть тільки тоді, коли вперто й завзято працюватимуть. Чи правду мовлю, любі друзі, Степане, Юрку, Миколо, Олесю й Іване? Не раз ми в нашому гуртку своїм "татом" його називали. І ми всі завжди були і будемо щиро вдячні йому за його ревну для нас моральну підтримку й допомогу!

Студії стоматології в США для лікарів-стоматологів були розписані на повних три роки, а в Канаді на два, для кандидатів з закордонними дипломами, що плянували їх ностирифікувати. По закінченні ностирифікації кожний мусів складати штатні іспити і аж тоді одержував ліцензію на відкриття власної ординації. У порівнянні з німецькими студіями, тут усе стало подвійно тяжким. У Німеччині матеріальне забезпечення було можливе, оплати були не надто високі, а до того ми всі були молодші віком, або неодружені. Але тут, коли переважно шкільництво існує як приватне, то справа оплат найвимогливіша, а з ними прийом, іспити та всі зачислення кредитів. Усе це становить для кожного студента, навіть і тут родженого, дошкольну перешкоду. Для нас, нових поселенців, здобути фонди було передумовою студій. Можна їх було придбати або на якісь роботі, або користати з допомоги близької чи навіть дальшої родини, головно наших дружин, часом навіть і товаришів, або шукати всяких знайомств, що не в одному випадку стали в допомозі. Вписавшися до університету, кожний з нас мусів перемагати поняття "меншеварності", а ще гірше докучав брак знання навчальної мови. "Наш брат" ночами висиджував над медично-стоматологічними книжками, із словником в одній руці та всякими коментарями в другій, перекидаючи черепашачим ходом сторінки, нервово заглядаючи в англійський словник. Це була найбільша напруга нервів, бо поступ у науці мусів проявлятися. Не одному з нас було це справді не раз "не під силу" і схильний був капітулювати, а й не бракувало посторонніх "друзів", що, замість охоти, вливали сумніви в душу. Надокучала інколи думка, чому нашим колегам медицини поталанило краще й вони вже величалися своїми самостійними практиками, а ми, лікарі-стоматологи, ще й далі вважалися "пасербами" американської медицини. Каже наша пословиця: "Своєї долі й гетьманськими кіньми не об'їдеш". Тож і ми надіялися на нашу "добру долю", на поміч наших дружин чи рідних, а понад усе на ласку Всешишнього, знаючи, що Він і "комашини не залишить без опіки". Бути "повторним студентом", боротися з недостатками, а рівночасно бути свідком достатнього американського життя, не було для нас розрадою.

Згадати б тут для історії, що четверо наших українців у 1950-52 роках прийняла на працю як стоматологів міська дитяча клініка Гугенгайма в Нью-Йорку за малою тижневою винагородою. До тих щасливців належали д-р Надя Теребус-Кмета, д-р Іван Кіндрат, д-р Нестор Когут та д-р Степан Ворох. Тоді здавалося, що може й більше "нашого брата" зможе

просунутися в інші клініки. Та, на жаль, трапилося таке, що у висліді інтервенції до штатного уряду освіти, щоб виєднати змогу відриття приватних практик чужинецьким стоматологам, які вже працюють під наглядом американських лікарів-стоматологів, — урядові чинники видали формальну заборону всякої праці в дентистиці, не даючи навіть жодних інструкцій, як треба себе до цієї праці кваліфікувати. Крім цього, жоден американський університет не спішив прийняти чужинця на ностирифікацію. Щойно перший Нью-Йоркський університет у 1951 р. прийняв десять чужинців на дворічні студії. 1953 року штатна Комісія Освіти проголосила офіційно трирічну програму студій. І тут почалася наша кар'єра. Кожний був радий прийняти її з надією, що може колись вкінці доб'ється свого. Із прийнятих 26 чужинців було п'ять українців, що в 1956 р. всі покінчили успішно свої студії і як рівноправні американські стоматологи могли відкрити свої самостійні ординації.

Д-ри д-рент. м-ед. Степан Ворох, Іван Кизик та Іван Кіндрат по одержанні дипломів із Д-рент. Школи в Нью-Йорку.

Д-ри д-рент. м-ед. В. Гудз, О. Гудзяк і М. Крижановський.

Початок був зроблений, можна було спокійніше відідхнути. А все ж таки дошкулювала ввесь час матеріальна криза, пов'язана з придбанням книжок, дуже коштовних дентистичних інструментів, що їх кожний студент мусів мати, оплат тощо. Згадуючи сьогодні ті турботливі часи, думалося тоді не раз: "Чи варто ще раз мучитися з цими студіями, чи хто оцінить наш гераклевий труд?". Та милий усміх дружини й ласкавий погляд дитячих оченят підбадьорювали нашу знесилену душу та гнали нас з викладів до клінічних зайнят, до книжки, до праці...

Серед нашого народу є прислів'я, що "батько голова родини", та існує і друге, ще краще, що "жінка три стіни тримає в хаті, а чоловік одну". Це друге прислів'я стало правдою нашого життя, бо, коли ми були не батьками, а гостями в хаті, тоді ввесь тягар хатньої господарки, а зокрема турбота за виховання дітей, спочивала на їхніх жіночих плечах. Вони бо, ведені чисто жіночим але і здоровим розсудком, звиклі на терпіння й

посвяту, без скарг і нарікань виконували покладені на них обов'язки, ніколи не захиталися під тяжкими ударами долі. Завдяки їм, і може й декого з близчої чи дальшої родини, ми досягли свого. Ми з втіхою та гордістю глядимо сьогодні на них та в глибокій пошані й ширій віданості схиляємо перед ними наші чола, дякуючи їм з глибини серця за їх величезну жертвенність і повну посвяту.

Сьогодні вони й далі нам жінки, дорадниці й господині, бо й нині не раз, коли нас поглинає професійна праця, або часто викликають нас з хати громадські повинності, то вони все це приймають з вирозумілістю та спокоєм.

Бож між нами є багато колег, які, крім своїх професійних і родинних обов'язків, віддають чимало часу на працю у своїх Відділах УЛТПА, виконуючи сумлінно свої прийняті обов'язки. Вони включаються і в кожну іншу громадську роботу, — політичну, суспільну, релігійну, а передусім культурну й харитативну. Ніхто з нас не відмовляється від обов'язків, все радо виконує і не раз секретно покриває організаційні видатки з власної кишени, щоб "наша слава не пропала".

Для підтвердження цих фактів можемо навести багато імен наших колег-стоматологів, однаке з браку місця згадаємо лише тих, що невпинною працею й віданістю дали світливий доказ, до чого здібний український лікар-стоматолог. До таких насамперед належить д-р Роман Сухий з Філадельфії, наш колега-сенйор, що по закінченні Стоматологічної Академії у Варшаві у 1937 році та стоматологічних практик у військовому шпиталі в Торуні почав працювати у Львові в Українському Лікарському Т-ві від 1943 р., бувши уповноваженим представником Централі на Самбірщину та Бойківщину. В 1946 році продовжує свою працю в Німеччині, а по приїзді до США, від 1950 р. стає членом-співосновником УЛТА в Нью-Йорку й у 1954 р. членом Головної Управи УЛТПА. Ностирифікацію свою відбув у Пітсбурзькому університеті в 1959 році. В роках 1962-1967 є членом Управи філадельфійського Відділу, в цьому і два роки його головою, як також членом Американської Дентистичної Асоціації. Як громадянин, пластун-сенйор, віддав багато часу й енергії для нашої молоді, а спеціально визначився, як співосновник Відділу 206 Союзу Українців Католиків "Провидіння" та як голова Окружної Ради Відділів "Провидіння" на Нью-Йоркському Окрузі. Осівши як професіоналіст у Філадельфії, стає заступником головного предсідника "Провидіння", а згодом і головним предсідником. Член "Самопомочі", ставший платник Національного Фонду та замітний своєю жертвенністю на "Патріярший фонд".

До поважних сенйорів нашої організації слід зачислити д-ра Миколу Крижановського з Нью-Йорку, що також у 1937 р. покінчив своєї студії у Варшаві, а згодом працював як лікар-стоматолог у Бучачі до 1944 року. До США приїхав 1949 р., а ностирифікацію відбув у Нью-Йоркському університеті 1954 року. Постійний член УЛТПА, працює як заступник голови Відділу Метрополії Нью-Йорк, а в 1960 р. стає адміністратором журналу "Лік. Вісник". Тепер скарбник Головної Управи УЛТПА та голова Стипендійного Фонду. Щедрий жертводавець на школу св. Юрія в Нью-Йорку, меценат ФКУ, платник Нац. Фонду та "Патріяршого Фонду". Його дружина — членка Управи Секції Дружин Лікарів.

До визначніших членів нашого Т-ва, який чи не найбільше свого часу посвятив для нього, займаючи різні пости, належить наш д-р Юрій Кушнір. Абсольвент університету в Геттінгені, повторив свої студії в Нью-

йоркському університеті. Він же зразу ще від 1953 року включився в організацію УЛТ-ва, працюючи з його головою та основоположником д-ром Романом Осінчуком, у Головній Управі Т-ва, разом із тодішнім секретарем Ярославом Микуловичем, що живе і практикує тепер у районі Пітсбург'у. В роках 1959-1960 стає головою Відділу Метрополії Нью-Йорк, а за головування в УЛТПА д-ра Р. Сочинського в 1960 р. скарбником Головної Управи УЛТПА та тим самим і першим головою Стипендійного Фонду ім. проф. М. Панчишина. В 1969 р. вибрано його секретарем Головної Управи за головування д-ра Б. Шебунчака, а в 1971 році Загальні Збори затверджують його як голову-електа в Головній Управі д-ра О. Волянського. Два роки пізніше наш д-р Юрій Кушнір бере керму в свої руки, цього разу вже цілого УЛТПА, та веде наше Т-во з посвятою аж до сьогодні. Як щирий громадянин-патріот, репрезентує УЛТПА в Політичній Раді УККА та спомагає наші культурні й релігійні установи, стаючи прикладом для інших. Без сумніву, це велика честь для нього і його дружини, пані Віри, довголітньої діяльної членки Секції Дружин Лікарів, що розуміє та доцінює посвяту свого чоловіка для добра Товариства.

Найбільш відданим членом УЛТПА з наших друзів-стоматологів є таки дорогий нам д-р Степан Ворох, що виявив свою багатогранну діяльність на всіх ділянках громадського, політичного і професійного життя. По закінченні студій у Мюнхені, в 1949 р. прибуває до США, працює фізично, а згодом посвячується студіям, ностирифікуючи три роки, і одержує диплом доктора дентистичної хірургії в Нью-йоркському університеті 1956 року. У 1957-1960 рр. відбуває американську військову службу, як лікар-стоматолог, у ранзі капітана. Вийшовши з війська, відкриває дентистичну практику. Безпереривно зайнятий у громаді, в 1965-67 рр., як голова Відділу Метрополії Нью-Йорк, пожвавлює працю в Т-ві. З доручення Головної Управи УЛТПА, за головування д-ра Б. Олесницького входить як представник УЛТПА до Екзекутиви УККА. Засновує Консолідаційну Комісію УККА, стає її секретарем і лагодить деякі спріні справи в громаді. В 1968 р. стає засновником та першим головою Комісії зв'язку з ієрархами Українських Церков, популярно знаної під назвою Церковної Комісії при УККА. Один з ініціаторів бенкетів у честь Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кир Йосифа та з нагоди 70-ліття проф. д-ра Вол. Кубійовича. Бере живу участь у посвяченні церкви св. Софії в Римі та IV Синоді Української Католицької Церкви в Римі. Головна Управа УЛТПА доручила йому спеціальну референтуру, що відноситься до всіх громадських справ. Д-р Ворох є батьком чотирьох дітей, з яких два сини, покінчивши медицину в Еспанії, відбувають тепер лікарську практику в Нью Джерзі. Треба подивляти його витривалість та завзяття, бож він уже п'ятнадцять літ стоять у проводі наших організацій, беручи на себе обов'язки не тільки члена й голови, але й головного ініціатора громадських імпрез. Нещодавно був вибраний на Другому СКВУ членом "Пленуму Секретаріату", як представник УЛТПА. Тож слід погратулювати йому за його віддану працю та привітати з цього приводу його дружину пані Стефу й дітей, щоб раділи успіхами свого чоловіка й батька, який став зразком українського громадянина.

Д-р Олександер Гудзяк, градуант Мюнхенського університету, ностирифікував дентистику в Нью-йоркському університеті 1954 р. Після військової служби в ранзі капітана як лікар-стоматолог, у 1957 році відкрив свою ординацію в Сирақузах. Діяльний разом із своєю дружиною пані Славою в різних царинах релігійного і громадського життя.

Довголітній голова Відділу УККА, співорганізатор Комітету Поневолених Націй, голова Збіркового Комітету на ФКУ та його визначний меценат, член Управи місцевої кредитівки, жертвенній у високій мірі на "Патріярший Фонд" та на УККА. Впродовж трьох каденцій голова Відділу Середній Нью-Йорк, його скарбник, як також делегат на II СКВУ від головної Управи УЛТПА.

Замітний і наш колега з Рочестеру д-р Іван Кіндрат, скарбник, заст. голови та голова Відділу Середній Нью-Йорк. Відомий у своїй громаді із пожертв на церковні та культурні цілі.

Визначним членом нашого Т-ва є скромний та спокійний вдачею д-р Ярослав Мігайчук, член Відділу Огайо. Один із найвизначніших меценатів з цілої нашої лікарської родини на ФКУ, член кількох американських організацій, викладач, як звичайний професор протетики в Коледжі Дентистики в університеті Казе Вестерн у Клівленді. Замітний також жертвенністю на "Патріярший Фонд" та інші цілі.

Ідучи далі на захід, слід відзначити і в Чікаго колегу д-ра Мирослава Коленського, члена Відділу Ілліной. Він заст. голови Відділу, три рази член Управи Відділу та три рази секретар. Також замітний із своєї жертвенності на церковні й культурні цілі.

Далекий Детройт величиться значним числом лікарів-стоматологів, що становлять одну третю частину членства Відділу УЛТПА. Серед них видніє д-р Марія Балтарович, градуантка стоматології в Мюнхенському університеті, тут нострифікувала в Детройтському університеті 1960 року. Дуже активна репрезентантка українства в американськім середовищі, діяльна також у місцевих американських дентистичних організаціях не лише як їхній член, але і як віцепрезидент, секретар та скарбник.

Поруч неї вибивається д-р Іван Дутко, із студіями стоматології з Ерлянгену. Нострифікував 1957 р. в університеті Ен-Арбор, член Управи Відділу Детройт, також голова Відділу та головний організатор лікарського Наукового З'їзду в Детройті.

Згадати треба тут і д-ра Любаса Трешневського, колишнього скарбника Відділу, а вже ніяк не можна поминути д-ра Валентину Савчук, дуже діяльну в наших організаціях, головно, як голова ФКУ, на який пожертвувала значну суму. Членка Союзу Українок, парафії, ніколи не відмовляється від праці в УЛТПА.

Меценатом ФКУ є наш д-р В. Мигаль, який почав свої студії у Варшаві перед другою світовою війною. Закінчив їх у Мюнхені, там же здобув докторат, а нострифікував у Нью-Йорку, в 1958 році. Безперервно працював в Управі Відділу Мічіген, як секретар, скарбник, голова-елект, а від 1969 до 1974 року як голова. Ініціатор імпрез, з яких чистий дохід у сумі 60 тисяч доларів передано на ФКУ в Гарварді.

І Канада пишається своїми робітниками на національній ниві, крім професійної, що беруть завжди живу участь всюди та віддають багато часу для народної справи. До них належить д-р Петро Глібович, що покінчив студії в Берліні та Фрайбурзі 1944 р. В 1947 році приїжджає до Канади, до Торонто. Працює як фізичний робітник у фабриках та на різних будовах і в 1956 р. "наново" закінчує свої дентистичні студії, з медаляє та грошовою нагородою, і відкриває приватну практику в Торонто. Особливо посвячується роботі культурно-освітнього референта спортивного Т-ва "Україна" та розвиткові УЛТПА — Відділу Торонто, виконуючи функції члена Управи, голови та члена Головної Управи УЛТПА. 1972 року вибрано його головою Наукового З'їзду УЛТПА, що

відбувся в Торонто. У громадському житті він заступник голови Крайової Управи Братства Українців Католиків Канади, голова комітету для святкувань з нагоди першого приїзду Блаженнішого Патріярха Й. Сліпого, меценат для видання книг Я. Пастернака, Уласа Самчука, Юрія Липи, та найкращий інформатор української справи серед канадського політичного і професійного світу. Сам спокійний, зрівноважений, а при цьому невтомний робітник, батько родини та має навіть час на гру на скрипці й на улюблене риболовство.

У плеяді наших заслужених членів згадати треба і Відділ Нью Інгленд, в якому працює наш колега д-р Іван Дідюк. По закінченні студій зубної медицини в Європі д-р Дідюк прибуває до США в 1950 році, де по тяжких трудах і невигодах зумів дістатися до університету Джорджтаун у Вашингтоні, а після його закінчення переїхав до Бостону, де відчинив приватну практику та включився жертвоно у громадське життя. Як член Екзекутиви Відділу УККА в Бостоні, посилював його працю, а крім цього допомагав "Патріяршому Фондові", організуючи бенкет у честь Блаженнішого Патріярха Йосифа. Заснував Відділ "Самопомочі", ставши його головою, і у великий мірі своєю ініціативою побільшив збірку на ФКУ, зібравши в самому Бостоні понад 50 тисяч дол. Рівночасно помагає Церкві та Народному Домові, а у своїй професійній організації репрезентує Т-во на штат Ровд Айленд та Массачусетс, як заступник голови, скарбник і голова. Дописує також до "Свободи", "Америки" та "Нашого Життя".

Д-р Іван Кизик також не стоїть осторонь своєї громади. Крім праці в різних місцевих товариствах Нью Гейвену, він є довголітнім секретарем і членом Екзекутиви УККА штату Коннектікат, співосновником ФКУ, секретарем Пласт-Прияту, членом Управи Т-ва за Патріярхат і Церковного Комітету. Як член Board of Directors of LOB-Dental Clinic у Нью Гейвені, д-р Кизик має добре зв'язки з американськими законодавцями — конгресменами й сенаторами. Завдяки його старанням, вони при відповідних нагодах підтримують проукраїнські резолюції на своїх форумах.

Докторат з дентистичної медицини одержав у Гайдельбергу, а згодом, пройшовши стоматологічну ностирифікацію, одержав 1956 року звання доктора дентистичної хірургії в Нью-Йоркському університеті. Того ж року відкрив власну практику в Нью Гейвені.

Від початків існування УЛТПА бере активну участь у ньому. Кількаразовий член Управи Відділу Нью Інгленд, тепер голова-елект, а з кінцем березня 1975 р. перебирає провід цього Відділу, як його голова.

Нехай же ці імена вище згаданих наших колег-стоматологів не служать ніяким іх вирізнянням, а радше будуть взором для всіх тих, що ще і досі не включилися в цей шлях, та щоб ми всі разом в цьому шляхетному суперництві заохочували себе до більшої посвяти наших матеріальних і духових засобів у царині політичній, суспільній, релігійній та професійній для добра нашого загалу та всієї української діяспори.

Стоячи з піднесеними вгору чолами на грани нашого нового чвертьстоліття, зголосуємо нашим друзям міцну кадру лікарів-стоматологів до звіту. Нас на сьогодні начислюється близько п'ятдесяти, що тут "ностирифікували" свої студії, ідучи твердо й уперто до визначені мети. Ми стоїмо з глибоким почуттям чесно виконаного покликання, готові дати нашому народові й усьому людству ті знання, що ми набули "дорогою ціною". З нами стоять наші діти, з нами нове, тут виховане та на волі виплекане покоління, що вишколюється в нових досягненнях науки й техніки. Деякі сини пішли вже слідами батьків, стали лікарями або

стоматологами, інші включаються та й ідуть за нами, щоб встановити нові кадри фахівців і посилити нашу інтелігенцію новими рядами. Ми душею й серцем з ними! Ми бажаємо, щоб вони стали гідними наслідниками своїх батьків і матерів, щоб виявляли себе перед науковим світом як вишколені професіоналісти, як зрілі інтелігенти, а понад усе як українські патріоти в чужинецькому колі.

Українське Лікарське Товариство, наша станова організація створена для українських лікарів, лікарів-стоматологів, фармацевтів та інших з ними споріднених фахів. Вона прийме кожного з отвертими раменами, даючи запоруку прихильності й повного зрозуміння для особистих аспірацій кожного члена. Через наше Товариство ми зможемося осягнути пошану й признання серед інших етнічних груп, чим уже навіть сьогодні втішаємося, та з цієї платформи можемо голосити "всім і вся" правду про Україну.

Так після двадцяти п'яти літ, станувши на площині нашого фаху, як рівні з рівними, прийнявши громадянство цієї країни, ми багато навчилися й належно доцінюємо наше положення, яке набагато краще для нас усіх, ніж було раніше. Маємо нагоду демонструвати своє фахове діло, широкі можливості провадити роз'яснювальну роботу про недолю нашого народу, а понад усе плекати вільно рідні традиції, мову й культуру.

Ми всі, як еміграція, стали учасниками великого "ісходу" з рідних земель, не з власного бажання, а з Божої волі, що захотіла, щоб українець вийшов у далекий світ і задокументував у ньому своє існування. З волі цього Божого призначення світ тепер знає про українців, що вони бажають своєї вільної культури й тому здвигнули свої університетські катедри, що вони бажають собі на віки правдивої патріярхальної Церкви й політичного існування, як зріла державницька нація, і не перестануть мобілізувати опінії світу проти тих тяжких переслідувань і знушань, що їх переносить наша Церква та наш Народ на рідній землі.

"ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК"

Проф. д-р мєд. Василь ПЛЮЩ

Двадцять років "Лікарського Вісника"— журналу УЛТПА

Одним з великих досягнень Українського Лікарського Товариства Північної Америки є видавання журналу "Лікарський Вісник", до речі, єдиного тепер у світі загальноклінічного, наукового та професійного україномовного медичного часопису.¹

22 січня 1950 року в Нью-Йорку, за ініціативою проф. д-ра мєд. Романа Осінчука та групи лікарів, було засновано Українське Лікарське Товариство Америки.

Уже з самого початку його праці всім керівним діячам його була ясна потреба мати свій власний орган, свій медичний часопис.

Традиція мати своє власне друковане періодичне медичне видання була в українських лікарів досить сильна. Ще в 1912 році було засновано перший україномовний медичний часопис "Здоровле", який видавало Українське Лікарське Товариство у Львові під редакцією д-ра Евгена Озаркевича. Під час української національної революції в 1918-1919 рр. виходив у Києві україномовний "Вісник Міністерства Народнього Здоров'я Й Опікування" та науковий медичний журнал українською мовою "Українські Медичні Вісті"; за часів польської окупації у Львові виходив "Лікарський Вісник" — науково-професійний місячник Українського Лікарського Товариства; у рр. 1923-1925 Спілка Українських Лікарів Чехо-Словаччини видавала в Празі "Український Медичний Вісник" — перший український медичний часопис за кордонами нашої батьківщини. В УРСР у перше десятиріччя її існування виходило 33 україномовних медичних часописів.²

1. Як відомо, в Україні виходить з 1960 р. лише 5 клінічних медичних часописів, з них лише один вузько фаховий україномовний, а саме "Педіатрія, акушерство і гінекологія". Докладно про стан медичної преси в Україні див. працю автора: Медична преса в Україні. "Матеріали до історії української медицини", том I, Нью-Йорк-Мюнхен, 1975, стор. 161-190.

2. Докладно про розвиток медичної преси в Україні див.: Медична преса в Україні. "Матеріали до історії української медицини", том I, Нью-Йорк-Мюнхен, 1975, стор. 161-190. У цій праці подано також список усіх медичних часописів, що виходили в Україні з 1860 до 1974 р. та літературу читання — 53 джерела.

Потреба мати свій медичний, науково-клінічний та професійний часопис була зумовлена не лише тим, що лікарі-українці США та Канади хотіли мати свій власний орган, в якому могли б друкувати свої наукові праці рідною мовою й який був би органом зв'язку між ними, розкиданими на великих теренах Америки, але також і тим, що в Україні, унаслідок русифікації, ліквідовані майже всі медичні часописи. Отже український медичний часопис у США мав би бути не лише репрезентантом української медичної науки за кордоном, але й засобом плекання української медичної термінології.

Перше число "Лікарського Вісника" побачило світ у травні 1954 року. Було не легко налагодити регулярне видавання медичного журналу. Для цього треба було мати фінансові засоби, штаб співробітників, налагодити кольортаж тощо. Лише завдяки енергії д-ра мед. Романа Осінчука й допомозі низки перших співробітників журналу, як Федір Дудко, Богдан Олесницький, Ростислав Сочинський, Василь Плющ, Софія Парфанович, Наталія Осадча-Яната, Іван Гозгін, Ярослав Воєвідка та ін., пощастило поставити часопис на ноги.

Упродовж років мінялися головні редактори часопису, змінявся склад редакційних колегій та склад авторів, що вміщали свої праці в журналі, змінявся трохи зовнішній вигляд і характер часопису, його величина (перше число мало 52 стор., деякі з інших чисел досягали 100-120 стор.), з часом було запроваджено в журналі резюме англійською мовою, що піднесло його наукову цінність і сприяло популяризації часопису в англомовному світі.

Редакторами часопису були в рр. 1954-1955 д-р мед. Роман Осінчук, у 1956-57 — д-р мед. Ярослав Воєвідка, у 1957-1961 знову д-р мед. Роман Осінчук, у 1962-1966 — д-р мед. Тома Лапичак, у 1966-1967 знову д-р мед. Роман Осінчук, нарешті з липня 1967 р. до сьогодні головним редактором є д-р мед. Павло Джуль. Склад редколегії "Лікарського Вісника" мінявся 18 разів. Майже постійними членами редколегії були д-ри: Роман Осінчук, Ростислав Сочинський, Василь Плющ, а пізніше, крім зазначених вище, Тома Лапичак, Павло Джуль, Богдан Олесницький, ще пізніше Володимир Прокопович, Мирослав Грешишин та інші, а разом у редколегіях у різni роки працювали 30 лікарів.³

Зрозуміло, що найбільший тягар праці лежав на редакторах, які мусіли не лише редагувати ввесь матеріял, але дбати про вищукання дописувачів та отримання вчасно статей від авторів та дописувачів, дбати про друк та кольортаж журналу, часто самим писати рецензії та інформаційні замітки. У мовній редакції їм допомагали редактори мови Федір Дудко, Роман Завадович та Роман Бжеський, а в кольортажі та інших технічних справах адміністратори журналу д-ри: Б. Панчук, В. Семків, М. Крижановський, С. Кочій, Т. Шегедін, М. Юзич, В. Мигаль, М.

3. Повний склад усіх членів усіх редколегій буде вміщено в спеціальній окремій розвідці автора цієї праці: "Лікарський Вісник" — журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Історія заснування та видання часопису. Склад співробітників та авторів. Аналіза змісту журналу", яка буде вміщена у третьому томі "Нарисів з історії української медичної науки та освіти".

Лебедович. Обкладинку журналу робили мальярі Я. Гніздовський, О. Мошинська, Е. Козак, Г. Худік'ян.

Члени редколегій допомагали головним редакторам порадами, переглядом деяких статей, писанням рецензій, а головне, своїми власними науковими працями.

Уже перше число журналу показало досить великий обсяг тематики журналу, його напрямні, виявило досить значну кількість співробітників (12 авторів, не рахуючи технічних працівників) і викликало низку позитивних відкликів.⁴

З травня 1954 року "Лікарський Вісник" появляється регулярно, як квартальник (деякі числа були подвійні). До середини 1974 року, тобто за двадцять років було видано 73 числа журналу, кожне число величиною від 48 до 120 сторінок, розміром 25×18 см. За цей час вийшло друком 4.139 сторінок, тобто біля 260 друкованих аркушів журналу. Отже українські лікарі США та Канади видали за ці роки за свої власні гроші й власними силами майже стільки же сторінок україномовного клінічного та професійного часопису, скільки сторінок, грошей і енергії витратила "суверенна" УРСР на видання єдиного тепер в Україні фахового медичного журналу українською мовою "Педіатрія акушерство і гінекологія".

Коли порівняти обсяг нашого лікарського часопису в друкованих аркушах, то він перевищує розміром інші наукові україномовні часописи, що їх видають поза межами нашої батьківщини. Так, наприклад, один з кращих наукових українських часописів "Український Історик", що виходить з 1964 року, вийшов досі в 43 числах (багато чисел були подвійні та потрійні) і має розмір біля 3.000 стор. Шість томів словникової частини "Енциклопедії Українознавства" має 2.400 сторінок, а вкупі з трьома томами загальної частини 3.630 сторінок. Зрозуміло, що справа не лише в обсягу видання, але в його змісті, його значенні для української культури, але про зміст "Лікарського Вісника" ми будемо писати далі. Зрозуміло, що значення для української громади "Енциклопедії українознавства" чи "Українського Історика" ми дуже високо цінимо. Але для історії української медицини видання "Лікарського Вісника" має не менше значення ніж видання "Енциклопедії українознавства" чи "Українського Історика" для загальної історії України, особливо враховуючи той факт, що питання історії української медицини, до речі, як і історії української техніки, агрономії та інших спеціальних розділів історії України, опрацьовується дуже-дуже недостатньо.

У цій статті у збірнику невеликого розміру, ми, зрозуміло, не можемо докладно проаналізувати всі наукові праці, які було вміщено в "Лікарському Віснику" впродовж двадцяти років, не маємо ми можливості також більш-менш докладно зупинитися на змісті та значенні для історії української медицини окремих розділів цього видання. Нижче подаємо лише деякі числові дані та враження від журналу.

Журнал "Лікарський Вісник" має постійно такі основні розділи: наукова частина, редакційна сторінка, огляд медичної літератури

4. Відклики на вихід у світ первого числа "Лікарського Вісника" див. в чч. 2, 3, 4 та інших "Лікарського Вісника" за 1954-1955 рр.

(головно рецензії на праці, що видаються в Україні), огляд новин у медицині, повідомлення про життя та працю українських лікарів у вільному світі (головно в США та Канаді), біографії видатних українських лікарів, звіти Головної Управи УЛТПА та її 15 відділів у США та Канаді, некрологи та коротенькі біографії нових українських лікарів (осіб, що закінчили свої медичні студії й приступили до виконання своєї практики). Окремий розділ присвячений організаційним справам (обіжники Головної Управи УЛТПА, сторінки голови УЛТПА).

Уже простий перелік розділів журналу показує, що він є науковим, громадським і професійним органом, а студія його змісту показує, що він є органом вільної лікарської думки не зв'язаної якоюсь ідеологією чи наказами й обов'язковими плянами згори, чим він насамперед відрізняється від медичних часописів УРСР.

Цілком зрозуміло, що провадити часопис з такою широкою програмою було можливо лише тому, що в ньому брала участь широка українська лікарська громадськість. Разом у часописі *співробітничало 289 осіб*.

За двадцять років у часописі опубліковано 531 наукових праць, 75 різних статтей, 422 рецензії на медичні книги та наукові статті, 230 публікацій про різні новини в медицині, 229 біографій та некрологів, 105 сторінок голів УЛТПА, головних редакторів та обіжників, 433 звіти про діяльність Головної Управи УЛТПА та її Відділів, 64 звіти про З'їзди та Конференції, 542 повідомлення про життя і працю українських лікарів у діяспорі. Отож разом у нашому журналі за цей час вміщено більше 2.600 публікацій.

Це сухі цифри, але за ними захований великий зміст.

Наукові праці вміщені на сторінках "Лікарського Вісника" висвітлювали майже всі найважливіші проблеми медицини.

Найбільше праць, а саме 162, було присвячено історії української медицини і це є велике досягнення, бо висвітлення інших ділянок медицини українські лікарі можуть знайти в чужомовних виданнях, зокрема фахових і спеціалізованих медичних часописах і то в значно ширшому опрацюванні, ніж це мало місце в нашему загальномедичному журналі. Висвітлення ж проблем української медицини ми, на жаль, не маємо не лише в медичних чужомовних часописах чи виданнях, але їх дуже мало заторкують навіть у медичних часописах чи виданнях в УРСР і майже не висвітлюють в українських часописах, наукових та інших збірниках за кордонами нашої батьківщини.⁵

Ці праці з історії української медицини були написані 72 авторами, при чому серед цих авторів були не лише лікарі, але й особи інших фахів, як, наприклад, відомі науковці Іван Розгін, Михайло Ветухів, Володимир

5. Про стан вивчення історії української медицини в УРСР див. праці автора:

1) Медична преса в Україні."Матеріали до історії української медицини", том I, Нью-Йорк-Мюнхен, 1975, стор. 161-190.

2) До історії української медицини. "Лікарський Вісник", ч. 4/67 від жовтня 1972 р., стор. 53-61.

3) Русифікація медичної освіти та науки в Україні."Шлях Перемоги", чч. 5-11 за 1974 рр.

Січинський, Володимир Дорошенко, Наталія Осадча-Яната, громадські діячі, як Василь Мудрий, Василь Панейко, Іван Кедрин, Федір Дудко та інші.

Найчастіше вміщували свої праці з історії української медицини Василь Плющ, Роман Осінчук, Тома Лапичак, Тома Воробець, Софія Парфанович, Михайло Логаза, Ярослав Хмілевський. З них слід відмітити цінні праці з історії медичної науки та освіти, з історії медицини у Великій та Західній Україні, про медичний факультет Українського Тайного Університету у Львові, про Український Червоний Хрест, про Українське Гігієнічне Товариство у Львові, про українські лікарські товариства у Львові, Празі, Австрії та США, про лікарів політичних діячів, про народну медицину в Україні, огляди стану охорони здоров'я в Україні в минулому та тепер, про лікарські з'їзди та ін. Дуже гарні були біографічні нариси про видатних українських учених медиків, як Олександер Богомолець, Марко Нещадименко, Павло Кучеренко, Олександра Смирнова-Замкова, Іван Горбачевський, Іван Базилевич, Маріян Панчишин, Борис Андрієвський та багато інших.

Цінні для історика медицини були також праці чи спомини про діяльність українських лікарів у Галичині, Буковині, Канаді, Північній та Південній Америці, спомини лікарів про їх студії та їх працю, списки лікарів-українців, що провадили свою працю в різних країнах світу, та інше.⁶

До історії української медицини, крім згаданих вище наукових праць, слід віднести вміщені у "Лікарському Віснику" звіти Головної Управи УЛТПА та її Відділів про їх діяльність, повідомлення про життя та працю українських лікарів у вільному світі, біографії та некрологи, звіти про з'їзди, конференції та інший інформаційний матеріял, що його вміщено було за ці двадцять років у "Лікарському Віснику".

Лише той, хто працює над історією української медицини чи взагалі історією української культури, зокрема той, хто вивчає або хоче вивчати історію української еміграції, може повноцінно зрозуміти, який важливий матеріял для вивчення цих проблем було вміщено в "Лікарському Віснику" за ці роки.

За цю кропітку й не завжди ефектну працю належить признання та подяка тим десяткам непомітних працівників, які складали ці звіти, інформації, біографії, некрологи, які на сторінках нашого часопису відбили свої враження про з'їзди, конференції, зафіксували прізвища доповідачів на наукових з'їздах та конференціях, прізвища громадських, політичних діячів-лікарів, лікарів-письменників, мальярів, музик тощо.

Звіти про діяльність Головної Управи УЛТПА та її органів робили звичайно голови УЛТПА, д-ри: Роман Осінчук, Ярослав Воєвідка, Богдан Макарушка, Ростислав Сочинський, Мирон Зарицький, Богдан Олесницький, Юрій Трухлий, Богдан Шебунчак, Олег Волянський, Юрій Кушнір, секретарі, скарбники, голови комісій та фондів ГУ УЛТПА, голови

6. Докладна аналіза праць з історії української медицини, вміщених у "Лікарському Віснику" за двадцять років, є в праці автора цієї статті "Українська медична наука за кордонами України", яка буде вміщена у третьому томі "Нарисів з історії української медичної науки та освіти".

та секретарі Відділів УЛТПА; рецензії писали д-ри: Ростислав Сочинський, Р. Осінчук, Т. Лапичак, П. Джуль та інші.

Дуже цікаві звіти про з'їзди УЛТПА друкували в "Лікарському Віснику" д-ри: Василь Кіналь, Богдан Макарушка, Тома Лапичак, Ростислав Сочинський, Володимир Гук, Мирон Зарицький, Ілляріон Чолган, Тарас Шефедін, Богдан Олесницький, Роман Осінчук, Степан Ворох, Павло Джуль, Ярослав Коропей, Михайло Логаза та інші.

Крім праць з історії медицини, у "Лікарському Віснику" було друковано немало праць з соціальної гігієни, зокрема з питань алькоголізму. На соціал-гігієнічні теми писали д-ри: Ростислав Сочинський, Тома Лапичак, Роман Осінчук, Ілляріон Чолган, Михайло Данилюк та інші (разом 9 авторів), питання алькоголізму висвітлювали д-ри: Софія Парфанович, Михайло Гончаренко, Юлій Гной та інші (разом 5 авторів).

Отже, як бачимо, питанням історії української медицини, соціальної гігієни, праці українських лікарських товариств, зокрема праці УЛТПА та його Відділів, висвітленню праць різних з'їздів та конференцій у журналі було присвячено дуже багато уваги.

Друге місце серед наукових праць посідали статті з внутрішніх хвороб, зокрема з туберкульози.

Питанням епідеміології, діагностики, клінічному перебіgovі та лікуванню туберкульози було присвячено багато праць проф. д-ра Василя Плюща, як ось велика праця, що підsumовувала майже п'ятидесятирічний досвід автора в справі лікування туберкульози — "Мій досвід у лікуванні легеневої туберкульози"; велика клінічно-експериментальна праця — "Про встановлення активності легеневої туберкульози"; велика праця — "Туберкульоза старшого віку" з докладною аналізою перебігу старечої туберкульози, її клінічних форм, лікування та соціально-гігієнічного значення її; праці цього ж автора про нові протитуберкульозні засоби та їх ролю в лікуванні легеневої туберкульози, про принципи та методи сучасного лікування туберкульози, про лікування туберкульози цикло-сериною, про з'їзди фтизіятрів в Україні. Туберкульозі були присвячені праці д-ра Томи Воробця про методи викриття протитіл у хворих на туберкульозу та про "відкриту негативну туберкульозу", праця д-ра Юрія Бережницького "Модерне лікування легеневої туберкульози" (разом було вміщено на цю тему в журналі 12 праць).

Досить багато уваги приділяли автори "Лікарського Вісника" іншим проблемам внутрішньої медицини, так, наприклад, проф. д-р Іван Базилевич подав у "Лікарському Віснику" розвідку про міокардіальний інфаркт та статтю про біологічний процес старіння, проф. д-р Роман Осінчук висвітлював питання протокоагуляційної терапії у внутрішній медицині, дав цікаві розвідки про колагенні хвороби, про причини розвитку зватніння. Д-р Богдан Гординський писав про гіпертонію, про ролю глукокортикоїдів в цукрівниці, д-р Любомир Бородайко зупинявся над проблемою психогенного ревматизму, д-р Степан Банах описував перебіг діябету у вагітних жінок та методи його лікування, д-р Олег Сохан досить докладно висвітлив проблему левкемії, д-р Роман Мороз і Емануель Рехтер подали, на підставі спостережень 528 хворих, свій досвід

лікування деліріюм тременс, д-р Юлій Гной описав нову методу лікування серцевих аритмій (разом з питань терапії вміщено в "Лікарському Віснику" 96 праць 25 авторів).

Велику увагу приділили автори журналу проблемі діагностики та лікування злюкісних пухлин. На першому місці серед авторів цих праць слід поставити славнозвісного фахівця з електрономікроскопії, дослідника вірусів тваринних та людських новотворів, левкемії проф. д-ра Леонтія Дмоховського. У нашому журналі він умістив такі свої праці: "Досліди над вірусами людських опухів", "Досліди електронним мікроскопом над левкемією в людей та zw'ярят", "Віруси й тумори в минулому, тепер і в майбутньому", "Студії над вірусами левкемії і лімфоми в людей" та інші.

Багато уваги діагностиці та лікуванню злюкісних пухлин у жінок присвятив проф. д-р Мирослав Грешишин, але його праці в цій ділянці ми будемо згадувати ще при розгляді тематики з гінекології.

Про злюкісні опухі в журналі писали також д-ри: Олег Сохан, Габріель Семан, Г. Стефан Галлаєр, Коші Маруяма, Володимир Прокопович, Климентій Рогозинський, Богдан Волянський, Володимир Гординський (разом 20 праць 10 авторів).

На третьому місці, щодо кількості вміщених у журналі праць, стояла хірургія та ортопедія (разом 30 праць 18 авторів).

З праць з ортопедії в "Лікарському Віснику" були уміщені статті відомого українського ортопеда про. д-ра Юрія Трухлого про трансплантацію сухожилків ноги (на підставі спостережень 220 хворих), про невропатії горішньої кінцівки внаслідок ув'язнення нерва, про габітуальний вивих плеча та інші, праці д-ра Романа Оришкевича про нормальну й хворобливу ходу людей та д-ра Володимира Бобечка про самовільну сколіозу в дітей.

З інших праць з хірургії відмітимо працю д-ра Ярослава Туркала про пластику кровоносних судин, цікаву статтю д-ра Євгена Стецькова про посилене обезболювання на підставі спостереження 2.590 випадків, праці д-рів Р. М. Цурковського, Олександра Бруншвіга, Бориса Филипчака, Якова Дзядика, Степана Зощука, Володимира Прокоповича, Данила Антоневича, Нормана Нігро, Мирослава Драгана, Романа Турка, велику працю д-ра Андрія Олеарчика про піддіяфрагмальні абсцеси та ін.

З галузі стоматології в журналі було уміщено праці д-рів Петра Смільського, Петра Підковича, Олександра Гудзяка, Юрія Руденського, Михайла Логази.

На урологічні теми писали д-ри: Михайло Логаза, Роман Турко, Едвард Гуменюк.

Цікаві праці були уміщені в нашему журналі також з ділянки гінекології. Ми вже згадували, що над злюкісними пухлинами в жінок працював проф. д-р Мирослав Грешишин. Він умістив у "Лікарському Віснику" праці: "Загальний огляд хемотерапії гінекологічного пістряка", "Пістряк яєчників", "Хемолікування пістряка жіночих статевих органів", "Діяння гормонів і протипістрякових сполук на епітелій оболонки зародка".

Другий відомий фахівець з акушерства та гінекології проф. д-р Василь Трухлий писав у нашему журналі про вживання парацервікальних

пудендних бльоків у породових болях, про застосування естрогену в застарілості надмірного росту в дівчат, про кольпотомію, як діагностичну методу, при позаматочній вагітності. Д-р Іляріон Чолган вмістив у журналі працю про дитячу й материнську смертність при цезаревих розтинах, базовану на аналізі 899 випадків та працю про новотвори тазу та вагітність. Д-р Богдан Волянський вмістив, на підставі спостережень 106 пацієнтів, статтю про новий підхід до пістряка жіночої груди. Д-р Степан Дудяк подав цікаву статтю про мамографію. Д-р Андрій С. Олеарчик писав про цікавий випадок серйозної кістоаденами яєчника в 5-літньої дитини. Разом на гінекологічні та акушерські теми було вміщено в журналі 14 праць 7 авторів.

Досить багато статей вміщено було в журналі з психіатрії. Поруч сеніора української психіатрії поза межами батьківщини — проф. д-ра Михайла Міщенка, велика праця якого "Фізіологічні основи характеру" була вміщена в чч. 39-40-41 "Лікарського Вісника", в журналі вміщували свої праці: д-р Богдан Вессель ("Психотерапія підлітків"), д-р Олег Волянський ("Фройдизм у психіатрії"), д-р Софія Парфанович ("Відношення молодечої злочинності до умового розвитку"), д-р Осип Берест ("Психіатрія в українській народній медицині"), д-р Михайло Логаза ("Умовий недорозвиток, як національна проблема США, і головні напрямні його реабілітації", "Проблеми пристосування і поведінки недоумкуватих підлітків"), д-р Володимир Пасіка, Степан Зощук. Навіть представниці середнього медичного персоналу — Клявдія Олесницька та Анастазія Вересюк теж співробітничали в нашему журналі в питаннях психіатрії.

На педіатричні теми дали до журналу свої статті: д-р Марія Фішер-Слиж ("Цукрова хвороба в дітей"), д-р М. Байда ("Виразкова хвороба в немовлят і дітей"), д-р Валентина Савчук ("Лікування зубів у дітей-калік").

Досить значна кількість праць (13) була вміщена в журналі з оториноларингології.

Один з перших друкував свої праці на ці теми в нашему журналі проф. д-р Вальтер А. Петришин ("Трахеотомія") та д-р Лев Стаковський ("Хвороба Ізамбера", "Випадок первісної паракокцидіоміози"), багато праць умістив відомий фахівець-отоларинголог проф. д-р Павло Джуль ("Хірургічне лікування глухоти", "Лікування отосклерози давніше і тепер", "Хвороба Менієра", "Пістряк гортані", "Пістряк Гайморової пазухи", "Вазомоторна нежить", "Дослідження вестибулярного апарату при допомозі електроністомографії" (разом з Гаймі Т. Бентіз), "Глухота у дітей", "Трахеотомія", "Параліч лицевого нерва", "Відновлення цілості звукопровідної системи").

У журналі вміщені були також праці з дерматології (д-ри Роман Осінчук та П. Омельський), очних хвороб (д-р Михайло Марків), фармакології д-ри: М. Головатий, Михайло Диміцький, Лариса А. Погорецька-Долинська та інші), електроміографії (д-р Люба Стефанівська).

Питанням нуклеарної медицини, ролі в медицині проміністої енергії, питанням рентгенології були присвячені праці д-ра Петра Моцюка ("Користі проміністої енергії для людства та її перспективи в майбутньому"), д-ра Михайла Логази ("Користі і шкоди проміністої

енергії"), д-ра Степана Дудяка ("Мамографія — рентгенографічні дослідження грудної залози", "Застосування радіоактивних речовин у медицині"), д-ра мед. та дипл. інж. Маркіяна С. Юзича ("Нуклеарна медицина. Застосування мічених атомів у медицині"), д-ра Лева Обушковича ("Лімфангіографія") та ін.

Зрозуміло, що над питаннями рентгенодіагностики зупинялися у своїх працях і інші автори, що освітлювали питання терапії, туберкульози, хірургії, ортопедії, гінекології тощо.

Багато українських лікарів США та Канади працюють у різних галузях теоретичної та експериментальної медицини. Ми вже згадували про експериментальні праці проф. д-ра Леонтія Дмоховського, але, крім нього, праці з теоретичної медицини вміщували у "Лікарському Віснику" професори д-ри мед. Іван Кохан та Тетяна Терлецька-Антонович, д-ри Іван Чинченко, Мирослав Драган та інші.

Крім медичних тем у журналі "Лікарський Вісник" висвітлювалися також інші проблеми.

Наприклад, не абияку увагу лікарів притягувала проблема української медичної термінології. На цю тему писали в журналі як лікарі (Тома Лапичак, Павло Джуль, Ярослав Макарушка, Роман Осінчук, Софія Парфанович, Степан Зощук та інші), так і нелікарі (Роман Завадович, Галина Журба). Взагалі мовним питанням було присвячено 20 статей.

Багато уваги в журналі було присвячено різним громадським та загальнонаціональним темам. У сторінках голови УЛТПА, головного редактора "Лікарського Вісника" та в статтях на різні теми (останніх було біля 75) обговорювалися проблеми доросту, ролі українських лікарів у загальнонаціональному житті, питання професійної етики, організаційні питання, питання організації медфакультету Українського Католицького Університету, Катедри Українознавства при Гарвардському університеті, видання "Енциклопедії українознавства", русифікації української медицини на батьківщині, про участь лікарів у загальноукраїнській пресі, про діяльність наших наукових установ, громадських організацій, про переслідування культурних діячів в Україні, відмічали різні світлі й темні річниці (як встановлення Української Держави, голод в Україні, Шевченківські роковини тощо), вміщувані були заклики до лікарів жертвувати на різні національні й громадські цілі тощо.

Слід відзначити, що в "Лікарському Віснику" вміщували свої праці також лікарі неукраїнці. Такими чужинецькими авторами були: Бенітез Гаймі, Бруншвіг Олександер, Галлагер Стефан, Канаука Віцас, Маруяма Коші, Нігро Норман, Рехтер Емануель.

Зрозуміло, що наукова цінність поміщених у "Лікарському Віснику" праць неоднакова.

Поруч дуже цінних, великих праць з різних галузів клінічної та теоретичної медицини, спертих на великому власному клінічному чи експериментальному матеріалі, з поданням великої кількості літературних джерел, ми знаходимо в "Лікарському Віснику" оглядові праці з різних галузів медицини, написані на підставі вивчення літератури питання, праці писані на підставі спостереження лише декількох випадків з власної практики, нарешті в деяких працях подаються лише розважання автора на якусь медичну тему, без підперття цих розважань власними

спостереженнями та достатнім літературним матеріалом. Це звичайно залежало від фахової підготови авторів, їх клінічного чи експериментального досвіду, стажу їх праці, від рівня оволодіння методикою наукової праці тощо.⁷

Але важливим є те, що навіть молоді лікарі-українці прагнуть оволодіти своїм фахом і пробують свої сили на науковому полі.

Відрядним явищем є те, що поруч заслужених старих учених, які починали свою наукову працю в наукових медичних установах чи навчальних закладах України, як професори, доктори медичних чи біологічних наук Борис Андрієвський, Іван Базилевич, Михайло Ветухів, Михайло Міщенко, Наталія Осадча-Яната, Василь Плющ, Валентина Радзимовська, Іван Розгін, — доцентів як Леонтій Максимонько, Роман Осінчук, Ярослав Воєвідка, Тома Воробець, Михайло Логаза, Софія Парфанович, Лев Стаковський, Ярослав Хмілевський та інші, поруч учених, так сказати б, середньої генерації, як професори д-ри мед. Богдан Вассель, Мирослав Грешишин, Михайло Данилюк, Павло Джуль, Леонтій Дмоховський, Ярослав Барвінський, Іван Кохан, Вольтер Петришин, Олег Горнікевич, Юрій і Василь Трухлі, Петро Смільський, Леонід Мостович, Тетяна Антонович, Теодор Залуцький та д-ри Осип Берест, Олег Волянський, Богдан Волянський, Богдан Гординський, Мирон Зарицький, Богдан Олесницький, Ростислав Сочинський та інші, — ми бачимо серед авторів "Лікарського Вісника" досить багато і порівняно молодих українських науковців.

Стара гвардія вимирає. Вже на еміграції в США втратили ми професорів докторів медичних наук Бориса Андрієвського, Івана Базилевича, Михайла Ветухова, Михайла Міщенка, Валентину Радзимовську, Івана Розгіна, науковців-медиків д-рів мед. Леонтія Максимонька, Софію Парфанович, Лева Стаковського, Ярослава Хмілевського та ін.

Болюча втрата.

Але за те, за нашими підрахунками, ми маємо тепер понад 30 повних професорів та професорів-асистентів українців-медиків.

Треба, щоб вони перебрали від померлих українських учених-медиків та тих українських учених-медиків, що стоять уже на краю могили, прапор української медичної науки й ще інтенсивніше ніж дотепер включилися в розвиток української медичної науки на чужині і в першу чергу включилися в співпрацю з єдиним у світі україномовним загально-клінічним науковим часописом "Лікарським Вісником".⁸

Джерело: "Лікарський Вісник", журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки за роки 1954-1974, числа 1-73.

7. Докладна аналіза та оцінка наукових праць, вміщених у "Лікарському Віснику" за двадцять років, подана в праці автора цієї статті "Українська медична наука поза межами України", яка буде вміщена в третьому томі "Нарисів з історії української медичної науки та освіти".

8. Зрозуміло, що, при найкращому бажанні, автор цієї праці не зміг згадати поіменно всіх авторів наукових праць, а тим більше всіх співробітників "Лікарського Вісника", які впродовж двадцяти років його існування давали цінні матеріали до нього. Це не було можливим уже з чисто технічних причин. Так, наприклад, перелік усіх наукових праць з їх коротенькою характеристикою, список співробітників "Лікарського Вісника", різні таблиці для цієї праці — склали 175 сторінок. Можливо, що при деяких прізвищах автор не зазначив повних титулів авторів статей. Це зроблено не із злів'я волі, а з тієї причини, що більшість авторів поміщали свої статті в "Лікарському Віснику" без зазначення своїх звань чи інших титулів.

Д-р мєд. Павло ДЖУЛЬ

Двадцятиріччя "Лікарського Вісника"

Перед нами перше число "Лікарського Вісника" з датою 1 травня 1954 року. Воно віддзеркалює тодішній стан нашої молодої громади, початкові організаційні труднощі та напрямні. Вже в першій передовій статті було сказано, що завданням цього журналу буде познайомити читачів із розвитком української медичної науки та вкладом українських лікарів у світову медичну літературу. Цей журнал мав бути речником української вільної медичної думки. Другим завданням нашого журналу було представляти життя нашого Товариства та працю наших лікарів у вільному світі і втримувати духовий зв'язок між українським лікарським Товариством і лікарями-українцями по всьому світі. Третім, не менш важливим, завданням цього журналу була публікація наукових статей, які представляли б висліди наукових досліджень наших лікарів.

Із такими напрямними почав своє життя "Лікарський Вісник". Спочатку він появлявся двічі на рік, а в 1958 році, тобто чотири роки після появи, перетворився на квартальник. Засновником та першим його гол. редактором був основоположник Українського Лікарського Товариства Північної Америки д-р Роман Осінчук. У грудні 1955 року після його резигнації редакцію перебрав д-р Ярослав Воєвідка, при співучасті колегії в такому складі — д-ри: проф. Б. Андрієвський, проф. І. Базилевич, Б. Макарушка, О. Оришкевич, Р. Осінчук, С. Парфанович, В. Петришин, Р. Сочинський, І. Чолган.

У жовтні 1957 року редакцію знову перебрав д-р Роман Осінчук, який працював на цьому становищі аж до 1962 р. Після другої його резигнації редактування перейшло в руки д-ра Томи Лапичака, який входив у склад редакційної колегії від 1960 року. Д-р Т. Лапичак покликав до редакційної колегії д-рів: Р. Осінчука, проф. В. Плюща і Р. Сочинського, а від 1963 року в склад її ввійшов П. Джуль. У 1964 р. був запрошений до редакційної колегії д-р М. Зарицький. 1966 року д-р Тома Лапичак зрезигнував зі становища головного редактора і на прохання Головної Управи УЛТПА д-р Р. Осінчук перебрав обов'язки головного редактора "Лікарського Вісника" до кінця каденції. Під його редактуванням з'явилися тоді ще три числа. В склад редакційної колегії входили д-ри: П. Джуль, Б. Олесницький, проф. В. Плющ, В. Соханівський і Р. Сочинський.

Дванадцятий З'їзд Делегатів УЛТПА в 1967 році обрав головним редактором "Лікарського Вісника" д-ра Павла Джуля, який виконує ці обов'язки досі. З ним співпрацювала редакційна колегія в такому складі — д-ри: М. Данилюк, В. Гординський, М. Грешишин, Ю. Кушнір, М. Логаза, Р. Осінчук, В. Плющ, В. Прокопович, Ю. Савицький і Є. Стецьків та в різних каденціях д-ри: Б. Олесницький, В. Соханівський, В. Савчук, Ю. Трухлий, Т. Решетило, Т. Лапичак, Б. Шебунчак, М. Юзич, Б. Волянський, О. Волянський та кожночасний голова Головної Управи УЛТПА. Мовними редакторами були: Федір Дудко, Роман Завадович і Роман Бжеський. Досі появилося 75 чисел "Лікарського Вісника", які мають разом приблизно 4.600 сторінок. Наклад окремого числа 1.000 примірників.

Журнал розсылався до всіх членів УЛТПА й лікарів-українців розсіяних по світі та до медичних інститутів в Українській РСР. Він розсилається до багатьох бібліотек медичних шкіл США й Канади. Повні комплекти чисел були передані бібліотеці Гарвардського університету, бібліотеці НТШ, Українському університетові в Римі та Державному канадському архіові в Оттаві.

Упродовж 20 років існування нашого журналу, крім численних співробітників, які брали активну участь, як автори різних статей, інформаційних заміток, рецензій і т. п., велика кількість лікарів збагачувала його зміст своїми працями на наукові медичні теми. До них належать: д-ри: Дмитро Антоневич (3), Юрій Бережницький (1), М. Байда (1), Іван Базилевич (2), Гаймі Бенітез (1), В. Бобечко, (1), Степан Банах (1), Осип Берест, проф. А. Бруншвіг (1), мгр Роман Ворона (1), проф. Евген Вертипорох (1), Богдан Вассель (1), Богдан Волянський (2), Т. Воробець (3), Фредерик Вогель (1), Богдан Гординський (2), Володимир Гординський (2), К. Гірш (1), Микола Грушевич (2), Мирослав Грешишин (5), мгр М. Головатий (1), Михайло Гук (1), Михайло Гончаренко (1), Едвард Гуменюк (1), Юліян Гной (3), Стефан Галлягер (1), Мирослав Драган (2), Михайло Диміцький (1), Степан Дудяк (2), Павло Джуль (14), Леонтій Дмоховський (8), Йосип Дацкевич (1), Я. Дзядек (1), Степан Зощук (3), Іван Кохан (1), Карль Конволінка (1), Тома Лапичак (1), Михайло Логаза (4), Михайло Міщенко (2), Коші Маруяма (1), Василь Марчук (1), Андрій Михальчук (1), Богдан Макаревич (1), Роман Мороз (1), Роман Могильницький (1), П. Моцюк (1), Норман Нігро (2), Андрій Олеарчик (7), Роман Оришкевич (1), Роман Осінчук (6), Лев Обушкевич (1), П. Омельський (1), проф. Н. Осадча-Яната (2), Володимир Прокопович (5), Лариса Погорецька-Долинська (1), Василь Плющ (14), Володимир Пасіка (4) Петро Підкова (1), Петро Підкович (1), Степан Павлинський (1), Софія Парфанович (1), В. Петришин (1), К. Рогозинський (1), Юрій Руданський (1), І. Розгін і В. Розгін (2), В. Савчук (1), Олег Сохан (2), Євген Стецьків (2), Габріель Семан (1), Петро Смільський (2), Люба Стефанівська (1), Лев Стаковський (2), Олег Снилик (1), Ярослав Туркало (2), Юрій Трухлий (4), Василь Трухлий (1), Роман Турко (5), Дмитро Тодосійчук (1), Т. Терлецька-Антонович (1), А. Тершаковець (1), Марія Фішер-Слиж (1), Борис Филипчак (1), Ярослав Хмілевський (1), Іван Чинченко (4), І. Чолган (2), Маріян Юзич (1). Як бачимо із повищих чисел відсоток наукових медичних статей ступнєво зростав. Мало того! Серед

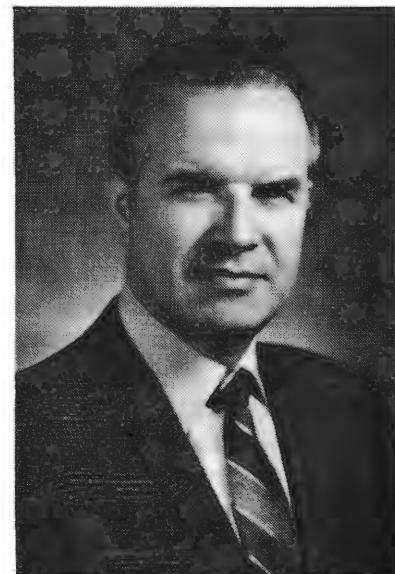
Д-р Роман Осінчук, засновник
і довголітній гол. редактор ЛВ.

Д-р Ярослав Воєвідка, другий
гол. редактор ЛВ.

Д-р Тома Лапичак
третій гол. ред. ЛВ.

Д-р Павло Джусуль, четвертий та
довголітній редактор ЛВ.

авторів згаданих наукових праць усе більше було осіб, які вже в місцях свого поселення здобували загальне признання. У науковому медичному світі дослідницька праця таких визначних учених дослідників, як д-р Л. Дмоховський, знайшла собі заслужену оцінку й приносить честь українському народові.

Праці багатьох із числа названих співробітників "Лікарського Вісника" часто друкуються в іншомовних медичних журналах. Заслуга "Лікарського Вісника" в тому, що він нагадує і сучасникам, і нащадкам про те, яких визначних членів має наша організація, та знайомить нашу медичну громаду з їхніми працями. Таким чином "Лікарський Вісник" є свого роду документом, який дасть змогу нащадкам правильно оцінити діяльність української еміграції в ділянці медицини. Журнал є живим, переконливим протестом проти асиміляційної політики окупантів та проти намагання привласнити не лише землю наших предків, але й культурний чи науковий дорібок нашого народу та його успіхи. Також слід пам'ятати, що вже сама поява на чужині "Лікарського Вісника" є доказом нашого самостійного існування і свідчить про тягливість наших змагань і наши спроби записати українське ім'я у світовій медицині.

Кинувши оком на пройдений упродовж двадцяти років довгий шлях нашого журналу, який поволі ставав на ноги, міцнішав і ставав кращим, ми бачимо, що вперта праця й послідовне прямування до наміченої мети не лишилися без успіху. Кожна сторінка, кожне нове число, кожний річник свідчить про поступ.

Але мінявся не лише "Лікарський Вісник", становище лікаря-українця в Америці й Канаді також значно змінилося від тих часів, коли з'явилось перше число нашого журналу. В лави УЛТПА вступили вихованці американських та канадських високих медичних шкіл, українська лікарська громада зросла та сьогодні ставить до журналу інші вимоги. Із журналу, який містив статті на суспільні теми та віддзеркалював громадську працю членів, "Лікарський Вісник" поступово переходить у сухо науковий медичний журнал. Редакційна колегія мусіла взяти під увагу факт, що в Україні появляється лише один медичний журнал українською мовою. Навчання в медичних інститутах та вся медична преса є виключно російською мовою. Нашим завданням є задокументувати існування українського медичного журналу у світовій літературі. Тепер ми робимо посилені заходи, щоб наш журнал був включений до урядового реєстру медичних журналів. Від нас вимагають підвищення якості наукових статей та регулярної появи нашого журналу. Це було б найважливішим завданням "Лікарського Вісника".

Другою важливою справою є українське медичне назовництво та опрацювання українського медичного словника. Автори статей друкованіх у "Лікарському Віснику" послуговуються такими українськими медичними словниками: М. Галин: "Медичний латинсько-український словник", Детройт, 1969; Казеєр Г., Соколовський В., Февролов Є., Чарнецький Т.: "Українсько-латинсько-російський медичний словник", Київ, 1972. Редакція вживає правописного словника Г. Голоскевича, укладеного автором на доручення Державної Правописної Комісії на підставі правопису, затвердженого Всеукраїнською Академією Наук у

Києві та Науковим Т-вом ім. Шевченка у Львові в 1929 році. Потім його ухвалили прийняття УВАН і НТШ на еміграції.

"Лікарський Вісник" інформує читачів про нові відкриття в ділянці медицини, а також про життя УЛТПА в цілому та його поодиноких Відділів. Друкується журнал на добром папері, містить технічно досконало виконані численні ілюстрації, фото й рисунки до наукових статей. Має естетично виконані обкладинки, яких колір міняється, щоб було легше відразу розпізнавати окремі числа.

Відмічаючи двадцятилітній ювілей свого існування, "Лікарський Вісник" може з задоволенням і навіть з гордістю глянути на пройдений шлях і впевнено дивитися на своє майбутнє. Редакція та автори статей дістають подяки з поодиноких університетів в Америці та Європі, які одержують наш журнал. Такі листи ми одержали з Варшави, Праги, Букарешту, Будапешту й ін.

Слід ще спинитися над цілим рядом додаткових якостей "Лікарського Вісника", які обґрунтують його потребу, а навіть конечність не тільки для організації лікарів-українців Америки й Канади, але й узагалі для історії нашого культурного й громадського життя на еміграції. Майже всі визначніші події з життя нашої лікарської громади знаходять свій відбиток у нашему журналі.

У першу чергу з нього ми довідуємося, скільки зусиль, уваги й піклування виявила лікарська громада для забезпечення доросту. І це зрозуміле. Адже "Лікарський Вісник" це свого роду "естафета", яку ми перебрали від попереднього покоління і яку ми мусимо передати наступному. Майже в кожному числі відзначаються нові лікарі і подаються їхні короткі життєписи. Маємо ряд згадок про зустрічі з молоддю та про існування майже при кожному Відділі спеціальних референтів, які утримують контакт із молоддю, що студіює медицину чи фармацевтику. Інформує "Лікарський Вісник" про Стипендійний Фонд ім. проф. Маріяна Панчишина, який має допомагати незаможним студентам медицини. Існує також і Допомоговий Фонд, з якого можуть користати потребуючі.

"Лікарський Вісник" завжди інформує докладно про лікарські З'їзди Делегатів, подаючи звіти членів Головної Управи та звідомлення про перебіг такого з'їзду, також друкує доповіді, читані на Наукових З'їздах, даючи таким чином змогу тим, хто не міг брати участі в такому З'їзді, познайомитися з доповідями колег, які брали активну участь у науковій частині.

Кожне число "Лікарського Вісника" має редакційну статтю, в якій порушуються актуальні справи. Здебільшого ці статті належать перу головного редактора і свідчать, що він постійно "тримає руку на живчику" нашого життя. Час від часу хтось із співробітників ділиться своїми спогадами про передвоєнне життя нашого лікаря.

Як звіти окремих Відділів УЛТПА, так і інформації про їхнє життя тісніше зв'язують розсіяних по світі лікарів-українців, підтримують на дусі й заохочують до дальшої праці.

У відділі "Події і люди" читач знайде якийсь цікавий нарис про життя діяльність лікарів, які покинули цей світ ще перед війною або під час неї

Обкладинки "Лікарського Вісника" в різних періодах видання.

(М. Левицький, С. Руданський, М. Панчишин, Юрій Липа та інші). Час від часу знаходимо на сторінках "Лікарського Вісника" цікаві описи з історії медицини, або деякі спостереження з нашої народної медицини.

В огляді медичної преси читач знаходить дуже багато скорочених статей, друкованих у медичних виданнях УРСР (здебільшого поросійськи), а також змістовні рецензії на медичні книжки видані українською мовою. Не позбавлені цікавости листи лікарів з інших частин світу (напр. з Африки, з В'єтнаму і т. п.). Не забуває наш журнал інформувати також про успіхи наших лікарів у чужинецькому науковому світі чи в практичній діяльності. Лікарські новини дають змогу читачеві

довідатися про ті з них, які його цікавлять, щоб потім краще познайомитися з відповідної літератури.

Деякі статті написані надзвичайно живо і з темпераментом, що однак не позбавляє їх і наукової вартості (самозрозуміло, ми не маємо на увазі чисто наукових статей). "Лікарський Вісник" приділяє досить місця справам організаційного характеру, друкуючи різні обіжники та повідомлення.

Обговорюючи зміст "Лікарського Вісника", не можна поминути статтей різних авторів на громадські теми, статтей про історію світової та української медицини, а також редакційних статтей. З огляду на велику кількість матеріалу ми спинимося тільки на найголовніших працях, підкреслюючи, що і незгадані тут мають неменшу вартість, або висувають ту чи іншу корисну думку.

Перший редактор "Лікарського Вісника" д-р Роман Осінчук у своїх зверненнях до читачів обговорював завдання "Лікарського Вісника" (ч. 1) як професійного журналу та згадував організаційний, досить довгий період існування УЛТА до появи першого числа журналу. У першому числі в статті "Ще один крок наперед" д-р Осінчук насамперед обґруntовує потребу видавання "Лікарського Вісника" для тих понад 600 лікарів українського походження, що перебували тоді в США, Канаді, державах Південної Америки, Німеччині й інших європейських та позаєвропейських країнах. Підкресливши скомплікованість справи, коли мова про відповідний рівень журналу, і те, що лише на четвертих Загальних Зборах Т-ва справа видавання журналу викликала живу дискусію і зложенні були перші пожертви на видавничий фонд, автор стверджує, що певну роль в тому відіграли також відповіді на анкету в цій справі, що була розіслана ще в 1952-1953 рр. В анкеті йшла мова про характер журналу: чи це має бути чисто науковий орган, чи інформаційний професійно-громадський журнал, в якому поруч друкувався б і чисто науковий матеріал.

Переважила ця остання думка і д-р Осінчук підкреслює, що перше число відповідає вимогам більшості членів Т-ва, і подає на це докази. Також звертає увагу на потребу вироблення української медичної термінології та не забуває і про фінансовий бік справи видавання журналу. З цим останнім пов'язані заходи щодо приєднання до Т-ва всіх лікарів українського походження та покращання журналу.

Ствердивши, що поява першого числа викликала живий відгук у лікарів-українців, редакція й адміністрація "Лікарського Вісника" звертаються в наступному числі до широких кіл своїх читачів із закликом до тісної співпраці.

У статті "На чому ми стоїмо?" (число 3) д-р Роман Осінчук робить короткий підсумок діяльності лікарського товариства за п'ять років його існування. Далі звертає увагу на те, що день перших лікарських зборів (22 січня — день проголошення самостійності й соборності) був обраний для започаткування об'єднання лікарів-українців в Америці і що організаторам присвічувала не лише ідея створення професійної організації, але й вогнища національної громадської роботи. У зв'язку з наближенням шостих Загальних Зборів, автор, згадавши осяги товариства (в тому і реєстрацію українців-лікарів), пригадує, на чому стоїть

організація та якою дорогою має йти далі. Кладе автор натиск на потребу приєднання всіх українців-лікарів до УЛТА, в тому числі і народжених в Америці, та створення відповідної для них атмосфери. Звертає увагу також на те, що створення Відділів у більших скupченнях наших лікарів не завжди виправдало себе і треба пожвавити діяльність тих Відділів, які не виявляють належної енергії. Зокрема пропонує д-р Р. Осінчук улаштовувати періодичні сходини з доповідями як з медицини, так і на громадській професійні теми, а також не забувати про влаштування товариських забав чи мистецьких вечорів. Автор згадав і про моральну й фінансову допомогу тим членам та їх родинам, які опинилися у важкому становищі. Але особливу увагу звертає автор на корисність доповідей. Автор висвітлив величезне значення видавання журналу і вказав на можливість підготувати за його допомогою ґрунт для створення світової організації лікарів-українців.

Коротеньке, але змістовне звернення редакції ("Від редакції", ч. 4) до читачів має на меті не тільки спонукати до точного вплачування передплати, але й до допомоги у приєднанні нових передплатників, до подавання адрес незнаних колег і авторської співпраці (надсилання наукових статей, дописів і т. п.). Підкреслено також справу створення організації лікарів-українців у Канаді.

У числі 5 д-р Софія Парфанович подала термінологічний матеріал, а д-р Р. Осінчук також забрав голос у цій справі і зробив ряд уваг щодо пропонованих нею термінів.

Зі "Словом до читачів" виступив у ч. 8 журналу д-р Р. Осінчук, який ділиться своїми враженнями від читання "Лікарського Вісника", підкреслює ті цікаві справи, які порушує чи висвітлює журнал, та його значення в ролі зв'язкового, що єднає цілу українську лікарську громаду, розкидану хуртовиною війни та її наслідками по всьому світі. Автор стверджує, що "лише читати" журнал — це ще мало, треба його підтримувати всіма способами, як активною співпрацею в журналі, так і матеріально. На останніх Загальних Зборах ухвалено, пише д-р Р. Осінчук, по змозі перетворити журнал у квартальник. Редакція попробує перевести це в життя. Але це буде можливе лише при підтримці загалу членів УЛТПА.

Д-р Я. Воєвідка підняв справу створення "Допомового Фонду" для лікарів (ч. 8) у статті "Всі як один — на Допомовий Фонд". Д-р Т. Лапичак під заголовком "Є перспективи" (число 9) багато приділив місця справі фінансової підтримки Відділу УЛТПА в Чікаго для "Енциклопедії українознавства".

Д-р Т. Решетило у своїх "Розважаннях перед наступними Загальними Зборами" (ч. 10) порушив ряд суспільно-громадських питань у межах лікарської громади. Ці питання торкалися наладнання відносин і полагодження певних справ у межах самого лікарського товариства. На першому місці — питання налагодження листування й зміцнення контакту між Головною Управою і Відділами. Далі порушує автор потребу докладнішого з'ясування призначення "Допомового Фонду", а також тону, яким висловлюється дехто з авторів на адресу нечленів Т-ва. Також уважає д-р Решетило кращим не витрачатися на дорогі приміщення для

З'їздів, а попаднати діловодство й покінчти з жебраниною на Видавничий Фонд і т. п.

Число 17 містить статтю д-ра Т. Лапичака "Завдання професійної організації українських лікарів на еміграції". До головніших завдань зачислює автор інформування чужинців і нашої суспільності про те, що нам відомо "про совєтську систему взагалі і про систему совєтської охорони народного здоров'я зокрема". Другим завданням автор уважає плекання ідеї вільної професійної організації лікарів. Автор закликає звернути пильнішу увагу на чистоту мови й на конечність затіснення контактів між українцями-лікарями. У 18 ч. подібну — тему обговорює д-р Р. Осінчук у статті "Шляхом наших попередників".

Д-р Тиміш Олесюк у дописі автобіографічного характеру подав подробиці не лише свого особистого життя, а й подій із незабутніх років наших визвольних змагань. Д-р Богдан Олесницький познайомив читачів у 42-43 ч. з участью і становищем УЛТПА на Конгресі УККА, де створилася нова громадська група, у склад якої ввійшли товариства українських інженерів, лікарів та університетських професорів. Д-р Антін Жуковський в основному переказав перебіг того ж Конгресу УККА, підкреслюючи на початку, що "українські лікарі в усіх секторах громадського життя і в різних ділянках громадської праці виявили себе не тільки ідейними й активними членами своєї суспільності, але часто її провідниками".

Д-р Роман Осінчук з нагоди американського Дня Подяки (ч. 42-43) закликав лікарську громаду до затіснення особистих і родинних зв'язків. Його репортаж про З'їзд УЛТПА в Чікаго, як і стаття д-ра О. Рижія про потребу певних інновацій у праці заслуговують без сумніву на спеціальну увагу. Правник д-р Денис Квітковський порушив цікаве громадське питання про відношення лікаря до жертви нещасливого випадку.

Очевидччики, було б великою помилкою не згадати, що кожний З'їзд Делегатів УЛТПА завжди порушував ті чи інші суспільно-громадські питання і після їх докладного обговорення, виносив належні постанови. Це в рівній мірі торкалося як організації лікарської опіки в літніх таборах наших дітей і молоді, так і допомоги студіюючому медичному доростові чи участи в праці культурних організацій.

Відомості "З життя наших Відділів", які ми знаходимо майже в кожному числі, завжди подавали також матеріали на громадські теми, пов'язані з життям тих Відділів. Для прикладу можемо згадати, що едмонтонський Відділ УЛТПА організував у залі УНО прилюдні доповіді на медичні теми (ч. 58). Представники Відділу УЛТПА в Бонфallo брали участь у нарадах різних громадських установ та імпрезах (ч. 66). Відділ УЛТПА в Монреалі обговорював і уділяв допомоги громадським організаціям, церквам і школам та організував опіку над дітьми в дитячих літніх таборах (ч. 71). На зборах Відділу Метрополії Нью-Йорк обговорювано справу допомоги УВАН та справу дослідження крові українців (ч. 72) і т. д.

Спеціальною увагою на сторінках "Лікарського Вісника" користується історія світової та української медицини. У ч. 1 на тему медичної освіти й науки на Україні дав короткий нарис проф. д-р В. Плющ, обхопивши період від XV століття до наших часів і згадуючи як

лікарів-українців, так і неукраїнців. У ч. 3 знаходимо цікаву статтю проф. В. Січинського про медицину на Україні за козацьких часів. Автор підкреслює її розвиток, а зокрема звертає увагу, що шеплення віспи було відоме і стосувалося в нас значно раніше, ніж на Заході. Приблизно в подібному обсягу й насвітленні, що й проф. В. Плющ, дають короткий огляд розвитку медицини на Україні ("До історії медицини на Україні") д-р І. Розгін і д-р В. Розгін. Ірина Домбчевська (ч. 8) познайомила читачів з історією першої української лікарні у Львові.

Стаття д-ра М. Шляхтиченка (ч. 2), присвячена професорові І. Горбачевському, не зважаючи на скромну назву "Спомин", властиво належить до історії нашої медицини. Це ж стосується і до статей д-ра Р. Осінчука "Вільям Гервей" (ч. 9), та "Стан здоров'я населення Західних Українських Земель по прилученні до Австрії" (ч. 3/26), які присвячені історії медицини.

Число 10 принесло чергову статтю проф. д-ра В. Плюща про вчених медиків України з XVIII століття. "Наукові праці О. Богомольця" (ч. 11) зреферували коротко д-р І. і д-р В. Розгони. У ч. 15 проф. д-р В. Плющ писав про медицину на українських землях за часів гетьмана Івана Мазепи. Він написав також статтю "Медицина за часів Шевченка" (ч. 25). Там же д-р Ярослав Хмілевський писав "На що хворіли та від чого повмирали українські князі?". Ця остання — це переважно фрагментарні відомості з літописів, часто досить гіпотетичного характеру. Стаття д-ра філ. Й. Дачневича, вміщена в числі 29, познайомила читачів з початками медицини у греків, а стаття д-ра філ. В. Луцева з початками українського зільництва. У наступному числі (30) знаходимо критичні ували проф. Н. Осадчої-Янати до щойно згаданої праці В. Луцева.

У XIV річнику (ч. 3) "Лікарського Вісника" присвячено 7 сторінок медицині скитів. У тому ж річнику (ч. 4) знаходимо фрагмент з праці відомого французького автора Гастона Тісандье, який торкається історії медицини XVI, XVII і XVIII століть та знайомить нас з шляхетними постатями лікарів. Дальші фрагменти — в числах 47 і 50.

У ч. 48 подані цікаві подробиці з життя й діяльності славнозвісного таджикського вченого-лікаря Ібні Сіно Абуалі. Цей учений відомий в Європі під латинізованим ім'ям Авіценни. В тому ж числі знайдемо згадку про старовинну китайську медицину. У 49 числі річника XV подано про стан медицини на українських землях під Польщею в XV-XVIII століттях, пера С. Верхратського. Число 50 приносить розвідку вже знайомого нам Гастона Тісандье про пionерів поступу медицини. У наступному числі була стаття о. д-ра Іренея Назарка про свв. Косму і Дам'яна, покровителів лікарів, шпиталів і фармацевтики.

У ч. 56 дві статті присвячені академікові Іванові Горбачевському. В першій статті перечислені його важливіші відкриття і праці. Ця стаття належить перу д-ра Михайла Гончаренка. Друга стаття написана д-ром Ярославом Бабюком і є хронологією наукового поступу проф. І. Горбачевського та списком його праць та праць про нього.

Стаття С. Гургули, вміщена в наступному числі, передрукована з деякими скороченнями й поправками з "Фармацевтичного Журналу" ч. 2 за 1968 рік і ч. 1 за 1969 рік, познайомила нас з матеріалами львівського

фармацевтичного музею. У 58 ч. була надрукована стаття проф. д-ра В. Плюща про праці дослідника мікроорганізмів кінця XVIII століття, нашого земляка — Мартина Тераховського. У 70 ч. д-р Михайло Логаза у статті "До історії УЛТ-ва у Львові" подав список українців-лікарів членів УЛТ-ва в Галичині та на північних землях. У списку є 289 прізвищ. До цієї теми вертається автор у 71 ч., даючи пояснення у відповідь на деякі питання й доповнення, надіслані кореспондентами. У ч. 74 д-р Роман Осінчук дав статтю про "Сімдесятиліття Народної Лічниці".

Редакція "Лікарського Вісника" слідкувала також за появою нових праць українською мовою на медичні теми. Були подані рецензії на такі книжки:

1. Проф. М. Колесників. "Анатомія людини". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1955.
2. А. Картамишев. "Підручник шкірних і венеричних хвороб". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1957 (ч. 19).
3. К. Дупленко. "Матеріали до історії розвитку охорони здоров'я на Україні". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1957 (ч. 20)
4. Казъер Г., Соловський В., Февральов Є., Чернецький П., "Українсько-латинсько-російський медичний словник". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1960 (ч. 21).
5. П. Шупик, гол. ред. "Досягнення охорони здоров'я в Українській РСР". Держ. Мед. В-во, Київ, 1958 (ч. 24).
6. Л. Заріцький "Хвороби вуха, носа і горла". Держ. Мед. В-во, Київ, 1961 (ч. 29).
7. "Охорона здоров'я в Українській РСР". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1969 (ч. 31).
8. М. Туркевич. "Фармацевтична хімія". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1961 (ч. 36).
9. Г. Лісункін. "Загадки нейрона". В-во "Наукова Думка", Київ, 1964 (ч. 37).
10. М. Скакун. "Зовнішньо-секреторна функція печінки і жовчогінні засоби". В-во "Здоров'я", Київ, 1964 (ч. 37).
11. С. Зелепуха. "Антимікробні властивості юстивних рослин". В-во Акад. Наук Української РСР, Київ, 1963 (ч. 37).
12. А. Абашев-Константиновський. "Психопатологія при опухах головного мозку". Держмедвидав УРСР, Київ, 1964 (ч. 37).
13. К. Іванов-Муромський. "Сплячий мозок". В-во "Наукова Думка", Київ, 1964 (ч. 37).
14. М. Бакшев. "Що повинна знати жінка про токсоплязмоз, гістеріоз та орнітоз?". В-во "Здоров'я", Київ, 1964 (ч. 37).
15. М. Стеценко. "Дія на мозок слабших імпульсних струмів". В-во Акад. Наук Української РСР, Київ, 1963 (ч. 38).
16. М. Коломийченко. "Живи людино!". В-во "Молодь", Київ, 1962 (ч. 38).
17. А. Трегубенко. "Хірургічне лікування тромбофлебітів". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1964 (ч. 38).
18. О. Лук. "Пам'ять, кібернетика, мислення". В-во "Наукова Думка", Київ, 1964 (ч. 38).

19. Ред. проф. Міхньов. "Нариси історії терапії в УРСР". Держ. Мед. В-во УРСР, Київ, 1960 (ч. 39).
20. З. Катін, Д. Івашин і М. Анісімова. "Дикоростучі лікарські рослини". В-во "Здоров'я", Київ, 1965 (ч. 39).
21. І. Савицький. "Основи біохімії". В-во "Здоров'я", Київ, 1965 (ч. 40-41).
22. Ю. Липа. "Поезії". В-во УЛТПА, Торонто, 1967 (ч. 45).
23. Ю. Мовчан. "Що варто б знати?". В-во "Срібна хвиля", Торонто, 1966 (ч. 47).
24. Верхратський, "Історія медицини". В-во "Здоров'я", Київ, 1964 (ч. 47).
25. Р. Габович. "Гігієна". В-во "Здоров'я", Київ, 1967.
26. Б. Гречанін. "Кольпоскопія". В-во "Здоров'я", Київ, 1967 (ч. 47).
27. М. Сауляк-Савицька. "Анатомія людини". В-во "Радянська школа", Київ, 1966 (ч. 48).
28. Проф. Зенін і проф. Торсуєв. "Шкірні та венеричні хвороби". В-во "Здоров'я", Київ, 1967 (ч. 48).
29. М. Рудюк, М. Филипович, А. Михальчук. "Акушерство". В-во "Здоров'я", Київ, 1967 (ч. 49).
30. М. Деркач. "Основи біофізики". В-во Львівського університету, Львів, 1967 (ч. 49).
31. В. Плющ. "Нариси з історії української медичної науки та освіти". Видання УВАН, Мюнхен, 1970 (ч. 66).

Переходячи до обговорення т. зв. редакційних статей у "Лікарському Віснику", треба сказати, що вони віддзеркалювали погляди різних редакторів на актуальні питання часу. Ось у першому числі стаття д-ра Романа Осінчука "Ще один крок наперед" з нагоди появи журналу "Лікарський Вісник". Десять чисел пізніше той самий автор обговорює справу діяльності УЛТПА та ставить ряд питань, які слід порушити і розв'язати на черговому З'їзді УЛТПА. Про редакційні статті і звернення до читачів д-ра Р. Осінчука була мова вже на попередніх сторінках.

Заклик до закріплювання в формі протоколів усього важливого, що було дискутоване або ухвалене на зборах, та до зберігання архівів вмістила редакція в 17 ч. Стаття д-ра Богдана Макарушки у 18 ч. "Будьмо чесні з собою" закликає протиставитися тутешньому матеріалізмові й погоні за доляром, зберігати високі традиції наших попередників, ідейність та дбати про виховання наступного покоління в дусі тих високих ідеалів.

Д-р Т. Лапичак розпочав свою працю, як головний редактор, у числі 24, заохочуючи авторів доповідей читаних на Наукових З'їздах до видавання їх у формі окремих збірників, або публікування їх на сторінках "Лікарського Вісника". У ч. 26 д-р Т. Лапичак у статті "Українські лікарі в боротьбі за українську медицину" звернув увагу на те, що "Лікарський Вісник", як єдиний україномовний журнал того роду в світі, повинен своїми працями видаваними українською мовою закладати підвалини української медичної науки. У числі 27 він закликав до писання популярних статей на медичні теми і вміщування їх у нашій пресі, щоб допомогти широким колам нашого громадянства збагачувати свої медичні

знання. Стаття "Чи будемо здібні?" в ч. 29 закликає до обговорення в пресі цілого ряду питань та пропагування свободи слова взагалі.

У 33 ч. редактор уважав вказаним порушити ще раз справу конечності використовування журналу "Лікарський Вісник" для обзнайомлювання широких кіл громадянства з питаннями, які займають сучасну медичну науку. Стаття "Лікарський Вісник" і ми" (ч. 34-35), як це видно вже з самого заголовку, була присвячена обговоренню взаємин між читачами і журналом. У ч. 36 редактор у статті "Лікарський Вісник" в обороні свободи" підкреслює як основну прикмету журналу — цілковиту вільність права вислову.

У числах 37, 38 і 39 вміщені редакційні статті на теми "Записуймо свої діла", "Зробім "Лікарський Вісник" ще кращим" і "Інформуймо в "Лікарському Віснику" про нашу працю" — всі зближені своїм змістом. У статті "Пам'ятаймо про живих" (ч. 40-41) закликає редактор до "творення імені" живим ще громадям, яких діяльність оцінює позитивно громада.

Стаття редактора д-ра Р. Осінчука "Наші міркування з нагоди Великих Роковин" обговорює значення святкування 50-ліття проголошення Четвертого Універсалу. У ч. 45 його редакційна стаття "Більше уваги до власних проблем" у зв'язку з наближенням чергового З'їзду Делегатів УЛТПА, визнаючи велике значення й користь громадської діяльності лікарської організації, усе ж звертає увагу на те, що першо місце повинно займати полагодження власних пекучих питань самої організації.

Д-р Павло Джуль у редакційній статті "Медичний доріст" (ч. 46) підкреслює, що вибираючи медицину як фах, наша молодь повинна керуватися більше ідейними мотивами, а менше "практичними". Згадує автор також про кількотисячолітню давність медицини, спиняючися на археологічних знахідках в Єгипті, Індії, Китаї й ін., та подає приклади самопосвяти лікарів у недавніх часах. У статті "Між життям і смертю" (ч. 47) порушує д-р П. Джуль питання, чи слід підтримувати штучно медикаментами та різними штучними засобами згасаюче півпритомне життя.

У ч. 48 редакційна стаття д-ра Б. Олесницького "Орієнтація на молодь" інформує про заходи УЛТПА для створення Референтури лікарського доросту. Далі в ч. 49 редактор д-р П. Джуль у статті "Лікарська етика" звертає увагу на неетичність випробовування на хворих без їх відома й згоди нових методів і ліків. Д-р В. Соханівський у статті "Дещо про наші проблеми" (ч. 51) закликає до енергійнішої реалізації попередніх постанов УЛТПА.

У редакційній частині ч. 52-53 д-р С. Зощук висловлює ряд міркувань, пов'язаних з виданням на еміграції словника українського лікарського назовництва. Цей же властиво темі присвячена і редакційна частина ч. 54-55, яка містить статтю "Медичний словник та його характер". У ч. 56 д-р П. Джуль у статті "Шкідливі наслідки лікування та погоня за наживою" обговорює свого роду "пошесті", яка шириться в США, подавання лікарів до суду за "брак сподіваних наслідків лікування". Редакційна стаття "Напередодні Наукового З'їзду" (ч. 57) обговорює завдання восьмого Наукового З'їзду УЛТПА. "Українське Лікарське Товариство колись і тепер" (ч. 58) — стаття написана з нагоди 20-річчя УЛТПА, розглядає

діяльність наших попередників та порівнює обставини, характер і наслідки цієї діяльності, спиняючися довше на осягненнях УЛТПА впродовж цього двадцятиліття. Тій же темі присвячені редакційні статті в 59 і 60-61 числах. Стаття д-ра П. Джуля "На дальшому шляху" (ч. 62) сповнена оптимізму з приводу зростаючого числа членів, які беруть участь у з'їздах, і тому що число українців-студентів у медичних школах зросло вп'ятеро.

Редакційна частина в ч. 63 ("Медичне навчання в США і за кордоном") присвячена ознайомленню читачів, на основі численних статистичних даних, із зростаючим відсотком студентів-чужинців, що вчаться в США в медичних вищих школах, та чужинців-лікарів, допущених до виконування медичної практики. Стаття "Чому постійне навчання?" (ч. 64-65) (обґрунтоває конечну потребу сучасного лікаря в безнастannому доповненні й підвищенні своїх знань.

У ч. 67 у редакційній частині проф. д-р В. Плющ доводить, що не існує виданої ні на еміграції ні в УРСР солідної праці з історії української медицини. Подає далі джерела, з яких можна було б скористати. Стаття д-ра П. Джуля "Спільними силами" (ч. 68-69) присвячена Гарвардському університетові й Комітетові Українських Студій при згаданому університеті. В ч. 70 той же автор обговорює п'ятнадцятий З'їзд УЛТПА. Це справді "Поз'їздові рефлексії" з підкresленням актуальних питань таких хоч би, як проектована зміна статуту УЛТПА. У ч. 71 вміщена редакційна стаття д-ра М. Данилюка "Професійне, людське і національне", в якій автор обговорює стосовані в тоталітарних державах "медичні" засоби для ліквідації немілих урядові політичних діячів. У ч. 72 є цікава стаття на тему, яка вже була порушувана в "Лікарському Віснику", під заголовком "Умирання: один із важливих підсумків життя", пера д-ра М. Данилюка.

Гол. редактор д-р П. Джуль висловився в ч. 73 на тему "Проблеми українського правопису". Автор закликав наукові та професійні наші установи зайнятися укладанням українських словників, які б відповідали сучасним потребам. У наступному числі редактор спиняється над українською мовою лікарських Наукових З'їздів, стверджуючи, що мова доповідей не завжди добірна.

Підсумовуючи сказане, не можна проминути мовчанкою основне: "Лікарський Вісник" є тим цементом, що змінює зв'язок між окремими українцями-лікарями не тільки Північної Америки, а взагалі цілого світу. Він незримими нитками єднає українців-лікарів в одну родину і допомагає оптимістично дивитися на світ і наше майбутнє. А це варте спеціальної уваги!

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Д-р мєд. Ростислав СОЧИНСЬКИЙ

Наші наукові здобутки

За останніх 25 років українські лікарі поза межами батьківщини зробили дуже великий вклад в українську медичну науку. Це здійснено в рамках наших наукових інституцій (Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук, Український Вільний Університет та інші) у формі фахових доповідей, публікацій у їх виданнях, а пізніше на сторінках "Лікарського Вісника" й інших видань УЛТПА. Понад 300 рефератів (ми не маємо змоги подати докладного числа) відчитано в 15 Відділах Товариства в США й Канаді, на т. зв. "Ширших сходинах", які в деяких осередках відбувалися не раз 6 до 8 разів на рік.

Однаке найважливішими подіями, які слід записати на сторінках української медицини, були наукові з'їзди, що відбувалися вже від початку існування нашого Товариства, хоч і в іншій формі, як сьогодні.

На перших Установчих Зборах тодішнього УЛТА 22 січня 1950 р. прочитано три доповіді на професійно-суспільні теми (д-ри: Е. Герасим, Я. Воєвідка і Р. Осінчук). Уже від 1952 року невідлучною частиною кожнорічних Загальних Зборів Т-ва була наукова конференція з низкою цікавих змістом і вартісних науковим рівнем медичних доповідей членів УЛТА, чи запрошених гостей. У цьому році (23 лютого) першого дня Загальних Зборів відбулася Наукова Конференція з трьома доповідями з ділянки ґеронтології (д-ри: Р. Осінчук, Р. Лисяк і Т. Терлецька-Антонович). У програмі Четвертих Загальних Зборів (28 лютого і 1 березня 1953 р.) виголосили наукові доповіді д-ри: К. Перейма і Д. Ткачук. 29 травня 1954 р. прочитали реферати д-ри: В. Батючок, С. Парфанович, Б. Гординський і В. Петришин. Під час Шостого З'їзду Делегатів у травні 1955 р. д-р Е. А. Наклеріо, запрошений гость, виголосив доповідь і висвітлив власний фільм.

1956 рік був роком народження Наукових З'їздів українських лікарів і лікарів-стоматологів США й Канади в такій формі, як вони тепер відбуваються, на підставі рішення Шостих Загальних Зборів УЛТА, на внесок тодішнього голови Т-ва д-ра Р. Осінчука відбувати такі з'їзди що два роки.

Наукові З'їзди українських лікарів Америки й Канади стали дуже важливою частиною діяльності УЛТПА. Кожний з таких З'їздів був

проявом життєздатності не тільки нашої професійної організації, але також усього українського лікарського загалу. Він був одночасно прикладом живучості думки, доказом, що медицина й споріднені з нею науки, це — для наших колег не звичайне ремесло, яке є засобом заробітку, але благородне звання й покликання. Лікувальне мистецтво, це — не мертвє, вивчене знання, а наука, що базується на безперервному контакті з живою людиною та її оточенням, на безустанному намаганні збагнути всі таємниці життя та корисні й шкідливі впливи середовища, на прагненні зробити людину переможцем над усілякими деструктивними силами.

Наукові З'їзди — це не гучна політична демонстрація, але вимовний вияв наших внутрішніх сил, доказ, що ми не відстаємо ні в чому, а то й перевищуємо інші національні групи на цьому континенті. Цей доказ дали українські лікарі і тут роджені, як діти давніх імігрантів, і новоприбулі, політичними обставинами змушені покинути батьківщину, які, тиняючися по різних краях, — опинилися тут на чужому терені, без знання мови, життєвих правил і звичаїв цієї гостинної, але й доволі суворої країни. У відносно короткому часі ми зуміли знайти й закріпити ґрунт під ногами, створити собі міцні позиції, видати з себе пильних практикуючих професіоналістів, здібних спеціалістів, науковців, професорів медичних шкіл і навіть учених, які на оцих саме З'їздах мали змогу, як прелегенти, поділитися із слухачами своїми науковими осягами і спостереженнями та поінформувати загал колег живим словом про найновіші події та здобутки в медичнім науковім світі.

Не вистачає виконати наш обов'язок у відношенні до пацієнтів, нашої професійної організації та українського суспільства; треба також про це інформувати нашу громаду. Члени нашого Т-ва дають великий вклад своєї, не тільки лікарської, але й позапрофесійної праці та своїх здебільша "князівських" грошових пожертв у скарбницю нашого суспільного життя. Про це свідчать зібрани факти й цифри, про які мало хто знає. Саме при нагоді Наукових З'їздів, де наші колеги зустрічалися з громадянством, робилися підсумки цієї діяльності, щоб поінформувати загал і дати факти для реєстру в історію української іміграції в Північній Америці.

На розважових частинах Наукових З'їздів, які включали концертovі виступи наших вокальних, музичних і театральних, молодших, старших, професійних і аматорських талантів, бенкети й балі, — ми гостили тисячі представників українського громадянства. Це помогло затіснити й скріпити взаємовідносини УЛТПА не тільки з іншими організаціями, але й з широким загалом. Майже кожний З'їзд мав дуже прихильний відгук серед нашої громади в Америці, Канаді й інших країнах західнього світу у формі теплих згадок і статтів в українській пресі й передач у радіо. Дуже часто місцева американська й канадська преса в містах, де відбувалися З'їзди, писала про них, не раз у дуже обширних репортажах, подаючи подробиці нашої одіссеї, наших здобутків та тяжкого положення нашої батьківщини.

Доповіді на наших Наукових З'їздах, не раз на вузькоспеціалізовані теми, виголошувано, за малими винятками, бездоганною українською

науковою мовою, і їх автори завжди ідентифікували себе, як українці, на американському континенті, тисячі миль від України. Цей факт мав колосальну світово-політичну вагу для загальної української справи, саме тепер, коли в Україні переводиться систематичну русифікацію української культури, а в тому й медичної науки.

Кожний Науковий З'їзд українських лікарів Америки й Канади організували спільними силами Головні Управи УЛТПА й Управи Відділів Т-ва, у яких осідках З'їзди відбувалися, Гол. Управа дбала про наукову програму, повідомлення в пресі, розсилку запрошень і т. п., Управи ж Відділів старалися про приміщення, організували реєстрацію, обіди, концерти, бенкети, балі та інші розвагові програми.

Для відсвіження пам'яті подамо короткі інформації про десять З'їздів, які досі відбулися.

ПЕРШИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся в готелі "Картер" у Клівленді 2 червня 1956 року. Голова УЛТПА — д-р Я. Воєвідка, голова Відділу Огайо — д-р М. Комарянський, керманич Організаційного Комітету — д-р В. Левицький. Прочитано 8 наукових доповідей. Присутніх на З'їзді — 87 лікарів і дентистів, 80 з США і 7 з Канади. У бенкеті, після якого відбулися танці, взяло участь понад 300 осіб. Тостмайстром був д-р М. Орловський.

Цей З'їзд своєю першою появою на американському континенті записався в історію українського життя, як особлива подія. У порівнянні з тодішнім членством УЛТА (коло 300), цей З'їзд мав досить велике число учасників. Дві доповіді були поміщені в "Лікарськім Віснику". Хибою було те, що вся програма була сконденсована в пополудневих і вечірніх годинах одного тільки дня.

ДРУГИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся в готелі "Ля Саль" у Чікаго 30-31 травня і 1 червня 1958 р. Голова УЛТПА — д-р Я. Воєвідка, голова Відділу Ілліної — д-р М. Сіменович. У З'їзді було зареєстрованих 127 лікарів і дентистів. Першого дня відбулися три доповіді на суспільно-громадські й біографічні теми (про д-ра М. Панчишина) д-рів: Р. Осінчука, Б. Олесницького і Т. Лапичака, другого дня 11 наукових рефератів, третього ж дня імпровізована ділова конференція при участі 20 членів Т-ва. В бенкеті й балю взяло участь показне число громадянства. В порівнянні з попереднім, цей З'їзд виявив поступ, помимо слабої участі членів Ілліноїського Відділу і факту, що тільки чотири доповіді поміщено в "Лікарськім Віснику". Важливою і новою подією було видання одноднівки під редакцією д-ра Т. Лапичака.

ТРЕТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся в готелі "Лорд Сімко" в Торонто, Канада, 28 і 29 травня 1960 р. Голова УЛТПА — д-р Б. Макарушка, голова місцевого Відділу — д-р Р. Цурковський. Наукову програму від Гол. Управи плянував д-р І. Чолган. З'їздиний Комітет очолював д-р С. Кучменда. У З'їзді взяло участь 142 лікарі, дентисти й фармацевти. Цей З'їзд був замітний тим, що з ним було сполучене ювілейне святкування 10-річчя існування УЛТПА. Першого дня З'їзду ювілейна частина містила в собі доповіді д-рів Б. Макарушки, Р. Осінчука і Р. Сочинського, після чого вручено почесні грамоти п'ятьом заслуженим членам і відчитано прізвища 36 відзначених членів по Відділах, за їх працю для Т-ва. В цих двох днях прочитано або ж з браку часу зреферовано 15 наукових доповідей. У

бенкеті (з тостмайстрами д-рами: Б. Олесницьким і Я. Березовським) і пізнішому "весняному рвті" взяло участь біля 500 осіб.

Третій Науковий З'їзд був імпозантніший, ніж попередні. Він мав окреме важливе значення, зокрема тому, що включав урочисте відзначення першої декади існування УЛТПА. Деякі недотягнення виникнули через неясне організаційне відношення Українського Медичного Т-ва в Канаді до Централі УЛТПА, яке однаке в наступному році вияснилося, що й помогло скріпити об'єднання українських лікарів і дентистів США й Канади в одній спільній тривкій організації — сьогоднішньому УЛТПА.

ЧЕТВЕРТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся 26 і 27 травня 1962 р. в готелі "Статлер-Гілтон" у Детройті. Головою Централі УЛТПА був тоді д-р Р. Сочинський, а головою Мічігенського Відділу д-р П. Джуль. На З'їзді зареєстровано 208 лікарів і дентистів та 14 студентів медицини. Наукова частина, яку вів вибраний голова д-р М. Сіменович, включала 15 доповідей. У бенкеті й балю взяло участь понад 600 осіб. Під час З'їзду відбулася окрема сесія для громадянства з популярно-медичними рефератами д-рів: Р. Осінчука, Т. Лапичака, І. Мосійчука і М. Грушевиця.

Четвертий З'їзд був чи не найкращий з усіх досі відбутих. У ньому взяло участь найбільше досі число лікарів (понад 1/3 всього членства УЛТПА). Вже кілька місяців заздалегідь коло 30 американських медичних журналів періодично повідомляли про З'їзд, що помогло приєднати до Т-ва деяких колег, які про нього раніше не знали. Цікавими й успішними іноваціями були: популярно-медична сесія, окрема розвагова програма для дружин і дітей учасників, цікаві точки під час бенкету й балю, поважна субсидія однієї фармацевтичної фірми тощо. Важливим був також випуск передз'їздової одноднівки "Лікарський Альманах" під редакцією д-рів: П. Джуля та І. Дутка і ред. Б. Нижанківського. Усі доповіді З'їзду були опубліковані в "Лікарськім Віснику".

П'ЯТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся 20 червня 1964 р. в готелі "Комодор" у Нью-Йорку. Голова УЛТПА — д-р М. Зарицький, голова Відділу Метрополії Нью-Йорк — д-р Б. Шебунчак. Науковим координатором З'їзду був д-р Ю. Трухлий. Скількість учасників: 109 лікарів і дентистів. Відчитано 17 доповідей. Напередодні З'їзду влаштовано сесію популярно-медичних доповідей для громадянства (д-ри: М. Грушевич, Б. Цимбалістий та І. Кизик). Видано також 64-сторінкову одноднівку. Під час З'їзду відбулася зустріч дружин і членів Т-ва з доповіддю про Світову Виставу в Нью-Йорку, яку учасники другого дня відвідували. В бенкеті взяла участь 151 особа.

П'ятий З'їзд був без сумніву ознакою дальшого розвитку Т-ва. Гарною новинкою було введення коротких корефератів. Важливим досягненням було видання чепурної одноднівки. Темною сторінкою З'їзду була наполовину менша, ніж два роки раніше, фреквенція лікарів, зокрема прикро відчувалося неприсутність більшості членів місцевого Відділу і повна відсутність громадянства метрополії Нью-Йорк у товариських імпрезах З'їзду.

ШОСТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся 28 і 29 травня 1966 р. в готелі "Пік-Конгрес" у Чікаго. Голова УЛТПА — д-р Б. Олесницький, голова Відділу Ілліной — д-р В. Трухлий. Окрему комісію очолював д-р А.

ХРЕПТОВСЬКИЙ. На З'їзді відчитано 24 доповіді. Під час З'їзду відбулася ділова конференція і перший у вільному світі З'їзд Українських Фармацевтів під проводом голови Секції при УЛТПА мігра М. Головатого та д-ра Т. Залуцького. Участь у З'їзді взяло 170 лікарів, дентистів і фармацевтів, на бенкеті й балю — 450 осіб.

Шостий Науковий З'їзд був ще одним доказом великої та пильної праці наших колег. Організація З'їзду була дбайлива, залі нарад — просторі, також цікава культурна й розвагова програма. Одначе непотрібно багато часу під час наукової конференції і бенкету забрали численні й довгі привіти та промови.

СЬОМИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся 24-26 травня 1968 р. в приміщеннях готелю "Шато Шамплейн" у Монреалі. Головою УЛТПА був тоді д-р Ю. Трухлій, а головою місцевого Відділу — д-р Б. Волянський. Крім одного симпозіуму, прочитано 14 наукових рефератів у двох секціях, а після того відбулася коротка гутірка про організаційні справи УЛТПА, а згодом бенкет і баль.

Цей З'їзд відзначався доброю організацією і вмілим переведенням, хоч Монреальський Відділ — це наймолодша й найменш численна клітина в системі УЛТПА. Цікавою інновацією був симпозіум про новини в медицині.

ВОСЬМИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД, який організувала Головна Управа УЛТПА на чолі з головою Б. Шебунчаком і Управа Відділу Пенсильванія очолювана д-ром М. Навроцьким, відбувся від 29 травня до 1 червня в мотелі "Меріот" у Філадельфії. Зареєстровано учасників-членів Т-ва — 103 особи. Крім симпозіуму, виголошено 8 доповідей і два реферати на суспільні теми. У бенкеті й балю взяло участь 260 осіб. Відбуто також ділову конференцію. Усі доповіді читалися українською мовою. У З'їзді взяли участь усі колишні голови Т-ва.

ДЕВ'ЯТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД, який організувала Головна Управа УЛТПА (голова — д-р О. Волянський) і місцевий Відділ Т-ва (голова — д-р Р. Цурковський), відбувся 26-28 травня 1972 р. в готелі "Сівей" в Торонто. Головою конвенційного комітету був д-р П. Глібович. Зареєстровано 260 лікарів, дентистів і фармацевтів, усіх учасників було 450, а присутніх на бенкеті та балю — 550. Прочитано 22 наукові реферати. З'їзд мав дуже гарну розвагово-товариську програму і був найчисленніший з усіх попередніх. На бенкеті промовляли визначні особи української громади та американського й канадського політичного світу. До тіней З'їзду можна зарахувати деякі організаційні недотягнення, може не так з боку організаторів, як самих учасників, які своєчасно не реєструвалися, а також в останніх годах З'їзду покидали залі нарад.

ДЕСЯТИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД відбувся спільними заходами Головної Управи УЛТПА (голова — д-р Ю. Кушнір) і Відділу Т-ва Меріленд (голова — д-р Д. Кострубяк) 25-27 травня 1974 р. в готелі "Статлер-Гілтон" у Вашингтоні. Головою Наукової Комісії був д-р В. Кіналь. Крім трьох панелів, які переведено з участю 15 фахівців з різних ділянок медицини, відчитано 9 індивідуальних доповідей. Зареєстрованих членів Т-ва було 170, крім того понад 300 гостей. З'їзд відзначався доброю підготовою і переведенням, хоч мерілендський Відділ один з найменших. Доповіді

були цікаві змістом і вартісні високим науковим рівнем. Гарна розвагова програма, яка включала професійне вокально-музичне й образотворче мистецтво, туристичні ескапади і легкий жанр, мила й тепла атмосфера, — це все дозволяло учасникам цього останнього у 25-літній діяльності З'їзду провести корисні й приємні три дні, які залишаться довго в пам'яті.

На закінчення цього короткого нарису про вклад наших лікарів, дентистів і фармацевтів в українську медичну науку подаю список тих колег, які взяли чинну участь у десяти Наукових З'їздах українських лікарів Америки й Канади, що відбулися впродовж останніх 20 років, як прелегенти, дискутанти, провідники різних наукових секцій, координатори, чи модератори:

Б. Андрієвський, Д. Антонович, Р. Бабин, І. Базилевич, М. Байда, О. Баран, Я. Барвінський, Ю. Бережницький, О. Берест, М. Бих, В. Бобечко, Б. Вассель, Е. Вертипорх, Я. Воєвідка, Б. Волянський, Т. Воробець, С. Ворох, К. Гайдученко, М. Головатий, Б. Гординський, Ю. Городиловський, О. Горникевич, Е. Грабарчук, М. Грещишін, М. Грушкевич, М. Гук, Ю. Гной, П. Джуль, М. Димицький, Л. Дмоховський, М. Драган, О. Дражньовський, Т. Залуцький, Д. Кепрон, І. Кизик, Ю. Кишакевич, В. Кіналь, І. Кіндрат, Р. Кравчук, Б. Криницький, І. Крупа, Л. Кузьмак, Ю. Кушнір, Т. Лапичак, М. Логаза, М. Луцик, О. Любчак, Б. Макарушка, М. Марків, Я. Мигайчук, А. Михальчук, Л. Мостович, П. Моцюк, Г. Никифорук, М. Огризло, Б. Олесницький, Р. Оришкевич, Р. Осінчук, С. Парфанович, В. Петришин, В. Плющ, Л. Погорецька-Долинська, Т. Решетило, О. Рижій, К. Рогозинський, І. Розгін, Ю. Руденський, М. Сайкевич, П. Смільський, О. Сохан, Р. Сочинський, М. Стефанів, Л. Стефанівська, Е. Стецьків, Т. Терлецька-Антонович, А. Тершаковець, М. Тершаковець, Д. Тодосійчук, В. Трухлий, Ю. Трухлий, Р. Туркало, Р. Турко, В. Федорців, В. Филипович, Б. Филипчак, М. Фішер-Слиш, Я. Хмілевський, Б. Цимбалістий, Р. Цурковський, І. Чинчленко, І. Чолган, О. Шандра, Б. Шебунчак, Т. Шеgeдин, Р. Шкільник, М. Юзич, Л. Явний, М. Ярославська, І. Яцушко.

Д-р мєд. Василь КІНАЛЬ

Постійне вдосконалювання лікарської професії

Коли двадцять чи тридцять років тому ми покінчили лікарські студії та дістали диплом, здавалося нам, що кінець наполегливому студіюванню, кінець іспитам та що ми будемо вже користати з нагромадженого знання і практикою його доповнювати. Лікарська професія стояла в Європі на високому рівні, і загально лікарі тішилися великою пошаною та легко було їм улаштуватись на приватній практиці, бо число лікарів пропорційно до загалу населення було мале. Населення також у більшості полягало на опінії лікаря, бо часи невіжества, темноти й знахарства минули, а також минули й часи, коли здебільша хворі лікувалися п'явками, баньками чи зелами, а лікарі та голярі належали майже до однієї лікарської колегії, як це було започатковане в XVI ст. за часів Генрі VIII в Англії.

Незвичайний поступ у технології XIX і XX ст., розвиток науки перед другою світовою війною і по ній доказав, що неможливо стояти на одному місці і користуватися лише давно здобутим знанням та практикою. Треба постійно спідкувати за поступом медицини й неодноразово навіть повернутися до дошколювання в університетах або наукових інституціях. З другого боку, почався сильний гін до спеціалізації, отриманий з науковими дослідами над специфічними хворобами, чи їх спричинниками. Вузька спеціалізація не давала змоги розглядати хворого з усіми проявами його щоденних проблем і він був часто залишений самому собі. Таким чином зв'язок лікаря з людиною щораз то більше затрачувався. Прірва між наукою і лікуванням людини дедалі поглиблювалася. Можна було помітити такі явища: 1. Залишився ще лікар, який дбайливо і з відданістю піклувався хворим, але знання його було обмежене, бо він послуговувався старими методами лікування і незнайомі йому були нові засоби та лікарства. 2. Стислий науковець-лікар, який завжди сидить у медичній літературі, робить досліди, але мало уваги присвячує людині з усіми фізичними і психічними комплексами. 3. Ідеал лікаря, який поєднує знання, що його старається набути всіми можливими способами, із гуманним та теплим відношенням до хворого та його потреб. Але таких лікарів є тепер щораз менше.

Відповідалальні медичні кола звернули увагу на ці суспільні явища медицини і стали призадумуватись, щоб цьому зарадити. Наука статистики звичайно допомагає розв'язувати багато суспільних проблем. Метода порівняння, обчислення, опитів мала й тут застосування. Постали різні організації та групи при університетах та шпиталях; вони контролювали певні кількості хворих, які мали такі чи інші заходи лікування. Публіковані висліди причинялися до вживання різного роду випробуваних метод лікування. Медичні видання, часто підтримувані фармацевтичними концернами, періодичні видання медичних груп і асоціацій публікували різні статті лікарів, що працювали над дослідами, і закликали лікарів застосовувати різні методи чи засоби.

Однаке лікар у щоденній практиці не має змоги читати великої кількості медичної літератури, яка появляється кожного місяця на ринку. Щоправда, відбуваються часто в різних медичних асоціаціях доповіді чи обговорення клінічних припадків, але вони не дають великої користі, бо обговорюються звичайно припадки, які є типічні або до щоденної практики непридатні.

Тому Американська Медична Асоціація, яка є єдиною авторитетною організацією лікарів для всієї Америки, вже від 1947 зачала влаштовувати наукові з'їзди, на яких лікарі мали змогу заслуховувати різні доповіді й поповнювати своє медичне знання. Поступово були вироблені програми семінарів, учасникам яких були призначані т. зв. кредити, щоб підвищити знання потрібні в щоденній практиці. Вслід за AMA пішли й інші інституції і досі вже більше як 250 таких інституцій, шпиталів, університетів, медичних асоціацій тощо мають право давати кредити для тих лікарів, що вислухають певну кількість доповідей, чи беруть участь у семінарах. Це право акредитації для окремих інституцій було схвалене на з'їзді делегатів AMA в 1964 р., і ці інституції зараховуються до першої групи. У 1969 р. AMA встановила новий ступінь у лікарському званні, т. зв. "Physicians Recognition Award", який на українську мову можна перекласти, як признання за студії. Метою цього нового медичного ступеня є окреме вирізnenня тих лікарів, які охочі брати участь у постійному дошколюванні, а посягненні потрібних кредитів набути ще один ступінь. Про набуття цього ступеня, згідно з постановами правильника для цієї цілі, можуть старатися всі лікарі, незалежно від їхньої праці чи спеціалізації, як громадяни, так і негромадяни США. Такий ступінь одержали досі понад 50,000 лікарів. Ідеється про те, щоб лікарі не переставали підвищувати свої знання і старалися йти з духом часу. І справді, це стало дуже популярним. В останньому році було понад 300.000 зареєстрованих учасників таких програм. Що більше, на справу удосконалювання лікарів почали звертати увагу штатні легіслятури та уряди, що видають дозвіл на лікарську практику, і щораз то більше говориться про видавання дозволів узaleжнених від здобуття таких кредитів. Щоб піти на руку лікарям штатні медичні асоціації дедалі частіше влаштовують такі курси чи наукові доповіді. Під теперішню пору треба мати 150 кредитів, щоб одержати цей новий медичний ступінь, і зробити їх треба впродовж трьох років, а в тому найменше 60 кредитів вищезгаданої категорії 1. Решта кредитів може припасти на категорію 2 і 3. До другої категорії входять кредити набуті

участю в різного роду лікарських зібраннях та з'їздах з медичними програмами, що їх улаштовують інші організації та інституції, які не мають статусу категорії 1. Третя група — це кредити здобуті через свою власну індивідуальну працю, як ось авторсько-видавничу (книжки, статті, виставки), навчання в медичних школах, постійне дошколювання в коледжах та університетах і інші індивідуальні зайняття.

Постійно що два роки відбуваються з ініціативи AMA конференції та наради з державними і штатними представниками і на цих конференціях розробляються плани постійного дошколювання лікарів. В останній конференції брали участь представники майже всіх штатів; була обговорена низка дуже цікавих і важливих проектів, які правдоподібно скоро ввійдуть у життя.

Тут треба ще згадати, що ще в 1968 р. Американська Колегія Лікарів впровадила думку самооцінюючих іспитів. AMA підтримує цю ідею і з допомогою Іллінойського університету (Center of Educational Development) старається розвинути техніку й методику самонавчання та самооцінювання свого знання лікарем, щоб застосувати це у практиці. Також університети в Південній Каліфорнії і Вісконзін проробляють методи, щоб дати змогу охочим лікарям здобути ім'я зразкового лікаря. Досвіди цих університетів будуть розроблені подрібніше й подані до загального відома для всіх інших американських лікарів, які в майбутньому мусітимуть перейти потрібний дошкіл, щоб набути дальше право практики. Ці додаткові програми дошколювання будуть вимагані також і від спеціалістів та врешті від нової категорії спеціалістів, т. зв. 20-ої спеціальності, — родинної практичної медицини.

Бачимо отже, що справа дошколювання набирає характеру конечності. Коли ще декілька років тому було дуже практично поїхати кудись на якісь виклади чи курси й мати змогу получить приємне з практичним та відтягнути видану суму грошей від податку, то сьогодні ці курси для здобуття кредитів стають невід'ємною вимогою виконування практики.

Очевидно, що і наше Товариство не може остатися позаду цих всіх організацій та асоціацій, що дбають про підвищення кваліфікації своїх членів. Уже підготовляючи наш Х Науковий З'їзд у Вашингтоні, що відбувся в травні 1974 р., звернулись ми до AMA з питанням і проханням, чи не могли б ми дістати також право акредитації. На це одержали ми 25 березня 1974 таку відповідь: "Ми можемо прийняти Вашу програму, яку Ви нам пред'явили і яка відбудеться 25-27 травня 1974, вставляючи Вас у категорію 2. У Вашій брошурі Ви можете вжити таке повідомлення: "Це медичне дошколювання є прийняте як 10 акредитованих годин у категорії 2 для Physicians Recognition Award of the AMA".

Цим способом ми вповні включилися в сітку медичних організацій, які мають право постійно організовувати медичне дошколювання. Це великий здобуток нашого лікарського світу тут поза межами України, і ми мусимо докласти всіх зусиль, щоб це право зберегти та ним уповні користуватися. Не можемо нарікати, що немає в нас для цього сил, бо маємо багато лікарів, які відзначилися в загальному медичному світі, беруть участь у міжнародних конвенціях та пишуть наукові праці. Між ними маємо лікарів адміністраторів, спеціалістів у різних ділянках медицини і

загальних практиків. Також організаційного хисту в нас не бракує, бо маємо ще поміж нами піонерів, які зуміли зорганізувати Українське Лікарське Товариство Північної Америки та його успішно провадити. Є в нас і молодняк, який уже кінчав медичні студії тут, чи на європейських університетах в останніх часах. А наші дотеперішні осягнення, як ось десять на ширшу скалю успішних Наукових З'їздів, вказують також, що ми ні в чому не залишаємося позаду, а може навпаки, ми де в чому перевищуємо інших. В останньому Науковому З'їзді вже брало участь з доповідями 23 лікарів, багато з них визначних спеціялістів, а між ними — що було відрядним явищем — декілька молодих наукових сил, які гордилися тим, що можуть виступити на форумі свого товариства. Навіть їхня мова й українська медична термінологія стояла вище загального рівня. Панувала ділова атмосфера, не було зайвих дискусій, а точність була зразкова.

Заохочена таким великим успіхом, Управа УЛТПА постановила поширити нашу наукову програму й використати нагоду 25-ліття Товариства, щоб одночасно з ювілейними святкуваннями дати учасникам змогу здобути дальші кредити. Відділи нашого Т-ва цього разу беруть активну участь у підготовленні програми й самостійно підготовляють панелі. Зaproшено наші визначні наукові сили, як також представників федерального уряду здоров'я, які представлять пляни уряду щодо загального здоров'я населення Америки, проблематики опіки над старими і т. п. Сподіваємося, що зусилля Головної Управи УЛТПА, Управ Відділів, ентузіазм доповідачів та загальна підтримка членів Товариства і громадянства причиняється до успіху, який надімося осягнути.

Постає питання, що далі? Безумовно, були великі успіхи в нашому організованому житті, але були й невдачі. На обидвох вчимося. Нішо не стоїть на місці. Наука розвивається. Ми напередодні якихось нових відкритий у ділянці медицини, фармації, дентистики і споріднених наук. Український лікар не сміє стояти позаду; своїми здібностями й наполегливою працею мусить служити медичній науці та охороні народного здоров'я. Ці індивідуальні здобутки українського лікаря наповнюють гордощами серця членів організації та нас усіх українців і тут, і там на нашій землі.

Ясно, що професійна організація є потрібна для підтримки в нас лікарів свідомості, що працюємо з групою всіх лікарів в Америці й Канаді, саме в ім'я гуманності та добра людини.

Наш статус лікарів, зорганізованих у своєму національному лікарському товаристві, дає змогу об'єднати наші сили, щоб домогтися більших успіхів. АМА дає право організаціям рости в їхніх починах і перейти зі статусу 2 до статусу 1. Цим робом члени, які будуть брати участь у науковій діяльності нашого Товариства, матимуть змогу також здобути певне число годин потрібних для категорії 1, а їх загалом є 60, як було згадано вище. Для цього потрібно розробити науковий плян на декілька років наперед, а тоді внести до Відділу Постійного Дошколювання АМА прохання про затвердження цього пляну. Очевидно, для цього треба творити окрему Наукову Комісію, яка буде постійно працювати при Головній Управі Т-ва, маючи при Відділах відповідних референтів. Ця Комісія матиме обов'язок розроблювати пляни на декілька років наперед

так, щоб і кожен З'їзд Делегатів, і кожна Наукова Конференція, яка відбувається кожного другого року, заздалегідь мали передбачену й затверджену АМА програму. Член Наукової Комісії повинен бути членом Головної Управи чи Управи Відділу; таким способом Управа мусіла б бути кожноточно поінформована про діяльність Наукової Комісії. Треба теж дбати про економію часу на всякого роду з'їздах, чи то Наукових чи З'їздах Делегатів так, щоб найменше 10 годин було присвячених для наукової програми. Місце і час слід заздалегідь підготувати так, щоб журнал АМА завчасу міг повідомити про час, місце й програму З'їзду.

Саме перед відданням цієї статті до редакції нашої пропам'ятної книги наспіла до Головної Управи УЛТПА вістка, що в Чікаго 71-й Конгрес АМА в справах освіти відбуває свої наради в справі дальншого чи постійного вдосконалювання лікарів в Америці. Головна Управа УЛТПА звернулася листом до д-ра Вілліама Руге, голови Едукаційної Ради АМА, з проханням включити наших представників до участі в згаданих нарадах, а рівночасно попросила двох наших колег у Чікаго, д-ра А. Хрептовського та д-ра В. Трухлого, репрезентувати наше Т-во на цих нарадах. Як довідуємося, в нарадах брав участь, як представник нашого Т-ва, д-р В. Трухлій.

Усі ці заходи доказують, що Головна Управа УЛТПА докладає всяких зусиль, щоб, з одної сторони, нав'язати тісніший контакт із АМА, а з другої сторони, здобути там постійне признавання кредитів учасникам наших Наукових З'їздів на рахунок вимаганих покищо від лікарів 150 кредитів упродовж трьох років як дотепер у другій категорії, а в майбутності може й навіть у першій.

Може, не здаємо собі справи, яке важливе значення має той дрібний факт, що наукова діяльність нашого Товариства є проголошена в журналі АМА. Це має велике заохочувальне значення для молодих колег, які може з причини несвідомості, відчуження, чи далекого перебування, досі не мали змоги належати до Товариства, чи брати в ньому активну участь. Це має заохочувальне значення для нас усіх, бо дає почуття, що гуртом можна добитись визначних успіхів.

Особливе значення має ця справа, якщо йдеться про наших молодих науковців. Наше Товариство може стати форумом виступів для початкуючих науковців та може давати велику користь колегам. Досвідчені науковці можуть ділитися своїм знанням та досвідом не лише перед своїх але й американських колег, а вістка про їх успіхи буде наповняти радістю та підбадьорювати наших лікарів в Україні. Творчість, яка б вона не була, мусить мати пригожий ґрунт, а наше лікарське Товариство може стати тим пригожим ґрунтом, на якому ростиме наукова діяльність колег нашого Товариства та українська медицина.

AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

535 NORTH DEARBORN STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60610 • PHONE (312) 751-6000 • TWX 910-221-0300

JOURNAL OF THE
AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

ROBERT H. MOSER, MD, Editor

ROBERT W. MAYO
Exec. Managing Editor

September 6, 1974

Dr. George Kushnir, President
Dr. Basil Kinal, Chairman
Ukrainian Medical Association
of North America, Inc.
National Office
2 E 79th St.
New York, NY 10021

Dear Doctors Kushnir and Kinal:

After review by members of the AMA staff, your suggestion that the Ukrainian Medical Association of North America be included in the Reference Directory of "Organizations of Medical Interest" in THE JOURNAL has been accepted.

To facilitate preparation of an item for that Directory, I ask that you please complete the enclosed form, returning it to me no later than September 20. If possible, first appearance in the "Organizations" list will occur with the October 21 issue.

For your information, the listing of an organization in this Directory does not signify any affiliation, association, or connection between the organization and AMA, or any recognition, approval, or endorsement of the organization by AMA. No listed organization should use the fact of listing for any promotional purpose.

Welcome aboard! I hope that inclusion of your organization in our list will prove to be of some advantage to you. If at any time I may be of service to you, please let me know.

Sincerely,

Bonnie Van Cleven

(Mrs.) Bonnie Van Cleven
Special Projects Editor

BVC:sj

UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA, INC.

NATIONAL OFFICE
2 EAST 79TH STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

January 13, 1975

C. H. William Ruhe, M. D.
AMA Council on Medical Education
535 N. Dearborn Street
Chicago, Ill. 60610

Dear Dr. Ruhe:

The Ukrainian Medical Association of North America, Inc., was incorporated in 1950 for the purpose of bringing together all physicians in the United States and Canada, promoting medical knowledge and continuing medical education among members and non-members.

To date, ten scientific conventions were organized. The most recent in May, 1974 in Washington, D. C. Copy of program is enclosed. Our next meeting will be May 23-26, 1975, at the Hotel Americana, New York City.

We are always interested in new ideas and programs of continued medical education and are planning, in the near future, to apply for accreditation in Category 1.

We would like to take an active part in the next meeting of the 71st AMA Congress on Medical Education, Jan. 31 - Feb. 2. Our organization will be represented by: Dr. Achilles Chreptowsky, President-Elect, 950 N. Columbian Ave., Oak Park, Ill., and Dr. Vasil Truchly, 300 N. State Street, Chicago, Ill., Professor OB-GYN, Rush Medical School, Chicago.

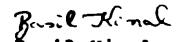
Respectfully yours,

Ukrainian Medical Association
of North America, Inc.

Dr. George Kushnir, President

GK:mm
Enc.

cc - Dr. A. Chreptowsky
Dr. V. Truchly

Dr. Basil Kinal, Chairman
293 Saw Mill River Rd.
Yonkers, N. Y. 10701

Д-р мед. Ярослав Р. ГОРДИНСЬКИЙ

Космічно-простірна медицина

Нова галузь медицини — це космічно-простірна медицина, яка зродилася й розвинулася внаслідок покорення людиною повітряних просторів. Перші піонерські спроби злету людини в атмосферу наприкінці 18-го століття виявили, що злет людини у височини атмосфери і проблеми фізичного пристосування були дуже подібні до проблем альпіністичного піднімання на високі гори. Але щойно на початку 20-го століття, з розвитком авіації, медичні проблеми пристосування людини до висот атмосфери оформилися в поважну медичну ділянку. Перша світова війна принесла масову летунську діяльність і тоді виявилося, що фізична структура людини не завжди може витримати тиск атмосферичного довкілля. Нова ділянка медицини зродилася в США з першим курсом підставового знання летунської медицини для військових лікарів Американських Повітряних Сил у 1919 році. З того часу аж до вибуху другої світової війни поступ летунської медицини був повільний. Але після другої світової війни, з величезним технічним поступом аеродинаміки та з одночасним поступом пристосування людського організму до модерних літаків і ракет — розвиток летунської медицини пішов уперед. Корея й холодна війна дали ще більший поштовх до розвитку летунства. Почалася епоха ракет. Стало очевидним, що виринула потреба повних, високо-кваліфікованих медичних спеціалістів у цій ділянці. 1952 року летунські збройні сили ввели план спеціалізації, що складалася з одного року запобіжної медицини і двох років практики ("резиденції") в летунській медицині. У 1953 році летунсько-простірну медицину офіційно визнано окремою спеціальністю. Цих нових спеціалістів почали потребувати, крім летунських збройних сил, і сухопутня армія, і морські збройні сили, а згодом летунська індустрія, летунські комерційні лінії, Федеральна Агенція Летунства, а наприкінці і Державна Аеродинамічно-Простірна Адміністрація (NASA). Всі вони підтримували програми цієї спеціалізації нових лікарів. Ці спеціалісти працювали в ділянках відпорності та пристосування летунських залог, безпеки летів і приземлювання, врешті в науково-дослідній і педагогічній роботі.

Автор цієї статті є начальником Медичного Відділу Космічних Лябораторій NASA в Гюстоні, Тексас.

У цій статті ми хочемо познайомити читача з двома галузями нової спеціальності: 1) з т. зв. летунською медициною — наукою, що обіймає проблеми летовищ, летунських ліній, Федеральну Агенцію Авіяції та летунську індустрію; 2) з т. зв. космічною медициною, що розв'язує проблеми пристосування і дії людини в міжпланетних просторах. Ця ділянка пов'язана з державною агенцією попетів, т. зв. NASA.

Довкілля летовища

Летовище — це довкілля, сповнене, у великій більшості, переходною масою людей, яке потребує медичної, часто спеціальної, опіки. На приблизно 6.000 летовищ (аеродромів) США, 85 відсотків летунського руху відбувається в 70-х більших з них. Тільки 600 летовищ мають асфальтові лінії відлету. І тільки 230 летовищ мають т. зв. контрольні вежі летів. Лише 100 летовищ справді потребують лікарських амбуляторій, але, дотепер, не всі вони мають доволі фондів на це. Для малих летовищ призначають лікарів, що пройшли курс Федеральної Агенції Летунства. Їх сьогодні біля 6.000. Це переважно загальні практики-лікарі чи інтерністи, що, здобувши досвід та пройшовши іспит, стали лікарями летунської медицини. На великих летовищах працюють спеціалісти, що пройшли повну клінічну практику. На малих летовищах часто працюють загальні лікарі, так сказати б, "на виклик". Їм приходить з допомогою персонал амбуляторії летунської медицини.

Довкілля летовища створює низку проблем. Летовище — це великий індустріальний комплекс, і його працівники потребують тієї ж санітарно-медичної допомоги, що й у всякому індустріальному підприємстві. Крім цього, серед тисячних мас переходних пасажирів трапляються несподівані випадки — медичні чи хірургічні — які вимагають негайної допомоги й лікування, не чекаючи на відсильку до поблизуких лікарень. Лікарські амбуляторії летовища мусять мати засоби й бути приготованими до дій у катастрофі чи іншому випадку з літаками, та з проблемами й наслідками пожеж, затроєнь газовими й бензиновими випарами тощо. Далі санітарні станції мають контролювати гігієнічний стан харчів (у ресторанах і ін.), фризієрень та переводити лікарський огляд для іміграційного уряду. Дальша праця медичних пунктів така: 1) періодичні медичні огляди персоналу (летунів, помічного й технічного персоналу); 2) допомога й медична опіка над пасажирами; 3) консультаційна допомога управі летовищ і постійним робітникам. Вкінці, у випадку наглої потреби медична амбуляторія стягає на допомогу місцевих лікарів з околиць, або запрошує їх на курси чи лекції з ділянки летунської медицини, або для консультації.

Які особливі аспекти медичної служби на летовищі? Основні підстави праці такі ж, як і в індустріальних підприємствах. Пошкодження шкіри оліями, мазями та хемічними чистильними речовинами — це відомі проблеми в індустрії. Зате пошкодження слуху в членів залог літаків-джетів від шуму моторів та реакція на зміни тиску в кабінах — це особливості, притаманні летунству. Небезпека віспи, малярії, жовтої гарячки й тифу трапляється частіше серед пасажирів міжконтинен-

тальних подорожей. Полети понад полюси земної кулі приносять часами занечищення поверхні літаків йонізованою радіацією, так що після повороту літака на летовище треба робити запобіжні заходи для охорони залоги, яка має діло з устаткуванням літака. Летуни, що працюють при агрономічному розпилюванні з літака токсичних речовин на поля й ліси (напр., органічних фосфатів), наражені на цю токсичну небезпеку. А ще більше, ніж інші індустріальні підприємства, летовища вимагають негайної й сконцентрованої медичної дії у випадку найрізніших катастроф.

Підсумовуючи, лікар спеціяліст т. зв. повітряної медицини мусить мати глибоке знання небезпек летунського довкілля, включаючи атмосферичні зміни та зміни тиску, законів фізики летунської акелерації, вібрації повітря, промінювання в просторі, токсикології, наглих чи повільних змін у системі ока, уха і вестибулярного апарату. Він мусить знати межі людських можливостей і витривалості та дати пораду й лікарську допомогу залогам літаків, посажирам чи відвідувачам летовищ.

Середовище NASA

Тепер хочемо дати читачеві картину галузі тієї загальної летунсько-простірної медицини — справжньої медицини просторів поза землею, яку найкраще назвати космічною медициною. До розвитку цієї ділянки, крім NASA, причинилися і Збройні Сили, яких лабораторії вели досліди над реакцією людини до напруги в довкіллі атмосфери та міжпланетних просторів. Коли полети в ці простори стали дійсністю — для медицини постали нові завдання, а саме: розв'язати для людської фізіології питання "гравітації зеро". До часу полетів уважали загально, що людина могла бути в такому середовищі лише кілька хвилин, а довше перебування закінчилось би фатально. Але коли здійснено полети "Меркурій" 1961-62, "Близнюки" 1965-66, а далі серію полетів "Аполло" 1968-72 і врешті "Скайлеб" 1973-74, — науковці-спеціялісти космічної медицини ствердили, що людська видерливість до довкілля "гравітації зеро" зростала лет за летом. Хоч астронавти виказували сліди напруження і виснаження після полетів у довкілля "О", то докладні обслідування виявили, що це були зміни непостійні. Це стверджено навіть у найдовших міжпланетних полетах, як ось у третій місії "Скайлеб", що закінчилася 8 лютого 1974 і тривала 84 днів у просторах.

Ці полети виявили, що можна довіряти інженерній конструкції та механіці вирівняння атмосферичного тиску в міжпланетних ракетах-кораблях. У перших ракетах становив довкілля стовідсотковий кисень з тиском 5 psia (фунтів на квадратний інч абсолютний). У довкіллі "Скайлеб" атмосфера складалася з 70% кисня та 30% азоту (5 psia). Це давало рівень кисня в легенях, що дорівнював тискові на поверхні моря.

За кожним черговим полетом астронавти мали більше місця, щоб порушатися в ракеті. Завважено, що в більших ракетах залога виявляла більше симптомів "морської хвороби" під час перших трьох днів лету. Але після трьох днів члени залоги ставали відпорними на ці нормальні збудники повітряної хвороби й не відчували жодних симптомів.

Число червонокрівців під час полетів зменшувалося. Але під час

довгих летів "Скайлеб", які тривали від 28 до 84 днів, заобсервовано, що цей спад зупиняється на певній лінії і не знижувався більше. У деяких випадках число йшло навіть угору, значить, ці зміни зупинялися самі собою.

Друге, що виявилося в наступних летах, це значне пересунення рідини тіла в напрямі голови й одночасно втрата ваги тіла в перших днях подорожі, мабуть, у зв'язку з втратою рідини тіла. По повороті астронавтів на землю їхня вага швидко верталася до норми.

З часом, коли медичні дослідження продовжувалися з кожною експедицією, ми ствердили, що сон в астронавтів став задовільний. Попередні перешкоди в сні були спричинені невідповідним розподілом часу праці і сну. Щодо гормональних змін в організмі, то після полету вони знову поверталися до норми.

Під час довших місяців рівень вапна в костях не задержувався, тільки падав. Він був співмірний з триванням лету і з подібним спадом у костях людей, що лежали б у ліжку такий самий проміжок часу. Тому після 9 чи 12 місяцях слід ужити запобіжних заходів, особливо перед реалізацією задуманої місії "Марс", що мала б тривати 2 роки у просторі космосу.

Якщо в майбутньому міжпланетні лети триватимуть ще довше, треба проводити пильну селекцію членів залоги, яких прикмети духа й тіла відповідали б такому довгому перебуванню в замкненому середовищі. Вони мусять гармонійно працювати один з одним, відповідно до завдання проекту.

Під час усіх летів наші показники біохемічних процесів у довкіллі ракети кращали лет за летом. У перших летах ми значкували електрокардіограм (один провід), реspirаторний ритм та автоматичний запис ритму серця. Тепер, у "Скайлеб", ми мали вже записані 'уекторо-кардіограми' і автоматичний запис тиску крові. Цікаво, що під час летів занотовано було низку змін у ЕКГ-ах та ВКГ-ах, але ці зміни не мали патологічних підстав.

Під час летів ми мали зв'язок з членами залоги й говорили з ними на коротких хвилях. Ми мали теж телевізійний зв'язок. Ми могли обсервувати їх у дії для діагностичних цілей, але не мали змоги посилати їм образних інструкцій. Під час місії "Скайлеб" ми змогли записати один енцефалограм. Це пригодилося в першу чергу для значкування періодів сну астронавтів, а не для діагностичних цілей.

Щодо медичної допомоги, перші міжпланетні лети не мали спеціальних медичних запасів. Це змінялося, так що під час лету "Скайлебу" можливо було робити малі хірургічні втручання. Це завдяки теперішній підготовці нових астронавтів у парамедичній та лікарсько-допоміжній практиці, яку вони вивчають перед летами.

Тепер, коли ми приготовляємося до нової серії летів у простір у 1980-их роках, ми матимемо змогу досліджувати нові медичні проблеми (діагностичні і терапевтичні), яких ми не могли дослідити в довкіллі "гравітації зеро". Ці т. зв. сполучні лети триватимуть від 7 до 30 днів. Однаке, щоб приготуватися до довготривалих летів, як ми зазначили, треба підготувати симульовані лети на землі, що тривали б 6 до 9 місяців.

Це дасть змогу спеціалістам космічної медицини познайомитися краще із змінами, що їх ми завважили в астронавтів, та рішити, котрі зміни регулюються самі, а котрі з них потребують нашого втручання. І, як уже згадано, в майбутніх летах, з уваги на довгий час тривання, астронавти повинні бути не тільки у знаменитому фізичному стані, але й психологочно підготовані до довгого самотнього лету в космічних просторах.

З англійської мови переклав д-р Ілляріон Чолган

Д-р мєд. Роман ОСІНЧУК

Перші наукові досліди УЛТПА

Групи крові, ензими, слини та плязми переносяться незмінно з покоління в покоління. Вони не підлягають ніяким зовнішнім впливам середовища, як це діється з кольором шкіри, ростом і пропорціями тіла. Більшість з них успадковуються в дуже систематизований спосіб згідно з менделівськими законами. Тому приблизно від минулих 15 років вивчення цих даних стало головним та майже єдиним знаряддям антропологів, якого вони вживають у дослідах над походженням, розвоєм та занепадом різних народів та етнічних груп.

У 1954 році Артур Морант, світової слави імуногематолог з Лондону, написав книгу під назвою *The Distribution of the Human Blood Groups*, публікація якої стала переломовою подією в антропології. Від неї почався новий модерний спосіб вивчення етногенетики, застосовуючи головно імуногематологічні методи досліду в цій проблемі.

Ще в 1968 році тодішній резидент клінічної патології д-р Мирослав Драган натрапив у бібліотеці Інституту Розвел Парк у Бонфало на вже тоді стару книжку, написану Морантом. Ця книжка описувала в подробицях, як народи світу різняться щодо груп крові. Там коротко згадується також, що українці відрізняються найвищим процентом Rh-негативних людей з-поміж усіх націй за винятком басків, та видруковано карту Європи, де з цієї причини Україна, як острів в океані, дуже впадає у вічі читачеві. Дані в книжці Моранта були базовані на дослідах Б. Чавна в Канаді, переведених у 1948 році над 350 українцями. Д-р М. Драган скоро зоріентувався, що цей факт зовсім невідомий українцям поза межами України, дарма що з ним обзнайомлені науковці ширшого світу. Та й не диво, бо, як нам відомо, то тільки ще одна особа українського походження вивчала імуногематологію поза границями нашої Батьківщини.

Коли на сходинах Лікарського Товариства в Бонфало було з'ясовано цю справу, більшість слухачів віднеслася до неї з деяким недовір'ям. Д-р М. Драган почав інтенсивно студіювати радянські джерела та писати листи до інститутів переливання крові в Києві та Празі, щоб вияснити цю справу. Ці зусилля були зовсім безуспішні. Проте, з упертою цікавістю цей молодий лікар дослідив коло 30 мешканців Бонфало під оглядом груп

Міс. С. Король у лабораторії Центрального Детройтського Інституту Крові досліджує зразки крові українців з Нью-Йорку.

крові. Правдоподібно, до тих дослідів голосилися українці, мотивовані почуттям патріотизму. Однаке 75% цих добровільців, звичайно високо освічених людей, походили з мішаних, не чисто українських родин. 20 осіб, досліджених рік пізніше в штаті Нью Гемпшир, були випадково також майже всі Rh-позитивні. Ці невдачі спричинилися до припинення розшуків над т. зв. "козацькою кров'ю" українців.

Чотири роки пізніше ця справа знайшла нового популяризатора — мігра Олександра Дражньовського, який мав безпосередній доступ до рідкісних джерел з Радянського Союзу в Національній Бібліотеці Медицини в Меріленд. На підставі аналізи радянських і західно-европейських матеріалів він зміг доказати, що:

1. Упродовж 20 років (1948-1968) у Радянському Союзі обов'язувала цілковита заборона публікацій на тему системи Rh серед українців.
2. До цієї пори забороняється цитування розділу на тему українців з книжки Моранта або праці Чавна.
3. Він також ствердив, що від 1968 року більшовики рішили "кормити" західній світ фальшивими даними на тему груп крові між українцями.

Ця остання обсервація була наслідком вникливої порівняльної аналізи радянських джерел щодо дат публікацій, друкарських помилок, ретушування передрукованих західніх мап, суперечних заяв радянських учених у західноєвропейських та радянських публікаціях, які траплялися напротязі минулих 6 років.

Знахідки мігра О. Дражньовського занадто скомпліковані, щоб їх можна було описати в рамках однієї статті. Однаке, вони настільки цікаві, що стали причиною започаткування Метрополітальним Відділом Нью-Йорк УЛТПА дослідів над "козацькою кров'ю" в 1973 році. Крім того, нав'язано особистий контакт з проф. Морантом у Лондоні, авторитет і заохота якого спричинилися до приспішення праці. Наприкінці 1973 року свою поміч у цих перших наукових студіях нашого Т-ва зголосив

професор математики д-р Воронка з Ньюаркського Інженерського Коледжу. Його знання математичної генетики та статистики неоціненні в такій праці, бо звичайно лікарі в цілому світі в цій ділянці недомагають.

У березні 1974 року зрозуміння і жертвенність лікарів Відділу Метрополітального Нью-Йорку постачила \$ 1000 з заплянованих \$2500 на цілі дослідів.

У травні 1974 року в цих студіях почала допомагати мігр Стефанія Король, імуногематолог з Michigan Community Blood Center у Детройті.

Збірка зразків крові почалася в парафії Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. Мабуть, тому що це було цілковитою новітю для українського громадянства, люди не дуже радо голосилися до дослідження. Тому перед кожною кампанією переводилася активна пропагандивна праця (летючки, радіо і преса). Багато помагали священики, які продовж кількох тижнів заповідали цю працю у проповідях. У всій цій пропагандивній праці прикладено багато зусиль, щоб ніде не було згадано широкій публіці, якого типу крові найбільше шукається. Без цього працю можна було б згодом осудити, як фальшовану статистику. Щоб більше заохотити людей зголосуватися до дослідів і відвернути увагу від етногенетики, лікарі Метрополітального Відділу рішили безкоштовно досліджувати кожній особі тиск крові. Ця перевірка є, між іншим, дуже популяризована через АМА тому, що біля 10% людей в Америці терплять на високий тиск крові. Точно таке саме число знайдено і між українцями.

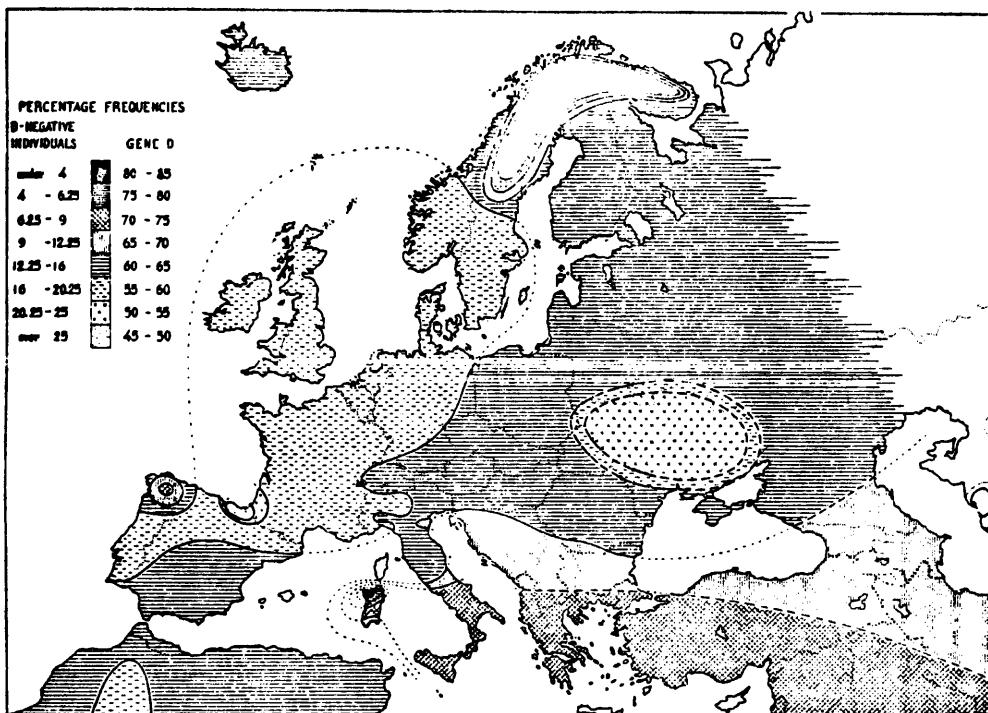
До дослідження зголосувалася приблизно що третя особа, присутня на Богослуженні. Звичайно в кожній акції досліджувано від 125 до 250 осіб. Це вимагало напруженої праці від 6 до 12 лікарів, медсестер та працівників лікарських аналітичних лябораторій. Їх усіх забагато, щоб назвати тут їхні прізвища, та без їхньої помочі не можна було б цієї праці ніколи перевести.

До листопада 1974 року зібрано 1000 зразків крові. У цих дослідах запляновано дослідити 1500 осіб. Більшість зразків заморожують і зберігають у лябораторії мігра Стефанії Король у Детройті. В такому стані вони будуть доступні для дальших студій у майбутньому.

Дехто може спитати, чи це справді таке важливе, що українці відрізняються генетично від усіх народів світу. На це найкращу відповідь дають заходи радянського уряду, який рішився на ще один науковий обман та знову поставив під сумнів уже й так слабу наукову репутацію радянських учених в науковому світі (після здемаскування Т. Лисенка). Продовжування цього фальшування в часі т. зв. "детанту" ще більше підтверджує, як багато ваги прикладає до цього радянська влада. Ця справа важлива радянському урядові з політичного боку, бо вона доказує, що генетично українці є дуже далекими "братами" росіян.

Історичну чи культурну відмінність легко оспорювати, і широкий світ її здебільша не розуміє, але генетичні різниці це самозрозумілі факти, яких оспорювати не можна. Якщо генетичні дані з розповсюдженням груп крові в різних народів комусь невигідні, то тоді залишається або промовчати це, або фальшувати статистику. Саме ці методи почали впроваджувати в життя радянські вчені, які публікують те, що вигідне лише їхньому урядові.

APPROXIMATE DISTRIBUTION OF THE Rh BLOOD GROUP GENE D IN EUROPE

Мапа з книжки Муранта (1954 р.)

Справа генетичної відмінності українців ще цікавіша з антропологічного та медичного погляду.

Тому, що українці живуть на відкритих степах, які протягом минулих двох тисяч літ (около 100 генерацій) були місцем переходу всякого роду загарбників з півночі, півдня, заходу і сходу, то теоретично українці повинні бути подібні до своїх сусідів. Парадоксально, в практиці є однаке цілком протилежно.

Rh-негативна група крові є пов'язана з одного боку із смертельною гемолітичною недугою немовлят, а з другого є великою перешкодою для матерів родити більше, як одну здорову дитину. Унаслідок цього населення басків (які єдині мають більше Rh-негативних індивідів, як українці), не побільшується щодо скількості впродовж останньої тисячі років. Парадоксально, українці по багатьох національних катаклізмах відновлюють свою чисельність. Це також проблема, яку автори перших наукових дослідів УЛТПА сподіваються розв'язати.

Тут можна поставити три пробні гіпотези:

а) Гетерозиготичні індивіди (Rh-позитивні батьки) здібні передати своїм дітям Rh-негативний тип групи крові, або Rh-негативні чоловіки є носіями відпорності якоїсь позитивно-селективної прикмети, так як, скажімо, гемоглобіна "S" надає відпорність її носіям проти малярії.

б) На наддніпрянських степах мутація в зоні системи Rh трапляється частіше, як будь-де в світі (нормально стрічається одна на 1500 років).

в) Українці не вимішуються зі своїми сусідами.

На закінчення треба сказати: автори цих розшуків часто підкреслюють, що вони пробують устійнити, що українці є інші ніж решта народів світу, але не мають на меті доказати, що ця нація є ліпша або гірша від інших. Вони також поручають усім познайомитися з дуже актуальну працею на цю тему. Її написав відомий генетик українського походження проф. Т. Добжанський під заголовком "Genetic Diversity and Human Equality" (New York, Basic Books). В ній автор пояснює, що лише завдяки генетичній різноманітності людина була здібна осiąгнути сьогоднішній високий ступінь розвою і позиції у світі, і тому різноманітність треба плекати й вивчати, а не зловживати нею, як науковою підставою для різних расових чи суспільно-політичних експлуатативно-totalітарних систем.

НА ГРОМАДСЬКІЙ РОБОТІ

Д-р дөнт. мөд. Степан ВОРОХ

Громадська праця проводу УЛТПА

Відзначаючи 25-літній ювілей Українського Лікарського Товариства Північної Америки, кожний член тієї професійної організації, яка започаткувала своє існування в день історичних роковин української державної незалежності, 22 січня 1950 року в Нью-Йорку, бажав би, зовсім зрозуміло, глянути ретроспективно на пройдений її шлях і побачити, як вона розвивалась, яких успіхів добилася в своїй праці, а глянувши в минуле, творити нові задуми, складати нові плани для ще кращого її росту на майбутнє.

Очевидно, перше і основне завдання Українського Лікарського Товариства — це праця над підвищуванням медичного знання серед свого членства, як також повноцінна допомога хворим. В цій ділянці УЛТПА вело безперервну наукову роботу на кожномісячних сходинах у своїх Відділах, а також на влаштовуваних що два роки медичних Наукових З'їздах, про які в цій книзі широко подано в окремій статті.

Було б, однаке, кривдою для колективу українських лікарів, які живуть і працюють поза межами України, не занотувати їхнього вкладу праці на громадській ниві. Праця перед своєю громади і для цілого народу була в минулому і залишилася по сьогодні притаманною рисою характеру українського лікаря.

Зацікавлення долею громади й народу не приходить у лікаря після закінчення медичних студій. Він, як син свого народу, виростаючи серед нього, кристалізує свій характер, знаходить своє місце в духовому, громадському чи політичному житті народу ще заки поступить на студії. Після закінчення їх, виконуючи свою благородну професію, несучи поміч хворій людині, український лікар продовжує і надалі не тільки цікавитися, але й активно займатися тими проблемами свого народу, які його замолоду цікавили та в яких він надалі відчуває потребу працювати для повноти себевиявлення. Він, бо вірить, що щойно тоді вповні виконає своє життєве завдання супроти народу, як лікар і громадянин.

Життя лікаря, а українського зокрема, нерозривно зв'язане з народом. Зустрічаючися щоденно з людьми всіх прошарків своєї суспільності, лікар, більше як хто інший, відчуває її духові бажання, економічні потреби та громадсько-політичні проблеми. Таке близьке пов'язання із своєю

громадою наказує лікареві не тільки нести професійну допомогу, але часто бути її громадським, а то й політичним речником, коли для цього заходить потреба.

ВИДАТНІШІ ЛІКАРІ ПІД ЧАС ВІЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ / ПІСЛЯ НІХ

На центральних землях України за часів царату, а згодом під час української національної революції визначну ролю в національному й політичному житті відіграли д-р Модест Левицький, д-р Іван Липа, міністер здоров'я в уряді УНР, д-р О. Юркевич, д-р О. Черняхівський. Найвизначнішим представником з-поміж лікарів-політиків був д-р Дмитро Одрина, який був міністром здоров'я та заступником голови ради міністрів. Він теж був заступником голови Трудового Конгресу 22 січня 1919 р. в Києві, на якому схвалено соборність усіх українських земель. Активним політиком і директором департаменту в міністерстві здоров'я був д-р Аркадій Барбар. Д-р Люцій Кобилянський був членом Центральної Ради і радником українського посольства в Туреччині, а д-р Тиміш Олесіюк — членом уряду УНР на еміграції в Польщі.

Д-р Борис Матюшенко був міністром здоров'я за Директорії та членом української делегації на мирову конференцію в Парижі. Вже на еміграції разом з д-ром Евменом Лукасевичем та іншими заснував Спілку Українських Лікарів у Празі, яка видавала "Українські Медичні Вісті" та мала не тільки громадське, медично-професійне й наукове значення, але в першій мірі загальнонаціональне. Це була єдина організація українських лікарів у той час.

Замітна аналогія: після другої світової війни українські лікарі-емігранти знову творять організацію українських лікарів — єдину в світі, під назвою УЛТПА, і видають єдиний у світі клінічно-медичний журнал українською мовою "Лікарський Вісник", який має точно таке саме значення, як його працький і львівський попередники. Значуще явище — золота нитка громадської праці українського лікаря ніколи не переривається. Навіть у важких еміграційних обставинах як після першої, так і після другої світових воєн, українські лікарі, сповнюючи працю свого фаху, часто до самозаперечення віддають себе на службу всієї громади, щоб допомогти розв'язати не раз, здається, нерозв'язні проблеми, та щоб з нею спільно терпіти поразки й радіти успіхами.

У визвольних змаганнях, перейшовши через усі жахливі обставини аж до трагічного закінчення боротьби, важливі пости в медичній службі українських армій займали лікарі:

Сл. п. д-р Володимир Білозор, колишній активний член УЛТПА та член багатьох громадських організацій в США, який відійшов у вічність 1962 р.

Видатним лікарем під час визвольних змагань був д-р Микола Терлецький, який ще перед вибухом першої світової війни як студент медицини був підсудним у т. зв. процесі "Сто один" у Львові 1911 р. Після визвольних змагань був визначним діячем у Бориславщині та в'язнем польських і німецьких тюрем. Йому доля не пощастила й альянтської

Сенійор нашого товариства д-р М. Терлецький, як сотник УГА, у Вінниці восени 1919 р.

Персонал полевої лікарні УГА у Вінниці 1919 р. (п'ятий зліва сотник д-р М. Терлецький, шостий сотник д-р В. Білозор).

тюрми в Дахав, де він пробув після війни два роки, як в'язень переможних альянтів, унаслідок ворожих, ненависницьких антиукраїнських наклепів. Тепер д-р М. Терлецький, шанований лікар-громадянин, займається лікарською практикою в Ньюарку і є активним членом УЛТПА.

Між іншими визначними лікарями, які брали участь у визвольних змаганнях, були д-р В. Щуровський, д-р М. Музика, д-р А. Бурачинський, д-р О. Юркевич та багато інших. Всі вони після визвольних змагань, крім лікарської праці, віддавалися вповні своїй громаді.

У періоді між двома світовими війнами старші й молодші лікарі продовжували славну традицію лікаря-громадянина, дбаючи не тільки про хліб щоденний, але й про життя своєї громади та долю свого народу. З добре відомих можна згадати хоч би таких лікарів, як проф. д-р Маріян Панчишин, д-р Т. Бурачинський, д-р Ю. Кордюк, д-р Л. Максимонько, д-р Роман Осінчук, д-р С. Парфанович, д-р В. Кархут, д-р Ю. Липа — поет, письменник і публіцист, загинув як вояк УПА. З ним вславився смертью героїв УПА д-р О. Олесницький.

На тему громадської праці українських лікарів повинна вийти окрема документальна публікація, щоб утривалити історію українських лікарів, бо вона є частиною історії нашого народу.

Подаючи цей невеличкий огляд минувшини українського лікаря-громадянина, ми зробили це на те, щоб бодай частинно вяснити декому, що участь лікаря у громадській праці, поодиноко чи організовано в лікарських товариствах, це природна закономірність людської психіки, вдачі людини, а в тому теж і лікаря, продовжувати працю славних попередників.

Ми навели цей вступ ще й тому, щоб відкинути фальшиве уявлення деяких наших політичних діячів, нібто український лікар має займатися тільки медичною, а його участь у громадсько-політичній ділянці повинна обмежуватися лише до складання якнайбільших грошових дарів на різні, іноді й сумнівної вартості, фонди.

Та, на щастя, українські лікарі мають за собою довге й славне громадське минуле. Хоч вони займаються насамперед медициною, хворими і лікарнями, але не забувають ніколи про свою українську громаду й бажають бути в ній лікарсько-оздоровним чинником. Це бажання УЛТПА не раз успішно здійснює.

Нова велика еміграція українців, розсіяна по всіх континентах, включала і лікарів. Багато їх прибуло на гостинні землі Америки й Канади. У новому світі почалося нове життя. У зовсім відмінних обставинах, серед суспільства з цілком іншою життєвою філософією, починали своє життя українські лікарі-емігранти з європейською ментальністю.

Ці початкові роки настільки цікаві, що варти були б уваги спостережливого і вдумливого історика. В початкових кроках української спільноти взагалі, а українського лікаря зокрема, він міг би занотувати багато неповторних явищ як з погляду загальнолюдського, так і національного.

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В АМЕРИЦІ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

У будівництво українського суспільного життя, вже від самого приїзду на американський континент, українські лікарі клали свої яскраво замітні цеголки, чим виявили свою незаперечну пов'язаність з українською суспільністю і повну віданість їй.

Уже 1947 року до США прибули з таборів ДП деякі українські лікарі. Вони скоро шукали й знаходили контакт з родженими тут лікарями українського походження і зразу в приватних розмовах снували плани організаційного себевиявлення, тобто плани створити товариство українських лікарів.

Кожна організація має своїх творців. Це, звичайно, бувають люди, які насамперед є громадсько наставлени, спочатку творять нові ідеї, а тоді вважають за свою повинність їх зреалізувати, посвячуючи свій час, енергію, а також фінанси.

Незаперечним творцем Українського Лікарського Товариства в Америці був д-р Роман Осінчук. Подібно, як д-р Борис Матюшенко в Празі після першої світової війни, так і д-р Р. Осінчук після другої світової війни став у Нью-Йорку ініціатором та організатором перших зустрічей нечисленних ще в 1947-48 рр. українських лікарів в Америці. З них створився 16 жовтня 1949 р. у лікарській канцелярії д-ра Романа Осінчука організаційний комітет українських лікарів в Америці. Цей комітет мав за завдання підготовити перші загальні збори українських лікарів та створити лікарське товариство. Важливим буде підкреслити, що вже організаційний комітет назначив д-ра Р. Осінчука, як свого представника на 4 Конгрес УККА. Цей факт вказує на те, що організатори Українського Лікарського Товариства в Америці вже в самих початках вважали конечністю взяти участь, як організована одиниця, в загально-громадському житті та через свого представника у громадській централі УККА відповідно впливати на його формування. З цього моменту фактично почалася наша праця на громадській ниві в місці нового й постійного поселення.

Як уже вище було сказано, 22 січня 1950 р. відбулися перші Загальні Збори українських лікарів у Нью-Йорку. На цих зборах були прийняті напрямні діяльності товариства. Цікаво, що серед десяти точок напрямних діяльности, які були прийняті Загальними Зборами одноголосно, аж дві точки присвячено питанню участі лікарів поодиноко, як теж і цілості товариства в громадському житті (точ. 8: "Заохота членів до участі в громадській праці" і точ. 9: "Співпраця з іншими українськими науковими і громадськими організаціями"). У цих напрямних бачимо подібність завдань і ідейну пов'язаність обох еміграційних українських лікарських товариств — як празького, так і нью-йоркського, де побіч чисто медичних справ важливе місце займають справи громади.

Другим виступом д-ра Романа Осінчука, як речника українських лікарів була участь у заснуванні Об'єднання Українців Америки "Самопоміч". Він був теж членом-основником одного з відділів Провидіння, Народного Дому, НТШ і його першим кількалітнім секретарем. Д-р Роман Осінчук, який прибув до США 1947 р., перебувши в

цій країні повних два роки, був уже обізнаний з життям нашої громади, знов ії добрі й слабші сторони та відчував потребу включитися активно в її життя, щоб на зборах чи на нарадах різних громадських організацій вносити туди спокійний і здоровий розсудок українського лікаря-громадянина, маючи вже доволі великий досвід у суспільній праці ще з рідних земель.

1950-ті роки були здебільша періодом акліматизації, шукання праці та можливостей ностирифікації студій. Десять років лікарське товариство було в стані організування й ідейного споєвання. Велетенську ролю в цьому організаційному формуванні товариства відіграв безперечно "Лікарський Вісник", знову ж започаткований і редагований тим самим промотором товариства — його першим головою д-ром Романом Осінчуком. Бувши головою п'ять років, він не тільки зформував русло для праці товариства, але й виконував функцію його представника назовні.

Подібну функцію сповняв наступний голова УЛТПА, д-р Ярослав Воєвідка, присвячуячи також не мало часу зборам, сходинам чи нарадам громадської централі УККА, а при тому ще видаючи кілька чисел "Лікарського Вісника". В його каденції 1955-59 все ще найважливішою була організаційна справа всередині товариства. Наукова ділянка почала теж сильніше розвиватись на Наукових З'їздах УЛТПА, про що є в цій книзі окрема стаття д-ра Ростислава Сочинського.

Голови Головних Управ мусіли часто брати на себе багато обов'язків, дбати про організаційне скріплювання товариства, репрезентувати його назовні та турбуватися "Лікарським Вісником". Крім цього, кожний із них відчував потребу й конечність підтримувати зв'язок з широкою громадою, з її дедалі численнішими й міцніючими організаціями, дбаючи при цьому про престиж свого товариства та його корисний вплив на загально-громадський розвиток. Цими всіми питаннями займався також наступний голова Головної Управи — д-р Богдан Макарушка, людина з громадським досвідом, ще з рідних земель, видатний діяч Пласту, колишній вояк безсмертних Українських Січових Стрільців. У час його каденції, в 1960 році відбулося в Торонто святкове відзначення десятиліття УЛТПА, під час якого, крім наукової частини, була зустріч з українським канадським громадянством. Громада Торонто своєю численністю під час бенкету визнала почесне місце УЛТПА в українських громадах обох країн — Америки й Канади. Ця зустріч була черговою спробою виходу товариства в громаду й нав'язання співпраці, після зустрічей з громадами Клівленду й Чікаго.

Наступний голова Головної Управи УЛТПА, д-р Ростислав Сочинський, довів Товариство до організованого вдосконалення. Суворий супроти себе й вимогливий до співпрацівників, уповні відданий ідеям основників Товариства, усистематизував точний хід праці, взірцевий контакт Централі з Відділами, затіснюючи зв'язок з громадою та її організаційною надбудовою УККА, де представником УЛТПА в Політичній Раді УККА був тоді д-р Іван Рижій. Головна Управа давала йому директиви, з'ясовувала погляди Товариства на різні проблеми, які нуртували в українській громаді, а д-р І. Рижій у свою чергу інформував Головну Управу про свою працю.

Подібний контакт з УККА мала Головна Управа за головування д-ра Мирона Зарицького, який своїм надзвичайно лагідним підходом до розв'язки різних питань як у Головній Управі, так і в співпраці з Відділами, вмів створити атмосферу взаємного довір'я й пошани та теплоту доброї батьківської опіки над цілістю Товариства. Це спричинило в свою чергу ще більше з cementування та з'єднання членства. Такого стану в Товаристві він добився частими персональними відвідинами Відділів, не проминувши у своїй каденції ні одного. Він був також активним членом конференцій академічних товариств.

ПРЕДСТАВНИКИ УЛТПА В ГОЛОВНИХ ОРГАНАХ УККА

Маючи так гарно організаційно й духовно з'єднане товариство, яке вже після успішних Наукових З'їздів, що відбулися в Клівленді, Чікаго, Торонто й Детройті, здобуло визнання, можна б сказати, всієї впливової громадської верстви, як поважна й багатонадійна організація, наступний з чергами голова Управи, д-р Богдан Олесницький, міг вийти з цим товариством на ширше поле громадського життя. Потреба активнішої і рішучішої дії в громадських справах диктувалася тодішньою атмосферою недовір'я, розбратору й хаосу в громаді. Д-р Б. Олесницький був обраний головою УЛТПА в травні 1965 р. Півтора року пізніше, тобто в жовтні 1966 р., на добре відомому із своїх наслідків 9 Конгресі УККА він був примушений обставинами ввести до керівних органів УККА представників УЛТПА, щоб не допустити до провалу громадської централі, яка вже мала за собою досить багато проробленої корисної роботи. Тому, що ця централі почала проявляти симптоми недужого громадського тіла, треба було пробувати її оздоровити. Рішення д-ра Богдана Олесницького і його співпрацівників було правильне. Доказом цього було те, що Загальні Збори Делегатів УЛТПА двічі в своїх резолюціях одноголосно схвалили дії представників Товариства в УККА, а саме: акції д-ра Степана Вороха в Екзекутиві і д-ра Романа Осінчука в Політичній Раді УККА. Під час каденції д-ра Богдана Олесницького УЛТПА вдруге відіграто важливу роль в загальногромадській праці.

Ще іншою причиною, що заважила на рішенні УЛТПА ввійти в громаду і пробувати довести до її оздоровлення, була віднова активності Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств, членом якої УЛТПА стало вже 1962 року за каденції д-ра Мирона Зарицького. Для ознайомлення читачів слід назвати тут товариства, які творять цю Конференцію. До неї входять такі академічні товариства: Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Спілка Українських Журналістів Америки, Товариство Українських Бібліотекарів Америки, Товариство Українських Інженерів Америки, Товариство Українських Правників, Українська Американська Асоціація Університетських Професорів, Українське Лікарське Товариство Північної Америки і Товариство Українських Учителів.

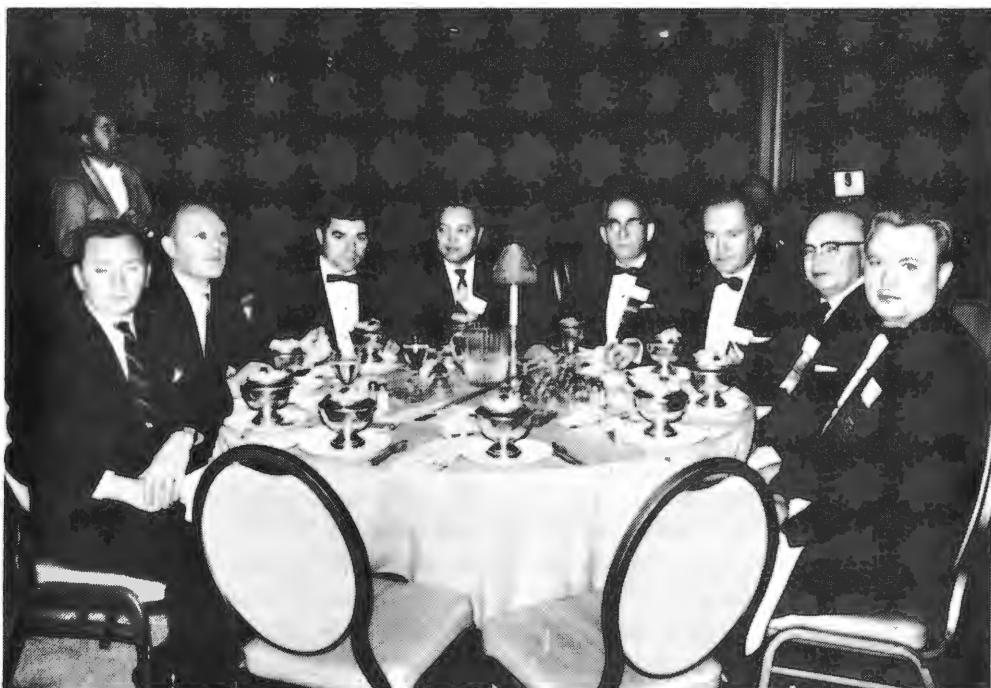
Провідні члени УЛТПА бачили в Конференції можливості створення третьої невтральної громадської сили. Завданням її були б спроби довести до толерантності, порозуміння й співпраці розварених

політичних угруповань, а врешті, до більш ефективної і творчої праці громадської надбудови, якою повинен бути УККА.

Тривожні непорозуміння в громаді згуртували всі професійні товариства до дії напередодні 9 Конгресу УККА. На Конференції Професійних Товариств рішено домагатися трьох місць в Екзекутиві УККА, а саме: для представників УЛТПА, Товариства Українських Інженерів Америки і Української Американської Асоціації Університетських Професорів. Переговори з Номінаційною Комісією УККА йшли доволі довго й затяжно. Вона спершу давала місце тільки представникам УЛТПА, потім ще для ТУІА.

Після двох днів переговорів автор цих рядків, бувши представником УЛТПА і Конференції в заступстві д-ра Б. Олесницького заявив, що Конференція рішила післати до Екзекутиви УККА трьох представників, або жодного, якщо на це не годиться Номінаційна Комісія. Після цієї заяви Номінаційна Комісія остаточно прийняла представника УААУП до Екзекутиви УККА.

Для історичного задокументування, варто тут подати виступ д-ра Богдана Олесницького перед сотнями делегатів і гостей 9 Конгресу УККА.

Представники УЛТПА на 9 Конгресі УККА при бенкетовому столі. Сидять зліва д-ри: Т. Шегедин М. Дейчаківський, І. Кизик, О. Гудзяк, М. Зарицький, Б. Олесницький (тодішній голова), А. Жуковський, С. Ворох. Неприсутні при столі д-ри: Р. Осінчук, Р. Сочинський, Б. Макарушка і Ю. Гной.

Він виступав не тільки як голова УЛТПА, але і як представник Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств, які дали йому мандат скласти відповідну заяву. Д-р Б. Олесницький сказав:

"Ми, українські професіоналісти, прийшли на Конгрес Українців Америки не шукати почесних місць у керівних органах УККА. Цього нам не

потрібно. Ми прийшли сюди також не для того, щоб від нашої централі відступати. Ми тут є тому, щоб рятувати нашу громадську централю, а з нею й усю нашу велику українську громаду, від упадку. Ми не будемо піддержувати одну чи другу ворогуючі між собою групи, ті чи інші політичні бльоки. Ми будемо брати участь у праці керівних органів УККА тільки тому, щоб допомогти їм у добрих і корисних для всієї української громади починах. Але ми будемо боротися проти лихих вчинків, які не приносять добра нашій спільноті тут, ні нашему народові на батьківщині. Ми не бажаємо, щоб вигравала та чи інша політична група, але ми бажаємо, щоб вигравав увесь український народ. Нашим бажанням є, щоб наша громадська централя була такою сильною, якої вимагає вся без винятку українська спільнота, та щоб вона була такою великою, якою бажає бачити її наш великий народ".

Не дивлячись на спроби професійних товариств утихомирити пристрасті антагоністичних політичних груп, бурхливий 9 Конгрес УККА допровадив українську громаду до двоподілу. УККА залишився в послабленому стані, бо організації, які відмовилися від участі в його керівних органах, створили т. зв. Комітет Громадської Єдності (КГЄ). Передбачуване лихо стало дійсністю. Професійні товариства, увійшовши в керівні органи громадської надбудови, взяли на себе моральний обов'язок направити це лихо.

На першому післяконгресовому засіданні Екзекутиви УККА представник УЛТПА, д-р Степан Ворох, зразу вніс пропозицію створити Консолідаційну Комісію УККА із завданням довести до об'єднання всіх громадських сил. Пропозицію було прийнято одноголосно, а широка українська громада привітала цей факт з надією, що зліквідується шкідливе явище розбрата.

Довгих два з половиною роки принаймні двічі в місяць, а бувало й щотижня, відбувалися зустрічі Консолідаційної Комісії з представниками КГЄ. Як один із секретарів цієї Комісії, представник УЛТПА жертвоно віддавався справі поєднання громади, не жаліючи сил ні часу, часто залишаючи професійні заняття, з вірою, що труд і жертва не підуть намарно і що УЛТПА принесе оздоровлення громадській недузі.

Після багатьох приватних розмов з лідерами опозиції і після пленарних сесій обох сторін, унаслідок безнастаних зусиль того ж представника УЛТПА, дійшло остаточно до підписання замирливого протоколу між представниками УККА і КГЄ. На підставі цього протоколу, опозиція мала право ввести до Екзекутиви УККА трьох своїх представників. Найбільш активне в цій справі Українське Лікарське Товариство Північної Америки, при всебічній підтримці представників Товариства Українських Інженерів Америки і Української Американської Асоціації Університетських Професорів, формально довело свої намагання в справі консолідації до успішного закінчення.

Однаке, формальне підписання договору представниками обох сторін це одне, а введення його в життя вимагало не тільки формальності й не лише однакового його інтерпретування, але, що найважливіше, доброї волі й бажання широго компромісу обох сторін. Цього справжнього бажання компромісу не було в обох партнерів договору.

УЛТПА могло тільки просити та слушними аргументами доказувати конечність зліквідування двоподілу громади, але воно не могло жодній із сторін накинути своєї волі. Та все таки після підписання цього договору частина опозиції повернулася до керівних органів УККА. Друга ж частина залишилася поза його системою, створивши нову організацію під назвою Асоціація Українців Америки, яка продовжує існувати по сьогодні.

Хоч повної консолідації українських громадських сил не пощастилося сягнути, то все таки спільна акція УЛТПА й інших професійних товариств зупинила повне розбиття громади та внесла бодай частинне оздоровлення в її внутрішнє життя.

Більшого успіху досягло наше товариство в наладненні розколу в активній і великий філadelфійській громаді. Для цієї справи було створено окрему комісію, в члени якої ввійшов представник УЛТПА д-р С. Ворох. Представникові УЛТПА, його понадпартійні поставі й наполегливості треба у великій мірі завдячувати зліквідування спору між двома політичними групами тієї громади. Спір закінчився широким і повним компромісом.

Роки 1967-68 позначилися в українській громаді США замітним хвилюванням, головно серед українців-католиків, у зв'язку із справою творення Києво-Галицького Патріярхату, яку на Другому Ватиканському Соборі запропонував Верховний Архиєпископ і Кардинал Кир Йосиф Сліпий.

Неясне становище до цієї справи української католицької ієпархії в США та брак порозуміння між нею і широкою активною громадою спонукали представника УЛТПА запропонувати створення при Екзекутиві УККА комісії для зв'язку з ієпархами українських Церков, популярно відомою під назвою Церковної Комісії. Екзекутива цю пропозицію прийняла одноголосно.

На думку пропонента, метою тієї комісії було б встановити постійний контакт між найвищим громадським органом — УККА і найвищим церковним проводом УКЦ у США. Такий контакт давав би можливості передискутувати з ієпархами проблему створення Києво-Галицького Патріярхату та яку поміч у цій епохальній справі могла б дати свідома українська громада нашій ієпархії. Співпраця цих двох, духовного і громадського, проводів могла б була дати далекойдучі позитивні наслідки в плянуванні та здійсненні найважливішого питання, а саме: збереження наших Церков з їх традиційними питоменностями, як найсильніший елемент у діяспорі для закріplення нашої релігійної і національної ідентичності. Це в свою чергу запевнило б повноцінну допомогу української діяспори в змаганнях українського народу за свободу.

Відомий факт, що дехто з Владик не бажав навіть зустрічі з представниками вже тоді організованого патріярхального руху. У громаді створилася нездорова атмосфера і тому конечно було шукати можливостей діялогу, щоб вияснити пекучі громадські й релігійно-національні проблеми.

Найвідповіднішим форумом для зустрічі з Владиками, на думку ініціатора Церковної Комісії, повинна бути всегромадська установа УККА. Вона, як усегромадський репрезентант, повинна виявити Владикам

бажання й настрої громади та шукати співпраці з ними для великої справи.

1 березня 1968 р. на засіданні Ради Директорів УККА було затверджене створення Комісії. Д-р Роман Осінчук, як представник УЛТПА в Політичній Раді і як член Ради Директорів, виступив тоді із знаменною заявою:

"Вітаю створення цієї Комісії в цей важкий для громади час. Ціллю її повинно бути вияснення відносин у церковно-громадських справах між нашою католицькою єпархією і цілістю громади. Українська католицька громада стоїть твердо за створення Києво-Галицького Патріярхату і бажає співпрацювати з нашою єпархією для осягнення цієї мети. Праця цієї комісії залежатиме від настанови тих людей, які ввійдуть у її склад"...

Екзекутива УККА на черговому засіданні наклала обов'язки голови Церковної Комісії на представника УККА, автора цієї статті. Голова Комісії ще 1967 р. разом з представниками інших громадських організацій та д-ром Мироном Зарицьким, як другим представником УЛТПА, відбув зустрічі з Владикою чікагським Кир Ярославом Габром та з Владикою стемфордським Кир Йосифом Шмондюком, на яких обидва Владики заявили свою підтримку для створення Києво-Галицького Патріярхату. Про ці зустрічі було своєчасно звітовано в українській щоденній пресі. 19 травня 1969 р. дев'ятичленна Комісія церковних справ відбула авдієнцію у Високопреосвященнішого Митрополита Філядельфійського Кир Амвrozія. Митрополит теж висловився за створення Києво-Галицького Патріярхату та скликання Синоду українських католицьких Владик. Про цю авдієнцію і заяви Митрополита Кир Амвrozія були звідомлення в українській пресі.

Цією зустріччю започаткований був контакт між громадською централею УККА й єпархією УКЦ. Не місце тут розписуватися, як покотилися події зв'язані із справою скликання четвертого Архиєпископського Синоду Українських Католицьких Владик у Римі 29 жовтня 1969 р. Вони всім відомі. Треба одначе відмітити, що представники УЛТПА в УККА докладали всіх старань, щоб зв'язок з церковними чинниками наладнати й виявити Владикам бажання громади в справі єдності Української Католицької Церкви в діяспорі з матірною Церквою в Україні та справу Києво-Галицького Патріярхату. Митрополитові передано меморандум від УККА.

На пропозицію представника УЛТПА, Екзекутива УККА вислава двох представників до Риму на посвячення собору святої Софії, між якими був теж і голова Комісії церковних справ д-р С. Ворох.

Він теж приготовив листа від УККА до Папи Павла VI з проханням про створення Києво-Галицького Патріярхату, а також листа до Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Йосифа про скликання якнайшвидше Синоду Єпископів Української Католицької Церкви. Обидва ці листи, підписані Президентом УККА проф. Левом Добрянським, представником УЛТПА, як делегат УККА на ці історичного значення святкування, забрав з собою до Риму і передав їх до розгляду Високодостойних Адресатів.

Як делегат від організованої в системі УККА української католицької спільноти США і як голова Церковної Комісії, д-р С. Ворох брав участь у

четвертому Архиєпископському Синоді УКЦ і склав заяву про те, що ціла українська католицька спільнота США вповні піддержує ідею створення Києво-Галицького Патріархату.

Шлях досягнення цих може і невеликих успіхів не був у тодішній дійсності легкий. Велич ідеї, однаке, та великий тиск з боку Мирянського Руху уможливив їх здійснення.

Тут варто б зазначити, що в Мирянському Русі за створення Києво-Галицького Патріархату визначну, а то й рушійну ролю відігравали тоді, як і досі, члени УЛТПА. Д-р Р. Осінчук виступав на IV Архиєпископському Соборі УКЦ, як речник Мирянського Руху за створення Києво-Галицького Патріархату, виголосивши знаменне експозе. Багато лікарів діяли й дали діють у цьому напрямі, очевидно, не як представники УЛТПА, а просто як свідомі одиниці, що правильно й повністю зрозуміли ідею пітріархату — його релігійне й загально-національне значення. В перших рядах цього руху стоять д-ри: Р. Осінчук, Р. Смик, Я. Кривяк, З. Гіль, М. Навроцький, Я. Миндюк, Т. Демус, А. Вітковський, Ю. Городиловський, О. Фаріон і багато інших. Участь лікарів поодиноко в цій акції очікує ще свого опису в окремому виданні.

Переслідування Української Католицької Церкви в Україні, бажання бачити один об'єднаний провід її під кермою Голови УКЦ, Блаженнішого Верховного Архиєпископа й Кардинала Кир Йосифа із постійним діючим Синодом Єпископів, були предметом безпереривної уваги й акцій Професійної Конференції, якою проводив тоді на протязі двох з половиною років відпоручник УЛТПА, автор цих рядків. У нарадах Конференції від УЛТПА брали активну участь також колишні голови Головних Управ: д-р Роман Осінчук, д-р Мирон Зарицький, д-р Богдан Олесницький і д-р Ростислав Сочинський.

Правильник Конференції Професійних Товариств дає можливість участі в нарадах багатьом членам складових товариств, щоб мати широкий вияв поглядів від кожного товариства на всі проблеми, які дискутуються. Конференція розглядала не тільки релігійне питання УКЦ. Вона глибоко дискутувала й приділяла так само багато уваги Українській Православній Церкві, де поділ на багато юрисдикцій спонукав Конференцію до листовного звернення до всіх православних єпархів, щоб покласти кінець тому нещасливому явищу, яке приносить українській релігійно-національній справі тільки шкоду, а не добро. Справа допомоги Історичному музею при Українському Центрі в Сент-Бенедикт-Брук, допомога Бібліотеці ім. Симона Петлюри в Парижі, як також Академії св. Андрея в Канаді були також предметом нарад і позитивного полагодження.

Українські наукові установи, і з своїми ненадто репрезентативного вигляду приміщеннями, дивний поділ наукових сил на групи, брак співпраці між ними, відсутність світової української наукової ради, яка б об'єднувала всіх українських науковців у діяспорі та займалася плянуванням і координацією наукової роботи, — це питання, якими турбувалася Конференція і пробувала полагоджувати їх шляхом персональних зв'язків поодиноких членів Конференції із відповідними установами.

Невгаваюча міжпартійна понад чвертьсторічна боротьба політичних

груп спонукала Конференцію видати "Пресовий комунікат" у квітні 1969 р. про створення одного політичного центру.

У роках 1966-70 гаряча атмосфера в громаді, спричинена питанням патріярхату, забирала найбільше уваги професійних товариств, які бажали творити "третю" нейтральну силу. Від Конференції висилано ряд листів, що з'ясовували погляд професіоналістів на цю преважливу справу, до Папи Павла VI і до всіх українських Владик УКЦ в діаспорі, а особливо до Владик Філядельфійської Митрополії, з проханням про рішучі заходи в створенні Києво-Галицького Патріярхату.

Конференція Професіоналістів виспала теж звернення до всіх дипломатів, учасників Міжнародної Конференції Прав Людини в Тегерані 1968 року, в обороні основних прав українського народу, гарантованих хартією Об'єднаних Націй, та до Генерального Секретаря ОН.

Головним ініціатором і рушієм тодішніх справ у Професійній Конференції, як також автором листів і звернень, був тогочасний її голова. Будучи рівночасно членом Головної Управи УЛТПА, він обговорював усі проблеми на місячних засіданнях Управи й одержував схвалення для дальшої дії. Треба відмітити, що до успішності праці Конференції видатно причинився другий представник УЛТПА, д-р Тарас Шеєдин, виконуючи функції секретаря. Про працю представників УЛТПА в Конференції Професійних Товариств згадується в "Правничому Віснику" (кн. 3, стор. 266, Нью-Йорк 1971 р.)

Проф. д-р Юрій Трухлій перебрав головування Головної Управи УЛТПА в травні 1967 року, після закінчення каденції д-ра Б. Олесницького. Участь УЛТПА у громадському житті продовжувалася безперервно. Її підтримувала вся Управа, та все таки варто підкреслити, що особливо гарячими прихильниками громадського заангажування УЛТПА були: заст. голови, покійний уже д-р Богдан Панчук, теперішній голова Головної Управи д-р Юрій Кушнір, д-р Т. Шеєдин та референт громадських справ д-р Степан Ворох.

У цьому періоді УЛТПА вирішило взяти участь у конгресі Вільної Української Науки, який відбувся в листопаді 1967 р. з нагоди I Світового Конгресу Вільних Українців у Нью-Йорку, в п'ятдесятиліття Української Національної Революції. Під час Конгресу Вільної Української Науки УЛТПА дало дев'ять наукових доповідей, які причинилися до піднесення престижу цього наукового конгресу як серед своїх, так і серед чужинців. Участь УЛТПА в цьому конгресі була теж маніфестацією "єдиномислія і братолюбія". Річ у тому, що перед конгресом, на форумі Конференції Професійних Товариств, а навіть в УЛТПА почали появлятися неправильні тенденції, щоб відмежуватися від цього конгресу, бо, мовляв, його творить лише одна група українських науковців, а інша не солідаризується з ними, тож УЛТПА не повинно брати в ньому участи. Здоровий глупзд, однаке, переміг. Беручи участь у Конгресі Вільної Української Науки, наше Т-во не піддержувало цим тієї наукової установи, що якимсь чином стала рушієм його, ні не відмежувалося від другої, яка з причин, на нашу думку, не надто важливих рішила не брати участі в тому конгресі. УЛТПА, взявши участь у ньому, зміцнило лави представників вільної української науки, піднесло престиж I Світового Конгресу Вільних Українців та при тому вшанувало п'ятдесятиліття Української Національної Революції.

У каденції д-ра Юрія Трухлого, крім добре підготованого і вдалого Наукового З'їзду УЛТПА в Монреалі в травні 1968 р., участь Товариства в Конгресі Вільної Української Науки була одним із замітніших успіхів його Управи, а референта громадських справ зокрема.

У травні 1969 р. головою Головної Управи УЛТПА був обраний д-р Тогдан Шебунчак. В його каденції д-р Степан Ворох ще п'ять місяців репрезентував УЛТПА в Екзекутиві УККА, аж до 10 Конгресу УККА. Він постійно інформував Головну Управу про важливі справи, які він пробував переводити в життя в громадській централі. У тому часі він мав щастя й честь репрезентувати українську спільноту, організовану в системі УККА, на свяченнях собору св. Софії в Римі, про що була мова вище.

На 10 Конгресі УККА, від УЛТПА був обраний у члени Екзекутиви УККА голова Головної Управи д-р Б. Шебунчак, а членом Політичної Ради голова-елект д-р Олег Волянський. Уже на першому засіданні Екзекутиви коли звичайно формуються різні комісії, д-р Б. Шебунчак очолив Церковну Комісію, якою проводив два роки. Як голова Церковної Комісії, він брав участь у створенні Міжкраєвого Патріархального Осераедку в Торонто 1971 р. Тут треба згадати, що д-р Б. Шебунчак ще в 1964 р. був першим головою Комітету за створення Києво-Галицького Патріархату. Кілька місяців перед закінченням своєї каденції був обраний на голову найстаршої і однієї з найактивніших громадських установ — Організації Державного Відродження України. В тому часі він теж очолював Світовий Олімпійський Рух, який провів був замітну акцію, щоб на Олімпійських Ігрицях українські змагуни з України виступали під ім'ям змагунів України, а не — Радянського Союзу. В каденції д-ра Б. Шебунчака репрезентантом УЛТПА в Конференції Професійних Товариств був д-р Юрій Кушнір.

Однією із замітніших акцій, яку провело УЛТПА в той час на форумі Конференції Професійних Товариств була підтримка Фонду Катедр Українознавства. Спільне звернення УЛТПА і Товариства Українських Інженерів Америки до членів своїх організацій про максимальну підтримку цієї важливої акції дало свої позитивні наслідки. Як знаємо з преси, справа українських студій у Гарвардському університеті стала дійсністю й великою надією всієї української спільноти.

Під час каденції д-ра Богдана Шебунчака відбулося в Нью-Йорку святкування двадцятиліття УЛТПА, на якому були присутні представники всіх наших громадських і наукових організацій.

У травні 1971 р. головою УЛТПА був обраний д-р Олег Волянський. Він залишився в Політичній Раді УККА, а д-р Богдан Шебунчак в Екзекутиві, аж до 11 Конгресу УККА. У праці Конференції Професійних Товариств далі брав участь д-р Юрій Кушнір, тепер уже як голова-елект.

У каденції д-ра О. Волянського Головна Управа присвячувала увагу, крім медично-наукових справ, які мали завершення в Науковому З'їзді в Торонто 1972 р., теж заходам про видання матеріалів до історії української медицини. На громадському відтинку, головно в Конференції Професійних Товариств, піддержано Центр Українських Студій при Гарвардському університеті. У Конференції брали участь д-р О. Волянський і д-р Ю. Кушнір.

Заходами Представника УЛТПА влаштовано зустріч Конференції

Професійних Товариств з головою Наукової Ради Українських Студій, професором д-ром Омеляном Пріцаком, який познайомив Конференцію з проробленою роботою в Центрі Українських Студій у Гарвардському університеті та з планами на майбутнє.

Як бачимо, Головна Управа УЛТПА й наше ідейне членство впovні доцінювали вийняткове значення для української справи встановлення трьох українських катедр та створення Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті. Наслідком цієї подивугідної жертвенності українських лікарів Фонд Катедр Українознавства збільшився на суму 315.973 долари, які вплатило 375 членів УЛТПА. Про цю цифру з ентузіазмом і подякою сповістив Редакційну Колегію нашої ювілейної книги член Екзекутиви Фонду інж. Андрій Пащук у тому часі, коли ці рядки йдуть до друку.

На 11 Конгресі УККА наше Т-во відступило своє місце в Екзекутиві УККА іншому членові Конференції Професійних Товариств, а саме Товариству Українських Правників, а зберегло для себе тільки місце в Політичній Раді УККА, на яке делеговано д-ра Юрія Кушніра. Цю функцію він сповняє й по сьогодні.

Д-р мєд. Антін ЖУКОВСЬКИЙ

Моя громадська діяльність

Час від часу українська преса подає звідомлення про громадську й політичну діяльність нашого широко-відомого лікаря-громадянина д-ра Антона Жуковського та про його великі успіхи в цих ділянках. Редакція цієї книги звернулася до д-ра А. Жуковського з проханням, щоб він поінформував наших читачів докладніше про цілість своєї діяльності. Д-р А. Жуковський ласкаво відгукнувся на наше прохання. Поміщуючи його статтю, одночасно вітаємо сердечно д-ра Антона Жуковського з 25-літтям його громадсько-політичної праці та бажаємо йому ще дальших щонайкращих успіхів. — Редакція.

Наше заслужене Українське Лікарське Товариство Північної Америки святкує цього року чверть століття своєї плодовитої праці. З цього приводу вітаємо його Управу й усе Членство, а головно його ініціатора-основоположника д-ра Романа Осінчука.

Я гордий, що був також одним з членів-основників і є членом Т-ва від того часу і досі. Тому, однаке, що переїхав далеко до Північної Дакоти на фахову працю, підтримував я з головами УЛТПА більш, так би мовити, персональні зв'язки.

У Півн. Дакоті знайшов я кілька тисяч українців, давніх емігрантів-фармерів, розкинених на великих просторах. Ці наші поселенці, хоч і мали свої церкви, проте не мали ні однієї організації, яка б їх єднала в одну цілість і була справжньою репрезентацією нашого тамошнього поселення. Із цих міркувань я задумав створити таку установу, та ще й тому, що, маючи таку організацію, можна провадити працю ширення правди про нашу батьківщину Україну.

Саме цього року минає 25-ліття цієї громадської праці. Тому, на домагання приятелів-членів УЛТПА, хочу поділитися з нашою лікарською родиною й усією українською громадою нашим досвідом і нашими досягненнями та записати це для історії нашого лікарського руху й нашої еміграції.

Для здійснення вищезгаданих цілей, я обійтав у 1950 році всі наші поселення й поодинокі фарми та обговорював потребу такої громадської організації з визначнішими людьми з-поміж наших пionерів. У висліді створено підготовчий комітет для заснування Філії Українського Конгресового Комітету Америки на штат Півн. Дакоту. 1951 року формально засновано Філію УККА в Півн. Дакоті, якої головою обрано мене. Відтоді впродовж 25 років я виконував цю працю. За той час виховано молодих тут народжених людей, які після моого від'їзду перейняли працю в цій важливій установі. Протягом тих 25 років ми вели нашу працю в двох напрямках, а саме: внутрішньоукраїнському і зовнішньоамериканському.

На внутрішньоукраїнському відтинку праці створено почуття єдності й приналежності до української нації тих, які раніше називали себе "австріяками" чи "росіянами" або "русинами". Це сталося завдяки численним поїздкам до поодиноких громад, доповідям і вроčистим відзначуванням наших національних річниць, а головно Свята Державності 22 січня. Завершенням цієї праці можна вважати Дні Українських Піонерів, які відбулися наприкінці червня 1974 р. Кілька тисяч людей нашого й іншого національного походження подивляли тоді українську культуру й наш вклад у розбудову Півн. Дакоти. Виявилося тоді, що наша праця не пішла намарне, бо відроджено почуття гордості з українського походження, головно в молодого покоління.

Хоч і як важлива була наша праця на внутрішньому відтинку, проте хочу звернути увагу на зовнішній відтинок праці Філії УККА, на який покладено найбільшу вагу. Цій ділянці ми присвятили найбільше часу й досягли в ній неабияких успіхів. Про це широко писала українська й англомовна преса. На цю ділянку нашої праці звернув увагу також проф. Леонід Бачинський. За його стараннями, Український Музей-Архів у Клівленді видав з нагоди 15-ліття нашої діяльності книжечку п. н. "Корисна праця д-ра А. Жуковського для української справи". За десять років від того часу цю працю значно побільшено й поширило. Передусім розвинено плянову й систематичну інформаційну працю ширення правди про Україну. Зібрано кількадесячний адресар визначних американців з професійних, політичних і бізнесових кругів та систематично висилано на ці адреси відповідну літературу про Україну. Особливу увагу присвячено сенаторам, конгресменам, губернаторам, високим урядовцям та американській пресі, радіо й телевізії, які постійно одержували наш Press Release (пресове звідомлення). Відбулися численні доповіді в різних американських клубах, зокрема популярні були доповіді моєї дружини Святослави, получені з виставками українського мистецтва, в жіночих американських клубах, середніх школах, коледжах та університетах. Закуплено книжки й дано початок для українських відділів при бібліотеках коледжів та університетів.

За нашими стараннями, видавництво "Енциклопедія Британіка" вмістило у 1969 році розділ про українців, а також з'явився у книжці "Творці Америки" окремий розділ про українські поселення в Півн. Дакоті. Найбільшими інформаторами нашої справи серед американців були радіові й телевізійні програми, зокрема з нагоди Свята Державності 22 січня, які я надавав упродовж 25 років, та наші статті в американській щоденній і тижневій пресі. Унаслідок цього редакції американських газет зацікавилися українською проблемою й хотіли подавати своїм читачам докладніші відомості. Тому при різних нагодах я давав американській пресі, радіо й телевізії численні інтерв'ю, як у Півн. Дакоті, так і у Вашингтоні для "Голосу Америки".

За моїми стараннями, від 20 років губернатори штату проголошують т. зв. "Український день" з нагоди 22 січня, а канцелярія губернатора розсилає проклямацію всій американській пресі у штаті.

Дуже сприятливою нагодою для оголошення правди про Україну і для знайомств з визначними американцями були передвиборчі кампанії. Республіканська партія мала в той час велику перевагу в Півн. Дакоті. Тож я став її членом та заангажувався дуже активно в її діяльності. Брав участь у всіх кампаніях, що давало мені нагоду знайомитися з визначними американськими політичними діячами і здобути в них приятелів для нашої справи. З цією метою я зорганізував український республіканський клуб та був його головою понад 20 років. У 1968 році я дав ініціативу до заснування й очолив етнічну організацію штату, до якої ввійшли представники 14 різних національностей. Все це я робив з метою створити якнайширшу базу для поширювання правди про Україну. Здобувши численні знайомства й відповідальне становище, я присвятів особливу увагу обороні прав України не тільки в Півн. Дакоті, але спеціально у Вашингтоні, де наші приятелі сенатори й конгресмени порушували українську справу на сесіях Сенату й Конгресу та кілька разів у рік містили в цій справі відповідні матеріали й вимоги у "Конгресових Рекордах". Серед численних справ, які ми ініціювали, варто згадати такі:

З нагоди тисячоліття хрещення Княгині Ольги конгресмен Отто Кругера виголосив у Конгресі довшу промову й помістив у "Рекорді" наш меморіял.

Ми були першими, що в 20-літті штучного голоду на Україні порушили цю справу через сенатора В. Лянгера в Сенаті й через конгресменів Ушера Бурдика й Отто Кругера в Конгресі США. Тоді ми надрукували також спеціальні інформативні листочки, які роздано й розіслано до всієї американської преси, радіо й телевізії та до всіх американських установ і визначних осіб у штаті. Подібні акції провели ми в 25-ту, 30-ту, й 40-ву річницю голодової облоги України.

Також були ми одинокі, що подбрали про відзначення в Сенаті й Конгресі США століття приїзду до Америки першого українця о. Агапія Гончаренка. Його діяльність дала нагоду сенаторам Мілтонові Янгові і Квентові Бурдикові та конгресменам Данові Шортові і Гаймарові Найгардові через три дні промовляти про його заслуги для Америки, а головно про його поміч у купівлі Аляски. Може, не всім відомо, що один з великих воєнних американських кораблів названо ім'ям "Гончаренко".

Не менш важливим було подбати про відзначування в Сенаті й Конгресі США наших визначних постатей з нової української історії. Тому ми дали почин для відзначення сторіччя з дня народження першого президента відродженої української держави проф. Михайла Грушевського. Це дало знову нагоду заговорити про події 1917-1919 років на Україні і проголошення Української Народної Республіки. Усе це сенатори Янг і Бурдик помістили знову в "Конгресових Рекордах".

Докладено теж старань, щоб сенатор Янг відзначив у Сенаті 25-ліття Української Повстанської Армії та її головнокомандувача генерала Романа Шухевича-Чупринку.

Однією з дуже важливих справ, яку з моєї ініціативи започатковано в Сенаті й Конгресі, було внесення ідентичних резолюцій у справі переслідування українських Церков та звільнення з каторги Верховного Архиєпископа Патріярха Йосифа Сліпого. Після внесення цих резолюцій в обох палатах, конгресмен Дан Шорт скликав конференцію американської преси у Вашингтоні та закликав писати листи до комісій закордонних справ Сенату й Конгресу для підтримки цих резолюцій. Ця справа викликала широкий відгомін у Півн. Дакоті, і численні громадяни, в тому числі й губернатор, надіслали листи, висловлюючи свою солідарність із цими резолюціями. Також українська преса помістила відповідні заклики щодо цих резолюцій. Треба ствердити, що найактивнішу діяльність у цій справі проявили наші жінки. Мені про це відомо, бо від сенатора Янга й конгресмена Шорта я одержував копії всього листування. Я вів також переписку з усіма сенаторами й конгресменами — членами комісії закордонних справ. І так, наприклад, у сенатській Комісії закордонних Справ на шістнадцять членів комісії дев'ять заявило свою підтримку для згаданих резолюцій. Тепер відомо, що ці резолюції причинилися до вислання ред. Казінса спершу до Риму, а згодом до Москви, і були допоміжні у звільненні їх Блаженства. Ці резолюції виступили також рішуче в обороні всіх переслідуваних українських Церков. Варто також згадати, що сенатор Янг сповістив Сенат про перші відвідини Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого в США й Канаді.

Сенатор Янг підніс також у Сенаті справу нищення Почаївського монастиря та переслідування комуністичним режимом Архиєпископа Василя Величківського. Сенатори Янг і Бурдик та конгресмени Шорт, Найгард і Ендрус завжди складають свої заяви з приводу Свята Державності 22 січня, підтримуючи право України на самостійність. Вони дають мені постійну всеобщу допомогу в усіх акціях у Вашингтоні.

Упродовж останніх трьох років ми докладаємо всіх зусиль в обороні переслідуваних більшовицькою владою діячів культури й учених в Україні. Сенатори Янг і Бурдик кількаразово підносили ці справи в Сенаті, а конгресмен Ендрус у Конгресі, інтервенюючи зокрема кілька разів в обороні Валентина Мороза й Леоніда Плюща. Наши листи й меморіали до Стейт Департаменту й Білого Дому користуються від багатьох літ підтримкою сенаторів і конгресменів. Про цю нашу діяльність можна б написати велику книжку. За цю діяльність праці Екзекутива УККА нагородила мене Шевченківською Грамотою, а Пласт ще раніше надав

мені найвище відзначення "Вічного Вогню в Золоті". Ця наша діяльність знайшла широкий відгук і зрозуміння не тільки серед найвищих офіційних чинників американського політичного світу, але й в американській пресі та серед широкого американського загалу. Мене запрошували кількаразово на різні конференції до Вашингтону. Однією з важливіших була конференція в Білому Домі в справах внутрішньої і зовнішньої політики США у 1974 р. Під час тієї конференції я відбув довшу розмову про українські справи з ген. Скаврофтом, директором державної безпеки США, а також розмовляв про це з шефом Білого Дому.

Ще 1971 року брав я участь у кількаденній конференції в Білому Домі у справах опіки над людьми старшим віком. Я був єдиний з українських лікарів на тій конференції. У час тієї конференції я був запрошений до "Голосу Америки" на інтерв'ю для передачі в Україну. У цьому інтерв'ю я розказав про УЛТПА.

На початку 1970 року мене номіновано дорадником Департаменту Здоров'я, Суспільної Опіки й Освіти. Ця номінація здобула широкий розголос як серед українців, так і серед американців Півн. Дакоти. З цієї нагоди я одержав численні gratulacii, у тому також від АМА. Хочу тут уперше розказати, як прийшло до тієї номінації.

Як голова етнічної організації всіх національностей у Півн. Дакоті, голова українського республіканського клубу й Філії УККА, я почувався до обов'язку після приходу до влади республіканської партії написати листа до президента США про дискримінацію, яку терплять українці в цій країні, та вимагав прийняти українців на найвищі становища в державній адміністрації. Копії моого листа я вислав сенаторам і конгресменам з Півн. Дакоти. На мое велике вдоволення, шеф Білого Дому Брайс Гарльов поставився дуже прихильно до моїх домагань і попросив надіслати йому список кваліфікованих українців, яких я рекомендував би на вищі посади в адміністрації. Після нарад з численними нашими провідними діячами, я надіслав такий список до Білого Дому. Чотири українці з цього списку одержали вищі посади, на яких вони й досі працюють. Розуміється, на цьому списку не було моого прізвища. Але ознайомлені із справою сенатори Півн. Дакоти самі подали мое прізвище, домагаючись, щоб мене призначено амбасадором США до ЮНЕСКО. Кандидатів на це становище було багато, але за рекомендацією та підтримкою сенаторів і конгресменів я був вибраний до гурту п'ятьох осіб, з яких президент іменував одного. Номінацію одержав президент Католицького Коледжу, засłużена для США людина, а мене іменовано дорадником Департаменту Здоров'я.

Чимало є цікавих моментів з часу моєї діяльності. Тут розкажу ще про два:

Ми виробили план демонстрації проти приїзду Хрущова до США. У хвилині його вступу на американську землю ми вислали наш Press Release до всієї американської преси й до всіх радіових та телевізійних станцій у штаті, протестуючи проти приїзду Хрущова, а при цьому гостро критикуючи американську політику "апізменту". Відгук був надзвичайний. Я одержав численні телефонічні домагання, щоб я особисто подав цей протест до відома населенню трьох штатів через радіо й телевізію.

Розуміється, я на це погодився. І ось кожного дня (о 6-ій і 10-ій год.) всі станції надавали мій протест. Успіх був великий: усі американські щоденники принесли на перших сторінках більші статті. Подаю для прикладу декілька наголовків: "Head of N.D. Ukrainians Critical of Nikita "Visit", — Fargo Forum (Daily), Sept. 16, 1959; "Ukrainian Leader Raps Khrushchev Visit — Bismarck Tribune (Daily), Sept. 16, 1959; "Ukrainian Leader Says Khrushchev Visit Cold War Defeat" — Minot (Daily), Sept. 16, 1959; "N.D. Ukrainian Leader Critical of Khrushchev Visit" — Jamestown Sun (Daily), Sept. 16, 1959; "North Dakotan Says Khrushchev Visit Is Defeat" — Minneapolis Tribune and Minneapolis Star.

Такі статті щоденників у чотирьох штатах зробили великий розголос цій справі, висуваючи вимогу до губернатора, щоб він скликав пресову конференцію й зайняв становище до моого виступу. Губернатор Давіс був моїм приятелем і зайняв дуже прихильне становище до моого протесту. М. ін., я одержав тоді анонімного листа з погрозою смерті. Я віддав листа до FBI, яке перевело слідство в цій справі, а для безпеки дало мені тримісячну охорону та порадило не виступати публічно якийсь час.

Другий цікавий випадок трапився в час підписання перемир'я США з Північним В'єтнамом. Як відомо, цієї хвилини чекала ціла Америка. Тому Білій Дім доручив відзначити цю подію. Напередодні підписання акту перемир'я в Парижі, перед годиною 10-ою веч., мені, як голові організації національностей, доручено телефонічно з Білого Дому подбати, щоб у хвилину підписання миру в усіх церквах дзвонили дзвони, щоб гуділи сирени, щоб люди засвічували входові світла у своїх будинках і т. ін. Я був заскочений таким дорученням. Чому я, а не губернатор? Але роздумувати не було часу. Я звернувся негайно по допомогу моїх приятелів — директорів телевізійних станцій. Перевіривши, чи я справді одержав таке доручення, вони ще того ж вечора проголосили це у своїх вістях та порадили мені звернутися до ASP, щоб з допомогою телетайпу розголосити цю вістку в цілому штаті. Таким чином усі радіові та телевізійні станції проголошували мій заклик кожної години. На другий день увечері скрізь дзвонили дзвони, гуділи сирени й т. ін. А американці втішалися миром, який тепер виявився... великою миляною банською.

Крім моєї громадської і політичної праці, я виконував солідно мої професійні обов'язки. Відвідував удосконалюючі курси для лікарів і одержав т. зв. "фелловшіп" у загальній практиці. Належу і брав активну участь у численних професійних американських лікарських товариствах та був обраний президентом американських лікарів на Півн. Дакоту в 1971-1972 рр. Також останніх сім років був заст. голови штатної Комісії для легіслатури й уряду. Мое прізвище є вміщене у двох виданнях великого американського довідника Who is Who in America and in the Middlewest. Брав також активну участь у місцевих організаціях і був головою клубу Lions ta Chamber of Commerce.

Подаю це для запису в історії нашої еміграції, як доказ, що ми не дармували й робили все можливе, щоб облегшити долю нашої батьківщини та ширити правду про її трагічне підневільне положення. Може, доля буде щасливішою для молодших колег, які, можливо, друге чвертьстоліття УЛТПА відсвяткують у Києві й у Львові та тоді "незлім тихим словом" згадають і про нас.

Д-р мєд. Михайло ДАНИЛЮК

Досвід із праці у громаді

Історія української медицини знає прекрасні взірці, коли лікарі, крім своєї професійної роботи, віддавали свій талант різним секторам національного життя, включно з літературою й мистецтвом. Минуле сторіччя видало десятки такого персонажу на чолі із Степаном Руданським, наше сторіччя завершувало кончаючу трагедію війни також і численними лікарськими кадрами на чолі з Юрієм Липою, тим чудовим поетом і публіцистом, якого життя скосилося у рядах УПА...

Новіший лікарський світ виніс на еміграцію додаткові традиції з українських осередків, де лікарі-громадяни працювали на дві руки — в медицині і громаді. Видатніші із них — це, наприклад, діяльність д-ра Ол. Богомольця в Києві та д-ра М. Панчишина у Львові.

І на еміграції лікарські кадри збагатилися численними прикладами лікарів-громадян, їх навіть не перерахуєш, оскільки великі потреби наших громад поселення втягували більше лікарів у діапазон своїх зацікавлень, як це спостерігається серед еміграційних лікарів. Серед видатніших лікарів цього профілю можна б, наприклад, назвати д-ра Б. Андрієвського в політиці, д-ра С. Парфанович у літературі або д-ра В. Плюща в публіцистиці. Можна б, либо, перераховувати десятки видатніших постатей.

Коли ж ідеться про лікарів, що "йшли в народ" із свічкою охорони здоров'я, то й тут творилися певні традиції. На українську громаду в Америці й Канаді мали вплив публікації з рідних земель, зокрема між двома світовими війнами, як наприклад, діяльність Українського Гігієнічного Т-ва у Львові та місячник "Народне Здоров'я", якого редактором був д-р Р. Осінчук, пізніший основоположник УЛТПА. Проводилася діяльність по цій лінії і на місці. Такою публікацією був, наприклад, "Порадник лікарський" д-ра Є. Озаркевича, який видала "Свобода" ще 1923 р., згодом появився "Український Лікар" д-ра А. Кібзея двома виданнями (1945 і 1954).

Нові кадри лікарів включилися в ці традиції з помітною енергією, і по різних газетах та журналах можна було зустрітися із багатьма прізвищами лікарів, не говорячи вже про сотні різних громадських зборів, організацій тощо. Зрештою, навіть саме заснування УЛТПА я б розцінив більш

громадським почином, аніж виключно професійним. І хоч ведеться поважна професійна й наукова робота, то нема, либонь, жодного сектору нашого життя, де б УЛТПА не залишало своїх слідів.

Тож коли мені довелося вступити на цей шлях (знечев'я видається, чи не випадково?), я почував себе в міцних, але вже проношених попередниках черевиках, хоч і старався шукати новіших методів у подаванні модерного матеріалу для ширшого круга громадськості. Я залишаю громадську чи загальну публіцистику на боці, бо ці переживання перенесло багато колег'. Але ось досвід із лікарської праці у громаді — зовсім мені колись невідомий — видавався мені особливо цікавим, повчальним, принадливим. Досвід цей базований на восьми роках медичного відділу у громадській пресі (передусім у "Свободі", новішими днями також у "Народній волі"), кількох брошурах, "Лікарському Довідникові", медичних радіопередачах у "Голосі Америки" протягом чотирьох років і також, якщо не передусім, на буквально кількох тисячах листів, які надходили від читачів та слухачів.

Зібрани матеріали були б цікавим джерелом досліду для, скажімо, психолога або соціолога, і жаль, що — із-за медичної етики збереження приватності пацієнта чи й сторонньої людини, яка звіряється із своїх справ здоров'я — навряд чи можна було б це використати. Але можна зробити деякі висновки, притримуючися анонімності в одержаних матеріялах. Відкритим матеріалом залишається газетна анкета до читачів відділу "На медичні теми", яка принесла понад вісімсот відповідей.

Передусім треба сказати, що наша широка громадськість високо доцінює кожного лікаря, що "Йде в народ" із проблемами охорони здоров'я. Це відчувається також із листів з України. І навпаки, наші політичні групи або громадські організації із суто політичним наставленням не повністю доцінюють такі намагання, витворюючи в такого лікаря враження, що емоційність доктрин переростає основні питання в житті громади, народу. У цьому наші політики відрізняються від політиків інших народів.

Праця й "анонімний" зв'язок з читачем або слухачем виявили деякі цікаві особливості наших громад ясніше, як це ми спостерігаємо в наших прийомних кабінетах. В основному, ми переконані, що і в наших часах українська людина повністю консервативна у своїх поглядах щодо окремих питань здоров'я, але воно не зовсім так. Численні дані говорять, що часи міняються і для наших людей, і це видно із глибшого зацікавленням справами, наприклад, статевого життя, засобів для контролю народжень, навіть абортів, як також кращого розуміння соціально-психологічних моментів у соматичних захворюваннях.

Порівнюючи нашого пересічного пацієнта (знаючи його "на віддалі"), скажімо, із скандінавцем чи англо-саксонцем, можна відмітити, що наша людина залишається далі перечуленою і затривоженою щодо навіть дрібниць, будучи схильною перебільшувати одне й недоцінювати деяких важливих зasad охорони здоров'я. Це, на мою думку, не обов'язково попадає в сектор гіпохондрії або групи невротиків, а швидше у психологічне заłożення, базоване на деяких традиціях, вихованні і історичних обставинах, коли наш народ був повністю занедбаний у

загальній освіті й інформації щодо здоров'я. Звідси і надмір тривоги, а при бракові доброї інформації, яка б людині постачалася десятками років і поколіннями, творяться іноді курйозні ситуації, близькі до анекdotів.

Ці речі відомі багатьом лікарям: "У мене, пане докторе, є всі ті хвороби, які ви описали у своїй книжці"; "Не знаю, чи допоможете, бо мене лікували найкращі фахівці в Києві, але нічого не вийшло..."; "Я, пане докторе, у Львові лише до професорів ходила..."; "Чи ви думаете, що такий то лікар на мені експериментує?"; "Я, — скаже вам у кабінеті або напише листа людина, якої ви ніколи не бачили й не побачите, — лише вам вірю", і таке говорить вона всім, запопадливо шукаючи додаткової опінії, бо ану ж попередня була фальшиві? Прикладам немає кінця.

Проте наша людина в більшості йде впарі із зацікавленнями інших груп пацієнтів. Вона хоче знати — у доступній їй формі — про нове в лікуванні артритів, серцевих недуг, гіпертонії, рака, артеросклеротичних явищ, навіть перещеплювань серця, нирок тощо. Значно трудніше із нашою людиною у справі профілактики багатьох недуг або ж потреби раннього виявлення інших. Наприклад, справа раціонального харчування при серцево-судинних недугах, тютюн, алькоголь, імунізація і т. д. — це все ще сектори, які вимагають багатьох років освідомлюючої роботи.

Біда іноді з нашими інтелігентами або тими, що грають роль у всезнайків. Наприклад, фармацевт, який звик до точності міліграмів у виповненні рецепті, заопонує мікроміліграмові вітаміни "А" в моркві або міліграмові холестеролу в дактилях (які мало хто єсть); інженер по-своєму інтерпретує роботу серця або електричних розрядів у ньому; біолог порівнює півня до ворони в будові кісток і т. д., і всі разом, збаламучуючи пацієнта, не цілком розуміють, що медицина — не точна наука взагалі, а лікування або підхід лікаря в подаванні людині інформацій базується на певній філософії вибору основного, доцільного й конечного в даній темі чи недузі.

Тож досвід у роботі "серед народу" доволі привабливий, хоч і згадані приклади далеко не вичерпують проблематики. Все ж, треба прийти до висновку, що, взявши до уваги тип нашої людини взагалі, можна знайти повні руки праці, яка ще така доконечна для розплітників, затривожених, необізнаних, колись занедбаних, як також для зацікавлених, що шукають у нових обставинах більше правди й нагоди збудувати своє життя і здоров'я своєї родини на кращих взірцях.

Можна б підсунути й одну осторогу: в такій роботі — це все одно, що йти по "живому піску". Ось поставиш одну ногу, потім другу, а воно тебе помалу втягає в себе, і не оглянешся, коли ввесь по шию. І тоді, як каже приповідка, "важко нести і шкода кидати", але виходу нема. Єдиною надією залишається сподівання, що чергова пошта принесе менше таких листів, які вимагатимуть десятистрінкової відповіді...

Д-р дөнкт. мөд. Степан ВОРОХ

Наша участь у 2-му СКВУ

У травні 1973 року З'їзд Делегатів УЛТПА вибрав головою Головної Управи д-ра Юрія Кушніра. Він, як довголітній член кількох Головних Управ Товариства, виконуючи функції скарбника, секретаря, а згодом голови-електа, набув досвіду в праці централі. За кільканадцять років праці в центрі Товариства він мав змогу докладно познайомитися з усіма аспектами його життя й діяльності. З питомим йому вмінням співпрацювати з людьми, він зміг втягнути у працю широкий гурт колег, з яких кожний на своєму пості виконував призначенні йому завдання, а разом вони творили цілість успішної праці Управи. В часі його каденції Товариство росло в кожному напрямі свого многогранного життя. На кожному з тих відтинків він був стимулюючим чинником. Із добре підібраними членами Управи він зумів досягнути не аби які успіхи. Засідання Головної Управи відбувалися не раз у місяць, як це часто бувало в минулому, але двічі, а то й тричі, коли тільки заходила потреба. Ці засідання продовжувалися безліччю телефонічних нарад.

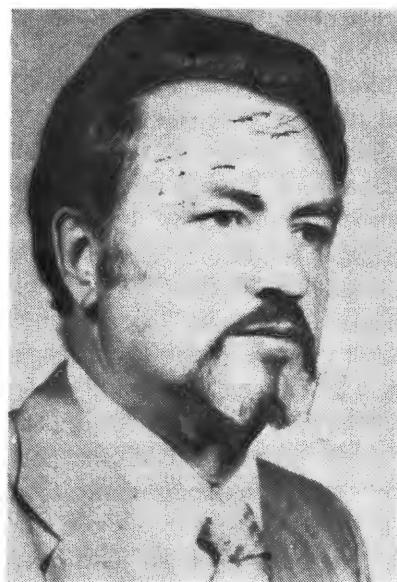
Поважних успіхів досягнула Управа під головуванням д-ра Ю. Кушніра на організаційному та громадському відтинках. З певністю можна ствердити, що його Управа є однією з найактивніших і найпродуктивніших у 25-літній історії нашого Товариства. Про успіхи цієї Управи можна знайти багато інформації в інших місцях цієї книги. Ми, однаке, обговорюватимемо тільки працю Товариства на громадському секторі, а зокрема участь УЛТПА у 2-му СКВУ.

Головна Управа УЛТПА вже в червні 1973 р., на пропозицію д-ра Юрія Кушніра, призначила д-ра Степана Вороха референтом громадських справ та представником УЛТПА до Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товаристств.

На тому засіданні новоназначений референт громадських справ подав пропозицію, що УЛТПА, як міжкраївська організація, яка об'єднує лікарів Америки й Канади, повинна ввійти до Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців під час 2-го СКВУ, який заплановано на листопад 1973 року в Торонто. Головна Управа схвалила цей проект одноголосно й передала його для переведення в життя новоназначеному референтові.

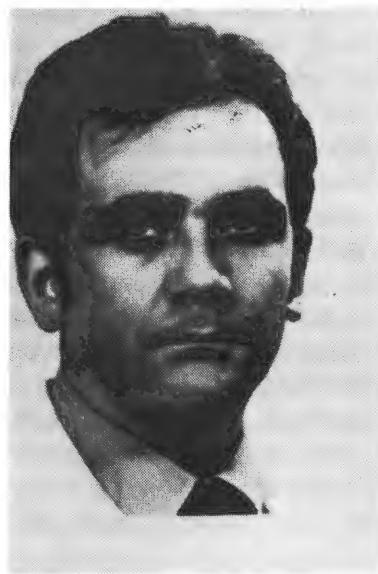
На бенкеті під час Першого СКВУ 1967 р. Сидять зліва д-ри: Б. Олєсницький, Р. Осінчук, Ю. Кушнір, Б. Шебунчак, пані Л. Грабарчук, д-р Є. Грабарчук, д-р О. Сушків, пані О. Панчук, д-ри: Б. Панчук, Р. Кравчук, Т. Шегедин.

Д-р С. Ворох — голова Делегації

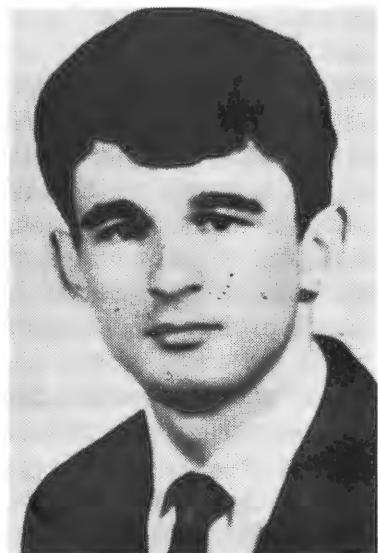
Д-р Р. Цурковський

Д-р М. Тершаковець

Д-р О. Гудзяк

Д-р Ю. Савицький

Д-р Степан Ворох ще того самого місяця запропонував Конференції Професійних Товариств узяти спільно активну участь у 2-му СКВУ з наміром допомогти якнайкраще перевести його й внести наші спільні пропозиції, головно додатки до статуту СКВУ, які гарантували б ще більший розріст і посилення праці цього громадського координатора серед української спільноти.

Другий Світовий Конгрес Вільних Українців, як найвищий громадський репрезентант українців, розсіяних по всьому світі, мав би за завдання бути теж речником на форумах різних міжнародних гуманітарних організацій. Він теж повинен бути стимуллюючим центральним чинником для пожвавлювання громадського життя наших поселень і чуйним сторожем у збереженні української ідентичності.

Основоположник УЛТПА д-р Роман Осінчук сказав на 10 Науковому З'їзді УЛТПА в Торонто 1960 року такі значущі й завжди актуальні слова: "Ідеї родяться в думках людей лише тоді, коли ці люди чують у собі самих, або поза собою, організовану силу, яка ті їхні ідеї могла б перетворити в життя" (Д-р Роман Осінчук. Шляхом наших попередників. "Лікарський Вісник", липень 1960, ч. 18).

І справді ця життєва думка вбилася глибоко в пам'ять багатьох молодших колег, вона й залишилася в пам'яті новоназначеного референта громадських справ. Тому й не диво, що він подав думку приступлення УЛТПА до Секретаріату СКВУ, бо відчував, що за цією справою стоїть добре зорганізована, велика й ідейна група українських лікарів не тільки Північної Америки, але й тих, що розсіяні по всіх континентах нашої планети.

УЛТПА не могло стояти остоною нашої світової громадської централі. Воно мусіло, раніше чи пізніше, стати її активним членом, якщо хотіло виправдати своє існування перед спільнотою в розсіянні, нескореним народом на батьківщині й перед нашою історією. Бож за долю всього нашого народу в Україні й поза нею, ми, лікарська організація, як нерозлучна частина великого національного організму, є співвідповідальні.

Із цих міркувань Головна Управа вислала на 2-й СКВУ до Торонто п'ять своїх делегатів, тобто число, яке, за статутом СКВУ, належить міжкраївим організаціям, що діють бодай на терені двох країн.

Представниками від УЛТПА на 2-й СКВУ Головна Управа призначила таких членів Товариства — д-ри: Степан Ворох — голова делегації, Маркіян Тершаковець, Роман Цурковський, Олександер Гудзяк, Юрій Савицький — члени.

Головна Управа листовно запропонувала Номінаційній і Верифікаційній Комісіям СКВУ прийняти д-ра Степана Вороха до Пленуму Секретаріату СКВУ, як представника від УЛТПА.

Ще перед Конгресом, у вересні 1973 р., представник УЛТПА до Конференції Українських Професійних Товариств приготовив текст "Пресового комунікату в справі СКВУ", яке Конференція прийняла з деякими додатками й вислава до української преси.

У цьому комунікаті звернено увагу, головним чином, на надання більш громадського характеру для СКВУ, зменшення впливу політичних

середовищ на перебіг Конгресу, бодай частинну зміну персонального складу Секретаріату СКВУ та введення туди нових громадських діячів та представників молоді. Далі в комунікаті вказано на потребу змін і додатків до статуту СКВУ.

Усі товариства, що гуртуються в Конференції, були однозідні щодо з'ясованих у комунікаті пропозицій Треба відмітити, що найбільш допоміжними в цьому були: Товариство Українських Інженерів, яке репрезентував інж. Роман Галібей, Товариство Бібліотекарів — д-р Петро Гой, Товариство Правників — д-р Іван Новосівський.

Зактивізування професійного сектора в справах СКВУ було спричинене широкою дискусією в пресі й поміж професійними діячами про те, що СКВУ у своїй першій 6-річній каденції, хоч і здобув деякі успіхи, то все ж таки багато дечого не виконав. У пресовій дискусії виявлялося бажання, щоб професійний сектор увійшов до СКВУ, як діючий фактор.

Під час самого Конгресу Професійні Товариства справді дружньо співпрацювали, а якщо йдеться про делегацію УЛТПА, то вона діяла просто монолітно.

Не від речі буде згадати, що з уваги на невеликі фонди в касі Головної Управи всі делегати погодилися самі покрити кошти зв'язані з поїздкою й перебуванням у Торонто під час Конгресу.

У перших двох днях Конгресу найбільше уваги присвячували представники УЛТПА справі зміни й додатків до статуту СКВУ. Зробити це не було легко, переконливість аргументації лікарів, інженерів, бібліотекарів і інших професіоналістів, піддержаніх студентськими делегатами, увінчалася бодай початковим успіхом. Справа ця була настільки важливою, що представники Професійних Товариств у повному складі брали участь у нарадах Статутової Комісії.

До нового статуту, з тяжким трудом, було остаточно введено дві нові точки, а саме:

1. Президент СКВУ може бути вибираний тільки на дві чергові каденції.
2. Кожного Конгресу Центральні Краєві Репрезентації висилатимуть, по змозі бодай частинно, нових своїх представників до Пленуму Секретаріату СКВУ.

Друга точка була особливо корисною, бо вона на ділі означала впроваджування нових людей з новими думками до керівного органу СКВУ.

Міг би хтось сказати, що цей успіх невеликий. Але, якщо б на Конгресі не було професіоналістів, а зокрема представників УЛТПА, то й тих початкових покищо додатків не введено б до нового статуту СКВУ. Який важкий шлях, скільки напруги, витривалості й уміння діяти з людьми треба було, щоб досягнути цього невеликого діла, — може тільки той зрозуміти, хто брав участь у тих затяжних нарадах. Для прикладу подамо коротенький фрагмент. На самому початку праці член Статутової Комісії, представник однієї з найсильніших краєвих репрезентацій, коротко відповів на наші пропозиції: "Не погоджуєсь", навіть не даючи вияснення, чому. Тут треба вияснити, що всі рішення в комісіях СКВУ приймаються "за узгодненням". Якщо один із краєвих репрезентантів не годиться на

якусь пропозицію, вона автоматично пропадає. Треба дискутувати так довго, доки не дійде до узгоднення. Так було і з нашими пропозиціями. Однаке непохитність наших домагань і їх незаперечна правильність довели до першого успіху.

Про перебіг Другого СКВУ українська преса інформувала загальниками, тільки натякаючи на труднощі з вибором Президії Секретаріату. Про бурхливість Конгресу і про драматичні епізоди, які мали місце головно під час останнього дня нарад, чомусь подавано лише скупі повідомлення.

Однаке окреслення "драматичні епізоди" заслабі, щоб з'ясувати читачеві ситуацію, в якій опинився наш світовий центр і наскільки загрожене було його дальше існування.

На четвертий день Конгресу, після гарних виступів мистецьких ансамблів і виструнчених колон молодечих організацій у велетенській залі "Гарден Ліфс" та після високопатріотичних промов політичних лідерів (для інших забракло часу, не вистачило часу навіть для відчитання привіту від Великого Сибірського Страдника), делегати повернулися до залі нарад, щоб остаточно вибрати Президію Секретаріату, що за програмою мало відбутися попереднього дня.

Каменем споткання стала нещаслива 23 точка статуту, яка постановляє, що Конгрес приймає тільки узгоднені рішення Комісій Конгресу. Річ у тому, що цього "узгоднення" щодо персонального складу Президії Секретаріату СКВУ в Номінаційній Комісії не було впродовж повних чотирьох днів тривання Конгресу.

Професійний сектор спільно із студентським виявили в той час пожавлену активність та витривалість у змаганні не допустити до провалу Конгресу.

Наради Конгресу були такі бурхливі й драматичні, що дехто з делегаток не витримував нервового напруження й вибухав криком гістерії. Присутні не дивувалися, бо ситуація була просто трагічна. Ми стояли на грани пріори, над якою опинився Світовий Конгрес Вільних Українців. Пам'ятний був виступ молоденької делегатки з Аргентини, яка викликувала крізь слізози: "Пошо я їхала сюди?! Мене висплали українці здалекої Аргентини, щоб я привезла їм цілющу воду з нашого Світового Конгресу. Чи ви знаєте, як вони там чекають на неї? Що ж я їм привезу — сором нашого упадку?".

Від остаточного провалу врятувало Конгрес завзяття делегатів, їхня стійкість, посвята й терпеливість. Після 10-ої години вечора знаменитий, справді безсторонній голова сесії адвокат Ярослав Білак приготовляв делегатів до проголошення перервання сесії Конгресу на неозначений час, бо не бачить виходу із ситуації, яка існує вже четвертий день через брак "узгоднення". У цьому моменті голова делегації УЛТПА перервав йому остаточну заяву про перервання сесії словами: "У справі формальній". Голова делегації УЛТПА звернув увагу адв. Я. Білакові, що він не має права переривати сесії Конгресу, не поставивши спершу під голосування пропозиції УЛТПА, поставленої кілька хвилин тому, а саме: проголосити одногодинну перерву, під час якої Номінаційна Комісія таки постаралася б дійти остаточно до узгоднення, подати Конгресові список

кандидатів і таким чином зберегти СКВУ при житті. "Ми не покинемо залі, аж доки не виберемо нової Президії СКВУ", — заявив голова делегації УЛТПА, на що присутні зареагували оплесками, виявляючи цим свою однозгідність.

Цей виступ у великий мірі причинився до врятування сесії від закриття, а можливо і від провалу СКВУ, бо після делегата УЛТПА виступило ще чотири інші делегати з подібними домаганнями. Про цей виступ делегата УЛТПА згадала тільки одна європейська газета в статті відомого громадського й політичного діяча, колишнього голови Виконного Органу УНР, д-ра Атанаса Фіголя ("Український Самостійник", січень 1974).

Пізніше виступив Митрополит УПЦ Мстислав та Митрополит УКЦ Максим, які подали узгіднений між ними склад Президії Секретаріату та запропонували Номінаційній Комісії прийняти його. Делегат УЛТПА піддержив виступ Владика обох Церков, а канадський член делегації УЛТПА д-р Роман Цурковський заінтонував "Боже Великий Єдиний". Ціла заля в слізах радости й надії, що вдається врятувати СКВУ, достойно й велично проспівала молитву до Творця.

Голова Конгресу проголосив півгодинну перерву. Делегати сиділи на місцях і чекали терпеливо на вислід нарад Комісії. Усі були рішені сидіти, аж доки поза кулісами не дійдуть до цього славного "узгіднення".

Після півгодини Номінаційна Комісія, узгіднивши пропонований Владиками список членів Президії Секретаріату, подала його Конгресові під голосування. Акламацією, а тоді ще, на бажання голови Конгресу, формальним голосуванням, Конгрес одноголосно прийняв цих кандидатів.

Делегати, як представники всієї української громади в діяспорі, виявили суспільне вироблення, мужність і зрілість. Цими прикметами вони зломили позакулісові спекуляції впертих групових політиканів, які хтозна чого, ввели були в Конгрес стільки заколоту, а задержавши його на один день довше, спричинили делегатам, головно з далеких країн, додаткові витрати.

Перед Професійною Конференцією стоїть нелегке завдання. Нещасну 23 точку статуту СКВУ треба обов'язково змінити, або бодай відповідно доповнити, щоб вона не загрожувала розбиттям СКВУ в майбутньому. В тому завданні УЛТПА повинна докласти і своїх зусиль.

Ми присвятили доволі багато місця питанню СКВУ, щоб вказати членам УЛТПА на те, що наше громадське життя ще не зовсім здорове і що участь професійного сектора, а зокрема УЛТПА, як найсильнішої професійної організації, була конечна на Другому СКВУ. Участь нашого товариства у наступних СКВУ та наше представництво у Пленумі Секретаріату є потрібні.

Як було сказано вище, Професійний Сектор причинився чимало до позитивного висліду Другого СКВУ. Слід згадати теж про дуже корисну допоміжну працю д-ра мед. Антона Жуковського. Він допомагав делегації УЛТПА своїми зв'язками і спокійним підходом до розв'язок проблем. Д-р А. Жуковський був офіційним представником делегації УККА.

Він є віцепрезидентом УККА і представником професіоналістів у цій установі. Його громадська й політична праця та зв'язки з сенаторами його

штату, Північної Дакоти, мали незаперечний вплив на те, що на форумі Сенату США внесено декілька корисних для української справи резолюцій.

У програмі 2-го СКВУ була виголошена доповідь від УЛТПА на тему "Етнічна генетика й кров'яна антропологія українського народу". Її виголосив міг'р Олександр Дражньовський у присутності понад 250 слухачів, які виявили велике зацікавлення і прохали, щоб її помістити в пресі для ознайомлення українського суспільства з цим важливим питанням. Модератором сесії був д-р Степан Ворох. Треба згадати, що ця доповідь була виголошена вперше на Науковому З'їзді УЛТПА в Торонто 1972 р. і що над цією проблемою працює д-р М. Драган.

Наступного дня після закінчення Конгресу, на першій пленарній сесії СКВУ д-р Степан Ворох запропонував Президії обміркувати можливості вислання українського мистецького ансамблю по всьому світі, як для українців, так теж для чужинецької публіки. Ця високомистецька група була б репрезентантом творчості вільного українства. Пленум цю пропозицію прийняв.

Другою справою, яку порушив представник УЛТПА, було розслідування можливостей постійних радіопередач від СКВУ для українського народу на батьківщині. Ці й інші подібні акції потребуватимуть великої матеріальної допомоги з боку цілої громади. До новообраної Президії Секретаріату СКВУ ввійшли, крім президента о. Василя Кушніра, люди молодшого віку із запалом до праці.

Пожвавлення співпраці між УЛТПА і Президією СКВУ почалося від часу, коли в "Нью-Йорк Таймс-і" з 20 лютого 1974 року з'явився заклик академіка А. Сахарова до вільного світу в обороні Леоніда Плюща, видатного українського математика-кібернетика, якого запроторено в психіатричну в'язницю в Дніпропетровську тільки за те, що він був членом групи вчених, які боролися за основні права людини в СРСР, гарантовані хартією Об'єднаних Націй.

Голова Головної Управи УЛТПА д-р Юрій Кушнір після наради з усіма членами Управи негайно виготовив відповідні звернення в обороні Леоніда Плюща до генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма, а також до Американської Медичної Асоціації, Американського Червоного Хреста, Американського Психіатричного Товариства, "Амнесті Інтернешенал", Інтернаціонального Червоного Хреста та Світової Психіатричної Асоціації. У цих зверненнях вказано на грубе порушення Радянським Союзом хартії ОН, асигнатором якої є також СРСР.

Про заходи УЛТПА в обороні Леоніда Плюща представник УЛТПА до Секретаріату СКВУ інформував Президію СКВУ, прохаючи її підняти цю справу по всіх українських поселеннях у світі. З того часу була спроваді дружня співпраця в акції оборони Леоніда Плюща, Валентина Мороза та всіх українських політичних в'язнів.

Хоч про цю справу ми час від часу повідомляли нашу громаду в пресі, проте, на нашу думку, варто це історичне листування УЛТПА з видатними американськими й міжнародними організаціями навести повністю: поперше, щоб читач цієї ювілейної книги мав повний образ акції УЛТПА в обороні нещасних жертв дияволського режиму на Україні, а подруге,

щоб ці документи були назавжди занотовані у книзі, яка збережеться в бібліотеках світу та стане для майбутніх істориків дослідним матеріалом про громадську працю нашого Товариства.

Подаємо фотокопію листа, який був висланий за підписом голови Головної Управи д-ра Юрія Кушніра й секретаря д-ра Тараса Шефедина до генерального секретаря Об'єднаних Націй і до згаданих вище організацій. На цього листа одержано декілька відповідей (див. додатки).

Слід відмітити громадську працю українських лікарів, які в Оттаві, Вашингтоні та Нью-Йорку дежурили день і ніч при голодуючих демонстрантах — наших студентах, жіночих та молодечих організаціях, які демонстрували у вияві солідарності з голодуючим у Владімірській тюрмі Валентином Морозом, чи домагаючись звільнити з катогр українських політичних в'язнів. З приkrістю зауважуємо, що українська преса чомусь то забувала (з малими винятками) подавати до відома суспільству, що при голодуючих були присутні українські лікарі, які пильнували їхнього здоров'я. Цим українські лікарі доказали, що наші голодуючі демонстранти не були виключені з-під уваги української лікарської організації. До речі, акція лікарської допомоги голодуючим демонстрантам була координована Головною Управою УЛТПА з Управами Відділів на теренах, де відбувалися такі голодівки. Маємо тут на увазі головним чином Відділ Метрополії Нью-Йорк (голодівка під будинком ОН і радянською амбасадою), та Відділ Меріленд (голодівка під радянською амбасадою).

Наступною акцією в обороні Л. Плюща було звернення УЛТПА до Міжнародного Конгресу Математиків у Ванкувері, Канада, 20 серпня 1974 року. В порозумінні з деякими українськими математиками, які брали участь у цьому конгресі, як доповідачі, референт громадських справ УЛТПА виготовив лист, який Головна Управа сквилила й 5 серпня 1974 року вислава на руки президента підготовчого комітету конгресу (див. додатки).

За ініціативою голови Головної Управи д-ра Юрія Кушніра, д-р Олег Волянський, як президент психіатричної асоціації West Hudson District Branch of American Psychiatric Association, вислав до американської Психіатричної Асоціації листа в обороні Леоніда Плюща (див. додатки).

Під час Конгресу Математиків у Ванкувері українські математики — проф. д-р Осип Андрушків, голова НТШ в США, і його син проф. д-р Роман Андрушків — зібрали серед учасників конгресу кілька тисяч підписів під петицією до керівників СРСР про звільнення з психіатричної лікарні-в'язниці Леоніда Плюща. Д-р Роман Андрушків ще з Ванкуверу вислав референтові громадських справ УЛТПА д-рові Степану Ворохові вирізки з ванкуверських газет про акцію математиків у справі Леоніда Плюща та одну копію петиції, на якій збирano підписи учасників конгресу. Після скопіювання цих матеріалів, їх було вислано до Президії Секретаріату СКВУ для розгляду й використання для дальших подібних акцій.

Перед закінченням Міжнародного Конгресу Математиків референт громадських справ приготував пресове повідомлення про те, що УЛТПА вислато листа до Міжнародного Конгресу Математиків з проханням про

інтервенцію в обороні українського математика Леоніда Плюща. Це пресове повідомлення Головна Управа вислава до газет New York Times, Philadelphia Enquirer, Chicago Tribune, Los Angeles Times та Washington Post. На жаль, жодна з цих газет не дала відповіді, що вказує немов на змову великої американської преси не заторкувати української проблематики. Якби, однаке, таке пресове повідомлення було прийшло від більш впливової жидівської етнічної групи, воно напевно з'явилося б на перших сторінках згаданих щоденників.

Не знаємо, чи це був збіг обставин, чи поштовхом таки був наш пресовий комунікат, але "Нью-Йорк Таймс" чотири дні після висилки нашого комунікату все таки подав довшу статтю про переслідування інтелектуалів у СРСР пера головного редактора Солсбери.

Дальшою дією УЛТПА на форумі Конференції Професійних Академічних Товариств була ініціатива допомоги Президії Секретаріату СКВУ в кампанії моральної і матеріальної піддержки під назвою "Листопад — місяць СКВУ".

Одержанавши згоду від Головної Управи Товариства й узгіднивши це на Конференції Професійних Товариств, вирішено оголошувати в українській пресі платні заклики бодай два-три рази тижнево до членів професійних товариств і до громадян, щоб допомогли матеріально СКВУ для успішного виконання його завдань.

Фактично, цю збіркову акцію на потреби СКВУ повинен був перевести УККА. Але УККА звичайно в цей час переводить збірку на свої потреби і тому він відмовився від рівночасної збірки на "Місяць СКВУ". У цьому випадку рішення Конференції Професійних Товариств не можна розцінювати, як спробу анархії, а скорше, як шире намагання знайти вихід із неясної для суспільства ситуації. Із преси люди знали, що по всіх країнах творилися комісії збіркової акції під клічем "Листопад — місяць СКВУ". У США, крім красномовних похвал для листопадового Конгресу й заклику морально підтримати СКВУ, про матеріальну підтримку не було ні слова. Хтось мусів у цій країні закликати теж і до матеріальної допомоги, і Конференція зробила це.

У лютому 1975 року в пресі з'явилися вістки про погіршення здоров'я Валентина Мороза, Леоніда Плюща, Івана Світличного, Вячеслава Чорновола, Ніни Строкатої й інших політичних в'язнів. УЛТПА вислато листа до Американського Червоного Хреста і до Міжнародного Червоного Хреста з закликом допомогти нещасним українським політичним в'язням харчами, вітамінами й іншими підсилючими засобами, щоб урятувати їх від плянової убивчої акції поліційної держави СРСР (див. додатки).

На Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств тепер дискутується можливість пресового комунікату до політичних угруповань, щоб раз на завжди закинули взаємопоборювання та нетolerантність. Українці у вільному світі зробили багато розголосу про українську справу в останньому чвертьстолітті. Але ми зробили б удеятеро більше, якщо б ми звернули всі наші духові й матеріальні ресурси проти справжнього ворога українського народу, а не на партійно-групове взаємне поборювання себе.

Не менш важливою залишається проблема патріярхального завершення Помісної Української Церкви, яка остаточно мусить бути позитивно полагоджена. Шість років тому Конференція Професійних Товариств займалася тією справою дуже інтенсивно, тепер прийшов час на ще сильнішу дію як професійного сектора, так і цілої української громади.

Професійна Конференція допомагала й далі допомагатиме Українській Православній Церкві, яка є головною Церквою нашого народу. Слід би очікувати, що після 30 років роздрібнення на багато юрисдикцій прийде, нарешті, до об'єднання в одну світову Українську Православну Церкву. Співпраця в молитві і дії поміж усіма українськими Церквами, що почалася на Другому СКВУ, запевнить наше об'єднання на еміграції та повноцінну допомогу українському народові в його боротьбі за самостійність.

Невідкладною справою для УЛТПА, як міжкраєвої організації, є виготовлення відповідного статуту "Світового Українського Лікарського Товариства", який дав би нам можливість одержати статус т. зв. "Нон-гoverнментал Організейшен" при Об'єднаних Націях. Маючи такий статут у інтернаціональній світовій організації, Світове Українське Лікарське Товариство мало б право брати участь у медично-здорових конференціях, які займаються медичними проблемами світу, а в тому теж і українського суспільства.

Про конечність зв'язку українських лікарів у діяспорі говорив д-р Р. Осінчук ще на самому початку існування нашого товариства, на багатьох З'їздах Делегатів УЛТПА і навіть були прийняті відповідні резолюції. У цьому напрямі теперішня Головна Управа Товариства повинна поробити відповідні заходи.

Таких і подібних проблем у майбутньому буде більше, бо вони приходять враз із життям.

Бажалося б закінчити цю статтю все актуальними словами основника нашого Товариства д-ра Р. Осінчука: "Ідеї родяться в думках людей лише тоді, коли ці люди чують у собі самих або поза собою організовану силу, яка ту їхню ідею могла б перетворити в життя".

Слава Богу, у нас така група ідейних лікарів у вільному світі є і діє.

UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA

National Office

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Головна Управа

2 EAST 79th STREET
NEW YORK, N.Y. 10021

February 28, 1974

International Red Cross
7 Rue de La Paix
Geneva, Switzerland

Dear Sir:

We are writing to you in behalf of Dr. Leonid Plyushch, a renowned mathematician of Ukrainian nationality, who has been confined in a psychiatric facility for political reasons, since Dr. Plyushch is a dissenter from the present political and economic structure of the Soviet Union.

Enclosed herewith please find an article in reference to this case, printed in the New York Times of February 20, 1974. As can be seen from the article in the New York Times, Dr. Andrei A. Sakharov, the famous Soviet physicist, has already asked for help for Dr. Plyushch.

The Ukrainian Medical Association of North America feels very strongly that the International Red Cross should intervene in behalf of this intrepid Ukrainian scientist whose only offense is his steadfast belief in the maintenance of human rights for all peoples of the Soviet Union.

Our organization feels that the present trend in the Soviet Union, of punishing all dissenters in such a manner that their very lives are jeopardized, is virtually a replica of the Nazi program of genocide.

It has been reported to our organization that Dr. Plyushch is near death in Dnepropetrovsk Psychiatric Hospital. Your intervention in behalf of Dr. Plyushch would be in conformity with the appeal of Dr. Sakharov as well as in keeping with the spirit of the resolution with respect to human rights, the declaration of human rights which has been accepted by all members of the United Nations Organization.

We thank you very much in advance for whatever you can do to obtain all the freedom and emigration from the Soviet Union of Dr. Plyushch and other dissenters, whose only crime is their steadfast belief in human freedom.

Sincerely yours,

Dr. George Kushnir
President of the U.M.A.N.A.

Dr. Taras Shegedyn
Secretary of the U.M.A.N.A.

THE AMERICAN RED CROSS IN GREATER NEW YORK

EXECUTIVE OFFICE
150 AMSTERDAM AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10023
Area Code 212 / 787-1000

March 6, 1974

Dr. George Kushnir
President
Ukrainian Medical Association
of North America
Two East 79 Street
New York, New York 10021

Dear Dr. Kushnir:

Your letter of February 28 concerning Dr. Leonid Plyushch has been forwarded immediately to the National Headquarters of the American National Red Cross in Washington, D.C. for the attention of Mr. Samuel Krakow, director of our International Relations Activities.

I want to assure you that Mr. Krakow will give it his immediate and most serious consideration and in due course you will be receiving a communication from him.

Sincerely,

Robert F. Shea
Manager

AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

535 NORTH DEARBORN STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60610 • PHONE (312) 751-6000 • TWX 910 221-0300

DIVISION OF MEDICAL EDUCATION

C H WILLIAM RUHE, M.D., Director

March 14, 1974

DEPARTMENT OF INTERNATIONAL MEDICINE

JOHN S COWAN, M.D., Director
(312) 751-6322

Dr. George Kushnir
President
Ukrainian Medical Association
of North America
2 East 79th Street
New York, N. Y. 10021

Dear Doctor Kushnir:

Your letter of February 28, 1974, addressed to the American Medical Association, has been brought to my attention. I received it just before making a trip to Washington, D. C. Since we have maintained a very close working liaison with the U. S. State Department and other government agencies in matters of this sort, I did discuss the specific situation to which you referred in your letter.

As you know, it is essentially fruitless for an organization such as yours or the AMA to make significant impact by direct resolution or correspondence with the government concerned. On the other hand, we do everything we can to get information and accomplish the proper deeds through those channels that do have a chance of making progress. I assure you that we will keep this situation in mind and do our best to assist those who might be in a position of helping.

I very much appreciate your having written and advised us of the unfortunate situation in which Dr. Plyushch has been placed. If you receive additional specific information at any time, please let me know. This will be of help to us.

Sincerely,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "John S. Cowan, M. D." Below the signature is a small, faint, illegible mark or stamp.

John S. Cowan, M. D.

JSC:tb

amnesty international

International Secretariat

USSR/JW

53 Theobald's Road
London WCIX 8SP
Telephone: 01-404 5831
Telegrams: Amnesty London

Dr Taras Shegedyn
Ukrainian Medical Association of North America
2 East 79th Street
New York
NY 10021

19 March 1974

Dear Dr Shegedyn

Your letter of March 6 has been forwarded to us by our American Section office in New York.

The case of Leonid Plyushoh is well known to Amnesty. He has been adopted as a prisoner of conscience since March 1972 by groups in Sweden and West Germany. In October 1973 he was one of the prisoners included on the annual campaign for "Prisoner of Conscience Week". We were very disturbed at the reports of his ill-health and earlier this month we circulated this information to nearly 700 groups in our National Sections, advising immediate publicity and other initiatives. I hope that we see some positive response.

Thank you for passing on the news release about Valentin Moroz from the Committee for the Defence of Soviet Political Prisoners. This information has been sent to the groups working on this case, ten in all, and also noted in our monthly Newsletter.

If you would like further information about our work for Soviet prisoners, do please let us know.

Yours sincerely

Jane Ward
Jane Ward
Research Department

*Chairman of the International Executive: SEAN MACBRIDE, S.C.
Secretary General: MARTIN ENNALS*

PATRONS: The Archbishop of Canterbury, Great Britain · Roger Baldwin, President of the International League for the Rights of Man, U.S.A.

THE AMERICAN NATIONAL RED CROSS
NATIONAL HEADQUARTERS
WASHINGTON, D.C. 20006

26 March 1974

Dr. George Kushnir
President
Ukrainian Medical Association
of North America
2 East 79th Street
New York, New York 10021

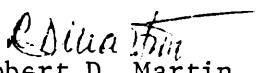
Dear Dr. Kushnir:

Your letter of 28 February concerning Dr. Leonid Plyushch, who we understand is a patient in Dnepropotrovsk Psychiatric Hospital, has been forwarded to this office for appropriate handling.

We do indeed sympathize with the unfortunate situation in which Dr. Plyushch finds himself. The American Red Cross cannot intercede in matters of a political or ideological nature; however, we want you to know that we have written to the Alliance of Red Cross and Red Crescent Societies of U.S.S.R., asking them to inquire about the current health status and medical prognosis of Dr. Plyushch. Should we receive a reply to our inquiry, we will promptly communicate with you.

With our good wishes,

Sincerely,

Robert D. Martin
International Relations Officer

UNITED NATIONS

NATIONS UNIES

POSTAL ADDRESS—ADRESSE POSTALE UNITED NATIONS, N.Y. 10017
CABLE ADDRESS—ADRESSE TELEGRAPHIQUE UNATIONS NEW YORK

REFERENCE SO 215/1 UKRA SSR

2 May 1974

Your communication
dated 28 February 1974

Dear Mr. Kushnir,

I am directed to thank you for your communication and inform you that it will be dealt with under the following procedure:

A brief summary of your communication will be included in a confidential list of communications which will be submitted to the Commission on Human Rights at its next session. A copy of your communication will also be sent to the Government of the Member State of the United Nations to which it explicitly refers.

Copies of the relevant resolutions of the United Nations bodies are enclosed for your information.

Yours sincerely,

Jakob Th. Möller
Human Rights Officer
Division of Human Rights

Mr. George Kushnir
President
Ukrainian Medical Association
of North America
2 East 79th St.
New York, N.Y. 10021

COMITÉ INTERNATIONAL DE LA CROIX-ROUGE

Geneva, May 2nd, 1974
LS/CF

Dear Sirs,

We have the honour to acknowledge the receipt of your letter of February 28, 1974 drawing the attention to the situation of Dr. Plyushch and of other dissenters who are at present incarcerated in the U.S.S.R.

We are indeed familiar with the problem and have been following it closely for some time now. It is, however, essentially a matter which concerns the relations between citizens of a sovereign state and their own government and authorities. The mandate of the International Committee of the Red Cross (ICRC) is, however, based uniquely on the Geneva Conventions for the Protection of the victims of armed conflicts and it is, therefore, not formally authorized to act in situations such as the one obtaining in the U.S.S.R. now, since the international community has not yet seen fit to extend the stipulations of those Conventions to such situations. There is thus no obligation on any government to let our organization have access to persons detained because of their opinions.

The intervention of third parties or outsiders in such matters is, therefore, extremely delicate. This is, indeed, almost invariably regarded by the vast majority of states as an intrusion in their internal affairs which is incompatible with their sovereignty.

. / ..

Dr. George Kushnir, President
Ukrainian medical Association of
North America
2 East 79th Street

NEW YORK, N.Y. 10021 / U.S.A.

Such considerations do not, however, hinder Red Cross from endeavouring to seek an issue to such human problems, even if it is not in fact the international agency responsible for the protection of the rights of man, such matters fall, on the intergovernmental level, more within the terms of reference of the United Nations Commission on Human Rights.

We shall, therefore, continue to follow the problem as closely as possible and do our best to try to find some solution.

You will appreciate, however, that in default of any international treaty for the protection of persons deprived of their liberty by their own authorities on grounds of race, faith or opinion, progress must necessarily be slow. Moreover, such matters should be handled with the greatest care, since it behoves us all to take every precaution to ensure that certain individuals do not find themselves as a result of outside intervention, in even more delicate and difficult situations than they are already.

Needless to say, we avail ourselves of all and any opportunity which may present itself to recommend to governments that all persons in their power be treated humanely by the authorities concerned.

Yours sincerely,

For the International Committee of
the Red Cross

| . .
L . . , ,

Lix SIMONIUS (Miss)
Delegate

THE AMERICAN NATIONAL RED CROSS

NATIONAL HEADQUARTERS
WASHINGTON, D.C. 20006

15 October 1974

Dr. George Kushnir
President
Ukrainian Medical Association
of North America
2 East 79th Street
New York, New York 10021

Dear Dr. Kushnir:

You will recall our previous communication about Dr. Leonid Plyushch dated 26 March 1974, in response to your letter of 28 February 1974.

We can now report that the Alliance of Red Cross and Red Crescent Societies of U.S.S.R. has replied as follows: "He does not appear in the records of the psychoneurological hospitals in Dnepropetrovsk nor does his name appear in the city records".

We also received an inquiry about Dr. Plyushch from Dr. Dmytro Kapitan, Chairman of the Central New York Chapter of your organization. May we ask that you be so kind as to pass on to him the foregoing report.

Sincerely,

for *D. B. Taaffe*
Dorothy B. Taaffe, Director
International Relations

UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA

National Office

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Головна Управа

2 EAST 79th STREET
NEW YORK, N. Y. 10021

August 5, 1974

Dr. R. D. James
Chairman, Organizing Committee
International Congress of Mathematicians
August 20, 1974
University of British Columbia
Vancouver 8, Canada

Dear Mr. Chairman:

The Ukrainian Medical Association of North America wishes to call to the attention of the International Congress of Mathematicians the appeal of Dr. Andrei A. Sakharov, the leading Soviet physicist and dissident. An article on this appeal is hereto attached. In it, Dr. Sakharov asks for help in saving the life of the mathematician Leonid Plyushch, whom the Soviet authorities have incarcerated in the psychiatric hospital in Dnepropetrovsk in Ukraine for no other reason than the fact that Dr. Plyushch, in 1969, was instrumental in the creation of the Initiative Group for the Defense of Human Rights in the USSR. As indicated in the appeal of Dr. Sakharov, the continued incarceration of Dr. Plyushch in that institution poses a grave danger to his life.

The Ukrainian Medical Association of North America is appalled that while humanity in the Twentieth Century reaches for the stars, achieves fantastic results in science and technology, yet, at the same time, it represses and incarcerates such individuals as Dr. Plyushch for attempting to exercise his basic human rights. The Association fears that such trampling of these universal rights of man, rights of free thought, free association and free action, evidences a serious shortcoming in human spirituality and morality.

For the second time in this Twentieth Century, medicine is being used not for the therapeutic purposes for which it is meant, but for the repression and extermination of dissidents to a political system. The first heinous example was that of Nazi Germany during the Second World War, and now the Soviet Union is emulating their horrid example by exterminating, repressing and incarcerating intellectuals who have expressed a desire for basic human freedoms. Among these is Dr. Leonid Plyushch.

Dr. R. D. James
August 5, 1974
Page Two

Therefore, the Ukrainian Medical Association of North America entreats the International Congress of Mathematicians to take a position in defense of its fellow mathematician, Leonid Plyushch, and to appeal to the Secretary General of the United Nations and to the Commission of Human Rights at the United Nations, to petition the government of the USSR to free Leonid Plyushch from the psychiatric hospital of Dnepropetrovsk and to allow him to emigrate from the USSR.

Further, the Association wishes to make clear that this entreaty is made only from the most basic humanitarian reasons in order to save the life of Leonid Plyushch, and asks the International Congress of Mathematicians to realize that an appeal as indicated above may be the crucial factor in the survival of Leonid Plyushch, enabling him to continue his endeavors as a mathematician.

Awaiting your positive response and cooperation, we remain,

Very truly yours,

UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION OF
NORTH AMERICA

By
Dr. Yurij Kushnir, President

By
Dr. Stephan Woroch, Chairman of
Public Relations Committee

YK/SW:cib

Encl.

cc: American Red Cross
International Red Cross
American Psychiatric Association
American Medical Association
United Nations
Amnesty International

American
Psychiatric
Association

West Hudson District Branch

Counties of
Rockland, Orange, Sullivan, Delaware

Oleh M. Wolansky, M.D., F.A.P.A.
President
Letchworth Village, Thiells, N.Y. 10984

February 21, 1974

Alfred M. Freedman, M.D., F.A.P.A.
President
American Psychiatric Association
1700 - 18 Street N. W.
Washington, D. C. 20009

Dear Dr. Freedman:

We are writing to you in behalf of Dr. Leonid Plyushch, a renowned mathematician dissenter who, for political reasons, has been kept in a psychiatric facility for the last two years. Enclosed please find an article in reference to this case printed in the New York Times of February 20, 1974.

The Council of the West Hudson District Branch of the American Psychiatric Association feels very strongly that the leadership of the American Psychiatric Association should intervene in behalf of this brave Ukrainian scientist who reportedly is near death in Dneproctrovsk Psychiatric Hospital. Such action would be in line with the appeal of Dr. Sakharov in behalf of Dr. Plyushch, copy of which apparently was mailed to you, as well as in keeping with the spirit of the resolution passed by the Assembly of District Branches on May 8, 1973 at Honolulu.

Sincerely yours,

Oleh M. Wolansky

OLEH M. WOLANSKY, M.D., F.A.P.A.
President

LAWRENCE I. LEVITT

LAWRENCE I. LEVITT, M.D., F.A.P.A.
Secretary

omw/cp
enc.

cc: Dr. Barton, Med. Dir.
Dr. Campbell
Dr. Levitt
file

UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA

National Office

2 EAST 79th STREET
NEW YORK, N. Y. 10021

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Головна Управа

February 26, 1975

American Red Cross
150 Amsterdam Avenue
New York, New York, 10003

International Red Cross
7 Rue de La Paix,
Geneva, Switzerland

Re: Valentyn Moroz, Leonid Plyushch and Nina Strokata

Gentlemen:

The Ukrainian Medical Association of North America recently discovered through press releases that world-recognized Ukrainian dissidents, Valentyn Moroz, Leonid Plyushch, and Nina Strokata, are in failing health in Soviet prisons.

The Ukrainian Medical Association of North America appeals to the American Red Cross and to the International Red Cross to assist the above-named persons, by supplying them with food supplements, vitamins, and proper medication, to alleviate the suffering of those languishing in Soviet prisons merely because of their status as members of an intellectual group, seeking the basic human rights guaranteed by the United Nations Charter.

Historian Valentyn Moroz is incarcerated in Vladimir Prison in Moscow; Leonid Plyushch is in the Dnipropetrovsk Psychiatric Hospital; and Nina Strokata is in the Mordovian Concentration Camp.

The Ukrainian Medical Association of North America is, of course, willing to cover all expenses in connection with the distribution of the food and medical supplies.

Very truly yours,

UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION OF
NORTH AMERICA

By

Dr. Yurij Kushnir, President

By

Dr. Stephan Woroch, Chairman of
Public Relations Committee

SW/cib

Михайло ОСТРОВЕРХА

Корисне діло

Д-р мед. Іван Макаревич

Одним з чергових свідоцтв живої участі українського лікаря в нашому громадському житті є церква св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й., і Осередок Української Культури при ній.

Своє існування завдячує вона безсумнівно д-рові Іванові Макаревичеві, який був не тільки ініціатором, але й головним виконавцем задуму. За час будови змінилося 3 парохи, а д-р І. Макаревич від самого початку, вже 14 років, безперебійно очолює Комітет розбудови цієї української релігійної й культурної станиці, жертвууючи при тому, крім значних грошових датків, ще й увесь свій час вільний від професійних заняття.

Ось що пише про це Михайло Острівєра, відомий рецензент мистецьких подій в українському житті:

У горах Кетскил, нью-йоркського штату, є тиха, спокійна місцина Гантер. Туди вже з перших років свого поселення у США наші політичні емігранти прибувають численно на літній відпочинок. Річка, сонце, простори, чисте повітря, — усе це там було. Та своєї церкви не було, і наші люди ходили до чужої церкви, щоб у неділю чи свято помолитися Богові. В такій то дійсності д-р Іван Макаревич задумав збудувати тут церковцю, створити український релігійний осередок, щоб наші люди, а насамперед діти та молодь, не ходили до чужих храмів, не пропадали для нас, не винародовлювалися.

За цією ідеєю прийшов і чин: д-р І. Макаревич зібрав прихильників і однодумців цієї світлої і смілої ідеї, громадян-власників посіlostей у

Церква св. Івана Хрестителя в Гантері і направо гражда.

Гантері. Створено комітет, що мав зайнятися реалізацією цього задуму. Д-р І. Макаревич подарував обширну площа, і в 1961 році почали на ній будову церкви: дерев'яної, нашого бойківсько-гуцульського стилю. Для запевнення чистоти стилю і високої мистецької якості внутрішнього устаткування та прикрас церкви, — віддано цю справу в руки визначних українських мистців, знавців цього діла: мистцеві іконопису Петрові Холодному і мистцеві різьби Михайліві Черешньовському. У висліді їх праці — церква дісталася прегарного, високомистецького оформлення іконостас, ікони, престіл, кивот, тетрапод, панікадило. Для доповнення цілості, згодом збудовано на скелі біля церкви дзвіницю в такім же стилі. Релігійний наш осередок у Гантері був завершений. Від ранньої весни до пізньої осени процвітає тут релігійне життя. Вірні, разом зі своїми душпастирями, мають спроможність молитися Богові в своїй рідній мові й обряді.

З черги виринає у д-ра І. Макаревича новий задум: створити при церкві ще й культурний осередок, де б могла збиратися вся наша літня громада, де можна б улаштовувати мистецькі вистави, концерти, доповіді. І так постала нова, в гуцульськім стилі будова: гражда. Як при будові церкви, так і тут, до оформлення зовнішнього і внутрішнього вигляду заангажовано тільки українських знавців діла, архітектів, майстрів, робітників — часто добровольців. Треба також відмітити, що д-р І. Макаревич разом зі своєю найближчою родиною, а передусім зі своїм сином, тепер також лікарем, д-ром Богданом Макаревичем, включалися часто безпосередньо в роботи, даючи приклад жертвенної, безкорисної посвяти, коли йдеться про громадську справу.

Сьогодні стоять ці дві перлини, церква і гражда, і пишаються своєю красою українського народного мистецтва перед своїми й чужими.

Чужинці кожного літа тисячами відвідують — зокрема — церкву подивляють красу й самобутність нашої культури. Українці ж, маючи свій релігійний і культурний осередки, можуть сказати собі: за почином нашого лікаря д-ра Макаревича та його однодумців ми духовно збагатилися на подив чужинців та й на добро собі.

ФІНАНСИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

Фінанси Головної Управи УЛТПА

1950 - 1975

"Пропам'ятна книга", яку Головна Управа УЛТПА випускає друком у 25-річчя існування свого Товариства, була б неповною, якщо б у ній не подано, хоча б у загальних зарисах, фінансового стану УЛТПА. Бож фінанси були тією головною базою, яка давала Головній Управі можливість здійснювати свої плани й ухвали Загальних Зборів та вести організаційну діяльність.

Фінансовий звіт можна виготовити або у формі описовій (і тоді існує небезпека пропусків), або у формі табель, в яких є охоплені всі циферні дані поодиноких референтур. Ця друга форма в загальному є прийнята в усіх організаціях чи фінансових інституціях. Я вибрав теж цю форму, бо табелі дають кращий образ цілості даного конта, і кожний член може собі переводити їх аналізу. За останніх 14 років, тобто від 1961 р., я вписував до головної книги фінансові звіти поодиноких Відділів так, як вони надходили до Централі, з розподілом на поодинокі конта, згідно з ухвалами Загальних Зборів. І так, до 1967 р. членська вкладка виносила \$25.00, з чого Відділи задержували для себе \$6.00, а до Централі пересилали \$19.00, з яких ішло на "Лікарський Вісник" \$7.00, на Допомоговий Фонд \$6.00 і на членську вкладку \$6.00. Вкладка для резидентів виносила \$15.00, з чого \$3.00 задержували для себе Відділи, а до Централі пересилали \$12.00, з яких \$6.00 ішло на "Лікарський Вісник", \$3.00 на Допомоговий Фонд і \$3.00 на вкладку. В роках 1968 і 1969 була піднесена вкладка Загальними Зборами на \$5.00, яка то підвищка йшла в цілості на "Лікарський Вісник", з огляду на збільшенні кошти друку журналу. В роках 1970 і 1971 знову підвищено вкладку на \$5.00 з тим, що цього разу ухвалено по половині — \$2.50 для Відділу і \$2.50 на "Лікарський Вісник". Від 1972 р. дотепер обов'язує вкладка \$50.00, з чого \$10.00 задержують Відділи, а \$40.00 пересилають до Централі. Рівночасно згадаю, що на р-ку "Лікарського Вісника" є вписані всі пожертви поодиноких членів, переслані просто до адміністрації журналу, як також суми, надіслані Відділами у висоті 25% із чистого доходу з балів та інших імпрез. Також через кілька років "Лікарський Вісник" мав платні оголошення від фармацевтичних компаній і кількох більших аптек у Нью-Йорку.

Виготовлення цього фінансового звіту має на цілі довести до відома всього членства фінансові обороти Головної Управи УЛТПА, тобто,

скільки готівки вплинуло в поодиноких каденціях до її каси та як і куди розділено одержану готівку на поодинокі ресурси.

Які матеріали чи радше циферні дані послужили мені до виготовлення цього фінансового звіту? Перша декада існування Т-ва, або докладніше до 1961 року, — це період організування, поширення і приєднування членів до Т-ва і про ці роки знайдете докладні дані надіслані кожним Відділом. Також і фінанси Т-ва в початках були мінімальні. За перших сім років існування Т-ва я покористувався циферними даними із записок і річних звітів для зборів тих часів, які зберіг у своїх архівах д-р Р. Осінчук, тобто сумами приходів поодиноких років. За дальших чотири роки, тобто до 1961 р., покористувався касовою книжкою, веденою поодинокою системою, тобто каса "прихід" і "розхід", яка для тих часів з малими оборотами була вистачальна, але без розподілу на поодинокі конти чи референтури. Від 1 червня 1961 р. запроваджено подвійну бухгалтерію, тобто головну книгу з такими контами: Стипендійний Фонд, "Лікарський Вісник", членські вкладки, Допомоговий Фонд, Адміністрація і Р-к переходовий. Розуміється, що на першому місці стоїть р-к каси із загальними приходами і розходами. Від 1961 року в таблицях є виказані докладні дані з розподілом на поодинокі конти.

Поки подам короткі пояснення доожної табелі, уважаю за відповідне сказати кілька слів про бухгалтерію. У бухгалтерії, в нашому випадку, можуть бути дві системи — поодинока і подвійна. Поодинока система — це найпростіше ведення касової книги з одним контом "прихід і розхід", а кожноразове сальдо виказує нам стан наших фінансів. У подвійній бухгалтерії є заведена головна книга з кількома контами, в залежності від потреб. На першому місці маємо головне конто або рахунок каси, а всі інші це побічні конти. Кожна трансакція мусить бути переведена через головне конто каси повною сумою, а до побічних конт може бути вписана також повною сумою на одно конто, або розділена на кілька конт. У подвійній бухгалтерії в інших мовах є введені інші назви на прихід і розхід, а саме: "прихід" — це "винен" або "дебет", а "розхід" — це "має" або "кредит". Для ілюстрації наведу пару прикладів.

1. Беремо позичку 10 тисяч дол. у банку. Банк їх у себе законтовує по стороні розходів або "має", т. зн. його каса має претенсії до звороту цієї суми. Зате ми, одержавши тих 10 тис., вписуємо їх у своїй касовій книзі в приходи або "винен", т. зн. — наша каса повинна повернути цю суму банкові. Отже наша suma є згідно записана у двох контрагентів, тільки по протилежній стороні.

2. Відділ присилає до Централі \$500.00 з призначенням по половині на Стипендійний Фонд і на "Лікарський Вісник". У головному конті каси буде проведена suma повністю \$500.00 по стороні приходів чи "винен" а на побічних контах Стипендійного Фонду і "Лікарського Вісника" по \$250.00 по стороні "має", т. зн., мають право диспонувати до висоти цієї суми. Від тих однозідніх вписів у двох контрагентів пішла також назва подвійної бухгалтерії.

У першій табелі, "Зіставлення приходів і розходів за 25 літ", є виказані суми, які вплинули до каси Централі в поодиноких каденціях, як також усі розходи та обороти разом.

Табеля 1

**ЗІСТАВЛЕННЯ
ПРИХОДІВ І РОЗХОДІВ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА П. А.
1950-1975**

В роках		Прихід	К а с а	Розхід
1950 - 1951	однорічна каденція	433.00		425.00
1951 - 1952	" "	1,012.00		988.25
1952 - 1953	" "	1,823.37		1,803.00
1953 - 1954	" "	3,001.00		2,802.00
1954 - 1955	" "	1,797.24		1,507.24
1955 - 1957	дворічна каденція	4,102.66		4,354.14
1957 - 1959	" "	6,739.41		6,457.02
1959 - 1961	" "	10,305.92		9,453.69
1961 - 1963	" "	23,856.65		15,444.33
1963 - 1965	" "	20,906.24		16,177.92
1965 - 1967	" "	26,724.01		22,694.06
1967 - 1969	" "	23,244.84		29,632.14
1969 - 1971	" "	38,049.89		36,848.94
1971 - 1973	" "	44,539.19		37,829.92
1973 - по 1 березня 1975		50,631.18		44,626.05
Обороти разом		257,176.60		231,043.70

У другій табелі, "Р-к адміністрації", є виказані суми, почавши від 1961 року. За перших 11 років, з браку даних, тяжко було їх зібрати. По стороні "винен" це суми, які на протязі кожної каденції були виплачувані на рахунок адміністраційних витрат Головними Управами, а по стороні "має" це суми, які вплинули на цей рахунок, як звороти коштів Наукових З'їздів, виплачених Головною Управою перед З'їздом, дивіденди від ощадностей у банку, доходи із Загальних Зборів, із розпродажу відзнак Т-ва та ін. Треба згадати, що через р-к адміністрації проведені одноразові пожертвви-дотації двома Головними Управами в 1963 і 1965 роках нашим центральним і науковим організаціям по \$100.00 кожній на загальну суму \$1,900.00, як: Бібліотека ім С. Петлюри в Парижі, УВАН, НТШ, "Українська енциклопедія" в Сарселі, Український Інститут у Нью-Йорку, Пласт, СУМА, Дім старших у Канаді, Церква-Пам'ятник у Бавнд Бруку. Виведене по стороні "має" від'ємне сальдо \$25,433.40 — це ті дійсні адміністраційні видатки, на покриття яких є призначенні в першій мірі членські вкладки, це тих \$6.00 із розподілу повної вкладки, передаваної Відділами до Централі.

У третій табелі, "Р-к Лікарського Вісника", по стороні "винен" виказано всі витрати зв'язані з виданням журналу, а по стороні "має" суми з розподілу членських вкладок, надісланих Відділами, та інші приходи, згадані вже попередньо. Виведене від'ємне сальдо по стороні "має" \$19,923.33 — це нестача, яку треба було додати до приходів, щоб покрити повну суму витрат, зв'язаних із видаванням журналу — \$104,087.33. Ці нестачі покривали Головні Управи осталими членськими вкладками.

Четверта табеля, "Готікові вплати Відділів до Централі", не має окремого конта в головній книзі Т-ва, а провадиться на окремій картотеці для кожного Відділу, де вписується всі суми надіслані в кожній каденції.

Табелія 2

ГОТІВКОВІ ВПЛАТИ ВІДДІЛІВ ДО ЦЕНТРАЛІ В ДВОРІЧНИХ КАДЕНЦІЯХ 1961- 1975.

Ч. п.	Назва Відділу	Стан член	1961 1963	1965	1967	1969	1971	1973	1975	Разом	
1.	Боффало	18	608.00	480.00	1,360.00	785.00	1,341.00	1,144.50	1,555.00	7,273.50	
2.	Едмонтон	12	155.76	368.33	334.00	272.00	463.80	—	440.00	2,033.89	
3.	Іплінай	125	3,116.93	3,655.00	5,576.00	1,561.00	7,579.50	5,481.00	12,830.50	39,799.93	
4.	Меріленд	18	516.00	334.50	424.00	658.50	1,092.00	1,121.50	1,995.00	6,141.50	
5.	Міннесота	12	605.00	399.00	576.00	112.00	50.00	693.00	325.00	2,760.00	
6.	Мічіген	28	1,067.00	855.00	1,485.50	1,578.75	1,089.00	1,748.50	805.00	8,628.75	
7.	Монреаль	22	95.00	361.00	610.00	898.00	1,765.00	1,180.53	580.29	5,489.82	
8.	Нью Інгленд	21	790.71	823.05	1,153.00	840.00	1,854.00	1,475.73	1,747.00	8,683.49	
9.	Нью-Йорк	151	5,410.80	4,565.74	6,192.00	9,794.67	9,825.00	14,805.75	16,028.75	66,622.71	
10.	Огайо	60	2,096.00	2,186.00	2,003.00	2,092.50	3,646.50	4,537.50	3,017.00	19,578.50	
11.	Пенсильв.	24	650.00	676.00	913.00	660.50	2,250.10	654.50	1,734.00	7,538.10	
12.	Саскачеван	3	—	—	229.63	—	223.50	144.30	371.35	968.78	
13.	Середній НЙ	20	960.50	837.00	1,780.00	1,357.00	1,470.50	1,606.50	1,685.00	9,696.50	
14.	Торонто	63	2,060.25	1,653.00	1,112.00	485.00	1,762.84	5,357.68	3,779.91	16,210.68	
15.	Централія	3	434.96	110.00	180.00	190.00	703.80	370.00	1,179.50	3,168.26	
		Разом	580	18,566.91	17,303.62	23,928.13	21,284.92	35,116.54	40,320.99	48,073.30	204,594.41

Стан членів виказаний за останню каденцію 1973-75. У цій табелі є зібрані всі готівкові вплати поодиноких Відділів за кожну дволітню каденцію і переказані до Централі, разом із загальною сумою. Кожна каденція кінчиться з кінцем травня З'їздом Делегатів УЛТПА і починається 1 червня, а це покривається з адміністраційним роком Т-ва, визначенім для нашої мережі

Інтернал Ревеню Сервіс у Вашингтоні при наданні Т-ву статусу звільнення від оборотового податку. Отже, адміністраційний рік починається 1 червня, а кінчачеться 30 травня наступного року. За нього Т-во є зобов'язане виготовити зведений звіт податковому урядові.

Табеля 3

	Р-к Адміністрації		Р-к "Лікарського Вісника"	
	Винен	Має	Винен	Має
1950 — 1961			9,213.60	9,213.60
1961 — 1963	6,714.73	3,686.33	6,604.60	9,103.17
1963 — 1965	7,933.95	2,278.23	6,366.55	7,449.88
1965 — 1967	6,748.21	2,210.14	9,565.85	6,103.63
1967 — 1969	4,867.16	1,307.37	17,909.18	5,652.72
1969 — 1971	5,168.20	1,999.43	15,499.94	12,911.23
1971 — 1973	4,835.00	3,478.35	19,331.72	16,576.89
1973 — по 3/1/75	7,156.04	3,030.04	19,595.89	17,152.88
	43,423.29	17,989.89	104,087.33	84,164.00
С-до на 3/1/75		25,433.40		19,923.33
	43,423.29	43,423.29	104,087.33	104,087.33

Табеля 4

В роках	Членські вкладки		Стипендійний Фонд	
	Винен	Має	Винен	Має
1961 — 1963		5,359.90		
1963 — 1965		4,546.31		
1965 — 1967		4,333.33	3,500.00	9,444.92
1967 — 1969		3,694.00	4,500.00	7,721.00
1969 — 1971		6,186.52	14,450.00	8,474.10
1971 — 1973		8,082.00	7,950.00	7,393.37
1973 — по 3/1/75		8,072.60	9,800.00	7,355.00
	40,274.66	40,200.00	40,388.39	
C-до		188.39		
		40,388.39	40,388.39	

Я вважав, що виготовлення цієї табелі буде цікаве тому, що вона дає повний образ і перегляд, як ті суми поступали до Централі в поодиноких каденціях. Цифри самі за себе говорять і від себе нічого більше не можу додати, хіба ствердити їх згідність із бухгалтерійними даними.

Маємо в головній книзі окрім конто "Допомогового Фонду", до якого входять \$6.00 із розподілу членської вкладки. На цьому рахунку маємо на сьогодні сальдо \$12,764.00. За час існування Т-ва виплачених допомог на суму \$10,828.00 одержало близько 30 осіб, в тому одна особа в Югославії, одна в Австрії, одна у Швейцарії, дві в Канаді, а решта в США. Найвища допомога виносила \$500.00 і їх було 12, а решта це нижчі суми від \$50.00 - \$300.00. Допомоги виплачувано старшим і немічним лікарям, чи вдовам по лікарях.

У табелі "Членські вкладки" є виказані суми по стороні "має", т. зн., як вони поступали в поодиноких каденціях для самої орієнтації, а про їх призначення знаємо з попередніх розділів.

Ще маємо в головній книзі "Р-к переходовий", на якому провадиться

акції спорадичні чи нєдовготривалі, як ось: Фонд пам'ятника св. п. д-рові Б. Андрієвському, СКВУ, "Енциклопедія українознавства" і ін. По закінченні такої акції зібрану готівку виплачується на призначену ціль, і р-к себе ліквідує, чи замикає.

Остання табеля, "Стипендійного Фонду", вимагає докладнішого обговорення та застанови, бо тут маємо діло з живою людиною, яка прийде в майбутньому нам на зміну. Ціль цього фонду для кожного ясна й самозрозуміла: дати матеріальну поміч у закінченні медичних студій своєму майбутньому колезі. Ідея створення такого фонду видвигнуло само життя, коли то до наших Відділів почали щораз більше зголосуватися студенти по допомогу на закінчення медичних студій. І так у роках 1960-64 постала думка створення стипендійного фонду у двох наших Відділах — Чікаго і Нью-Йорк, які в тих роках зібрали на ту ціль значні пожертви від своїх членів і розділили як стипендії між зголосованими студентами. Про ті початки згадані Відділи подають інформації в історіях своїх Відділів, поміщених на іншому місці цієї книги. Практика тих кількох років виявила, що Відділи самі не будуть спроможні розв'язати цієї проблеми, бо число студентів-кандидатів на фінансову допомогу з року на рік збільшувалося, а пожертв на ту ціль було замало, щоб усіх обділити. Тому виринуло домагання до Головної Управи УЛТПА, щоб вона перебрала цю нову ділянку в свої руки, створила центральний стипендійний фонд і розділювала стипендії. Це давало можливість поширення акції стипендійного фонду не тільки на всі Відділи, але також індивідуально на всіх членів і нечленів на території США та Канади. Тому Головна Управа прийшла на З'їзд Делегатів УЛТПА в травні 1965 р. з готовим проєктом і виготовленим "Правильником Стипендійного Фонду" та поставила його як точку в нарадах для обговорення і затвердження З'їздом. По довгій і діловій дискусії ухвалено центральний Стипендійний Фонд ім. проф. д-ра Маріяна Панчишина при УЛТПА з тим, що поодиноким Відділам залишено вільну руку на творення такого фонду на терені їхнього Відділу. Тоді то одинокий Відділ Торонто заявив, що буде провадити сам акцію стипендійного фонду й уділюватиме стипендії, в чому додержав слова донині.

Уже наступна Головна Управа на каденцію 1965-67, виконуючи постанову З'їзду Делегатів, виготовила й розіслала при кінці 1965 року інформативний обіжник про створення Стипендійного Фонду при УЛТПА до всіх Управ Відділів та всіх членів з проханням вклучитися в цю акцію і надсилати чи складати до каси свого Відділу пожертви.

З початком 1966 р. почали напливати щедрі пожертви на Стипендійний Фонд так, що до кінця каденції до травня 1967, тобто за півтора року, дійшли до суми \$9,444.92, як це видно з табелі. Такої суми не досягнули пожертви пізніше ні в одній каденції. Ідея допомоги студентській молоді припала до душі й серця всіх членів, які складали пожертви й підписували декларації із зобов'язанням на п'ять літ вплатити задекларовані суми. Але роки минали і забулися підписані декларації, надходили зменшені суми і треба було їх вписувати до індивідуальної картотеки цього ж фонду так, як вони поступали. Деякі члени по двох-трьох роках навіть забули, що існує Стипендійний Фонд і перестали надсилати свої пожертви. Зате приходили все нові і нові добродії цього

фонду. Тут мушу згадати про одного добродія — нині вже покійного, св. п. д-ра Богдана Олесницького, який був чи не найбільшим ідейним пропагатором створення стипендійного фонду та великим любителем молоді, а одночасно й щедрим, бо на його індивідуальній картотеці є записана сума \$900.00. В його пам'ять, замість квітів на свіжу могилу 1974 р., колеги Відділу Нью-Йорк зложили на Стипендійний Фонд при УЛТПА суму \$975.00 та з Відділу Чікаго суму \$665.00.

У табелі Стипендійного Фонду маємо зібраних пожертв за дев'ять і пів років суму разом \$40.388.39, а уділених стипендій на суму \$40,200.00 із сальдом \$188.39. За цей час виплачено 89 стипендій 46 студентам. Стипендії виплачувано переважно по \$500.00, тільки в 1973 році виплачено 10 стипендій по \$250.00 з браку фондів. Також в інших роках є виплачені менші суми, але лише декілька стипендій. Варто подати, в яких містах чи країнах і скільки студіювало студентів: Інсбрук 4, Віден 2, Мюнхен 1, Рим 1, Еспанія 10, Бразілія 3, Аргентина 1, Мексико 1, Чікаго 10, Огайо 2, Філадельфія 3, Детройт 1, Нью Гемшір 1 і Нью-Йорк 6.

Ще кілька слів про "Правильник Стипендійного Фонду", який був затверджений З'їздом Делегатів 1965 р. і розісланий усім скарбникам Відділів. Згідно з тим правильником, покликано до життя Комісію Стипендійного Фонду, до якої постійно входять: як голова — кожноразовий скарбник Головної Управи, а члени — кожноразові скарбники Відділів, які колегіально вирішують призначення стипендії кожному кандидатові та стараються на терені своїх Відділів приєднувати членів до акції цього ж фонду і збирати пожертви. Кожний стипендіят є зобов'язаний повернути стипендії по двох роках від закінчення студій і одержанні права на власну практику, а найдалі до 5 років по закінченні студій — одноразово чи ратами, залежно від його фінансової спроможності.

Тут треба ствердити, що голова Стипендійного Фонду разом з Головною Управою точно дотримуються цього параграфу правильника, і кожний стипендіят, одержуючи першу стипендію, підписує заяву про зворот стипендії, завірену нотарем у місті його студій, яка зберігається в прилогах Стипендійного Фонду. Згадую про це тому, щоб кожний член знов про ці справи, щоб панувало довір'я і пошана авторитету своєї Управи. Останнім часом на ширших сходинах, чи навіть на Загальних Зборах Т-ва були різні запити, мовляв, чи правдою є, що Головна Управа робить дарунки студентам з наших пожертьв на стипендії і т. ін. Багато було запитів, чи вже сплачують стипендії поодинокі кандидати. Так. П'ять стипендіятів почали сплачувати стипендії з давніших років. Один сплатив повністю \$1,000.00, другий \$200.00, а три надіслали на рахунок сплати стипендій: один \$500.00, а два по \$100.00. Останньо декілька Відділів звернулися листовно до Головної Управи по списки студентів, які покінчили студії і повернулися до США. Ми можемо лише приблизно сказати, що з 46 студентів, яким ми уділяли стипендії, закінчили свої студії поверх 30, але лише два з них зголосили свій поворот до Америки, а інші не почувалися до цього обов'язку. В цьому випадку догідніше було б Відділам стежити за такими поворотцями і зголошувати їх поворот

Головній Управі. Тільки всі три студенти з Бразилії, які покінчили студії й одержали дипломи в грудні м. р. (там тоді кінчається шк/рік), написали гарні листи з подяками за поміч і висловили свої турботи, коли то вони стануть свій довг сплачувати.

На цьому закінчує мій звіт і бажаю наступній Головній Управі УЛТПА, з осідком у Чікаго, на порозі другого 25-річчя як найкращих успіхів у розбудові Т-ва в усіх ділянках. А мою 14 літню працю прийміть як одну з цеголок при розбудові Т-ва.

Степан Шуган, книговод.

Д-р мєд. Ростислав СОЧИНСЬКИЙ

Нездійснений задум

Одним з важливих розділів цієї ювілейної книги для відзначення 25- ліття УЛТПА мали бути підсумки інформацій, зібраних в анкетах- запитниках, які складено за ініціативою редакційної колегії, зокрема її головного редактора. Ще в червні 1974 р. ці анкети в понад 600 примірниках з допомогою Головної Управи УЛТПА вислано українським лікарям, дентистам і фармацевтам, членам і нечленам Т-ва, що живуть в Америці, Канаді та інших країнах.

Такі інформації — це безцінний матеріял, на підставі якого можна було б мати правдивий образ нашої ситуації не тільки серед українського суспільства, але й у всіх країнах вільного світу, реєструючи факти, цифри й особи в нашій професійній праці, наукових здобутках, вкладі нашого труду в громадську, політичну й церковну діяльність української еміграції, та інші аспекти нашого зорганізованого й індивідуального життя.

Уже в першому році існування УЛТПА тодішній його голова й основоположник д-р Роман Осінчук робив спроби зібрати такі інформації з допомогою обіжників і листовним та особистим контактом з українськими лікарями й дентистами.

При кінці 1959 року, підготовляючися до святкування 10-ліття УЛТПА, Головна Управа Т-ва доручила авторові цих рядків зібрати матеріали про діяльність Т-ва, його Відділів, стан членства й загалу українських лікарів, дентистів і фармацевтів. Одним із засобів придбати ці матеріали було переведення анкети. З цією метою читачам "Лікарського Вісника" розіслано при 16-му числі журналу (січень 1960) анкетні запитники. Перед Ювілейним З'їздом у Торонто (травень 1960) повернулося 155 виповнених анкетних листків. По кількаразових пригадках (вже після З'їзду) у "Л. В-ку" і на ширших сходинах Відділів та висилці додаткових анкет, до кінця грудня 1960 р. дійшло ще 23 анкети, отже разом відгукнулося на запитник — 178 осіб, тобто 40% тодішнього членства УЛТПА.

Про висліди анкети була поміщена стаття у 20 числі "Лікарського Вісника" (за січень 1961), яка дала дуже цікавий, хоч неповний, статистичний образ нашого членства, а саме: вік, місце походження і закінчення студій, право практики (тоді ще така важлива справа), спеціялізація, наукова і позапрофесійна діяльність, жертвенність на добродійні цілі тощо. Поміщено в ній також низку думок, позитивних і

критичних зауваг, порад і побажань 35 авторів (прізвищ не подано), які відповіли на точку в анкеті: "Примітки й побажання".

Ті анкети, які зберігаються в архівах Головної Управи, збагатили матеріали, що задокументували наші надбання й недоліки в минулому та дали майбутнім проводам Т-ва дорожовказ потенціяльних можливостей роботи в майбутньому.

Перед закінченням 25-ліття УЛТПА ми надіялися, що вдасться нам зібрати ще більше інформацій, які дали б ще кращий, живіший і повніший образ нашої професійно-лікувальної громади, бож за останніх 15 років членство УЛТПА зросло на 26% (!). Однаке — ми розчарувалися... До кінця листопада 1974 р. прийшли 62 виповнені анкети. Після пригадки Управам Відділів вплинуло до кінця січня ц. р. ще 36 анкет, до кінця березня ще 10, отже разом ми одержали 108 анкет, з того тільки 98 від членів УЛТПА, тобто тільки від 16% усього членства Т-ва.

Не знаємо причин нездовільного висліду акції для цієї, на нашу думку, важливої справи. Можемо тільки догадуватися. 84 % нашого членства відгукнулися на наш заклик... мовчанкою. Це не скромність, ані не страх перед публікацією прізвищ, бо ми запевнили повну анонімність. Публікуватися мали тільки статистичні дані, голі цифри, так як це було в січні 1961 р. Якщо ж анкети мають забагато питань, тож не вимагалось відповідати на всі питання в подробицях, можна було подати найкоротші інформації.

Ми знаємо, що серед нас є багато діячів медичної науки, професорів медичних шкіл, директорів шпиталів, чи важливих їх відділів, провідників громадських, політичних і церковних організацій, письменників, поетів і журналістів, музикологів і музик, співаків і диригентів, спортовців і колекціонерів, малярів і фотографів, подорожників і етнографічних дослідників, церковних діячів, учасників визвольних змагань і політичних в'язнів, а також великих жертводавців, які підтримують і поживляють громадське життя. Однаке без повного числа анкет ми не можемо подати докладних цифр. А ці цифри були б імпозантні...

Щоб не бути голословним, ми подамо один тільки приклад. На прохання Головної Управи нашого Т-ва інж. Андрій Пащук, член екзекутиви Фонду Катедр Українознавства при Гарвардському університеті, сповістив нас, що 375 членів УЛТПА пожертвували на цей Фонд 316 тисяч доларів. Цю колосальну суму наші колеги подарували одній тільки установі. На жаль, не маємо докладних даних про інші індивідуальні й збірні, не раз кільканадцятьсячні пожертви, які помогали будувати школи, народні domи, церкви, музеї, видавати книжки, підтримувати наукові інституції, харитативні й молодечі організації тощо.

Хоч наш задум не здійснився, бо ми не могли помістити в цій книзі статистичної аналізи проявів нашого життя через недостатнє число одержаних анкет, ми однаке надіємося, що наші зусилля не пішли в неворот віків і що колеги, які досі не відгукнулися на наш заклик, читаючи ці рядки, перешлють нам свої виповнені анкетні запитники, щоб їх можна було використати в найближчих числах "Лікарського Вісника", чи в "Матеріялах до історії української медицини" (2-ий том) для документованої інформації для нас і про нас.

Українські лікарі у Венесуелі

Коли в Європі в 1947 році знову стала грозити нова світова пожежа у зв'язку з тодішньою берлінською кризою, одна частина українських біженців Німеччини й Австрії, що через брак родини в США чи Канаді не мали жодних надій на скорий виїзд за океан, рішилася емігрувати до південно-американських країн, що в тому часі почали набирати емігрантів.

І так у роках 1947-1950 прибула до Венесуелі велика група українців у числі яких 4-5 тисяч осіб, з яких близько 90% поселилися в північно-центральній частині Венесуелі у федеральному дистрикті, тобто в Каракасі й у близьких до Каракасу провінціях — Каратобо, Арагва та Міранда.

Першим українським лікарем, що прибув до Венесуелі, була д-р Софія з Мішкевичів Припхан, що приїхала до Пуерто Кабейо 2 грудня 1947 р. зі своїм чоловіком інж. Богданом Припханом та двома синами.

Коли її родина перенеслася до Каракасу з перехідного емігрантського табору в Тромпільйо й поселилася при вулиці Сабана Гранде 178, цей дім став осередком, до якого заїжджали й де збиралися українці, що прибували до Венесуелі.

У тому ж самому домі оселився з початком 1948 року д-р Лев Стаковський, що пристився на працю, як урядовець IPO (міжнародна організація біженців), а пізніше там же проживав д-р Роман Припхан, що також почав працювати в IPO у серпні 1948 р.

Як в IPO, так і в домі при Сабана Гранде, від самого початку розгорнулася інтенсивна праця над організацією українського громадського життя на венесуельській землі.

І так уже в серпні 1948 р. православний священик о. П. Ковальчук відправив першу Службу Божу в заїмпровізованій церкві на Сабана Гранде, а місяць пізніше о. д-р П. Хруш відправив Службу Божу в церкві на горі Кальварії. Цю церкву архієпископ Каракасу призначив для українців-католиків.

У серпні 1948 року був створений організаційний комітет української громади під головуванням інж. Івана Лазаренка. До комітету ввійшли також: інж. Володимир Коваль, інж. Антін Король, інж. Богдан Припхан, д-р Роман Припхан, д-р Лев Стаковський і Венедикт Васюк.

Після розквіту нашого національно-культурного життя у Венесуелі в роках 1947-1953, коли збудовано наші два народні domi й дві українські церкви в Каракасі й Валенсії, коли ми мали вже гарний хор, театральний гурток, коли вже існував спортивний клуб "Січ" і при Народному Домі була створена українська школа — наші організації стали ступнево піду падати через масовий виїзд наших громадян, головно селян і робітників, до США й Канади внаслідок дуже несприятливих економічних обставин та умов праці для цієї кляси людей. Також виїхали звідси ті інтелігенти, які не мали конкретних професій, таких, як лікарі чи інженери. Через те число українців значно зменшилося і під теперішню пору живе у Венесуелі близько 1000-1200 осіб українського походження.

Між українцями, що від 1947 р. дотепер перебували або живуть у Венесуелі було 15 лікарів, з яких сім закінчили медичні студії в Європі, а вісім здобули лікарські дипломи у венесуельських університетах.

До першої групи належить д-р Клявдія з Семиків Гензенгазен, народжена у Львові 1916 року, закінчила мед. студії в київському університеті 1939 р., працювала як гінеколог у Києві, а пізніше в Парижі. У Венесуелі не займалася медициною.

Її син, д-р Микола Гензенгазен, народжений 1946 р. в Парижі, здобув диплом лікаря в Каракасі, де також спеціалізувався в гінекології. Тепер працює в гінекологічному відділі державного шпиталю в Порлямар-Ісля Марг'аріта й виконує приватну практику у власній клініці.

Д-р Володимир Жизневський, народжений 1948 р. у Венесуелі, скінчив медичні студії у Валенсії 1971 р. Складавши успішно іспит для чужинецьких лікарів у США, зробив інтернат у шпиталі Бет Ізраель у Брукліні і тепер є на другому році психіатричної резиденції в шпиталі Бет Ізраель на Манхеттені в Нью-Йорку.

Д-р Олександер Лев, нар. 1901 р. в Яворові, одержав диплом лікаря у Львівському університеті 1933 р., знострофікував диплом у Центральному університеті Венесуелі 1956 р. і працював як окружний лікар у Гвірії, на сході Венесуелі, напроти острова Тринідар. Тепер на емеритурі, живе в Каракасі зі своєю родиною.

Д-р Леонід Луценко, нар. 1942 р. в Полтаві. Закінчив лікарські студії в Центральному університеті в Каракасі 1966 р. і там же зробив спеціалізацію в хірургії. Працює в катедрі хірургічної техніки в Центральному університеті Венесуелі, а крім того є хірургом у шпиталі венесуельського Інституту соціального забезпечення і має свою приватну практику.

Д-р Галія з Нопенків Морено, нар. 1944 р. в Німеччині, закінчила медичні студії в Центральному університеті у Венесуелі, де також спеціалізувалася як анестезіолог. Працює у своїй спеціальності в університетському шпиталі в Каракасі.

Д-р Людмила Макаренко-Починок, народжена в Катеринодарі на Кубані, походить із козацького роду. Закінчила медицину в Карловому університеті в Празі 1942 р. 1959 р. знострофікував медичні студії в Центральному університеті у Венесуелі і там же працює професором при катедрі гістології та ембріології, де опублікувала декілька своїх наукових праць. Крім цього, працює як загальний лікар у венесуельському Інституті соціального забезпечення. Треба додати, що має теж абсолюторію філософічного факультету Українського Вільного Університету в Празі. Брала активну участь в українському громадському житті в Каракасі й була заст. голови й секретарем Жіночої Секції при Українській Громаді в Каракасі.

Д-р Софія з Мішкевичів Припхан, нар. 1910 р. в Стрию, одержала диплом лікаря в Брні (Чехо-Словаччина). Працює як лікар-паразитолог у Міністерстві Здоров'я. Брала й бере живу участь в українському суспільнно-громадському житті у Венесуелі. Очолює тепер Жіночу Секцію при Українській Громаді і від її оснування входила до управи як секретар або заст. голови. Тепер займається суботньою школою при Громаді.

Д-р Роман Орест Припхан, нар. у Станиславові 1919 р. Студіював медицину у Львові та в Познані, одержав диплом лікаря у Відні. Знострофікував диплом у Каракасі 1953 р. Працював у психіатричних державних шпиталах в Анаре й Барбуля і тепер працює як психіатр у венесуельському Інституті соціального забезпечення та в Інституті соціального забезпечення Міністерства Освіти. Має приватну практику як психіатр та електро-енцефалографіст і в спілці з еспанським психіатром має приватну психіатричну клініку у Валенсії. Є членом

Асоціації Венесуельських Психіатрів і був головою, секретарем і скарбником її секції в Естадо Карабабо. Був членом основником Української Громади в Каракасі, займаючи пост секретаря в її організаційному комітеті. Був головою Української Громади в Каракасі 1953-1956, головою Української Громади Валенсії 1956-57 і її секретарем від 1957 р. дотепер. Репрезентував українські організації з Венесуелі на першому і другому конгресах СКВУ в 1967 і 1973 роках.

Д-р Готфрід Рибак, нар. 1944 р. в Німеччині. Закінчив медичні студії у Валенсії 1968 р. Тепер спеціалізується в анатомічній патології в Лексінгтонському університеті.

Д-р Тамара Самохін, нар. в Кременчузі, закінчила медичні студії у Валенсії в університеті Карабабо. Спеціалізувалася в гінекології в Центральному університеті у Венесуелі. Працює на гінекологічному відділі центрального шпиталю в Марано, де також має свою приватну практику.

Д-р Марта з Мартинюків Сегура, нар. у Львові, закінчила медичні студії 1968 р. та спеціалізацію в анестезіології в Каракасі, де також тепер працює в загальному шпиталі Міністерства Здоров'я.

Д-р Лев Стаковський нар. 1911 р. на Україні, закінчив медичні студії в Празі 1936 р., бувши разом зі своїм батьком на першій еміграції, де також спеціалізувався в недугах горла, носа й вуха. В Каракасі зностріфікував свій диплом та працював як оторіноларинголог у протитуберкульозному шпиталі Альгодональ в Каракасі та виконував приватну практику.

Д-р Л. Стаковський має величезні заслуги в розбудові українського національно-суспільного життя у Венесуелі. Як урядовець IPO допомагав усім новоприбулим імігрантам знайти контакти та влаштуватися на роботу. Був основником Української Громади в Каракасі та її першим головою. Очолював Управу Громади від 1949 до 1953 року, в роках найбільшого розквіту наших організацій у Венесуелі. За його заходами зорганізувався в Каракасі драматичний гурток, що зміг у досить важких та невідповідних умовинах поставити на сцені Народного Дому "Наталку Полтавку" й "Запорожця за Дунаєм", в якому д-р Стаковський, маючи знаменитий бас, відігравав майстерно ролю Карася. Незгода й ворожнеча між різними українськими групами у Венесуелі і також потреба заняться серйозно нострифікацією свого диплому віддалила його від громади і від 1954 року він лише спорадично появлявся на українських імпрезах; займався лікарською практикою та своїм приватним життям. Помер на рака легенів 1968 р.

Д-р Роман Филипович, нар. у Львові, закінчив медичні студії в Празі, зностріфікував свій диплом у Венесуелі і спеціалізувався у хворобах легенів. Працював за своєю спеціальністю в державному туберкульозному шпиталі в Марокоїбо й Кабімас. Виїхав до США 1963 року і працює як загальний лікар у штаті Міннесота.

Д-р Андрій Якимець, нар. 1949 р. у Валенсії, де закінчив медичні студії 1972 р. Тепер робить інтернішіп у шпиталі Елмгарст у Нью-Йорку, де думає також спеціалізуватися.

Д-р Богдан Дикун, нар. в Стрию, студіював у Відні дентистику, а тепер є професором у Стоматологічному факультеті Андійського університету в Меріді.

Д-р Одарка Наумко, нар. в Німеччині, дипломована як лікар-стоматолог у Каракасі 1969 р., працює як дентист у приватному ліцеї Клярет та має свою приватну практику.

Під теперішню пору у Венесуелі студіюють медицину такі українці: Юрій Божко 6-й рік і Марта з Припханів Коваль 5-й рік медицини в Каракасі, Таїса Поліська 2-й рік, Віктор Бойко й Христина Припхан 1-й рік у Валенсії.

У Венесуелі існує 7 лікарських факультетів, що випускають річно 400-500

лікарів, та 4 стоматологічні факультети з річним випуском 100-150 лікарів-дентистів.

Майже всі лікарі працюють на державних посадах у Міністерстві Здоров'я, Інституті соціального забезпечення або в Інституті соціального забезпечення Міністерства Освіти, а крім того багато з них мають приватні практики. Однаке ця остання можливість є тільки у більших містах, бо провінція у Венесуелі дуже бідна, і, не маючи державної посади, лікарям важко прожити на самій приватній практиці.

Лікарі на державних посадах заробляють від 650-1000 доларів у місяць. Крім того, маючи приватну практику, лікар може заробити від 1000-3000 дол. у місяць, що залежить від його спеціальності й від місця положення його кабінету. В університетах за цілоденну працю платять від 800-1500 дол. місячно. Найнижча місячна платня некваліфікованого робітника у Венесуелі є 105 доларів.

В останніх роках починає відчуватися у Венесуелі надпродукція лікарів через те, що університети випускають іх у щораз більшій кількості, бо немає обмежень ні вступних іспитів для тих, що записуються на медицину, а державні інституції не створюють досить нових місць для нових лікарів. Через те є багато лікарів без сталих посад і живуть вони з заступництва та з приватних практик, що мають дуже малу клієнтню та низькі ставки за візити.

Це відчувають на собі найбільше нові лікарі, головно з провінції, що не мають відповідних зв'язків, щоб десь приміститися. Тому багато з них складають тут американські іспити для чужинців і переїжджають до США, де працюють як дежурні лікарі й резиденти. Після скінчення резидентури багато з них залишається у США.

Лише лікарі із старшої генерації беруть активну участь у нашему громадському житті. Молодші лікарі, що родилися в Європі й студіювали у Венесуелі, ще трохи відчувають українську проблематику, але ніхто не зумів їх приєднати до громадської роботи. Наші молоді лікарі, народжені у Венесуелі, знають дещо про українські справи, але вони їх не відчувають й ними не цікавляться. Все ж таки вони не зовсім відчужуються, бо, живучи в емігрантському окруженні, відчувають на своїх батьках і на собі самих дискримінацію чужинців, а також, хоч у менший мірі, і на своїх дітях, народжених у Венесуелі.

Українські молоді лікарі з Венесуелі, що працюють у США, більше ідентифікуються там з південно-американцями й шукають радше їхнього товариства, а не українського. Причиною цього є правдоподібно те, що американські лікарі трактують їх наївні з порторіканцями, а наші лікарські й громадські кола не мають з ними достатнього контакту, щоб їх приєднати до українського середовища.

Останнім часом виринув у Венесуелі проект, щоб створити Українське Академічне Товариство, яке складалось би з секцій: лікарської, інженерської та збірної з інших професій. Коли б зреалізувався цей проект, то лікарська секція цього товариства вишиле репрезентацію на З'їзд УЛТПА, що має відбутися в Нью-Йорку, в травні 1975 р., з нагоди його 25-річчя.

Д-р мед. Роман Припхан

Українські лікарі в Бразилії

Доктори медичної професії:

1. **Д-р Альфонсо Антонюк**
Нар. 18 січня 1935 у Прудентополіс, закінчив медичні студії у Федеральному університеті в Куритибі, спеціаліст у неврохірургії, замешкав у Куритибі при вул. Сан Педро, 750 — Алто Кабрал, Куритиба, Парана.
2. **Д-р Ніна Баранська**
Живе в Куритибі.
3. **Д-р Галина Барановська**
Мешкає в Сан Павло при вул. Фрий Канека, 972.
4. **Д-р Едсон Бардаль**
Нар. 11 лютого 1949 в Куритибі, закінчив медичні студії в Католицькому університеті 1973 року, спеціаліст офтальмології, мешкає при вул. Професор Фернандо Морийра, 186.
5. **Д-р Євген Гаднюк**
Нар. 1936 року, медичні студії закінчив у Федеральному університеті в Куритибі 1974 р., працює як загальний лікар, мешкає в місті Кампо де Мовром.
6. **Д-р Орест Денешук**
Живе в Сан Павло.
7. **Д-р Августин Кішка**
Нар. в Іваї Кальмоні, Парана, закінчив медичні студії у Федеральному університеті в Куритибі, працює як загальний лікар, замешкав у місті Понта Грассі, при вул. Бензямінь Константе ч. 1059.
8. **Д-р Володимир Ковальчук**
Нар. 1941 р. в Тернополі, Україна, приїхав до Бразилії 1949 р., закінчив медичні студії в Католицькому університеті в Куритибі 1968, працює як загальний лікар у шпиталі Серця Ісусового в Прудентополіс, мешкає в Прудентополіс — Парана.
9. **Д-р Василь Купиця**
Мешкає в місті Сан Павло при вул. Пашико Шавес 1206.
10. **Д-р Лавро Богдар Куччинський**
Нар. 8 жовтня 1950 в місті Каноїняс в Санта Катаріна, закінчив медичні студії у Федеральному університеті в Куритибі 1974 р., працює як загальний хірург, мешкає при вул. Гояс 1430, Куритиба, Парана.

11. **Д-р Евген Лапчак**
Закінчив медичні студії в Куритибі, працює як загальний лікар, мешкає в Кампо Мовроні.
12. **Д-р Філіп Лукаш**
Нар. в Rio Azul — Парана, закінчив медичні студії в Євангельському університеті 1974 р., працює як загальний лікар і в шпиталі, мешкає в місті Сан Карлос до Ivaí — Парана.
13. **Д-р Зенон О. Максимчук**
Нар. 22 липня 1921 в Стрию, Україна, закінчив медичні студії в Фрайбурзі, Німеччина, 1947 р., спеціяліст клінічних аналіз, клінічна ліабораторія, мешкає при вул. Іпранга 667 у Mori дас Крузес, Сан Павло.
14. **Д-р Павло Мирошниченко**
Мешкає при вул. Ровсінол 145, Сан Павло.
15. **Д-р Вероніка Любомира Терлецька Лийти Оліва**
Мешкає при вул. Вириядор Вашінгтон Мансур 345, Куритиба. Спеціялістка в анатомії і патології.
16. **Д-р Григорій Пелюхно**
Нар. 28 серпня 1942 р. на Київщині, закінчив медичні студії в Євангельському університеті в Куритибі 1974 р., анестезіолог, мешкає в Acis Шатубріян.
17. **Д-р Роман Сесак**
Нар. 18 березня 1927 р. в місті Марешал Малет, Парана, закінчив медичні студії в Федеральному університеті в Куритибі 1952 р., курси спеціалізації робив у Барселоні, в Парижі, та в США, спеціяліст очних недуг, мешкає при вул. Совза Навес 448, Лондріна — Парана.
18. **Д-р Юліян Скульський**
Живе в місті Сан Павло.
19. **Д-р Йосиф Тихий**
Нар. 24 квітня 1936 р. в Прудентополіс, закінчив медичні студії у Федеральному університеті в Куритибі 1962 р., працює у власному шпиталі — спеціяліст дитячих хвороб, мешкає у Гварапуаві — Парана.
20. **Д-р Лео Хома**
Нар. 11 грудня 1936 р. в Марешал Малет, закінчив медичні студії в Католицькому університеті в Куритибі 1962 р., спеціяліст грудних хвороб, мешкає при вул. Дезембаргадор Отавіо до Амарал 704, Куритиба, Парана.
21. **Д-р Нівтон Шнір**
Нар. 1931 р. в Кампо Мовроні, закінчив медичні студії у Федеральному університеті в Куритибі 1955 р., спеціяліст серцевих хвороб, мешкає при вул. Аніта Гарібалде 749, Понта Гросси.
22. **Д-р Мілтон Шлак**
Живе в Куритибі.
23. **Д-р Андрій Селсо Шлак**
Нар. 26 липня 1942 р. в місті Апукарані, закінчив медичні студії у Федеральному університеті в Куритибі 1956 р., спеціяліст травматології і ортопедії, мешкає при вул. Понта Гросса б/н, Апукарані.

Доктори дентистичної професії:

1. **Д-р Омелян Антонюк**
Нар. у Прудентополіс, закінчив студії у Федеральному університеті в Куритибі, працює як загальний практик у власному кабінеті, мешкає у Гварапуаві.
2. **Д-р Ольга Баран**
Нар. 17 січня 1933 р. в Прудентополіс, закінчила студії в Естадуальнім університеті в Понта Грассі 1957 р., спеціялістка дитячої дентистики, має власний кабінет, мешкає при вул. Жулія Вандерлій 721, Понта Грассо.
3. **Д-р Марта Федусенко Бєга**
Нар. 15 вересня 1933 на Полтавщині, закінчила студії в Естадуальнім університеті в Понта Грассі 1957 р., працює в загальній практиці, мешкає при вул. Бразілію Рібас 437, Понта Грассо.
4. **Д-р Ляриса Брилінська**
Закінчила студії у Федеральному університеті в Куритибі і там мешкає, працює в загальній практиці.
5. **Д-р Іван Гапонюк**
Закінчив студії у Федеральному університеті в Куритибі, працює як загальний практик, мешкає в Апукарані.
6. **Д-р Стефанія Колодійська Гемттер**
Працює як загальний практик, мешкає при вул. Карлос де Карвалю 58, Куритиба.
7. **Д-р Дем'ян Килрів**
Нар. 6 вересня 1928 р. в Порто Уніон, Санта Катаріна, закінчив студії у федеральному університеті в Куритибі 1951 р., мешкає при вул. Праса Руй Барбоза 321, Апукарана — Парана.
8. **Д-р Теодозія Кривий**
Нар. 1942 р. в Іваї Кальмоні, закінчила студії у Федеральному університеті в Куритибі 1972 р., мешкає в Куритибі, де працює в загальній практиці у власному кабінеті.
9. **Д-р Ірина Рибка**
Мешкає в Куритибі, при вул. Бенжамінь Констант 26, працює у власнім кабінеті в загальній практиці.
10. **Д-р Евген Сабатович**
Нар. 16 квітня 1949 в Прудентополіс, закінчив студії в Естадуальнім університеті в Понта Грассі, працює в Прудентополіс як загальний практик у власнім кабінеті.
11. **Д-р Клявдій Сабатович**
Нар. 14 серпня 1944 в Прудентополіс, закінчив студії в Естадуальнім університеті в Понта Грассі, мешкає в Прудентополіс і має власний кабінет як приватний практик.
12. **Д-р Володимир Степанович**
Нар. на Полтавщині, закінчив студії у Федеральному університеті в

Куритибі, мешкає в Іраті, Парана, де працює як загальний практик у власному кабінеті.

13. *Д-р Тереса Шафранська*

Нар. 1934 в Прудентополіс, закінчила студії в Естадуальнім університеті в Понта Гросси 1957 р., працює як загальний практик у власному кабінеті, мешкає при вулиці Ріашуело 650, Понта Гроссо.

Подала д-р дент. мед. Ольга Баран

БІОГРАФІЇ

Д-р дент. мед. Семен Кочій

Українське Лікарське Товариство Північної Америки, а особливо його Іллінійський Відділ, може похвалитися, що в рядах почесних членів має скромного, але загально відомого громадянина, д-ра Семена Кочія.

Д-р Семен Кочій — це живий приклад активного українського патріота, відданого своїй Церкві та своєму народові, для якого він віддано та жертвоно працював в Америці, а особливо в Чікаро, від часу свого поселення. Він не піддався асиміляції, а зберіг своє національне українське "я". Милий своєю зовнішністю та життєрадісний своєю вдачею, він і тепер на 79-му році життя є працьовою та активною людиною.

Д-р Семен Кочій уродився 12 лютого 1897 року в селі Плесківці, Тернопільського повіту, в селянській родині Степана та Євдокії Кочій. Закінчивши народню школу в родинному селі, ходив він ще чотири роки до української гімназії в Тернополі.

За намовою свого дядька, Дмитра Гоя, що вже був тоді в Чікаро, Семен прибув до Чікаро в 1912 р., маючи 14 років. Спочатку працював у друкарні, де накладав папір на машини, а по році став друкарем, працюючи так 5 років. Вечорами він учащав на курси англійської мови. В 1917 р. виїхав до Вальпарізо, Інд., де й закінчив середню школу (гайскул) в 1920 р. Повернувшись до Чікаро, вступив на студії до Чікагського університету на "Прі-медікал Коледж", який закінчив 1924 р. ступенем "Бечелор офф Саенс". У тому часі перервав тимчасово студії та пішов на працю до чікагського Уряду Здоров'я, як бактеріолог і гістолог. По трьох роках праці, зібравши трохи грошей на дальші студії, вступив він до дентистичного факультету в Нортвестерн університеті і закінчив його 1931 р. В тому самому році, після приписаних штатних іспитів, відкрив дентистичний кабінет в українській дільниці при Чікаго Евеню, де працює до сьогодні.

Від початку свого перебування в Чікаго він приєднався до хору ім. Лисенка і драматичного гуртка при церкві св. о. Миколая і був там активним членом аж до закінчення своїх студій. Одночасно працював у Гуртку Української Молоді, викладаючи українську історію, географію та літературу. 1913 р. вступив до духової оркестри ім. Тараса Шевченка, в якій працював кільканадцять років, аж до її розв'язання.

1923 р. на прохання о. В. Стецюка, тодішнього пароха церкви св. о. Миколая, став учителем українознавства в тодішній українській школі і був першим світським учителем у дяківській школі. Дяком-учителем був тоді Дмитро Атаманець.

Кілька років д-р Kochій був секретарем Горожанського Клубу, що був свого роду українською суспільною опікою. Був він теж секретарем 221 Відділу УНСоюзу. 1933 р. оснував Лігу Української Молоді Північної Америки, а згодом був співосновником Організації Українських Професіоналістів.

Як активний член своєї парафії св. о. Миколая, в роках 1934-1952 д-р Kochій був головою Комітету будови цілоденної школи, а 1952 р. подарував цій школі свою цінну бібліотеку. 1941 р. був головою Світського комітету для організування Євхаристійного Конгресу Східних Обрядів, на якому виголосив доповідь.

По заснуванні УЛТПА д-р С. Kochій став одним з перших членів Відділу Ілліної. Пізніше був кілька разів членом Управи, як теж членом Статутової Комісії. Він теж виконував протягом багатьох років обов'язки адміністратора "Лікарського Вісника".

Д-р С. Kochій був одружений з українкою Євдокією Будник, а пізніше по її смерті одружився вдруге також з українкою, ідейною пластункою Степанією Костів. Обое вони надалі беруть активну участь у нашому громадському та церковному житті та щедро жертвують на народні цілі.

Д-р С. Kochій, як людина широко обізнана з українським життям на американському континенті за останніх 60 років, часто поміщував свої спомини в українській пресі та подавав їх на принагідних імпрезах. Життєвий його шлях багатий цікавими переживаннями та корисною працею для народу, з якого він вийшов. Без перебільшення можна сказати, що він є людиною гідною наслідування. Хай Бог благословить його та даст йому змогу працювати на многая літа!

Д-р мєд. Г. Щербанюк

Проф. д-р мед. Василь Плющ

Василь Плющ народився 28.12.1902 року (10.1.1903 р. за новим стилем) у Варшаві, в козацько-шляхетській родині. Батьки його брали активну участь у тогочасному українському національному рухові. Старший брат Олекса був українським письменником.

У 1919 році В. Плющ закінчив Першу класичну гімназію в Чернігові. У 1917-1921 рр. брав активну участь у національному рухові, як організатор та голова Української учнівської спілки, отаман Першого українського загону скавтів та голова Української юнацької спілки в Чернігові. Пізніше належав до СВУ.

У 1928 закінчив 1-ший Київський державний медичний інститут, опісля працював у медичних клініках Києва, одержав звання лікаря та лікаря фахівця з туберкульози й був керівником Міжкрайового протитуберкульозного диспансера в м. Рівне на Одещині.

Від 1931 до 1943 р. працював молодшим, а потім старшим науковим співробітником та вкінці професором Українського центрального науково-дослідного інституту туберкульози в Києві, посідаючи там посади наукового співробітника, керівника клінічного відділу, керівника відділу наукового керівництва периферійними установами та вченого секретаря інституту. Одночасно був викладачем катедри туберкульози Київського інституту для удосконалення лікарів, деканом факультету Народнього університету здоров'я, туберкульозним інспектором України, інспектором Відділу науки Народнього комісаріату охорони здоров'я, одним з організаторів і першим ученим секретарем Українського наукового товариства фтизіятрів, членом Тубсекції вченої ради наркомздрава та ін. У 1939 р. організував Львівську філію Українського науково-дослідного інституту туберкульози (тепер Львівський науково-дослідний інститут туберкульози) і був її директором. У 1939 р. одержав науковий ступінь кандидата медичних наук, а в 1941 доктора медичних наук.

Під час німецької окупації був директором та науковим керівником Українського науково-дослідного інституту туберкульози в Києві,

професором та керівником катедри туберкульози Київського медінституту, професором при катедрі внутрішніх хвороб Львівського державного медінституту (чи так зв. медфахкурсів), професором-гостем Медичного факультету Братіславського університету, професором у резерві та керівником Першої української амбуляторії в Берліні, організатором та членом управи Лікарської палати в Києві.

Після другої світової війни працював лікарем-консультантом у Гановері (УНРРПА та IPO), заввідділом шпиталю "Александер" у Гановері та протитуберкульозної санаторії в Гавтінгу і, нарешті, у 1956-1974 керівним лікарем (з 1970 консультантом) протитуберкульозної лікарні та санаторії у м. Зільберг (Німеччина).

За час своєї праці в Україні та Німеччині проф. В. Плющ опублікував 120 наукових праць з ділянок патогенези, патологічної анатомії, патологічної фізіології, діагностики, перебігу та лікування епідеміології туберкульози, з соціальної гігієни, історії української медицини. Він автор монографій: "Штучний пневмоторакс" (100 стор., Київ, 1928), "Віддалені наслідки штучного пневмотораксу" (50 стор., Київ, 1934), "Клініка гематогенно-дисемінованої туберкульози легенів" (288 стор., Київ, 1939 — це була одна з перших у світі монографій на цю тему), "Гематогенно-дисемінована туберкульоза" (400 стор., Київ, 1941), "Охорона здоров'я в Україні" (250 стор., Мюнхен, 1956), "Нариси з історії української медицини та освіти" (342 стор., Мюнхен, 1970 — це була перша цього типу праця в історії української медицини).

Він склав перші в історії української медицини нариси про неї, опубліковані в "Енциклопедії українознавства" (том 1, книга 3 та т. II, книги 1-6) та в англомовній "Ukraine; A Concise Encyclopaedia" (vol. II, Toronto 1971). Його перу належать також: "Руководство по санаторному лечению туберкулеза" (том 1-2, Москва, 1938), про туберкульозні санаторії України та кількаадесят гасел про різні галузі медицини та видатних українських учених-медиків в "Енциклопедії українознавства" та декілька науково-популярних брошур на медичні теми.

Після другої світової війни проф. В. Плющ брав дуже активну участь у науковому, громадсько-національному та політичному українському житті в Німеччині. Він був одним із засновників та керівником Медичної Секції УВАН, одним з засновників Українського Історичного Товариства, першим головою Ради Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині та головою його Управи, заступником голови УСХС Німеччини, організатором та керівником УСХС у Північній Німеччині, членом української презентації на англійську окуповану зону, головою Ради УМСО, членом Крайової Пластової Ради англійської зони, одним з основоположників та головою Спілки Визволення України на чужині. У 1970 р. його обрали вченим секретарем, а в 1972 р. заст. президента УВАН в Європі. Проф. д-р В. Плющ є дійсним членом-керівником Медичної Секції УВАН, дійсним членом НТШ, УІТ, членом засновником Німецького Товариства Торакологів та низки інших українських і німецьких товариств, головою Краєвої Булави пластунів-сеніорів Німеччини, членом редколегії журналу УЛТПА "Лікарський Вісник", редактором медичних гасел

"Енциклопедії українознавства" та гол. редактором книжки "Матеріали до історії української медицини". Нью-Йорк-Мюнхен, 1975.

На загальноісторичні (з історії новіших українських визвольних змагань) та політичні теми написав біля 40 праць українською, англійською та німецькою мовами, з них монографії: "Історія СВУ" (Мюнхен, 1951/54), "Правда про хвильовизм" (Мюнхен, 1954), "З ідеологією чи без неї" (Лондон, 1954), "Лікарі, політичні та громадські діячі українського руху" (Мюнхен, 1968-69), "Mord am ukrainischen Volk" (Munchen, 1973), "Genocide of the Ukrainian People" (München, 1973), "Боротьба за українську державу під совєтською владою", "Підпільні українські організації в Україні в рр. 1920-1941", "Розгром української еліти та українського селянства" (Лондон, 1973). Тепер проф. д-р В. Плющ працює далі над історією української медицини та готове видання збірки вибраних наукових праць із туберкульози.

Д-р мед. Роман Осінчук

Проф. д-р мед. Леонтій Людомир Дмоховський

Д-р Леонтій Дмоховський уродився 1 липня 1909 р. в Тернополі (Західна Україна). Батьком його був довголітній суддя Роман Дмоховський, який до своєї емеритури за польської окупації Зах. України жив у Перемишлі, і з цим містом є зв'язані молоді літа доктора. В Перемишлі закінчив він елементарні та гімназійні студії і там же в українській гімназії склав матуральний іспит з відзначенням 1927 р. По матурі записався на Медичний факультет Львівського університету і в ньому одержав диплом лікаря 1933 р. Як у гімназії, так і під час медичних студій відзначався великою пильністю та непересічними здібностями.

1935 року після шпитальної обов'язкової практики у Львові, хоч і як важко було тоді українцеві дістати якунебудь наукову позицію, д-р Л. Дмоховський дістався на становище асистента відділу бактеріології та експериментальної медицини до Гігієнічного інституту у Варшаві. Там упродовж трирічного перебування під доброю кермою знаного науковця проф. Людвіка Гіршфельда, зачав свою наукову кар'єру, підготовивши дисертаційну працю, та в 1937 р. одержав ступінь доктора медицини "summa cum laude".

У 1938 р., одержавши стипендію з фундації Якова Потоцького для дослідів над пістряком, виїхав до Лондону та працював у відомім науковім осередку т. зв. Імперіальнім інституті для дослідів пістряка. В Англії захопила його друга світова війна. Залишивши надалі працювати в цьому ж інституті, прийняв англійське громадянство 1947 р. і там же одружився.

У 1946-49 рр. працював як науковий дослідник та асистент у відділі експериментальної патології і дослідів над новотворами в Медичній школі Університету Лідс (Англія), і висунувся там поступово на передові позиції,

ставши 1949 р. доцентом, а 1950 р. т. зв. "рідером". У 1949 р. в університеті Лідс осягнув другий науковий ступінь доктора філософії. Звідти неодноразово виїжджав з науковими доповідями до Америки, Франції, Німеччини й Італії. Від 1946 до 1953 р. викладав одночасно в тому ж університеті предмет мікробіології.

У 1953-54 рр. працював як "візітінг асошійт" професор мікробіології в Медичному коледжі Колюмбійського університету в Нью-Йорку. Тут мав нагоду зустрічатися з американськими науковцями. Завдяки цьому одержав пропозицію залишитися в США і 1954 р. перейшов на працю до Гюстону (Тексас), де від 1954 до 1955 р. працював спершу як професор анатомії в Бейлор університеті, "Коледж оф Медісін" та як консультант для експериментальної патології в Тексаськім університетськім шпиталі "Андерсон Госпіталь енд Тумор Інстітют", а вже від 1955 як професор мікробіології при згаданому коледжі; від 1965 як професор віролог і директор вірології і електроно-мікроскопії в Андерсонівському шпиталі та в Інституті для дослідів над новотворами. Крім цього, від 1955 р. став також професором експериментальної патології в післяградуаційній Медичній школі університету в Тексасі і досі залишається членом факультету згаданої школи. У 1965 р. Регенційна Рада (Board of Regents) Тексаського університету створила окремий департамент вірології для д-ра Д. Дмоховського, як признання за його наукові досягнення в новотворовій вірології, та зробила його першим професором і директором цього нового департаменту.

Від 1974 р. в Андерсонівському шпиталі та Пістряковому інституті продовжує свою науково-дослідну працю як професор віролог та директор відділу вірології на емеритурі.

Д-р Л. Дмоховський брав і бере дуже живу участь у міжнародному науковому світі, виголошуючи свої наукові доповіді на численних наукових з'їздах США, Канади, Південної Америки та в різних країнах поза Америкою, а від 1958 р. також на наукових з'їздах українських лікарів США та Канади.

Д-р Л. Дмоховський є членом різних професійних та наукових товариств, хоч би згадати: Патологічне Т-во Великої Британії та Ірландії (1942), Т-во Загальної Мікробіології, Нью-Йоркське Т-во Електронної Мікроскопії, Американська Асоціація для Дослідів Пістряка, Н. Й. Академія Наук, Т-во Експериментальної Біології та Медицини, Панамериканське Т-во Пістрякової Цитології, Американське Т-во Біології Клітини та багато інших товариств, разом понад двадцять, а серед них деякі заграницні товариства. За свою науково-дослідну працю має від деяких товариств грамоти призnanня, нагороди, відзначення та почесне членство. У 1974 р. д-р Л. Дмоховський одержав грамоту призnanня за наукову роботу від УЛТПА на Науковому З'їзді у Вашингтоні.

Д-р Л. Дмоховський довший час є членом Українського Лікарського Товариства Північної Америки та дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка в його Хемічно-біологічно-медичній Секції.

Треба додати, що в часі останньої війни й безпосередньо по ній д-р Л. Дмоховський брав участь як член у деяких альянтських науково-медич-

них і здоровних комісіях, між іншими, також у здоровно-санітарних комісіях УНРРА для переміщених осіб в Європі.

Заки подамо бодай короткий огляд науково-дослідної праці д-ра Л. Дмоховського, треба підкреслити, що це незвичайно працьовитий учений, який має досі самостійно чи разом зі своїми співробітниками виконаних 223 друкованих наукових праць, очевидно, переважно англійською мовою, хоч по декілька праць має українською, польською, італійською, німецькою та французькою мовами. Крім цього, одинадцять його праць є поміщені у формі великих розділів у різних збірниках книгах чи монографіях та 277 друкованих абстрактів з його наукових доповідей на різних з'їздах чи конференціях. Це таке велике число, що просто неможливо подати список його праць у цій короткій біографічній довідці. І тому нам радше треба ограничитися до короткої характеристики його наукової праці.

Наукові праці д-ра Л. Дмоховського можна б поділити щодо часу, а особливо щодо тематики на кілька категорій.

Початкову та невелику групу становлять праці (10-11), у яких автор, ще у Варшаві, стоїть під впливом зацікавлень свого вчителя і досліджує антигени в сироватці крові при кавернозній туберкульозі легенів людей та при інших процесах викликаних у експериментальних звірят. Але саме при серологічних дослідах уже рік пізніше (1938) зачинає цікавитися пістряком і серологічними змінами у випадках пістряка. Того роду праці, вже цілком оригінальні, починає ще у Варшаві та продовжує їх по переїзді до Англії.

Праці, так сказати б, другої групи відносяться майже виключно до студій пістряка (біля 25 праць) чи інших новотворів і вони трактують про: серологічні зміни та серологічну специфічність при експериментальних новотворах у звірят; перешкілювання пістрякових клітин на звірята; експериментальні тумори та генетична конституція; вплив деяких гормонів на експериментальні новотвори звірят; біохемічні студії екстрактів тканин із експериментальних туморів; заморожування та висушування мишачих туморів чи культивація "ін вітро".

Третю групу (біля 20) наукових праць автор присвячує: вивченю електроно-мікроскопії, як такої, та її застосування для дослідів новотворових клітин, їх вигляду та порівняння їх із здоровими клітинами; спробам ізоляції деяких факторів, що, на його думку, могли бути спричинниками новотворів тощо. Треба додати, що д-р Л. Дмоховський не лише прекрасно опанував техніку електроно-мікроскопії, але навіть своїм досвідом послужив до деяких технічних її поліпшень.

Четверта й остання велика група наукових праць є присвячена морфологічним спостереженням автора над левкемією мишей та людей. Ці його праці, наскрізь оригінальні, викликали у світі широку наукову дискусію та розголос. Д-р Л. Дмоховський у своїх працях дав доказ, що у фільтратах злоякісних клітин мишачої левкемії знаходяться віруси "С" та що ці віруси перенесені на здорові миші викликають у них левкемію, у клітинах якої знаходиться той самий вірус "С". Дальші досліди на інших звірятах включно з мавпами виявили у левкемічних клітинах віруси подібні до вірусів левкемії мишей. Пізніше він знайшов подібні типу "С" вірусові

частинки в людській левкемії, у лімфомі, хворобі Годжкінса, саркомі костей та саркомі м'яких тканин.

Д-р Л. Дмоховський був одним із перших дослідників, що виявив характеристичні віруси в клітинах новотворів грудних залоз мишей. Кілька років пізніше (1968) подібні віруси знайшов у клітинах пістряка грудних залоз у жінок. Далі знаходить він, що віруси з морфологічними антигенами та біохемічними властивостями характеристичні для левкемії чи саркоми вірусової групи можуть побудити розвиток пістряка кісток. Серед сприятливих умовин, як каже сам автор, т.зв. Сенер-Дмоховський (Soehner-Dmochowski) вірус новотвору кісток щурів може викликати подібний новотвір у мишей та хом'яків, а клітинні посіви підтвердили припущення дослідника, що новотворові РНК-віруси мають деяке відношення до розвитку різного роду людської саркоми.

Останніх 18 років д-р Л. Дмоховський виконав багато дослідної праці для розв'язання причини пістряка в людей. Методи дослідів над тваринами використав він у розшуках вірусів у різного роду злюкісних новотворів у людей. Морфологічні порівняння та імунологічні досліди виявили, що вірусоподібні частинки, знайдені в новотворах людей, є подібні до вірусових частинок, що спричиняють злюкісні новотвори у тварин. І хоч д-р Л. Дмоховський, не зважаючи на багато доказів подібності пістрякових процесів знайдених ним у людей до таких же знайдених у експериментальних новотворах тварин, висловлюється дуже обережно про ролю вірусів, як спричинників людських новотворів, включно з пістряком грудної залози, то можна сказати, що його 35-літня науково-дослідна праця переломила недовір'я вчених до вірусової етіології деяких новотворів та що в цій ділянці науки д-р Л. Дмоховський вибився на передове місце серед американських та світових вірологів та канцерологів.

Його добра інтерпретація чужих наукових досягнень та великий вклад його власних лабораторно-експериментальних дослідів і правильні та ясні висновки з них роблять його праці високовартісними, і ці праці вносять багато нового в сьогоднішню модерну науку про причинний зв'язок вірусів з новотворами, а навіть дають надію в недалекій майбутності на розв'язку етіології, а то й лікування тієї жахливої хвороби людства, якою є сьогодні пістряк.

Д-р м.д. Роман Осінчук

Проф. д-р мед. Ярослав Барвінський

Д-р Я. Барвінський народився 15 жовтня 1926 р. в селі Товстоголови, Зборівського повіту, Тернопільської області, у Західній Україні. Приїхав до Канади, як скиталець, з Німеччини в жовтні 1948 р. та став натуралізованим громадянином Канади в 1954 році.

Середню освіту закінчив в українській гімназії в Тернополі 25 січня 1944 року. Зацікавлення до природничо-біологічних наук розвинулось в нього в сьомій класі гімназії під впливом тодішнього вчителя біології Івана Свистуна й це спонукало його записатися на медичні студії Львівського Медичного Інституту в 1944 р., де заледве закінчив один семестр і з цим пішов з рідних земель на еміграцію до Німеччини. У 1946 р. пощастило йому

вписатися на медицину в німецькому Університеті Людвіка Максиміліяна в Мюнхені, де закінчив п'ять семестрів медицини та склав перший ригороз. Після приїзду до Канади найперше мусів вивчати англійську мову, а 1949 р. вписався на факультет природничих наук у Манітобському університеті у Вінніпегу, повторюючи там деякі предмети, які студіював у Мюнхені. Рік пізніше, склавши іспити, був прийнятий на другий рік Медичної школи Манітобського університету, яку закінчив у 1955 р. та одержав диплом доктора медицини.

Для д-ра Я. Барвінського, як він згадує, ці роки студій належали до дуже важких тому, що нелегко було йому засвоїти канадську чи американську систему навчання з постійними частими іспитами з медичного знання, що було і є зовсім відмінним від європейської системи та академічної свободи в Європі. Вже в Медичній школі його зацікавлення йшло по лінії кардіо-васкулярної фізіології та клітинної біохемії й це стало товчком для вибору спеціалізації, застосовуючи знання із згаданих ділянок у терапії кардіо-васкулярних захворювань та кардіо-васкулярної хірургії, особливо на порозі її колosalного розвитку впродовж останніх двох десятків років.

Післяградуаційний вишкіл дістав у двох загальних шпиталах — св.

Боніфатія, у місті тієї ж назви, та вінніпезькому загальному шпиталі, — спершу в ролі асистент-резидента, а пізніше старшого асистент-резидента в роках 1955-1958. Після того відбув три роки резидентури в клівлендському "Метрополітан Дженерал Госпітал", афіліованому до т. зв. "Вестерн Резерв Юніверсіті Скул оф Медісін", і закінчив її шеф-резидентом у 1961 р.

Повернувшись з доброю підготовкою та кваліфікаціями до Канади, він далі завзято працює спершу як інструктор та демонстратор на хірургії при Манітобському університеті, в 1966 р. стає вже викладачем хірургії, а в 1967 р. асистент-професором хірургії у спеціальному підвідділі кардіо-васкулярної та торакальної хірургії.

Під час своєї праці складає ще різні іспити, осягаючи звання спеціяліста хірурга та спеціяліста в кардіо-васкулярній і торакальній хірургії, згідно з вимогами канадських та американських відповідних "бордів" хірургічної спеціальності, і набуваючи різні професійно-медичні ступні, а саме: у 1959 р. диплом у хірургії, в 1961 р. сертифікацію в загальній хірургії та торакальній хірургії Королівського Коледжу Лікарів та Хірургів Канади [RCPS(C)]; у 1962 р. на підставі складених іспитів дістає звання спеціяліста Американського Борду Хірургії, в 1963 р. звання спеціяліста Американського Борду Торакальної Хірургії. На тій підставі був прийнятий як член-спеціяліст до Королівського Коледжу Хірургів Канади [FRCS(C)], до Американського Коледжу Хірургів (FACS) та Американського Коледжу Лікарів та Спеціялістів Огруддя (FACCP).

Попри свою практичну роботу в кардіо-васкулярній та торакальній хірургії, рівночасно веде й науково-дослідну працю, яку почав ще в Клівленді та продовжує її ввесь час дотепер на терені Манітоли, дістаючи на це різні фонди чи т. зв. "гренти" від Канадської Медично-Дослідної Ради та Манітобської Фундації Досліду Серця.

З його науково-дослідною та хірургічною працею в шпиталах в'яжуться також різні призначення серед штабу лікарів даного шпиталю, включно до директора хірургічної лябораторії Університетського шпиталю св. Боніфатія та президента медичного штабу лікарів у згаданому шпиталі, що є афіліований до Манітобського університету. В останньому часі д-р Я. Барвінського вибрано президентом Манітобського Відділу Американського Коледжу Хірургів.

З його працею в'яжеться також і принадлежність до різних лікарських товариств, таких як: Канадська Медична Асоціація, Канадське Кардіо-васкулярне Товариство, Американське Кардіо-васкулярне Т-во, Товариство Торакальної Хірургії, Асоціація Кардіо-васкулярних та Торакальних Хірургів Канади, згадані вже Американський Коледж Хірургів та Американський Коледж Лікарів Огруддя, Хірургічна Асоціація цілого Пацифіку, Канадське Т-во Клінічних Хірургів, Американська Асоціація Торакальної Хірургії, Міжнародна Наукова Група для досліду серцевого метаболізму та Королівське Медичне Товариство в Лондоні.

Вислідом його наукових спостережень у хірургічній праці та лябораторійних дослідів є дотепер 28 оригінальних наукових праць індивідуальних чи збірних у виконанні разом зі своїми співробітниками. Багато з них друковано в поважних медичних журналах, таких як: A.M.A., Archives of Surgery, Canadian Journal of Surgery, Manitoba Medical Review, Surgery, Circulation, Annals of Thoracic Surgery та інших. Деякі новіші праці віддані в останньому часі до публікації.

Д-р Я. Барвінський бере також живу участь із науковими доповідями

на різних канадських, американських і міжнародніх наукових з'їздах і конференціях та був також доповідачем на наукових з'їздах українських лікарів УЛТПА, володіючи добре українською мовою.

Важко подати в біографічній довідці докладну аналізу його наукової роботи. Можна сказати, що ця робота йде в напрямі дослідів над міокардіальню реваскуляризацією, гіповолемічним та кардіогенным шоками, презервацією органів, хірургічним аорт-коронарним обходом при міокардіальнім інфаркті, хірургічною репарацією мітральних клапанів, хірургічним втручуванням при цілковитім блоку серця, пластичними операціями вінцевих б'ючок, хірургічним лікуванням бактерійного ендокардиту та різними іншими проблемами серця.

Попри свою важку цілоденну працю, знаходить час ще для деяких зацікавлень громадських. Він є заступником президента Шевченківської фундації при Комітеті Українців Канади. Від Міністерства Освіти й Культури провінційного уряду Манітоби є членом Управи Вінніпегської симфонічної оркестри.

Д-р Я. Барвінський це відносно молодий, але дуже працьовитий і добре досвідчений кардіо-васкулярний хірург та науковий дослідник, який при своєму віці та своїй фаховій підготовці зможе напевно ще дати великий вклад у прогрес кардіо-васкулярної хірургії та медицини, а в цьому й української медицини.

Д-р мєд. Роман Осінчук

Проф. д-р мед. Леонід Мостович

Народився на Волині в сім'ї православного священика, там ходив до народньої та середньої школи. Вже в гімназійній лавці включився активно в український визвольний рух. У роках перед та під час другої світової війни був в'язнений польською і німецькою окупаційними владами.

По війні в 1951 році закінчив з відзначенням медичні студії в Інсбруцькому університеті в Австрії. Там же спеціалізувався три роки в інтерні та два роки в радіології. В часі своїх студій та спеціалізації брав активну участь у студентському та громадському житті українців в Австрії.

1957 року переїхав з родиною до США й поселився в штаті Кентакі. Після однорічного інтернішу в університетському шпиталі міста Люівл, працював

три роки у клініці хвороб легень, щоб придбати засоби для закінчення спеціалізації. В роках 1961-64, склавши ECFMG-іспит, повернувся в університетську клініку, де завершив спеціалізацію в радіології. Рік пізніше склав успішно спеціалізаційний іспит (Амерікан Баард оф Радіоподж) і поступив на працю у ветеранському та університетському шпиталі в місті Лексінгтон, Кентакі, де й досі працює як керівник відділу радіології та рівночасно є надзвичайним професором у медичній школі університету штату Кентакі. Крім навчання студентів та резидентів радіології, навчав теж на вищих курсах радіологічної технології і мед. сестер. є автором кількох публікацій з клінічних та технологічних ділянок радіології. При всіх отиx професійних обов'язках втримує живий контакт з американським та українським суспільно-політичним життям. є членом УККА і УНС.

Як пише сам д-р Л. Мостович, він вибрав радіологію тому, що в своїй лікарській праці, зокрема в часі резидентури на внутрішній медицині, прийшов до переконання, що для успішного лікування хворого найважливішою справою є правильна діагноза. Радіологія в першу чергу

цим і займається. Нема на світі нічого ціннішого, як життя, тому зберігати здоров'я і життя людини, значить служити її Творцеві.

Своєю працею д-р Л. Мостович здобув собі серед чужинців прихильність і велике признання. Цього року Bluegrass Federal Executive Association признала д-рові Л. Мостовичеві найвище відзначення за 1974 рік за надзвичайний вклад у штатну та державну охорону здоров'я. Вже раніше, в 1969 р., за ті самі заслуги губернатор штату Кентакі надав д-рові Л. Мостовичеві звання почесного полковника штату.

Д-р Л. Мостович є активним членом таких товариств: Американська Медична Асоціація, Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Кентакська Медична Асоціація, Фієтська Медична Асоціація, Американська Колегія Радіології, Радіологічне Т-во Північної Америки, Блюграсс Радіологічне Т-во та Українсько-Американська Асоціація Університетських Професорів.

Д-р мєд. Роман Осінчук

Проф. д-р дент. мед. Петро Т. Смільський

Д-р Петро Смільський народився в Давфін, у провінції Манітоба, Канада. Середню освіту закінчив у Давфін та Гільберт Плейнс, у Манітобі, дворічний передколеджовий курс відбув у Манітобському університеті, а Дентистичну Школу Альбертського університету закінчив у 1940 р. і там же одержав диплом доктора дентистичних наук.

Біля півтора року працював у дентистичній практиці в Гамільтоні, Онт., а в 1943-1946 рр. служив у військовому дентистичному корпусі канадської армії на терені Канади та на фронтах у заморських країнах в часі другої світової війни. Після звільнення з армії та повороті до Канади пішов на післяградуаційний курс для спеціалізації в хірургії усної порожнини в

Торонтському університеті, де в 1947 р. дістав диплом дентиста-хірурга.

У 1947-1962 рр. працював знову в дентистичній практиці в Гамільтоні, але вже у своїй вужчій спеціальності хірурга, та був членом штабу лікарів у всіх чотирьох шпиталях Гамільтону та шефом відділу усної хірургії в гамільтонськім загальнім шпиталі. Від 1954 р. став членом дентистичного факультету Торонтського університету у відділі усної хірургії, працюючи частинно в Гамільтоні та частинно в Дентистичній Школі.

У липні 1964 р. по номінації на професора Дентистичної Школи в Торонто та завідувача Відділу Усної Хірургії залишив свою практику в Гамільтоні та перенісся до Торонто, де провадить свою приватну практику у своїй спеціальності та є рівночасно шефом відділу дентистичної усної хірургії в торонтськім загальнім шпиталі та старшим консультантом дентистичного відділу у шпиталі княжни Маргарети.

Д-р П. Смільський є надзвичайно працьовитим лікарем. Крім навантаження своїми обов'язками, як професор у Дентистичній Школі та як дентист-хірург у шпиталях, він знаходить час і для наукової праці та бере живу участь у різних наукових конференціях та з'їздах у Канаді, США та країнах Європи й Південної Америки, виголошуючи там цілий ряд

наукових доповідей, за що здобув собі добре ім'я видатного стоматолога-хірурга та науковця. Брав він також активну участь у Наукових З'їздах українських лікарів США та Канади.

Результатом його наукової праці є 11 друкованих праць, а деякі приготовані до друку, та цілий ряд наукових доповідей. Праці його були друковані в найповажніших дентистичних журналах Канади, таких як: J. Oral Surg.; Intern. J. Oral Surgery; J. Canad. Dental Ass; Quart. Dent. Review та деяких журналах США, Англії, Голляндії та Південної Америки.

Зміст його друкованих праць віддзеркалює знання та великий досвід автора в хірургії усної порожнини та щелепових костей, а в деяких навіть автор викладає свої власні уліпшенні методи в хірургічних заходах.

Д-р П. Смільський є активним членом різних дентистичних товариств, а саме: Гамільтонська Академія Дентистики, якої був також президентом, Онтарське Т-во Оральних Хіургів, Грейт Лейкс Т-во Оральних Хіургів, Канадське Т-во Оральних Хіургів, Американське Т-во Оральних Хіургів, Бритійська Асоціація Оральних Хіургів та Міжнародня Асоціація Оральних Хіургів, в якій він є членом основником.

Д-р П. Смільський є теж чартеровим членом Королівського Коледжу Дентистів Канади (F. R. C. D. C.).

Д-р мәд. Роман Осінчук

Проф. д-р прир. наук Теодор Богдан Залуцький

Д-р Теодор Богдан Залуцький народився в Белелуї, повіт Снятин, Галичина, у священичій родині о. Василя Залуцького та Іванни з Войнаровських. По скінченні Головної державної гімназії у Львові вступив у 1937 році до Львівського університету на фармацевтичні студії при Медичному факультеті. Через воєнні дії другої світової війни студії закінчив у Відні в 1942 році як магістер фармації. В тому самому році почав спеціалізацію у фармацевтичній хемії, з якої весною 1945 року одержав докторат природничих наук.

Воєнна хуторовина змусила його переїхати даліше на захід, до Мюнхену, де в лютому 1946 р. одержав працю інструктора фармацевтичної хемії при новоствореному УНРРА-університеті. Крім того, від літа 1946 року працював як

фармацевт в Українській Санітарно-Харитативній Службі (УСХС), якої головою в той час був д-р Я. Воєвідка.

УНРРА-університет проіснував лише один рік і весною 1947 р. був розв'язаний. Майже всі студенти фармації (понад 220) почали шукати нового університету. По довгих стараннях, а головно завдяки проф. д-рові Є. Вертипорожові, вдалося закласти Фармацевтичний Відділ при Інженерному Факультеті Українського Технічно-Господарського Інституту в Мюнхені. Там у травні 1947 р. почалися виклади, і д-р. Т. Залуцький, крім посади інструктора фармац. хемії, став ще лектором клінічної хемії та історії фармації.

Від квітня 1948 року цей Фармацевтичний Відділ став самостійним Фармацевтичним Факультетом при УТГІ. На жаль, цей факультет не мав великої майбутності, бо як студенти, так і професори почали масово виїжджати за океан. Восени 1949 р. д-р Т. Залуцький виїхав з родиною до Америки й поселився в Чікаго.

Як звичайно, початки на еміграції були невідрядні — фахової праці не

можна було дістати. Розв'язкою була наука англійської мови та ностирифікація, яку почав у 1950 році на Іллінойському університеті. По двох роках, у 1952 р. одержав диплом Б.С. (Бечелор оф Саєнс) з фармації, а рік пізніше склав "стейт борд" та зареєструвався в штаті Ілліной як фармацевт.

По одержанні американського диплому відразу відкрилися можливості праці у фармації, а далі й в індустрії, в ділянці фармацевтичної хемії. Ту останню ділянку вибрав д-р Залуцький як свій головний фах. У роках 1952-53 працював як "контроль"-хемік у Чікаго Фармакал Комп., а від 1953 до 1955 як дослідний (ресерч) хемік у Шол Мануфактурінг Комп.

У 1955 році дістав американське громадянство й у тому ж році одержав посаду асистент-професора фармацевтичної хемії й фармації в Говард університеті у Вашингтоні. В цьому університеті був 1963 року іменованій надзвичайним (ассошиєт), а в 1972 році повним професором. Від січня 1975 р. д-р Т. Залуцький став головою катедри фармації.

Як чужинцеві, доводилось йому поборювати мовні труднощі та часто й негативне наставлення до європейських студій та дипломів. По кількох роках університетської праці вдалося розвинути й науково-дослідну роботу. Так у 1961 році з'явилася перша його публікація з ділянки алкалоїдів морфіни, а в дальших роках почав досліджувати застосування реактиву Ерліха та хемічні структури похідних бензоп-піперидини, до яких належать важливі анальгетики, як меперидина, анілеридина та інші. З цієї ділянки з'явилося декілька його публікацій у 60-их роках.

У зв'язку з науковою працею д-р Т. Залуцький був принятий в 1966 році на дійсного члена НТШ, а в 1967 вписаний у реєстр Амерікан Мен оф Саєнс, а також у члени Сігма Сай Соціеті (Sigma Xi — National Scientific Honor Society).

Пізніші роки наукової праці були посвящені синтезі органометалічних спіранів. Разом з д-ром Л. Райсом, проф. фарм. хемії, йому пощастило в 1970 р. закінчити синтезу спірану, в якого ядро включено атом германію. Цей спіран показався фармакологічно активним у поборюванні пістряка грудних залоз і простати (міжкрокової запози).

Опатентування вищезгаданої синтези перебрала одна хемічна фірма, яка й буде продукувати цю сполуку. На тему синтези спірану д-р Залуцький виголосив доповіді на конвенції Ам. Хемічного Т-ва 1971 р. і також 1973 р. в 100-ліття НТШ в Нью-Йорку. Резюме цієї синтези надруковане в Proceedings НТШ, т. VII, 1973, стор. 32 (Нью-Йорк). У 90-ліття НТШ виголошена була доповідь на тему "Реакція тетрагідроперидинів з н-бромосукцинімідом", якої текст опублікований в Proceedings т. VI, 1962-64, стор. 24-32 (Нью-Йорк).

Разом з'явилося 15 публікацій, не враховуючи доповідей та рефератів. Тут слід згадати доповідь на 7-му Науковому З'їзді УЛТПА в Чікаго 1968 р. на тему "Відношення хемічної структури до активності анальгетиків" та на 9-му З'їзді в Торонто, 1972 року, на тему "До історії фармації на Україні". На 10-му Науковому З'їзді в 1974 р. у Вашингтоні д-р Залуцький брав участь у панелі "Міокардний інфаркт".

Крім різних ділянок фармацевтичної хемії, спеціялізувався в

радіофармації, одержавши в 1962 р. грошову підмогу ("грент") з Атомік Енерджі Комішен у сумі 8.000 доларів.

Наукові праці індивідуальні чи виконані разом з іншими співпрацівниками з'явилися друком в американських наукових журналах, таких як: J. Med. Pharm. Chem. J. Org. Chem., J. Med. Chem. та найчастіше Journal Pharm. Science.

Д-р Т. Залуцький часто виступає з доповідями на різних американських наукових з'їздах чи конференціях. Кілька разів доповідав також на Наукових З'їздах УЛТПА й НТШ та має кілька друкованих праць у виданнях НТШ. Рівно ж бере участь у наукових сходинах УЛТПА, Відділ Меріленд, якого є постійно активним членом та членом Управи Відділу.

Д-р Т. Залуцький одержав штатні дозволи ("лайсенси") на фармацевтичну практику у штаті Ілліной 1953 р., у Колюмбійському дистрикті 1956 р. та штаті Меріленд 1957 р.

В університеті, де тепер працює, бере активну участь у різних університетських комітетах чи радах. Є він членом ради університетського Сенату, правної ради фармацевтичного Коледжу та ради адміністративної служби, дорадником від факультету до студентської Американської Фармацевтичної Асоціації та Rho Chi Pharmacy Honor Society й віцепрезидентом Федеральної Кредитової Кооперативи урядовців Говард університету.

У зв'язку із своєю фаховою та науковою діяльністю д-р Т. Залуцький належить до різних товариств, як ось: Американська Фармацевтична Асоціація, Академія Фармацевтичних Наук, Американське Хемічне Товариство, Хемічне Товариство у Вашингтоні, Американська Асоціація Університетських Професорів, Українсько-Американська Асоціація Університетських Професорів (член Управи), УЛТПА, Відділ Меріленд (член Управи), та є дійсним членом НТШ у Біологічно-хемічно-медичній Секції.

Завдяки знанню, крім української та англійської, ще німецької, польської та російської мов, д-р Т. Залуцький приготовляє також абстракти з наукових праць з ділянки фармації та хемії, що появляються в наукових журналах німецькою, українською, російською та польською мовами.

Д-р Т. Залуцький одружений і має двох синів, з яких старший є лікарем-дентистом.

Д-р м.д. Роман Осінчук

Д-р мед. Зіновій Штокалко

(Згадка приятеля)

28 червня 1968 року помер у Нью-Йорку після тяжкої недуги д-р Зіновій Штокалко. Писати про нього надзвичайно тяжко, бо був він, поза сумнівом, людиною з усякого погляду винятковою. Він був чи не найталановитішою людиною, яку мені доводилося особисто знати.

Зіновій Штокалко народився 25 травня 1920 р. в місті Бережанах на західноукраїнських землях у родині священика. Особиста культура, освіченість і теплота в родині Зіновія, без сумніву, відбилася на його характері.

Зіновій з молодих літ цікавився музикою і лікуванням. Та, зрештою, він абсорбував і оцінював всі явища навколо себе протягом цілого свого життя.

Польський уряд відкинув прохання Штокалка про прийняття його на медичний факультет. Після упадку Польщі та під час першої більшо-

вицької, а потім німецької окупації Галичини, він продовжує свої медичні студії у Львові, а після війни блискуче їх закінчує в Мюнхені в Німеччині 1950 р. Він особливо відзначався знанням біохемії. Про його прибуття до США, як і про його наукову працю в ділянці біохемії пістряка, була поміщена свого часу стаття в "Нью-Йорк Таймс-і".

В Америці Зіновій має труднощі з нострифікацією свого диплому та одержанням ліцензії ("лайсенсу"), проте після судового процесу з Департаментом Освіти нью-йоркського штату він виграє справу й дістає ліцензію. Таким чином створив навіть легальний прецедент для справедливішої оцінки європейських медичних студій та дипломів. У Нью-Йорку він головно працював у шпиталі Метрополітан, у Home Care Department-i, обслуговуючи найбільш упосліджену бідноту Гарлему, де його знали на кожному кварталі і з любов'ю кликали "д-р Шток". Рівночасно він вів свою приватну практику на спілку з одним лікарем.

Пізніше він відкрив свій власний кабінет у дільниці Грін Пойнт у Брукліні, де продовжував свою практику серед місцевої бідноти в більшості польського походження.

Одночасно працював науково та закінчив наукову працю, що була друкована в журналі — Annals of Internal Med. Vol. 47:2, Aug. 57, під наг. "Cryptococcus Meningitis arrested with Amphotericin B". Він теж у Німеччині приготував велику дисертаційну працю 1951 р. під наг. "Zur Biochemie der Karzinogenese", за що одержав диплом доктора медицини. Також працював і підготовляв наукову розвідку про акапунктуру ще довго до її популярності в Америці.

Характеристичною для Штокалка була не тільки його наукова компетентність, але його етика як лікаря й людини. Про його сумлінну й віддану працю можуть посвідчити сотні пацієнтів, які до пізньої ночі вистоювали в його приймальні, щоб тільки попасті до нього на огляд. Його з пошаною і любов'ю згадують бідаки з Гарлему, заробітчани з Грін Пойнту, емігранти з подолу міста, колеги-лікарі й усі численні друзі та знайомі, багатьом з яких він давав безоплатну медичну опіку й консультацію.

Звичайно, Штокалко хоч і був абсолютно унікальним лікарем, то ми маємо немало висококваліфікованих українців-спеціалістів з неабияким науковим престижем. Проте в одній ділянці Зіновій Штокалко досягнув найвищої завершеності. Його зацікавлення українською народною музикою (та й усіякою музикою), його глибоке знання кобзарського мистецтва, його інтерпретація старовинних козацьких дум і досліди над билинами Київської Руси є абсолютно неперевершеними й унікальними не тільки поза кордонами батьківщини, але й у самій Україні. Його володіння бандурою, як інструментом, можна хіба порівняти із скрипковою технікою Паганіні. Він засвідчив це численними концертами і приватними виступами. І хоч ті звукозаписи, що, на щастя, збереглися по ньому, є в більшості лише чорновики й нариси його задумів, проте вони є зразками неперевершеної бандурної техніки. Крім цього, він залишив кілька оригінальних композицій для бандури. Також залишив нескінчений підручник кобзарства. Всі ці речі чекають на видання, що вимагає часу для їх систематичної класифікації і впорядкування.

Також чекає на видання вже підготована книжка Штокалкових літературних творів, бо він також був новатором у віршуванні і прозі, де виявив себе надзвичайно оригінальним і творчим письменником. Крім цього, його нариси, карикатури і образи вражають правдивістю передачі характеру й оригінальністю задуму.

Та за що не брався б Зіновій — у всьому був вияв його ерудиції, його чутливої мистецької особистості. Він був правдивою людиною ренесансу. Тому в наш вік вузької спеціалізації йому доводилося не легко.

Штокалко також брав активну участь у студентському, громадському, а в свій час і політичному житті. В часі війни був арештований німцями й відсидів деякий час у в'язниці в Берліні. Після війни він був головою Української Студентської Громади в Мюнхені. Був ініціатором і співтворцем групи суспільного гуманізму, що в час ідеологічної виключочності відкриває двері до толеранції в українському громадському

житті. Тут, в Америці, Штокалко осуджував "негативну" політику Американської Медичної Асоціації щодо індивідуального медичного забезпечення старших громадян і підтримував ідею загальної медичної асекурації для цілого населення країни.

В особистому житті йому не було легко, хоч він ніколи не нарікав і старався сприймати життєві негоди з гумором. Він був людиною особливої товариськості і не було такої людської істоти, до якої він ставився б хоч з натяком гордості. Тому всі ті, хто хоч трохи знав його особисто, вважали його своїм приятелем, ким він і старався бути.

Живучи серед нас, він злагатив і наше життя, за що ми, його приятелі, завжди його пам'ятатимемо. Вічна йому пам'ять!

Левко Майстренко

СПОГАДИ

Д-р дент. мед. Семен КОЧІЙ

Перша організація українських професіоналістів у США

Потреба організації українських фахівців-професіоналістів відчувалася давно як серед українських поселенців на цьому континенті, так і серед молоді тут роженої, яка здобула фахове знання в цій країні.

Про те писали в часописах, дискутували кілька років і якось неначе вичікували відповідної нагоди на реалізацію. Така нагода трапилася саме під час Світової вистави в Чікаго в 1932/33 роках. У тій виставі взяла участь українська група зі своїм дуже гарно влаштованим павільйоном. Уладжено тоді "Український тиждень" і це була добра нагода з'іхатися великої кількості наших поселенців із США й Канади до Чікаго. В рамках того "Українського тижня" відбувся Перший Конгрес Українських Професіоналістів 18-19 серпня 1933 р. Взяли в ньому участь українські адвокати, лікарі, дентисти, фармацевти, оптометристи, професори й інженери, які приїхали з усіх штатів Америки, а також з Канади. Всіх зареєстрованих було понад 50 осіб, у цьому понад 20 лікарів і дентистів. Було загальне захоплення програмою і дискусія виявила конечність такої організації для нашої інтелігенції. Ухвалено статут, ціллю якого було об'єднувати українських фахівців на базі понадконфесійній, понадпартийній і понадстановій; закріпити фахову українську організацію й поширити її в Америці й Канаді через приєднування членів-українців; заохочувати молодь до фахових студій; дбати про переклади українського письменства на англійську мову й англійського на українську; основувати українські бібліотеки, спонукувати членів писати статті до українських та американських часописів; брати участь у громадському житті; видавати наукові праці англійською й українською мовами.

Перша управа товариства складалася з таких осіб: адвокат О. Е. Малицький — голова, адвокат Іван Яців — перший заступник, проф. А. Грановський — другий заступник, д-р Г. Г. Скегар — секретар, Степан Шумейко — касир.

Осідок товариства був у Чікаго.

Другий Конгрес відбувся 1934 року також у Чікаго; було збільшене число членів. До нового проводу ввійшли: адвокат О. Е. Малицький —

голова, інж. О. Гладкий — заступник, д-р Г. Г. Скегар — секретар, адвокат Роман Нагірняк — касир.

Рішено тоді відбути наступний конгрес у Детройті, щоб легше було для членів з Канади брати участь.

Третій Конгрес відбувся 1935 р. Звітовано про зрост членства до числа понад 200 осіб. Тоді ухвалено видати адресар українських професіоналістів в Америці й Канаді. Перевирано ту саму управу, крім касира, яким став д-р Павло Канчір.

Чергові конгреси відбувалися у Філадельфії в 1936 р. і в Клівленді 1937 р., де вибрано нову управу: адвокат Роман Смук — голова, д-р В. Яремій — заступник, адвокат Михайло Піznак — другий заступник, д-р Павло Канчір — секретар і касир.

На Конгресі 1938 р. вибрано знову ту саму управу. Її заходами видано брошуру "Інформатор про українських професіоналістів в Америці".

Друга світова війна стримала процес дальнього розвою і праці товариства, бо багато молодих професіоналістів і студентів мусіли брати участь у збройних силах, а по війні вже годі було повернути до попереднього запалу.

Першим українським лікарем у Чікаго був д-р Володимир Сіменович. Він прибув до східніх штатів Америки в березні 1887 р. Там працював на суспільно-громадськім полі, заробляючи на прожиток. Знеохочений невдачами суспільної праці, перериває її, переїжджає до Чікаго і віддається студіям медицини, які кінчить у 1893 р. По скінченні науки виїхав до Шамокін і там відкрив лікарську канцелярію. По десятьох роках повертається до Чікаго і провадить свою лікарську практику аж до смерті 1935 р. Похований на цвинтарі св. о. Миколая разом із своєю дружиною. Попри свою лікарську працю займався також суспільними справами в українській громаді. Він походив з міста Бучача в Галичині, нар. 4 січня 1860 р. в родині о. Лева Сіменовича, до гімназії ходив у Львові.

Одним з перших українських лікарів, який прибув до Чікаго із закінченими вже студіями був д-р Степан Гриневецький. Він закінчив медичну школу у Відні. Був якийсь час лікарем на кораблі австрійської військової флоти, а потім виступив з війська, оженився з Наталією Підлящецькою, яка була співачкою-прімадонною віденської опери. Поселився в Чікаго 1902 або 1903 р. Ностроїфікував свої студії і провадив лікарську практику як один з найкращих інтерністів. Працював у шпиталях Ст. Мері оф Назарет і Біллінгс. Якийсь час був лектором у Рош Медікал Коледж. У суспільному житті відзначався, як добрій організатор, незрівняний промовець, щирий патріот і веселої привітної вдачі. Помер 1942 р., проживши 65 літ. Через політику втратив усе майно і помер у духовому й фінансовому занепаді. Похований на цвинтарі св. о. Миколая біля своєї жінки. Двадцять літ пізніше поставлено пам'ятник на могилі обох Гриневецьких заходами українського громадянства при допомозі нашого лікарського Товариства. Він був уроджений 6 жовтня 1877 р. в Буську, пов. Тернопіль, Батько його Константин був окружним суддею в Тернополі.

З початком двадцятого століття прибуло сюди кілька молодих людей, деякі з них із закінченою вже гімназією, а інші, молодші,

доповняли тут середню освіту, а згодом посвятилися медичним і дентистичним студіям.

Д-р Мирослав Сіменс (Сіменович) прибув до Чікаго 1905 або 1906 року по закінченні гімназії в Чернівцях і військової служби. Медичні студії закінчив у Чікаго, в Лайлола університеті, 1913 р. Відкрив канселярію в південній частині міста і там практикував та проживав до самої смерті 14 березня 1967 р. Похований на цвинтарі св. о. Миколая.

Він віддавався багато організаційній і громадській праці, був через кілька літ отаманом Гетьманської Січі. Найбільша його заслуга — це зорганізування т. зв. "Українського павільйону" на Світовій виставі в Чікаго в 1932 і 1933 р. Народився 16 лютого 1885 р. в родині о. Миколая Сіменовича в Чернівцях.

За цими піонерами лікарського звання пішов цілий ряд молодих студентів, які прибули сюди малими дітьми (переважно з батьками) і закінчували тут середню школу, а згодом медичні й дентистичні студії. Це були доктори:

Лікарі:

Кость Паздрій,	Закінчив	медицину	1914	помер	1921
Кирило Білик	"	"	1917	"	1922
Михайло Корба	"	"	1921	"	1935
Іван Смук	"	"	1925		
Степан Сухомлин	"	"	1926		
Олекса Тарнавський	"	"	1933		

Дентисти:

Володимир Гриневецький.	"	студії	1909	"	1918
М. Тацій	"	"	1918		
Омелян Тарнавський	"	"	1928	"	1965
Семен Кочій	"	"	1931		

Д-р Кирило Білик був делегатом на мирову конференцію в Парижі в 1918 р.

По першій світовій війні почали приїжджати до Чікаго з Канади деякі українські студенти для здобуття медичних і дентистичних наук. До них належали доктори:

Лікарі:

Микола Гнатишин,	закінчив	медицину	1927	помер	1930
Петро Павлюк	"	"	1929	"	
Михайло Мельничук	"	"	1928	"	1970
Евген Михайленко	"	"	1933		

Дентисти:

Григорій Скегар	"	студії	1923
Павло Канчір	"	"	1931

Четверта категорія — це вже чікаські уродженці українського походження, а саме доктори:

Лікарі:

Володимир Яворський,	закінчив медицину	1935
Михайло Мізен	" "	1942
Роман Сіменс	" "	1943
Ірина Шмігельська	" "	помер 1963

Дентисти:

Григорій Греськів	"	студії	1929	"	1973
Василь Гайович	"	"	1930		
Мазурик (Марек)	"	"	1955		
Мирон Атаманець	"	"			
Тарас Шпікула	"	"	1966		

Офтальмологи:

Михайло Кривий	"	"	1938
----------------	---	---	------

Фармацевти-магістри:

Михайло Швець	"	"	1926
Михайло Оленець	"	"	1929
Михайло Мізен	"	"	1936
Михайло Кривий	"	"	1931
Василь Дужанський	"	"	1938
Микола Гульчій	"	"	

П'ята категорія — це новоприбулі емігранти, які приїхали після другої світової війни із закінченими студіями і тут нострифікували.

UKRAINIAN DOCTORS AND DENTISTS IN THE UNITED STATES AND CANADA 1920-1930

Завдяки д-рові Юрієві Бережницькому з Філадельфії, редакція цієї книги одержала цікавий список українських лікарів, що був старанно захований у д-ра А. Левицького з Джорджії. (Dr. Anthony M. Lowell, 3645 Peachtree Road, Atlanta). Цей список лікарів, хоч уже на дуже зковклому та крихкому папері, має, на думку редакції, для наших читачів досить велике значення, бо показує нам, що наши лікарі зі старої еміграції шукалися взаємно та може й думали про творення якоїсь медичної організації, виготовляючи такий список лікарів. Зрештою, про першу організацію українських професіоналістів на терені Чікаґо пише наш сеніор, лікар-дентист д-р С. Кочій на іншому місці. Згаданий список має наголовок англійською мовою, як вище. Далі список виглядає дослівно так:

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В США:

1. Д-р К. Л. Білик — 120 E. 34th St. New York, N. Y.
2. Д-р С. Гриневецький — 2406 W. Chicago Ave, Chicago, III.
3. Д-р Е. Лавришин — 280 E. Federal St, Youngstown, Ohio.
4. Д-р А. Т. Кібзей — 11903 Jos. Campau Ave, Detroit, Mich.
5. Д-р І. Кульчицький — 429 Pittston Ave, Scranton, Pa.
6. Д-р М. Клім — 3826 A, Lee Ave, St. Louis, Mo.
7. Д-р М. Сіменович — 9300 Cottage Grove Ave, Chicago, III.
8. Д-р В. Я. Сіменович — 1286 Milwaukee Ave, Chicago, III.
9. Д-р І. Сміт — 327 E. 17th St, New York, N.Y.
10. Д-р М. Стец — 220 N. Main St, Scranton, Pa.

Дентисти:

1. Д-р Денис — 3569 - 17th St, San Francisco, Cal.
2. Д-р Павло Дубас — 814 N, 5th St, Philadelphia, Pa.
3. Д-р І. Процик — Mc Kees Rocks, Pa.
4. Д-р Т. Г. Скегар — 2351 W. Chicago Ave, Chicago, III.
5. Д-р М. Тацій — 103 South Main St. Scranton, Pa.

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В КАНАДІ:

1. Д-р В. Дима — 594 Selkirk Ave, Winnipeg, Man.
2. Д-р Ю. Е. Драган — 203 Canada Blvd, Saskatoon, Sask.
3. Д-р Г. Новак — 459 Selkirk Ave, Winnipeg, Man.
4. Д-р І. Оробко — 207 Moser — Ryder Blvd, Edmonton, Alta.
5. Д-р І. Якимищак — Negreville, Alta.

Дентисти:

1. Д-р П. Гуцуляк — 428 Selkirk Ave, Winnipeg, Man.
2. Д-р М. Майчук — 594 Selkirk Ave, Winnipeg, Man.

Юл. МОВЧАН

Що кому, а курці просо

"Хто зробив гроши своїм богом, той одночасно попав у лабети диявола".

Генрі Філдінг (англ. новеліст)

Мій незабутній приятель і колега, тепер уже покійний д-р Микола Корнилів, свого часу оповів мені про такий випадок з його лікарської праці.

— Одного разу вночі, коли я виконував працю нічного лікаря в одній з чікагських лікарень, мене було покликано до залі швидкої допомоги. Тримаючи обидві руки на грудях і важко дихаючи, там чекав на мене чоловік років сорок. Лице його виявляло не так біль, як неспокій і хвилювання. Після прослухання його легень та зробленого електрокардіограму мені стало ясно, що ми маємо справу з тяжким випадком атаку бронхіяльної астми.

— Добрих кілька годин мені довелося наметушитися, аж поки, нарешті, я переконався, що мій пацієнт був поза небезпекою, і тому я знову міг спокійно піти до своєї "дежурки", — продовжував Микола. — Приватного лікаря той пацієнт не мав і тому, бувши прийнятий до шпиталю на "дженерал сервіс" (загальна служба), він тим самим попав під опіку того лікаря, який у той час тримав варту, в даному випадку мене.

— Коли після кількох днів, — казав далі д-р Корнилів, — я переконався, що мій пацієнт може бути виписаний додому, я його повідомив про це і, очевидно, він був дуже радий такій новині. Він лише попросив мене видати йому посвідку про звільнення з шпиталю, щоб, мовляв, він міг виказатися перед своїм підприємцем за відсутність на праці впродовж тих кількох днів. Його прохання, очевидно, було задоволено.

— На другий чи третій день після звільнення пацієнта мене несподівано відвідало два агенти ФБІ (Федеральне Бюро Інвестигації). Вони показали мені фотокартку моого астматичного пацієнта, сказавши, що з причини обвинувачення в ограбленні банку поліція вже три тижні розшукує цього чоловіка, але все не може попасті на його сліди. При тому один з агентів сказав:

— Так, докторе, можете дуже шкодувати, що випустили таку "рибку". Очевидно, ви в цьому невинні, бож хіба ви могли знати, що за один був той чоловік?

— Що, властиво, ви цим хотіли сказати, пане сержантє? — трохи здивовано запитав Корнилів.

— А те, докторе, що за донесення до поліції чи до ФБІ про цього чоловіка ви могли б дістати 10,000 доларів призначеної за це нагороди.

Не довго думаючи, д-р Корнилів відповів:

— Шановний пане! За гроші я ще ні на кого й ніколи не доносив і тому запевняю вас, що в даному випадку я поступив би так само...

— Агенти здивовано переглянулися, потім, нічого більше не сказавши, пішли. Більше я вже не бачив ні їх, ні моого пацієнта, якого вони розшукували, — сказав мій колега.

Д-р мєд. Роман МОРОЗ

У місті "доброго повітря"

Ми причалили в липні 1948 року старим і розхитаним кораблем "Ямайка" до Буенос Айресу. В часі подорожі, на самім екваторі, зчинився на кораблі пожар, і ми малоощо не потонули.

Нас прийняли до своєї хати панство К., "старі емігранти", кажу старі, бо вже цілий місяць в Аргентіні. Дві кімнати й кухня, двоє дітей і нас семero дорослих. Три ліжка, але брак достатньої кількості білизни, подушок і укривал. Ми чотири мужчини спали на одному ліжку впоперек. По п'ятьох ночах ми просто стали каліками й не могли вже рухати ні шию ні хребтом.

Маючи 300 доларів, я і моя дружина Оля перенеслися ближче центру міста, до німецького готелю-пансіону, де за єдину ще вільну кімнату з харчем згодилися платити 120 дол. на місяць. Ми залишилися там 18 місяців, з цього лише 15 місяців на кредит. Але, власниця хвора, а дочка мала себорею й акне. Отже я був "необхідний" домашній лікар. Хай живе акне!

В Аргентіні влада не визнавала чужинецьких дипломів, а ностирифікація була замкнена. Я почав тоді займатися між емігрантами "чорною" практикою, але доходи були мінімальні, бож самі пацієнти були ще бідні. Крім цього, в Аргентіні за "чорну" практику важко карали в'язницею, отже я почував себе, як партизан у підпіллі.

Одного дня я вибрався на розшуки праці до федерального Міністерства Здоров'я. Будинок новий, модерний, сімнадцятиповерховий. Портєр в імпозантній уніформі, неначе адмірал, порадив піти на 9-ий поверх, кімната 22.

Входжу, сидить секретарка. Представляюся їй та кажу, чого прийшов. Чемна, ввічлива, просить сідати, частує чорною кавою та дає газету. За годину входжу до кабінету д-ра Санчеса. Він встає, подає руку, каже, що йому приємно познайомитися зі мною та одним духом наговорює цілу серію приємних фраз. Вислуховує мене, цікавиться, ставить питання... Вкінці, йому дуже прикро, каже, це не його ділянка. Радить звернутися до д-ра Барбуси, поверх 12, кімната 3. Він, мовляв, напевно мені порадить і поможет.

На другий день у д-ра Барбуси історія повторюється. Секретарка,

чесність, зичливість, чорна кава, дві години чекання. Д-р Барбуса надзвичайна людина! Знамениті манери, приємна фразеологія, зрозуміння, зацікавлення, зичливість, але ... знову ж — це не його ділянка. — Ідіть до д-ра Манзано, 4-ий поверх, кімната 18; він дуже доброзичлива людина, — каже мені.

Після трьох тижнів "ходження по мукам" по всіх 17-ти поверхах і кімнатах та після безлічі чорної кави попадаю вкінці до д-ра (назвім його) Шварца. З вигляду, прізвищ і вимови пізнаємо один одного зразу як земляки. Ми моментально в контакті та й починаємо говорити попольськи.

— Чи ви, пане колего, збожеволіли? — питає мене земляк. — Хто вас прислав сюди шукати праці? Всі вони тут зачємні й занадто джентльмені, щоб вам рішуче сказати "ні". Будуть вас відсылати від одного до другого, розраховуючи на вашу втому.

Д-р Шварц уже 9 років в Аргентіні й добився тут усього-на-всього посади статистичного урядовця, а не лікаря.

— Тут навіть жиди не можуть нічого добитися, — додав він на прощання.

З вдачности за щирі та реалістичні інформації я запросив д-ра Шварца до каварні на каву, бо він не мав у своєму бюрі ані секретарки ані кави.

Між тим деякі з новоприбулих познаходили вже праці, здебільша чорноробів. Інші ще далі жили з "гандлю", продаючи свої годинники, фотоапарати, далековиди та біжутерію. Проте настрій був добрий. Люди мали гумор і оптимізм. Добре, що репатріаційні комісії і "єдинокровні" поза нами, — говорили. Сходились ми часто в українськім клубі, попивали, політикували, згадували "добрелсну червону армію" і грали в бріджа чи покера. Я і далі заробляв мізерно "чорною" практикою і доповняв доходи продажем особистих речей та біжутерії Олі. Нам треба було вдавати заможних, якщо хотіли, щоб люди і далі запрошуvalи нас на всякі гостини, іменини, уродини та весілля. А мешкання в готелі помагало надавати нам такого "статусу".

Я і надалі робив усі можливі старання, щоб "вкрутитися" в професію. Знайомився з аргентинськими лікарями, ходив по шпиталах і міністерствах, вносив заяви і розписував листи на всі сторони, але все це без найменшого висліду.

Та ось одного дня вичитав я в газеті, що потребують мужчину до 45-го року життя на легку працю, з доброю платнею. Приїжджаю, дивлюся, а це похоронний заклад. Уже хотів вертатись, як прийшла мені думка: а може, вони шукають урядовця до канцелярії? Входжу, жінка в чорному, років яких 45, вдова по колишньому власнику.

— Ви, як бачу "грінго"! А яка була ваша професія? — питає.

— Шофер амбулянса, — відповідаю.

— Мей бієвн! То ви звикли до трупів! — і оповідає, що мій попередник помер нагло під час похорону, так би сказати, в службі. Працював у неї 26 років. Зробила йому похорон зовсім безкоштовно і то "прімера клясе". Обтерла слізу. "Був напевно стахановець", — подумав я.

Виявилось, що мій попередник був більш-менш моого зросту, отже можна буде заощадити на новім мундирі. Чако з перами, штані з

лямпасами і чорний "шлюсрок", як втяв на мене. Навіть черевики повинні б пасувати. Моїм обов'язком, довідуясь, буде вносити й виносити небіжчиків та їхати на високім сидженні кінного каравану біля візника. Що з кіньми не вмію обходитися — це не важно. Конюх покищо є, а з часом то я підучуся, інформувала власниця. Що третю ніч мусітиму спати в закладі. На першому поверсі є кімната з повним комфортом; софа, лямпа, а навіть радіо.

Спокуса була велика...! Чудовий мундир, легка праця, непоганий заробіток, а навіть безкоштовний похорон "прімера клясе" в майбутньому. Ale якось я таки оперся спокусі.

Все ж таки кінець діло хвалить. По 18-місячних стараннях вдалося мені дістати задовільну працю лікаря в копальні вугілля в горах Андах.

Ale про це вже хіба в наступному альманаху 50-річчя УЛТПА.

Роман ЛУКИЧ

Як я дістався до США?

1945 рік... Ледве кілька тижнів після закінчення другої світової війни. Ще й досі не можна звикнути до цієї тиші в повітрі та спокійного сну вночі. Якийсь небувалий досі спокій запанував у цьому невеликому місті П. — вузловій станції на залізничному шляху Штутгарт-Ульм та Штутгарт-Тюбінген, що ще недавно була щодня під постійною повітряною обсервацією чи обстрілом трьох американських аеропланів. Не чути також уночі цього зловісного та пронизливого гудіння 200-300 американських бомбовиків, що майже щоночі бомбардували Штутгарт та, завертаючи півколом над моїм містечком, що було ледве 22 км від Штутгарту, летіли собі спокійно додому. Але навіть по їх відлеті ще довго в уях залишався грохот бомб, а під ногами немов легкий землетрус.

Усе це скінчилося... Але не скінчилася непевність положення українських скитальців та не скінчилася невільнича праця лікаря в німецькому шпиталі, хіба дещо змінився час праці. Колись треба було починати о п'ятій годині ранку, а тепер о восьмій. Ця непевність зростала особливо тоді, коли почали більшовики за дозволом французької окупаційної військової влади забирати насильно "на родіну" тисячі тих наших бідних братів, примусових робітників, що носили на грудях зневажливу нацистську відзнаку "Ост". А було їх на праці у самому П. кілька тисяч.

Деяке відпруження у нервових настроях наступило чотири тижні після закінчення війни, коли то першу окупаційну французьку владу замінила американська. Та ось одного дня на коридорі моого шпиталю чую голосний оклик "Докторе, докторе!" добре мені знаного робітника-українця Ж-ка, який прибіг зі залізничної станції повідомити мене, що військовим комендантом станції у м. П. є сержант американської окупаційної армії Пітер Б.. Оцей сержант, прислухаючись до розмови наших робітників на залізничній станції та розуміючи дещо з української мови, призвався ім, що він також "українського походження". На обличчі Ж-ка можна було завважити вираз деякого здивування та одночасно задоволення, мовляв: "О, тепер ми вже не будемо так каторжно працювати, вже буде кому поскаржитись, чи нас боронити". Бо й справді, тих невільників у цьому м. П. при кінці війни було понад сім тисяч.

Очевидно, найбільше наших братів з України, званих "Остами", кілька соток італійців, давніх вояків роззброєної італійської армії, дещо французів, голландців та 42 українці із Західної України, що працювали виключно на залізничній станції та й там у бараках мешкали окремо від інших. Носили вони відзнаки з латинською буквою "U", тобто "Українер". Їхнім представником до влади був саме згаданий Ж-к, досить проворна та інтелігентна людина, з яким не раз доводилося мені зустрічатись, коли він нишком приводив до мене на лікарські оглядини деяких своїх товаришів. Хоч це було заборонено німецьким урядом, бо всі робітники мусіли лікуватися виключно у призначених для них німецьких лікарів, то все ж таки мій директор, по довшому часі нашої спільноти праці, дав мені дозвіл оглядати цих робітників у самому таки шпиталі, бодай у виняткових випадках.

— Як же ви обидва порозумілися? — питаю Ж-ка.

— Сержант говорив лише по-англійському, але дещо розуміє по-німецькому та по-українському. Особливо згадував про пироги, — каже Ж-к.

Не маючи змоги й часу вирватися із шпиталю, я сказав Ж. запросити сержанта Пітера Б. та прийти разом з ним на "пироги" до моого мешкання. Але де ж тут роздобути білої муки та якоїс' омасти?... Та й на це знайшли мої хлопці раду, щоб лише гроши... За два дні, десь в іншому місті, де вже творився табір утікачів УННР-и, роздобули все, що треба.

Наш гість Петро Б-р справді не говорив по-українському, але розумів багато наших слів так, що лише дещо довелося мені поясняти по-німецькому, а дещо й по-англійському за допомогою словника. Таким чином я довідався, що він походить з міста Трой, нью-йоркського штату, де залишив жінку та стареньку маму. В дальшій розмові додав, що від помершого батька і мами він чув, мабуть, прізвище таке, як мое. Це мене зацікавило. Довідавши далі, що батьки сержанта мешкали колись у Нью-Йорку, я згадав, що десь там у Нью-Йорку колись працював мій рідний дядько Гаврило, що виїхав до Америки точно в тому році, коли я родився. За сорок кілька років, тих бурхливих воєнних років, дядько зовсім відчужився, та ніхто з нашої родини не знову навіть його адреси.

Знаючи, що в Америці виходить український часопис "Свобода", я попросив Петра Б-ра написати листа до своєї мами з проханням дати платне оголошення до "Свободи", що я та мій брат артист Михайло пошукуємо нашого дядька Гаврила й далекого кузена Івана П.

За яких 4-5 тижнів сержант Петро приніс мені листа від мами, в якому вона повідомляла, що знає добре моого дядька ще з Нью-Йорку, де він та батько сержанта товарищували та навіть разом працювали. Зрозуміло, що тепер, багато років відколи виїхала з Нью-Йорку, не може нічого довідатися про дядька. Оголошення дала до "Свободи" таке, як я склав. Від того часу почалася переписка військовою поштою (бо кілька місяців із початку окупації приватних листів пошта не приймала) між сержантом та його мамою, через яку я посередньо діставав відомості із США. Таким чином я навіть одержав лист від М. Сурмача з Нью-Йорку, та Калини Ф. із Істону, моєї односельчанки, що пам'ятала мене з дитячих років. Вона, прочитавши оголошення у "Свободі", поїхала до моого кузена Івана П. у

Бабилоні та звернула йому увагу на моє оголошення. За часів през. Рузвелта, серед поширеної більшовицької пропаганди в США, зокрема серед нашої еміграції, комуністичні "Українські вісті" були більше популярні серед частини наших робітників, ніж "Свобода". Ні кузен, ні дядько "Свободи" не читали й оголошення не бачили. На мої оголошення у "Свободі" звернув був увагу моєму дядькові М. Сурмач та наполягав на нього виробити для нас "ашуранс" та інші папери, але мій дядько був тоді ревним пропагатором більшовицької роботи та не лише не хотів дати яку-небудь допомогу, а навпаки, радив нам вертатися на "родину". Такого змісту листа одержав я від М. Сурмача, який одночасно подав мені адресу дядька. Мої безпосередні листи до дядька були теж без успіху та залишилися без відповіді. І знову безнадійність та непевність завтрішнього дня.

Проте листування з кузеном пішло трохи іншим шляхом. Хоч сам він не мав охоти робити щонебудь у нашій справі, то за спонукою моєї односельчанки та моїх листів, він звернувся по пораду в цій справі до своєї доночки, молодої дипл. медсестри, що в часі війни працювала в американських воєнних польових шпиталях на фронтах в Європі та була трохи обізнана з проблемами тисяч скитальців, а й неодноразово бачила тих безнадійних людей без батьківщини. Тому вона краще розуміла положення скитальців. Звільнини з армії й повернувшись додому, доночка кузена сказала батькові виготовити нам папери, а зі своїх ощадностей заплатила нам, трьом особам кошти перевозу кораблем (тоді ще не був схвалений закон Трумена). Людина, яка нас не знала й не бачила, нанюхавшися воєнного пороху в Європі та надивившися на людську біду в часі страшної війни, краще зрозуміла й відчула потребу допомогти, ніж ті, що були споріднені кров'ю. Приблизно в травні 1946 р. ми вже нормальнюю поштою одержали повідомлення, що наші папери в дорозі до Німеччини.

У тому часі нашого сержанта Петра також не стало. По двох місяцях перебування в місті П. його відіслали в інше місце. Проте ця наша національно рідна та добра людина постійно тримала зв'язок зі мною доти, доки не наладналась пошта приватних листів до США. Саме оци своя, хоч далека по крові для нас людина, що ледве вміла назвати по-українському "пироги", виявилася рідною по душі та сердечною у відношенні.

Саме сержант Пітер Б-р розкрутів зичливо колесо розшуку моїх кревних у США та довів до того, що 27 січня 1947 року ми вийшли з корабля "Марін Марлен" на берег Америки, у великому порті Нью-Йорку.

Так закінчилася одіссея нужденного життя скитальців-безбатьченків, а почалася друга одіссея шукання праці.

Докторе, усміхнися

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ

1. Не шукай чужих професійних організацій, бо маєш свою рідну, що й на ім'я: Українське Лікарське Товариство Північної Америки.
2. Не вживай її імені легковажно і люби її не тільки цілім своїм серцем, але й цілою кишеною.
3. Шануй свою професійну організацію і її основоположників, а добре тобі буде і довго житимеш у ній.
4. Не вбивай доброго імені товариства словами ні ділами.
5. Не преплюбодій з чужими зразками і не конче вводи їх усіх без розбору в свою організацію, за винятком тих, що справді добрі й корисні.
6. Не обкрадай українських лікарів з їх доброї слави.
7. Не свідчи ложно на своїх колег перед посторонніми.
8. Не пожадай зовнішнього блиску інших організаційних форм, ти ж бо маєш свої, такі ж добрі, а може й ліпші від інших, що їх тобі дехто навіть і завидує.
9. Пам'ятай, що твої промахи представляються комусь іншому такими ж величими, як промахи того іншого тобі.
10. Не будь снобом і, замикаючись у привату, не відгороджуйся китайським муром від громадського, церковного й політичного життя, а будучи активним чи в авангарді організованого громадського життя, уводи туди чесні правила, згідно із славною традицією лікаря, з думкою про "патрія", а не "партия".

Із власних і запозичених думок подав
д-р Роман Барановський

□

Максим Рильський вірив у невмирущість нашого народу. Багато завойовників, казав він, пробувало нас знищити: і половці, і татари, і поляки, і німці (про росіян сердега не міг згадати), та нікому з них не пощастило і не пощасть. Цю думку про психічну й фізичну видержливість нашого народу Максим Рильський залюбки ілюстрував такою анекдотою:

Задумав дядько вбити вола і покликав сусіда на допомогу.

— Ви, каже, куме, держіть за роги, а я його довбнею.

А вже повечоріло, і було майже темно. Сусід ухопив вола за роги, а дядько розмахнувся й ударив довбнею в голову. Та віл стоїть, не падає. Ударив дядько вдруге, але віл і далі стоїть. Що за мара? Як розмахнеться дядько, як ударить з усієї сили! А сусід каже:

Ей, куме, що це ви, навмисне? Як ви мене ще раз довбнею в голову вдарите, то я, їйбогу, загніваюся.

□

Лікар: — Горілка ваш найгірший ворог.

Пацієнт: — Але ж у Біблії написано, що ворогів треба любити.

Лікар: — Це правда, але не написано, що їх треба ковтати.

□

— Пане докторе, мій чоловік говорить крізь сон цілу ніч. Що маю робити?

— Дайте йому можливість говорити вдень.

□

— Ваша тітка дуже хвора, так що ви можете сподіватися всього.

— Не всього, пане докторе. Крім мене, є ще й інші спадкоємці.

□

— Пане докторе, чи правильно називають жінок слабою статтю, а чоловіків сильною?

— Ні, неправильно. Насправді слаба стать є сильною статтю через слабість сильної статі до слaboї статі.

□

Чоловік: — Лікар ствердив, що я маю воду в боці.

Жінка: — Це неможливо. Ти ж води ніколи не п'єш, тільки пиво.

□

Психіятр: — При вашому нервовому стані ви повинні стриматися від усякої розумової праці. Ви чим займаєтесь?

Пацієнт: — Пишу модерні поезії.

Психіятр: — Це можна.

□

Оксана: — Як це можливо, що один лікар ствердив у тебе низьке тиснення крові, а другий високе?

Одарка: — Цілком просто: той, що ствердив низьке, був старий, а той, що високе, — молодий і вродливий.

□

Лікар (у ресторані до кельнера): — Курка, що ви мені подали, мала щонайменше десять років.

— Як ви можете ствердити вік курки?

— По зубах.

— Що? Адже курка не має зубів.

— Але я маю.

□

Молода дама телефонує до лікаря:

— Пане докторе, чи не залишила я у вас моїх штанят, як була вчора на оглядинах?

Лікар поглянув у роздягальню й відповідає:

— На жаль, нема.

— Дякую, я, мабуть, залишила їх у дентиста.

□

Пациєнт: — Спочатку я пив горілку з водою, пізніше горілку без води, а тепер п'ю горілку як воду.

□

— Скільки вам років?

— Сто, пане докторе.

— Чи можете сказати, якій обставині ви завдячуєте свою довговічність?

— Щасливому подружжю.

— Поясніть, будь ласка.

— Зараз же по шлюбі ми умовилися з жінкою, що в нашому подружжі сварок не буде. Коли одна сторона почне сварку, то друга вийде надвір, щоб не загострювати конфлікту. І ось я провів більшу частину моого життя на свіжому повітрі та тому й дожив до ста років.

□

— Я казав вам ще минулого року, що вам не вільно вживати алькоголю, а ви і далі п'єте.

— Я думав, пане докторе, що за той час медицина пішла вперед.

□

— Який найкращий лік на кохання з першого погляду?

— Другий погляд.

□

Говорлива дама до лікаря:

— В якому моменті, пане докторе, ви можете офіційно ствердити, що людина мертвa?

— Коли в мужчини зупиняється серце, а в жінки язик.

□

— Ви дуже короткозорі. Яка ваша професія?

— Астроном, пане докторе.

□

Після п'ятьох дочок народжується нарешті син. Щасливий батько "запиває" цю радісну подію з приятелями в ресторані. Один з них питает:

- А до кого подібний синок: до тебе, чи до жінки?
— Не знаю, на лиці я ще не дивився.

□

- Чому приплющаєш очі, як випиваєш чарку?
— Лікар сказав мені, щоб я не дивився на горілку.

□

Лікар списує персональні дані пацієнта:

- Ваша професія?
— Я фармер.
— Незалежний?
— Ні, одружений.

□

— Пане докторе, як ви зуміли вилікувати мою дружину від нервовости? Вона ж була в багатьох спеціалістів і ніхто з них не допоміг їй.

- Я сказав їй тільки, що нервовість є признакою старіння.

□

Доповідач виступає проти курення тютюну й подає приклад: — Одна краплина нікотину може звалити з ніг коня.

Голос із залі: — Тепер зрозуміло, чому коні не курять.

□

— Моя дружина народила вчора сина.
— Вітаю. А хто батько?
— Що? Я тобі кажу, що моя дружина народила сина, а ти питаєш, хто батько?
Це нахабство!
— Не маєш чого ображатися. Я думав, що ти знаєш.

□

— Коли підливати квітку водою — вона росте й розквітає. Коли ж підливати її алькоголем — вона зів'яне. Який з цього висновок?
— Хто хоче, щоб йому в шлунку росли квіти, хай п'є воду.

□

— Пані, як це так, що у вас тепер народилася дитина. Адже ваш чоловік уже три роки мертвий.
— Але я жива.

□

Чоловік дожив до ста років. З цієї нагоди його відвідує репортер газети й переводить інтерв'ю:

- Ви курите?
- Ніколи не курив.
- А п'єте?
- Ніколи в житті не вживав алькоголю.
- Правильно, інакше б ви не дожили такого гарного віку.
- У цьому моменті з-за стіни почувся крик, брязкіт битого скла, грюкіт меблів.
- Що там таке? — насторожився репортер.
- Не звертайте уваги. Це мій батько прийшов додому п'яний, як звичайно.

□

Професор: — Чим ви поясните факт, що хвора людина важить менше, ніж здорова?

Студент: — Бо хворій людині щось бракує.

□

Лікар: — Що пацієнт їв сьогодні?

Жінка: — Ковбасу.

Лікар: — З апетитом?

Жінка: — Ні, з капустою.

□

Лікар до молодої жінки старого чоловіка:

— Ваш чоловік ще добре тримається, як на його вік.

— Але не як на мій вік.

□

— Дуже я постарів, пане докторе. Як я був молодий, то їв сорок вареників, а тепер ледве-ледве тридцять дев'ять.

□

Відомий із своєї суровости професор питає при іспиті кандидата:

— Що ви зробите, коли ствердите в пацієнта запалення легенів?

Кандидат описує, як він лікуватиме пацієнта.

— А що ви зробите, коли це лікування не допоможе пацієтові?

Кандидат подає інший спосіб лікування, але вимогливий професор знову питає:

— А якщо і це не допоможе пацієтові?

Кандидат знаходить ще інші лікувальні засоби, але знову падає невблаганне питання:

— А якщо і це не допоможе?

— Тоді я попрошу на консіліюм вас, пане професоре, — відповідає бистро-умний кандидат. Він пройшов іспит успішно.

□

Лікар, обурений висотою рахунку, каже механікові, який направляв йому авто:

— Що? Стільки грошей за таку дрібницю? Я не заробляю стільки, як лікар.

— Але не забувайте, пане докторе, що від часів Адама і Єви, ви, лікарі,

працюєте завжди над тим самим моделем, а ми, автомеханіки, маємо кожного року діло з новим моделем.

□

- Я не їла нічого три дні і не спала три ночі.
- А чому ви їсте вночі і спите вдень?

□

- Якби ви були моїм чоловіком, то я б вас отруїла.
- А якби ви були моєю жінкою, то я б охоче прийняв цю отруту.

□

- Чому ви покидаєте це мешкання? Адже ви тут жили чотири роки, і все було гаразд.
- Так, але минулого тижня я хотів скупатися і виявилося, що в моєму мешканні нема ванни.

□

- Яку кількість цього ліку ви припишете пацієнтові? — питає професор приспіти.
- Одну ложку, — відповідає кандидат, але, побачивши здивоване обличчя професора, поправляється негайно: — Вибачте за помилку. Очевидно, я приписав би три краплинини.
- На жаль, це запізно: пацієнт уже помер.

□

Вагітна жінка до лікаря:

- Я не буду мати більше дітей, ніж четверо.
- Чому?
- Бо я прочитала в газеті, що кожна п'ята дитина на світі — це китаєць.

□

Кілька місяців по шлюбі молода жінка каже чоловікові:

- Незабаром нас буде троє в цьому помешканні.
- Справді? Це дуже радісна несподіванка!
- Так, моя мама написала мені листа, що переїжджає до нас на постійно.

□

- Я запитав сьогодні лікаря, яка причина, що я втрачаю пам'ять.
- Що ж він сказав?
- Щоб я заплатив йому рахунок заздалегідь.

□

Жінка заспокоює свого чоловіка в шпиталі перед операцією:

- Я тільки що говорила з лікарем. Він каже, що операція коштуватиме двісті

доларів. Тож ти можеш цілком спокійно піддатися цій операції, бо при такій ціні це не може бути нічого небезпечного.

Лікар пояснює пацієтові, який хворіє на ревматизм у правій нозі:

- Ви вже людина старша, а з віком приходять і недуги.
- Але, пане докторе, моя ліва нога така ж стара, як і права, а здорова.

Учителька, невдоволена поведінкою лікаревого синка в школі, каже йому:

- Якщо ти не поправишся, то я попрошу твого тата, щоб прийшов до мене.
- Ви цього не зробите.
- Чому?
- Бо мій тато числить 25 доларів за домашню візиту.

Перед операцією апендициту пацієнт каже лікареві:

- Я надіюсь, пане докторе, що під час операції ви не пошкодите моого голосу.
- Що ви, жартуєте? Я ж не оперую вашого горла.
- Так, пане докторе, але з професії я черевомовець.

Після закінчення лікування лікар знімає молодій студентці музики перев'язку із зламаної руки.

- Пане докторе, чи я зможу далі грати?
- Очевидно, ви можете тепер грати на кожному інструменті.
- Дуже дякую. Ви не лікар, а справжній чудотворець, бо досі я могла грати тільки на одному інструменті: на скрипці.

— Лікар наказав мені пити якнайменше.

- І ти виконуєш його доручення?
- Так, я покинув пити чай і молоко.

Після успішної операції багатий банкір телефонує до лікаря:

- Як, пане докторе? Операція тривала всього п'ять хвилин, а ви за неї рахуєте п'ятсот доларів?
- Якщо це ваше єдине застереження, то наступного разу, коли ви будете потребувати операції, я триматиму вас під ножем п'ять годин.

— Хворіш на ревматизм? Не журися, друже. Це лікується цілком просто. Коли тільки в мене появляються ревматичні болі, моя жінка кладе мене в ліжко й робить мені масаж. Це завжди помогає. Ти повинен зробити те саме.

- Гаразд, а коли твоя жінка буде вдома?

□

Лікар теж буває хворий. І тоді він такий же роздражнений, як інші люди. Професор К. відомий із своєї лагідності й поблажливості під час іспитів. Але коли він нездужає, то стає пострахом для студентів. Одного дня професор входить до іспитової залі сильно простуджений. На кандидатів падає переляк. Професор запитує грізно першого з них:

- Ви бачите, що я погано почиваюся. Який лік ви приписали б мені?
- Перш за все залишитися дома в ліжку, пане професоре.

□

Один лікар: — На мою думку, погані кухарі дають нам половину наших пацієнтів.

Другий лікар: — Це правда, а другу половину пацієнтів дають нам добри кухарі.

АФОРИЗМИ

Найкраща школа для хірурга — війна (Гіппократ).

Деякі люди їдять, щоб жити, а деякі живуть, щоб їсти (Сократ).

Лікар, який не вимагає гонорару, не заслуговує на нього (Талмуд).

Доля народу не раз залежала від травлення його прем'єр-міністра (Вольтер).

Лікар є як вино — чим старший, тим кращий (Томас Фуллер).

У кого товсте тіло, в того худий розум (С. Флечер).

Ще не було філософа, який міг би спокійно знести біль зубів (В. Шекспір).

Старі люди мають менше недуг, ніж молоді, але ці недуги не покидають їх (Гіппократ).

Бажання вилікуватися є важливою частиною лікування (Сенека).

Медицина — це єдина професія, яка працює постійно на те, щоб знищити потребу свого існування (Г. Менеж).

Щоб продовжити життя, скороти обід (Беньямін Френклін).

Розум — це такий апарат, яким ми думаємо, що ми думаємо (А. Бірс).

До сороківки корисно є їсти, а після сороківки — пити (Талмуд).

Найбільші сліпці це ті, які не хочуть бачити (Джонатан Свіфт).

Розум — це чудесний орган. Він починає діяти з самого ранку і діє аж до того часу, коли ввечері на зборах вас покличуть до слова (Роберт Фрост).

Покинути курити можна цілком легко. Я це знаю, бо покидав курити вже разів з сто (Марк Твейн).

Ми п'ємо за чиєсь здоров'я і псуємо своє (Дж. Джером).

Друге одружиння: перемога надії над досвідом (Самуел Джонсон).

Хто не знаходить часу на фізичний прорух, той мусітиме знайти час на недугу (Е. Дербі).

Обжора копає собі могилу власними зубами (Французьке прислів'я).

Сиве волосся є ознакою старости, не мудrosti (Грецьке прислів'я).

Старий дурень дурніший від молодого (Українське прислів'я).

Адам з'їв яблуко, а в нас і досі зуби болять (Угорське прислів'я).

Хоч язык не має костей, але він може ламати кості (Турецьке прислів'я).

Хто знає і знає, що знає, той розумний — іди за ним.

Хто не знає і знає, що не знає, той сліпий — веди його.

Хто знає і не знає, що знає, той спить — збуди його.

Хто не знає і не знає, що не знає, той дурень — уникай його.

(З української народньої мудrosti).

Лист

Друкуємо листа, якого Головна Управа УЛТПА одержала від Українського Наукового Інституту Гарвардського університету за підписом директора інституту проф. д-ра Омеляна Пріцака.

18.III.1975

До Українського Лікарського Товариства Північної Америки
на руки Пана Голови Доктора Юрія Кушніра
2 Схід 79 вул. Нью-Йорк, Н. Й.

Вельмишановний Пане Голово!

Дозвольте мені з нагоди 25-ліття Вашої засłużеної установи висловити Вам від імені Дирекції Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, його співробітників, і моого власного, побажання дальнього невпинного розвитку і росту, як у науковому, так і в матеріальному та культурному аспектах.

Українське Лікарське Товариство здобуло собі спеціальне місце не тільки в історії української діаспори, але в історії українства взагалі.

Уже сама професія лікаря, себто людини, що стоїть на сторожі здоров'я свого близького, належить до найшляхетніших у системі людських занять.

Однаке, історичні події викинули велику частину українців поза межі їхньої батьківщини, очевидно, не тільки, щоб їм вижити, але щоб там здобути допомогу своєму поневоленому народові. Поневоленому не тільки фізично, але теж і духовно.

Тому треба було еміграції в нашій країні поселення перебрати на себе відповідальність за ввесь духовий і культурний розвиток українства.

Як відомо, усі культурні дії вимагають великих матеріальних засобів. Завдяки важливості Вашої професії, трудолюбивості й професійним знанням та умінням членів Вашого товариства, Ви здобули собі перше місце серед усіх професіоналістів української еміграції. Якщо йдеться про фінансову базу, очевидно, через те на Вас упав нелегкий хоч почесний обов'язок своїми пожертвами зробити можливим такий розвиток українства, не зважаючи на всі протидії могутнього ворога. І тут треба ясно і недвозначно ствердити, що члени Вашого товариства здали собі справу з таких специфічних обставин і не побоялися взяти на себе головний тягар забезпечити матеріальну базу для українських установ. Честь і слава Вам за це!

Тому, дай Вам, Боже, і в наступному чвертьстолітті дальших успіхів, професійного й особистого щастя, так як волею долі Ви не тільки відпові- дальні за здоров'я тіла української нації, але теж за її духове й культурне обличчя.

До нашого староукраїнського Спасибі ми дополучаємо ще шире україн- ське Многая літа Українському Лікарському Товариству Північної Америки!

Прошу прийняти вислови правдивої пошани

Ваш

Омелян Пріцак (в. р.) —
Директор,
Професор-номінат Катедри
Української Історії
імені Михайла Грушевського.

Список жертводавців на "Пропам'ятну Книгу" УЛТПА

\$500.00 — Відділ Меріленд.

\$270.00 — Д-р Осінчук Р.

По \$200.00 — Микулович Я. і Бадан Богодар.

\$150.00 — Відділ Торонто.

По \$100.00 — Д-ри: Алиськевич Р., Баран О., Бих М., Богданів В., Войтович С., Волянський О., Ворох С., Воєвідка Я., Гик С. і М., Граб Р., Грабарчук Е., Гребеняк І., Галлярник І., Гной Ю., Гулей М., Демус Т., Зарицький М., Заяць З., Іванець Я., Керницький Р., Кисілевський Р., Кіналь В., Кодельський І., Кострубяк Д., Кравчук Р., Крижанівський Ю., Крижановський М., Кузьмак Л., Кушнір Ю., Лепкий Д., Ляшевич Лідія, Личик Ю., Іваницький М., Малецький Ю., Макарушка Б., Мігоцький М., Моцюк П., Мурський Л., Ничай С., Оришкевич О., Очеретко Я., Павлинський С., Політило М., Політило Ю., Рогозинський К., Рожанковський Я., Руденський Ю., Семків В., Сидор П., Смік Р., Сосенко Р., Сочинський Р., Стефурак В., Стецьків Е., Теребус-Кмета Н., Тершаковець А., Ставничий Я., Топольницький Р., Трохимчук Р., Трухлий В., Трухлий Ю., Фішер-Слиж Марія, фаріон О., Филипчак Б., Харкевич М., Хрептовський А., Худьо Б., Чолган І., Шандра О., Шеғедін Т., Шебунчак С. і Б., Щербанюк Г., Явний Л., Яросевич М. і Д., Відділ Саскачеван.

По \$50.00 — Д-ри: Бурачинський Е., Гук В., Дзядів Р., Крупа Т., Макаревич І., Мороз Р., Смільський П., Стефанівський Ю., Сушків О., Терлецький М.

\$40.00 — Д-р Біляк Р.

По \$30.00 — Д-ри: Кветан Л. і Миндюк Я.

По \$25.00 — Д-ри: Бережницький Ю., Войтович М., Ганушевський Т., Глібович П., Гудз В., Дикий Р., Драган М., Жовнірович І., Ільків О., Касараба В., Кизик І., Кліш В., Когутяк В., Коленський М., Коропецька Н., Марчук В., Панчук Я., Подюк І., Пундій П., Саляк В., Сасик М., Семчишин М., Соболь Т., Тершаковець О., Федорів І., Цісик Тетяна, Яримович Я., Базюк В.

По \$20.00 — Д-ри: Грабовський Б., Гудзяк О., Капітан Д., Когутяк В., Клюфас В., Кіндрат І., Логаза М., Федорів В.

По \$10.00 — Д-ри: Билов Л., Біланюк Л., Голіната Л., Фіголь-Кознарська М., Макарушка Я., Мельник К., Туркало Я., Яцух М.

СПАСИБІ

З Божою поміччю, не зважаючи на обмаль часу й чимало праці у приготуванні статтей із надісланих переважно у спільному речені матеріалів і в цілій редакційній роботі, ми таки довели до того, що ювілейна книга з нагоди 25-ліття УЛТПА появляється друком перед нашим святом.

Почуваюся до милого обов'язку подякувати від імені редакційної колегії Головній Управі УЛТПА, зокрема голові д-рові Ю. Кушніреві та його заступникові д-рові В. Кіналеві, усім колишнім головам Т-ва, головам Відділів УЛТПА та всім колегам, що приспали статті чи матеріали до цієї книги, або допомогли в праці редакції.

Окрема подяка колегам-жертвовавцям за їхнє зрозуміння потреби видання цієї книги та за їхні щедрі жертви.

Врешті щиро дякую п. проф. С. Шуганові за його постійну готовість переписувати на машинці писані ручно статті та управі й працівникам "Комп'ютопрінт Ко"., за всі турботи в зв'язку з друком і виданням цієї книги.

Віддаючи цю книгу у ваші руки, шановні колеги-читачі, прошу прийняти її, як ласкаві батьки свою милу дитину, яка довго згадуватиме на своїх сторінках вас та ваші діла. Одночасно будьте вибачливі за можливі недотягнення чи недогляди з нашого боку, які могли трапитися з причини короткого часу для нашої праці. Проте і ви і ми хотіли вкласти в цю книгу свій труд і своє серце.

Усім-усім щире спасибі!

*д-р мєд. Роман Осінчук
— головний редактор*

ЗМІСТ

<i>P. Лукич</i>	Молитва лікаря	5
<i>P. Осінчук</i>	З минулого в майбутнє	7
<i>Ю. Кушнір</i>	Вступне слово	9
ПЕРШІ КРОКИ (1950-1955)		
<i>P. Осінчук</i>	Засіваючи ниву	13
ДЕВ'ЯТЬ ЗМІН (1955-1975)		
<i>Я. Воєвідка</i>	На ширші води	39
<i>Б. Макарушка</i>	Огляд мого головування	45
<i>P. Сочинський</i>	На грани другого 10-ліття	52
<i>M. Зарицький</i>	Головна Управа УЛТПА 1963-1965	62
<i>B. Олесницький</i>	Звіт з діяльності	69
<i>Ю. Трухлий</i>	Перегляд і рефлексії	81
<i>B. Шебунчак</i>	УЛТПА в каденції 1969-1971	86
<i>O. Волянський</i>	З перспективи двох літ	91
<i>Ю. Кушнір</i>	Один етап праці	94
НАШІ ВІДДІЛИ		
<i>M. Сайкевич</i>	Боффало	107
<i>M. Снігурович, P. Осінчук</i>	Едмонтон	112
<i>G. Щербанюк</i>	Ілліной	114
<i>M. Головатий, P. Осінчук</i>	" Секція Фармацевтів	125
<i>Z. Цимбаліста</i>	" Секція Дружин Лікарів	130
<i>P. Пундій</i>	" Медична Громада	135
<i>D. Кострубяк, O. Старосолька</i>	Меріленд	138
<i>I. Чолган</i>	Метрополія Нью-Йорк	143
<i>M. Терлецька</i>	" Секція Дружин Лікарів	157
<i>P. Попадюк, I. Дорощак</i>	Міннесота- Півн. Дакота	165
<i>B. Мигаль</i>	Мічіген	170
<i>B. Лончина, P. Осінчук</i>	" Громада Студентів	175
<i>G. Рудницька, I. Луговий</i>	Монреаль	177
<i>T. Ганушевський</i>	Нью Інгленд	180
<i>O. Якубович</i>	Огайо	183
<i>Ю. Бережницикий</i>	Пенсильванія	186
<i>P. Осінчук</i>	Саскатун	191
<i>M. Логаза</i>	Середній Нью-Йорк	192
<i>G. Шиманський</i>	Торонто	201
<i>P. Осінчук</i>	Вінніпег	208
<i>P. Осінчук</i>	Ще один Відділ	209
<i>I. Кизик</i>	" <i>Forsan et haec olim meminisse iuvabit</i> "	210

"ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК"

<i>В. Плющ</i>	Двадцять років ЛВ	223
<i>П. Джасуль</i>	Двадцятиріччя ЛВ	233

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

<i>Р. Сочинський</i>	Наши наукові здобутки	249
<i>В. Кіналь</i>	Постійне вдосконалювання	255
<i>Я. Гординський</i>	Космічно-простірна медицина	262
<i>Р. Осінчук</i>	Перші наукові досліди УЛТПА	267

НА ГРОМАДСЬКІЙ РОБОТІ

<i>С. Ворох</i>	Громадська праця проводу УЛТПА	275
<i>А. Жуковський</i>	Моя громадська діяльність	290
<i>М. Данилюк</i>	Досвід із праці у громаді	296
<i>С. Ворох</i>	Наша участь у 2-му СКВУ	299
<i>М. Островерха</i>	Корисне діло	323

ФІНАНСИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

<i>С. Шуган</i>	Фінанси Головної Управи УЛТПА	329
<i>Р. Сочинський</i>	Нездійснений задум	337
<i>Р. Прилхан</i>	Укр. лікарі у Венесуелі	339
<i>О. Баран</i>	Укр. лікарі в Бразилії	343

БІОГРАФІЇ

<i>Г. Щербанюк</i>	Семен Kochi	349
<i>Р. Осінчук</i>	Василь Плющ	351
<i>Р. Осінчук</i>	Леонтій Дмоховський	354
<i>Р. Осінчук</i>	Ярослав Барвінський	358
<i>Р. Осінчук</i>	Леонід Мостович	361
<i>Р. Осінчук</i>	Петро Т. Смільський	363
<i>Р. Осінчук</i>	Теодор Залузецький	365
<i>Л. Майстренко</i>	Зіновій Штокалко	368

СПОГАДИ

<i>С. Kochi</i>	Перша організація	373
	Ukrainian Doctors and Dentists	377
<i>Ю. Мовчан</i>	Що кому, а курці просо	378
<i>Р. Мороз</i>	У місті "доброго повітря"	380
<i>Р. Лукич</i>	Як я дістався до США?	383
	Докторе усміхнися	387
<i>О. Пріцак</i>	Лист	395
	Список жертвовавців	397
	Спасибі	398

Printed in USA by Computoprint Corporation

335 Clifton Avenue, Clifton, N. J. 07011

Під керівництвом *Маріїки Дупляк* складали:

Ольга Буртик і Анна Гергай, технічне
оформлення: *Ольга Рось*.

